ՅԱՌԱՋ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ 1 ՅՈՒԼԻՍ

SAMEDI 1er JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — Թիւ 9143 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4943

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՐԴԷ

—o—

Մեսրոպ Նարոյեան Պատրիարքը վախճանեցաւ վերջին պատերազմի ընթացքին եւ տարիներով Թափուր մնաց Պոլսոյ Պատրիարքական աթոռը :

Գէորգ Արք. Արսլանեան տեղապահի պաշտօնը յաւերժացուց, ընդհանուր դժգոհութիւն առաջ բերելով : Կաշառուած թերթերն էին միայն, որ կը պաշտպանէին զինքը վերջին տարիներուն :

Իր օրով ամէն կարգի զեղծումներ եւ կեղծիքներ տեղի ունեցած էին՝ պատրիարքարանէն սկսեալ մինչեւ ազգային ժառանգաւորը :

Հակառակ Լօզանի դաշնագրին բացայայտ տրամադրութեանց, ի զօրու չէր այլեւս Ազգային Սահմանադրութիւնը : Ջնջուած էր ազգային երեսփոխանական ժողովը :

Մեծ դժուարութեանց գնով կարելի եղաւ գումարել ազգային ներկայացուցչական ժողով մը, որ 1950 Դեկտեմբեր 2ին Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք ընտրեց Գարեգին Արք. Խաչատուրեանը, կաթողիկոսական Պատուիրակ եւ Առաջնորդ Հարաւային Ամերիկայի՝ 1938էն ի վեր : Նորընտիր պատրիարքը Պոլիս հասաւ 1951 Մարտ 10ին, երկու շաբաթ Միլանօ մնալէ վերջ, հիւանդութեան պատճառաւ :

Տեղապահ Արսլանեանի կողմնակիցներուն եւ հակառակորդներուն միջեւ ըստեղծուած լարուածութիւնը անտանելի վիճակ մըն էր ստեղծած Պոլսոյ մէջ : Հրահրուած էին կիրքերը : Անշնչելի դարձած էր մթնոլորտը :

Գարեգին Պատրիարք մեծ դժուարութեանց բախեցաւ կողմերը հաշտեցնելու, եկեղեցին ու Հանրային հիմնարկութեանց շուրջ համերաշխ գործակցութիւն ստեղծելու համար :

Ցաջողեցաւ իր առաքելութեան մէջ : Կիրքերը հանդարտեցան՝ շնորհիւ իր հօրական քարոզներուն եւ յաճախակի ըղձական յորդորներուն :

[illegible]

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՎԱԽՃԱՆՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Պոլսոյ Պատրիարքին վախճանման առթիւ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Վազգէն Ա. հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է Պատրիարքարանին.—

« Սուգի մէջ են հայ եկեղեցին եւ Ս. էջմիածինը : Վշտահար է մեր սիրտը : Ոչ եւս է Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարք մեր սիրեցեալ եղբայրը Գարեգին Արք. : Կորսնցուցինք հաւատաւոր ու ոգեշնչեալ մեծ եկեղեցական մը : Հանգիստ եւ խաղաղութիւն իր տանջուած հոգիին եւ ա փմը լոյս փրկչի իջման Սուրբ սեղանէն իր լոյս հոգիին : Յատուկ բարձր պատուիրակութիւն էջմիածնէն կը մեկնի դէպի Իսթանպուլ, մասնակցելու թաղման արարողութիւններուն : Կ'առաջարկենք յետաձգել թաղումը, սպասելով Մայր Աթոռիս պատուիրակութեան ժամանման : Լրացուցիչ կը հեռագրենք պատուիրակութեան մեկնումի թուականը» :

Երբ այս առաջին հեռագիրը կը ստացուէր, Պատրիարքարանը կարճ զեկոյցով մը կը յայտնէր թէ Գարեգին Արք.ի յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կը յետաձգէր ցնոր տնօրինութիւն :

Մինչ այդ երկուշաբթի օր, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ դասու ներկայութեամբ եւ Շնորհք Եպիսկոպոսի նախագահութեամբ կատարուեցաւ Պատրիարքին տան կարգի արարողութիւնը :

Ժամը 10ին, Մայր Եկեղեցիի Խորհրդարանը հաւաքուած էին բոլոր եկեղեցական հայրերը որոնք Թափօրով եկեղեցի մտան :

Արարողութիւնը սկսած է Շնորհք Եպիսկոպոսի Տէրունական աղօթքով որմէ յետոյ միաբերան երգուած է Դատեա՛ Տէր զայնոսիկ ոյք դատեն զիս կանոնագլուխը :

× Պատրիարքին յայտնած փափաքին համաձայն իր մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններ սկսած Ս. Խաչ Դպրեվանքի ի նպաստ : Առաջին ցանկը 9.150 Թրք. ոսկիի հասած է, գլխաւոր նուիրատու ունենալով Արամ Խտըրեան որ մասնակցած է 2500 ոսկիով :

× Երեքշաբթի օր Պոլիս հասած են Եպիսկոպոսի Առաջնորդ Մամբրէ Արք. Սիրունեան եւ Տիրան Արք. Ներսոյեան :

× Ժամանակի խմբագիրը տեսակցութիւն մը ունեցած է Աթենակորաս Պատրիարքին հետ, որ յայտարարած է «Խաչատուրեան պատրիարքի մահով անդարմանելի պարապ մը կը գոյանայ Եկեղեցիին մէջ, մեր սիրտերն ու մտքերն մէկ էին, խոր յուզումով կ'աղօթեմ այսօր» :

Տիեզերական Պատրիարքը յայտնած է այս առթիւ թէ անձամբ պիտի մասնակցի յուղարկաւորութեան :

× Երեքշաբթի առաւօտ Շիշլիի գերեզմանատան իշխանաւոր եկեղեցականներու Թաղմասին մէջ, բացուած է այն փոսը որ կոչուած է ընդունելու Գարեգին Պատրիարքի մարմինը, որ ամէն քահանայի նման կը Թաղուի իր սեւ փիլոնով :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ԴԷՄ Է ԱԼԺԵՐԻՈՅ ԲԱԺԱՆՄԱՆ

—o—

ՄԱՐՍԷ ՀԱՅԿ. ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԻՇԷ

Ազգ. ժողովը Հինգշաբթի օր կրկքով խօսեցաւ Ալժերիոյ մասին : Երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը դէմ արտայայտուեցաւ Ալժերիոյ բաժանման մը զոր մէջտեղ դրին տը Կօլ եւ Տըպրէ իբրեւ ոչ մաղթելի բայց հաւանական ելք : Առաջին խօսք առնողն էր Ալժէի երեսփոխան Մարսէ, որուն յարձակումը շատ բուռն է.— Այդ համախմբո՞ւմը : Մարդ չուզեր : Բնութեան ընթացքին դէմ է, մարդոց բաղձանքին դէմ է : Ցեղապաշտական լուծում մըն է : Ժամանակին Թուրքերը գործադրեցին բնակչութեան տեղահանութիւն : Ֆրանսա բարբարո՞սիկ պետութեան մը կ'ուզէ յանգիլ, (ԽՄԲ.— Ընդգծումը մերն է) : Աւելի եւս, զանգուածային տեղահանութիւններ տեղի ունեցան կեդրոնական Եւրոպա : Ալժերիան Սիւտեթ չէ : Ալժերիոյ բաժանումը 30 տարուան պատերազմն է, Ալժերիոյ լըքումն է : «Մեր յանցանքը չէ», ըսաւ Տըպրէ : Ձեռքերը կը լուայ : Ուրեմն Պիղատոս է քանի որ գիտենք թէ Յուդա չէ» (ծափահարութիւններ զանազան կողմերէ) :

Պուտէ, յետոյ Կիյոն նոյնքան բուռն են իրենց յարձակումներուն մէջ : Վերջինը որ Սահարայէն կը վերադառնայ պիտէ թէ Սահարան չուզեր Ալժէի «մարդոց» հողատարութեան տակ իյնալ : Կ'ապացուցանէ թէ Սահարան երբեք ալժերական չէ եղած : Լը Փէն (անկախ) ծանօթ է բոլորին, բառերը չի ծամեր, կը յարձակի կառավարութեան վրայ «եթէ ձեր վարած քաղաքականութիւնը լաւ ըլլար, չէիք պարտկեր, կը ձգէիք որ ազատ քննադատութեան ենթարկուի » :

Իւ էն էռէն արտաքսուած, Վիլըտիէօ կ'ըմբոստանայ.— այսօր հոն հասած ենք ուր, ֆրանսական օրէնքին գործադրութիւնը Ալժ. Ազատ. Ճակատի տրամադրութենէն կախում ունի : Ձենք գիտեր թէ բանակցութիւնները կը շարունակեն թէ ոչ, բայց Վերտէօնի ճառէն այնպէս կը Թուի թէ քայլ մըն ալ առնուած է դէպի անկախութիւն» : Ուրիշ երեսփոխաններ իրարու կը յաջորդեն : Շեշտը նոյն է. Ալժերացի երեսփոխաններու խմբակցութեան նախագահը Փորթոլանօ յուսահատած է.— «Բարկութեան սահմանը անցած եմ, կը փորձեմ տխրութեան եւ դառնութեան սահմանն ալ անցնիլ : Վարչապետը սպաննեց իր մէջ եղած մարդը : Երբ հեռանայ պետութենէն, երբ իր խիղճը հաշիւ տայ Հայրենիքին պիտի կրնայ միայն ըսել .— « Մայր, ահա զաւակդ որ չկռուեցաւ » : (Ծափահարութիւններ) :

Ճաշէն դադարէն ետք կարգով կը խօսին Առիկի, գնդ. Թոմազօ, Փաւքինի, Կի Մօլէ : Այս վերջինն ալ դժգոհ է.— « Արհամարհելով Խորհրդարանը, կառավարութիւնը կը վտանգէ ժողովրդավարութիւնը եւ ազգը : Ո՞ւր կը տանի այս ընթացքը : Շփոթեցիք (խօսքը կառավարութեան ուղղուած է) բարձրութիւն եւ հեղինակութիւն, արհամարհեցիք ազգաբարութիւնները եւ կորուած էք ժողովուրդէն : Այն ժողովուրդէն որուն ժամադրութիւն տուիք փողոցներուն մէջ եւ հրապարակներուն վրայ : Հոն կուգայ այսօր ձեզի պատասխանելու : Նահանգապետարաններուն վրայ կը յարձակի : Ձկարենալով համոզել (convaincre) կը փորձէք յաղթել (vaincre) :

Կի Մօլէ կը յայտնէ նաեւ թէ համաձայն ըլլալով հանդերձ կառավարութեան ալժերական քաղաքականութեան դէմ է բաժանումին, որ լուծում չէ :

Ընդդիմադիր ծանօթ վըտէք մը խօսք կ'առնէ.— ժորժ Պիտօ «Ազգին ընտրեալները իրենց խղճին համար կը խօսին միայն : Երեք տարի է վաղուան ճշմարտութիւնը երբեք երէկուան ճշմարտութիւնը չէ եղած : Տըպրէ կը հնազանդի եւ կը գործադրէ բայց չի գիտեր թէ ինչ պիտի որոշուի յաջորդ օրը, երեւութական խորհրդարան մը կը վիճի երեւութական կառավարութեան հետ» : (Բուռն ծափահարութիւններ) : Տէլպէք «Գաշէ՛ք» կը պոռայ կառավարութեան եւ զանազան ուրիշներ իրենց քննադատութիւնները կը Թափեն առանց խնայելու : Գիշերը ծանր միջադէպ մը կը պատահի երբ Կոստանդինի երեսփոխան Պէնհասին կը խօսի, կը դտնէ թէ եթէ Ալժ. Ազատ. Ճակատը զիջում չէ ըրած ..., Ֆրանսան ալ չէ ըրած : Մէկը կը պոռայ .— Յանուն Ալժ. Ազատ. Ճակատի՞ն կը խօսիք : Երբ երեսփոխանը կը պատասխանէ .— «Պատիւով եւ փառքով» կռիւը կը պայթի, ի վերջոյ Պէնհասին ներողութիւն կը խնդրէ շեշտելով թէ «պատիւով եւ փառքով»ը կը վերաբերէր Ֆրանսացի երեսփոխանի իր հանգամանքին, սխալ հասկցուած էր :

× Նիմի մէջ շատ ծանր միջադէպեր պատահած են գիւղացիներուն եւ Հանրապետական գունդերուն միջեւ (ՍԷ ԷՌ ԷՍ) որոնցմէ 40 հոգի վիրաւորուած են, ոմանք ծանրօրէն :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԱՐԱՅԷՆ կը հաղորդեն թէ 400 համայնավար կասկածելիներ ձերբակալուած են երկրին մէջ, ոստիկանութեան կողմէ :

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ գիտնականները Քափքանավըրալէն հրթիռ մը արձակեցին, որուն վրայ զետեղուած էին երեք արուեստական արբանեակներ, որոնցմէ մէկը օժտուած էր հիւլէական բարդով մը : Առաջին անգամն է, որ երեք արուեստական արբանեակներ կ'արձակուին միաժամանակ եւ մէկ հրթիռով : Առաջին անգամն է նաեւ որ հիւլէական պաթըրիով օժտուած արուեստական արբանեակ մը կը հաստատուի իր ծիրին վրայ :

« ԿԵՑՑԷ՛ անկախ Քաթանկան» յայտարարեց Չոմպէ, Էլիզապէթվիլի երեսփոխանական ժողովին առջեւ : Քանի մը ժամ առաջ, Լէոփոլտվիլի մէջ համաձայնած էր, որ Քաթանկա Քոնկոյի կառավարութեան ենթակայ ըլլայ :

ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷԻ վրայ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է աղնուական մը Ժան Ժանօվ տը Թարթաս, 29 տարեկան, որ անցեալ շաբաթ տանիքը բաց թաքսիի մը մէջ, կը փորձէր Յաղթական Կամար հասնիլ : Երիտասարդը խաւաքարտով տը Կոլին գլուխը շինած էր, երկու աստղով քէփի մը դրած ու երկու թեւերը լայն բացած «ձեզի հասկցայ» պոռալով կ'առաջանար : Ամբաստանուած է նկատի առնելով որ Յունիսը քառնավալի ամիս չէ եւ ծպտուիլը արտօնուած չէ Շան զ'էլիզէի վրայ : Ազնուականը պիտի դատուի յառաջիկայ շաբաթ :

Ո՛չ մէկ հանրային հաւաքոյթէ կամ գեղարուեստական երեկոյթէ կը բացակայէր : Կը քաջալերէր տեղական կամ այցելու բոլոր արուեստագէտները՝ հայրաբար : Խոնարհութեամբ կ'ընդունէր բոլոր անոնք որ կը դիմէին իրեն եւ կ'աջակցէր անոնց :

1960 Մայիս 27ի յեղափոխութեան վաղորդայնին Թուրք Թերթերը պայքար բացին իրեն դէմ, պատրուակ բռնելով Մենտէրէսին ուղղած իր մէկ նամակը : Գտնուեցան հայատառ Թերթեր ալ, որ ձայնակցեցան Թուրքերուն, որոնք քիչ մնաց Եասը Ատա ղրկէին զինքն ալ, եթէ չամչնային :

« Յեղափոխական » կառավարութիւնը Հայոց Պատրիարքին դէմ լարելով հանրային կարծիքը, նպատակ ունէր բոլորովին ջնջելու փոքրամասնութեանց վայելած չնչին առանձնաշնորհներն ալ :

Գարեգին Պատրիարք կրցաւ լեզու գտնել նոր իշխանութեան հետ եւ պահպանել դոյավիճակը :

Իր մահով կրկին Թափուր կը մնայ մեր չորս նուիրապետական աթոռներէն մէկը : Նոր տագնապ մը կը բացուի :

Ո՞վ պիտի յաջորդէ իրեն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ ԳՐԱԴԱՏ

(ՄԱՀՈՒԱՆ 70ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ)

—o—

Ա·

Հայ դասական գրականութեան մեծ դէմքերէն մէկը՝ Յակոբ Պարոնեան իր ուրոյն տեղը ունի նաեւ գրադատութեան ասպարէզին մէջ : Դժուար պիտի ըլլար նոյնիսկ ստուար հատորի մը մէջ ամփոփել այն ասոյթները, ակնարկները, յօդուածները, որոնք կը կազմեն անոր գրադատական ժառանգութիւնը : Երգիծաբանը այս մարզին մէջ նոյնքան ինքնատիպ եւ հետաքրքրական է, որքան իր գեղարուեստական էջերուն մէջ : Յ· Պարոնեան, իբրեւ դաստիարակ եւ ուսուցիչ, ազդած է գրական շարժումին վրայ :

Արդարեւ, 70 – 80ական Թուականներու գրական շարժումին մէջ անգնահատելի է Յ· Պարոնեանի դերը : Իր Թատերական երկերով, երգիծաբանութիւններով աննախընթաց բարձրութեան հասցուց արեւմտահայ գրականութիւնը : Այս ուղղութեամբ ակնյայտնի է իր դերը իբրեւ գրադատ եւ տեսաբան : Միշտ կապ պահած է գրական կեանքին հետ եւ արձագանգ հանդիսացած է օրուան բոլոր հարցերուն՝ գնահատելով գրական հրեւոյթները եւ ձաղկելով գրականութեան խորթ եւ անիրապաշտ ձգտումները : Յ· Պարոնեանի գեղագիտական հայեցողութեան առանցքը իրապաշտութիւնը եղած է : Արեւմտահայ իրականութեան մէջ 70–80ական Թուականներուն դեռ կը շարունակուէին դասական ըմբռնումները, ո՛չ միայն գրականութեան, այլ եւ տեսական դետնի վրայ : Այլեւս ժամանակավրէպ դարձած գրական այդ դպրոցը, բնական է, չէր կրնար հետաքրքրուիլ ժամանակակից հարցերով եւ հարկադրաբար նիւթեր կը քաղէր հին հեռաւոր անցեալէն : Սակայն ձգտելով արդարացնել իրենց գրական ուղղութիւնը, դասականութեան յարողները կը փորձէին պատմական նիւթերու մէջ տեղաւորել արդիական գաղափարներ, ինչպէս կը նկատէր Պարոնեան, Հայկին, Վարդանին կամ Արտաշէսին ներկայացուցած ժամանակ «Վիկթոր Հիւկոյի կամ Մոլիէրի կարծիքներ կը գնեն անոնց բերնին մէջ» : Այս ձեւով կը ստեղծուէր կեղծ գրականութիւն մը, որ ոչ արդիական էր եւ ոչ ալ պատմական : Գրական այս անաքրոնիզմը ծաղր ու ծանուկի ենթարկուած է Յ· Պարոնեանի կողմէ, բնորոշ փաստով մը : Ժամանակ մը Պոլսահայ Թերթերը մեծ վերտառութիւններով յայտարարութիւններ կը ապպէին պատրիարքին արձանի բացումին մասին : Յ· Պարոնեան ներկայ կը գտնուի բացման արարողութեան եւ կը հիասթափուի, նկատելով որ արձանը չէր նըմաներ պատրիարքին : Այս առիթով կը գրէ· «Այսպէս են մեր Թատրոնի հեղինակներէն շատերն ալ, իրենց ուզածին պէս կը ներկայացնեն անձերը եւ կարծես թէ մեծ գործ տեսած են : Արշակ մը, Հայկ մը, Սանդուխտ մը պէտք է «ինչ» ներկայացուի, ինչպէս որ է, եւ ոչ թէ ինչպէս որ կը փափաքին յարգոյ հեղինակները» : Մերժելով գեղարուեստական հինցած ձեւերը, Պարոնեան գրագէտներուն կոչ կ'ընէ, որպէսզի արդիականութեան եւ իրապաշտութեան հետեւին : Եթէ կեանքէն կտրուած վերացական նիւթերը կը տանին դէպի ձեւապաշտութիւն, ապա իրապաշտութիւնը կ'ընձեռէ ձեւի եւ բովանդակութեան հարստութիւն, քանի որ բնութիւնը, ինչպէս ընկերային կեանքը, որմէ ծնունդ կ'առնէ ճշմարիտ արուեստը, ինքնին բազմաբովանդակ է : Ահա թէ ինչու Պարոնեան խորհուրդ կու տար հրաժարիլ հող չունեցող երեւակայութենէն եւ պատկերներ քաղել կեանքէն, իրականութենէն : «Ով ըսած է այս ողբերգակներուն, թէ աւելի դժուար է մէկուն պատկերն ճշդութեամբ նկարելն, քան թէ երեւակայութեամբ անբնական պատկեր մը գծելն· ո՞վ պոռացած է անոնց ականջին ի վայր, թէ նկարիչ մը պատկերներ ստեղծելու սկսելէ առաջ՝ պատկերներ ընդօրինակելու է· ոչ ոք» :

Յ· Պարոնեանի համար գրականութիւնը աւանդ է, «ուր պիտի տեսնեն յաջորդ սերունդներն, թէ ինչ է եղել իւր նախահայրերին վիճակն անցեալոյն մէջ» : Այդ կը նշանակէ, որ գրականութիւնը ամէնէն առաջ պէտք է առարկայական ըլլայ, ներկայացնէ դարաշրջանի մարդը եւ անոր կեանքը : Այսուհանդերձ, այս չի նշանակեր թէ գրագէտը անտարբեր դիտող մը պիտի ըլլայ միայն : Պարոնեան կը պահանջէր գործօն վերաբերում կեանքի երեւոյթներուն հանդէպ, կը պահանջէր որ մերկացուին վատն ու արգահատելին, այն ինչ որ կը խաթարէ մարդուն բարոյական կերպարանքը : Մեծ երգիծաբանը կողմնակից էր քննադատող, կեանքին այլանդակութիւնները վեր հանող եւ մտրակող ուղղութեան : Այս դիտակցութեամբ էր, որ ան, հակադրելով արեւելահայ Թատերգութեան մէջ իշխող դասական ուղղութեան, կը պահանջէր ստեղծել նոր ուղղութիւն մը, Թատրոնը դնել իրապաշտական հիմերու վրայ : Ի հակադրութիւն դասական ողբերգութիւններու, կը պահանջէր ստեղծել «ազգային կեանքէն քաղած» ողբերգութիւններ, որոնք ընդունակ ըլլան ծառայելու «ազգային վէրքերն քիչ մ'ալ Թատերաբեմերու վրայ մատնանիշ ընելու նպատակին» : Նոր, իրապաշտ Թատրոնի պաշտպանութեամբ հանդէս եկաւ նաեւ «Պաղտասար աղբարի» մասին գրած իր մէկ յօդուածին մէջ, որ տպագրուած է «Մեկար»ի մէջ՝ Եսթեր ստորագրութեամբ :

Արեւմտահայ մամուլին մէկ հատուածը ժամանակին կրքոտ յարձակումներով դիմաւորեց Տիգրան Կամսարականի «Վարժապետին աղջիկը» վէպը՝ փորձելով մէկ կողմէն նսեմացնել վէպին արժէքը, իսկ միւս կողմէն վարկաբեկել երիտասարդ վիպասանը : Պարոնեան առաջիններէն էր, որ զօրեղ խոստումնալից գրագէտը· «Հարկ չկայ յիշելու, թէ որքան քաջալերութեան արժանի է երիտասարդ եւ տաղանդաւոր վիպասանը» :

Ս · ՍԱՐԻՆԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂՔԱՅԼԸ

—o—

Ա·

Եթէ նկատի առնենք բազմաթիւ երկիրներու կատարած նուաճումները այս մարզին մէջ, տեղքայլ չէ, այլ նահանջ : Ցաւալի հաստատում մը զոր կ'ընենք ի տես այն ժապաւէններուն, զորս դանադան առիթներով Երեւան կը հրամցնէ Սփիւռքի հայ ժողովուրդին : Կարելի էր լուռ մնալ ու չգրել, քանի որ այսքանն ալ սփոփանք մըն է հայրենակարօտ գաղութներուն համար : Չէ՞ որ Հայաստանն է որ կ'արտացոլայ այդ նկարներուն մէջ ու լեզուն զոր կը լսենք՝ հայերէնն է : Ինչո՞ւ ուրեմն բարակը փնտռել ու արուեստի մասին խօսիլ, երբ համոզուած ենք որ վաղը, նոր ժապաւէնի մը ցուցադրութեան առթիւ, մեր հայրենակիցները, մութ սրահներուն մէջ, անգամ մը եւս պիտի արտասուեն ի տես զոյգ Մասիսներուն ու անոնց ալեհեր գագաթներուն : Մանօթ այս իրողութեան, Երեւանի մեր բեմադիրները կարծես գտած են ժապաւէնը յուզիչ դարձնելու գաղտնիքը, քիչ մը Մասիս՝ զոյգ վաղաթներով, քիչ մը Երեւան՝ զոյգ երեսներով, եւ քանի մը խաղողի ողկոյզներ, կոլխոզի աշխատող աղջիկներուն կողմէ քաղուած : Եւ այս բոլորին վրայ, քիչ մը Արարատեան անուշ գինի եւ քիչ մը երգ, բաւական են փոթորկելու մեր կարօտակէզ սրտերը, ինչպէս նաեւ բաւական են, ի սպառ մեռցնելու չարժանկարը Երեւանի մէջ : Վասնզի եթէ յուզիչ են Մասիսները հոս մեզի համար, պէտք չէ մոռնալ թէ այդ պատկերները նոյն յուզականութիւնը չունին Հայաստան ապրող մարդոց համար, որոնք առիթը ունին Մասիսը՝ իր բնական մեծութեամբ տեսնելու ու ի հարկին յուզուելու :

Փորձենք ուրեմն մատնանշել մեր չարժանկարին տկար կողմերը ու կարելիութեան սահմանին մէջ չինիչ դարձնել մեր քննադատութիւնները, որոնք եթէ սիրտեր վրդովեն հոս, գոնէ դրական անդրադարձումներ կ'ունենան հոն, ուր պարկեշտութիւնը չի զոհուիր ի սէր աժան հայրենասիրութեան, երբ հարցը Արուեստին կը վերաբերի :

Հայաստանեան ժապաւէններու ամէնէն տկար կողմը դերակատարներու խաղարկութիւնն է : Փորձառու դերասաններ, վաստակաւոր, բայց այսուհանդերձ ընդունակ չեն չարժանկարին պահանջներուն ենթարկուելու : Թատրոնին մէջ թրծուած՝ մնացած են հաւատարիմ իրենց առաջին սէրին : Այս պատճառաւ ալ հայկական չարժանկարը աւելի թատրոնիս ենթարկուած է եւ չունի ինքնորոյն դիմագիծ մը : Դերասաններու արտայայտութեանց չափազանցութիւնը, խօսքի հնչումներու անտեղի երանգաւորումները, կը խաթարեն այս նոր արուեստին դիմագիծը : Թատրոնի բեմին վրայ, դերասանը ստիպուած է իր դիմախաղերը որոշ չափով չեշտելու, որպէսզի իր ապրումները, նոյն ուժգնութեամբ հասնին, թէ առաջին կարգին վրայ նստող հանդիսատեսին եւ թէ վերջին կարգին վրայ նստողին : Արդ, եթէ արտայայտութեան որոշ չափով բազմապատկուած ձեւը ընդունելի է թատրոնին համար, նոյնը անհանդուրժելի ու անտեղի է չարժանկարին մէջ : Հոս, դերակատարին խաղարկութիւնը պայմանաւորուած է ճամէրային կատարած չարժումներով : Դերասանը կրնայ իր յուզումը փոխանցել հանդիսատեսին առանց պոռթկալու կամ երեսը ծամծմելու, քանի ճամէրան, իրեն յատուկ չարժումներով այդ յուզումը զգալի կը դարձնէ : Թատրոնին մէջ դերասանը եւ իր խաղարկութիւնը, գործողութեան առանցքը կը հանդիսանան, իսկ ժապաւէնին մէջ երկրորդական է դերակատարին գործօնը : Մէկ խօսքով տարր մըն է, որ կը նոյնանայ ժապաւէնի միւս տարրերուն հետ (զարդանկար, իրեր, երաժշտութիւն, աղմուկ եւայլն) ու կը կորսնցնէ թատրոնին մէջ ունեցած իր առանձնաշնորհները : Առնենք օրինակ մը· պաստառին վրայ, դերակատարը նստած կը ծխէ : Նախ դուռ մը կը բացուի եւ ոճրագործ մը, դաշոյնը ձեռքին մէջ ամուր բռնած՝ կը յառաջանայ դէպի իր զոհը ու կը պատրաստուի հարուածով մը զգետնել զայն : Այդ ճգնաժամային րոպէին, յանկարծ ոճրագործը ու իր զոհը կ'անհետանան պաստառէն ու հանդիսատեսին կը ցուցադրուի միայն ձեռք մը, որուն մատներուն մէջ կը մխայ ծխիկ մը : Ակնյայտնի է որ ձեռքը՝ քիչ առաջ ցուցադրուած դերասանին կը պատկանի ու հակառակ անոր որ հանդիսատեսին տեսածը լոկ ձեռք մըն է, այսուհանդերձ ան իր երեւակայութեամբ կը չարունակէ տեսնել ոճրագործը, որ քանի մը առաջ, դաշոյնը վեր առած կը պատրաստուէր իր արարքին : Եւ երբ, պաստառին վրայ երեւցող ձեռքին մատներէն կը սպրդի ու ծխիկը վար կ'իյնայ, հանդիսատեսին համար հասկնալի կը դառնայ որ մարդը կոնակէն զարնուած մեռած է : Այսքանով ուզեցի ցոյց տալ որ նոյնիսկ անշունչ առարկաներ կրնան մեծ դեր կատարել ժապաւէնի մը մէջ : Վերոյիշեալ տեսարանը կարելի չէ թատրոնի բեմին վրայ նոյն ձեւով իրականացնել, քանի տարրերը իրարմէ անջատելու հնարաւորութիւն չկայ հոն : Բեմին վը-

ՊԱՐՈՆ ՄԻՒՆՀԱՈՒԶԸՆԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

—o—

Բայց այն ինչ որ հրապարակաւ չի կատարուիր, յաճախ կը կատարուի գաղտնօրէն, եւ, հակառակ Գուրանի դրած արգելքին, բազմաթիւ Թուրքեր ծանօթ են խաղողին ջուրը եղող գինիին համին ու բոյրին : Եւ ասիկա, մասնաւորապէս կը պատշաճէր Սուլթանին պարագային :

Օր մը, Սուլթանը գաղտագողի ու բարեկամական նշան մը ըրաւ ինծի եւ ես հետեւեցայ իրեն դէպի իր աշխատանքի սենեակը :

Երբ փակուեցանք հոն ու կղպուեցաւ դուռը, հաւատացեալներու հրամանատարը իր պահեստներուն յատուկ գզրոցէն շիշ մը հանելով, ըսաւ ·

— Միւնհաուզըն, գիտեմ որ դուք, քրիստոնեաներդ, լաւ գինիէ հասկցողներ էք : Սակայն, հոս, ունիմ Թոքայի շիշ մը, եւ կրնամ երդնուլ Մուհամմէտի անունով որ երբեւիցէ ասոր նմանը չէք ըմպած ...

Այս ըսելով, Սուլթանը սկսաւ լեցնել : Իրարու բախեցինք մեր բաժակները եւ խմեցինք :

— Ուրեմն, վերսկսաւ Սուլթանը, ի՞նչ կ'ըսէք ասոր : Խոստովանեցէք որ արտակարգօրէն նուրբ է այս գինին :

— Ձերդ վեհափառութիւն, այս գինին ընտիր է, պատասխանեցի, միայն թէ, թող թոյլ տայ ինծի ձերդ արքայական բարձրութիւնը, աւելցնելու թէ ասկէ ընտիրը ըմպած եմ ես Վիէննայի կայսեր, հանգուցեալ Կարոլոս Զ·ի հետ : Ձերդ վեհափառութիւնը պէտք էր այդ գինին համտեսած ըլլար ...

— Բարեկամս, Միւնհաուզըն, պատասխանեց Սուլթանը, առանց որ ուզեմ հերքել ձեր խօսքերը, ինծի անկարելի կը թուի Թոքայէն ընտիր գինի գտնել : Որովհետեւ այս շիշը օր մը ինծի հունգարացի սպայ մը տուաւ, որ մեծ ցաւ մը զգաց անկէ զրկուելով ...

— Պարզ կատակ մը, տէր իմ : Այս գինիին եւ իմ խմածիս միջեւ մեծ տարբերութիւն մը կայ· գրաւ կուգամ որ մէկ ժամէն կրնամ ձեզի հայթայթել Վիէննայի կայսեր մառանէն եկող գինիի շիշ մը եւ դուք պիտի համոզուիք այն տարբերութեան մասին, որ գոյութիւն ունի այս եւ միւս գինիին միջեւ :

Սուլթանը աչքերը խոշոր բացած ինծի նայեցաւ· եւ քահքահ մը ձգելով, ըսաւ ·

— Միւնհաուզըն, կարծեմ խենթեցաք :

— Բնաւ երբեք, տէր իմ, պատասխանեցի ես : Մէկ ժամէն ձեզի կրնամ հայթայթել ուղղակի Վիէննայի արքունիքի մառաններէն եկող շիշ մը գինի, որ բոլորովին տարբեր ու աւելի ընտիր գինի մըն է, քան այն որ մենք խմեցինք :

— Միւնհաուզըն, Միւնհաուզըն, կ'ենթադրեմ որ կը կատակէք ու կը ծաղրէք զիս, եւ ասիկա ինծի կխով չափ հաճելի է : Այսուհանդերձ, գիտեմ նաեւ որ դուք արտակարգ անձ մըն էք որուն ճարտարութիւնը վերծ է ամէն կասկածէ : Բայց այս պարագային, կը խորհիմ թէ կը չափազանցէք ...

— Էհ ուրեմն, ձերդ վեհափառութիւնը կ'ընդունի՞ գրաւը, գոչեցի ես : Եթէ խօսքս չյարգեմ (եւ գիտէք թէ ես որեւէ բան թեթեւօրէն չեմ ստանձներ) կը յօժարիմ որ գլխատեն զիս : Եւ իմ գլուխս կը կարծեմ թէ այնքան ալ հասարակ բան մը չէ : Փոխադարձաբար, ո՞րն է ձեր գրաւականը :

— Կ'ընդունիմ, գոչեց Սուլթանը : Հիմա ժամը երեքն է : Եթէ ժամը ուղիղ չորսին ուղղակի Աւստրիոյ կայսեր մառանէն եկող գինին հոս չըլլայ, առանց որեւէ ողորմածութեան ձեր գլուխը պիտի իյնայ, որովհետեւ սովորութիւն չունիմ խաղի գալու, նոյնիսկ իմ մտերիմ բարեկամներուս կողմէ : Իսկ եթէ որոշեալ ժամուն գինիին շիշը հոս ըլլայ, այն ժամանակ դուք իրաւունք պիտի ունենաք իմ գանձէս այնքան ոսկի, այնքան ադամանդ ու արծաթ տանելու, որքան ալ կրնայ աշխարհի ամէնէն զօրաւոր մարդը փոխադրել ...

— Ահա ազնուականօրէն արտասանուած խօսք մը, բացագանչեցի ես : Գրաւը ընդունուած է :

Անմիջապէս պահանջեցի թուղթ, գրիչ եւ մելան եւ կայսրուհիին գրեցի հետեւեալ նամակը ·—

« Ձեր վեհափառութիւնը, իբրեւ կայսրութեան ընդհանուր ժառանգորդը, իր հօր՝ հանգուցեալ կայսեր մառաններուն ժառանգութիւնն ալ ստացած է, անկասկած : Պիտի համարձակի՞մ խնդրելու ձեր վեհափառութենէն, որ գրաբերիս հետ հաճէր ինծի ուղարկել շիշ մը այն գինիէն զոր ես յաճախ առիթը ունեցած եմ ըմպելու հանգուցեալ կայսեր հետ : Ինչ որ կը թախանձեմ, որ այդ գինին ըլլայ ամէնէն ընտիրը, որովհետեւ հարցը կը կայանայ գրաւի մը շուրջ : Այս առթիւ առիթը յարմար պիտի նկատեմ անգամ մը եւս ընդունելու ձերդ վեհափառութեան բարութիւնը, որով մնամ ... (եւայլն) :

Գրեթէ ժամը երեքը հինգ անցած էր արդէն, երբ նամակս, առանց կնքելու համար ժամանակ կորսնցնելու, յանձնեցի իմ վազողիս, որ իսկոյն հանելով իր սրունքներուն անցուած կապարէ ծանրութիւնները, սուրաց դէպի Վիէննա :

(3 Շար·)

ՀԱՅԿ ՔՈՉԱՐԸ

ԱՀԱՎ ՂՈՒԿԱՍՏՈՒՆ

ԿՈՂՈՍՈՎԸ

ՀԱՅՈՑ ՂՈՍ

ԱՐԻ, ասում էին,— Պարսկաստանի մի հեռավոր գյուղում մի մարդ կար, որ ամեն ինչ գիտեր։ Ամեն մարդ գնում էր նրա մոտ խորհուրդ հարցնելու։ Ամեն մարդ նրա խրատներին հետևում էր։ Ամեն մարդ նրան հարգում էր։ Ամեն մարդ նրան սիրում էր։ Ամեն մարդ նրան պատվում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում վստահում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում հավատում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում ենթարկվում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում հնազանդվում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում լսում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում հետևում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում հարգում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում սիրում էր։ Ամեն մարդ նրան ամեն ինչում

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս Կիրակի մասնաւոր հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կը կատար-ուի եկեղեցիին հիմնադիր-բարերար՝

ԱՍՊԵՏ ՎԱՀԱՆ ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆԻ

ինչպէս նաեւ իր ծնողքին եւ իր գերդաստանէն ննջեցեալներու յիշատակին։ Պրիւսէլէն հրաւիրուած են իր այրին՝ Տիկին Խորասանճեան եւ քեռորդին Պ. Ա. Կիւրճեան։ Մեծանուն բարերարին յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

« ՅԱՌԱՋ » ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Իսիէն Պ. Մանուկ Շիրվանեան վեցամսեայ Յառաջ կը նուիրէ Պ. Հայրապետեանի, Վալանս։

ՆՈՒԷՐ

Յովհաննէս Կէռկէռեանի մահուան առթիւ Նշան Քէյքէեան տասը Ն. Ֆ. կը նուիրէ Յառաջի բարգաւաճման համար, փոխան ծաղկեպսակի։

ԻՍԻԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՑԱՆԿԸ

Տէր եւ Տիկին Ալեքսանեան 50 Ն. Ֆ., Տէր եւ Տիկ. Թուրիկեան 30, Տէր եւ Տիկին Փափազեան, Տէր եւ Տիկին Փալիկեան, Տէր եւ Տիկ. Մաննիսեան, Տէր եւ Տիկին Սերոբեան, Պ. Դաւիթեան քսանական Ն. Ֆ., Պ. Զատրճեան, Տէր եւ Տիկին Միքայէլեան, Տէր եւ Տիկին Ծերունեան, Տէր եւ Տիկին Փէօշկէրեան, Տէր եւ Տիկին Շէրպէթճեան, Տէր եւ Տիկ. Գրիգորեան, Ֆէրհատեան, Պապիկեան, Քէրլօչեան, Օհաննէսեան, Դարբինեան, Յարութիւնեան, Քալէնտէրեան, Դանիէլեան, Ասլանեան, Տիկ. Կարապետեան, Տէր եւ Տիկին Մինասեան, Յակոբեան, Թօփալեան, Տիկին Իփէկեան, Սրբազան Հայր, Տէր եւ Տիկին Նիկողոսեան, Տէր եւ Տիկ. Խորէնեան տասնական Ն. Ֆ.: Տիկին Տէմիրճեան հինգ, Տէր եւ Տիկ. Խուպէսէրեան 15, Ոմն 10:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ
ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Այս Կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Թուրքիոյ Հայոց բազմավաստակ Պատրիարք՝

ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

հոգւոյն ի յիշատակ։

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կապոյտ Խաչի Կրընոպլի տարեկան դաշտահանդէսը, այս Կիրակի ամբողջ օրը, Սէն Նիզէի ճամբուն վրայ, Շաթօ տը Պօ Րըկառի զովասուն ծառաստանին պաղ ջուրին մօտ։

Օթոգարի ժամերը.— Ժամը 8.45ին Պլասին առջեւէն, ժամը 9ին Րիւ տը լա Փլէնէն, 9.15 Փլաս Վերտէօն, 9.30ին Քուր Պերիա, Րիւ տ'Ալամպերի անկիւնը։

Անձրեւի պարագային դաշտահանդէսը կը յետաձգուի՝ Յուլիս 9ին։

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

Հայ Կարմիր Խաչի Ֆէտանվիլիէի օդափոխութեան կայանի Ա. խումբը կը մեկնի Երեքշաբթի Յուլիս 4ին, ժամը 14ին, ժամադրավայր՝ Հայ Կարմիր Խաչի կեդրոնատեղին, 15 րիւ Ժան Կուժօն, Փարիզ։

Արձանագրութիւնները կը շարունակուին միմիայն Օգոստ. ամսուան համար։

Ա. խումբի վերջին բժշկական քննութիւնները տեղի կ'ունենան Ուրբաթ (30 Յունիս) եւ Երկուշաբթի (Յուլիս 3), ժամը 9–12, Հայ Կարմիր Խաչի դարմանատունը, 15, Րիւ Ժան Կուժօն, Փարիզ։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ
Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9։

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ։

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վէնսէն, ժամը 10ին։

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

Ա. խումբը կը մեկնի Փարիզէն այս Կիրակի (Յուլիս 2) իրիկուն։ Հաւաքուիլ ժամը 22ին, Կառ տը Լիոնի մեծ ժամացոյցին տակ։ Ծնողքներէն կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ՕԳՈՍՏՈՍԻ համար արձանագրուիլ ուզող ծնողքներէն կը խնդրուի դիմել Չորեքշաբթի օրերը ժամը 16էն 18 Մշակոյթին Տուն, 17 Րիւ Պլէօ։

×

Ֆ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6–13 եւ աղջիկները 6–14 տարեկան։

Փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 23 Պուլվ. Պոմոն, Տիկին Մ. Տօլպաշեանի։

Իսկ քաղաքը՝ Տիկին Թութելեանի, 4 ռիւ Փարմանթիէ։

×

Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6 – 13 եւ աղջիկները 6 – 14 տարեկան փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 14 Պուլվ. տէ Միւրիէ, Տիկ. Արմաղանեանի եւ Տիկին Նուրիցայ Բարսեղեանի, 11 Էնփաս տէ Միւրիէ։

Արձանագրութիւնները կը փակուին Յուլիս 15ին։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Արձակուրդներէն առաջ, Լսարանի վերջին հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այս Երկուշաբթի, Րիւ տը Թրէվիզի Ազգային Տան մէջ.

Պիտի խօսի՝ ճարտարապետ

Պ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Դէպի Երուսաղէմ կատարած իր վերջին ճամբորդութեան մասին՝ լուսարձակի օգնութեամբ։

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ, դռները պիտի գոցուին ժամը 20.50ին։

Հ. Յ. Դ.
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Պելվիլի Ռոստոմ խումբի ժողովը, այս Շաբաթ, ժամը 21ին, ընկեր Մանուկի բնակարանը՝ 40 Րիւ տը լա Մառ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՊԱՆԵԼՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները այս Երկուշաբթի, ժամը 20.30ին, ծանօթ հաւաքավայրը։ Կարեւոր օրակարգ։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Կրընոպլի, Լանսէի, Րընաժի ընկերները այս Շաբաթ ժամը 9ին, դպրոցի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՎԻԷՆԻ Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան ընդհ. ժողովը այս Երկուշաբթի (3 Յուլիս), Համօ Օհանջանեան ակումբը, ժամը 8.30ին։ Ներկաներուն թիւը բաւարար պիտի նկատուի։

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Հայ Արենոյշներու եւ Գայլիկներու։

Յուլիս ութին, Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին, «Ժիմնազ»ի շքեղ սրահին մէջ։ (Րիւ տիւ Թէաթր – Ֆրանսէ)։

Գեղարուեստական խնամուած բաժին։

Պիտի բեմադրուի՝ ընտանեկան կեանքէ առնուած բարոյալից թատերգութիւն մը Ալշուճեանի՝ «Քնարները» եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ե. Օտեանի՝ «Զարշըլը Արթին աղա»։

Գայլիկները պիտի կատարեն շուէտական մարզանք, իսկ Արենոյշները պիտի պարեն հայկական պարեր։ 30 հոգինոց պարախումբով։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին։ Խաղաղաշտ եւ լողանք։ Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ։

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵԽԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain

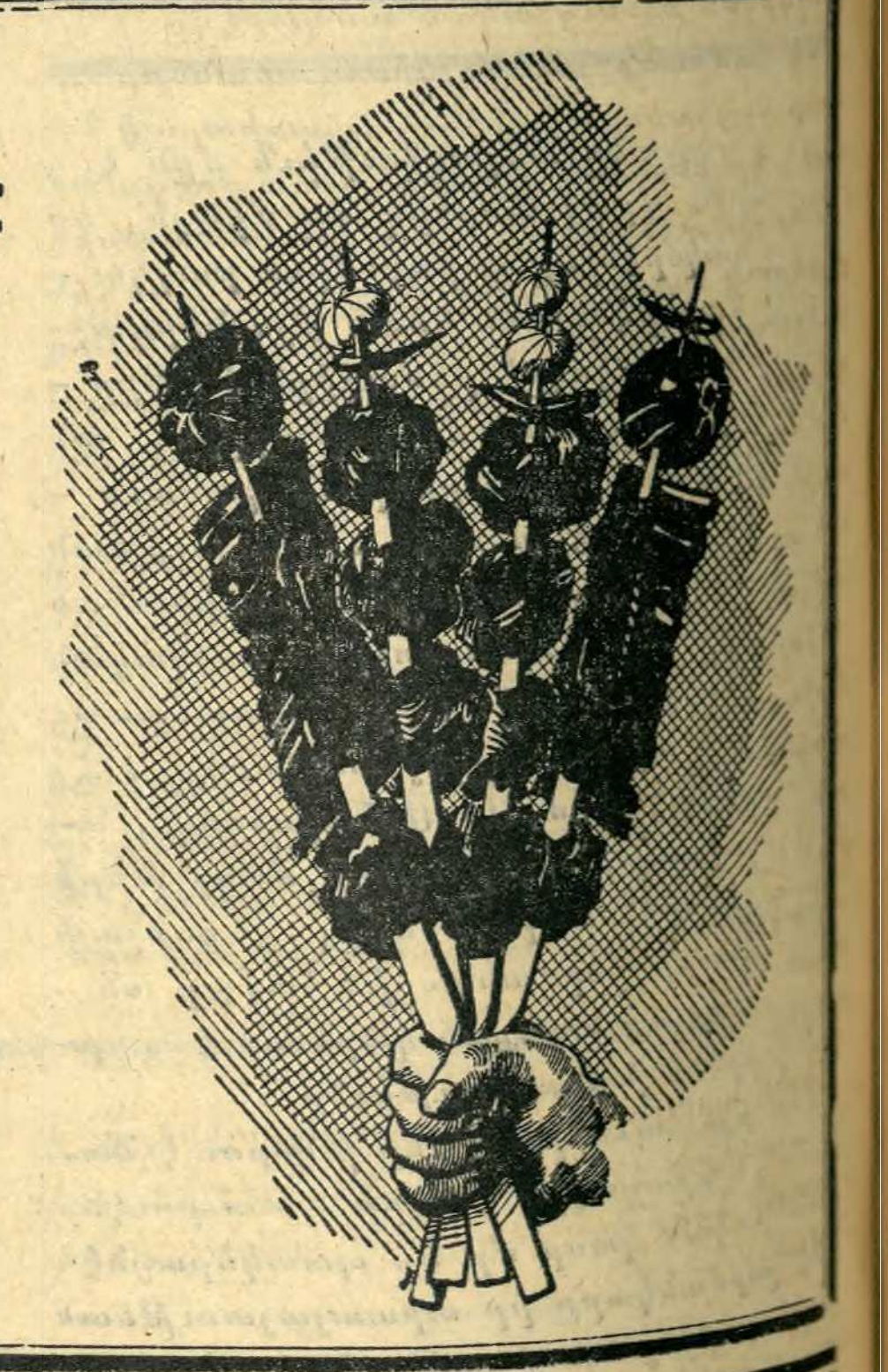

CARINE ALEXANDRA
Couture Boutique
SALONS DE VENTE
5, RUE SAULNIER (entresol) PARIS 9e
Tél.: TAI. 82-18, Métro: Cadet ou Montmartre

BERN'S
prêt à porter industriel
ATELIERS:
17, Rue Cadet, Paris 9e
Tél. : TRUdaine 45-42

ՊԵՐՃ ԷՔՍԷԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ROBES, TAILLEURS, MANTEAUX, IMPERMEABLES, PANTALONS DE DAMES (DANS NOS TISSUS EXCLUSIFS) VÊTEMENTS DE PEAU, COLIFICHETS

Chaque semaine un article publicitaire

Cette semaine : ROBE, SOIE NATURELLE IMPRIMÉE 89 NF.

ՅԱՌԱՋ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60 — C. C. P. Paris 15069-82

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ 2 ՅՈՒԼԻՍ — DIMANCHE 2 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9143 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4944

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՃԵՄԱՐԱՆԸ

—o—

Հայաստանի անկախութեան տասնե-րորդ տարեդարձին, 1928 Մայիս 28ին Եգիպտոսի մէջ հիմը կը դրուէր Համազգային Մշակութային եւ Կրթական ընկերութեան :

Հիմնադիրներն էին Համօ Օհանջանեան, Նիկոլ Աղբալեան, Լեւոն Շանթ, Գասպար Իփէքեան, Ստեփան Եսայեան, Վահան Նաւասարդեան եւ ուրիշ ընկերներ :

Տարի մը վերջ, 1929ին, Պէյրութի մէջ կը բացուէր Համազգայինի Ճեմարանը, համեստ յարկի մը տակ : Լեւոն Շանթ եւ Նիկոլ Աղբալեան մինչեւ իրենց վերջին շունչը նուիրուեցան այս հայկական երկրորդական վարժարանի բարգաւաճման : Ու յաջողեցան հաստատ հիմերու վրայ դնել զայն, պատրաստելու համար «գիտակից եւ պարտաճանաչ հայ մտաւորականներ, կենդանի պահելու եւ զարգացնելու՝ հայ մշակոյթը » :

Ամէն ինչ գլուխէն պէտք է սկսէին : Հինգ տարի վերջ միայն Ճեմարանը տըւաւ իր անդրանիկ հունձքը : Ու ահա՛ աւելի քան քառորդ դարէ ի վեր ամէն տարի նոր պսակաւորներ կուգան աւելցնել շրջանաւարտներու թիւը : Շատեր կը մտնեն համալսարան՝ մասնագիտութեանց հետեւելու համար, ուրիշներ կ'ընդգրկեն ուսուցչական ասպարէզը :

Իսկ համրանք չունին կիսաւարտները, որոնք հայկական շունչով դաստիարակուած, կը նետուին կեանքի ասպարէզը :

Շնորհիւ ողբացեալ Նշան Փալանճեանի թողերուն քսան հազար եգիպտ. ոսկիի նուիրատուութեան, Ճեմարանը տէր դարձաւ հոյակապ շէնքի մը : Ամերիկայի մեր հայրենակիցները հնարաւորութիւն տուին կառուցանելու նոր շէնքեր, օժտըւած արդիական յարմարութիւններով եւ ուղղակի գիշերօթիկի սենեակներով :

Տեսչութեան տեղեկագրին համաձայն, վերջացող տարեշրջանին 540 աշակերտ-աշակերտուհիներ յաճախած են ճեմարան : Մանկապարտէզի աշակերտներուն թիւն է եղած 126 (58 աղջիկ եւ 68 մանչ) : Նախակրթարանի չորս դասարաններն ունեցած են 147 աշակերտ (67 աղջիկ, 80 մանչ) :

Միջին կարգեր ու չորս դասարանները՝ 161 աշակերտ (82 աղջիկ, 79 մանչ) : Լսարանի երեք կարգերը՝ 67 (33 աղջիկ, 34 մանչ) :

Անկէ զատ ճեմարան յաճախած են 25 ազատ - ունկնդիրներ, որոնք զանազան դասարաններու մէջ հետեւած են հայագիտական առարկաներու :

Գիշերօթիկներու թիւը մնացած է նոյնը՝ 39 հոգի (16 աղջիկ, 23 տղայ), Լիբանանէն, Սուրիայէն, Իրաքէն, Քուէյթէն, Իրանէն, Յունաստանէն, Ֆրանսայէն եւ Միացեալ Նահանգներէն :

Անփոփոխ մնացած է նաեւ ուսուցիչներու թիւը՝ 33, — 22ը մնայուն, 11ը այցելու :

Վերի երեք դասարաններու աշակերտութեան «Լսարանական Միութիւն»ը կազմակերպած է գրական, գիտական, երաժշտական եւ թատերական հանդէսներ եւ հրատարակած է ջահակիր թերթը, ամբողջութեամբ խմբագրուած աշակերտներու կողմէ :

Ճեմարանի տարեկան ելեւմուտքն է 140 - 150.000 լիբ. ոսկի (22.400.000 - 24 միլիոն հին ֆրանք), որուն ութսուն առ հարիւրը կը գոյանայ աշակերտներու թոշակներէն : Մնացեալ գումարը կը հայթայթեն զանազան կազմակերպութիւններ եւ անհատներ : Ծախքերու բաժինին մէջ ուսուցիչներուն եւ պաշտօնեաներուն կը յատկացուի 120.000 լիբ. ոսկի : Բացը կը փակէ Համազգայինի Կեդրոնական վարչութիւնը :

Այս տարի ճեմարանը աւարտած են 25 հոգի (13 աղջիկ եւ 12 մանչ), մեծ մասը «լրիւ ճեմարանական», մանկապարտէզէն սկսեալ :

Ֆրանսական պըրվէի քննութեան մասնակցող 24 հոգիի վրայ 23ը յաջողած են : Պաքալորէայի քննութեանց մէջ ճեմարանը արձանագրած է բացառիկ յաջողութիւն :

Ճեմարանը դարձած է լոյսի փարոսն մը Լիբանանի մէջ, ուր Հայերը կը պահեն 58 նախակրթարան, 18 միջնակարգ վարժարան, 12.550 աշակերտ - աշակերտուհիներով եւ 750 ուսուցիչ - ուսուցչուհիներով : Կրթական գործին կը յատկացնեն տարեկան 364 միլիոն հին ֆր. :

Այս թուանշանները հպարտութեամբ կը լեցնեն մեր հոգիները եւ թոյլ կուտան մեզի յոյսով ու հաւատքով դիմաւորելու ապագան :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏԸ

—o—

«ԺԱՆ Տ'ԱՐՔ ՀԵՌՈՒ ՉԷ, 500 ՏԱՐԻ, 6 ԾԵՐՈՒՆԻ ԾԱՅՐ ԾԱՅՐԻ ԴՐՈՒԱԾ» Կ'ԸՍԷ ՏԸ ԿՈԼ

Էփինալէն ետք նախագահ տը Կոլ կ'անցնի Պառ Լը Տիւք եւ կը հասնի Ժան տ'Արքի քաղաքը Վօքուլէօր : Քաղաքապետը ողջունուած է եւ իր ճառին մէջ կը նմանցնէ Ֆրանսայի երկու մեծ դէմքերը՝ Ժան տ'Արք եւ տը Կոլ «քսան դար առաջ Լորէնի կցման գաղափարը կը տանջէր խիղճերը, բայց Լոնտոնի ձայնը ուժ կուտար : Ազատագրման փողը հինգ հարիւր տարի առաջ հնչած էր : Վօքիւլէօր գինած էր Ժան տ'Արքը դէմ գնելու համար յարձակողին » :

Տը Կոլ կը պատասխանէ.— «Պարզ է որ մեր մտածումը պիտի երթայ դէպի Ժան տ'Արքի ազնուական, սուրբ դիմագիծը : Կը կարծենք որ մեզմէ շատ հեռու է : 500 տարի կայ, բայց ատիկա կ'ընէ վեց ծերունի ծայր ծայրի դրուած : Կը տեսնէք որ շատ մօտ ենք » :

Ամէն տեղ, տը Կոլ խօսեցաւ Ալժերիոյ մասին որուն «պատերազմը, ամէն մարդ կը տեսնէ կը վերջանայ » : Խօսեցաւ նաեւ Եւրոպայի մասին եւ յայտնեց թէ ինք վստահութիւն ունի խաղաղութեան վըրայ :

Իր շրջապտոյտին ընթացքին, տը Կոլ խօսեցաւ խորհրդարանականներու « Աւելի դիւրին է երկու նահանգ պաշտպանել քան 13», քիչ ետք՝ «Ֆրանսա չորս հարիւր միլիառ թափած է Ալժերիոյ անդունդին մէջ» :

× Հինգշաբթի օրուան «կլոր սեղանը» կարգ մը որոշումներ տուաւ Ֆրանսայի երկրագործութեան մասին : Կը թուի թէ նոր կարգադրութիւնները որոշ գոհացում կրնան տալ գիւղացիներուն, որոնք սակայն նոր ցոյցեր ըրին Ուրբաթ եւ Շաբաթ :

× Ուրբաթ գիշեր շատ ուշ վերջացաւ Ազգ. Ժողովի ալժերական նիստը : Վերջին խօսողն էր նախարար Ժոքս, որ ծանրացաւ մասնաւորաբար բանակին դերին վրայ : Ապա, իր յայտարարութեան վերջաւորութեան, անդրադարձաւ Ալժ. Ազատ. Ճակատին «Հոս կ'ուզեմ Ալժ. Ազատ. Ճակատին տեղը ճշդել մեր մտահոգութեանց մէջ : Ալժ. Ազատ Ճակատը մեզի համար, ոչ աւելի, ոչ պակաս է քան ռազմիկներ, որոնցմէ, մասամբ, կախում ունի խաղաղութիւնը եւ պատերազմը, Ալժ. Ազատ. Ճակատը հաշուի առնուելիք քաղաքական մարդիկ են » :

Ժոքս ճշդած է նաեւ թէ բանակցութիւնները կրնան վերսկսիլ եթէ Ալժ. Ազատ. Ճակատը դադրեցնէ ահաբեկչական արարքները եւ հրաժարի Սահարայի իր յաւակնութիւններէն :

× «Ահակ»ը Յուլիս 5ը «բաժանումին դէմ ազգային օր» հռչակած է : Յիշենք, որ Թունականը դիպուածով ընտրուած չէ, Ալժէի գրաւման տարեդարձն է (Յուլիս 5, 1830) : Հրապարակուած զեկոյցով «ԱՀԱԿ»ը կը բողոքէ բաժանման գաղափարին դէմ զոր «ֆրանսական ամէնէն բարձր իշխանութիւնները մէջտեղ դրած են քանի մը օրէ : Ալժերիոյ բաժանումը ինքնորոշման եւ ապագաղթականացման դրժումն է :.. Ալժերացի ժողովուրդը պիտի գիտնայ ետ մղել, անոնք որոնք բաժանումով կ'ուզեն ջուրը ձգել անկախութիւնը :

Մինչ այդ «ԱՀԱԿ»ը թռուցիկներ բաժնած էր Միթիճայի շրջանը եւ կը հրաւիրէր Ալժերացիները, որ ցոյցեր կազմակերէին շաբաթ օր :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԵՐԼԻՆԻ հարցը կը շարունակէ առանցքը կազմել միջազգային քաղաքականութեան : Ուաշինկթընի մէջ պատրաստուած է Արեւմուտքի պատասխանը, ուր կը շեշտուի, ինչպէս դիտել կուտան լաւատեղեակ շրջանակները, Արեւմուտքի վճռական որոշումը Պերլինի իրենց իրաւունքները պաշտպանելու : Բաց դուռ պիտի ձգուի բանակցութեանց համար : Միւս կողմէ, Դաշնակցային Գերմանիոյ խորհրդարանը, միաձայնութեամբ համաձայն գտնուեցաւ իր նախագահին հետ, երբ այս վերջինը յայտարարեց.— «Փանքովի հետ ոչ մէկ բանակցութիւն վերամիութեան շուրջ » : Ֆրանսայի արտաքին նախարարը՝ Քուվ տը Միւրվիլ, իր կարգին, Վիէննայի մէջ, յայտարարեց, թէ «անընդունելի պիտի նկատուին Պերլինի մէջ առնուած միակողմանի քայլերը» : Վերջապէս Ֆոն Պրենթանօ, Դաշն. Գերմանիոյ արտաքին նախարարը, շեշտեց, թէ «ամէն ինչ պիտի ընեն դաշնակիցներուն հետ, համոզելու համար Խ. Միութիւնը, որ իրաւունք չունի ստորագրելու հաշտութեան առանձին դաշնագիր մը» : Կը յիշուի նաեւ թէ պաշարման պարագային, ինչպէս սպառնացած էր Խրուշչեւ, Պերլին 18 ամիս դիմանալու պաշար ունի :

ՍԱԼԱԶԱՐ յայտարարեց թէ Ամերիկա չի տարբերիր Խորհ. Միութենէն, որովհետեւ իրենց վարած քաղաքականութիւնը Ափրիկէի մէջ, թէեւ տարբեր նպատակներով, կը ձգտի Արեւմուտքը տկարացնելու. «Երբ Ափրիկէի մէջ, կը տըկարացնեն, Ֆրանսան, Պելժիան, Փորթուկալը, այդքանով կը պակսի արեւմուտքի պաշտպանողական ուժը : Կը խորհիմ թէ Ամերիկան, որ խիստ գաղափարականի մը գերին է, եթէ յամառի իր այս հակասութեան մէջ, ինք պիտի ըլլայ վերջին զոհը » :

ՔՈՆԿՕ զինուորական տողանցքով տօնեց իր անկախութեան առաջին տարեդարձը : Քաթանկա գոհացաւ Էլիզապէթվիլի մայր եկեղեցիին մէջ կատարուած Թէ Տէումով մը :

ՖԻՆԼԱՆՏԱՅԻ վարչապետը՝ Սիւքսելայնըն հրաժարեցաւ : Կ'ամբաստանուէր Ընկերային Ապահովագրութեան գանձէն գումարներ իւրացուցած ըլլալու յանցանքով :

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՔՈՐԷԱՅԻ իշխանութիւնները ազատ արձակեցին վեց հարիւր համայնավարամիտներ :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ արտաքսուեցաւ Իսրայէլի դեսպանատան առաջին քարտուղարը : Խորհրդային իշխանութիւնը կ'առարկէ, որ Իսրայէլցի դիւանագէտը ձերբակալուած է երկրին մէջ եւ «սիոնական գրականութիւն տարածած է » :

ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ 2400 միլիոն րուբլիի արժողութեամբ թեքնիք օժանդակութիւն ըրած է Ափրիկէի եւ Ասիոյ քսան երկիրներու :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Համայնավար կուսակցութեան Կեդր. Կոմիտէն մասնաւոր նըստաշրջան մը ետք բանաձեւ մը հրապարակեց ուր քննադատելէ ետք կոլեան վարչակարգը, նախագահ Լիւպքէի ընդունելութիւնը, 16րդ յօդուածը որ «բռնատիրութիւն ստեղծած է» եւ այդ ձեւով « դուռ կը բանայ փաշական նոր արկածախնդրութիւններու », կը շեշտէ.— « Ֆրանսայի գերագոյն շահին համար, շուտով պէտք է վերահաստատել իրական հանրապետութիւն մը » : Կեդր. Կոմիտէն կոչ կ'ընէ շարքերուն որպէսզի «յառաջդիմութեան, ազատութեան եւ խաղաղութեան դատը յաղթանակէ»... :

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ իրենց «համակրական զգացումներու հաւաստիքը» հաղորդեցին ֆրանսացի գիւղացիներուն որոնք «հերոսական պայքար մը կը տանին. յետադիմական քաղաքականութեան դէմ» :

« Կ. Գ. Բ. »ը (Կազմակերպութիւն Գաղտնի - Բանակ) կը սպառնայ Ալժեցիներուն որոնք, հակառակ իր հրահանգին Մայր Երկիր կ'երթան արձակուրդի : Այս ամառ պէտք չէ արձակուրդի երթան :

ՄԱՍՏԻԿ ՏԱՔԸ կը շարունակուի Փարիզի մէջ, ուր Շաբաթ օր ջերմաչափը 35 աստիճանի հասած էր : Յունիս 30ին եւ Յուլիս 1ին աւելի քան մէկ միլիոն Փարիզցիներ արձակուրդի մեկնեցան :

ՀԱՄՍԻ ՀԱՐՑԸ միշտ անլուծելի թընճուկ կը մնայ : 26րդ նիստը գումարուեցաւ աղջի օր, Ժընեւի մէջ, առանց շօշափելի արդիւնքի :

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԱՋԸ

Լուսաւորչի Աջը սուրբ՝ դաստակերտն է Արարչին
Ստեղծագործ կորովին : Մատներն անոր լուսածին՝
Ծաղիկներու հայկանոյշ միւռոնին մէջ թաթաղուն՝
Հոյզն օծութեան խաչադրոշմ հայ ճակատին կը զեղուն :

Լուսաւորչի Աջը սուրբ՝ ճանանչն է այն Արարչին
Լուսածրնունդ իմացքին : Իր օրհնութիւնն առաջին
Հայաստանեայց հոգիին խաղաղութիւն կը բաշխէ,
Որ շինութիւն ըլլայ հոն հայ սրտերով շափիւղէ :

Լուսաւորչի Աջն արի՝ Արարչին ձեռքն է բարի՝
Որ շնորհք ու սէր սփռելու համար ընդմիշտ կ'երկարի,
Որ Հայութիւնն ըլլայ Մի՝ ներդաշնոյթով մ'յաւիտեան :

Կը շարժի Աջն այդ՝ համակ տռփիւններովն անապակ
Այն սրտերուն՝ որ լոյսին կարօտն ունին ու պապակ,
Կաթողիկէն կերտելու շունչովն ամբողջ Հայութեան :

ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Բ.

Կատարեալ թնճուկ մը՝ ներծոր գեղձերու (1) անուանակոչութիւնը ։

Տոքթ. Գրօ «ուրցագեղձ» կը գրէ (էջ 30) ռուսերէն «զոբնայա ժելեզա» տարազին դէմ ։ Եւ խլիրպ՝ ռուսերէն «զոբ» բառին դէմ (անդ) ։

Իսկ Սպիտակ բառարանը, երեք փրոֆէսէօրներու կողմէ պատրաստուած, ռուսերէն եւ հայերէն «զոբնայա ժելեզա—ուրցագեղձ» տարազներուն դէմ կը գրէ ... թիմիւս (*էջ* 193) ։ *Կապոյտ բառարանը՝ նոյնպէս (էջ 120) ։ Յետոյ երկուքն ալ «զոբ» կը գրեն խլիրպ բառին դէմ (էջ 417 եւ 237) ։*

Սխա՛լ, սխա՛լ ։

Սխալը կը յիշեցնէ այն բժիշկը, որ կը խօսի այրերու... արգանդախեղդութեան մասին ։

Թիմիւսը խլիրպ կը շինէ՞ միթէ ։ Թիմիւսը բազեդովեան հիւանդութիւն կը շինէ՞ միթէ ։ Բայց ինտո՞ր կը շինէ՝ երբ թիմիւս չի մնար այլեւս, քան տարեկանէն ետքը ։

Աններելի այս սխալը՝ պարզ այն պատճառով որ մեր բառարաններուն մէջ ուրց բառը հոմանիշ կը տրուի թիմ բառին, այնպէս որ թիմէն ուրց, ուրցէն ... թիմոս, այլեւս, փոս իյնելու պէս է ճամբան ։

Ո՛չ եւ ոչ ։

Ռուսերէն զոբ *չի կրնար նշանակել ուրցագեղձ (= թիմոս) ։ Վահանը խլիրպ շինելու համար, բազեդովեան հիւանդութիւն շինելու համար՝ հարկ է վահանագեղձ եւ ոչ երբեք .. ուրցագեղձ ։*

Տոքթ. Գրօ, շարունակելով իր գեղձագիտութիւնը, շիշկովիտնայա ժելեզա *կ՚անուանէ* իփոֆիզը, *որ, ուղեղային համանուն գեղձին անուն տրուելով հանդերձ, նաեւ ... ծայրաճօն (2) կոչուած ըստ Տոքթ. Գրօյի (էջ 80),* թիմիւսին *երկրորդ անունն է՝ այժմ անգործածելի ։ Ի՛նչ փոյթ թէ, գէթ մէկ ճիշդ անուանակոչութիւն տալու համար, վահանագեղձը կ՚անուանէ ռուսերէն* շչիտովիտնայա ժելեզա, *թարգմանութիւն յունարէնի հետեւողութեամբ՝ ինչպէս է հայերէնը*(3) ։

×

Այժմ տեսնենք թէ ուրկէ՛ կը ծագի սխալը ։

Ըսինք թէ մեր բառարաններուն մէջ թիմ հոմանիշ տրուած է ուրցին ։ Ո՞վ է հայրը, ո՞վ է մայրը այս բառին, ո՞ր տեղացի է եւ ի՞նչ կը պատմէ ։

Ազնուական ծագում չունի ։ Ըստ Ջախջախեանի՝ գրական բառ չէ, բայց մեր քնքուշ բանաստեղծը, Միսաք Մեծարենց, շատ կը սիրէր այս բառը.

Տրցակ մը հուսամ ու տրցակ մը ուրց
Բեր ձեռքերովդ դիր զոյգ քունքերուս,
Խուցիս մէջ ցանէ իւղեր հինաւուրց ։

Առաջին անգամ կ՚երեւայ «Գալիանոսի Բառք» անուամբ ծանօթ բժշկական աղճատ բառերու հաւաքածոյին մէջ, ուր հոմանիշ կը տրուի թիմ կոչուած բոյսին ։

Թիմ յունարէն բառ մըն է, բազմիմաստ եւ խորհրդաւոր ։ Հայ լեզուի մէջ, փոխառութեամբ, կը գործածուի հոտաւէտ տունկի իմաստով,— առանձին բոյս մը՝ ծաթրինի ընտանիքէն ։ Արմատական նշանակութիւնը՝ անուշահոտ ծուխ, շունչ, հոգի(4) ։ *Ուստի, զարմանալի չէ՝ եթէ հին բժիշկները հոգին կը դնէին* թիմոս *կոչուած գեղձին մէջ, այլ անուամբ՝ լանջային* էփիփիզ,— *թերեւս այդ թելադրութեամբ՝ Տեքարթ հոգին կը դնէր ուղեղային* էփիփիզին *մէջ, ծանօթ նաեւ կոնագեղձ անուամբ*(5) ։

Թիմը, իբրեւ ծխաբոյս, խունկի նման կը գործածուէր մեհեաններու մէջ ։ Պլինիոս թիմով լեցուած անկողին կը յանձնարարէր լուսնոտներուն, իսկ Այետիոս՝ մելամաղձոտներուն ։ Ապահովաբար, ինչպէս գոյութիւն ունէր լերդահմայութիւն մը կամ գուշակութեան եղանակ մը, որ կապ ունէր բագիններու առջեւ զոհուած անասուններու ներքին գործարաններու քննութեան հետ, խնդրոյ առարկայ գեղձն ալ նուիրական դարձած՝ իբրեւ ծխական ու մոգական առարկայ, ստացած է այս խորհրդաւոր անունը, թիմոս ։

Մարդոց մօտ, այս գեղձը կ՚անհետանայ նախ քան չափահասութիւն՝ հետզհետէ զօսնալով,— կ՚աճի սաղմնային կեանքի ընթացքին, նորածինին մօտ կը կշռէ արդէն 12 կրամ, իսկ երբ երկու տարեկան կ՚ըլլայ երախան, գեղձին ծանրութիւնը կը բարձրանայ մինչեւ քսան կրամ ։ Անուհետեւ տակաւ առ տակաւ կը զօսնայ, այնպէս որ հետքն անգամ չի մնար երիտասարդներու մօտ ։ Ընդհակառակն կ՚աճի կենդանիներու մօտ,— այդ թիմիւսն է որ կը կոչուի ռի՝ *մսավաճառներու մօտ եւ շատ յարգի՝ ուտելու համար ։*

Թիմիւսը, այսպէս, իբրեւ գեղձ, բժշկական հնագոյն մատենագրութեան մէջ կը յիշէ Հռուփոս Եփեսացի, որ կը նշանակէ տեղն ալ. «Սրտին գլուխը» ։ Գալիանոս եւս կը յիշէ՝ այն պաշտօնով թէ «զոդերակը կը բաժնէ լանջոսկրէն» ։

Եւ սակայն, յանկարծ, բժշկական մատենագրութեան մէջ թիմ բառը կը յայտնուի նոր նշանակութեամբ մը ։ Ո՞ր իմաստը աւելի հին է, չեմ կրնար ճշդել ։

Ոմանք բառին առաջին իմաստը կը փնտռեն եգիպտական հին բարբառին մէջ, խնամութիւն մը մատնանշելով յունարէն թիւմ (անուշահոտ ծուխ) եւ եգիպտերէն թամ (զմռսում) բառերուն միջեւ ։ Մեծ է դժուարութիւնը որ կը կայանայ գեղձը այս բառերուն իմաստով հաղուեցնելուն մէջ ։

Երկրորդ իմաստը՝ թիմ կը նշանակէ կոծիծ, բշտիկած վէրք ։ Կելսիոս կը գրէ թէ կոծիծը կամ վէրքը մեծ կ՚ըլլայ Եգիպտոսի բակլային չափ եւ «գոյնովը կը նմանի թիմ ծաղկին, ադկէ՝ իր անունը» ։ Որիբաս, Պաւղոս Եգինացի եւ Այետիոս եւս կը վկայեն թէ թիմը ... ուռ մըն է, որ երեւան կուգայ ափին ու ներբանին վրայ, մանաւանդ սեռային գործարաններուն վրայ՝ աւելի ծանր պարագայ, բայց երբեք կզակին տակը ։

Եւ ահա շփոթութիւնը ։

Մէկ կողմ թողունք թիմ բոյսը եւ իր անուշահոտութիւնը ։ Առնենք ուռը ։

Գալիանոսի բառերուն մէջ աղաւաղումը այնքան յառաջացած է, որ գրուած է թումա = ուռց ։

Արդեօք սքրումա *բա՞ռն է, խլիրպ նշանակութեամբ ։ Բայց Գալիանոսի բառերը կը վերաբերին բուսական դեղանուններու ։ Որոշ է, սակայն, թէ ուրց բառը ուռ—ուռոյց ձեւին զարգացումն է, իսկ կզակին տակ երեւցած ուռը, խլիրպ, շփոթուած է թիմոսին հետ, դուրսէն անտեսանելի ։*

Տոքթ. Գրօյի սխալն այն է որ թիմ ծաղիկը կը կապէ թիմոս գեղձին, ու թիմոսը կը շփոթէ խլիրպին հետ ։

Խլիրպ բառը արաբերէնէ փոխառութիւն է,— ղապղապ, *աւելի քաղցրահնչուն դարձուած՝* ղապապ, *հայացուած՝* խափափ, *յետոյ* խլիրպ ։ *Սկզբնական իմաստը՝ կզակին տակի միսը, որ «երկու կզակ» կը շինէ,— թուրքերէն* կէրտան, *ֆրանսերէն՝* ֆանօն ։ *Իբրեւ հոմանիշ ունինք՝ կզակ, քնքմար, նաեւ խիժիկ (ջուրով ուռած, խիժում եղած) ։ Որեւէ ուռ, որ կը գտնուի պարանոցին վրայ, ինչպէս խլիրպը, կրնայ շփոթուիլ կոտնաղքին հետ, այլ բառով՝ խածի, որ ռուսերէն՝* զոբ ։ *(Այդ շփոթութեամբ ալ կ՚երեւայ ռուսերէն բառարաններու մէջ) ։*

Պարանոցին վրայ, շատ ծանօթ այդ ուռը, կոչուի կուապո *կամ* փաճօն, *որեւէ կապ չունի սակայն ուրցին կամ թիմին հետ ։*

Թիմոս գեղձ մըն է որ չերեւար դուրսէն, որովհետեւ կը գտնուի լանջոսկրին ետեւը, կ՚անհետանայ՝ չափահասութենէն առաջ,— ոչ խլիրպ կը շինէ, ոչ ալ բազեդովեան հիւանդութիւն ։ (Ամպրուազ Փարէ փակու *կը կոչէ թիմոսը,— թիմ ծաղկին ֆրանսերէն ժողովրդական անուան՝* փարիկուլի *աղաւաղո՞ւմը արդեօք) ։*

Ուստի սխալ է զոբնայա ժելեզա *կոչել թիմիւսը ։*

Փրոֆ. Ս. Մալխասեան ուրցը կը զատէ թիմէն, ծաղիկներու դասակարգէն, ու կը ներկայացնէ իբրեւ անջատ բառ, ուռոյց, պալար նշանակութեամբ ։ Բայց ի՞նչպէս մեր բժիշկները, ուռ ու գեղձ բառերը՝ միացնելով (ի՞նչ աշուոր ամուսնութիւն), համարժէք կուտան խլիրպին, կամ զոբին, *ինչ որ կը նշանակէ միացնել նաեւ ..* թիմոս *ու* թիրոյիտ *գեղձերը ։*

Լաւ,— եզրակացութիւն,— ի՞նչ կոչել թիմիւսը ։

Տոքթ. Ա. Բեկզադեան հրաշալի կը նետէ եղանագեղձ բառը, իբրեւ համապատասխան՝ թիմիւսի ։ Ռուսերէն՝ վիլոչկովայա ժելեզա ։ *Ճիշդ է թէ վիլ կամ* բազվիլիճա *կը նշանակէ եղան, սանկի երկժանի՝ ինչպէս պատառաքաղ կամ հունալին ։ Բայց թէ այս բառերը ի՞նչ կապ ունին թիմիւսին հետ, ուրց թի՞մ քաղելու համար, չեմ գիտեր ։*

Մակարօֆ նոյն գեղձը կը կոչէ գրուդնայա ժելեզա *(էջ 1036 բ) ։ Աւելի լաւ գոյն տարազը, որու միակ անպատեհութիւնն այն է որ, թարգմանուելով լանջագեղձ (6), կրնայ շփոթուիլ ստինքին հետ՝ գեղձ մը իր կարգին, (*գրուդ *կը նշանակէ ոչ միայն կուրծք, այլ եւ պարզապէս ստինք,— փարթամ ծծերու՝ Ռուսերը կուտան* պիչնեայա գրուդ *անունը) ։ Մեծ մեղք մը չէ այդքան անպատեհութիւն ։*

Լանջագեղձ = թիմոս գործածած է Հայ - Բոյժի մէջ,— այժմ կ՚ընծայեմ Հայաստանի բժիշկներուն նկատառման ռուսերէն համարժէքն ալ՝ Հայաստանի ռուսագէտներուն ուշադրութեան ։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(1) Տոքթ. Գրօ գեղձերու բնախօսական աշխատանքը կ՚անուանէ .... «զատուցք», եւ այսպէս՝ «արտազատուցային եւ ներզատուցքային գեղձեր» կը կոչէ արտածոր եւ ներծոր գեղձերը ։

(2) Հայերէն եւ լատիներէն անուանակոչութեանց թելադրանքով՝ Տոքթ. Գրօ ներթառն կը կոչէ իփոֆիզը (էջ 23) ։

(3) Վահանագեղձը իր անունը առած է վահանաձեւ աճառէն, «մեծագոյնն յաճառս խոչափողոյ, յառաջակողմն ընդ բաս» ։ Զանազան վարկածներ կան ստուգաբանութեան շուրջ,— յունարէն *թիրէոս* կը նշանակէ «դուռի պէս», (հայերէն մեր «դուռն» բառն ալ ազգակից է յունարէն բառին) ։ Որիբասի ընդօրինակողներն են որ կարդացեր են այդպէս, փոխանակ կարդալու թիրէոյիտ, որ կը նշանակէ «վահանի պէս» ։ Իմաստը կը մնայ, բայց ուղղագրութիւնը սխալ է ։ Գալիանոս եւ Ամպրուազ Փարէ, ինչպէս Լիթրէ եւ Քաչունի կը գրեն ուղիղ ։ Անմանէ կը պնդեն ճիշդ հակառակը ։

(4) Պուազաք հայերէն «դեղեւիմ» բառը եւս կը հանէ նոյն արմատէն,— ծուխի նման օրօրուիլ օդին մէջ ։

(5) Էփիփիզ ունի երրորդ նշանակութիւն մըն ալ,— տես Հիպպոկրատ, հատոր, էջ 461 (Լիթրէի թարգմ.) ։

(6) Նկատի առէք որ խնդրոյ առարկայ գեղձը, լանջային — *գրուդնայա*, կը գտնուի ճիշդ ետեւը լանջոսկրին, *գրուդինա* (Գրօ չունի, ունի Սպիտակը, ունի նաեւ Կապոյտը, որ ստինքը, կարծնագեղձ, կ՚անուանէ *ժենսկայա գրուդ*) ։

ՊԱՌՈՆ ՄԻՒՆՀԱՈՒԶԸՆԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

Ապա, ես եւ Սուլթանը պարպեցինք գինիին շիշը, սպասելով այն միւս շիշին զոր ես պիտի հայթայթէի ։

Ժամը երեք եւ քառորդը հնչեց, ապա երեք եւ կէսը, եւ տակաւին իմ վազողիս նշոյլը չկայ մէջտեղը ։

Սկսայ քիչ մը մտավախութիւն զգալ, որովհետեւ նկատեցի որ Սուլթանը իր աչքը ժամացոյցէն չէր հեռացըներ եւ յաճախ ձեռքը կ՚երկարէր դէպի զանգակին չուանը, անկասկած դահիճը կանչելու մտադրութեամբ ։

Հետզհետէ մտրակուեցայ այն գաղափարէն թէ գլուխս վտանգի տակ էր եւ թէ շուտով պիտի անջատուէր մարմինէս ։

Այսուհանդերձ, արտօնութիւն ստացայ երթալ եւ պարտէզին մէջ շրջան մը ընելու եւ քիչ մը օդ առնելով ինքզինքս գտնելու համար, միշտ սակայն իբրեւ հըսկող ունենալով երկու պահակներ ։

Կը խոստովանիմ որ չափազանց դժուարին կացութեան մը մէջ կը գտնուէի ։

Մտահոգութիւնս կը կրկնապատկուէր քանի ժամանակը կը սահէր ։

Պատէն կախուած ժամացոյցին սլաքները արդէն ցոյց կուտային ժամը երեք եւ յիսունը հինգ վայրկեանը ։

Ականջներս կը բզզային տարօրինակ կերպով եւ գլուխս կը ճօճէր ուսերուս վրայ ։

Պահանջեցի որ ինծի բերէին իմ մտիկ ընողս եւ որսորդս ։

Իսկոյն եկաւ ։ Հրամայեցի առաջինին երկարիլ ու պառկիլ գետինը, փորին վըրայ, եւ մտիկ ընել թէ իմ վազողս կու գա՞յ ։

— Բան մը չե՞ս լսեր, հարցուցի ։

— Ոչ, պատասխանեց ան, բան մը չեմ լսեր, բացի խռմբոցը մարդու մը, որ կը քնանայ սակէ ոչ շատ հեռու ։

Իմ քաջ որսորդս, որ իմացած էր այս խօսքերը, առանց այլեւայլի, պարտէզին վրայ գտնուող ամէնէն բարձր պատշգամին վրայ բարձրացաւ եւ սկսաւ դիտել հեռուն ։

— Աստուած վկայ, բացագանչեց ան, կը տեսնեմ ծոյլ մէկը, որ հոն, Պելկրատի շրջակայքը կաղնիի մը հովանիին տակ կը քնանայ, իսկ գինիին շիշն ալ կը հանգչի իր քովիկը ։ Սպասեցէք, հիմա գինքը կապարի կտորով մը պիտի հրմշտըկեմ, եւ սատանան տանի եթէ չարթըննայ ..

Նոյն վայրկեանին ուղղեց իր հրացանը, նշան առաւ, եւ հարուած մը արձակեց այն կաղնիին վրայ, որուն ներքեւ տարածուած կը ննջէր ծոյլը ։

Թանձր տերեւներու, հաստ ճիւղերու տարափ մը ինկաւ քնացողին վրայ ։

Այս վերջինը, ընդոստ արթննալով, եւ վախնալով թէ մի գուցէ երկար ժամանակ քնացած ըլլար, սկսաւ այնպիսի արագութեամբ մը վազել, որ ժամը չորսէն մէկ վայրկեան մնացած հասաւ Սուլթանին աշխատանքի սենեակը, ձեռքին բռնած գինիի շիշը եւ կայսրուհի Մարի - Թերեզի ինքնագիր մէկ նամակը ։

Ինչպէս դիւրաւ կ՚ըմբռնէք, այս բանը ինծի անբացատրելի ուրախութիւն մը պատճառեց ։

Սուլթանին ուրախութիւնը նուազ չեղաւ ։ Որովհետեւ, նրբաճաշակ վեհապետը մէկ ումպով շիշին կէսը պարպեց, անհաւատալի հեշտանքով մը ...

— Միւնհաուզըն, ըսաւ Սուլթանը, մի մեղադրէք զիս եւ մի վշտանաք, եթէ այս շիշին պարունակութիւնը ամբողջութեամբ ինծի վերապահեմ ։ Դուք Վիէննայի մէջ մեծ ծանօթութիւններ ունիք եւ կրնաք դիւրութեամբ այս ընտիր գինիէն ուրիշ շիշ մը ունենալ ։

Այս ըսելով, վեհապետը կիսով չափ դատարկուած գինիին շիշը իր փոքրիկ գզրոցին մէջ տեղաւորեց, բանալին գըրպանը դրաւ եւ զանգակը հնչեցնելով կանչեց իր արկղակալը ։

Կը վստահեցնեմ ձեզ, պարոններ, որ զանգակին ձայնը ինծի հրաշագեղ նուագի մը տպաւորութիւնը տուաւ ։

— Պէտք է որ այժմ ձեզի վճարեմ այն գրաւին փոխարժէքը զոր կորսնցուցի, ըսաւ Սուլթանը, զանգակը հնչեցնելէ ետք ։

Եւ ապա, դառնալով արկղակալին որ արդէն ներս էր մտած, ըսաւ ։

— Մտիկ ըրէ, Թօյլ տուր որ բարեկամս մեր գանձէն տանի այնքան գոհարեղէն ու ոսկեղէն, որքան աշխարհի ամէնէն ուժեղ մարդը պիտի կրնար տանիլ ...

Արկղակալը իր քիթը մինչեւ գետին զարնելու չափ խոնարհեցաւ տիրոջը առջեւ ։

Սուլթանը բարեկամաբար սեղմելէ ետք իմ ձեռքս, հրաժեշտ տուաւ ինծի եւ արկղակալին ։

Ինչպէս կ՚երեւակայէք, վայրկեան մը իսկ չկորսնցուցի, ինծի ընծայուած հազուագիւտ առաւելագոյնս օգտուելու համար ։

Անմիջապէս կանչել տուի իմ յաղթանդամ մարդս. որ մէկ գրոհով կրցած էր արմատախիլ ընել հազար հեկտարի տարածութիւն ունեցող անտառը ։ Անիկա իր հետը ունէր հաստ ու տոկուն չուան մը ։

Մտանք միասին Սուլթանին գանձատունը, եւ իմ յաղթանդամ եւ հուժկու ծառաս այնքան բեռ դրաւ իր ուսերուն, որու ծանրութեան համապատասխան բեռ մը ոչ թէ դուք, այլ ձեզ նման քսան ուրիշ մարդիկ պիտի չկրնային քարշ տալ ...

(4 Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԱՀԵ ՂԱՂԱՑԻՆԵՐԻ

ՀԱՅԱՀՈ ՂԱՍՈՅԻՆ

— Ես հոս եկած եմ, որ ձեզ ասեմ, թէ ձեր ազգային գործերուն մէջ ինչպէս պէտք է վարուիք, որ ձեր ազգին ու հայրենեաց օգտակար ըլլաք։ Ես ձեզ ոչ նոր օրէնք մը պիտի տամ եւ ոչ ալ նոր կրօնք մը պիտի քարոզեմ, որովհետեւ ես Քրիստոսի կրօնքին եւ օրէնքին հաստատուն եմ։ Ես ձեզ պիտի ըսեմ միայն, թէ ինչպէս պէտք է ձեր ազգին ծառայէք։ Ձեր ազգը ձեզմէ կը խնդրէ, որ

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարե-դարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթա-կոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ :

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթօ-քարները :

Մանրամասնութիւնները յետագային :

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սէն Շամոնի «Վարուժան» կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Վարդգէս» խումբին :

Կիրակի, Յուլիս 9, ամբողջ օրը, Փոն Անթէնի *(Վարիզիւ) զովասուն պարտէզին մէջ :*

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ԱՉՆԱՒՈՒՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւ զանազան խաղեր :

Ուտելիքները միասին բերել, բացի խմիչքէն :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Արձակուրդներէն առաջ, Լսարանի վերջին հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այս Երկուշաբթի, Րիւ տը Թրէվիզի Ազգային Տան մէջ.

Պիտի խօսի՝ ճարտարապետ

Պ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Դէպի Երուսաղէմ կատարած իր վերջին ճամբորդութեան մասին՝ լուսարձակի օգնութեամբ :

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ, դռները պիտի գոցուին ժամը 20.50ին :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ
Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9 :

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ :

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վենսէն, ժամը 10ին :

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC

Société d'Arméniens

25, Rue de Trévise — PARIS (9e)

PRO 44-39

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ
ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան : Այդ իսկ պատճառով Թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով :

Յառաջ *միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը :*

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն : Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն : Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեշրջանը (1961) :

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.

Ֆրանսա.— *Ամսական 7 Ն. Ֆ.*

Արտասահման 10 Ն. Ֆ. :

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ — ՀՌՈՄ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

Շաբաթ մը ծովի կեանք՝ Հանր. Սան Մարինոյի մօտ, Ադրիականի աննման աւազին վրայ, ծովեզերեայ նորաշէն եւ հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ :

ՄԵԿՆՈՒՄ՝ Օգոստոս, 6

ՎԵՐԱԴԱՐՁ՝ Օգոստոս, 31

Արձանագրութեանց եւ մանրամասնութեանց համար դիմել .—

Ն. ՄԱՅԻՍԵԱՆ

45, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Tél. : TAI. 49-40

(Գաւիթին մէջ)

Յ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

11, Avenue Béranger

ARNOUVILLE-LES-GONESSE (S. et O)

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՍԵՒՐ
1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ :

Իրենց զաւակները արձանագրել փափաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժարան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին : Փափաքողն զուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայականները :

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով .—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOURAT

26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)

Tél. : OBS. 18-28

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

ՕԳՈՍՏՈՍԻ համար արձանագրուիլ ուզող ծնողքներէն կը խնդրուի դիմել Չորեքշաբթի օրերը ժամը 16էն 18 Մշակոյթին Տուն, 17 Րիւ Պլէօ :

×

Ֆ. Կ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6–13 եւ աղջիկները 6–14 տարեկան :

Փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 23 Պուլվ. Պօմոն, *Տիկին Մ.* Տօլպաշեանի :

Իսկ քաղաքը՝ Տիկին Թութելեանի, 4 ռիւ Փարմանթիէ :

×

Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6 – 13 եւ աղջիկները 6 – 14 տարեկան փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 14Պուլվ. տէ Միւրիէ, *տիկ. Արմաղանեանի եւ Տիկին Նուրիցայ Բարսեղեանի,* 11 էնփաս տէ Միւրիէ :

Արձանագրութիւնները կը փակուին Յուլիս 15ին :

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, *առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր :*

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ.
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները այս Երկուշաբթի, ժամը 20.30ին, ծանօթ հաւաքավայրը : Կարեւոր օրակարգ :

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Հայ Արենոյշներու եւ Գայլիկներու :

Յուլիս ութին, Շաբաթ իրիկուն ժամը 21*ին, «Ժիմնազ»ի շքեղ սրահին մէջ :*

(Րիւ տիւ Թէաթրը – Ֆրանսէ) :

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

Պիտի բեմադրուի՝ ընտանեկան կեանքէ առնուած բարոյալից թատերգութիւն մը Ալչուճեանի՝ «Բնաւերները » *եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ե. Օտեանի՝* «Զարշըլը Արթին աղա » :

Գայլիկները պիտի կատարեն շուէտական մարզանք, իսկ Արենոյշները պիտի պարեն հայկական պարեր : 30 հոգինոց պարախումբով :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Որբերու Օգն. Մարմինը շնորհակալութեամբ ստացած է Այրի Տիկին Գասպարեանէ յիսուն Ն. Ֆ. իր ողբացեալ ամուսնոյն մահուան տարելիցին առթիւ :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ
ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին : Խաղաղաշտ եւ լողանք : Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ :

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ :

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք : Նուազագոյն ծախսերով կը դրկենք Խորհրդ. Միութիւն :

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար .—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone : TRU. 27-70

ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
SICOMEX

Ֆրանսական Կառավարութենէն եւ Մոսկուայի Ինթուրիսթէն ճանչցուած Հաստատութիւն :

SICOMEX

20, Rue Royale, PARIS 8e
Téléphone : OPE. 67-77
Métro : CONCORDE et MADELEINE

ՄԻԱԿ ՏՈՒՆԸ

որ կարելիութիւնը կուտայ ձեզի, հետեւեալ երկու ձեւերով ծրարներ ղրկելու :

1.— Մեր ծախած ապրանքներով, որոնց ցանկը ճոխ է եւ որակը ընտիր :

ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, քարտիկան եւ զուտ բուրդէ վերնաշապիկներ՝ վերջին նորաձեւութիւն :

ԱՆԳԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, զուտ բուրդէ կերպասներ և այլ ապրանքներ : Մուշտակի նմանակ վերարկուներ, անձրեւանոց, ներքնազգեստ, գուլպայ, փիրէնեան բուրդով շալ, կօշիկ, ժամացոյց, եւայլն... ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ :

Մեր ապրանքներուն գիներուն մէջ նախատեսուած են մաքսային տուրքերը, արտօնութեան, ապահովագրութեան, ծրարումի եւ ստացագրի ծախքերը :

ՈՉ ՄԷԿ ԾԱԽՔ ծրարը ստացողին կողմէ :

Մեր ապրանքներուն ԱՌԱՔՈՒՄԻ ծախքն է 25 Ն. Ֆ. մինչեւ 20 քիլօ :

2.— Ձեր բերած ապրանքներն ալ կ'ընդունինք, պայմանաւ որ նոր ըլլան :

ԱՐԱԳ ՑԱՆՁՆՈՒՄ՝ 2–4 շաբաթէն :

ՈՒԶԵՑԷՔ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ ՄԵՐ ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԸ :

TRANSTOURS

49, AVE. DE L'OPERA — PARIS

ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԵՐԿՈՒ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԴԷՊԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ա) ԾՈՎՈՎ ՃԱՄԲՈՎ — ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ԵՐԵՒԱՆ —

ՄԵԿՆՈՒՄ. — *ՅՈՒԼԻՍ* 30, Մարսէյլէն — Ճենովա, Նափոլի, Փիրէա, Պոլիս, Օտեսա, Եալթա, Սօչի, ուրկէ շոգեկառքով Երեւան :

Խումբը Երեւան կը մնայ 14 օր :

ՎԵՐԱԴԱՐՁ, Օգոստոս 25.— Երեւանէն Մոսկուա՝ օդանաւ, Մոսկուա, Պերլին եւ Փերիզ – Փարիզ՝ երկաթուղի :

ԳԻՆ՝ 2400 Ն. ՖՐ.

Բ) ՅԱՄԱՔԻ ՃԱՄԲՈՎ.

ՄԵԿՆՈՒՄ Փարիզէն՝ Օգոստոս 7, վերադարձ *Օգոստ. 29, Մոսկուա–Երեւան երթեւդարձը օդանաւով, Փարիզ–Մոսկուա երթեւդարձը երկաթուղիով :*

ԳԻՆ՝ 2050 Ն. Ֆ.

Դիմել եւ արձանագրուիլ TRANSTOURS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՅՈՒԼԻՍ — MARDI 4 JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9144 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4945

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՏԸ ԿՈԼ ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

—o—

«ԱՅՍ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ, ԻԲՐԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄ, Կ'ԱՒԱՐՏԻ ՎԵՐՋԱՆԱԼԷ» ԸՍԱԾ Է ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Տը Կոլ շատ ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ հինգ օրուան իր Լոռէնեան շրջապտոյտին ընթացքին: Շաբաթ օր, Մէս արտակարգ խանդավառութեամբ ողջունեց պետութեան ղեկավարը, որ բոլոր ճառերուն մէջ կրկնեց թէ Ալժերիոյ պատերազմը իբրեւ պատերազմ կ'աւարտի վերջանալէ (աշխ տը սը թէրմինէ):

Նախագահին համար լաւագոյն լուծումն անկախ Ալժերիա մըն է միացած Ֆրանսայի, բայց հակառակ պարագային բաժանումը անխուսափելի է: Եւրոպացի բնակչութիւնները պիտի համախմբուին Ալժէի եւ Օռանի շուրջ:

Հանրապետութեան նախագահը ճշդեց թէ «սկսած խօսակցութիւնները կրնան աւելի կամ պակաս տեւել եւ զանազան փուլերէ անցնիլ, աւելի կամ պակաս անհանոյ եւ երկարաձգուած բայց ի վերջոյ խաղաղութեան լուծումը պէտք է յաղթէ»:

Եթէ, ինչպէս մաղթելի է «ընկերութեան» լուծումը յաղթէ, ան կը նախատեսէ մէկ կողմէն, Ալժերիոյ մէջ համայնքներու գործակցութիւնը, միւս կողմէ Ֆրանսայի օժանդակութիւնը նոր Ալժերիոյ զարգացման եւ կառուցման համար: Հարցը բարեկամներու յարաբերութեանց մէջ է նոր Ալժերիոյ եւ նոր Ֆրանսայի միջեւ: Եւ այդ նոր Ալժերիան, շեշտեց տը Կոլ, պէտք է ընդունինք առանց վերապահութեան: Բանակը իր պարտականութիւնը կատարած է, եւ գիտենք թէ նոր Տիէն-Պիէն-Ֆու մը պիտի չըլլայ: Այս խաղաղեցումը պէտք է իմաստուն եւ գործնական քաղաքականութեան մը յանգի»:

Նախագահը խօսեցաւ նաեւ երկրագործութեան, Հասարակաց Շուկային եւ Արեւելք – Արեւմուտք յարաբերութեանց մասին: Կրկնեց թէ ճամբաները գոցելով եւ ցոյցեր կատարելով, հարցը չի լուծուիր եւ վստահութիւն յայտնեց յետագային ըլլալիքին համար: Յիշենք սակայն թէ ցոյցերը միշտ կը շարունակուին, ճամբաները կը գոցուին եւ շաբաթ օր, Ֆրանսայի գլխաւոր ճամբաներէն «Ազգային 7ը» զանազան կէտերու վրայ անցրծաձելի էր եւ կը դժուարացնէր ճամբորդներու երթեւեկը: Նշենք նաեւ թէ կիրակի օր վարչապետ Տըպրէ, որ շրջապտոյտ մը կը կատարէր Թուրէնի մէջ, հազիւ կրցաւ ազատիլ, ան ալ շըռջ... Հանրապետութեան Գունդերուն: Համբօարնոյի մէջ թոյլ չտուին որ ճառը արտասանէ եւ կառքը կրցաւ ճամբայ ելլել շնորհիւ ոստիկանութեան զինեալ միջամտութեան:

Նախագահ տը Կոլ անդրադառնալով Հասարակաց Շուկային յայտնեց թէ անդամները պէտք է քաղաքականութեանց միօրինակութեան ձիգ մը թափեն, մասնաւորաբար Գերմանիան: Գալով Անգլիոյ, պէտք է անդամակցի Հասարակաց Շուկային բայց առանց պայման դնելու:

Ֆրանսան, ինչպէս բովանդակ ազատ աշխարհը սպառնալիքի տակ են, համաձայն տը Կոլի կարծիքին: Պերլինի մէջ, տագնապ մը պիտի ըլլայ, այդ պարագային Ֆրանսա պէտք է կրնայ հաշուել Ատլանտեան Ուխտին իր բերած օժանդակութիւնը:

Նախագահ տը Կոլ անհրաժեշտ կը գտնէ ազգային միասնականութիւնը, կը գտնէ թէ երկիրը կը վերականգնի եւ կ'աւելցնէ «շատ գոհ եմ, ոչ ինծի համար, գիտէք անշուշտ, ես ծայրը հասած եմ, բայց բովանդակ երկրին համար»:

ԻՐԱՔՑԻՆԵՐԸ ՔՈՒՎԷՅԹ ՉԳԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐ

ԲԱՅՑ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ԳԱՑԻՆ

Շաբաթ օր, Իրաքցիներուն փոխարէն Անգլիացիներն են որ Քուվէյթ մտան, նոր անկախ դարձած պետութեան ղեկավար՝ Շէյխ Ապտալլահի դիմումին վրայ: Արդարեւ, առաջքն առնելու համար իրաքեան ուժերու հաւանական յարձակման մը, անգլիական ուժեր ցամաք ելան Քուվէյթ եւ անմիջապէս դիրք գրաւեցին իրաքեան սահմանին երկայնքին:

Միեւնոյն ատեն ու միշտ դէմ դնելու համար Պաղտատի հաւանական ոտնձգութեան, Սէուտական ուժեր եւս հասած են Քուվէյթ ու դիրք գրաւած սահմաններուն մօտ:

Այս անսպասելի այլ արագ միջամտութեան պէտք է վերագրել Պաղտատի առջի օրուան ճշդումը, թէ «երբեք նպատակ ունեցած չէ յարձակելու քարիւղի հանքերով հարուստ փոքրիկ իշխանապետութեան վրայ, այլ վճռած է խաղաղ միջոցներով միացնել այս նահանգը»:

Միեւնոյն ատեն, Պաղտատի ձայնասփիւռը «գաղթատիրական» ռազմավարութիւն անուանեց անգլիական ուժերու մուտքը Քուվէյթ: Այս առթիւ պատասխանատուութեան կանչեց Քուվէյթի շէյխը:

Անդին Անգլիոյ վարչապետը Մաքմիլըն եւ ընդդիմադիրներուն պարագլուխը՝ աշխատաւորական Կէյձքըլ բացատրեցին եւ արդար գտան եղած միջամտութիւնը: Անգլիա տէր կեցած է Քուվէյթի հանդէպ իր ունեցած պարտաւորութեանց, դիտել տուաւ Մաքմիլըն: Կէյձքըլ փափաք յայտնեց, որ «ՄԱԿի ուժերով փոխարինուին անգլիական ուժերը»:

Իրերու այս կացութեան մէջ, Ապահովութեան Խորհուրդը հաւաքուեցաւ երկուշաբթի, քննելու համար Քուվէյթի բողոքը Իրաքի դէմ եւ նաեւ Իրաքի բողոքը: Այս վերջինը թէեւ անդամ չէ ՄԱԿին սակայն կը բողոքէ ըսելով որ «սպառնալիք կայ Իրաքի ապահովութեան եւ անկախութեան դէմ»:

Արաբական երկիրները, այնքան ալ գոհ չեն Անգլիացիներու միջամտութենէն, հակառակ անոր որ լռելեայն կ'ընդունին, թէ ստեղծուած կացութեան գլխաւոր, եթէ ոչ միակ պատասխանատուն Իրաքն է:

Նոյնը չէ պարագան Մոսկուայի համար, որ համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթին՝ «Փրաւտա»ի էջերով Անգլիոյ միջամտութիւնը կ'որակէ «յարձակողական», որուն նպատակն է «օգտագործել ստեղծուած կացութիւնը, աւելի, մեծցնելու համար Քուվէյթի տագնապը»:

Այս առթիւ կ'արժէ նշել, թէ Անգլիոյ միջամտութիւնը իր նախընթացը ունեցած է Միջին Արեւելքի մէջ՝ Յորդանան: 1958 Յուլիսին, Անգլիական ուժեր կը հասնէին Ամման, Հիւսէյն Թագաւորին դիմումին վրայ առաջքն առնելու համար յեղափոխական շարժումի մը:

× Քուվէյթի տէրն ու տիրականը, Ապտալլահ էս Սապա ամէն եօթը վայրկեանը մէկ միլիոն կը շահի քարիւղէն: Բայց հակառակ այս հարստութեան, իմաստուն եւ պարզ մարդ մըն է:

Յաջորդելով իր զարմիկին 1949ին, նոր Շէյխը տակնուվրայ ըրաւ իր փոքր երկրին կեանքը: Արդիականացուց քաղաքը, նոր դպրոցներ բանալ տուաւ, հիւանդանոցներ ծնան աւազներու ընդմէջէն:

Ապտալլահ, իր արաբ եղբայրներուն հակառակ, մէկ կին ունի միայն, մինչ չորս հատի իրաւունք ունի: 70 տարեկան, Սիւննի մահմետական մըն է:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

ՊՈԼԻՍ ԳՆԱՑ

Մայր Աթոռի Դիւանին Յուլիս 1 թուակիր հեռագրէն կը տեղեկանանք թէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա. Պոլիս մեկնած է անձամբ մասնակցելու համար Պոլսոյ պատրիարքին յուղարկաւորութեան: Էջմիածնայ պատուիրակութեան մաս կը կազմեն Վրաստանի առաջնորդը Կոմիտաս Եպիսկ. Տէր Ստեփանեան եւ Մոսկուայի հոգեւոր հովիւ Պարգեւ վրդ. Գէորգեան:

Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ պատուիրակութեան մաս կը կազմեն նաեւ Խադ Արք. եւ Սերովբէ Եպիսկ., բայց այս վերջինը տակաւին հրաւէր չէ ստացած:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԷՐՆՍԹ ՀԻՄԻՆԿՈՒԷՅ արկածի զոհ գնաց, կիրակի օր երբ հրացանը կը մաքրէր որսի երթալու համար: Ոմանց համար պատահածը արկած մը չէ, նկատի առնելով, որ ժամանակակից մեծագոյն գրագէտը նկատուած Ամերիկացին անդարմանելի հիւանդութենէ մը կը տառապէր եւ նոր հեռացած էր բուժարանէ մը ուր իրեն ըսուած էր թէ յոյս չկայ: 63 տարեկան էր, ծնած Շիքակօ, մեռաւ Սըն Վալի, երկար ատեն Փարիզ ապրած է: Զանգուածին ծանօթ էր շարժանկարին շնորհիւ, երբ Կարի Քուփըր եւ Ինկրիտ Պերկման կը պատմէին թէ «որու համար կը ղօղանջէ մահազանգը»:

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ 18 հոգի մեռան եւ 74 վիրաւորներ կան Ալժէ և Պլիտա, իբրեւ հետեւանք Շաբաթ օրուան մահմետական ցոյցերուն: Ծանօթ է որ Ալժ. Ազատ. Ճակատը կոչ ըրած էր մահմետականներուն որ փողոց իջնեն եւ ցոյցեր ընեն: Նման կոչ մըն ալ կայ Չորեքշաբթի օրուան համար: Միջադէպեր պատահած են Ալժէ, Պլիտա եւ Պարաքի, ինչ որ կը հաստատէ թէ Ալժ. Ազատ. Ճակատը ի վիճակի դարձած է իր ձայնը լսելի ընելու: Ալժ. Ազատ Ճակատի դրօշը եւ Ֆերհաթ Ապպասի անունը մեծ դեր խաղացած են ցոյցերուն ընթացքին:

«ԱՀԱԿ»ի ղեկավարները քարոզչութեան շրջապտոյտ մը կը կատարեն Ռապաթ, Քոնաքրի եւ Գահիրէ: Ըսուեցաւ նաեւ թէ «ԱՀԱԿ»ը դժգոհ ըլլալով Պուրկիպայի դիրքէն, որոշած է Ռապաթ փոխադրել իր կեդրոնատեղին, բայց կը թուի թէ սխալ է:

ԼԵՀԱԿԱՆ իշխանութիւններու համաձայն ութէն տասը միլիոն Լեհեր արտասահման կ'ապրին: Եւրոպայի մէջ, Ֆրանսան է որ ամէնէն մեծ գաղութը ունի 750.000 Լեհերով,, որոնց մէկ երրորդը պահած է իր հպատակութիւնը: 150.000 Լեհեր կան Անգլիա, 130.00 դաշնակցային Հանրապետութեան մէջ: Եւրոպայէն դուրս, գլխաւոր գաղութը Ամերիկա կը գտնուի, որ 1958ին վեց միլիոն 300.000 լեհ ունէր:

ԻՏԱԼԻՈՅ արտաքին նախարարը Սէնեի խօսակցութիւններ ունեցած է իր Եուկոսլաւ պաշտօնակցին հետ եւ մամուլին յայտարարած է թէ երկու երկիրները կը փափաքին իրենց յարաբերութիւնները սերտացնել: Հռոմ վերադառնալէ առաջ, Սէնեի Պրոնիի կղզին մէջ, տեսնուած է նաեւ մարեչալ Թիթոյի հետ:

ՎԱՏԻԿԱՆԻ կիսապաշտօնական օրգանին՝ Օսսեռվաթոռէ Ռոմանոյի հարիւրամեակը տօնուեցաւ առջի օր, Պապին ներկայութեան: Հռոմի շրջանակները կը շեշտեն այս առթիւ թէ Կրեմլինը օրական հինգ օրինակ կը ստանայ զայս մանրակրկիտ քննութենէ կ'անցընէ

ՀԱՅԵՐԸ Ի ՊԱՏՈՒԻ

Անկէնի քաղինոյին թատերական գրականութեան մեծ մրցանակին արժանացաւ Ժան – Ժագ Վարուժան (Ուզունեան) Փաստ, թատերախաղին համար:

11րդ անգամն է, որ Տիկին Պէաթրիս Տիւսանի նախագահութեան տակ, Անկէնի քաղինօ կուտայ թատերական մեծ մրցանակը: Տեղական մամուլը կը գրէ, թէ պայքարը ծայր աստիճան սուր եղած է որովհետեւ դատական կազմին երկու խմբակցութիւնները չեն ուզած տեղի տալ: Իվերջոյ Մարսէլ Աշար, Ֆերնան Լըտու եւ Մաքս Ֆավալելլի կըրցած են համոզել իրենց ընկերները եւ հայազգի թատերագիրը ստացած է իր մրցանակը, երբ ինք Սարա – Պերնարի մէջ, կը դիտէր Մարօքի «Ազգային Թատրոնը»:

Վարուժան Ուզունեան, որ ամուսնացած է Ֆրանսուա Փերիէի քրոջ հետ, դերասան, հեղինակ եւ բեմադիր է: Փաստի համար կ'ըսեն թէ հազուագիւտ առաքինութիւններ ունեցող թատերգութիւն մըն է, իսկ Տիկին Տիւսան կը բացատրէ. «Ա լա Անրի Մոնիէ Զեխով է: Կը ներկայացնէ ժողովրդական տիպարներ որոնք ճնշուած են իրենց ճակատագրով, բայց որ կը փրկուին շնորհիւ զուրգուրանքին եւ խմուրին»: Թատերգութիւնը կը ներկայացնէ ժողովրդական թաղամասի շէնքի մը բակը, ուր տասը բնակիչներ, սովորական բառերով, իրենց ամենօրեայ կեանքը կը պատմեն: Իրապաշտ պատկերներ իրարու կը յաջորդեն շարժանկարի պէս:

Ժան Ժագ Վարուժանի առաջին գործը չէ, նախապէս ունեցած է նաեւ ուրիշ թատերգութիւններ, առանց բացառիկ յաջողութիւն գտնելու (Քոնսէրթօ, Էօվրի թատրոնին մէջ):

Մրցանակը կ'արժէ 10.000 Ն. Ֆ.:

ՄԷՍԻ ՄԷՋ, առջի օր մէկը կատակ մը ընելով քաղաքին աւելի քան հազար անձնաւորութիւններուն եռագոյնով պրիսքոլներ ղրկած էր տը Կոլին ի պատիւ ճաշի մը հրաւիրելով, բոլորը գիշերուան պաշտօնական զգեստով ներկայացան բայց ափսոս որ կատակ էր...:

ՔՈՒՊԱՅԻ գերիներու փոխանակութիւնը ընդհատուեցաւ: «Ոչ 28 միլիոն տոլար, ոչ իսկ 28 տոլար» ըսաւ Թրաքթէօրներ գնելու համար կազմուած ամերիկեան կոմիտէն:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՔՈՐԷԱՅԻ ՄԷՋ երեւան հանուեցաւ ութ տարիէ ի վեր գործող համայնավար լրտեսական ցանց մը, որուն կեդրոնն էր Հոնկ – Քոնկ:

ԺԸՆԵՒԷՆ մեկնելու նախօրեակին, իշխան Նորատոմ Սիհանուք մտայղացնելով ներկայացուց Լաոսի ապագան, Ֆրանսա Փրէսի գործակալութեան ներկայացուցիչին: «Լաոս չէզոք պիտի ըլլայ արտաքին աշխարհին համար: Ներքին ճակատի վրայ պիտի ղեկավարուի Փաթեթլաոյի (համայնավար) կողմէ»:

ՌԸՆՈՅԻ, Ֆլէնի գործարանը փակեց իր դուռները վճարուած արձակուրդէն 8 օր առաջ: Բանուորները դժգոհ էին որովհետեւ երեք շաբաթ արձակուրդէն զատ, այս տարի 200 Ն. Ֆ.ի շահաբաժին չէր տրուած եւ «շրջուն» գործադուլներ կ'ընէին: Տնօրէնութիւնը դուռները փակելով պատասխանեց բանուորներու պահանջներուն:

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉ

Կապոյտ խաչի օդափոխութեան կայանի Ա. խումբը Պելփոնթէն հասած է Երկուշաբթի առաւօտ, հանգիստ պայմաններու մէջ,

ՆՇՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՎԱՂՋԱՀՆԱԿԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ

Ամառվա մի տաք օր էր։ Ես ու հայրս գնացել էինք Ծաղկաձոր։ Ճանապարհին հանդիպեցինք մի ծեր հովվի, որ ոչխարների մի մեծ հոտ էր արածեցնում։ Հայրս կանգնեցրեց ձիերը, մոտեցավ հովվին և սկսեց նրա հետ խոսել։ Ես էլ իջա ձիուց և գնացի հոտի մոտ։ Ոչխարները ցրված էին արածում, և միայն մի քանի ոչխար էր հովիվի շուրջը։ Ես ուզում էի նրանց քշել, բայց չգիտեի, թե ինչպես պետք է անել։ Հովիվը ինձ տեսավ և ասաց.

— Մի՛ վախեցրու ոչխարներին, տղա՛ս, թող արածեն։

Ես ամաչեցի և հեռացա հոտից։ Հովիվը ժպտաց և ասաց հորս.

— Ձեր տղան ոչխարներից վախենում է։

Հայրս ասաց.

— Ես էլ եմ վախենում, որ ոչխարները չկոտրեն նրա ոտքերը։

Հովիվը ծիծաղեց և ասաց.

— Ոչխարները չեն կոտրի նրա ոտքերը։ Ես ինքս եմ վախենում, որ ոչխարները չկոտրեն իմ ոտքերը։

Հայրս հարցրեց հովվին, թե ինչպես է նա ոչխարներին տանում ջրի։ Հովիվը ասաց, որ ոչխարները ջրի են գնում առավոտյան և երեկոյան։ Հայրս հարցրեց

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«ՊԱՅԹԱՐ»

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ՄԱՅԻՍՅԱՆ – ՄԱՆԱՍԵԼՅԱՆԻ ՀԱՐՍԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

ՄՈՍԿՎԱ, (Յասպ.)։— Հիրավի, Յունվարի 25-ին նախ 2-րդ հարկի մեծ դահլիճում, ապա 16-րդ հարկի կլոր սրահում տեղի ունեցավ Ս. Մ. Կիրովի անվան մոսկովյան պետական համալսարանի հայ ուսանողների հանդիսավոր հանդեսը, որ նվիրված էր Հայոց մեծ բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 85-ամյակին։ Հանդեսին ներկա էին համալսարանի դասախոսներ, պրոֆեսորներ, ուսանողներ, գրականության սիրահարներ։ Հանդեսը բացեց համալսարանի հայ ուսանողների կոմիտեի նախագահ Ս. Ղ. Ղազարյանը։ Նա ներկայացրեց հանդեսի նախագահությունը, որի կազմում էին համալսարանի դասախոսներ Ա. Ա. Ֆեդորովը, Ա. Ա. Ռեֆորմատսկին, Ա. Ա. Ռեֆորմատսկին, Ա. Ա. Ռեֆորմատսկին

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Արեւմտ. Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ գիշեր ժամը 8·30ին, Մշակոյթի Տան մէջ :

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ :

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները :

Մանրամասնութիւնները յետագային :

×

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սէն Շամոնի «Վարուժան» կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Վարդգէս» խումբին :

Կիրակի, Յուլիս 9, ամբողջ օրը, Փոն Անբէնի (*Վարիզիլ*) *զուարճալի պարտէզին մէջ :*

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ԱՋՆԱՒՈՒՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւ զանազան խաղեր :

Ուտելիքները միասին բերել, բացի խմիչքէն :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9 :

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ :

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վենսէն, ժամը 10ին :

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի 1961 – 1962 *տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են ․ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան :*

Վարժարանին նպատակն է պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով եւ հայեցի դաստիարակութիւնով օժտուած Հայուհիներ : Ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ ․

Ա) Ֆրանսականը, *որ տառացի կերպով կը հետեւի պետական լիսէներու արդիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին, անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով կը պատրաստէ* պռըվէի եւ պագալորէայի :

Բ) Հայկականը, *որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնքի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ :*

Հեռաձայն 927 – 01,72

Աշակերտուհիներ կ'ընդունի 8 տարեկանէն սկսեալ, մանրամասնութեան համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան .—

1, Bld. du Nord, LE RAINCY (S. et O.)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Գ. Աճէմեանէ քսան Ն. Ֆ. իրենց մօր ողբացեալ Սրբուհի Աղամեանի մահուան առթիւ :

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ *«Յառաջ»ի պաշտօնէութեան : Այդ իսկ պատճառով թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով :*

Յառաջ *միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը :*

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն : Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն : Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեշրջանը (1961) :

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.

Ֆրանսա.— *Ամսական* 7 Ն. Ֆ.

Արտասահման 10 Ն. Ֆ. :

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ «ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապոյտ Խաչի Լիոնի մասնաճիւղի :

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Տէսինի Կապիյօն սրճարանի զովասուն պարտէզներուն մէջ Ջրանցքին եզերքը :

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ :

Բարձրախօսի վրայ անընդհատ լսելի պիտի ըլլան հայկական սալեր :

Ծոխ պիւֆէ, համադամ ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ :

Ընտանեկան հաճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ :

ԾԱՆՕԹ.— Օթօքարը առաւօտ Փլաս Կիշառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 9ին : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ : Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահովուած է :

ՀԱՅ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Լ Ը Փ Է Ք

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 1961 – 1962 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (fուր fլասիf) :

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանութեան համար դիմել գրաւոր կամ հեռաձայնով տեսչութեան :

École Apostolique Arménienne
3, Av. de Grandchmp
LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ :

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան :

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝
10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)
Tél. : ODEon 02-12
Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝
E. DJEZIRIAN
27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)
Tél. : PRO. 35-85

Արձանագրութիւնները կը փակուին Յունիս 30ին :

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

ՕԳՈՍՏՈՍԻ համար արձանագրուիլ ուզող ծնողքներէն կը խնդրուի դիմել Չորեքշաբթի օրերը ժամը 16էն 18 Մշակոյթի Տուն, 17 Րիւ Պլէօ :

×

Ֆ. Կ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6–13 եւ աղջիկները 6–14 տարեկան :

Փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 23 Պուլվ. Պօմոն, *Տիկին Մ.* Տօլպաշեանի :

Իսկ քաղաքը՝ Տիկին Թութելեանի, 4 ռիւ Փարմանթիէ :

×

Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6 – 13 եւ աղջիկները 6 – 14 տարեկան փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 14Պուլվ. տէ Միւրիէ, *տիկ. Արմաղանեանի եւ Տիկին Նուրիցայ Բարսեղեանի,* 11 Էնփաս տէ Միւրիէ :

Արձանագրութիւնները կը փակուին Յուլիս 15ին :

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, *առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր :*

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Հայ Արենոյշնե*րու եւ* Գայլիկներու :

Յուլիս ութին, Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին, «Ժիմնազ»ի շքեղ սրահին մէջ : (Րիւ տիւ Թէաթրը – Ֆրանսէ) :

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

Պիտի բեմադրուի՝ ընտանեկան կեանքէ առնուած բարոյալից թատերգութիւն մը Ալչուճեանի՝ «Բնաւէրները» *եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ե. Օտեանի՝* «Զարշըլը Արթին աղա» :

Գայլիկները պիտի կատարեն շուէտական մարզանք, իսկ Արենոյշները պիտի պարեն հայկական պարեր : 30 հոգինոց պարախումբով :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս Ե Ւ Ր

1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ :

Իրենց զաւակները արձանագրել փափաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժարան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին : Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայականները :

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով .—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOURAT
26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)
Tél. : OBS. 18-28

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին : Խաղադաշտ եւ լողանք : Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, և Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ :

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ :

ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուար :

ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն :

ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :

ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան :

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél. ; ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք *եւ* վինիլիք *պատրաստութիւններու : Նորոյթ բւզաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ* լինոլէոմ *եւ* փլասթիք :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS, RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ՅՈՒԼԻՍ

MERCREDI 5 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9145 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4946

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎՈՍՓՈՐԻ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Մեր եկեղեցական տարեգրութեանց մէջ բացառիկ դէպք մըն է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Պոլիս ճամբորդութիւնը, Գարեգին Պատրիարքի յուղարկաւորութեան առթիւ, պատկառելի շքախումբով մը, որուն մաս կազմելու համար հրաւիրուած են՝ Հայրապետի կողքին՝ արքեպիսկոպոս մը, երկու եպիսկոպոս եւ մէկ վարդապետ։

Գաղտնիք մը չէ անշուշտ, որ մեծ էր հանգուցեալ պատրիարքին բարոյական ազդեցութիւնը Վեհ. Վազգէն Ա.ի վրայ, ինչպէս ցոյց տուին վերջին հինգ տարիներու դէպքերը, սկսեալ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսի ընտրութենէն (20 փետրուար 1956)։

Յուղարկաւորութեան առթիւ Պոլիս հասած են նաեւ ուրիշ բարձրաստիճան եկեղեցականներ, ինչպէս Տիրան արք. Ներսոյեան, «ընտրեալ» բայց ոչ – վաւերացեալ պատրիարք Երուսաղէմի, այժմ անպաշտօն յԱմերիկա եւ Մամբրէ Արք. Սիրունեան, Արմաշի դպրեվանքի վերջին սանն ու ձեռնասունը Գարեգին պատրիարքի, առաջնորդ Եգիպտոսի Հայոց։ Իսկ Երուսաղէմէն հեռացուելէն ի վեր Պոլիս կը մնայ Շնորհք Եպիսկ. Գալուստեան, որ պարտաւոր էր հեռանալ Յունիս 23ին, բայց պատրիարքի մահուան առթիւ արտօնուեցաւ երկարաձգելու իր բնակութիւնը Թուրքիոյ նախկին մայրաքաղաքին մէջ։

Ո՞վ պիտի յաջորդէ Գարեգին պատրիարքին, կը հարցնէինք քանի մը օր առաջ։

Դժուար է գուշակութիւններ ընել ներկայ պայմաններուն տակ։

Ծանօթ չենք Թրքական նոր օրէնքներուն։ Գիտենք միայն, որ 1923էն ի վեր երկրորդ – կարգի կառավարութիւնները աստիճան մը աւելի սեղմած են փոքրամասնութեանց իրաւունքները, որոնք իբրեւ թէ երաշխաւորուած էին Լօզանի դաշնագրով։

Վերջերս Սահմանադիր Ժողովի մէջ – կած նոր Սահմանադրութեան կապակցութեամբ, Հայ.ք կուսակցութիւնը մասնաւոր ուշադրութիւն դարձուց Թուրքիոյ հայ համայնքի գործերուն։

Սահմանադիր ժողովին անդամ Օր. Հերմինէ Գալուստեան յարեցաւ Հալքի եւ կը թուի թէ որոշ դեր մը խաղաց Ինէօնիւի կուսակցութեան խմբագրած ծրագրին մէջ (տեսնել Յառաջի Բ. էջի Թերթօնը Յունիս 15 – 18)։

Մայիսի սկիզբը Գարեգին Պատրիարք, ընկերակցութեամբ Օր. Գալուստեանի, ընդունուած էր Թուրքիոյ Հանրապետութեան նախագահ Զօր. Կիւրսէլի կողմէ՝ Պոլսոյ արուարձան Ֆլորիայի իր բնակարանին մէջ։ Այս առթիւ Պատրիարքարանի կողմէ հրատարակուած զեկոյցը կ'ըսէր թէ տեսակցութիւնը եղած է յոյժ սիրալիր։ Զօրավարը հետաքրքրուած է նաեւ հայ համայնքի կեանքով»։

Պատրիարքի այս դիմումին պատճառն այն էր, որ յեղափոխական կառավարութիւնը ուզած էր բոլորովին ջնջել պատրիարքարանի իրաւասութիւնները, որոնք ճշդուած են հարիւրամեայ Ազգ. Սահմանադրութեամբ։ Պոլսոյ կուսակալը թէեւ նոր օրէնքով կ'ուզէր կատարել տալ համայնքային ընտրութիւնները։

Այս օրէնքը ընդհանուր ընդվզում առաջ բերած ըլլալով, կառավարութիւնը յետաձգուեցաւ քանի մը շաբթով յետաձգել տալ զանոնք, բայց ի վերջոյ քաշեց իր խօսքը։

Հալք կուսակցութիւնը կ'ուզէ սիրաշահել փոքրամասնութիւնները՝ անոնց քը –

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԷ ԿԸ ՍՊԱՍԷ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆՈՒԱԾ ԵՆ

•

Այսօր, Յուլիս 5, Ալժէի գրաւման 131րդ տարեդարձը «կ'ոգեկոչուի» Ալժ. Ազատ. Ճակատի կողմէ, յատուկ ձեւով։ Արդարեւ «ԱՀԱԿ»ը կոչ ըրած է մահմետականներուն որ այդ օրը վերածեն «Ազգային օրուան» մը. բողոքելու համար նախագահ տը Կոլի մէջ տեղ դրած Ալժերիոյ բաժանման ծրագրին։

Ապահովութեան Հանրապետական Գունդեր (ՍԷ ԷՌ ԷՍ) եւ ոստիկանական բացառիկ ուժեր գրաւած են Ալժէն։

Պէտք է ընդունիլ նաեւ թէ Ալժ. Ազատ. Ճակատին հրահանգները բաւական անորոշ են, ասոր պատճառն այն է, որ «ԱՀԱԿ»ը կը տարակուսի արդիւնքներուն վրայ եւ չուզեր մէջտեղ հանել թէ մահմետական զանգուածը իր ետին չէ։

Ամէն պարագայի մէջ, Ընդհ. Պատուիրակութիւնը արգիլած է ցոյցերը եւ գործադուլը եւ յայտնի չէ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ Ալժէի այսօրուան պատկերը։ Անակնկալներու քաղաք, Ալժէի համար ոչ մէկ բան կարելի է նախատեսել։

Շարլ Ժ.ի զինուորներէն 131 տարի ետք, ո՞վ պիտի գրաւէ Ալժէն։

× Ֆերաթ Ապպաս բացառիկ պատիւներով ընդունուեցաւ Ռապաթ։ Հասան Բ. Ապպասի եւ ընկերներուն վերապահած էր այն ընդունելութիւնը զոր կը վայելեն պետական ղեկավարները։

× Փարիզի Զինուորական Բարձր Ատեանը մէկ տարի յետաձգումով բանտարկութեան դատապարտեց Օտար Լեգէոնի հերոս՝ հրամանատար Քապիրօ։

× Զօր. տը Կոլ յաջորդաբար վարչապետ Տըպրէն եւ ալժերական հարցերու նախարար Լուի Ժոքսի հետ խորհրդակցեցաւ աւջի օր։

Կը թուի թէ Էվիանի խօսակցութիւնները պիտի չվերսկսին այս օրերուս թէեւ «ԱՀԱԿ»ի եւ ֆրանսական պատուիրակութեան բանակցողները միշտ շփման մէջ կը մնան։

× «Ֆրանսական Ալժերիոյ Համաձայնական Կոմիտէն» լուծուեցաւ աւջի օր, Պաշտօնաթերթի հրատարակած հրովարտակին համաձայն։

× Չորեքշաբթի օր, Ծերակոյտը պիտի զբաղի ալժերական հարցով։ Ներկայ պիտի ըլլան վարչապետը եւ ալժերական հարցերու նախարարը։ Խօսողներու ժամանակը արդէն իսկ ճշդուած է։

× Օրանի մէջ երկու Եւրոպացիներ սպաննուեցան աւջի օր։ Իսկ Ուէտ – Թարիայի քաղաքապետական սրահներուն մէջ, պայթած ձեռնառումբ մը 39 հոգի վիրաւորեց։ Պիսքրայի մօտ, կառախումբ մը եւ զինուորական ꜰամիոն մը, օդը ելան, երկու մեռեալ եւ երեք վիրաւորներ կան։

ւէները ապահովելու համար յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ։

Սակայն պիտի ուզե՞ վերահաստատել Հայոց Սահմանադրական իրաւունքները, որոնք օրակարգի վրայ դրուած են կըրկին, նոր պատրիարքի ընտրութեան առթիւ։

Դիւրին պիտի չըլլայ լուծել Պատրիարքական տագնապը, որ ծագած է Վոսփորի ափերուն վրայ, մէկէ աւելի պատճառներով։

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ԽԱԽՈՒՏ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

ՍԱՐՓԷՐ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ, ԱՊԱ ԵՏ Կ'ԱՌՆԷ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Հակասական եւ մէկը միւսը հերքող լուրերը կը շարունակուին Թուրքիոյ մէջ։ 1960ի մայիսեան յեղափոխութենէն ի վեր, Կիւրսէլի հաստատած նոր վարչակարգը, ամէն օր ցոյց տուաւ թէ խախուտ է։ Եթէ անորոշ է Թուրքիոյ ապագան, ակներեւ է նաեւ որ ալ աւելի անորոշ է իր ներկան։

Յաջորդելով ամէն օր պատահող հրաժարականներու, Երկուշաբթի առաւօտ արտաքին նախարար Սելիմ Սարփէր իր հրաժարականը կը ներկայացնէր, բայց հազիւ օտար գործակալութիւնները եւ մամուլը լուրը կը հաղորդէին, Սարփէր ետ առած էր իր հրաժարականը եւ կրկին գրաւած իր տեղը։

Երկու պատճառներ մէջտեղ կը դրուին, այս հրաժարականը բացատրելու համար, եթէ կարելի է բացատրել որեւէ բան որ Թրքական է։ Կ'ըսուի թէ Սարփէր չէ ուզած դեսպանի պաշտօնի նշանակել 14 սպաներ, որոնք նոր բառով աքթիվիսթ կը նկատուէին եւ քշուած էին Ազգ. Միասնականութեան Կոմիտէէն։

Ուրիշ պատճառաբանութիւն մը եւս կը տրուի, աւելի կարեւոր եւ ծանրակշիռ հանգամանք ներկայացնող։

Սելիմ Սարփէր կ'ուզէր դիրք չբռնել Իրաքի դէմ, Քուվէյթի առթիւ։ Այս արդէն բաւական ծանր խնդիր էր, քանի որ դիրք չբռնել Իրաքի դէմ, ուրիշ բան չէր եթէ ոչ դիրք բռնել Անգլիոյ դէմ որ Թուրքիոյ «աւանդական» բարեկամն է։

Այս պայմաններու մէջ է, որ Սարփէր կը հրաժարէր եւ մինչեւ իր հրաժարականը ետ առնելը, կը նշանակուէր արտաքին նոր նախարար մը Ճեմալ Էրքին, Լոնտոնի դեսպան, բայց Սարփէր նոյն իրիկունը, Կիւրսէլի պնդումին տեղի տալով, կրկին կը ստանձնէր իր պատասխանատու պաշտօնը։

Սարփէր դիւանագիտական ծանօթ անցեալ ունեցող անձ մըն է։ Ծնած Պոլիս, 1899ին, 1944ին Մոսկուայի դեսպան եղած է, ապա անցած է Հռոմ։ 1947ին ՄԱԿի Թրքական պատուիրակութեան պետն էր։ 1957ին Ատլանտեան Ուխտի Թրքական պատուիրակութեան գլուխը կը գտնուէր մինչեւ 1958, երբ արտաքին նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար կը դառնար, Անգարայի մէջ։ Այդ պաշտօնին գլուխն էր երբ յեղափոխութիւնը ծագեցաւ եւ Ազգ. Միասնականութեան Կոմիտէն զինքը արտաքին նախարար նըշանակեց։

Թուրքիոյ ներկայ խախուտ դիրքը, վստահութիւն չի ներշնչեր Արեւմուտքի եւ Անրի Պէնազէ Օռոռի մէջ «իր տեսակէտը» կը յայտնէ վերլուծելով ներքին եւ արտաքին կացութիւնը։

Թուրքիոյ ներկայ ղեկավարութիւնը երկու հոսանք ունի իր մէջ։ Մէկը, գըլխաւորութեամբ Կիւրսէլի, Արեւմտասէր է, միւսը զոր կը ղեկավարէ գնդ. Թիւրքեշ չէզոքականութեան կողմնակից է։

Այս կացութիւնը կը յիշեցնէ Նէկիպը որ յետագային իր տեղը «տուաւ» Նասըրի։ Անշուշտ ամէն բան կորսուած չէ Արեւմուտքի համար եթէ ի մօտոյ կատարուելիք ընտրութիւնները օրինաւոր եւ կանոնաւոր ձեւով կատարուին։ Պէնազէի համար, այդ պարագային Ինէօնիւի յաղթանակը տարակոյս չի վերցներ։ Բայց Պէնազէ կը վախնայ որ Թիւրքեշ եւ «Նորքեմալականները», այդքան դիւրին տեղի չտան։

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՐԲԱԹ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՊՈԼԻՍ ԿԸ ՀԱՍՆԻ ԱՅՍՕՐ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, որուն կ'ընկերանան Կոմիտաս Եպիսկոպոս եւ Պարգեւ Վարդապետ Պոլիս կը հասնին Չորեքշաբթի օր։

Պոլսոյ Պատրիարքին յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Ուրբաթ օր։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՌԸՆՈՅԻ տնօրէնութիւնը որոշեց բանալ Ֆլէնի գործատունը, որ ինչպէս գըրած էինք, փակուած էր բանուորներու դժգոհութեան եւ «շրջուն» գործադուլներուն իբրեւ հետեւանք։

ԳԻՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ցոյցերը կը շարունակուին, թէեւ նուազ ուժգնութեամբ։ Առջի օր ցոյցեր կատարեցին Քալվատոսի, Պաս զ'Ալփի եւ Վառի գիւղացիները։ Ուշագրաւ ոչ մէկ միջադէպ պատահեցաւ։

ՓԱՐԻԶԻ քաղաքապետական խորհուրդը այլ եւ այլ հարցերու կարգին կը քննէ Փարիզի համար անլուծելի թնճուկ դարձած ինքնաշարժերու կայքի հարցը։ Ոստիկանապետ՝ Փափոն կ'առաջարկէ արգիլել ինքնաշարժներու կայքը՝ մեծ հանգոյցներու եւ քաղաքին կեդրոնին մէջ։

ՔՈՒՎԷՅԹ կը շարունակեն հասնիլ անգլիական ուժեր, որոնց թիւը հինգ հազարի հասած է արդէն։ Պիտի հեռանան երբ Քուվէյթի անկախութիւնը դադրի վտանգուած ըլլալէ, յայտարարեց Մաքմիլըն, անգլիական խորհրդարանին։ Իրաքեան ուժերը որ միշտ համախմբուած են Պասրա, մեծ վտանգ մը կը նկատուին։ Միւս կողմէ Արաբական լիկան յետաձգեց Քուվէյթի անդամակցութեան հարցը, իսկ Իրաք ամբաստանեց պաշտօնապէս Անգլիան իբրեւ «յարձակող»։

ՀԱՄԸՐՇՈԼՏ մերժեց ՄԱԿի քարտուղարութեան պաշտօնի վերաբերեալ խորհրդային առաջարկը, որ ինչպէս ծանօթ է, կ'առաջարկէ երեք քարտուղարներով (մէկ համայնավար, մէկ չէզոք եւ մէկ ալ արեւմտեան) փոխարինել ՄԱԿի քարտուղարը։ Նոյնպէս մերժեց չէզոք երկիրներու առաջարկը՝ նոյն սկզբունքով նշանակել երեք օգնական քարտուղարներ, եւ ներկայացուց նոր առաջարկ մը։ Նշանակել 14 օգնական քարտուղարներ, որոնց հինգը զբաղին քաղաքական հարցերով ու մնացեալները զուտ վարչական խնդիրներով։Առաջարկեց նաեւ որ քաղաքական հարցերով զբաղող հինգէն երկուքը ներկայացնեն Մ. Նահանգները եւ Խ. Միութիւնը, իսկ մնացեալ երեքը՝ չէզոքները։

ՀԱՐԱՒ. Քորէայի զինուորական իշխանութեան պարագլուխը՝ զօրավար Ջանկ եւ Գերագոյն Խորհուրդի անդամներէն չորսը հրաժարեցան, աւջի օր։ Զօրավար Ջանկը կը փոխարինէ զօրավար Փակ, որ պետական հարուածին իսկական պարագլուխը կը նկատուի։

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութեան որոշումով մահապատիժ սահմանուեցաւ տարադրամներու չհաշուետուութեամբ զբաղողներուն համար։ Մայիս 6ին մահապատիժ սահմանուած էր նաեւ պետութեան ստացուածքները կողոպտողներուն եւ կեղծ դրամ տպողներուն համար։

ՎԱՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔՈՒՆԻՆ

Ա.

—o—

Հայրենասէր գիտնականներէ մէկը փորձ ու քննութեան ենթարկած է Ամերիկայի տարբեր նահանգներէ ստացուած ջուրերը։ Ան կը գտնէ, որ Ամերիկայի ջուրերը կը պարունակեն 428 միլիոն մասնիկ կիր մէկ լիտրի մէջ։ Ասոնց 90 առ հարիւրը կազմուած է կրաքարի մասնիկներէ։ Ան կը գրէ. «Ամերիկայի ջուրերը կրաքարի մասնիկներ ունենալով՝ կը նմանին Եւրոպայի ջուրերուն, որոնք ալ կրաքարի մասնիկներ պարունակելով՝ կը նպաստեն ոսկորներու զարգացման։ Ուրեմն Ամերիկայի ջուրերը ոսկորներու զարգացման համար նոյնքան յարմար են, որքան Եւրոպայի ջուրերը։ Ասոր հետեւանքով Ամերիկայի մէջ ոսկորներու հիւանդութիւնները նոյնքան հազուադէպ են, որքան Եւրոպայի մէջ։ Ամերիկացի գիտնականը կ՚ենթադրէ, որ ոսկորներու հիւանդութիւնները հազուադէպ են Ամերիկայի մէջ, որովհետեւ ամերիկացիները կը սիրեն կաթ խմել։ Կաթը կրաքարի մասնիկներ պարունակելով՝ կը նպաստէ ոսկորներու զարգացման։

Ամերիկացի գիտնականը կը կարծէ, որ Ամերիկայի ջուրերուն մէջ կրաքարի մասնիկներ գտնուելուն պատճառը այն է, որ Ամերիկայի հողերը կրաքարի մասնիկներ պարունակելով՝ կը նպաստեն ոսկորներու զարգացման։ Ուրեմն Ամերիկայի ջուր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ԱՆՏԱՌ ՎԱԽՏԱՆԳ

ՎԱՀԱԺՆԻ ԴԱՒԹ

Ա

Դէպքերուն մասին կարդացած էր, թէ ինչպէս Ֆրանսայի մէջ, Փարիզի մօտերը, Ռուսիոյ դէմ կռուելու համար կամաւորներ կը հաւաքուին, որոնց մէջ կան նաեւ հայ երիտասարդներ։ Ան ալ ուզած էր մեկնիլ, բայց ոչ ոքի հետ խորհրդակցած էր։ Ինքնիրեն ըսած էր, որ ինչո՞ւ պէտք է ուրիշներուն հետ խորհրդակցի, երբ ինքը գիտէ, թէ ինչ պէտք է ընէ։ Ինքնավստահ մարդ մըն էր։ Ինքզինքը ճանչցած էր, գիտէր, թէ ինչ կրնայ ընել եւ ինչ չի կրնար ընել։ Ուրեմն ինչո՞ւ պէտք էր ուրիշներուն հետ խորհրդակցի։

Ան ալ ուզած էր մեկնիլ, որովհետեւ ինքզինքը ազատ կը զգար։ Ոչ ոք կար, որ զինք կապէր։ Ոչ ոք կար, որ զինք կանգնեցնէր։ Ոչ ոք կար, որ զինք ետ քաշէր։ Ոչ ոք կար, որ զինք ստիպէր, որ մնայ։ Ոչ ոք կար, որ զինք ստիպէր, որ չմեկնի։ Ոչ ոք կար, որ զինք ստիպէր, որ ապրի։ Ոչ ոք կար, որ զինք ստիպէր, որ չմեռնի։

Ան ալ ուզած էր մեռնիլ, որովհետեւ ինքզինքը ազատ կը զգար։ Ոչ ոք կար, որ զինք կանգնեցնէր։ Ոչ ոք կար, որ զինք ետ քաշէր։ Ոչ ոք կար, որ զինք ստիպէր, որ մնայ

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Արեւմտ. Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ գիշեր ժամը 8·30ին, Մշակոյթի Տան մէջ:

ՇԱԻՒԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արղութեան» խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Պ. Մելքոն Մանուկեան, Օր. Էլիզապէտ Մանուկեան, Պ. Պ. Մելքոն եւ Գաբրիէլ Թոմասեան (Հայաստան), Տէր եւ Տիկին Գալայճեան (Հայաստան), Տէր եւ Տիկին Նշան Փորթոյեան (Պէյրութ), ցաւով կը ծանուցանեն իրենց սիրեցեալ կնոջ, մօր, քրոջ եւ հարսին՝

ԶԱՐՈՒՀԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ
(Ծնեալ Թոմասեան)

վաղահաս մահը:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, Չորեքշաբթի, ժամը 15ին, Լիոնի Հայոց եկեղեցին, 295 Րիւ Պուալօ:

Մասնաւոր մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայ իբր այդ նկատել:

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սէն Շամոնի «Վարուժան» կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Վարդգէս» խումբին:

Կիրակի, Յուլիս 9, ամբողջ օրը, Փոն Անթէնի (Վարիզիլ) զովասուն պարտէզին մէջ:

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ԱԶՆԱՒՈՒՐԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւ զանազան խաղեր:

Ուտելիքները միասին բերել, բացի խմիչքէն:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր:

ԿԸ խօսի ՏԻԿԻՆ Վ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին, երգ, Օր. Փօլէթ Արգումանեան, խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, զաւեշտ Կապ. Խաչի աշակերտներուն կողմէ: Ժամը 16էն սկսեալ հայկ. եւ եւրոպական պարեր:

Պիւֆէ, չամփուրով խորոված:

Մուտքը ազատ է:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ, կանանց քոնֆէքսիոնի համար: Խնամուած գործ: Դիմել՝

ՏԻԱՆ
4, Րիւ տը Սէզ, Փարիզ (9)
կամ հեռաձայնել՝
Ռիշըլիէօ 38·30

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Համախարբերդցիական Միութեան Մարսէյլի եւ Սէն Լու Կրան Փէնի քոյր մասնաճիւղերու:

Այս Կիրակի ամբողջ օրը, Պ. Հայկազ Զուքուրեանի օդասուն եւ ընդարձակ ագարակին մէջ, Սէն Լու Կրան Փէն:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Կը նուագեն Պ. Պ. Սարգիս Չէօրէքճեան եւ Հրանդ Գարագաշ:

Սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ Մարսէյլի Ռատիօկայանէն երգիչ՝ Պ. Ժաք Նաճարեան:

Դերասան ԹՐԱԳՕՇ կարող ուժերով եւ խնամեալ պատրաստութեամբ կը բեմադրէ «ԵՐԵՔ ՀԱՐՍ, ՄԷԿ ՓԵՍԱՅ»:

Կը մասնակցին Տիկիններ Սօնա Գարագաշ, Մարի Ազարեան, Մակի Եազըճեան, Պ. Պ. Եդուարդ Գարագաշ, Վաղարշ Ազարեան, Սիսակ, Պէշկէօթիւրեան, Մինաս Գոճապաշեան, Մկրտիչ Քէշիշեան:

Ճոխ պիւֆէ եւ համեղ չամփուրով խորոված, մատչելի գիներով:

Մուտքը ազատ է:

Հանդիսավայր երթալու համար Պուլվ. Կարիպալտիէն առնել 15 եւ 16 թիւ օթօքառերը եւ իջնել Սէն Լու, ֆրանս. եկեղեցիին քով:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ
ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԷՀԼԻՐԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ

Օր. Ժագլին Քէֆէլեանի եւ Վահան Աչըքկէօզեանի ամուսնութեան առթիւ Թէհլիրեան սրահին մէջ հարսնեւորներէն գոյացած է՝ 120 Ն. Ֆ.:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ «ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ
ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապոյտ Խաչի Լիոնի մասնաճիւղի:

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Տէսինի Կապիյօն սրճարանի զովասուն պարտէզներուն մէջ Ջրանցքին եզերքը:

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ:

Բարձրախօսի վրայ անընդհատ լսելի պիտի ըլլան հայկական սալեր:

Ճոխ պիւֆէ, համադամ ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ:

Ընտանեկան հաճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ:

ԾԱՆՕԹ.— Օթօքառը առաւօտ Փլաս Կիչառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 9ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահովուած է:

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25, Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

ՕԳՈՍՏՈՍԻ համար արձանագրուիլ ուզող ծնողքներէն կը խնդրուի դիմել Չորեքշաբթի օրերը ժամը 16էն 18 Մշակոյթին Տուն, 17 Րիւ Պլէօ:

×

Ֆ. Կ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6–13 եւ աղջիկները 6–14 տարեկան:

Փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 23 Պուլվ. Պօմոն, Տիկին Մ. Տօլպաշեանի:

Իսկ քաղաքը՝ Տիկին Թութելեանի, 4 ռիւ Փարմանթիէ:

×

Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6 – 13 եւ աղջիկները 6 – 14 տարեկան փափաքողները արձանագրութեան համար դիմեն՝ 14 Պուլվ. տէ Միւրիէ, տիկ. Արմաղանեանի եւ Տիկին Նուրիցայ Բարսեղեանի, 11 էնփաս տէ Միւրիէ:

Արձանագրութիւնները կը փակուին Յուլիս 15ին:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ — ՀՌՈՄ
ԵՒ
ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

Շաբաթ մը ծովի կեանք՝ Հանր. Սան Մարինոյի մօտ, Ադրիականի աննման աւազին վրայ, ծովեզերեայ նորաշէն եւ հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ:

ՄԵԿՆՈՒՄ՝ Օգոստոս, 6
ՎԵՐԱԴԱՐՁ՝ Օգոստոս, 31

Արձանագրութեանց եւ մանրամասնութեանց համար դիմել.—

Ն. ՄԱՅԻՍԵԱՆ
45, Rue de Trévise, PARIS (9e)
Tél. : TAI. 49-40
(Գաւթին մէջ)
Յ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ
11, Avenue Béranger
ARNOUVILLE-LES-GONESSE (S. et O)

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Հայ Արենոյշներու եւ Գայլիկներու:

Յուլիս ութին, Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին, «Ժիմնազ»ի շքեղ սրահին մէջ: (Րիւ տիւ Թէաթրը – Ֆրանսէ):

Գեղարուեստական խնամուած բաժին:

Պիտի բեմադրուի՝ ընտանեկան կեանքէ առնուած բարոյալից թատերգութիւն մը Ալչուճեանի՝ «Բնաւերները» եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ե. Օտեանի՝ «Զարշըլը Արթին աղա»:

Գայլիկները պիտի կատարեն չուէտական մարզանք, իսկ Արենոյշները պիտի պարեն հայկական պարեր: 30 հոգինոց պարախումբով:

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՍԵՒՐ
1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ:

Իրենց զաւակները արձանագրել փափաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժարան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին: Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայականները:

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով.—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOORAT
26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)
Tél. : OBS. 18-28

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ
ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ
Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9:

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ:

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վենսէն, ժամը 10ին:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ
ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղաղաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ:

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէր:
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուար:
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քօլի:
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ:
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

CARINE ALEXANDRA
Couture Boutique
SALONS DE VENTE
5, RUE SAULNIER (entresol), PARIS 9e
Tél.: TAI. 82-18, Métro: Cadet ou Montmartre

BERN'S
prêt à porter industriel
ATELIERS:
17, Rue Cadet, Paris 9e
Tél. : TRUdaine 45-42

ՊԵՐՃ ԷՔՍԷԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ROBES, TAILLEURS, MANTEAUX, IMPERMEABLES, PANTALONS DE DAMES (DANS NOS TISSUS EXCLUSIFS) VÊTEMENTS DE PEAU, COLIFICHETS

Chaque semaine un article publicitaire

Cette semaine : ROBE, SOIE NATURELLE IMPRIMÉE 89 NF.

ՅԱՌԱՋ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահմանի՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6 ՅՈՒԼԻՍ — JEUDI 6 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9146 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4947

ՕՐՈՒԱՆ ԽՈՍՔԸ

ԱՐԴԱՐ ԲԱՇԽՈՒՄ

Իրաքի սպառնալիքը Քուվէյթի դէմ, որ Յունիս 19ին անկախութիւն էր ստացած, մեծ աղմուկ յարոյց ներքին եւ արտաքին կրկնակ ճակատներու վրայ։

Այս առթիւ կրկին օրակարգի վրայ դրուեցաւ քարիւղի արդար բաժանման հարցը արաբական քանի մը երկիրներու միջեւ։

Զօրավար Ապտէլ Քասըմի պահանջին դէմ ընդվզեցան ամէնէն առաջ Արաբական Լիկայի անդամները, որոնց միացան Անգլիա եւ Միացեալ Նահանգները, ամէն մէկը իրեն յատուկ պատճառներով։

Արաբական երկիրներէն քարիւղի հարուստ հանքեր ունեցողներն են Սէուտի Արաբիան, Իրաքն ու Պարսից ծոցի շուրջ գտնուող փոքրիկ իշխանապետութիւնները — Քուվէյթ, Պահրէյն, Քաթար եւն։ Ասոնք մեծ եկամուտներ կը ստանան ամերիկեան ու անգլիական միջազգային ընկերութիւններէն, որոնց մէջ մեծագոյն բաժինն ունին Անգլիացիներն ու Ամերիկացիները։ Ֆրանսա 23.75 առ հարիւր բաժին ունի Իրաքի քարիւղի ընկերու- թեան մէջ, որուն հասոյթներուն հարիւրին հինգը կը պատկանի Գալուստ Կիւլպէնկեանի։

Քուվէյթի գրաւումը Իրաքի կողմէ բոլորովին պիտի յեղաշրջէր կացութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ, ուր հազիւ թէ բոլորին կողմէ ընդունելի հաւասարակշռութիւն մը հաստատուած է տարիներէ ի վեր։

Զօրավար Քասըմին խոստումը կոչուած է բոլոր տնտեսականէն, քաղաքական սատարկոյը յարուցանելու։ Ներկայացած առիթին առաջին անգամ պիտի ուղէ օգտուիլ, անշուշտ, Խորհրդային Միութիւնը, որ փորձառութիւնն ունի պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսալու։

Անգլիական կառավարութիւնը անկախութիւն շնորհելով Քուվէյթի, իրեն վերապահած էր օտար յարձակումներու դէմ զայն պաշտպանելու իրաւունքը։ Սակայն եւ ժամանակ չկորսնցուց իր զինուորները ցամաք հանելու Պարսից ծոցի ափերը՝ պաշտպանելու համար իր հովանաւորեալը։

Արաբական երկիրներն ալ, որոնք կը մղեն «աշխարհակալութեան դէմ», Քուվէյթի խնդրին մէջ հաւանաբար ձեռք տուին Անգլիոյ, երբ տեսան թէ Իրաք, որ ո՛չ մէկ պատճառ ունի նախանձելու իր փոքրիկ հարեւանի հարստութեան, աշխարհակալութիւն կը փորձէ անոր դէմ, անպաշտպան կարծելով զայն։ Արաբական միւս երկիրներէն Սուրիա, Լիբանան եւ Յորդանան թէեւ քարիւղի հանքեր չունին, սակայն որոշ եկամուտ կ'ապահովեն անցք հեղուկին, որուն դէպի ծով տանող խողովակները կ'անցնին իրենց հողերէն։

Ամէնէն աւելի Եգիպտոսն է, որ երբեք չունեցաւ քարիւղին։

Այդ է պատճառը, որ Նասըր Ապտէլ, երբ իշխանութեան գլուխ եկաւ, առաջարկեց արաբական երկիրներու այդ բարիքն, անհատ հարստութենէն բաժին հանել բոլորին։ Եղբայրաբար, հաւասար բաժնել քարիւղի հասոյթները։ Կարելի չեղաւ իրականացնել «Համա-Արաբական Գաշնակցութիւն»ը՝ Պարսից ծոցէն մինչեւ Ատլանտեանի եզերքները, ինչպէս երազած էր ղեկավարը։ «Ա-րաբական Միացեալ Հանրապետութեան» մէջ մտած միայն Սուրիա։ Միւսները մերժեցին համաձայնիլ պահել իրենց անկախութիւնը։

Քուվէյթի սպառնալիքը առթիւ անգամ մը եւս կ'արծարծուի քարիւղի հարստու-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՆ ԻՐ ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՀՈԳԵՐՈՎ

ՊԵԼՔԱՍԷՄ ՔՐԻՄ Կ'ՈՒԶԷ ՈՐ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՍԿՍԻՆ

Ալժերական պատուիրակութեան ղեկավարը՝ Պելքասէմ Քրիմ յայտարարեց, Թունուզի մէջ, թէ միշտ տրամադիր են բանակցութիւնները վերսկսելու։

« Միշտ ըսած ենք, որ պատրաստ ենք բանակցութիւններ սկսելու, որեւէ ատեն, առանց նախապայմանի։ Կը մաղթենք որ բանակցութիւնը ի մօտոյ վերսկսի»։ Այս յայտարարութենէն քիչ ետք, Պելքասէմ Քրիմ օդանաւ կ'առնէր դէպի Թրիփոլի եւ Գահիրէ։ Ալժերացի պարագլուխը ճշդած էր նաեւ թէ ֆրանսացի ղեկավարներուն յայտարարութիւնները եւ Ալժերիան հարաւէն անդամահատելու եւ հիւսիսէն բաժնելու սպառնալիքը ո՛չ իրատես են ոչ ալ կը ձգտին խաղաղութիւն հաստատելու Ալժերիոյ մէջ։

Միւս կողմէ Ֆերաթ Ապպաս երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մարոքի Թագաւորին հետ, գլխաւորաբար խօսելով Սահարայի մասին։

Այս մասին պաշտօնական ոչ մէկ յայտարարութիւն եղած է բայց Ալ Ալամի խմբագրականէն կարելի է որոշ գաղափար ունենալ խօսակցութեանց բնոյթին վրայ։ Արդարեւ Ռապաթի Ալ Ալամ թերթը սերտ կապեր ունի կառավարական շրջանակներուն մօտ։ «Ալժերական յեղափոխութիւնը, կը գրէ մարոքեան օրաթերթը, կը պահանջէ որ մեր առաջին հասարակաց հետանկարը՝ ալժերական եւ մարոքեան Սահարայի ազատագրումն ըլլայ։ Այս ազատագրումէն ետք, Մարոք կը մաղթէ Ալժերիոյ հետ հասարակաց կեանք մը կառուցանել, հիմնուած կատարեալ գործակցութեան վրայ, գործակցութիւն մը, որ միութիւն կը պահանջէ, արաբական Մաղրէպի շրջագիծին մէջ»։

× Թունուզի մէջ, Պիզերթի հարցը նորէն օրակարգի վրայ է։ Երկու նախարարներ եւ Նոր Տէսթուրի քաղաքական Բիւրոն կրկին մէջտեղ հանած են Թըլ-Թամբրաբը, պատճառ բռնելով ֆրանսական հրամանատարութեան ձեռք առած միջոցները կայանը զօրացնելու համար։ Կարգախօսն էր.— «Պուրկիպա, պարպում, զէնք»։ Անմիջապէս քանի մը հարիւր Թունուզցիներ Պիզերթ գացին եւ ցոյց կատարեցին։ Այս առթիւ է, որ Նոր Տէսթուրը «պատմական ժողով» մը գումարեց Պուրկիպայի նախագահութեան տակ եւ որոշեց նախապատուութիւն տալ Պիզերթի զինուորական կայանի պարպումին, կառավարութեան և Թունուզի ժողովուրդին բոլոր մտահոգութեանց մէջ։

× Զորեքշաբթի, առաջին ժամերուն հանդարտութիւն կը տիրէր Ալժերիոյ մէջ, ուր ապահովութեան ուժերը կը հսկեն։ Մինչեւ ժամը 10, ոչ մէկ ցոյց կամ միջադէպ բայց մահմետականները պատասխանած էին Ալժ. Ազատ. Ճակատի գործադուլի կոչին եւ բոլոր խանութները (մահմետական) փակ էին։

թեան արդար բաշխումի հարցը արաբական երկիրներու միջեւ։

Ցարդ կատարուած փորձերը ցոյց տուին, որ ամէն երկիր կ'ուզէ իրեն պահել իր ունեցածը, առանց բաժին հանելու դրացիին։

Այս անգամ պիտի յաջողի՞ն աւելի արդար կարգադրութիւն մը ընել։

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Օրը Օրին

ԳԱՑԷՔ ՁԵՐ ԵՐԿԻՐԸ

Պոլսոյ «*Ճիւմհուրիյէթ*» թերթը ժամանակ առ ժամանակ թղթակցութիւններ կը հրատարակէ արտասահմանէն։ Ընդհանրապէս Հայերու կողմէ գրուած կամ Հայոց մասին գրուած։

Հայու կողմէ գրուած՝ *Ճիւմհուրիյէթ* կը ներկայացնէր նամակ մը, Փարիզէն ղրկուած։ Այս «մէօսիէօ - էֆէնտին» կը հաղորդէ.

— « Քառասուն տարիէ ի վեր թուրքերէն կը խօսինք Փարիզի մէջ։ Բայց Թուրքերը այստեղ կ'ամչնան թուրքերէն խօսելէ իրենք իրենց մէջ անգամ»։

Իսկ Հայը չամչնար։

Ապահովաբար, հայերէն խօսելէ ամչցող մըն է այդ Հայը։

Ճիւմհուրիյէթ կ'աւելցնէ թէ Փարիզահայ իր թղթակիցը հայերէն տառերով տպագրուած թուրքերէն բանաստեղծութեան գիրք մըն ալ ղրկած է խմբագրութեան։ Ու թուրք թերթը կը զարմանայ թէ Փարիզի մէջ, իրենց տան մէջ թուրքերէն խօսող եւ թուրքերէն բանաստեղծութիւն կարդալէ հաճոյք առնող Հայերուն թիւը այնքան շատ է որ նման գրքի մը տպագրական ծախքերն ալ կրնան հոգացուիլ։

Թուրք թերթը առաւել եւս կը զարմանայ՝ երբ կը խորհի թէ «հայրենակից, թուրքերէն խօսէ» ըսելով սպառնացող չկայ Փարիզի մէջ, ինչպէս կայ Պոլսոյ մէջ, բայց եւ այնպէս Հայերը թուրքերէն կը խօսին՝ ամչնալով հայերէն խօսելէ կամ արհամարհելով այն ազգակիցները՝ որոնք համակրութիւն չեն զգար Թուրքերուն ու թուրք լեզուին հանդէպ։

Ճիւմհուրիյէթ կը հրատարակէ ուրիշ թղթակցութիւն մըն ալ Եգիպտոսէն։ Թուրք պէյ մըն է որ կը պատմէ թէ յանախ թուրքերէն կը խօսուի Նեղոսի ափերուն վրայ,— խօսողները ... Հայեր են։ «Վաճառատուն մը մտայ, կ'ըսէ թուրք պէյը, եւ չկարենալով ֆրանսերէն արտայայտուիլ՝ թուրքերէն խօսեցայ։ Գեղանի մանկամարդ վաճառորդուհին ինծի պատասխանեց... թուրքերէն։ Զարմանքս փարատեցաւ երբ իմացայ թէ Պոլսեցի Հայու մը աղջիկն է,— Գահիրէ ծնած բայց թուրքերէն խօսիլ սորված։ Այսպէս թուրքերէն խօսող Հայեր շա՜տ, որոնք, կարօտի արցունքը իրենց աչքերուն մէջ, կ'ըսեն.

— Երթաք բարով, Թէքին պէյ, Պոլսոյ քարին, հողին, ջուրին շա՜տ բարեւներ...»։

Ընթերցո՛ղ, առանց բարեւ չեն ղրկեր անապատներու մէջ անթաղ իրենց սիրելիներուն ոսկերոտիքին, առանց բարեւ չեն ղրկեր մեր ուխտավայրերուն, մեր վանքերու աւերակներուն, մեր պատմական յիշատակարաններուն։ Մոռցած են ատոնք։ Ինչ որ չեն մոռցած՝ թուրքերէնն է, Թուրքին հողն է։ Կարօտցած են առտուան եւ իրիկուան *Թէմէննահնե*-*րը*, *Գանտիլլի սելամ*ները, վերջապէս ինչ որ կը յիշեցնէ *Թիւրք իլի*։

Լաւ,— դիւրին է դարմանը։ Ներգաղթ կատարենք, Թուրքիա վերադարձնենք այս մարդիկը, որոնց գործածած լեզուին համար, արտասահմանի մէջ, կ'ամչնայ Թո՛ւրքն անգամ։

Թուրք չէ, բայց մեզ ամչցնող մը պիտի կայ ըլլայ,— գացէք ձեր երկիրը, անպատկառնե՛ր։

ԱՐԱԶ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԽՐՈՒՇՉԵՒ սրամտութիւններով համեմեց Մոսկուայի ամերիկեան դեսպանատան Յուլիս 4ի (Մ. Նահանգներու անկախութեան օրը) երեկոյթը։ «Լեզուս գաղտնի զէնքս է» պատասխանած է ամերիկացի լրագրողի մը, որ անմիջապէս գիտել տուած է, թէ վարչապետը այնքան շատ կը գործածէ, որ «այդ գիսամթերքով կը զինենք մեր գաղտնի զէնքը՝ գրամեքենան»։ Խրուշչեւ պատմած է նաեւ թէ Ղազախստանի մէջ, վերջերս ոչխար մը մորթած են իրեն ի պատիւ եւ նուիրած են աչքերը եւ ականջները «կուսակցութեան տեղական կազմին պետին տուի, ըսած է Խրուշչեւ, որովհետեւ տեսնելու եւ լսելու պէտք ունի։ Յետոյ ուղեղը տուին, ան ալ ակադեմականի մը տուի»։ «Ձեզի բա՞ն չմնաց» ըսած է ամերիկացին։ «Ո՛չ, ես Խորհրդային Միութեան վարչապետն եմ եւ բանի պէտք չունիմ»։ Երեկոյթին ներկայ գտնուած են նաեւ խորհրդային նախագահը՝ Պրեժնեւ եւ փոխ-վարչապետը՝ Միկոյեան։ Խրուշչեւ կամաց մը տեղ դրած է ոգելից ըմպելիի իր բաժակը, ըսելով «խմելը Միկոյեանին գործն է»։

ՔԱԹԱՆԿԱՅԻ խորհրդարանը չեղեալ նկատեց նախագահ Չոմպէի եւ Լէոփոլտվիլի կառավարութեան միջեւ կնքուած Յունիս 24ի համաձայնագիրը, որովհետեւ ճնշումի տակ ստորագրուած էր։ Այս ձեւով Քաթանկա կը պահէ իր անկախութեան դիմագիծը։

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ

Ֆեսանվիլէն կը հեռաձայնեն թէ օդափոխութեան կայանի խումբը ողջ առողջ հասած է։

ՍԷԼԻՆԻ ՄԱՀԸ

Մահէն եւ թաղումէն չորս օր ետք լսուեցան միայն իր մահն ու թաղումը։ Տոքթ. Տէթուշ, աւելի ծանօթ իր գրական անունով՝ Լուի - Ֆերտինան Սէլին, քաշուած կեանք մը կը վարէր 1951էն ի վեր երբ ընդհանուր ներումը թոյլ կուտար որ Ֆրանսա վերադառնայ։

Սէլինի ամէնէն յատկանշական գիծը իր հակահրէութիւնն է։ Ոչ ոք իրեն չափ ատած ու նախատած է Հրեաները։ Այդ ուղղութեամբ իր գլխաւոր հեղինակութիւն է.— Պակաթէլ Փուր էօն Մասաքր։ Հոն կը գրէր թէ Ֆրանսան երբեք չէ ղադրած Հրեաներու կողմէ ղեկավարուելէ.— «Տեսէք Լուտովիկոս ԺԶ.ը, չէ՞ք գտներ որ տարօրինակ քիթ մը ունի»։

Իր ծանօթ գործն է Վուայաժ օ պու տը լա նուի*, զոր Կալիմար հրատարակչականը մերժած է իսկ Տընօէլ խանդավառութեամբ ընդունած։ Գայթակղութիւն ամէն կողմ։ Կոնքուրի կաճառը վախցաւ զայն վարձատրելէ բայց Ռընոտօն տըւաւ իր մրցանակը։ Լեզուն, ոճը, ըսուածները, ամէն ինչ նոր է, բաց, յանդուգն, գայթակղեցուցիչ։*

1937ին կ'երթայ Խորհ. Միութիւն ուրկէ վերադարձին կը գրէ իր «Մէա Քուլփա»*ն եւ վերջնականապէս կը խզէ իր կապը համայնավարներուն հետ։*

Գերմանական պարտութենէն ետք, կը հասնի Զիկմարինկըն եւ կը սկսի իր աքսորը որ կը տեւէ վեց տարի։

Կնոջը հետ, կ'ապրէր անշուք կեանք մը եւ ապրուստը կը շահէր իր առաջին արհեստին շնորհիւ, իբրեւ պարզ բժիշկ Մըտօնի մէջ։

Ծնած էր Քուրպըվուա, 1897 Մայիս 27ին։

ՆՈՒՅՆ

—o—

(Ի. Եր վերջին մաս)

— Ին, բարեկամ Խան: Խոհ – դիր, ես ինչ եմ ասում: Ես ինձ հարց եմ տալիս, ես ինչու եմ ես, ինչու եմ ապրում, ես չարաշահող ոտնակոխ բիծերը տարբերում եմ ազնիվ մարդկանց ոտքերի տակ, ես ատում եմ ստրկամտությունը, ես ատում եմ ամեն տեսակ ստրկամտություն, ես ատում եմ ստրկամտության ամենավերջին աստիճանը, որ կոչվում է ինքնամոռացություն: Ես ատում եմ ինքնամոռացությունը, որովհետև ես գիտեմ, որ ինքնամոռացությունը ամենավերջին աստիճանն է ստրկության

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՏՄՎԱԾՔ

ՎԱՀԱՆ ԶՈՒՄՐՈՒՇԵՆԻ

Ես ոչ մի ժամանակ չեմ մոռանա այն օրը, երբ ես առաջին անգամ ներկայացա Ալեքսանդր Սպենդիարովի տանը։ Ես ուզում էի նրան խնդրել, որ ինձ ընդունի իր երգչախմբի մեջ։ Ես ուզում էի երգել նրա ղեկավարության տակ։ Ես ուզում էի նրա հետ ստեղծագործել։

Ես գիտեի, որ նա մեծ կոմպոզիտոր է, որ նա ստեղծել է հրաշալի օպերաներ, սիմֆոնիաներ, սիմֆոնիական պոեմներ, որ նա ղեկավարել է Երևանի օպերայի թատրոնը, որ նա հիմնադրել է Հայաստանի պետական կոնսերվատորիան։ Ես գիտեի, որ նա մեծ երաժիշտ է։ Ես գիտեի, որ նա մեծ մարդ է։

Ես գիտեի, որ նա ինձ չի ընդունի իր երգչախմբի մեջ։ Ես գիտեի, որ նա ինձ կհարցնի, թե ինչ գիտեմ ես երգել։ Ես գիտեի, որ նա ինձ կհարցնի, թե ինչ ձայն ունեմ ես։ Ես գիտեի, որ նա ինձ կհարցնի, թե ինչ երգեր գիտեմ ես։ Ես գիտեի, որ նա ինձ կհարցնի, թե ինչ երգեր գիտեմ ես երգել։

Ես գիտեի, որ նա ինձ կհարցնի, թե ինչ երգեր գիտեմ ես երգել։ Ես գիտեի, որ նա ինձ կհարցնի, թե ինչ երգեր գիտեմ ես երգել

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Արեւմտ. Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ գիշեր ժամը 8·30ին, Մշակոյթի Տան մէջ :

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արղութեան» խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ :

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները :

Մանրամասնութիւնները յետագային :

×

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սէն Շամոնի «Վարուժան» կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Վարդգէս» խումբին :

Կիրակի, Յուլիս 9, ամբողջ օրը, Փոն Անթէնի (Վարիզիլ) զովասուն պարտէզին մէջ:

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ԱՋՆԱՒՈՒՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւ զանազան խաղեր :

Ուտելիքները միասին բերել, բացի խմիչքէն :

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ «ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապոյտ Խաչի Լիոնի մասնաճիւղի :

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Տէսինի Կապիյօն սրճարանի զովասուն պարտէզներուն մէջ Ջրանցքին եզերքը :

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ :

Բարձրախօսի վրայ անընդհատ լսելի պիտի ըլլան հայկական սալեր :

Ճոխ պիւֆէ, համադամ ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ :

Ընտանեկան հաճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ :

ԾԱՆՕԹ.— Օթօքառը առաւօտ Փլաս Կիշառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 9ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահովուած է :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Օր. Տ. Անդրանիկեանի մահուան առթիւ Տիկին Արշալոյս Խանտանեան 30 Ն. Ֆ. կը նուիրէ Կապոյտ Խաչի Օղ. Կայանին : (Ստանալ Յառաջէն) :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Համախարբերդցիական Միութեան Մարսէյլի եւ Սէն Լու Կրան Փէնի քոյր մասնաճիւղերու :

Այս Կիրակի ամբողջ օրը, Պ. Հայկազ Զուքուրեանի օդասուն եւ ընդարձակ ագարակին մէջ, Սէն Լու Կրան Փէն :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին :

Կը նուագեն Պ. Պ. Սարգիս Չէօրէքճեան եւ Հրանդ Գարագաշ :

Սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ Մարսէյլի Ռատիօկայանէն երգիչ՝ Պ. Ժաք Նաճարեան :

Դերասան ԹՐԱԳՕՇ կարող ուժերով եւ խնամեալ պատրաստութեամբ կը բեմադրէ «ԵՐԵՔ ՀԱՐՍ, ՄԷԿ ՓԵՍԱՅ» :

Կը մասնակցին Տիկիններ Սօնա Գարագաշ, Մարի Ազարեան, Մակի Եազըճեան, Պ. Պ. Եդուարդ Գարագաշ, Վաղարշ Ազարեան, Սիսակ, Պէշկէօթիւրեան, Մինաս Գոնապաշեան, Մկրտիչ Քէշիշեան :

Ճոխ պիւֆէ եւ համեղ շամփուրով խորոված, մատչելի գիներով :

Մուտքը ազատ է:

Հանդիսավայր երթալու համար Պուլվ. Կարիպալտիէն առնել 15 եւ 16 թիւ օթօքառերը եւ իջնել Սէն Լու, ֆրանս. եկեղեցիին քով :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Այրի Տիկին Յ. Ուզունեան իր զաւկին Ժան-Ժագ Վարուժանի յաջողութեան առթիւ (տես Յառաջ, Յուլիս 4, Ա. էջ) 20 Ն. Ֆ. կը նուիրէ Կապոյտ Խաչի Օգափոխութեան կայանին, քսան Ն. Ֆ. Յառաջին եւ 10 Ն. Ֆ. Հայաստանին :

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier

Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, Bld. Arago — Tél.: POR. 03-94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo-փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto

Incendie

Dégâts des eaux

Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՎԱՐԴԱՎԱՌ
ՓԱՐԻԶ

Այս Կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյն մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ, Վարդավառի տօնին առթիւ :

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Հայրապետական պատուիրակ ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊՍ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ :

Երկուշաբթի, (10 Յուլիս) Մեռելոց, պատարագ ժամը 10ին :

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տարօն – Տուրուբերանի 1915ի նահատակներուն յիշատակին, այս Կիրակի առաւօտ (Վարդավառ) հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ :

Կը հրաւիրուին հայրենակիցները եւ բարեկամները յարգելու համար անմեղ զոհերուն յիշատակը :

×

Գարեգին Պատր. Խաչատուրեանի յիշատակին :

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ՝ այս Կիրակի մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Թուրքիոյ Հայոց բազմավաստակ պատրիարք,

ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

ի յիշատակ :

×

ՏԷՍԻՆ.— Տարօն Տուրուբերանի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները ու բարեկամները, որ ներկայ ըլլան այս Կիրակի առաւօտ, Վարդավառի տօնին առթիւ, Տէսինի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ կատարուելիք պատարագին եւ հոգեհանգստեան պաշտօնին, ի յիշատակ այն բիւրաւոր նահատակներուն, որոնց ոգեկոչումը պիտի ընէ Տէր Սէր Վարագ քահանայ Աւագեան :

×

Տէր եւ Տիկին Միհրան Քէհեայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ առաւօտ (Մեռելոց) Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց զաւակներուն եւ քոյրերուն՝

ԺԱԳԼԻՆԻ եւ ԷՕԺԷՆԻԻ

յիշատակին (զոհ Իսիի աղէտին) :

Կը հրաւիրուին տարաբախտ երիտասարդուհիներուն յիշատակը յարգողները :

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Հայ Արենոյշներու եւ Գայլիկներու :

Յուլիս ութին, Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին, «Ժիմնազ»ի չքեղ սրահին մէջ :

(Րիւ տիւ Թէաթրը – Ֆրանսէ) :

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

Պիտի բեմադրուի՝ ընտանեկան կեանքէ առնուած բարոյալից թատերգութիւն մը Ալչուճեանի՝ «Բնաւերները» եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ե. Օտեանի՝ «Զարշըլը Արթին աղա» :

Գայլիկները պիտի կատարեն չուէտական մարզանք, իսկ Արենոյշները պիտի պարեն հայկական պարեր : 30 հոգինոց պարախումբով :

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր :

ԿԸ խօսի ՏԻԿԻՆ Վ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին, երգ, Օր. Փօլէթ Արզումանեան, խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, զաւեշտ Կապ. Խաչի աշակերտներուն կողմէ: Ժամը 16էն սկսեալ հայկ. եւ եւրոպական պարեր :

Պիւֆէ, շամփուրով խորոված:

Մուտքը ազատ է :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9:

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ :

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վենսէն, ժամը 10ին:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ, կանանց ճոնֆէճսիոնի համար : Խնամուած գործ: Դիմել՝

ՏԻԱՆ

4, Րիւ տը Սէզ, Փարիզ (9)

Կամ հեռաձայնել՝

Ռիշըլիէօ 38·30

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղադաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պշռ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:

ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տինուառ:

ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:

ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :

ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան :

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél.; ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք եւ վինիլիք պատրաստութիւններու : Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէոմ եւ փլասթիք :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12 — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20

166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE

4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.

24. RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE

48 BIS, RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ
7
ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI
7 JUILLET
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9147 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4948

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԱԳՕՐԷՆ ԼՈՒԾԵԼ ՏԱԳՆԱՊԸ

Այսօր՝ Ուրբաթ՝ Պոլսոյ մէջ տեղի կ'ունենայ յուղարկաւորութիւնը հանգուցեալ Գարեգին Պատրիարքին, նախագահութեամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի :

Քաղաք է կրկին մեր նուիրապետական աթոռներէն մէկը :

Ինչպէս պիտի լուծուի տագնապը : Ո՞ր պիտի վերնայ սեւ քօղը՝ Գում – կան աթոռին վրայէն :

Քրքական օրէնքով Պատրիարքը պէտք է քրքահպատակ ըլլայ : Իսկ ներկայիս ոչ մէկ եպիսկոպոս ունինք, որ լրացնէ այս նախապայմանը : Գարեգին պատրիարքը միակ եպիսկոպոսն էր, որ պահած էր իր հին հպատակութիւնը :

Կիւրսկի կառավարութեան վերջին օրինով օտարահպատակ եկեղեցականներ նոյնիսկ արգիլուած է պատարագել Թուրքիոյ եկեղեցիներուն մէջ : Հանգուցեալ պատրիարքը մեծ դժուարութեամբ կրնար արտօնութիւն ստանալ Պոլսոյ մէջ որոշ ժամանակ պահելու համար իր հիւրերը — մասնաւորապէս Տիրան Արք.ը եւ Շնորհք եպիսկ. Գալուստեանը :

Շատ կը խօսուէր այս երկուքին մասին, իբրեւ հաւանական թեկնածու Թուրքիոյ Հայոց պատրիարքական աթոռին : Անոնց մը նոյնիսկ զրուեցաւ, որ Գարեգինի եւ Տիրան Արք.երը համաձայնած են փոխանակելու համար Պոլսոյ եւ Երուսաղէմի աթոռները ...

Ներկայիս հանգուցեալ պատրիարքի յուղարկաւորութեան առթիւ Պոլիս գտնուող եպիսկոպոսներէն Մամբրէ Սիրունեան եպիսկոպոսատակ է, իսկ Տիրան ու Շնորհք՝ ամերիկեան հպատակ :

Պատրիարքութեան թեկնածուն պարտաւոր է փոխել իր հպատակութիւնը : Ոչ մէկը պիտի ուզէ այդ միջոցին դիմել, մինչեւ որ նախապէս ապահով չըլլայ յաջողութեան մասին :

Ցաւալի՞նք որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ներկայութիւնը Պոլսոյ մէջ պիտի դիւրացնէ տագնապին լուծումը :

Հաւանական թեկնածուներու մէջէն նախապատուութիւնը պէտք է տալ արժանաւորագոյնին եւ ո՛չ թէ անոր, որ կրնայ դիւրութեամբ թրքահպատակ դառնալ :

Թուրքիոյ մէջ հայ քաղաքական կուսակցութիւններ չկան : Մեր հայրենակիցները ամէնէն աւելի կը զբաղին ազգային, եկեղեցական ու կրթական խնդիրներով : Եկեղեցի, դպրոց, հիւանդանոց եւ որբանոց : Այս սահմաններուն մէջ ամփոփուած է իրենց գործունէութեան դաշտը :

Չկան չկան տեղացի եպիսկոպոսներ, որ դրսեցիէ ըլլան իրարու : Իրրեւ կուսակցութիւն մացած է միայն Ծերունի վարդապետ մը, որ լաւագոյն պարագային կրնայ տեղապահ նշանակուիլ :

Ներկայ պայմաններուն մէջ բաղձալի չէ որ երկար տեւեն թափուր մնայ Պոլսոյ աթոռը :

Գարեգին պատրիարք իր տասնամեայ պատասխանատուութեան ընթացքին յաջողած է պահպանել գոյավիճակը եւ կարելին ընել տէր կանգնելու համար մեր սահմանադրական իրաւունքներուն, հակառակ մութ տարբերու սադրանքներուն :

Այն պահուն, երբ յեղափոխական կառավարութիւնը վերջնական կարգադրութիւններ կ'ընէ իր նոր Սահմանադրութեամբ եւ տեղական կ'ենթարկէ փոքրամասնութեանց իրաւունքները նոր օրէնքներով, անհրաժեշտ է, որ Գում պատրիարքական աթոռին վրայ դրուի կորովի եկեղեցական մը, որ պիտի կարենայ պաշտպանել հայ համայնքին դարաւոր գործադուլէ մը, կան նաեւ 10 թաղամասեր ուր ոչ մէկ բան պատահած է :

× Նոյն օրը Նախարարաց Խորհուրդ մը տեղի ունեցած է որմէ ետք, տեղեկատուութեանց նախարարը, անհատական հանդամանքով ճշդում մը ըրաւ : Ըսաւ թէ ոչ մէկ պաշտօնական բերան բաժանում (փարթիսիոն ու փարթաժ) մասին խօսած է, այլ՝ պարզապէս համախմբում : Այս առթիւ «Օտտո» կարդ մը ճըշդումներ կը բերէ : Կը յիշէ թէ ըսի կոլ, Ապրիլ 11ի մամուլի ասուլիսով խօսած է անջատման մասին, իսկ դեռ քանի մը օր առաջ Տըպրէ յայտարարեց «անջատման կամ բաժանման վտանգը մեր յանցանքը չէ» : Եւ «Օտտո» տարց կուտայ թէ արդեօ՞ք Տըպրէ պաշտօնական բերան մը չէ : Քիչ ետք, Յունիս 29ին, ալժերական հարցերու նախարար Լուի Ժոքս Ապէ· Ժողովին առջեւ, ըսաւ «յայտարարած ենք թէ եթէ ուրիշ ելք չըլլայ, հաւանական է որ բաժանման առջեւ դնենք մենք զմեզ » :

× Ծերակոյտը Զորեքշաբթի օր, Ալժէրիայով զբաղեցաւ : Ֆօսեցաւ Կաթրն Տէֆէռ, որ խիստ յարձակում մը ըրաւ կառավարութեան վրայ քննադատելով անոր ըրածները, ըսելով բաժանման լուծումի մը մասին խորհելով, ըսելով Սա հարայի վրայ պնդելով :

Իրեն յաջորդեց Ֆ· Միթերան որ կը չեշտէ «վարչաձեւ մը, որ ժողովրդական ցոյցերը կը նախընտրէ Խորհրդարանի մը քուէներէն, ոչ խորհրդարանական է, ոչ ալ հանրապետական » : Ականի ծերակուտական Պառաչէն կը քննադատէ միակողմանի զինադուլը· եւ անիրական նայի կը դտնէ բաժանումը :

Ի վերջոյ Տըպրէ խօսք կ'առնէ եւ կառավարութիւնը կը պաշտպանէ : Իր մասին խօսելով կը յիշէ «անժողովրդական նուիրեան վարժուած եմ, արդէն ժողովրդական չէի երբ հոս, եօթը տարի առաջ ալ կոլի վերադարձը կ'առաջարկէի » :

ՕՍՄԱՆ ԻԷՊՔԵՐԸ

ԱՐԻԻՆԱԼԻ ԴԷՊՔԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՄՕՏ ՀԱՐԻՒՐ ՄԵՌԵԱԼ,
ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Ցուլիս 5ի առաւօտեան առաջին ժամերը յոյս առած էին թէ Ալժ· Ազատ· Ճակատի «Ազգ· Օրը» տեսեւորդները չէ գտած Ալժերիոյ մէջ : Ժամը 11էն ետք սակայն, տեղ տեղ միջադէպերը կը սկսէին եւ օրը կը վերջանար ծանր հաշուեկշիռով մը որուն առաջին եւ ոչ վերջնականն պատկերն է՝ ութսուն մեռեալ, 268 վիրաւոր : Այս թիւերը, զորս կը հաղորդէ Ընդհանուր Պատուիրակութիւնը , կը վերաբերին միայն Մահմետականներուն : Անոնց մէջ կան կիներ եւ երախաներ , որովհետեւ Ալժ· Ազատ· Ճակատը նոր «ռազմավարութիւն» մը մշակեր դրած է ուր կիները եւ երախաները կ'օգտագործուին իբրեւ վահան· Ալժ· Ազատ· Ճակատի մարդիկը կիներ եւ երախաներով կը շրջապատուին որպէսզի Ապահովութեան Ուժերը չկրակեն, ապա ամբոխը կը բացուի, ըմբոստները կը կրակեն եւ կրկին կը կորսուին կիներու եւ երախաներու ամբոխի մը մէջ :

Զորեքշաբթի օր արիւնալի միջադէպեր պատահեցան Ֆուքա, Պերար եւ Ֆաս – Թիկլիոն (Ալժէի շուրջ) համեմատաբար հանդարտ էր Օռանի շրջանը :

Ընդհանուր ձեւով սակայն գործադուլը ամբողջական էր Ալժերիոյ բոլոր նահանգներուն մէջ :

Կոնստանդինի շրջանը ,տասը հազար ցուցարարներ կը տողանցեն, Ապահովութեան ուժերը տիպուած են կրակել : Լուսարձել հաստատուած է ժամը 21ին, նկատի առնելով մահմետական ցոյցերուն ծաւալը: Ժողովուրդը կը պոռայ ·— « կեցցէ ազ կոլ, Ապպաս իշխանութեան գլուխ» եւն· եւն·:

«Ա.Հ.Ա.Կ»ը չատ գոհ է անշուշտ անցած գարձածէն, զոր « մեծածաւալ հայրենասիրական ցոյցեր» կը նկատէ : Զորեքշաբթի իրիկուն հրատարակուած զեկոյցով մը կը շեշտէր թէ պատասխանելով «Ա.Հ.Ա.Կ»ի կոչին, «Ալժերացի ժողովուրդը դէմ մի՛ձայնութեամբ հաստատեց իր բաղձանքը պայքարելու բաժանման դէմ, ազգային անկախութեան եւ Ալժերիոյ հողային ամբողջականութեան համար , մէջն ըլլալով Սահարան : Ֆրանսական բանակը եւ ոստիկանութիւնը հակազդեց համաձայն իր սովորութեան, կրակ բանալով ամբոխին վրայ , կոխկռտելով բանթողներու փակ խանութները եւ թալանի տալով զանոնք մինչ Ալժ· Ազատ· Ճակատի հրահանգները յստակ էին եւ կարգապահ ցոյցեր կը թելադրէին : Իսկ վանդակ Ալժերիոյ մէջ, տասնեակ մեռեալներ եւ հարիւրաւոր վիրաւորներ կան: Կ'ողջունենք չարունակուող պայքարի մը այս պանծալի գոհերը »:

Ֆրանսայի ընդհ· պատուիրակ Քու տը Ֆերժաքի կարծիքը կը տարբերի այս մասին: Ընդհ· պատուիրակը կը գտնէ թէ ցոյցերու ծաւալը, այնքան տպաւորիչ չէ, 75 թաղամասերու վրայ, 36ին մէջ բան չէ պատահած բացի համեմատական

ւոր զբաւոր եւ աւանդական բոլոր իրաւունքները, որոնք երաշխաւորուած են 1923 Ցուլիս 24ի Լօզանի դաշնագրով :

Կարեւոր է նաեւ պահպանել Ս· Ծաղի Դպրեվանքը, որ միակ չօշափելի եւ կենդանի գործն է, կոչուած անմոռաց պահելու լուսահոգի Պատրիարքին յիշատակը :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՅի ձայնասփիւռը հաղորդեց, թէ Կովկասի մէջ լեռ մը օդը հանած է : Նախապէս Ամերիկացիք յայտարարած էին, թէ Ցունուար 31ին, 50 էն 100 Թոն պայթուցիկի ուժով մեծ պայթում մը արձանագրած էին : Շատեր կը կարծեն, թէ քօղարկուած հիւլէական պայթումի փորձ մըն է եղածը, քանի որ առ այժմ զգալի հուշակուած է հիւլէական փորձերուն համար :

ԱՐԱՒ· ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Դաշնակցային Գերմանիայէն մէկ միլիառ մարքի վարկ ստացաւ : Այս գումարէն հինգ հարիւր միլիոնը պիտի յատկացուի ամբարտակի մը կառուցման, եփրատի վրայ :

ՍՐՐ ԱՆԹՐՆԻ ԻՏՂՆ, Անգլիոյ նախկին վարչապետը, որ 1957ին հրաժարեցաւ Սուէզի ձախողութենէն ետք, ընդունեցաւ Թագուհիին չնորհած ազնուականութեան՝ կոմսի տիտղոսը : 1957ին մերժած էր նոյն տիտղոսը : Այսուհետեւ Իտըն Լորտերու ժողովին մաս պիտի կազմէ :

ԱՆԳԼԻՈՑ խորհրդարանը 225ի դէմ 309 ձայնով վաւերացուց Անգլիոյ քաղաքականութիւնը Փորթուկալի եւ Անկոլայի հարցերուն մէջ: «Փորթուկալ պէտք չէ մեկուսացուի Արեւմուտքէն» դիտել տուած է Հիթ, արտաքին փոխ նախարարը :

ԼԻՒԳԻ, Դաշնակցային Գերմանիոյ նախագահը Պերնի մէջ ընդունուեցաւ Զուիցերիոյ կառավարութեան կողմէ :

ԻՍՐԱՑԷԼ մէկ քառորդ Թոն կշռող բազմայարկ հրթիռ մը արձակեց, որ բարձրացաւ 75 քիլոմեթր : Օդերեւութաբանական նպատակով արձակուած է, կը յայտարարեն Իսրայէլացիք :

ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ. ՊՈԼԻՍ ՄԵԿՆԵՑԱԻ

Ինչպէս գրած էինք, Պոլսոյ Պատրիարքին յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր Ուրբաթ :

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Պոլիս հասաւ Զորեքշաբթի իրիկուն: Սերովբէ Եպիսկ. Մանուկեան Պոլիս մեկնեցաւ Հինշաբթի օր: Ներկայիս Պոլիս կը գտնուին Վազգէն Ա. Կաթողիկոսէն զատ , Շնորհք Եպիսկ· Գալուստեան, Մամբրէ Արք· Սիրունեան, Թադ Արք· Ալճալահեան , Տիրան Արք· Ներսոյեան, Կոմիտաս Եպիսկոպոս Տէր – Մտեփանեան եւ Պարգեւ Վարդապետ :

ՔՈՒՎԷՅԹԻ ԽՆԴԻՐԸ

Երեք երկիրներ՝ Իրաք , Արաբ· Միացեալ Հանրապետութիւն եւ Յորդ· Միութիւն, իւրաքանչիւրը իւրայատուկ դերը դապատճառներով , անգլիական ուժերու պարպումը պահանջեցին, Քուվէյթէն :

Ապահովութեան Խորհուրդի Իրաքի ներկայացուցիչին համար «Իրաքեան այսպէս կոչուած սպառնալիքը Անգլիոյ կողմէ պատրաստուած է, որպէսզի արգելացնէ զինուորական ուժերու ցամաքահանումը» : Այս ցամաքահանումը , միշտ Իրաքի ներկայացուցիչին համաձայն, « ուժի ցուցադրութիւն մըն է » Պարսից Ծոցին մէջ, ուր Անգլիա կ'ուզէ մէկ կողմէ պաշտպանել իր շահերը ու միւս կողմէ քանդել արաբ ազխարհի միասնականութիւնը :

Խորհրդային պատուիրակը՝ Զօրին , ինչպէս կը սպասուէր, լիուլի համաձայն գտնուած է Իրաքի պատուիրակին հետ : Այս առթիւ չէ մոռցած յիշելու Լիբանանի եւ Սուէզի դէպքերը :

Նախապէս , Ապահովութեան Խորհուրդի նիստի բացումին, Իրաք եւ Յ· Միութիւն բողոքեցին Քուվէյթի ներկայացուցիչին ներկայութեան դէմ Ապահովութեան Խորհուրդի նիստին : Առաջին կէսի Ութեան դէմ ներկայացուցիչին՝ անգլիական ուժերու ներկայութիւնը Քուվէյթ , ինչ որ կը նշանակէ թէ « Քուվէյթի պատուիրակը չի կրնար արտայայտել իր ինքնիշխան երկրին տեսակէտները » : Բողոքը չընդունուեցաւ :

Գահիրէ տարբեր մտահոգութիւններ ունի : Պաշտօնական յայտարարութեամբ դիտել տուաւ, թէ «անգլիական ուժերու Քուվէյթ ներկայութիւնը վտանգ մըն է արաբ ազգին դէմ» : Սակայն, միւս կողմէ, թոյլ տուաւ անգլիական մարտանաւերուն անցքը Սուէզի ջրանցքէն : Դեռ Աղի օր , անգլիական երեք մարտանաւեր անցան Փորթ Սայիտէն, առանց որ եւ է դժուարութեան հանդիպելու : Դէպ – տերու կարծիքով, Գահիրէ կը վախնայ, որ արաբներու միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւններէն օգտուողը Անգլիան ըլլայ :

Այսուհանդերձ, կը թուի թէ Անգլիա որոշած է պաշտպանել Քուվէյթը : Ամէն օր նոր ուժեր կը հասնին քարիւղի հանքերով հարուստ այս շրջանը : Միւս կողմէ, Քուվէյթի անգլիական ուժերու հրամանատարը՝ զօրավար Հարոֆորտ, յայտարարութեամբ մը դիտել տուաւ, թէ իրաքեան վտանգը չէ հեռացած : Զօրավար Քասըմ կը չարունակէ կարեւոր ուժեր կեդրոնացնել սահմանադլուխին վրայ : Ցայտնի չեն իր նպատակները :

× Կարդ մը լուրերու համաձայն որոնք Պէյրութէն կը հասնին, Սէուտական Արաբիոյ թագաւորը դիմում ըրած է Քասըմի, որ հանդիպում մը ունենան եւ Քուվէյթի մասին խօսին :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

Ես ծնվել եմ Ղարաբաղում, Ղարաբաղի Ղազանչի գյուղում, որ գտնվում է Ղարաբաղի ամենաբարձր լեռնաշղթաներից մեկի՝ Մրավ լեռան ստորոտին։ Ղազանչին հարևան է Ղարաբաղի ամենաբարձր գյուղերից մեկը՝ Ղուշչին։ Ղազանչիի ամենամոտիկ հարևանը Ղուշչին է

էր մասին, բայց քուէները կը կեդրոնա — նային Նար — Պէյի եւ Բարթողիմէոսի միջեւ : Ցանկարծ դրուեցաւ անունը Խո — րէն Արք․ի եւ կարելի եղաւ անոր անու — նին շուրջ հաւաքել քուէները, որոնք կը նկրտէին միւս ընտրելիներուն : Յով — հաննէս Նուրեան կը հակէր Բարթողի — մէոսի կողմը եւ ատոր համար Արփիար Արփիարեան զինքը հեղինէր էր հրապա — րակաւ : Նուրեան չէր կրցած մարսել ակնարկութիւնը, զոր նախատինք կը նը — կատէր իր անձին դէմ :

Եւ ընտրութեան օրն իսկ Պատրիարքա — րանին մէջ հանդիպում ունեցեր էր Ար — փիարեանի հետ, «օրիկայ» կոչէր էր զայն, որուն վրայ Արփիարեան ապտակ մը կ'իջեցնէ Նուրեանի երեսին : Մեծ գայթակղութիւն, — խմբագիր մը որ կը համարձակի մեծազօր մեծ աղա մը ապ — տակել : Նուրեան, որ հուժկու կազմը — ւածքի տէր էր, կը խոյանայ Արփիարեա — նի վրայ, եւ կը սկսի ծեծել անխնայ :

— Հասէք, կը մեռցնէ կոր ···, կը պոռայ Եղիա Տէմիրճիպաշեան դողա — հար, որ այդ միջոցին կը գտնուէր այն — տեղ, պատահաբար : Բարապաններ եւ ուրիշներ դիւրաւ կրցան ազատել Ար — փիարեանը, որ այնուհետեւ միշտ ակ — նարկած է ապտակահարութեան դէպքին, բայց անկողմնակալ եղած է գնահատելու համար Նուրեանի պաշտօնավարութիւնը իբր ատենապետ Պէյօղլուի Թաղ. Խոր — հուրդին : Արդարեւ օգտակար պաշտօնա — վարութիւն, որուն արդիւնքը եղած է բացումը Արուեստանոցին, ձեռագործ սորվեցնելու համար աղքատիկ ընտանիք — ներու աղջիկներուն :

Աշըգեան Խորէն անփառունակ պատ — րիարքութիւն մը ունեցաւ եւ անհամ բա — ռախաղերու տեղի տուաւ իր մականունը (տխուր բառով) :

Իզմիրլեան, պատկառելի եկեղեցական, չկրցաւ ըլլալ անհատականութիւն մը : Տարիներով մնաց Երուսաղէմի վանքը, իր օրով՝ այնտեղ սկսաւ Ղեւոնդ վարդա — պետի հաշուական խնդիրը : Իզմիրլեան, մանաւանդ իր հայրապետական հեղինա — կութեամբը, կրնար վճռապէս լուծել այդ խնդիրը, բայց չըրաւ, բաւականացաւ անորոշ բառերով Ընդ. Ժողովին մէջ : Օրմանեանի տառապանքի օրերուն ՝ան — տարբեր դիտեց նախատակած վիճակը երբեմնի մեծազօր պատրիարքին եւ իր անտարբերութեամբը քաջալերած եղաւ ամբոխային տրամադրութիւնները : Օր — մանեան, սակայն, այդ բոլոր նախա — տինքներուն պատասխանեց իր յիշատակը պահպանող աշխատութիւններով : Անոնց դէմ ի՞նչ ցոյց կրնար տալ արդեօք Իզ — միրլեան, բացի ձեռնունայն անցուցած տարիներէն, աշխատութեան ամէն դիւ — րութիւն ունենալով հանդերձ Երուսաղէ — մի վանքին մէջ :

Դուրեան եղական զոյգ մը կը կազմէ Օրմանեանին հետ, երբ Արմաշի վանքը վերակենդանացնող ուժ, մէկը՝ որ ոգե — ւորեց այդ վանքը, նոր շունչ տուաւ ա — նոր եւ նոր ոգի, եկեղեցին օժտեց աւ — գլխաւոր հոգեւորականութեամբ մը : Դուրեանի եւ Օրմանեանի այս անկեղծ ու անշահախնդիր գործակցութիւնը իրօք հիանալի օրինակ մըն էր :

Տարբեր խառնուածքներու տէր եկեղե — ցականներ, սակայն զոհողութեամբ շա — րունակեցին այդ գործակցութիւնը ի շահ եկեղեցիին եւ հանրութեան, որոնց ծա — ռայել ուխտեր էին : Այսպիսի ժառանգու — թիւն մը ծանր բեռ մը կը հարկադրէր ա — նոնց որ պիտի յաջորդէին Օրմանեանի եւ Դուրեանի : Նարոյեան ստանձնեց այդ յաջորդութիւնը : Արմաշականի գիծը պա — հեց, մնաց նոյն մարդը՝ բարեկամ գը — րոց, պաշտող գրականութեան, հոգածու եկեղեցիին :

Գարեգին Պատրիարք եղաւ վերջին Ար — մաշականը Կ. Պոլսոյ գահուն վրայ : Հո — գեւոր Պատրիարքը իբր գրագէտ, իբր բեմախօս եւ իբր ուսուցիչ՝ կը թողու այնպիսի բաց մը որ դժուար պիտի ըլլայ լեցնել : Ներկայ դժուարին ժամանակնե — րու մէջ, Աթոռին կրած կորուստը ան — դարմանելի է մանաւանդ :

Իր մահէն կէս ժամ առաջ դեռ, Պէյօղ — լուի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ նախագահեց Ս. Սահակ — Մեսրոպի տօ — նախմբութեան եւ այսպէս իր աշխարհա — յին կենցաղին վերջակէտը դրաւ պատնէ — շին վրայ :

ՄԵՂՈՒԻՆ ՃԱՌԸ

•

Առ սիրելի Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Սրտագինս շնորհակալ եմ Մեղուին ճառին համար, որուն ձեռագիր ձօնա — գրութիւնը, «սիրեցի եարս տարան», սը — րամիտ եւ իմաստալից, հերմինէին ու — շադրութեանը յանձնեցի : Իրարու նայե — ցանք լըջութեամբ ու ժպտեցանք յուզու — մով : Ապա, ան մտաւ խոհանոց, իսկ ես քաշուեցայ սենեակս, լծուելու համար երկունքիդ ընթերցման : Ցարմար էր պա — հը, — Երկուշաբթիի առաւօտ :

Հետաքրքրութեամբ եւ մեծ ախորժով կարդացի : Ցափշտակութեամբ մը՝ վս — տահաբար համաստիճան՝ տրամադրա — կան կամ ոգեկան այն վիճակին, զոր պի — տի ստեղծէր որեւէ մէկ գրական գո — հարդ :

Կ'ըսես եւ կը գրես դառնօրէն :

— « Իմ տեղս բեմերու վրայ չէ » :

Ի՞նչ բախտաւորութիւն որ այլուր կը յարես ․

— «Չեմ կրնար անտարբեր մնալ խա — լապըլխին բաջաղանքին եւ յաչաղան — քին» :

Արդարեւ, Նարդունի, դուն պէտք չէ որ անտեսես մեր բեմերը : Մենք եւ «Ժո — ղովուրդ Հայոց »դ կը սպասենք ճառե — րուդ, այնքան կենսականօրէն անհրա — ժեշտ, որոնք կը բխին «գրագէտին ուժի, հաւատքի եւ խանդավառութեան աղբիւ — րէն» : Որոնք կը ջըլիժեն «հայ մշակոյթի յաւիտենականութեան » ամենաբարձր կորովով :

Սրբազա՛ն բարկութեամբ օծուն են ճա — ռերդ, որոնց խայթող հեղինակքին գաղտնի բանալին դուն միայն ունիս : Կը սիրենք քաջութիւնդ, անկեղծութիւնդ, չեչտդ, պայծառութիւնդ :

Հմտութիւն են, պատգամ են եւ ազգա — յին քաղաքականութեան հանգանակներ են ճառերդ, որոնց ինքնատպութիւնը եւ արտասովոր կենդանութիւնը, մանա — ւանդ, զարմանահար կ'ընեն զիս :

Գիտե՛մ, գիտեմ, Նարդունի՛, որ սեն — եակիդ մենութեան մէջ կը ճգնիս եւ կ'երկնես բանդ ու գիրդ :

Բայց, Նարդունի, ըսէ՛, ի՞նչպէս կ'ը — նես որ, աշխատանոցդ կամ ճգնարանդ լեցուած կ'ըլլայ «Ժողովո՛ւրդ Հայոց »իդ եւ պաշտելի՛ հայ երիտասարդութեան խուռներամ բազմութեամբ, երբ կը նս — տիս ճառ գրելու :

Ըսէ՛, Նարդունի :

Քոյդ՝
ԱՐՇԱԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

—o—

Ինչպէս սովորութիւն է, Ֆ. Կապ. Խա — չի Տէսինի Ազգային դպրոցի կրթական մարմինը այս տարի ալ կազմակերպած էր դպրոցին ամավերջի հանդէսը, որ տեղի ունեցաւ Յունիս 24ին, Շաբաթ ե — րեկոյեան ժամը 9ին, Հ. Յ. Դ. Տան սը — րահը, ղեկավարութեամբ ուսուցիչ Պ. Թրագօչի :

Ակնարկ մը սրահէն ներս, բաւական էր հաստատելու մեր գաղութին բարոյական ու ազգային դժբախտ անկումը : Եթէ հանդիսականներու համրանքը պարզէի, համեմատականը ընելով նախորդ տարի — ներու, ամօթ պիտի զգայի, իբրեւ այս գաղութին մէկ անդամը : Գաղութ մը՝ որ էր երբեմն մեր լաւագոյն գաղութներէն մին էր :

Բայց տեսէք, աշակերտները եռուզեռի մէջ են : Գեղեցկօրէն հագուած՝ ուրախ, զուարթ կ'երթեւեկեն սրահին մէջ, ան — համբեր կազմակերպիչներու մտահոգու — թեան : Ծնողքներէն մաս մըն ալ բացա — կայ է : Կարելի՞ է երեւակայել այսքան անտարբերութիւն : Անշուշտ, այս տողե — րըն ալ պիտի կարդացուին եւ գաղութը՝ ազգը կառավարելու յաւակնութիւնը ու — նեցող իր տարրերով, դարձեալ պիտի շարունակէ իր հանդարտ մրափը :

Երբ վարագոյրը կը բացուի, բեմին վրայ շարուած է աշակերտութիւնը ու կ'երգէ «Ծաղկէր, ազատ իմ հայրենիք»ը : Յետոյ, արտասանութիւնները իրարու կը յաջորդեն : Բոլորն ալ ջերմ ու բարա — խուն : Որոնք չափանիշներն են իւրա — քանչիւր աշակերտի, ընդունակութեան, սորվելու կամքին, եւ մայրենի լեզուի իւ — րացման աստիճանին :

Այս անգամ զանց կ'առնեմ անուններ յիշելը եւ կը յուսամ թէ ներողամիտ կ'ըլ — լան ծնողքները :

Խումբ մը աշակերտուհիներ, թիթեռ — նիկներու նման, ճկուն ու նազելի շար — ժումներով կը կատարեն երկու շուրջպա — րեր, խլելով ծափեր :

Ուսուցիչ Պ. Թրագօչ խօսք կ'առնէ եւ դարձեալ կը շեշտէ հայեցի դաստիարա — կութեան անհրաժեշտութիւնը : Յետոյ կը ներկայացնէ չորս շրջանաւարտներ, երեք աղջիկ, մէկ տղայ, որոնց փոխանցուած են մեր լեզուին֊տարրական գիտելիքները : Անշուշտ այդքանը բաւարար չէ եւ անոնք պէտք են շարունակել իրենց ուսումը լը — սարանական դասընթացքներով ու ինք — նաշխատութեամբ :

Մանաւանդ պէտք է որ անոնք տոգոր — ուած ըլլան ազգային զգացումներով :

Շրջանաւարտները իրենց ուսուցիչէն նուէր ստացան մէկական գիրք : Եւ իբրեւ երախտագիտութեան տուրք անոնք ալ ի — րենց կարգին ուսուցիչը պատուեցին փո — քըր նուէրով մը :

Միջնարարին Կրթ. Մարմնի կողմէ կարդացուեցան տարեկան նուիրահաւա — քութեան մասնակցողներու ցանկը եւ դպ — րոցին նիւթական ելեւմուտքը : Որոնցմէ պարզուեցաւ թէ նիւթական գետնի վրայ ալ այս տարի դպրոցը տուժած է : Ան — շուշտ նիւթականէն աւելի բարոյական կողմը պէտք է փնտռել :

Աշակերտներու թիւը հետզհետէ կը նը — ւազի : Պատասխանատուներ գտնելու հարկ չկայ երբ անտարբերութիւնը վա — րակած է գաղութը : Շատեր իրենց պար — տականութիւնը կատարած կը նկատեն հանգանակութեան իրենց նուէրը տալով :

Աշակերտներու կողմէ ներկայացուե — ցան երկու թատերախաղեր : Առաջինը՝ « Հրաշափառ տեսիլը», Ս. Մեսրոպի կեանքը կը պատկերացնէր, գրերու գիւ — տէն առաջ թէ ետքը : Դաստիարակիչ ու շատ յարմար նիւթ մըն էր, որ աւելի հա — ճոյքով պիտի ունկնդրուէր եթէ աւելի ամփոփ ըլլար ու կարդ մը դերակատար — ներ սահուն կերպով կարդային իրենց դերերը :

Երկրորդը՝ Ախիացի ատամնաբոյժը, յաջող զաւեշտ մըն էր որ ուրախ տրա — մադրութիւն ստեղծեց : Ընդհանուր առ — մամբ դերակատարները բացի փոքր թե — րութիւններէ բաւարար չափով տարին ի — րենց դերերը ու ծափահարուեցան : Յա — ջող վերամուտ կը մաղթենք դպրոցին :

Գ. Պ.

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (241)

ՀԱՅՈՑ ԲԵՐԴԸ

—o—

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

—o—

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Այդ օրը կռուին մասնակցում էին դար — ձեալ թէ բերդապահները, թէ զինուոր — ները եւ թէ բերդը ապաստանած շատ աղամարդիկ, դրանց հետ նաեւ Թորգոմն ու ընկերները :

Ինչպէս Արշակաւանի կռուի ժամանակ, այնպէս էլ այստեղ Թորգոմը, չգիտես ինչպէս, ձեռք էր բերել զրահներ եւ սա — ղաւարտ :

Նա՝ ընկերների հետ, գտնւում էր հարաւային պարսպի վրայ եւ անընդմէջ նետեր էր թողնում դէպի առաջացող Պարսիկները. Նա գոհ էր, որ իր նետերն ապարդիւն չեն անցնում . եւ որքան յա — ջողակ էր լինում արձակած նետը՝ ոգե — ւորում էր այնքան աւելի : Բայց նա այդ օրը առաւել ոգեւորուեց եւ բերդապե — տը անցնելիս ասաց ․

— Կեցցես, տղաս : Պսակդ վայելես : Զարկ անվրէպ : Պաշտպանիր բերդը եւ նորահարսիդ ···

Եւ դա խանդավառեց Թորգոմին :

Ինչպէս երէկ, այնպէս ալ այսօր Փա — ռանձեմ թագուհին, վերին պարսպի նոյն կէտում կանգնած, դիտում էր եւ մտովի կրկնում իր սովորական աղօթքը :

— Տէր, Տէր, զօրութիւն մարտիկնե — րիս եւ փրկիր Աշխարհիս Հայոց :

Աղօթում էր եւ գրեթէ անշարժ, ան — թարթ նայում մոլեգնող նետաձգու — թեան :

Այդ օրն եւս կռիւը դադարեց երեկոն վրայ հասնելուն պէս :

Հետեւեալ օրը առաւօտից եղանակն ամպամած էր եւ ցուրտ : Բայց եւ այն — պէս, լոյսը հազիւ բացուած, Պարսիկ — ները երեւացին մեծամեծ խմբերով, եւ այս անգամ ոչ թէ երէկուայ պէս ան — ձայն, այլ նախորդ օրուայ նման խժա — լոյր աղմուկով, թմբուկների խլացուցիչ դոնչոցով, ինչ արդէն վկայում էր նրանց վճռականութիւնը՝ մի գրոհով վերցնել բերդը եւ··· աւարտել պատերազմը :

Սակայն այդ օրը նոյնպէս նման եղաւ առաջին օրուան, որքան էլ թշնամին գը — րոհում էր առաջ անցնելու — բերդական — ների նետերը, պարսատիկներից ձգուած քարերի տարափը կասեցնում էին նրանց, վիրաւորելով կամ դիտապաստ գետին փռելով : Ընկածներին, եւ նահանջողնե — րին փոխարինելու էին գալիս Պարսիկնե — րի նոր խմբեր՝ նոյն գոչիւններով եւ թմբուկների նոյն դղինչով : Իսկ Հայերը, իրենց նպաստաւոր դիրքերում, լարում էին իրենց եւ սաստկացնում թէ նետա — ձգութիւնը, թէ քարաձգութիւնը :

Բայց կէսօրին կռիւը դադարեց անըս — պասելի, կռուողների կամքից անկախ : Ծանր գորշ ամպերով ծածկուած երկնքից սկսեց մէկէն ձիւն տեղալ՝ այնպէս խիտ ու մեծափաթիլ, թւում էր երկնքից ճերմակ քօղ է իջնում եւ սքօղում Պար — սիկներին : Ձիւնը կամաց — կամաց լռե — ցրեց բոլոր ձայները եւ ընդհատեց նետա — ձգութիւնը :

Պարսիկներն իջան բերդասարի լանջե — րից եւ այլեւս չկրկնեցին իրենց գրոհը :

— Ձիւնը փրկեց մեզ, — ասաց Փա — ռանձեմը շրջապատողներին, դրանց թը — ւում եւ բերդապետին, որ եկել էր նրա կարգադրութիւնը խնդրելու, թէ ինչ կը հրամայի անել այսուհետեւ :

— Ես վստահ եմ, բերդապետ, որ պարսիկը հիմա չի բարձրանայ մեր բեր — դը : Ասում են՝ նա ցրտից ու ձիւնից վա — խենում է այնպէս, ինչպէս կրակից :

Այսուամենայնիւ, եղիր միշտ աչա — լուրջ եւ մարդ ուղարկիր ներքնուղիով՝ լուր առնելու, թէ ի՞նչ է անում պարսի — կը եւ ի՞նչ են խօսում Պապի եւ Մուշեղի գալստեան մասին ···

Այո, այժմ աւելի, քան երբեւէ Փա — ռանձեմին անհանգստացնում էր որդու եւ Մուշեղ սպարապետի ուշացումը, գիտէր արդէն, որ Մուշեղը հասել է Բիւզան — դիա, բայց ուշանում էր, քանի որ Բիւ — զանդացիների գլուխը խառն էր պատե — րազմով : Ընդունել էին յարգանքով, սակայն խորհուրդ էին տուել սպասել մի փոքր · աւարտում է պատերազմը հիւսի — սային ցեղերի դէմ, որից յետոյ կարող են օգնել Արմենիային ·եւ ահա երկու — երեք ամիս էր Մուշեղն սպասում էր :

Գուցէ եւ ղուրս էր եկել Բիւզանդիայից, բայց Փառանձեմը լուր չունէր ամսից ա — ւելի, եւ այս հանգամանքը մտատանջում էր նրան, եւ նա օր ու գիշեր մի միտք էր փայփայում տիրական մի միտք՝ կարո — ղանայ պահել բերդն ու երկիրը մինչեւ որդու վերադարձը : Այժմ Փառանձեմի կեանքի միակ նպատակն այդ էր · Թող գայ Պապը, Հայոց Աշխարհն ու գահը յանձնի նրան, այնուհետեւ ինչ կ'ուզի լի — նի իր հետ, միայն որդին մնայ անվնաս Հայոց Աշխարհի հետ միասին ···

ՍՏԵՓԱՆ ԶՕՐԵԱՆ

(Շար.)

ՎԱՐԴԱՎԱՌ

ՓԱՐԻԶ

Այս Կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյն մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ, Վարդավառի տօնին առթիւ :

Երկուշաբթի, (10 Յուլիս) Մեռելոց, պատարագ ժամը 10ին :

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը :

×

ՇԱՒԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Վարդավառի տօնին առթիւ Ս. պատարագ տեղի կ'ունենայ այս Կիրակի :

Կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս Կիրակի Վարդավառի տօնը կը կատարուի հանդիսաւոր արարողութեամբ : Մեռելոցի հոգեհանգիստ Երկուշաբթի օր : Մասնաւոր հոգեհանգիստներ Կիրակի եւ Բշ. օր :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տարօն - Տուրուբերանի 1915ի նահատակներուն յիշատակին, այս Կիրակի առաւօտ (Վարդավառ) հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ :

Կը հրաւիրուին հայրենակիցները եւ բարեկամները յարգելու համար անմեղ զոհերուն յիշատակը :

×

Գարեգին Պատր. Խաչատուրեանի յիշատակին :

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ՝ այս Կիրակի մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Թուրքիոյ Հայոց բազմավաստակ պատրիարք, ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆի ի յիշատակ :

×

ՏԷՍԻՆ.— Տարօն Տուրուբերանի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները ու բարեկամները, որ ներկայ ըլլան այս Կիրակի առաւօտ, Վարդավառի տօնին առթիւ, Տէսինի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ կատարուելիք պատարագին եւ հոգեհանգստեան պաշտօնին, ի յիշատակ այն բիւրաւոր նահատակներուն, որոնց ոգեկոչումը պիտի ընէ Տէսինի Տէր Վարագ քահանայ Աւագեան :

×

Տէր եւ Տիկին Միհրան Քէհեայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ առաւօտ (Մեռելոց) Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց զաւակներուն եւ քոյրերուն՝

ԺԱԳԼԻՆԻ եւ ԷՕԺԷՆԻԻ

յիշատակին (զոհ Իսիի աղէտին) :

Կը հրաւիրուին տարաբախտ երիտասարդուհիներուն յիշատակը յարգողները :

×

Այրի Տիկին Շաւարշ Թաշճեան եւ Հէքիմեան ընտանիքը կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս Կիրակի առաւօտ Պօմոնի Ս. Գրրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ ազգականին՝

ՇԱՒԱՐՇ ԹԱՇՃԵԱՆի

(Դեղագործ)

մահուան տարեդարձին առթիւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ՆՈՒԷՐ

Պ. Բարդամեանի մահուան առթիւ Փոնտը Շէրիէն Պիչաքճեան ընտանիքը 10 Ն. Ֆ. կը նուիրէ Սողոմոն Թէհլիրեան սրահին : (Ստանալ «Յառաջ»էն) եւ 10 Ն. Ֆ. «Յառաջ»ին :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Համախորհրդցիական Միութեան Մարսէյլի եւ Սէն Լու Կրան Փէնի քոյր մասնաճիւղերու :

Այս Կիրակի ամբողջ օրը, Պ. Հայկազ Զուքուրեանի օդասուն եւ ընդարձակ ագարակին մէջ, Սէն Լու Կրան Փէն :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին :

Կը նուագեն Պ. Պ. Սարգիս Ջէօրէքեան եւ Հրանդ Գարագաշ :

Սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ Մարսէյլի Թատերախումբ՝ երգիչ Պ. Ժաք Նաճարեան :

Դերասան ԹՐԱԳՕՇ կարող ուժերով եւ խնամեալ պատրաստութեամբ կը բեմադրէ «ԵՐԵՔ ՀԱՐՍ, ՄԷԿ ՓԵՍԱՅ» :

Կը մասնակցին Տիկիններ Սօնա Գարագաշ, Մարի Ազարեան, Մակի Եազըճեան, Պ. Պ. Եդուարդ Գարագաշ, Վաղարշ Ազարեան, Սիսակ, Պէշկէօթիւրեան, Մինաս Գոճապաշեան, Մկրտիչ Քէշիշեան :

Ճոխ պիւֆէ եւ համեղ շամփուրով խորոված, մատչելի գիներով :

Մուտքը ազատ է :

Հանդիսավայր երթալու համար Պուլ. Կարիպալտիէն առնել 15 եւ 16 թիւ օթոքառերը եւ իջնել Սէն Լու, ֆրանս. եկեղեցիին քով :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Որբախնամ մարմինը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Հայկ Պահճէճեանէ յիսուն Ն. Ֆ., ի յիշատակ իրենց ազգականին՝ Տիկին Արուսեակ Իչլէմէճեանի :

×

Շաւիլի եկեղեցւոյ վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Ալեքսանեանէ յիսուն Ն. Ֆ., ի նպաստ իր դպրոցին :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ եկեղեցւոյս օժանդակ Տիկնանց Միութեան որ եկեղեցիս օժտեց երգեհոնով մը :

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25, Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ :

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ վ. Արամեան :

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 - 13'
10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)
Tél. : ODEon 02-12
Կէսօրէ ետք, ժամը 13 - 17'
E. DJEZIRIAN
27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)
Tél. : PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբորդութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ. :

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Արեւմտ. Եւրոպայի Կ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հըրաւիրէ փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ գիշեր ժամը 8·30ին, Մշակոյթի Տան մէջ :

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արդութեան» խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սէն Շամոնի «Վարուժան» կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Վարդգէս» խումբին :

Կիրակի, Յուլիս 9, ամբողջ օրը, Փօն Անթէնի (Վարիզիլ) զովասուն պարտէզին մէջ :

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ԱՋՆԱՒՈՒՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւ զանազան խաղեր :

Ուտելիքները միասին բերել, բացի խմիչքէն :

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ «ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապոյտ Խաչի Լիոնի մասնաճիւղի :

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Տէսինի Կապիյօն սրճարանի զովասուն պարտէզներուն մէջ Ջրանցքին եզերքը :

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ :

Բարձրախօսի վրայ անընդհատ լսելի պիտի ըլլան հայկական սալեր :

Ճոխ պիւֆէ, համադամ ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ :

Ընտանեկան հաճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ :

ԾԱՆՕԹ.— Օթօքառը առաւօտ Փլաս Կիշառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 9ին : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ : Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահովուած է :

ԵՐԵՒԱՆ ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌԻ ԺԱՄԵՐ

Եւրոպայի երկիրները ապրող Հայերուն համար Երեւանի ձայնասփիւռի նոր ալիքները.— Ամէն Չորեքշաբթի եւ Կիրակի առաւօտները ժամը 9ին՝ (13 - 19 եւ 25 մեթր կարճ ալիքներով) :

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր :

Կը խօսի ՏԻԿԻՆ Վ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին, երգ, Օր. Փօլէթ Արգումանեան, խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, զաւեշտ Կապ. Խաչի աշակերտներուն կողմէ : Ժամը 16էն սկսեալ հայկ. եւ եւրոպական պարեր :

Պիւֆէ, շամփուրով խորոված :

Մուտքը ազատ է :

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Հայ Արենոյշներու եւ Գայլիկներու :

Յուլիս ութին, Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին, «Ժիմնազ»ի շքեղ սրահին մէջ : (Րիւ տիւ Թէաթրը - Ֆրանսէ) :

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

Պիտի բեմադրուի՝ ընտանեկան կեանքէ առնուած բարոյալից թատերգութիւն մը Ալչունճեանի՝ «Բնաւերները» եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ե. Օտեանի՝ «Զարշըլը Արթին աղա» :

Գայլիկները պիտի կատարեն շուէտական մարզանք, իսկ Արենոյշները պիտի պարեն հայկական պարեր : 30 հոգինոց պարախումբով :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9 :

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ :

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վենսէն, ժամը 10ին :

ՀԱՅ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Լ Ը Փ Է Ք

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1961 - 1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (fուր քլասիf) :

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանութեան համար դիմել գրաւոր կամ հեռաձայնով տեսչութեան :

École Apostolique Arménienne
3, Av. de Grandchmp
LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին : Խաղադաշտ եւ լոգանք : Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն - 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 - 8, 17 Րիւ Պլօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ :
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ :
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն :
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան :

AU BEAU NOYER

A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
AU BEAU NOYER
185, BD. JEAN JAURÈS --- 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար· 50 Ն· Ֆ· Վեցամսեայ՝ 27 Ն· Ֆ·
Արտասահման՝ Տար· 60 Ն· Ֆ· Հատը՝ 0·25 Ն· Ֆ·

ՇԱԲԱԹ
8
ՅՈՒԼԻՍ
SAMEDI
8 JUILLET
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9148 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17Ր ԴՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4949

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

—o—

Տասը տարի առաջ, 1951 Յունիս 30 — Յուլիս 3, Ֆրանքֆորթի մէջ գումարուեցաւ ընկերվարական կուսակցութեանց Միջազգայինին եւ այդ Թուականէն ի վեր իր մասնակցութիւնը բերած՝ բոլոր հաւաքոյթներուն :

Նոր «տասնարանեայ պատուիրանք » մը քուէարկուեցաւ Ֆրանքֆորթի մէջ, յայտարարութիւն մը, որ կը խտացնէր նոր ժամանակներուն յարմարցուած ընկերվարական սկզբունքները :

Ուրեմն տասը տարի անցած է Միջազգայինի վերակազմութենէն ի վեր : Ու այդ տասնամեակի ընթացքին ընկերվարական շարժումը Եւրոպայի նեղ սահմաններէն դուրս ելլելով, ծաւալած է մինչեւ Աֆրիկէ ու Ասիա, ուր երկրորդ աշխարհամարտէն ասդին բազմաթիւ ազգեր անկախութեան տիրացած են :

Ընկերվարութիւնը ամէն բանէ առաջ կը ջատագովէ անհատի եւ ազգերու ազատութիւնը :

Թէ· դարէն ի վեր մեծ ճամբայ կտրած է անիկա, ապահովելով մարդու, մասնաւորաբար աշխատաւոր դասակարգի եւ ընդհանրապէս ճնշուած ժողովուրդներու ազատագրութիւնը :

Ընկերվարական սկզբունքները զուտ վարդապետական – տեսաբանական չըլլալնին դուրս ելլելով, գործնական ձեւաւորում ստացան 1848ին, Կարլ Մարքսի եւ Ֆրետրըխ Էնկելսի հրատարակած նշանաւոր Մանիֆեստով, որ չատ չանցած լոյս էր տեսած նաեւ հայերէն թարգմանութեամբ :

Գաղափարը չուտով տարածուեցաւ աշխարհագրութեան կեդրոն դարձաւ աշխատաւորական զանգուած – ներուն մէջ : Ազատախոհ մտաւորական – ներ եւս զանազան երկիրներու մէջ ջերմ քարոզիչներ դարձան ընկերվարական սկզբունքներու :

Առաջին Ընկերվարական Միջազգայինը հիմնուեցաւ Կարլ Մարքսի կողմէ 1864 – ին : երեք տարիէն՝ 1964ին՝ պիտի տօնենք այդ պատմական դէպքին հարիւրամեակը :

Այդ տարի միայն ապրեցաւ Միջազգայինը, որ 1872ին Լահէյի համագումարին մէջ լուծուած յայտարարուեցաւ : Ցը – զանգուածներու պատերազմը եւ ներքին վէճերն էին գլխաւոր պատճառը քայքայումին :

Երկրորդ Միջազգայինը կազմուեցաւ տասնեակ մը տարի ետք եւ տեւեց մինչեւ 1914ի ընդհանուր պատերազմը : Ամբողջ քառորդ դար ընկերվարական կուսակցութիւնները ազգային խորհրդարաններուն երկիրներու մէջ կառավարութեան գլուխ եկան : Ոչ մէկ տեղ յաջողած էին ձեռք առնել կառավարութեան ղեկը :

1914ին գերման սոցիալ – դեմոկրատ – ներ քուէարկած էին վիլհելմ Բ· կայսր պատերազմական պիւտճէին, հակառակ երկից հանդիսաւոր խոստումներուն եւ ուղղափառ մարքսեան սկզբունքներու :

Համաշխարհային առաջին պատերազմէն վերջ փորձեր եղան վերականգնելու Միջազգայինը : 1923ին Համպուրկի հանդիսութեան մէջ, որուն ներկայ էին նաեւ Ց· Ց· Դաշնակցութեան պատուիրակները, հիմը դրուեցաւ Բաւուռ Միջազգայինին :

Այս վերջինն ալ քայքայուեցաւ 1940 – ին, երբ Գերմանները զրաւեցին Պէլժիան, որուն մայրաքաղաքին մէջ կը գտնուէր Միջազգայինի գերագոյն մարմինը :

Անդրադառնանք Միջազգայինի ներկայ եղան կոստանդինի զոհերու յուղարկաւորութեան : Այս առթիւ նոր միջադէպեր պատճառ դարձան որ 11 մահմետական – ներ ծանրօրէն վիրաւորուին : Թաղումի պահուն, հրացանաձգութիւն մը սկսաւ եւ մէկ վայրկեանի մէջ, վեց մահմետականներ գետին փռուեցան : Ալժերիոյ միւս շրջաններուն մէջ, կը Թուի թէ հանդարտութիւն կը տիրէ :

Ֆերաթ Ապպաս միշտ սիրալիր խօսակցութիւններ կ'ունենայ Րապաթի մէջ· Հասան Բ·ի հետ : Այս վերջինը ետ չմնալու համար, յայտարարեց թէ «Ֆրանսան գործ չունի Սահարայի մէջ» եւ ի հեճուկս կըս Հապիպ Պուրկիպայի աւելցուց · «Ա՛Հ Ակ իր տունն է հոս» : Այս խօսքը ակնարկութիւն մըն է այն զրոյցին որուն համաձայն «Ա՛Հ Ակ»ի ղեկավարները տարակարծութիւններ ունենալով Պուրկի – պայի հետ, կը խորհին իրենց կեդրոնը Րապաթ փոխադրել : Ֆերաթ Ապպաս հաստատած է թէեւ թէ Թունուզ պիտի մնայ : Այս խօսակցութեան առթիւ, Ուրբաթ առաւօտ, զեկոյց մը հրապարակուեցաւ ուր թաղաւորը կը չեչտէ թէ Ալժերիոյ եւ Մարոքի սահմանային խընդիրները միայն իրենց կը վերաբերին եւ միայն իրենք կրնան կարգադրել առանց օտար միջամտութեան : Այս զեկոյցով Մարոքի թագաւորը անգամ մը եւս կը չեչտէ իր ժողովուրդին առանց պայմանի աջակցութիւնը Ալժերիոյ ժողովուրդին ի իր անկախութեան պայքարին մէջ :

× Թունուզէն Փարիզ հասաւ Պուրկի – պայի բանագնացը, որ նամակ մը պիտի յանձնէ տը Կոլին, Պիզերթի մասին : Ապատալլահ Ֆարհաթի առաքելութիւնը ան – միջական հետեւանքն է Նոր Տէսթուրի ժողովին եւ ժողովրդական ցոյցերուն ո – ղովքին տեղի ունեցան վերջերս : Գործադրանք տեղի ունեցան վերջերս : Գործադրանք դուլ եւ տողանցք՝ պահանջելու համար որ Ֆրանսացիները պիզերթը պարպեն : Այս մասին Պուրկիպա ճառ մը պիտի խօսի Շաբաթ օր :

× Պապը չատ ազդուած Ալժերիոյ դէպքերէն մասնաւորաբար ազօթած է եւ յատուկ պատարագ մատուցած է Ալժերիոյ խաղաղութեան համար :

× Ազգ· ժողովի նախագահը Շապան – Տէլմաս օգտուելով ժողովին նոր դիւանին տեղաւորուելէն, խիստ յարձակում մը ըրաւ եւ չեչտեց թէ «Ազգ· ժողովը չի կրնար զոհանալ վաւերացման պարզ դրբասեղեակ մը ըլալէ » :

Շապան – Տէլմասի ճառին ընթացքին, կարգ մը երեսփոխաններ միջամտեցին « Շատ ուշ է », « Ե· Հանրապետութեան դամբանականն է» խօսքերով զրս կ'արտասանէին մանաւանդ ընկերվարական – ները : Եզրակացնելով Ազգ· ժողովի նախագահը մաղթեց, 16րդ յօդուածին վերջը, խորհրդարանական բնական հակակշիռ մը Գործադիրին վրայ, կառավարական բռնաւորութեան վերջը ժողովներու աշխատանքի ծրագրին վրայ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Քանի հաղար մահմետականներ ներկայ եղան Կոստանդինի զոհերու յուղարկաւորութեան : Այս առթիւ նոր միջադէպեր պատճառ դարձան որ 11 մահմետական – ներ ծանրօրէն վիրաւորուին : Թաղումի պահուն, հրացանաձգութիւն մը սկսաւ եւ մէկ վայրկեանի մէջ, վեց մահմետականներ գետին փռուեցան : Ալժերիոյ միւս շրջաններուն մէջ, կը Թուի թէ հանդարտութիւն կը տիրէ :

Ֆերաթ Ապպաս միշտ սիրալիր խօսակցութիւններ կ'ունենայ Րապաթի մէջ· Հասան Բ·ի հետ : Այս վերջինը ետ չմնալու համար, յայտարարեց թէ «Ֆրանսան գործ չունի Սահարայի մէջ» եւ ի հեճուկս կըս Հապիպ Պուրկիպայի աւելցուց · «Ա՛Հ Ակ իր տունն է հոս» : Այս խօսքը ակնարկութիւն մըն է այն զրոյցին որուն համաձայն «Ա՛Հ Ակ»ի ղեկավարները տարակարծութիւններ ունենալով Պուրկի – պայի հետ, կը խորհին իրենց կեդրոնը Րապաթ փոխադրել : Ֆերաթ Ապպաս հաստատած է թէեւ թէ Թունուզ պիտի մնայ : Այս խօսակցութեան առթիւ, Ուրբաթ առաւօտ, զեկոյց մը հրապարակուեցաւ ուր թաղաւորը կը չեչտէ թէ Ալժերիոյ եւ Մարոքի սահմանային խընդիրները միայն իրենց կը վերաբերին եւ միայն իրենք կրնան կարգադրել առանց օտար միջամտութեան : Այս զեկոյցով Մարոքի թագաւորը անգամ մը եւս կը չեչտէ իր ժողովուրդին առանց պայմանի աջակցութիւնը Ալժերիոյ ժողովուրդին ի իր անկախութեան պայքարին մէջ :

× Թունուզէն Փարիզ հասաւ Պուրկիպայի բանագնացը, որ նամակ մը պիտի յանձնէ տը Կոլին, Պիզերթի մասին : Ապատալլահ Ֆարհաթի առաքելութիւնը անմիջական հետեւանքն է Նոր Տէսթուրի ժողովին եւ ժողովրդական ցոյցերուն ո – ղովքին տեղի ունեցան վերջերս : Գործադրանք տեղի ունեցան վերջերս : Գործադրանք դուլ եւ տողանցք՝ պահանջելու համար որ Ֆրանսացիները պիզերթը պարպեն : Այս մասին Պուրկիպա ճառ մը պիտի խօսի Շաբաթ օր :

× Պապը չատ ազդուած Ալժերիոյ դէպքերէն մասնաւորաբար ազօթած է եւ յատուկ պատարագ մատուցած է Ալժերիոյ խաղաղութեան համար :

× Ազգ· ժողովի նախագահը Շապան – Տէլմաս օգտուելով ժողովին նոր դիւանին տեղաւորուելէն, խիստ յարձակում մը ըրաւ եւ չեչտեց թէ «Ազգ· ժողովը չի կրնար զոհանալ վաւերացման պարզ դրբասեղեակ մը ըլալէ » :

Շապան – Տէլմասի ճառին ընթացքին, կարգ մը երեսփոխաններ միջամտեցին « Շատ ուշ է », « Ե· Հանրապետութեան դամբանականն է» խօսքերով զրս կ'արտասանէին մանաւանդ ընկերվարական – ները : Եզրակացնելով Ազգ· ժողովի նախագահը մաղթեց, 16րդ յօդուածին վերջը, խորհրդարանական բնական հակակշիռ մը Գործադիրին վրայ, կառավարական բռնաւորութեան վերջը ժողովներու աշխատանքի ծրագրին վրայ :

ՔՈՐԷԱ-ՔՈՒՎԷՅԹ ԵՒ ՄԻՇՏ՝ ՊԵՐԼԻՆ

—o—

ՅԱՅՐԱԳՈՑՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ի· Միութիւն եւ Հիւսիսային Քորէա իրերօգնութեան դաշինք մը ստորագրե – ցին, որուն զինուորական կէտերը մատնեցին Փիոնկ – Եանկի (Հիւս· Քո – րէայի մայրաքաղաքը) կառավարութեան պետը եւ Խրուշչեւ : Ներկայ էր նաեւ Ջին մառեչալ Ջինկ Եի :

Խորհրդային վարչապետը այս առթիւ ծանրացաւ Մայրագոյն Արեւելքի հարցերուն վրայ : Անդրադարձաւ նաեւ Գեր – մանիոյ եւ Պերլինի խնդիրներուն :

Խօսելով Հիւսիսային Քորէայի հետ կնքուած իրերօգնութեան դաշինքին մասին, Խրուշչեւ յայտարարեց , թէ «այս վերջինին (իմա՝ Հիւս· Քորէա) — դէմ գործուած յարձակում մը, Խորհրդային Միութեան կողմէ պիտի նկատուի իբրեն դէմ եղած յարձակում մը եւ անհրաժեշտ օգնութիւնը պիտի տրուի Քորէայի » : Խորհրդային վարչապետը բացատրեց թէ ինչու ստորագրուեցաւ իրերօգնութեան այս դաշինքը· «որովհետեւ , Մ· Նա – հանգները, Ճափոն եւ այլ պետութիւն – ներ ընթացք չտուին խորհրդային առա – ջարկներուն, Մայրագոյն Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու համար » :

Ապա՝ Խրուշչեւ յարձակեցաւ Ճափոնի վարչապետ՝ Իքետայի վրայ եւ ճաղկեց Հարաւային Քորէայի անցուդարձերը («ոսկորի մը չուրջ շուներու կռիւ») :

Այս առթիւ Քորէայի վերամիացումը պահանջեց, դաշնակցային ճեւով եւ տնտեսական ու մշակութային զործակցութեամբ :

Գալով Պերլինի խնդրին, Խրուշչեւ նոր ոչինչ ըսաւ, զոհացաւ կրկնելով իր ծանօթ առաջարկը :

Այս ճառին անդրադառնալով Ուոշինկթընի մէջ, առաջին առթիւ դիտել տըր – ուեցաւ, թէ «Հիւսիսային Քորէան է, որ 1950ին յարձակեցաւ Հարաւային Քորէայի վրայ եւ այդ օրէն ի վեր ոչինչ ըրած է վերջ դնելու համար լարուած կացութեան » :

ՔՈՒՎԷՅԹ

Հակառակ Պաղտատի հաւաստիքնե – րուն, թէ զինուորական միջոցներով չէ , որ պիտի կցուի Քուվէյթի «դաւառը» ի – րենց երկրին, Անգլիացիք դեռ հաւանական կը դանեն իրաքեան յարձակում մը :

Նորանոր զինուորական ուժեր կը հասնին, օդանաւերով եւ մարտանաւերով : Առջի օր, Անգլիացիք ականներ զետեղե – ցին սահմանապուխի երկայնքին : Միւս կողմէ անգլիական սպայակոյտը պաշտօնական զեկոյցով մը կը յայտարարէ, թէ հարկ եղած պաշտպանողական միջոցները ձեռք առնուած են : Զինուորական շրջանակներու կարծիքով, զօրավար Քասըմի ուժերը զերազանց են անգլիական ուժերէն : Իրաքցիք երկու հարիւրէն մին – չեւ երեք հարիւր հրասայլեր կրնան չարժման մէջ դնել անգլիական 30 սեղ – թուրիին հրասայլերուն դէմ : Այսուհանդերձ, իրաքեան բանակը չի կրնար ան – տեսել անգլիական օդնաւորդութիւնը՝ ռմբաձիգներ եւ հալածիչներ, որոնց կը – րակին պիտի ենթարկուին յարձակման մը պարագային, ինչպէս դիտել կուտան անգլիացի զինուորականները :

Անդին, Ապահովութեան խորհուրդը կը չարունակէ զբաղիլ Քուվէյթի խնդ – րով : Վերջին նիստին, Անգլիա նոր առա – ջարկ մը ներկայացուց՝ բոլոր երկիրները պաշտօնապէս պէտք է ճանչնան Քուվէյ – թի իշխանապետութեան անկախութիւնը եւ ամբողջականութիւնը ·այդ պարագային, Անգլիացիք կը քաշուին Քուվէյթէն : « Զենք ուզեր Քուվէյթ մնալ» յայտարարեց Ապահովութեան Խորհուրդի Անգլիոյ պատուիրակը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ վարչապետը՝ Տըպրէ եւ արտաքին նախարարը՝ Քուվ տը Միւրվիլ Աթէնք հասան, պաշտօնական այցելութեան : Քուվ տը Միւրվիլ մէկ օր աւելի պիտի մնայ, Հասարակաց Շուկայի մասին խօսելու համար :

ԹԱՆԿԱՆԻՔԱ, անգլիական գաղթա – վայր, անկախ պիտի դառնայ Դեկտեմբեր 9ին :

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ փոխ – վարչապետը՝ Ջեն Ջենկ յայտարարու – թեամբ մը դիտել տուաւ, թէ « վերջնական ձեւով պիտի քաշուին ՄԱԿէն, եթէ երբեք ընդունուի համաձայնաւոր Չինաս – տանի անդամակցութիւնը » :

ԱՆԿՈԼԱՅԻ մէջ բազմաթիւ Լումումպաներ սկսած են պտըտիլ : Արդարեւ ճիշդ Լումումպայի կերպարանքը ունեցողներ (ակնոց, փոքրիկ մօրուք) կը նշմարուին Անկոլայի հիւսիսը ուր սեւերը սկսած են հաւատալ թէ Քոնկոյի հանգուցեալ վարչապետը յարութիւն առած է··· :

ՉՈՐԻՆ, խորհրդային պատուիրակը յայտարարեց թէ Պերլինի համար պատերազմի մը հաւանականութիւնը Միացեալ Նահանգներէն կախում ունի :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ճամբաներուն վրայ, անցնող չաբաթավերջին, 127 հոգի զոհ դա – րին ինքնաշարժի արկածներու :

ՊԵՐԼԻՆ

Արեւելեան Գերմանիոյ համաձայնաւոր կուսակցութեան առաջին քարտուղարը՝ Ուլպրիխթ, երկու ժամ տեւող ճառով մը Արեւելեան Գերմանիոյ Խորհրդարանին առջեւ պարզեց Փանքովի կառավարութեան «խաղաղութեան ծրագիրը դերման ժողովուրդին համար» :

« Ոչ մէկ տարակոյս պէտք է ըլլայ ոչ մէկ կէտի չուրջ : Գրգռութիւններուն կեդրոնը՝ Արեւմտեան Պերլին, որ կը գործածուի պաղ պատերազմի իբրեւ ա – ռանցք, պէտք է լուծարքի ենթարկուի : Մէկ հարց կը մնայ, այն, թէ այդ լուծարքը դիւրութեամբ եւ առանց բա – խումներու պիտի կատարուի՞» :

Այս «մուտքին» ետք Ուլպրիխթ «ան – խուսափելի» զտաւ հաշտութեան դաշնագրին կնքումը Ի· Միութեան եւ Արեւելեան Գերմանիոյ միջեւ, անուշա, եթէ , Արեւմուտք եւ Դաշնակցային Գերմանիա մերժեն խորհրդային առաջարկները : Հաշտութեան դաշնագրին ստորագրու – մէն ետք, նաեւ, ազատ պիտի ըլլան Արեւմտեան Պերլինի ճամբաները, դիտել տուաւ Ուլպրիխթ, այսուհանդերձ, « ա – սոր համար պէտք է բանակցին Արեւելեան Գերմանիոյ կառավարութեան հետ» :

Բազմիցս կրկնեց, թէ Փանքով խաղաղ միջոցներով պիտի հասնի իր նպատակներուն «բայց , աւելցուց Ուլպրիխթ , Ա – րեւմուտք պէտք չէ յուսայ , որ Արեւելեան Գերմանիա պիտի հանդուրժէ իր վեհապետութեան բռնաբարման » :

Այլ խօսքով, սպառնալիք մըն է , զոր կ'ընէ Ուլպրիխթ : Արեւմուտք կամ կ'ընդունի խորհրդային առաջարկները եւ կամ կը պարտաւորուի բանակցելու Փանքովի կառավարութեան հետ : Երրորդ ճամբան՝ անտեսել Փանքովի գոյութիւնը եւ չարունակել օգտագործել Արեւմտեան Պերլինի օդային եւ ցամաքային ճամբաները պիտի նշանակէ «բռնաբարում» Ա – րեւելեան Գերմանիոյ իրաւունքներուն , այսինքն պատերազմի դուռ բանալ :

Կ'արժէ՞, հարց դրած է Ուլպրիխթ , հաշտութեան դաշնագրի մը համար կռուիլ եւ մեռնիլ : Ուլպրիխթի համար պատասխանը պարզ է՝ ոչ : «Պերլինի համար պատերազմ պիտի չըլլայ » :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՀԱՅՏՆԻ ՀԱՅՐԻՆ

— Ես ամեն ինչ գիտեմ, — ասաց Հայտնին, — ես ամեն ինչ տեսա, ես ամեն ինչ լսեցի, ես ամեն ինչ հասկացա, ես ամեն ինչ հիշում եմ, ես ամեն ինչ կարող եմ պատմել։

Հայրը ժպտաց։

— Ես գիտեմ, որ դու ամեն ինչ գիտես, ամեն ինչ տեսել ես, ամեն ինչ լսել ես, ամեն ինչ հասկացել ես, ամեն ինչ հիշում ես, ամեն ինչ կարող ես պատմել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԸ

ՊԱՏՄԱԾ Ա. ԼԵՎՈՆԵԱՆԻ

ՎԱՀԱԳՆ ՂԱՍԱՐ

ՎԱՐԴԱՆ

Մրմնջում է ծանր ու մռայլ,
Ինչպես ալեկոծ ծովի ալիքը,
Ամբոխը, որ ահեղ ու մոլեգին
Ոտքի է ելել ի պաշտպանություն
Իր սուրբ հավատքի, իր սրբազան
Եկեղեցու, որ ոտնահարվում
Է հիմա անգութ ձեռքերից
Ասպատակ հրոսակների, որոնք
Ավերում են ամեն ինչ, ինչ որ
Հանդիպում է իրենց ճանապարհին։
Ամբոխը, որ ոտքի է ելել
Ինչպես մի մարդ, ինչպես մի հսկա,
Որ ուզում է ջախջախել
Իր ոտքերի տակ ամեն ինչ,
Ինչ որ կանգնած է իր

ՎԱՐԴԱՎԱՌ

ՓԱՐԻԶ

Այս Կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկր-տիչ եկեղեցւոյն մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ, Վարդավառի տօնին առթիւ:

Երկուշաբթի, (10 Յուլիս) Մեռելոց, պատարագ ժամը 10ին:

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը:

×

ՇԱՒԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Վարդավառի տօնին առթիւ Ս. պատա-րագ տեղի կ'ունենայ այս Կիրակի:

Կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուր-դը:

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծա-նուցանէ թէ՝ այս Կիրակի Վարդավառի տօնը կը կատարուի հանդիսաւոր արա-րողութեամբ: Մեռելոցի հոգեհանգիստ Երկուշաբթի օր: Մասնաւոր հոգեհան-գիստներ Կիրակի եւ Բշ. օր:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տարօն - Տուրուբերանի 1915ի նահա-տակներուն յիշատակին, այս Կիրակի ա-ռաւօտ (Վարդավառ) հոգեհանգիստ պի-տի կատարուի Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ:

Կը հրաւիրուին հայրենակիցները եւ բարեկամները յարգելու համար անմեղ զոհերուն յիշատակը:

×

Տէր եւ Տիկին Միհրան Քէհեայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգե-հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ առաւօտ (Մեռելոց) Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեց-ւոյ մէջ, իրենց զաւակներուն եւ քոյրե-րուն՝

ԺԱԳԼԻՆԻ եւ ԽՕԺԷՆԻԻ

յիշատակին (զոհ Իսիի աղէտին):

Կը հրաւիրուին տարաբախտ երիտա-սարդուհիներուն յիշատակը յարգողները:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ «ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապոյտ խաչի Լիոնի մասնաճիւղի:

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Տէսինի Կապիյօն սրճարանի զովասուն պարտէզներուն մէջ ջրանցքին եզերքը:

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ:

Բարձրախօսի վրայ անընդհատ լսելի պիտի ըլլան հայկական սալեր:

Ծոխ պիւֆէ, համադամ ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ:

Ընտանեկան հաճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ:

ԾԱՆՕԹ.— Օթօքարը առաւօտ Փլաս Կիշառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 9ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Անձրեւի պա-րագային պատսպարուելիք վայրը ապա-հովուած է:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբա-նութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ վ. Արամեան:

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝

10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)

Tél. : ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝

E. DJEZIRIAN

27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)

Tél. : PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբոր-դութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ.:

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արղութեան» խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժա-մը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սէն Շամոնի «Վա-րուժան» կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Վարդգէս» խումբին:

Կիրակի, Յուլիս 9, ամբողջ օրը, Փոն Անթէնի (Վարիզիլ) զովասուն պարտէզին մէջ:

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ԱՁՆԱ-ՒՈՒՐԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, ար-տասանութիւն եւ զանազան խաղեր:

Ուտելիքները միասին բերել, բացի խմիչքէն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

ՍԷՆ ԺՈՐԺ ՊԱՆԴՈԿԸ կը փնտռէ ներ-կայանալի երիտասարդ լուրջ Օրիորդ մը, հօթէլըրիի համար: Նոյնիսկ առանց մասնաւոր ծանօթութեան: Բնակութիւն եւ ճաշ: Հեռաձայնել.— 16 Լա Ռոշ Կի-յոն: (Սէն է Ուազ):

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier

Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, *Bld. Arago — Tél. : POR.* 03–94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ-ՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (ֆօ-փրոփրիէ-թէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐ-ԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie

PRIX ETUDIES

Tous risques assurés

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մար-սէյլի մասնաճիւղին կողմէ, Յուլիս 9ին, Լա Ֆէվ, Պառ Շարլ, առաւօտէն մինչեւ ուշ գիշեր:

Կը խօսի ՏԻԿԻՆ Վ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին, երգ, Օր. Փօլէթ Արզումանեան, խըմ-բերգ, մեներգ, արտասանութիւն, զա-ւեշտ Կապ. Խաչի աշակերտներուն կող-մէ: Ժամը 16էն սկսեալ հայկ. եւ եւրո-պական պարեր:

Պիւֆէ, շամփուրով խորոված:

Մուտքը ազատ է:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուղարձի գիներն են, կերակուրով

Լեռաղարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն:

ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը ղրկէ նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

48, Rue de la République

Tél.: 20.47.22

MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղ

7, Rue Auber, 7

Tél : RIC. 63-69

PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Joinville le Pont

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սե-րունդի «Ահարոնեան» խումբի կողմէ, Կիրակի Յուլիս 9:

Կը հրաւիրուին Նոր Սերնդականներ եւ համակիրներ:

Ժամադրավայր՝ Շաթօ տը Վենսէն, ժամը 10ին:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղադաշտ եւ լողանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ:

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:

ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:

ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:

ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի:

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ:

ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան:

CARINE ALEXANDRA

Couture Boutique

SALONS DE VENTE

5, RUE SAULNIER (entresol), PARIS 9e

Tél.: TAI. 82-18, Métro: Cadet ou Montmartre

BERN'S

prêt à porter industriel

ATELIERS:

17, Rue Cadet, Paris 9e

Tél. : TRUdaine 45-42

ՊԵՐՃ ԷՔՍԷԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ROBES, TAILLEURS, MANTEAUX, IMPERMEABLES, PANTALONS DE DAMES (DANS NOS TISSUS EXCLUSIFS) VÊTEMENTS DE PEAU, COLIFICHETS

Chaque semaine un article publicitaire

Cette semaine : ROBE, SOIE NATURELLE IMPRIMÉE 89 NF.

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ 9 ՅՈՒԼԻՍ DIMANCHE 9 JUILLET 1961

37ԱՆ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9149 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4950

ՕՐԱՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎԱՐԴԱՎԱՌ

—o—

Ո՛ տայր ինձ գծուխ ծխանի
Եւ զառաւօտն Նաւասարդի
Չվագելն եղանց
Եւ զվարգելն եղջերուաց ։
Մեր վաղ հարուած եւ թմբկի
հարկանիւք ։

Հեթանոսական Հայաստանէն մեզի հասած հազուագիւտ բանաստեղծութիւններէն գեղեցիկ նչխար մըն է այս հատուածը, վերագրուած Մեծն Արտաչէսի ։ Հայոց աշխարհակալ թագաւորը, որ ամբողջ փառահեղ քաջագործութիւններով էր պսակուած, իր դափնիներով էր պսակուած, իր հանճարեղ անկողնին մէջ «Աւա՛ղ փառացս անցաւորի» ողբն արձակելով մկկտեղ կ'երազէր հին, բարի օրերը ։

Հայրենիքի կարօտը կը տոչորէր իր սիրտը։ Կ'ողեկոչէր Նաւասարդի տօնա – խմբութիւնները, Հայաստանի անտառ – ներուն եղնիկներն ու եղջերուները, զորս կը սիրէր որսալ ։ Կ'երեւակայէր ժողո – վուրդը, որ փողով ու թմբուկով կը դի – մաւորէր իր սիրելի վեհապետը ։

Նաւասարդը, զանդիկ լեզուով (Նաւա – Ջրհատա — Նոր տարի, Ամանոր —, յիշու պարսկերէնով Նէվրուզ, ըստ Հերոդ Նաւա – Սարատա, կը նչանակէր «նոր ջրոց»՝ տօն ։

Նաւասարդի տօնին մարդիկ ջուր կը պահէին իրարու վրայ եւ աղանի կը թոցնէին ։

Հեթանոս Հայաստանի հռչակաւոր աստուածութիւններէն մէկն էր Անահիտ, – Յոյներուն Արտեմիսը եւ Հռոմէացի – ներու Դիանան ։ Մեր պապերը զայն կը նկատէին մայր ամենայն զգաստութեանց, բարերար ամենայն մարդկան բնութեան եւ ծնունդ մեծին արին Արամազդայ... ։ Մեծն Անահիտ, որով կեայ եւ զկենդա – նութիւն կրէ երկիրս Հայոց »։

Այսպէս ուրեմն, Անահիտ դիցուհին էր պտղութեան, խնամատութեան, եւ նախա – մայրութեան, բարերար մարդկութեան եւ պտղաբեր ու խնամակալ թագաւորու – թեան եւ աղբի ։

Հազարաթիւ մեհեաններ նուիրած էին անոր՝ Երզնկայի, Աշտիշատի, Ծիփ, Բագաւանի մէջ եւ այլուր ։ Երզն – կայի մեհեանին մէջ ոսկի արձան էին կանգնած «ոսկիամայր», «ոսկիածին» ու «ոսկիահատ» Անահիտին ։

Զարին մէկ անգամ, Նաւասարդին, մեծ տանէկներ կը կատարուէին Անա – հիտի համար, որուն վարդ եւ աղանի կը նուիրէին. քաղաքի հրապարակները, տուներու ճակատները վարդերով կը զարդարէին ։

Այս տանդէսը կը կոչուէր Վարդավառ ։ Նաւասարդ ու Անահիտ հեթանոս Հա – յաստանի տուած էին «Վարդավառ»ը ։

Քրիստոնեայ Հայաստան զայն վերա – նոգ Ցիսուսի այլակերպութեան տօնին, որ նոյն Թուականին կը զուգադիպէր ։

Հայաստանեայց առաքելական եկեղե – ցին հայացուցած է քրիստոնէական կրօն – ։ Հայ ասնդապալշտ ժողովուրդը պա – հած է իր նախահայրերու զարաւոր բար – քերն ու աւանդութիւնները՝ պատչաճե – նելով զանոնք նոր օրերու պահանջնե – րուն ։

Մեր օրերուն, Վարդավառը Մշոյ սուլ – թան Ս. կարապետի վանքէն մինչեւ Ակիւռաթի Ս. կարապետ եկեղեցին, անց – նելով կեսարիոյ Ս. կարապետի վանքէն, ուր պատարագութեան եւ մատաղի առիթ կը նշնաժին հայ հաւատացեալներուն ։ Ինչ մնացած է այսօր այս բոլորէն՝ օ – րուան տակ ։

Հնուսոր յիշատակ մը միայն ։

Երբ պիտի տօնենք կրկին հայկական Վարդավառը՝ մեր անկախ Հայրենիքի պարտէզներուն տակ ։

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՊԱՊ ԷԼ ՈՒԷՏԻ ՄԷՋ

Ալժ. Ազատ. Ճակատը եւ Ֆրանսայի պատուիրակութիւնները նոր խօսակցու – թիւններ պիտի ունենան, հատանաբար Յուլիս 17ին։ Դժուար է սակայն երեւա – կայել թէ Յուլիս 5ի դէպքերէն վերջ, մարդիկ պիտի կարենան կրկին իրարու հետ խօսիլ երբ, ամէն օր, մեռեալներ եւ բարբարոս դէպքեր իրարմէ կը բաժնեն կողմերը ։

Վերջին դէպքը՝ Պապ Էլ Ուէտի մէջ տեղի ունեցաւ, ուր տասը տարեկան ազ – ջնակ մը բռնաբարուելէ վերջ, սպան – նուած է մահմետական բանուորի մը կողմէ ։ Այս ազջկան յուղարկաւորու – թեան պահուն երբ լսուեցան մահմետա – կան կիներու անտանելի «ուու.ուու»ները, 200 – 300 եւրոպացի երիտասարդներ յարձակեցան մահմետականներու կառք – րուն վրայ ։ Նոյն ձեւով վարուեցան հան – րահաւաքի մը հետ, որուն եւրոպացի ճամբորդները վար իջեցնելէ առք, բիրե – րով ծեծեցին մահմետականները, ասոնց մէջ 15 վիրաւոր կայ ։ Այս պայմաններու մէջ, Ալժերիոյ կացութիւնը երկու ծայ – րայեղութիւններու ձեռքն է՝ ըմբոստ Ալ – ժերացիներ եւ Եւրոպացիներ ։ Նկատելի է որ կ. Գ. Բ.ի (կազմակերպութիւն Գաղտնի Բանակ) հրահանգներուն չեն հետեւիր եւ բաւական թիւով եւրոպացի – ներ արձակուրդի կը մեկնին, Մայր եր – կիր ։

× Զօր. Վիլինէի տան առջեւ փլասթիֆ ռումբ մը պայթեցաւ առջի օր, նիւթա – կան մեծ վնասներ պատճառելով ։ Նոյն օրը Զօր. Վեղինէ կը վկայէր Վայրաչու – ներու օտար առաջին զօրամասին (ռեփ) 12 սպաներու դատավարութեան ։ Ցնորիչ դատավարութիւն մը։ Վեղինէ հաստա – տեց թէ ասոնք «սքանչելի տղաք են», յուղիչ վկայութիւն մը բերաւ նաեւ Զօր. Կամպիէղ, որ դատարանէն խնդրեց «մարդկային արդարութիւն մը» ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ա. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, 95րդ անգամն ըլլա – լով իր վերջոյի իրաւունքը գործածեց անգլիական բանաձեւին դէմ, Ապահո – վութեան խորհուրդի մէջ։ Անգլիա կ'ա – ռաջարկէր պարպել իր ուժերը Քուվէյթէն, պայմանաւ որ, բոլոր պետութիւն – ներն ալ անխտիր երաշխաւորեն Քուվէյ – թի անկախութիւնը եւ ամբողջականու – թիւնը ։ Մերժուեցաւ նոյնպէս Արաբ. Միացեալ Հանրապետութեան առաջար – կը՝ անգլիական ուժերու պարպումը «ան – յապաղ»։

ՃԱՓՈՆԻ արտաքին նախարարը՝ Զեն – թարօ Քոսաքա Փարիզ ժամանեց ։ Իրեն կ'ընկերանայ կինը։ Այս երեւոյթը, որ ոչինչ ունի զարմանալի արեւմուտքի հա – մար, արտակարգ երեւոյթ մըն է Ճա – պոնի համար։ Արդարեւ, Թոքիոյի մա – մուլը խիստ քննադատութիւններ ըրաւ նախարարին այս քայլին համար ։

ԼԵՀ պատուիրակութիւն մը, գլխաւո – րութեամբ կոմունքայի, Ուլան – Պաթոր (արտաքին Մոնկոլիոյ մայրաքաղաքը) գնաց, ուր, Մոնկոլ համայնավար կու – սակցութեան 14րդ համագումարը տեղի կ'ունենայ։ Օտար 16 պատուիրակու – թիւններ ժողովին կը մասնակցին ։

ՊԵԼԺԻՍԻՆԵՐԸ փորձեցին Լէոն Տըկ – րելը առեւանգել, բայց սպանական ոս – տիկանութիւնը կրցաւ կանխել ։ Տըկրէլ պելժ ֆաշիստներուն պարագլուխն էր եւ մահուան դատապարտուած էր պելժ դա – տարանին կողմէ, ազատագրման ժամա – նակ ։ Պելժերը ուզեցին «ա լա Այխման» գործ մը տեսնել բայց չկրցան Հրեաներ – ուն յայտողութիւնը արձանագրել ։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ տասը տարի է առաջին անգամ ըլլալով Թուրքիա իր պարտքը վճարած է 1961ի առաջին վեցամսեային ։

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ պատասխանը Պերլինի չուրջ պատրաստ է եւ հաւանաբար երեք – շաբթի յանձնուի Մոսկուա, դիտել կու – տան Ուոշինկթընի լաւատեղեակ շրջա – նակները։ Ասկէ զատ, առանձին պատաս – խաններ պիտի ղրկեն Պոն, Փարիզ եւ Լոն – տոն ։ Իրենց վճռական պատասխանին մէջ բաց դուռ մը կը ձգեն ։

ԼՈՆՏՈՆԻ խորհրդային ցուցահանդէսը մեծ ժողովրդականութիւն գտաւ ։ Կազ – մակերպիչները ամէն ինչ ըրած են որ – պէսզի ցուցադրութիւնը գործելու համար ։ Բացու – մին ներկայ եղած են Մաքմիլըն, Լորտ Հիւմ եւ ուրիշներ ։

ՔԱՐԱՄԱՆԼԻՍ, Ցունաստանի վարչա – պետը, ընդունելով Ֆրանսացի հիւրերը՝ Տըպրէ եւ Քուվ տը Միւրվիլ յայտարա – րեց թէ նոր քայլ մը առնուած է երկու երկիրներու տնտեսական յարաբերու – թեանց ընդլայնման տեսակէտով, այդ է Ցունաստանի անդամակցութիւնը Հասա – րակաց Շուկային ։

ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄԱՀԷՆ ԵՏՔ

—o—

« Ժամանակ» կը տեղեկանայ թէ Գա – րեգին Պատրիարք զրաւոր կտակ մը ու – նի, որ ի պահ կը մնայ բարեկամէ մը մօտ, անհատական այլ թուղթերու հետ ։

× Ֆէրիքէօյի յունական Երկոտասան Առաքելոց եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ՝ նոյն դիւղին հայկական Ս. Վար – դանանց եկեղեցիին քահանայից դասին կողմէ Շահէ քահանայ Ներկայ կ'ըլլայ յունական եկեղեցիին արարողութեանց ։ Ներկայ էր նաեւ Տիեզերական պատ – րիարքը, Աթենագորաս, որ հայ քահա – նան հրաւիրած է տեղ դրաւել իր մօտ ։

Ցետոյ Աթենագորաս պատրիարք, բարձրախօսին առջեւ կանգնելով, շնոր – հակալութիւն կը յայտնէ Հայոց քոյր ե – կեղեցիին քահանայից դասին, ապա անդրադառնալով Գարեգին պատրիարքի վախճանման՝ կը թուէ իր սրբազան եղ – բայրակցին արժանիքները, ըսելով որ մտերմութեամբ եւ բարեկամութեամբ կապուած էին իրարու ։ Հուսկ բան՝ ար – ժանաւոր յաջորդ մը մաղթեց Թուրքիոյ Հայոց պատրիարքին ։ Ցետոյ ժողովուր – դը հրաւիրեց մէկ վայրկեան լռութեան ։ Աթենագորաս պատրիարք ողջագուրեց Շահէ քահանան եւ վերջ դուռ ցուցակ – ցական այս յուղիչ արտայայտութիւնը ։

× Պոլսոյ հայերէն Թերթերը կը հրա – տարակեն Զարեհ կաթողիկոսի ցուցակ – ցական հեռագիրը ։—

« Ձեր վիշտով իմացանք վախճանումը Գարեգին պատրիարքի ։ Կը ներկայացը – նենք մեր անկեղծ ցաւակցութիւնները պատրիարքարանին եւ համայնքին ։ Կ'ա – ղօթենք հանդուցեալոց հոգւոյն հանգիս – տին եւ յաջորդի ընտրութեան համար » (24 Ցունիս)։

Նոյն թերթէն կ'իմանանք թէ 25 Ցու – նիսին, կիրակի, պատարագի ընթացքին հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան մայր տաճարին մէջ՝ Գարեգին պատրիարքին համար, նախա – դահութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կա – թողիկոս Զարեհ Առաջնի ։

Լիբանանի առաջնորդ Խորէն արք. Բա – րոյեան եւս ցաւակցական հեռագիր մը ղրկած է Պոլսոյ պատրիարքարանին ։

ԻՐ ԽՕՍՔԸ

ՎԱՐԴԱՎԱՌ, ՏԱՐՕՆ...

Այս երկու անուննները անբաժան պիտի մնան իրարմէ, կեանքի թէ մահուան մէջ։

Տարիներ առաջ, մէկը հողն էր, միւ – սը՝ երկինք ։

Հողը դարձաւ արեան դէմ։ Երկինքը փլաւ իր փլատակներուն տակ թաղելով ամբողջ ժողովուրդ մը ։

Եւ դէտերը լացին։ Լեռները սարսե – ցան։ Դաշտերը զարձան հողմբտիք՝ ի – րենց հազարագոյն ծաղիկներով ։

— « Արշալոյսը նոր բացուած՝ կանգ – ներ էինք Հաւատորիկի լեռներուն ամե – նաբարձր կէտին վրայ ։

Այնտեղէն երբ դիտեցինք անապատ դարձած մշուշապատ Դուրանը, կարծես պատանեւուած մեռել՝ ըմբռնեցինք ահա – ւոր աղէտին մեծութիւնը ։

Անէացած էր մեր ժողովուրդը։ Դաշտի այս ու այն կողմը, գիւղերուն մէջ կամ եզրերուն, դիտակով կը տեսնէի բարձրա – ցող խիտ գուլաւները սեւ – դեղին մուխի։ Հայու թոնիրին ծուխը չէր այդ այլեւս, կ'այրուէին «ըմբոստ» գիւղերը, իսկ եր – բեմն առանձին տուները։ Մարագներու մէջ կը հրկիզուէր ժողովուրդի «ոչ – պի – տանի» մասը, որ չէր կրնար յագեցնել ճիւաղներու կիրբերը։ (Իմ Ցուշերը, Բ. հատոր, Վահան Փափազեան) ։

Ազօտ պատկեր մըն է այս, պատահա – բար ընտրուած ։ Տժգոյն մէկ մանրա – նկարը ահաւոր ողջակիզին որուն զոհ գը – նաց Տարօն աշխարհը, 1915ի Վարդա – վառին ։

Կրնաք հաղարապատկել զայն, անգամ մը եւս յիշելու համար թէ ինչպէս փո – շիացաւ Թուրքիոյ հայ ժողովուրդը, « Արեւելեան նահանգներէն» մինչեւ կի – լիկիա, Փոքր Ասիա եւ Թրակիա ։

Կատղած էր գազանը եւ արիւն կը լա – կէր սանձակոտոր մոլեգնութեամբ, պի – շատիչ անասուններն անգամ փախուստի մատնելով ։

Ալլահը թանկագին պատեհութիւն մը պարգեւած էր իրեն ։

Աչխարհ բռնկած ։ Բարեկամն ու թըշ – նամին եղբայրացած ։ Ո՞վ պիտի պա – հանջէր չինարար այլ անտէր ժողովուր – դի մը արեան հաշիւը ...

Եւ սակայն, ի գո՞ւր կը յոխորտան, պատահաբար չահուած յաղթանակի մը վրայ ։

Արեւմտեան Հայաստանի աչխարհա – գրութիւնն անգամ խորհուրդ մըն է իր պետերով, լեռներով ու դաշտերով ։

Տարիները կ'անցնին եւ Ս – րածանին ու Մեղրագետը չեն թրքանար ։ Ոչ անուններ, ոչ ալ իրենց արդասաբեր հոսանքով ։

Զէ՛ն թրքանար Ծաղկանց կամ Իննակ – նեան լեռները, ինչպէս Նեմրութն ու Սիփանը եւ Արարատը վեհափառ ։

Տարօնը պիտի մնայ միշտ անբաժան իր Վարդավառէն — աւետարերը կանչը տե – ւական վերածնութեան ։

Եթէ նոյնիսկ հարիւր քառասուն տարի փորձեն «Դուրպան Պայրամ»ի թմբուկը հնչեցնել Ս. Կարապետի քառակոյտերուն վրայ, խուժանը խուճապի պիտի մատ – նուի լեղապատառ, լսելով Սասունցի Դաւիթի մը ահեղ սաստը ։

— Դեռ կենդանի եմ ...

Եւ լեռները նորէն «Ազատն Աստուած» պիտի երգեն։ Դաշտերը նոր Վարդավառ պիտի աւետեն։ Դետերը պիտի փրփրին ցնցութեան ալիքներով ։

Անողոք է պատմութեան վճիռը։

Ո՛րքան ահարկու դահեր եւ արիւնա – զանգ լուծեր խորտակուեցան այդ հողե – րուն վրայ, դարերու ընթացքին ։

Անոնք ոչ Վարդավառ ունէին, ոչ ալ չինարար բազուկ եւ արդար վաստակ ։

Շ.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԱՆՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

—o—

182...ի տարեմուտին ելած մի ըն մըն էր : Մեֆոլ Հոսը իրարու հետ կը խոսէր ուժեղ ձայնով մը...ի մասին, որուն ականջները կարծես խուլ էին : Իսկապես ալ այդպէս էր : Իրարու հետ կը խոսէին, որովհետև ուրիշ միջոց չունէին միմեանց հետ հաղորդակցելու համար : Ամէն անգամ որ Մեֆոլ Հոսը կը բարձրացնէր իր ձայնը, Ֆրանսուա Լիլիօ կը պատասխանէր անոր՝ նոյնքան բարձր ձայնով մը : Ասոնք ամէն օր կռուելու չափ կը վիճէին, որովհետև ամէն մէկը կը կարծէր թէ միւսը ինքզինքը կը ծաղրէ, երբ իրականութեան մէջ ոչ մէկը կը ծաղրէր զայն : Ամէն անգամ որ Մեֆոլ Հոսը կը հարցնէր Ֆրանսուա Լիլիօի թէ ինչպէ՞ս է, անիկա կը պատասխանէր թէ ինքը ալ չի գիտեր, որովհետև ինքն ալ չէր լսած հարցումը : Ասոնք ամէն անգամ որ կը հանդիպէին, կը սկսէին միմեանց հետ խօսիլ, ինչպէս որ ըրած էին 182...ի տարեմուտին, ու ամէն անգամ ալ կը վիճէին, որովհետև ամէն մէկը կը կարծէր թէ միւսը ինքզինքը կը ծաղրէ, երբ իրականութեան մէջ ոչ մէկը ոչ մէկուն կը ծաղրէր, այլ ամէն մէկը միւսին կը պատասխանէր ինչպէս որ ինքն ալ կը հարցնէր :

Ֆրանսուա Լիլիօ ծերունի մըն էր, որ ամբողջ կեանքը ծովուն վրայ անցուցած էր, ու ծովուն վրայ ալ ամուսնացած էր : Ան ունէր կին մը եւ երկու աղջիկ զաւակներ, որոնք ամուսնացած էին ու ծովուն վրայ կ՚ապրէին իրենց ամուսիններուն հետ : Ան ունէր նաեւ թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ ծնած էին, ու որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներուն թոռնիկներ, որոնք ծովուն վրայ կը մեծնային : Ան ունէր նաեւ ծովուն վրայ ծնած թոռնիկներուն

Հանգիստը

ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԱՂ ՕՐԵՐԻՑ

ՎԱՀԻԼ ՂԱՄԱՐՅԱՆ

— Ես, չէ՞, չեմ գրում այդ մասին ... Նախ՝ ինչ իմաստ ունի այդ ամենի մասին գրելը ... Ամեն մարդ գիտի, որ ես ոչ մի տաղանդ չունեմ, ոչ մի գրական ընդունակություն ... Ես ուզում եմ հանգիստ ապրել, ուրիշներին էլ հանգիստ թողնել ... Ես ինձ համար ոչ մի նպատակ չունեմ ... Ես ուզում եմ ապրել ինչպես ամենքը ... Ուտել, խմել, քնել, հագնել, կրկին ուտել, խմել, քնել, հագնել ... Ես ուզում եմ ապրել ինչպես ամենքը ... Ուզում եմ ամուսնանալ, երեխաներ ունենալ, նրանց մեծացնել, ամուսնացնել, թոռներ ունենալ, նրանց էլ մեծացնել, ամուսնացնել, ծոռներ ունենալ, նրանց էլ ... Ուզում եմ ապրել ինչպես ամենքը, ինչպես բոլորը ... Ուզում եմ ապրել ինչպես ամենքը, ինչպես բոլորը ... Ուզում եմ ապրել ինչպես ամենքը, ինչպես բոլորը ...

Նա ոտքի թռավ, ինչպես ամենքը, ինչպես բոլորը ... Ես նրան ոչ մի խորհուրդ չտվեցի, ոչ մի ցուցում չարեցի, ոչ մի կերպ չառաջնորդեցի ... Ես միայն ուշադիր լսեցի նրան, ինչպես ամենքը, ինչպես բոլորը ... Ես միայն ուշադիր լսեցի նրան,

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան: Այդ իսկ պատճառով Թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով:

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը:

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն: Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն: Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեշրջանը (1961):

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ. արձանագրուողներու սակն է.
Ֆրանսա.— *Ամսական* 7 Ն. Ֆ.
Արտասահման 10 Ն. Ֆ.:

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայր Եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ ողբացեալ Երուանդ Մանուկեանի յուղարկաւորութեան առիթով փոխան ծաղկեպսակի շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները. Պ. Պ. Բիւզանդ Գույումճեանէ 20 Ն. Ֆ., Կարապետ Իէրզիմկրեանէ 20, եւ (Աղքատախնամին) Յ. Մարգարեանէ 30:

× *Հայաստանէն Ռոզա Սիմոնեան (կընունքի անուն Սիրվարդ Բարունակեան) կը փնտռէ իր քրոջ (Արաքսի Բարունակեան, ամուսնի անուն Սուքիաս Սուքիասեան) զաւակները, որոնց անունը չի գիտեր: Դիմել եկեղեցի:*

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՍԵՒՐ

1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ:

Իրենց զաւակները արձանագրել փափաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժարան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին: Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայականները:

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով.—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOCRAT
26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)
Tél. : OBS. 18-28

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ-ԹԻՐՈԼ-ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան:

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝
10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)
Tél. : ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝
E. DJEZIRIAN
27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)
Tél. : PRO. 35-85

26 *օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբորդութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝* 550 Ն. Ֆ.:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի 1961 – 1962 *տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:*

Վարժարանին նպատակն է պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով եւ հայեցի դաստիարակութիւնով օժտուած Հայուհիներ: Ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.

Ա.) Ֆրանսականը, *որ տասնացի կերպով կը հետեւի պետական լիսէներու արդիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին, անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով կը պատրաստէ* պըրվէի եւ պագալորէայի:

Բ) Հայկականը, *որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնքի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ:*

Հեռաձայն 927 – 01,72

Աշակերտուհիներ կ'ընդունի 8 տարեկանէն սկսեալ, մանրամասնութեան համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան.—

1, Bld. du Nord, LE RAINCY (S. et O.)

ՑԵՍԱԶԳՈՒԱԾ Է

Ժագլին եւ Խօժէնի Քէհեայեանի յիշատակին կատարուելիք հոգեհանգիստը յետաձգուած է յառաջիկայ կիրակիի (Յուլիս 16):

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով էերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ 3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ 2506 Ն. Ֆ.

ՁԵՂՋ *խմբովին ճամբորդողներուն:*

ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ *իրաւունք, անձ գլուխ,* 150 *քիլօ՝* Բ. *կարգի եւ* 100 *քիլօ՝* Գ. *կարգի ճամբորդներուն:*

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը ղրկէ նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25, Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

ՆՈՒԷՐ

Տէր եւ Տիկին Ետիքարտաշեան քսան Ն. Ֆ. կը նուիրեն «Յառաջ»ին, Ժան-Ժագ Վարուժանի (Ուզունեան) յաջողութեան առթիւ (Անկէնի թատերական մրցանակը):

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները, Անդրանիկ Տ. Յովհաննէսեանի տխուր մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի եկեղեցւոյ պայծառութեան համար, Սերոբեան ընտանիք տասը Ն. Ֆ., Զուքուրեան ընտանիք տասը Ն. Ֆ., Երուանդ Նազարեան 15 Ն. Ֆ.:

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ:

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք Խորհրդ. Միութիւն:

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone : TRU. 27-70

ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

SICOMEX

Ֆրանսական Կառավարութենէն եւ Մոսկուայի Ինթուրիսթէն ճանչցուած Հաստատութիւն:

SICOMEX

20, Rue Royale, PARIS 8e
Téléphone : OPE. 67-77
Métro : CONCORDE et MADELEINE

ՄԻԱԿ ՏՈՒՆԸ

որ կարելիութիւնը կուտայ ձեզի, հետեւեալ երկու ձեւերով ծրարներ ղրկելու:

1.— *Մեր ծախած ապրանքներով, որոնց ցանկը ճոխ է եւ որակը ընտիր:*

ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, քարտիկան *եւ զուտ բուրդէ վերնաշուիներ՝ վերջին նորաձեւութիւն:*

ԱՆԳԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, զուտ բուրդէ կերպասներ և այլ ապրանքներ: Մուշտակի նմանակ վերարկուներ, անձրեւանոց, ներքնազգեստ, գուլպայ, փիրէնեան բուրդով շալ, կօշիկ, ժամացոյց, եւայլն... ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Մեր ապրանքներուն գիներուն մէջ նախատեսուած են մաքսային տուրքերը, արտօնութեան, ապահովագրութեան, ծրարումի եւ ստացագրի ծախքերը:

ՈՉ ՄԷԿ ԾԱԽՔ ծրարը ստացողին կողմէ:

Մեր ապրանքներուն ԱՌԱՔՈՒՄԻ ծախքն է 25 Ն. Ֆ. մինչեւ 20 քիլօ:

2.— *Ձեր բերած ապրանքներն ալ կ'ընդունինք, պայմանաւ որ նոր ըլլան:*

ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ՝ 2–4 *շաբաթէն:*

ՈՒԶԵՑԷՔ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ ՄԵՐ ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԸ: *ԲԱՑ Է ՕԳՈՍՏՈՍԻՆ*

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս...

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e
Tél. ; ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes
Tél. : CRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne
Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք *եւ* վինիլիք *պատրաստութիւններու: Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ* լինոլէոմ *եւ* փլասթիք:

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը:

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS, RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒԼԻՍ

MARDI 11 JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9150 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4951

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

—o—

Գրած էինք թէ (անցեալ) Չորեքշաբթի Պոլիս կը հասնի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, ժամը 19ին: Երեքշաբթի կէսօրէ ետք միայն Պատրիարքարանէն կը հաղորդուի թէ թիւրիմացութիւն է պատահած (գլուխական կարգադրու-թեան սրղեօք), ու կաթողիկոսը Պոլիս կը հասնի ոչ թէ Չորեքշաբթի, այլ Երեքշաբթի: Այսուհանդերձ լուրը կը տարածուի եւ Երեքշաբթի ժողովուրդը խուռներամ կը փութայ Եշիլգիւղի օդանաւային կայանը: Պաշտօնական ներկայացուցիչները եւ հիւրընկալները գրաւած են արդէն իրենց տեղերը: Կայանին զինուորական հրամանատարը, զօրավար Ջաֆէր Էրէն, կը հսկէ բազմութեան կարգապահութեան վրայ:

Ցանկարծ նոր յայտարարութիւն մը, ... օդանաւը պիտի հասնի ... յապաղումով, ժամը 20ին: Ժողովուրդը կը լեցնէ անհամբերութենէն:

Եւ վերջապէս օդանաւը կը հասնի, եւ կայանի կալին վրայ ողջունելու համար կը յառաջանան Խաղ, Տիրան եւ Մամբրէ արքեպիսկոպոսները, իրենց եկեղեցական եւ աշխարհական հետեւորդներով:

Վազգէն Ա. օդանաւի սանդուխէն գլուխէն կ'օրհնէ ժողովուրդը: Սանդուխին ստորոտը, պատրիարքական փոխանորդ Արամ քհնյ. Պասմաճեան կը ներկայացնէ աւանդական աղն ու հացը, զոր կ'օրհնէ կաթողիկոսը: Յետոյ պատուոյ դահլիճին մէջ իրեն կը ծանօթացնեն պաշտօնական անձնաւորութիւնները եւ օտար ներկայացուցիչները, որոնց կար-գին՝ Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ Տիեզերական Պատրիարք Աթենակորասի ներկայացուցիչը, Էմիլիանոս եպիսկոպոս եւ Սիմէոն վարդապետ, ինչպէս նաեւ Խորհ. Միութեան հիւպատոսն ու փոխ-հիւպատոսը:

Կը հասնին լրագրողները:

Թուրք լրագրող մը կը հարցնէ.

— Թուրքերէն գիտէ՞ք, էքսէլանս:

— Չոք ազ (շատ քիչ) կը պատասխանէ կաթողիկոսը եւ կը շարունակէ հայերէն խօսիլ, որ կը թարգմանուի թուրքերէնի:

— Ծնողքս Ռոտոսթոցի են, ես Ռումանիա ծնած եմ: Թուրքերէնը սորված եմ ծնողքէս, որ Թուրքիայէն մեկնած է 1898-ին: Չորս տարեկան էի՝ երբ ծնողքս գին եկած է Պոլիս, առաջին անգամ:

Վազգէն Ա. յետոյ շարունակեց պատասխանել հարցումներուն՝ կը յայտարարէ թէ մօտ երկու շաբաթ պիտի մնայ Պոլսոյ մէջ, յետոյ վիէննայի ճամբով պիտի մեկնի ուղղակի Էջմիածին:

Այն հարցումին թէ ի՛նչ կը մտածէ քրիստոնեայ եկեղեցիներու միութեան ծրագրին մասին, կը պատասխանէ թէ եկած է ներկայ գտնուելու Գարեգին պատրիարքի յուղարկաւորութեան, եւ մասնաւոր կերպով զբաղած չէ այդ հարցով: Կը հարցուի նաեւ Հայոց թիւը աշխարհի վրայ:

Կաթողիկոսը կը պատասխանէ թէ գոյութիւն չունի առանձին վիճակագրութիւն մը, բայց կ'ենթադրուի թէ 4,5 միլիոն կը հասնի համայն Հայութեան թիւը:

Իբրեւ վերջին տեղեկութիւն կ'աւելցնէ թէ առաջին անգամն է, որ 1679էն ի վեր, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս մը կ'այցելէ Պոլիս:

Յետոյ կառքերու արշաւը Եշիլքէօյէն կ'ուղղուի Պոլիս: Ժողովուրդը խռնուած է Գում Գափուի պատրիարքարանին շրջակայքը, Մայր Եկեղեցիին շրջափակը եւ ներսը: Զանգակներու ղօղանջիւնին տակ եւ «Հրաշափառ»ով կաթողիկոսը կը մտնէ Մայր Եկեղեցի: Կարճ աղօթք մը՝ Գարեգին պատրիարքի դագաղին մօտ, որ դրուած է Ս. Յարութեան տաճարին մէջ, դարձեալ վերադարձ Մայր Եկեղեցի, ուր կ'արտասանէ իր առաջին պատգամը:

Մեկնելէ առաջ Փարք Օթէլ, ուր յարկաբաժին մը յատկացուած է կաթողիկոսին եւ հետեւորդներուն, կը հարցնէ թէ քանի՛ քահանայ ունիք.

— Երեսուն զործօն քահանաներ:

Լրագրողի մը, որ «Ժամանակ» թերթին կողմէ կը ներկայանայ կ'ըսէ.

— Քանի որ «Ժամանակ»ի անունով կու գաք, աւելցնեմ որ կը խորհիմ թէ ժամանակները հետզհետէ աւելի բարդ կը դառնան, եւ մեր ժողովուրդը եւ եկեղեցին խաղաղ ու բարօր կեանք մը կ'ապրին սիրոյ եւ միութեան մէջ:

Ընդունելութեանց եւ կարգադիր յանձնախումբին աշխատանքներուն մասին, որոնք գնահատելի էին եւ ցոյց կուտային թէ Պոլիս գիտէ պահել աւանդութիւնները եւ ձեւակերպութիւնները, յաջորդով կուտանք այլ մանրամասնութիւններ՝ յաւելուածաբար Գարեգին պատրիարքի յուղարկաւորութեան նկարագրութեան:

Այժմ թուրք թերթերու հրատարակութիւնները.—

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՅԱՋՈՐԴԸ

« Ո՞վ պիտի ըլլայ նոր Պատրիարքը » խորագրին ներքեւ, «Ագշամ» կը հրատարակէ Վազգէն կաթողիկոսի եւ Շնորհք Եպիսկոպոսի մեծադիր լուսանկարները եւ ի մէջ այլոց կը գրէ.—

Երեք դարէ ի վեր առաջին անգամն ըլլալով Թուրքիա կուգայ Հայ Լուսաւորչական կրօնապետ մը: Կաթոլիկ քրիստոնեաներուն համար Հռոմէական Պապը, Օրթոտոքս քրիստոնեաներուն համար Պոլսոյ յոյն պատրիարքը ինչպէս շատ մեծ արժէք ունի, Լուսաւորչական Հայերուն համար ալ Կաթողիկոս յորջորջուած Ծայրագոյն Պատրիարքը նոյն կարեւորութիւնը ունի: Ահա այս պատճառաւ Ռուսիայէն Պոլիս ժամանած իրենց կրօնապետը Վազգէն Ա. Պոլսոյ Հայերուն կողմէ անօրինակ ցոյցերով դիմաւորուեցաւ:

Երկար սեւ սքեմ եւ սեւ վեղար կրող Հայ Լուսաւորչական կրօնապետին ճակտին վրայ ադամանդակուռ խաչ մը կը գտնուէր: Մինչ վզին շուրջ կախուած էր հաստ ոսկեայ շղթայի մը ծայրը ոսկիէ, ադամանդէ եւ յակինթէ պանակէ մը: Լուսաւորչական կրօնապետը որ բոլոր Հայերուն նման թուրքերէն գիտէ, ուսուցիչ եղած է: Երկու համալսարանէ ընթացաւարտ է, յետոյ կրօնաւոր դարձած է: 1955ին Գէորգ Զ. Կաթողիկոսին վախճանումէն ետք կրօնապետ ընտրուած է:

Հայերուն կրօնապետը, որ Ռուսիոյ մէջ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան Էջմիածին քաղաքը կ'ապրի, երկու շաբաթ առաջ վախճանած Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Գարեգին Խաչատուրեանի յուղարկաւորութեան ներկայ ըլլալու նպատակաւ՝ Պոլիս եկած է:

Վախճանեալ Խաչատուրեան Սփիւռքի բոլոր հայ պատրիարքներուն երիցագոյն անդամը ըլլալուն համար՝ Վազգէն Ա. կաթողիկոս յուղարկաւորութեան նախագահել բաղձացած եւ այս պատճառաւ յուղարկաւորութիւնը տասը օր յապաղեցուցած է:

Գում Գափուի Պատրիարքանիստ եկեղեցւոյ մէջ յուղարկաւորութիւնը տեղի ունենալէ ետք, Խաչատուրեանը հաւանաբար Սկիւտարի մէջ հիմնուած Դպրեվանքին պարտէզը թաղուի: Այս նպատակաւ կուսակալութենէն արտօնութիւն խնդրուած է:

Հայերուն կրօնապետը Պոլսոյ մէջ տասնեւհինգ օր պիտի մնայ եւ համայնքին հետ պիտի ծանօթանայ: Աշխարհի 4.5 միլիոն Հայերուն եօթանասուն հազարը Թուրքիոյ մէջ կ'ապրին: Թուրք Հայերը յառաջիկայ շաբթուան մէջ իրենց նոր Պատրիարքը պիտի ընտրեն: Զօրաւորագոյն թեկնածուն է Շնորհք Եպ. Գալուստեան, որ ներկայիս կառավարութեան արտօնութեամբ կը փոխանորդէ Պատրիարքութեան:

Գալուստեան Եպիսկոպոս, որ Եոզկատի մէջ ծնած է, Ամերիկահպատակ է: Եթէ Թուրք կառավարութիւնը ընդունի՝ թրքահպատակ դառնալով պատրիարք պիտի ըլլայ:

× « Հիւր Վաթան» կը գրէ թէ Խաչատուրեան Պատրիարքի յուղարկաւորութիւնը Ֆրանսական շարժանկարի ընկերութեան մը կողմէ ժապաւէնի առնուեցաւ:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ « ԵՆԻ ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ » ՀԵՏ

Հարցում.— Վերջին օրերս Ռուսիոյ մէջ կուսակցական կարգ մը պաշտօնաթերթեր կը հրատարակեն յօդուածներ, որոնք անաստուածութեան ներբողը կը հիւսեն: Այս անաստուածութեան գաղափարը ընդունելութիւն կը գտնէ՞:

Պատասխան.— Սոէպ կը գրուին այդպիսի յօդուածներ: Հաւատացողներ կան, չհաւատացողներ ալ կան: Օրինակ՝ ես Հայաստանէն կուգամ: Այնտեղ բարեպաշտները մեծամասնութիւն կը կազմեն: Յօդուածագիրներուն պաշտպանած տեսակէտը, ինչպէս ամենուրեք, վարդապետութիւն մըն է: Ամէն ոք ազատ է հաւատալու կամ ոչ:

Հ.—Եկեղեցիները յաճախողներուն մէջ երիտասարդնե՞րը մեծամասնութիւն կը կազմեն թէ ծերերը:

.— Երիտասարդներ, ծերունիներ, միջին տարիք ունեցողներ, նոյնիսկ նախակրթութեան տարիք ունեցող մանուկներ անգամ եկեղեցի կը յաճախեն: Բայց կարելի չէ վճռական բան մը ըսել թէ որոնք աւելի են:

Հ.— Զինուորներն ալ եկեղեցի կը յաճախե՞ն:

Պ.— Այո, բնականաբար:

Հ.— Կ'ըսուի թէ վերջերս Թուրքիայէ Հայաստան գաղթած հայ ընտանիքները Թուրքիա վերադառնալ կ'ուզեն:

Պ.— Ասկէ լուր չունիմ:

Հ.— Թուրքիոյ Պատրիարքական ընտրութեան մասին ի՞նչ կը խորհիք: Ըստ մեր օրէնքներուն թրքահպատակ պէտք է ըլլայ ընտրելի Պատրիարքը: Մինչդեռ կ'ըսուի թէ ներկայիս Թուրքիա գտնուող կրօնաւորները շատ երիտասարդ են եւ բարձրաստիճան չեն:

Պ.— Այդ մասին կարծիք մը չունիմ:

Այդ պահուն Վեհափառին քով նստած Շնորհք Եպիս. Գալուստեան, որու անունը կը յիշուի իբրեւ Թուրքիոյ Հայերուն Պատրիարքական թեկնածու, ըսաւ. « Կրնայ ըլլալ: Օրինակ՝ Աթենակորաս յետագային թրքահպատակ դարձաւ »:

Ասոր վրայ Վեհափառը ըսաւ. « Այս հարցումին պատասխանած չեմ ըլլար: Նմանութիւնը պատասխանը տուողին անկ է »:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿԻ ՄՈԼԷ խօսելով «Ժան – Ժօրէս Օրուան» ասթիւ Ֆալանփէնի մէջ (հիւսիսային նահանգ) յայտարարեց թէ եթէ նոր Մինիխ ըլլար Պերլինի առթիւ, նոր պատերազմի մը դուռը կը բացուէր: Նոյնիմաստ յայտարարութիւն մը ըրած է ուրիշ ընկերվարական մը՝ Ալպեր Կազիէ Սօսէ լէ Փէնի մէջ, շեշտելով «կարելի չէ երեւակայել որ Պերլինը ձգենք, որով-հետեւ Պերլինը պաշտպանելով, ազատութիւնն է զոր կը պաշտպանենք»:

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻՈՅ մէջ հանքային ծանըր արկածի մը զոհ գացած են 108 բանուորներ որոնք ողջ – ողջ այրած են, 360 մեթր խորութեամբ նրբանցքի մը մէջ, ուր կրակ ծագած էր:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՐՈՒՇՉԵՒ ՄԻՇՏ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ

ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ ՀԻԹԼԵՐԻ ՃԱՄԲԱՆ ԲՌՆԱԾ Է Կ'ԸՍԷ ԽՈՐՀՐ. ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

Մոսկուայի զինուորական վարժարանի տարեվերջի հանդէսը, ուր շրջանաւարտ ռուս սպաներ իրենց վկայականները ստացան, առիթ տուաւ խորհրդային վարչապետին՝ սպառնալից ձայնով մը անգամ մը եւս անդրադառնալու Պերլինի:

Խրուշչեւ նախ կոչ ըրաւ «պատերազմի ժամանակ Խորհ. Միութեան դաշնակիցներու պետերուն, որ իմաստութիւն ցոյց տան գերմանական հարցին կարգադրութեան համար, «Թաս»ի գործակալութեան համաձայն, խորհրդային ղեկավարը հրաւիրած է նախագահ Քենըտի, Զօր. տը Կոլ եւ վարչապետ Մաքմիլըն, որպէսզի հաւաքուին սեղանի մը շուրջ, եւ այլ խաղաղասէր պետութիւններու հետ ստորագրեն հաշտութեան դաշնագիրը Գերմանիոյ հետ:

Խրուշչեւի փափաքն է, ըստ իր յայտարարութեանց, որ կողմերէն իւրաքանչիւրը ներկայացնէ իր պայմանները եւ յետ քննութեան ընդունուի լաւագոյնը:

Երեք ձեւով կարելի է լուծել Պերլինի թնճուկը, յայտարարած է Խրուշչեւ: Ա) Երաշխաւորութիւն չորս մեծերուն կողմէ՝ Խորհ. Միութիւն, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Մ. Նահանգներ: Բ) Երաշխաւորութիւն չէզոք երկիրներով եւ կամ՝ Գ) երաշխաւորութիւն ՄԱԿին:

Յայտարարելէ ետք, թէ Արեւելեան Գերմանիոյ հետ հաշտութեան դաշնագիրի ստորագրումը կը համապատասխանէ միջազգային ընդունուած օրէնքներուն, շեշտեց, անգամ մը եւս, թէ «Խ. Միութիւն պիտի հրաժարի Արեւմտեան Պերլին տանող հաղորդակցութեան ճամբաներուն վրայ իր ունեցած իրաւասութիւններէն»:

Ու որպէսզի կասկած չթողու Խ. Միութեան վճռականութեան մասին, Խրուշչեւ սպառնացած է հրահանգել իր ուժերուն որ «դէմ դնեն ուեւէ յարձակումի» որ «ձեռք կը վերցնէ իրենց բարեկամներուն վրայ»: Միջազգային օրէնքները թոյլ չեն տար, դիտել տուած է Խրուշչեւ, որ պետութիւն մը օգտագործէ օտար ուրիշ երկրի մը ճամբաները, առանց անոր արտօնութեան:

Պատասխանելու համար Մ. Նահանգներու ծրագրած զինուորական պատրաստութիւններուն, ի հարկին դէմ դնելու համար խորհրդային ոտնձգութեան Պերլինի մէջ, խորհրդային վարչապետը, հրահանգած է աւելցնել պաշտպանութեան համար սահմանուած պիւտճէն (3 միլիառ 144 միլիոն ռուբլի, այսինքն՝ 17 միլիառ 300 միլիոն Ն. Ֆ.) եւ դադրեցնել զինուորական ուժերու թիւին կրճատումը «ցնոր տնօրինութիւն»:

Խորհրդային վարչապետը, որ 50 վայրկեան խօսած է առիթը չէ կորսնցուցած յարձակելու համար Ատընաուըրի վրայ, զոր կը մեղադրէ իբրեւ մէկը որ Հիթլերի ճամբան բռնած է:

(Իսկ Ատընաուըր, խօսելով Մինիխի մէջ, յայտարարած է «տագնապի պարագային, մեր դաշնակիցները մեր կողքին են»):

Խրուշչեւ տը Կոլի ալ դէմ խօսած է: Անոր տուած է վերջին որոշումին առթիւ՝ Ալժերիայէն մէկ զօրաբաժին Եւրոպա փոխադրել:

Ճառը, որքան ալ խիստ եւ սպառնալից ոճով արտասանուած, ոչ մէկ անդրադարձում ունեցած է Արեւմտեան երկիրներուն մէջ, ուր, կը շեշտեն, թէ «ջիղերու» պատերազմի մէկ ձեւ մըն է, զոր կը փորձէ խորհրդային վարչապետը:

ԳԻՀԸ ԼԵՏՍ

—o—

Հեղինակ Տիգրան Ս. Փափազյան

Հատած ու յուրահատկությունից զուրկ ուրիշ մարդկանց միտքերի ու հնչունների մեխանիկական կրկնությունից ես միշտ խուսափել եմ։ Գիրքն ունենալ ինքնուրույն դեմք, ինքնուրույն ոճ, ինքնուրույն ձայն, ահա իմ ամենամեծ ձգտումը։ Ինչ ասել եմ ուզում, ասել եմ ինձ համար ամենահարազատ ձևով, ինչպես որ ինձ թվացել է, որ ճիշտ է։ Ինչ որ ասել եմ, ասել եմ ինձ համար, ինձ համար ասել եմ, որ ինքս ինձ հետ խոսել եմ։ Ինչ որ գրել եմ, գրել եմ ինքս ինձ համար, ինքս ինձ համար կարդալու համար։ Ինձ համար գրել եմ, որ ինքս ինձ հետ խոսեմ։

Ահա՛ թե ինչու ես ինքս ինձ համար եմ գրում, ինքս ինձ համար եմ կարդում, ինքս ինձ համար եմ խոսում։ Ինչ որ ասել եմ, ասել եմ ինքս ինձ համար, ինքս ինձ համար եմ ասել, որ ինքս ինձ հետ խոսեմ։

Ես գրում եմ ինքս ինձ համար, ինքս ինձ համար եմ կարդում, ինքս ինձ համար եմ խոսում։ Ինչ որ գրել եմ, գրել եմ ինքս ինձ համար, ինքս ինձ համար եմ կարդում, ինքս ինձ համար եմ խոսում

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Հանրապետական համայնքի հայոց պետական համալսարանի արվեստագիտության և արվեստի պատմության ամբիոնը հրավիրում է ասպիրանտուրա՝ 1961 թվականի սեպտեմբերի 1-ից սկսած։

Ասպիրանտուրա ընդունվում են բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն գիտական աշխատանքներ կամ հրատարակություններ։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել մինչև հոկտեմբերի 15-ը։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար քննությունները կսկսվեն հոկտեմբերի 20-ին։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար քննությունների ծրագրերը կարելի է ստանալ ամբիոնից։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար քննությունների ծրագրերը կարելի է ստանալ ամբիոնից։

ԱՄԲԻՈՆԻ ՎԱՐԻՉ՝ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Հայ գրականության և հին հայկական գրականության ամբիոնը հրավիրում է ասպիրանտուրա՝ 1961 թվականի սեպտեմբերի 1-ից սկսած։

Ասպիրանտուրա ընդունվում են բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն գիտական աշխատանքներ կամ հրատարակություններ։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել մինչև հոկտեմբերի 15-ը։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար քննությունները կսկսվեն հոկտեմբերի 20-ին։

Ասպիրանտուրա ընդունվելու համար քննությունների ծրագրերը կարելի է ստանալ ամբիոնից։

ԱՄԲԻՈՆԻ ՎԱՐԻՉ՝ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՎ ՀԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱՐՎԵՍՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Հայ ժողովրդական արվեստի և հայ ժամանակակից արվեստի

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 21–ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ :

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ ՄԷՋ

Եւրոպայի Հայոց Կաթող. Պատուիրակ Գերաչնորհ Սերովբէ Եպիս. Մանուկեանի հրահանգով, փոն տը Շէրիւի եւ շրջա–կայքի Ազգ. Մխիթարեան կը փութայ տե–ղեկացնել թէ այս Ուրբաթ, մէջ պատա–րագին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ Տէսինէն Տէր Վարագ քհնյ. Ա–ւագեանը, դպրապետութեամբ Պ. Գրի–գոր Մարտիրոսեանի նաեւ Դպրաց Դասու եւ Տէսինի նորակազմ երգչախումբի մաս–նակցութեամբ,

Ի յիշատակ նորօք հանդուցեալ Թուր–քիոյ Հայոց բազմավաստակ Պատրիարք Տ. Գարեգին Արք. Խաչատուրեանի :

Առաւօտեան ժամերգութիւն ժամը 9 – ին, Ս. պատարագ ժամը 10ին, հոգեհան–գիստ ժամը 11ին :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՍԵՒՐ

1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱ–ՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ :

Իրենց զաւակները արձանագրել փա–փաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժա–րան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով մխասին : Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայա–կանները:

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով :—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOORAT

26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)

Tél. : OBS. 18-28

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբա–նութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ :

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ եւ խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան :

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝

10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)

Tél. : ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝

E. DJEZIRIAN

27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)

Tél. : PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբոր–դութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ.:

FOURRURES

Roger YOPIAN

PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION

84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —

Autobus : de la Porte de Choisy, des-cendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ փարիզի մասնաճիւղին վարչական ժողովը այս Հինգշաբթի երե–կոյ ժամը վեցին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 Ռիւ Պլէօ :

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ — ՀՌՈՄ

ԵՒ

ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

Շաբաթ մը ծովի կեանք՝ Հանր. Սան Մարինոյի մօտ, Ադրիականի աննման ա–ւազին վրայ, ծովեզերեայ նորաշէն եւ հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ :

ՄԵԿՆՈՒՄ՝ Օգոստոս, 6

ՎԵՐԱԴԱՐՁ՝ Օգոստոս, 31

Արձանագրութեանց եւ մանրամասնու–թեանց համար դիմել :—

Ն. ՄԱՅԻՍԵԱՆ

45, Rue de Trévise, PARIS (9e)
Tél. : TAI. 49-40
(Գաւիթին մէջ)

Յ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

11, Avenue Béranger

ARNOUVILLE-LES-GONESSE (S. et O)

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ կրթնոպլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ մասնակցութեամբ Տէսինի քոյր մասնաճիւղի Յուլիս 23ին կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Վիլար տը Լանի ճամբուն վրայ, Սասնաժէն վեց քիլոմեթր անդին Անժէնի գիւղին ելքին, գեղեցիկ անտառին մէջ սառնօրակ ջու–րին եզերքը :

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ :

Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայ–կական սալեր :

Ճոխ պիւֆէ, զանազան ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ : Հայկական հա–ճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ :

ԾԱՆՕԹ.— Օթոբուսները կը մեկնին սո–վորական վայրերէն, սովորական ժամե–րուն :

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵԻԱՆ

երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱԻՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով
Լերադարձին կարելի է վճարել իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ՁԵՂՁ խմբովին ճամբորդողներուն :

ՈՒՂԵԳՈՑՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն :

Նոյն ճամբորդութիւնը
օդանաւով կամ երկաթուղիով :

Մեր գրասենեակը կը գրաղի նաեւ գէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճաբորդութիւններով :

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑԱՆ

ՕԴՈՍՏՈՍԻ համար արձանագրուել ու–զող ծնողքներէն կը խնդրուի դիմել Զո–րեքշաբթի օրերը ժամը 16էն 18 Մշակոյ–թին Տուն, 17 Րիւ Պլէօ :

×

Յ. Կ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղը կը հրաւիրէ ծնողքները որպէսզի արձանա–գրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայանի համար, մանչերը 6–13 եւ աղ–ջիկները 6–14 տարեկան :

Փափաքողները արձանագրութեան հա–մար դիմեն՝ 23 Պուլվ. Պօմոն, Տիկին Մ. Տօլպաշեանի :

Իսկ քաղաքը՝ Տիկին Թումթելեանի, 4 ռիւ Փարմանթիէ :

×

Յ. Կ. Խաչի վարչութիւնը կը հրաւիր–էէ ծնողքները որպէսզի արձանագրեն իրենց զաւակները օդափոխութեան կայա–նի համար, մանչերը 6 – 13 եւ աղջիկնե–րը 6 – 14 տարեկան փափաքողները ար–ձանագրութեան համար դիմեն՝ 14Պուլվ. տէ Միւրիէ, տիկ. Արմաղանեանի եւ Տի–կին Նուրիցայ Բարսեղեանի, 11 էնփաս տէ Միւրիէ :

Արձանագրութիւնները կը փակուին Յուլիս 15ին :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Աբջաւանքի 64րդ տարե–դարձը կը տօնուի Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր են–թակոմիտէներուն, կոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ կա–պոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, կիրակի ամբողջ օրը, վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ :

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթո–քարները :

Մանրամասնութիւնները յետագային :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հայ Ազգ. Միութեան, կազմակերպուած է զա–տահանդէս մը ,այս կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն, «Լաթապուրէթ»ի դա–տին վրայ, զով եւ սառնորակ ջեռակին եզերքը ...

Գեղարուեստական բաժին, երգ, պա–տասանութիւն եւ պար :

Ճոխ պիւֆէ , առատ կերուխում ...

Բարձրախօսէն անընդհատ պիտի լսէք Հայաստանեան երգեր եւ գեղջուկ պա–րեր : Հայաբոյր եւ խանդավառ մթնո–լորտ :

Սիրով կը հրաւիրուի Վիէնի Հայու–թիւնը այս ընտանեկան գաշտահանդէ–սին :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղադաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն· Ֆ·

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, և. Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պէօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանբպիէռ:
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :
ՆԻՄ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ· Մանեան :

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս...

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ, ՁԱՐԴԱՐԻՔ եւ ՆԵՐԿԻՔ

ԹՈՒՎՄԱՅԵԱՆ, ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél.; ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնար–ուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիֆ եւ վինի–լիֆ պատրաստութիւններու : Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէում եւ փլասթիֆ :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՍՆԱՃԻԽՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS, RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՅՈՒԼԻՍ

MERCREDI
12 JUILLET
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9151 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4952

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

"ՖՐԱՆՔՖՈՐԹԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,,

—o—

«Ընկերվարական Միջազգային»ի Սահմանադիր համագումարը 1951 Յուլիսի ...ին միաձայնութեամբ քուէարկեց «Յայտարարութիւն» մը, որուն մէջ պարզուած են ընկերվարութեան քաղաքական, տնտեսական, ընկերային, մշակութային եւ ժողովրդավարական սկզբունքները:

Ֆրանքֆորթի յայտարարութիւն անունով ծանօթ այդ երկար բանաձեւը այսօր՝ տասը տարի վերջ եւս ի զօրու է, գաղափարական եւ գործնական կրկնակ մարզերու մէջ:

Ծանօթացնենք գլխաւոր կէտերը.

1— Ընկերվարականները կը պայքարին կառուցանելու համար նոր ընկերութիւն մը՝ ազատութեան մէջ եւ ժողովրդավարական միջոցներով:

2— Առանց ազատութեան չկայ ընկերվարութիւն: Ընկերվարութիւնը կարելի է իրականացնել միայն ժողովրդավարութեամբ (տեմոկրասի): Ժողովրդավարութիւնը լրիւ կրնայ իրականանալ միայն ընկերվարութեամբ:

3— Ժողովրդավարութիւնը ժողովուրդի կառավարութիւնն է, ժողովուրդին միջոցաւ, ժողովուրդին համար: Անիկա պէտք է ապահովէ՝

Ա) Իւրաքանչիւր մարդ էակի համար անհատական կեանք մը, պաշտպանուած պետութեան քմահաճ միջամտութեանց դէմ:

Բ) Քաղաքական ազատութիւններ, ինչպէս մտածումի, արտայայտութեան, կրթութեան, կազմակերպութեան եւ կրօնքի ազատութիւն:

Գ) Ժողովրդական ներկայացուցչութիւն՝ ազատ ընտրութիւններով, ընդհանուր, հաւասար եւ գաղտնի քուէարկութեամբ:

Դ) Կառավարութիւն՝ մեծամասնութեան միջոցաւ. յարգանք՝ փոքրամասնութեան իրաւունքներուն հանդէպ:

Ե) Բոլոր քաղաքացիներու հաւասարութիւնը օրէնքի առջեւ, առանց ծնունդի, սեռի, լեզուի, դաւանանքի եւ գոյնի խտրութեան:

Զ) Մշակութային ինքնավարութեան իրաւունք համայնքներու համար՝ իրենց սեփական լեզուով:

Է) Դատական անկախ դրութիւն մը. ամէն մարդ իրաւունք պէտք է ունենայ հրապարակաւ դատուելու անկողմնակալ դատարանի մը առջեւ՝ օրինական միջոցներով:

4— Ընկերվարականները պայքարած են միշտ մարդկային իրաւունքներու համար:

ՄԱԿի ընդհանուր ժողովին կողմէ քուէարկուած յայտարարութիւնը մարդկային իրաւանց մասին՝ գործնապէս պէտք է իրականացուի բոլոր երկիրներու մէջ:

5— Ժողովրդավարութիւնը կ'ընդունի, որ գոյութիւն ունենան մէկէ աւելի կուսակցութիւններ եւ ընդդիմադիրներ: ...անիկա իրաւունք եւ պարտականութիւն ունի ինքզինքը պաշտպանելու անոնց դէմ, որոնք իրենց տրուած պատեհութիւնները պիտի օգտագործեն քանդելու համար զայն: Քաղաքական ժողովրդավարութեան պաշտպանութիւնը կենսական նշանակութիւն ունի ժողովուրդին համար:

6— Ժողովրդավարութիւնը կրնայ պաշտպանուիլ միայն գործնական օժանդակութեամբը աշխատաւորներու, որոնց ... կապուած է անոր գոյատեւման:

7— Ընկերվարականները կը ջատագովեն ազատագրական պայքարները բոլոր այն ժողովուրդներուն, որոնք կը ...տապին ֆաշական թէ համայնավարական բացարձակապետութեան (դիկտատուրա) լուծին տակ:

Բացարձակապետութիւնը, ուր ալ ըլլայ, վտանգ մըն է բոլոր ազգերու ազատութեան, հետեւաբար եւ աշխարհի խաղաղութեան համար: Ուր որ բռնի աշխատանքի սանձարձակ շահագործում կայ, ըլլայ անհատական շահի, ըլլայ քաղաքական բացարձակապետութեան անունով, բոլոր ժողովուրդներու ապրուստի եւ բարոյականի մակարդակը վտանգի ենթարկուած է:

Ֆրանքֆորթի յայտարարութիւնը շեշտը կը դնէ ժողովրդավար սկզբունքներու վրայ: Այս պատճառաւ ալ «ժողովրդավարական ընկերվարութիւն» մակդիրը կը տրուի վերակազմեալ Միջազգայինին:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

"ԱՆԲԱԽՏ ԹՈՒՐՔԻԱ,, ԿԸ ԳՐԷ ՕՌՈՌ

ՀԱՆՐԱՔՈՒԷԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կիրակի օրուան հանրաքուէն ցոյց տըւաւ առաջին առթիւ թէ Կիւրսէլ եւ իր խմբակը չեն յաջողած իրենց զիրենք պարտադրել երկրին մէջ: Հարցը «այո» կամ «ոչ» ըսել չէր Սահմանադրութեան նախագիծին այլ՝ «այո» կամ «ոչ» ըսել Կիւրսէլին: Պաշտօնական թիւերը ցարդ ծանօթ չեն. բայց որոշ շրջաններու կարծիքը որոշ է: Եթէ 80 առ հարիւր է քըւէարկողներու համեմատութիւնը, 60էն 65 առ հարիւր կը հաշուեն «այո»ներու թիւը: Անդին 30էն 35 առ հարիւր «ոչ»եր կան: «Ոչ» ըսած է Թուրք գիւղացին, ոչ թէ սահմանադրութեան որմէն անշուշտ բան չէ հասկցած այլ՝ այդ «ոչ»ով իր դժգոհութիւնը յայտնած է զինուորական խմբակցութեան, որ հակառակ թափած ջանքերուն եւ կուսակցական երեք պարագլուխներ «զօրաշարժի» ենթարկելուն (Ըմէթ, Ալիճան, Պօլուքպաշի) չկրցաւ տէր դառնալ Թուրքիոյ: Օռոռի մէջ Պենազէ կը քննէ կացութիւնը, եւ կը գտնէ թէ Կիւրսէլի եւ ընկերներուն գլխաւոր սխալը եղաւ Եասը Ատայի դատավարութիւնը, որ փոխանակ հանրային գործունէութեան դատ մը ըլլալու, օգտագործուեցաւ միայն նախկին պետական դէմքերը վարկաբեկելու:

Յատկանշական է «ոչ»երու կեդրոններըը.— Իզմիր, Պրուսա, եւ բանուորական Զոնկուլտաք գիւղաքաղաքը: Ասոնք Մենտերէսի եւ Պայարի հաւատարիմ շրջաններն են:

Պենազէ շատ մտահոգ է այս կացութենէն եւ նկատելով, որ քուէարկութեանց թուականը Հոկտեմբեր 15 է, կը խորհի թէ տակաւին երեք ամիս անորոշութիւն պիտի տիրէ եւ կեդրոնացնէ.— «Անբա՛խտ Թուրքիա»: Պատմութիւնը ցոյց տուած է թէ աւելորդ է մտահոգուիլ Թուրքիոյ մասին:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ արտաքին քաղաքականութեան մասին խօսեցաւ Ռըսք, առջի օր, Ազգային Մամուլի ակումբին մէջ, Ուաշինկթընի: Պերլին.— Թերեւս օր մը հարցը ներկայացուի ՄԱԿի եւ կամ Միջազգային Ատեանին, բայց Խ. Միութիւնը շատ անգամ կը մերժէ Ատեանին որոշումները: Պերլինի լարուած կացութիւնը կը մեղմանար, եթէ Ամերիկա տէֆագօ ճանչնայ Փանքովի կառավարութիւնը եւ կամ Արեւմտեան Պերլինէն քաշուին Ատլանտեան պետութիւնները, բան մը որ պիտի չըլլայ երբեք: Հասաբակաց Շուկայ.— Անգլիա ազատ է միանալու եթէ փափաքի: Ամերիկա ոչ մէկ ճնշում կը գործէ: Փեքին.— «Աւելի քան անհաւանական» է Համայնավար Չինաստանի անդամակցութիւնը ՄԱԿի, յառաջիկայ աշնան:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ առաջին տիեզերագնացը՝ Կակարին, Լոնտոն հասաւ: Օդակայան զինք դիմաւորելու գնաց գիտութեան նախարարութեան ընդհ. քարտուղարը: Կակարին պիտի ընդունուի Մաքմիլընի կողմէ:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ՝ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ՀԵՏ

Մեր յաջորդ թիւին վերապահելով Պոլսոյ Պատրիարքին յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւնները, յիշենք միայն թէ Աթենակորաս Պատրիարք անձամբ ներկայ եղած է արարողութեան, զոր նախագահած է Վազգէն Ա.:

Նախքան յուղարկաւորութիւնը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, Հինգշաբթի առաւօտ գացած է Թաքսիմի հրապարակը ու ծաղկեպսակ մը դրած Աթաթիւրքի յուշարձանին առջեւ: Անգամ մը եւս ժամի չփոթութիւն մը եղած է, այս առթիւ: Նախորդ օրը, Պատրիարքարանի զեկոյցը կը հաղորդէր թէ այս այցելութիւնը պիտի կատարուի կէսօրէ վերջը, այդ պատճառաւ բազմաթիւ հաւատացեալներ կէսօրէն վերջը գացին Թաքսիմի հրապարակը եւ տեսան թէ ծաղկեպսակը արդէն զետեղուած էր:

Նոյն օրը Ամենայն Հայոց Հայրապետը, որուն կ'ընկերանային Մամբրէ եւ Կոմիտաս եպիսկոպոսները, Պարգեւ վարդապետ, Արամ քհնյ. Պասմաճեան, Օր. Հերմինէ Գալուստեան, Պ. Պ. Արա Գույումճեան եւ Կարապետ Ղազարեան, այցելած է Պոլսոյ կուսակալին

Րեֆիք Թուլկա եւ Կաթողիկոսը հետեւեալ խօսակցութիւնը ունեցած են: Առաջին առթիւ խօսք առած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը.—

«Իբրեւ Հայ Եկեղեցւոյ պետ, տխուր առիթով մը կ'այցելենք Պոլիս: Այս առիթով ես երջանիկ եմ որ այս այցելութիւնը տալով իմ ողջոյնները կը բերեմ թէ Իսթանպուլի եւ թէ ձեր անձին: Լաւագոյն մաղթանքներս ունիմ այս երկրին, ուր մեր եկեղեցին եւ մեր եկեղեցւոյ հաւատացեալները խաղաղ եւ երջանիկ կեանք մը կ'ապրին:

«Իրենց բոլոր հայրենանուէր գործերուն յաջողութիւն կը մաղթեմ եւ ձեզի ալ անձամբ քաջառողջութիւն:

Հայրապետին այս խօսքերուն Կուսակալ Զօր. Րեֆիք Թուլկա պատասխանած է հետեւեալը.

— Մեր հայ հայրենակիցներու կրօնապետին վախճանման առթիւ մեր զգացած ցաւը անսահման է: Մեր երկիրը յուղումի մէջ է անոր համար որ կորսնցուցած է իր հաւատարիմ մէկ զաւակը եւ բարեկամը, ես ալ անձամբ չափազանց ազդուած եմ կորսնցնելով անձնական բարեկամ մը:

«Ձեզի շնորհակալութիւն կը յայտնեմ անոր համար որ շատ հեռուներէն եկաք մեր ցաւին մասնակից դառնալու համար:

«Մեր հասարակաց այս վշտին համար թէ ձեզի եւ թէ հայ հայրենակիցներուն ցաւակցութիւն կը յայտնեմ: Մեր պետութեան նախագահն ալ վերջին ծայր ազդուած է եւ զիս փոխանորդ կարգած է:

«Մեր այս վիշտի օրերուն ձեր այցելութեան համար կրկին շնորհակալութիւններ կը յայտնեմ եւ ձեզի արեւշատութիւն կը մաղթեմ:»

Այս խօսքերէն յետոյ Հայրապետը եւ կուսակալը կ'ունենան մտերմիկ խօսակցութիւն մը որ կը սկսի հետեւեալ կերպով:

Կուսակալը կը հարցնէ.

— Ինչ միջոցով եկաք Պոլիս:

— Օդանաւով Վիէննայէն:

Կ.— Շատ արժէքաւոր եւ լայնախոհ կրօնապետ մըն էր վախճանեալը. մեծ ջանք թափած էր Դպրեվանքի զարգացման համար: Իմացայ որ Դպրեվանքը թաղուելու կտակ մը ունի եղեր: Միայն, այս դարուն, վարժարանի մը պարտէզին մէջ թաղուելու պարագան առողջապահական սխալ մը նկատուած ըլլալով, նախընտրելի էր որ ան ամփոփուէր Պատրիարքներու վերապահուած թաղամասին մէջ:

— Աւելի յետոյ խօսքը կը դառնայ Երեւանի եւ Էջմիածնի շուրջ: Կուսակալը կը յայտնէ թէ հեռուէն տեսած է այդ տեղերը:

Վեհափառը կը յայտնէ թէ Երեւանը պզտիկ քաղաք մըն է հազիւ 6 – 700.000 բնակչութեամբ, բայց օրէ օր կը դառնայ սիրուն քաղաք մը:

— Գիտեմ նաեւ Լենինականը, կ'աւելցնէ կուսակալը:

— Ան ալ ունի 200.000 բնակչութիւն կ'աւելցնէ Վազգէն Ա.:

Հայրապետը այս անգամ կը խօսի Պոլսոյ մասին՝ ըսելով.

— Պոլսոյ մասին անշուշտ շատ լսած եւ կարդացած ենք. տեսած ենք բազմաթիւ լուսանկարներ: Կը ճանչնանք այս քաղաքը իբրեւ աշխարհի ամենագեղեցիկ դիրքը ունեցող քաղաքներէն մէկը եւ ուրախ ենք որ, այս տխուր առիթով, մեր աչքերով իսկ կը տեսնենք զայն: Իրապէս շատ հետաքրքրական քաղաք մըն է Պոլիսը իր իւրայատուկ գոյներով:

— Պոլիսը գեղեցիկ է, բայց զայն շատ աւելի գեղեցկացնելու համար շատ դրամի պէտք կայ:

— Նաեւ աշխատանքի, կ'ըսէ Կաթողիկոսը եւ կ'աւելցնէ.

— Անշուշտ այսպիսի հին քաղաք մը բազմաթիւ յուշարձաններ, հնութիւններ ունի, դժուար է մէկ անգամէն կարգի բերել, կը կարծեմ որ այդ հնութեանց հետքերն ալ պէտք է մնան:

Կ.— Այդ տեսակէտով շատ դժուարութիւններու կը հանդիպինք: Մեր աշխատութիւնները շատ անգամ կը կաղան երբ հնութիւններ կ'ելլեն մեր դիմաց.

Հայրապետին եւ Կուսակալին այս տեսակցութեան սկիզբէն մինչեւ վերջը կաթողիկոսը հայերէն խօսած է եւ Պ. Կարապետ Ղազարեան թուրքերէնի թարգմանած է:

— Խօսակցութեան ճիշդ այդ պահուն կը բացուին սրահին դռները եւ ներս կը մտնեն Թուրք թերթերու բազմաթիւ լուսանկարիչները, որոնք կը սկսին յաջորդաբար լուսանկարել:

Հայրապետը կը հետեւի պահ մը անոնց ապա կ'ըսէ.

— Պոլսոյ լուսանկարիչները բացառիկ աշխուժութիւն ունին: Քանի՞ թերթ ունիք:

— 46 կը պատասխանէ Կուսակալը:

— Բոլորն ալ օրաթե՞րթ են:

— Բոլորն ալ օրաթերթ. Թրքերէն, հայերէն, ֆրանսերէն, յունարէն եւ այլ լեզուներով:

Վերջ գտած է տեսակցութիւնը: Մեկնած Հայրապետը հրաժեշտ կառնէ կուսակալէն ըսելով.

— Ձենք ուզեր աւելի անհանգիստ ընել ձեզ, շատ շնորհակալ ենք:

Կ.— Մեզի պատիւ ըրիք հոս այցելելով: Եթէ որեւէ փափաք ունիք, պատրաստ ենք անհրաժեշտ կարգադրութիւնները ընելու:

— Շնորհակալ եմ:

— Եթէ կը փափաքիք այցելել մեր մզկիթները եւ թանգարանները, պատրաստ ենք ամէն դիւրութիւն ընծայելու:

— Կը փափաքիմ բայց թաղումէն յետոյ:

— Եթէ որեւէ ուրիշ փափաք ունիք:

— Շնորհակալ եմ:

Թուրք թերթերը արձագանգ հանդիսացած են այս տեսակցութեան:

ՍՊԻՏԱԿԻ ՏԻԿՈՒՆ
(ԾՆՆԴԵՑ 1905ԹՎԻՆ ՆԻՓԻՆ)

ՎԱՂՎԱՆ ՄԱՂՎԱՀ

—o—

Մեծապատիվ ընթերցողներուն կը հաղորդենք, որ Սպիտակի Տիկնանց Օգնական Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովը, որ գումարուեցաւ Կիրակի, 15 Յունուար ընթացքին, ընտրեց հետեւեալ Տիկնայք Վարչութիւնը.

Տիկին Ազնիւ Ալեքսանեան, Տիկին Մարիամ Ալեքսանեան, Տիկին Սիրանոյշ Ալեքսանեան, Տիկին Ռուբինա Ալեքսանեան, Տիկին Ռուբինա Ալեքսանեան, Տիկին Ռուբինա

…ներ վերջին վիճակագրութեան մասին ։ Հրանդ Մարտիրոսեան ըսած է, թէ անցեալ տարուան աճի համեմատութիւնը եղած է 34 առ հազար ։

Մանաւորաբար Երեւանի աճը եղած է աչքառու։ Վերջին երկու տարուան ընթացքին բնակչութեան թիւին վրայ աւելցած է յիսուն հազար հոգի ։

Նկատի ունենալով հայ ժողովուրդին աճման թափը, որ երկրորդ տեղը կը գրաւէ Խորհ. Միութեան բաղկացուցիչ երկիրներուն մէջ, Հայաստանի բնակչութեան թիւը պէտք է ըլլար այսօր ոչ թէ 1·890·000, այլ շատ աւելին ։

Եթէ նկատի ունենանք Հրանդ Մարտիրոսեանի ցոյց տուած 34 առ հազար աճումի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան մէկ միլիոն բնակչութեան թիւերը, քառասուն տարուան ընթացքին Հայաստանի բնակչութեան թիւը պիտի հասնէր ոչ թէ 1·890·000 հոգիի, այլ 2·360·000ի, առանց նկատի առնելու հարիւր հազար ներգաղթողներու թիւը եւ անոնց բազմացման տոկոսը ։

Բնականօրէն, ամէն մէկ սրտցաւ Հայ հարց պիտի տայ, թէ ինչո՞ւ Հայաստանի բնակչութիւնը չէ աւելցած համեմատական չափով ։

Դառն վիշտով է որ պիտի պատասխանենք այդ հարցումին ։

Որովհետեւ, հակառակ համայնավարներու հաւաստիքներուն թէ Հայաստան ազատ է եւ կ'ապրի երջանիկ պայմաններու մէջ, մեր ժողովուրդը այս քառասուն տարուան ընթացքին չէ ապրած ազատ մարդու բնականոն կեանքը, այլ տառապած է համայնավար բռնակալութեան տակ, ենթարկուելով անլուր տանջանքներու, աքսորի, բանտի, տեղահանութեան եւ ընդակահարութեան ։

Ո՞ւր համար գաղտնիք է թէ երկու ճիւաղներ, Ստալին եւ Բերիա, իրենց միահեծան իշխանութեան օրերուն՝ ամէն կերպ ջանացին պակսեցնել Հայոց թիւը ջարդերով, աքսորով եւ անմարդկային հալածանքներով։ Ոչ միայն հայաստանեան հողերը Թուրքին ու Վրացին ընծայելով, այլ եւ ոտնձգութիւններ ընելով Ուխլսնեան սահմաններով Հայաստանի դէմ եւս ։

Անշուշտ, աւանդապահ մեր ժողովուրդին աճման թափը չակարացաւ, համայնավար կարգերու բերումով եւ թշնամական վերաբերումով տեղի ունեցան բռնագաղթեր, աքսորներ, բանտարկութիւններ, որոնք անճիտեցին մեր ժողովուրդը ։

Ո՞վ կրնայ ըսել մեզի թէ ներգաղթող Հայերու հարիւր հազարէն քանի՞ հոգի մնացած է Հայաստանի մէջ

Նախախորհրդային շրջանին Մոսկուային մէջ հազիւ հինգ հազար կը հաշուէին Հայերու թիւը։ Այսօր հոն ունինք հարիւր հազարէ աւելի Հայեր։ Անոնք իրենց կամքո՞վ գացին հոն ։

Ղազախստանի մէջ այսօր յիսուն հազար Հայեր կան, մեծ մասը դպրոցական պատանիներ եւ երիտասարդներ, որոնք այդ երկրի խոպան հողերը մշակելու համար «կամաւոր» գացած են, ըստ Հայաստանեան թերթերուն։ Անշուշտ «եղբայրական» օգնութիւն ընելու հայրենասիրական պարտք մը կատարելու նախանձախնդրութեամբ ։

Նոյնը նաեւ Ուզպեկիստանի եւ ուրիշ վայրերու խոպան հողերու մշակութեան նպատակով «կամաւոր» գացողներու մասին ։

Հայաստանի արուեստագէտները, ճարտարապետներն ու գիտնականներն ալ կը ճամբեն ուրիշ երկիրներ՝ զրկելով զանոնք հայրենիքի վերաշինութեան աշխատանքներէն ։

Այլասերած սոփեստները թող չըն քարոզ չկարդան մեզի թէ տարբերութիւնն ինչ է, Հայաստան եղեր է թէ Ղազախստան, չէ՞ որ միեւնոյն հայրենիքն է ։ Թող չառարկուի նաեւ, թէ մեր Հայրենիքի սահմանները նեղ են, բաւարար տեղ չկայ աճող բնակչութեան համար եւ բնականաբար անոնք կը ղրկուին նոյն հայրենիքի տարբեր հողամասերուն վրայ աշխատելու ։

Հապա ո՞ւր մնացին ուխտաւորներու այն հաւաստիացումները թէ վարչապետ Խրուշչեւ Հայաստանի քառասնամեակի փառապանծ հանդիսութիւններուն առթիւ Հայաստանի դէմ գործուած անարդարութիւնը դարմանելու համար Ղարաբաղն ու Նախիջեւանը պիտի վերադարձնէ Հայերուն ։

Ուրիշ աղբիւրներէ ալ լուրեր հասան այդ հողամասերու վերադարձին մասին։

Ո՞ւր մնացին այդ տարաձայնութիւնները ։

Խրուշչեւ եկաւ Հայաստան, մասնակցեցաւ քառասնամեակի տօնակատարութիւններուն, ճառեր խօսեցաւ ժամերով, սլաքներ արձակեց ազատ աշխարհին դէմ, ջատագովեց խաղաղութիւնը եւ առանց Հայերու հասցուած վէրքերը դարմանելու՝ մեկնեցաւ, պաղ ջուր լեցնելով տաքգլուխ միամիտներու եւ «պրակտիկ» օգնութիւն սպասող անմիտներու գլխուն։

Մեր Հայրենիքի սահմանները նեղ են աճող բնակչութեան համար եւ եղեռնագործութիւն է բնիկները տեղահանել։ Եթէ իրապէս ազատ է մեր Հայրենիքը եւ իրաւահաւասար մէկ անդամը Խ· Միութեան, պէտք է մեր հայրենիքէն անիրաւաբար անջատուած հողամասերը վերադարձուին իսկական տիրոջ ։

Եթէ Հայաստանի կառավարութիւնը ի վիճակի չէ նման պահանջ մը ընելու, արտահայաստանը պէտք է միշտ իր ձայնը բարձրացնէ եւ արդարութիւն պահանջէ ։

Մենք ուրիշին հողը չենք ուզեր, մեր նախահայրերու արիւնով ներկուած հողերն է որ կը պահանջենք ։

Հայաստանը պէտք ունի այդ հողերուն՝ ամբողջանալու համար ։

(Խմբ· ԱՍՊԱՐԷԶԻ)

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՏԱԹԵՒԻ ՋՐԱԵԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆԸ

Աւելի մէկն է Զանգեզուրի Որոտան գետին վրայ շինուելիք եօթը ջրաելեկտրակայաններէն, որոնց երեքը՝ Ազրբէջանի սահմաններուն վրայ ։

Տաթեւի Ջրաելեկտրակայանը պիտի ըլլայ ամէնէն մեծը՝ երեսուն քիլոմեթր երկարութիւն ունեցող շինութիւններով ։ Ջուրը դէպի կայանի փոթորակները (թիւրպին) պիտի հասնի վեց հարիւր մեթր բարձրութենէ մը՝ երկու քիլոմեթր երկարութեամբ ջրմուղով ։

ԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Ուսուցիչներուն համար է եւ նպատակ ունի այս վերջիններուն ծանօթացնել գիտական եւ թէքնիք նորագոյն գիւտերը եւ ձեւերը։ Այս ձեւով կը յուսան բարձրացնել ուսուցիչներուն մասնագիտական մակարդակը։ Համալսարանը, որուն բացումը կատարուեցաւ վերջերս, ունի բնագիտական – ուսողական ճիւղ՝ թուաբանութեան, բնագիտութեան եւ թէքնիք գիտութիւններու բաժիններով· քիմիա – կենսաբանական ճիւղ՝ բնալուծութեան եւ կենսաբանութեան բաժիններով · պատմա – աշխարհագրական ճիւղ՝ պատմութեան եւ աշխարհագրութեան բաժիններով· լեզուա – գրական ճիւղ՝ լեզուի եւ գրականութեան բաժիններով եւ վերջապէս՝ մանկավարժութեան եւ հոգեբանութեան ճիւղ՝ տարրական դասարաններու ուսուցիչներուն համար ։

Նախատեսուած է յետագային բանալ նաեւ նախադպրոցական դաստիարակութեան ճիւղ մը։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Մ· ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ·— « Տաղեր»·— 200 էջ, 10·000 տպաքանակով։ Գիրքը կը սկսի գրականագէտ Ա· Ինճիկեանի ընդարձակ վերլուծական յօդուածով, ուր ներկայացուած են տաղանդաւոր հայ բանաստեղծին կեանքն ու անոր գործերը։ Գիրքին մէջ զետեղուած են բանաստեղծին տաղերը ։ Վերջին էջերուն մէջ կան ծանօթագրութիւններ եւ բառարան մը ։

Կ· ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ·— « Հայ մեմուարային գրականութեան պատմութիւնից » , 227 էջ։ Այս գիրքը նուիրուած է 18րդ եւ 19րդ դարերու հայ յուշագրական գրականութեան ուսումնասիրութեան ։ Այստեղ ներկայացուած են հայ առաջին յուշագրողները՝ Յովսէփ Էմին, Հ· Արարատեան եւ ուրիշներ ։

ԱՔՍՈՐ՝ ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏՆԵՐՈՒՆ

Օր ըստ օրէ խստագոյն պատիժներ կը սահմանուին ընկերային տականքներուն դէմ, որոնց թիւը, դատելով Երեւանի թերթերէն, շատցած է։ Այժմ, Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութեան մէկ նոր որոշումին համաձայն, երկուքէն հինգ տարուան աքսորի պիտի դատապարտուին դատարկապորտները եւ շահագիտութեամբ զբաղողները։

ՆՈՐ ԱՒԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԳԵՐԸ

« Սով· Հայաստան » թերթի սեփական թղթակիցներէն մին՝ Ռ· Գարսանցեան, մռայլ գոյներով կը ներկայացնէ Մաստարա, Կարմրաշէն, Արտէնի, Արագածի եւ կարգ մը ուրիշ նոր աւաններու վիճակը, ուր թղթակիցին համաձայն, ոչ ելեկտրականութիւն, ոչ դեղ ու նոյնիսկ գրեթէ ջուր չկայ։ «Արագած աւանում, որ ունի մօտ երեք հազար բնակիչ, գործում է ընդամէնը ջրի մէկ ծորակ» կը գրէ թղթակիցը ։

ԳՆԱՀԱՏԵԼԻ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երեւանի մանկավարժական դպրոցին ծրագրին մէջ մտցուած է երաժշտութեան դասաւանդութիւնը ։ Չորս տարիէ ի վեր եղած է այս կարգադրութիւնը, որուն շնորհիւ, ուսանողութիւնը կը ստանայ երկրորդ մասնագիտութիւն մը՝ երգ – երաժշտութեան դասատուի մասնագիտութիւն ։

Երաժշտութեան ծրագրին մէջ կը մտնեն խազերգութիւն (սոլֆէժ), երաժշտութեան տեսութիւն եւ պատմութիւն, երգեցողութեան դասաւանդութիւն եւն·։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՆ

Յունիս 16էն 18ը, ամբողջ երեք օր, Հայաստանի գրականութիւնը եւ երգը ներկայացուած է Մոսկուայի ռուս հասարակութեան, հայ բանաստեղծներու կողմէ։ Իրենց գործերէն կարդացած են Գեղամ Սարեան, Համօ Սահեան, Սիլվա Կապուտիկեան, Գուրգէն Բորեան, Հրաչեայ Յովհաննիսեան, Նայիրի Զարեան, Մարօ Մարգարեան, Արշաւիր Դարբնի։

Համերգին մասնակցած են շնորհալի երգիչներ եւ երգչուհիներ ։

Հր· Յովհաննիսեան, Հայաստանի գրողներու միութեան քարտուղարը, խօսած է հայ մշակոյթի մասին ընդհանրապէս եւ հայ գրականութեան մասին մասնաւորապէս ։

Ամերիկայի շատ մը քաղաքներուն մէջ, օրէնքներ կան, որ այրերուն կ'արգիլեն երկար նայիլ կիներուն եւ փոխադարձաբար ։

×

Պատկերասփիւռի գիւտը բրաւ Փօլ Նիփքով, որ 1884ին հնարեց ելեկտրական հեռադիտակ մը, որ նոր գիւտի ընկզբնաւորութիւնն էր ։

×

Ձիերու ոտքերը պայտելը, Քրիստոսէ 200 տարի առաջ ծանօթ էր Հելլէններուն եւ նաեւ Հռոմայեցիներուն ։

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (245)

ՀԱՅՈՑ ԲԵՐԴԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Շուտով սակայն Պարսիկները համոզուեցին, որ կռուի այդ ձեւը արդիւնք չի տալիս, բացի կորուստներից, փոխեցին նրա եղանակները։ Մի քանի օրուայ դադարից յետոյ՝ նրանք հայ շինականներին քշում էին դէպի բերդը, իրենք թաքնուում նրանց ետեւ, որպէսզի Հայերը կոտորեն Հայերին։ Կամ՝ հայ շինականներին հագցնում էին պարսից զինուորների հագուստներ եւ նորից դէպի բերդը ···

Բայց մէկ – երկու օրից, բարեբախտաբար, բերդականների համար պարզուեց այդ խորամանկութիւնը· նրանք հասկացան իրօք, որ անզէն եկողները Հայեր են՝ պարսից շորեր հագած, ու այնուհետեւ նետեր արձակում էին դարձեալ նրանց ետեւից եկող Պարսիկների վրայ, որոնք սովորաբար զինուած էին լինում նետ – աղեղով ու սրերով ։

Եւ այս միատեսակ, միօրինակ բախումները տեւեցին շաբաթներ, ամիսներ՝ մի կամ մի քանի օրուայ ընդմիջումներով։

Հայերը գիտէին, որ, լոյսը բացուելուն պէս, Պարսիկները պիտի բարձրանան սարը, ուստի եւ թեթեւակի զինուած խմբերով դուրս էին գալիս բերդի երկու դռնից եւ գործադրում Հայաստանի կռուի հնագոյն զէնքերից մէկը· վերեւից քարեր էին գլորում ներքեւ ։

Այդ անում էին նաեւ այն պատճառով, որովհետեւ Պարսիկները բարձրանում էին մեծ մասամբ կուզեկուզ կամ փորսող, իսկ պառկած մարդուն նետը չէր դիպչում, այն էլ վերեւից ներքեւ, կամ դիպչում էր հազուադէպ։

Երկրորդ· կար աւելի լուրջ հանգամանք· բերդականներն աշխատում էին խնայել, անտեսել նետերը, քանի որ պաշարը շատ չէր եւ դրսից բերել չէին կարող· ուստի եւ, եթէ թշնամուն կարելի էր վնասել քարով, աւելորդ էր նետեր վատնել։ Ու պէտք է ասել, գլորած քարերով քիչ մարդ չէր սպանւում Պարսիկներից։ Իսկ Արտագերսի սարալանջերը միայն քարեր ունէին, եւ հայ մարտիկները դժգոհ չէին այդ քարերից ։

Պարսիկները տեսնելով իրենց ապարդիւն զոհերը՝ երբեմն, Հայերին խաբելու համար, դիմում էին նոր խորամանկութիւնների, երկու – երեք օրով, երբեմն մի շաբաթով դադարեցնում էին գրոհները, նոյնիսկ վերցնում էին պաշարումը, ստեղծելով այն երեւոյթը, թէ հեռացան յուսահատուած, որպէսզի հայերը խաբուելով՝ իջնեն բերդից, եւ իրենք գերեն նրանց եւ յանկարծակի յարձակումով խուժեն բերդը։

Բայց բերդապետը հասկանում էր խորամանկութիւնը, բերդի բնակիչները նոյնպէս դիւրութեամբ չէին հաւատում դրան· սպասում էին եւ զգուշանում աւելի ։

Ու ինչպէս կեանքը բերդում, այնպէս էլ կռիւները թշնամու դէմ անցնում էին միատեսակ, միօրինակ։ Ինչպէս բերդապահներն իրենց գործն էին անում, այնպէս էլ Փառանձեմը, կռուի պահերին, կանգնում էր բերդի վերին պարսպի գլխին՝ իր սովորական տեղը կամ բարձրանում նրա բուրգերից մէկը եւ դիտում մարտը ։ Եւ ամէն անգամ նրա երեւումը չքամբրի կանանց հետ ոգեւորում էր մարտիկներին· նրանք կռւում էին աւելի կատաղի ։

Երիտասարդ ռազմիկներն սաստ կամենում էին մխիթարել այդ սգաւոր կնոջը եւ յուսադրել, թէ քանի իրենք կան՝ թոյլ չեն տայ պարսիկը որեւէ կերպ անարգի նրան, որ չէր կամեցել, ազատուելու համար, հեռանալ երկրից, այլ ապաւինել էր իրենց եւ բերդին՝ երկիրը փրկելու յոյսով։ Զինուորները նրան նայում էին ոչ իբրեւ թագուհու, այլ մի խիզախ կնոջ, որ իրենց հետ միասին տանջւում էր հայրենի երկիրը թշնամուց ազատելու համար ։

Վերջին ամիսներին Փառանձեմը տանջուած տեսք ունէր· նիհարել էր, գունատուել, բայց պահպանել էր սեւ աչքերի հուրը եւ խրոխտ կեցուածքը ։

Ոչ ոք, անգամ մօտիկները, չգիտէին թէ ինչ ծանր մտքեր ու ծանր ապրումներ է ունենում նա։ Բայց այն հանգամանքը, որ նրա սպասած օգնութեան յոյսերը չարդարացան — հասկանալի էր դարձնում նրա վիշտը ։

Եւ, իրօք, Փառանձեմն այժմ ծանր մտատանջութեան եւ ծանր վշտի մէջ էր· ի՞նչ եղաւ, ո՞ւր մնաց Մուշեղը ։ Ի՞նչ եղաւ Պապը ··· Միթէ՞ ճանապարհներն այնքան փակ են, որ երկուսով չեն կարողանում գէթ մի լուր ուղարկել իրեն ։ Վատ նախազգացումները թոյլ չէին տալիս նրան քնելու, եւ նա երբեմն զղջում էր, որ Մուշեղին ուղարկեց Բիւզանդիա ··· Փառանձեմը սակայն ջանում էր իր վշտերը ու իր խոհերը թաքցնել ամէնքից եւ մարդկանց երեւալ յոյսերով ու հաւատքով լի, նոյնիսկ խրոխտ ։

ՍՏԵՓԱՆ ԶՕՐԵԱՆ

(Շար·)

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ ՄԷՋ

Եւրոպայի Հայոց Կաթող. Պատուիրակ Գերաչնորհ Սերովբէ Եպիս. Մանուկեանի հրահանգով, փոն տը Շէրիւի եւ շրջա – կայքի Ազգ. Միութիւնը կը փութայ տե– ղեկացնել թէ այս Ուրբաթ, միջ պատա– րագին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ Տէսինէն Տէր Վարագ քհնյ. Ա– ւագեանը, դպրապետութեամբ Պ. Գրի – գոր Մարտիրոսեանի նաեւ Դպրաց Դասու եւ Տէսինի նորակազմ երգչախումբի մաս– նակցութեամբ,

Ի յիշատակ նորօք հանգուցեալ Թուր – քիոյ Հայոց բազմավաստակ Պատրիարք Տ. Գարեգին Արք. Յաչատուրեանի:

Առաւօտեան ժամերգութիւն ժամը 9 – ին, Ս. պատարագ ժամը 10ին, հոգեհան– գիստ ժամը 11ին:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ
ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԷՀԼԻՐԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. Քրխստափոր ենթակոմիտէի ընկերներէն՝ ողբացեալ ընկեր Նչան Կակոսեանի մահուան քա – ռասունքին առթիւ Մշակոյթի Տան Սո – ղոմոն Թէհլիրեան սրահին հետեւեալ նը– էրները կ'ընեն.— Ընկերներ Ա. Քէօսէ– եան, Պ. Յակոբեան տասնական Ն. Ֆ., Գ. Գուլոյեան, Ա. Ծերունեան, Պ. Ծա – ռուկեան, Ի. Մխիթարեան, Ա. Արմա – զանեան, Ա. Շահպազեան, Պ. Փխոյ – եան, Օ. Ճառայեան, Կ. Թիւթէլեան Յա–

JACQUES TORANIAN
Agent Immobilier
Assureur Conseil.
Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը
RIVE GAUCHE IMMOBILIER
42, *Bld. Arago — Tél. : POR.* 03–94
կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ
ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ – ՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo–փրոփրիէ– թէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐ– ԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար
Expertise Gratuite
Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար
Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie
— PRIX ETUDIES —
Tous risques assurés

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱԻՍՏՐԻԱ
ՎԵՆԵՏԻԿ-ԹԻՐՈԼ-ՎԻԷՆՆԱ
ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբա – նութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան:

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝
10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)
Tél. : ODEon 02-12
Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝
E. DJEZIRIAN
27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)
Tél. : PRO. 35-85

26 օր, փարիզէն փարիզ, ճամբոր– դութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ.:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԴԷՊԻ
ԵՐԵՒԱՆ
երեք շաբաթը անգամ մը
ՆԱԻՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ
երթուդարձի գիներն են, կերակուրով
վերադարձին կարելի է վենետիկ իջնել
13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ
Պանդոկի մէջ բնակութեամբ
եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

Ձեղջ խմբովին ճամբորդողներուն:

Ուղեդոցքի իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճաբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝
ԺԱՆ-ԵԼԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ.
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 21– ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հայ Ազգ. Միութեան, կազմակերպուած է դաշ – տահանդէս մը ,այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, «Լաթապուրէթ»ի դաշ– տին վրայ, ղով եւ սառնորակ գետակին եղերքը ...

Գեղարուեստական բաժին, երգ, պար – տասանութիւն եւ պար:

Ճոխ պիւֆէ, առատ կերուխում ...

Բարձրախօսէն անընդհատ պիտի լսէք Հայաստանեան երգեր եւ գեղջուկ պա – րեր: Հայարոյր եւ խանդավառ մթնո – լորտ:

Սիրով կը հրաւիրուի Վիէնի Հայու – թիւնը այս ընտանեկան դաշտահանդէ – սին:

Communiqué
Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.
LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.
Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.
S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25,Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարե – դարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթա– կոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդին եւ կա– պոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն:

Յուլիս 30ին, կիրակի ամբողջ օրը, վալապուի ծառախիտ անտառին մէջ:

Շրջանիս ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթո – քարները:

Մանրամասնութիւնները յետագային:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղին վարչական ժողովը այս Հինգշաբթի երե– կոյ ժամը վեցին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 Ռիւ Պլէօ:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ կրթնպալի Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ մասնակցութեամբ Տէսինի քոյր մասնաճիւղի Յուլիս 23ին կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Վիլար տը Լանի ճամբուն վրայ, Սասնաժէն վեց քիլոմեթր անդին Անժէնի գիւղին ելքին, գեղեցիկ անտառին մէջ սառնորակ ջու – րին եղերքը:

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ:

Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հա– կական սալերը:

Ճոխ պիւֆէ, զանազան ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ: Հայկական հա– ճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ:

ԾԱՆՕԹ.— Օթոքառերը կը մեկնին սո– վորական վայրերէն, սովորական ժամե– րուն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Համախարբերդցիական Հայր. Միու – թեան Սէնթ Անթուանի մասնաճիւղի դաշտահանդէսը, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, Սէնթ Անտրէի գեղեցիկ պարտէզին մէջ:

Հանդիսավայրը երթալու համար, փը– լաս տ'Իթալին առնել 25 թիւ օթոպիւսը, իջնել վերջաւորութեան:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ
ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղադաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Ագրանադրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1 – 8, 17 Ռիւ Պլէօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէր:
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Ռիւ Տիւնուան:
ՎԱԼԱՆՍ.— Մազաքեան, 14 Ռիւ Ֆրանքլէն:
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Ռիւ Քոլի:
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Ալբիմեան, 2 Ռիւ Ռապըլէ:
ՆԻՄ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մաճեան:

CARINE ALEXANDRA
Couture Boutique
SALONS DE VENTE
5, RUE SAULNIER (entresol), PARIS 9e
Tél.: TAI. 82-18, Métro: Cadet ou Montmartre

BERN'S
prêt à porter industriel
ATELIERS:
17, Rue Cadet, Paris 9e
Tél. : TRUdaine 45-42

ՊԵՐՃ ԷՔՍԷԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ROBES, TAILLEURS, MANTEAUX, IMPERMEABLES, PANTALONS DE DAMES (DANS NOS TISSUS EXCLUSIFS) VÊTEMENTS DE PEAU, COLIFICHETS
Chaque semaine un article publicitaire
Cette semaine : ROBE, SOIE NATURELLE IMPRIMÉE 89 NF.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՅՈՒԼԻՍ — JEUDI 13 JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9152 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17րդ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4953

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՊԱԳԱՆ ԸՆԿԵՐՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ Է

—o—

Ֆրանքֆորթի յայտարարութիւնը կարեւոր տեղ մը կուտայ նաեւ «Տնտեսական ժողովրդավարութիւն» : Մանաւանդ անոր համար, որ ընկերվարութիւնը ծրրագրելով առաւ տասնեւեւններորդ դարուն՝ աշխատաւորներու տնտեսական — նիւթական կացութիւնը բարւոքելու եւ «կապիտալիստ»ներու չահագործման վերջ տալու նպատակով :

Ընկերվարութիւնը կը ձգտի «դրամատիրութիւն»ը փոխարինել վարչաձեւով մը, որուն մէջ հանրային շահը անհատականէն աւելի գերակշիռ պիտի ըլլայ : Իր անմիջական նպատակն է լրիւ աշխատանք հայթայթել բոլորին, զարկ տալ արտադրութեան, բարձրացնել ապրուստի մակարդակը, երաշխաւորել ընկերային ապահովութիւնը, արդար կերպով բաշխել հասոյթներն ու սեփականութիւնը :

Միջազգային շարժում մըն է ընկերվարութիւնը, որուն բուն նպատակն է ապահովել «ընկերային արդարութիւն»ը, աւրուստի լաւագոյն պայմաններ, ազատութիւն եւ համաշխարհային խաղաղութիւն :

Միայն Մարքսեան վարդապետութեան հետեւորդները չեն, որ ընկերվարական են : Կան, որ կրօնական կամ մարդասիրական սկզբունքներէ մեկնելով կը հասնին ընկերվարութեան :

Հանրային սեփականութիւնը կարելի է իրագործել՝ ազգայնացնելով գոյութիւն ունեցող անհատական ձեռնարկները, հիմնելով նոր հանրային ձեռնարկներ՝ քաղաքապետական եւ նահանգային, կամ հիմնելով սպառողներու եւ արտադրողներու գործակցական ընկերութիւններ : Հանրային սեփականութեան այս զանազան ձեւերը ինքնին նպատակ չեն, այլ միջոց՝ հակակշռելու այն հիմնական արտադրութեանց ու սպասարկութիւնները, որոնցմէ կախում ունի հանրութեան տնտեսական կեանքն ու բարօրութիւնը :

Ընկերվարականները կը պայքարին ջընջելու համար ամէն կարգի օրինական, տնտեսական ու քաղաքական խտրութիւնները՝ սեռերու, ընկերային խմբաւորումներու, քաղաքացիներու եւ զիւղացիներու, տեղական կամ ցեղային հաւաքներու միջեւ :

Ժողովրդավար ընկերվարութիւնը հակառակ է ամէն տեսակի աշխարհակալութեան : Կը պայքարի բոլոր ժողովուրդներու կեղեքումին եւ շահագործման դէմ : Աշխարհի մէկ մասին մէջ տիրող աղքատութիւնը կը նկատէ սպառնալիք մը միւս մասերու բարեկեցութեան : Անհրաժեշտ է նոր բաշխումի ենթարկել աշխարհի հարստութիւնները եւ զարկ տալ ետամնաց երկիրներու արտադրական կարողութեան :

Խաղաղութեան եւ ազատութեան համար մղուած պայքարները իրարմէ անբաժանելի են :

Ընկերվարականներու թիւը կ՚աճի տարուէ տարի : 1931ի վեց միլիոնին փոխարէն՝ ներկայիս տասը միլիոն անդամներ եւ 65 միլիոն քուէարկուներ կը հաւատան ընկերվարական կուսակցութիւններու Եւրոպայի, Ասիոյ, Ամերիկաներու, Աւստրալիոյ եւ Նոր Զելանտայի մէջ : Ափրիկէի նորազատ երկիրներուն մէջ եւս սկսած են արմատ բռնել ընկերվարական սկզբունքները :

Համայնավարութեան բռնապետական միթոտներուն դէմ ընկերվարութիւնը կը պարզէ կուռ ժողովրդավարական — ազատական վսեմ եւ ազնիւ սկզբունքներով :

Ապագան իրն է անպայման :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍԱԼԱՆ Ժուհօ, Կարտի եւ հինգ զընդապետներ՝ Արկու, Պրուազա, Կաստ, Կոտար եւ Լաշըրուա մահուան դատապարտուեցան ի բացակայութեան, Ընդհ. դատախազը ասոնց վրայ բարդեց Ապրիլ 22ի դէպքին ամբողջ պատասխանատուութիւնը : Ասոնք որ չյանձնուեցան, կը շարունակեն դաւել : 45 վայրկեան խորհրդակցութենէ ետք, բոլորն ալ մահուան դատապարտուեցան :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ մէջ հրովարտակ մը հրապարակուեցաւ որուն համաձայն Վարշաւայի ամէն մէկ բնակիչը եօթը քառակուսի մեթր բնակելի վայրէ իրաւունք պիտի ունենայ փոխանակ ինը քառակուսի մեթրի : Մնաց որ այս ալ պիտի տրուի նախընտրաբար անոնց որոնք «ընկերվարութիւն կը կառուցանեն» : Կոմուլքա յայտարարեց նոյնիսկ, թէ որոշ պարագաներու մէջ, մինչեւ հինգ քառակուսի մեթրի կրնայ իջնել այդ իրաւունքը :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ մէջ, առջի օր բացուեցաւ «Շարժանկարի փառատօնը» որուն բացումը, միջադէպով մը, կատարած է Ճինա Լոլոպրիճիտա : Իտալուհի մեծատաղանդ արուեստագիտուհին բացման հանդիսութիւնը կէս ձգած ու մեկնած է : Մինչ ինք բացատրած է թէ «չէր խոստացած մինչեւ վերջը մնալ» կարգ մը ուրիշ բացատրութիւններ ալ տրուած են որոնց կարգին կը յիշուի թէ Ճինա նեղուած է, որ զինքը օդակայանէն Սթատ Լէճին տարած են եւ չէ կրցած փոխուիլ : Կ՚ըսուի նաեւ թէ մշակութային նախարարուհին տիկին Ֆուրցեվա 45 վայրկեան համայնավարութիւն քարոզած է եւ հազիւ քանի մը ակնարկութիւն ըրած է շարժարուեստին ... :

ՓԱՊԸ արտօնեց որ Ֆրանսական հողամասին վրայ պահք չպահուի այս Ուրբաթ (Յուլիս 14) :

ԱԶԳ. Ժողովի մէջ, միջադէպ մը պատահեցաւ առջի օր երբ երեսփոխան Լը Փէն ըսաւ թէ զինուորական դաշնի համաձայնութիւն կայ Ալժ. Ազատ. Ճակատի եւ Ֆրանսայի միջեւ : «Սխալ է» պոռաց Մեսմէր : Աղմուկը կը բարձրանայ երբ Լը Փէն կ՚աւելցնէ .— «Գարշելի ծուղակի մը մէջ չէ՞ք տարած բանակը, եթէ այս դաւաճանութիւն է» : Այդ պահուն կոլեան երեսփոխան մը կ՚ըսէ «եթէ կը յամարձակիք, առաջարկեցէք որ տը Կոլ Բարձրագոյն Ատեանի առջեւ քաշուի» : Լը Փէն կը պատասխանէ .— «Հաւատացէք, որ այն օրը երբ Պ. Լը Փէն զտնէ որ իր պարտականութիւնն է տը Կոլը Բարձրագոյն Ատեանին յանձնել, կ՚ընէ » :

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ Պելքասէմ Քրիմ յայտարարեց, թէ պատրաստ են բանակցելու Ֆրանսայի հետ, առանց նախապայմանի : Միեւնոյն առթիւ դիտել տուաւ, թէ Ալժերացիները վճռած են ձեռք ձգել իրենց անկախութիւնը եւ պահպանել երկրին ամբողջականութիւնը, առանց որոնց, խաղաղութիւն կարելի չէ հաստատել Ալժերիոյ մէջ :

250 ՄԵՌԵԱԼ կան Փորթուկալ Սէյվ նաւուն մէջ : Նաւը ընկղմեցաւ առջի օր Մոզամպիքի ծովեզերքը, 550 ճամբորդներ ունէր :

ՔԱԹԱՆԿԱ իր անկախութեան առաջին տարեդարձը տօնեց, առջի օր : «Կը տօնենք քաղաքակրթութեան յաղթանակը քաոսին վրայ» յայտարարեց Չոմպէ :

ՃԱՓՈՆԻ արտաքին նախարարը՝ Քոսաքա Հռոմ մեկնեցաւ : Փարիզի մէջ, ուր կը գտնուէր քանի մը օրէ ի վեր, շուրջ մէկ ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հանրապետութեան Նախագահին հետ :

ԿԱԿԱՐԻՆ մեծ ընդունելութեան արժանացաւ Լոնտոնի մէջ : Հինգշաբթի օր ճաշի հրաւիրուած է Թագուհիին կողմէ :

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Գարեգին Պատրիարքի յուղարկաւորութիւնը դէպք մըն է, որ բնականօրէն կը զբաղեցնէ Պոլսոյ Հայութիւնը, բայց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ներկայութիւնը եւս դէպք մըն է, որ առանձնապէս կը զբաղեցնէ : Ատոր ապացոյց այն անօրինակ աջ - համբոյրի արարողութիւնը, որ տեղի ունեցաւ պատրիարքարանին մէջ : Պոլսոյ հայերէն թերթերը երկար կը նկարագրեն, նոյնիսկ նկարներով ցոյց կուտան աջ - համբոյրի այդ տեսարանը : Ընդհանրապէս տարեց կիներ են, ըստ պատկերներուն՝ գաւառացիներ են, որոնք Պատրիարքարանին Մայր - դահլիճին դրան առջեւ՝ կը հանեն իրենց կօշիկները, ծունկի կուգան եւ ծնրադիր կը յառաջանան մինչեւ դահլիճին խորը, ուր բազմած է կաթողիկոսը : Ուխտաւորի պէս անոնք կը համբուրեն կաթողիկոսին քղանցքը, յետոյ կ՚առնեն կաթողիկոսին Աջը, կը համբուրեն, իրենց երեսին կը քսեն, չեն գոհանար մէկ անգամով, կրկին կը համբուրեն, դարձեալ իրենց երեսը կը քսեն կաթողիկոսին քղանցքին, եւ կը բաժնուին ակամայ :

Աջ - համբոյրի այս արարողութիւնը երկար տեւեց, որովհետեւ կարգ կազմած էր ժողովուրդը դրան առջեւ,— հաւատացեալ մեծ - մայրիկներ, մայրեր, իրենց զաւակներուն ու թոռներուն հետ, տողանցք կատարեցին ամբողջ կէս - օր մը : Այս տեսարանը գրաւած է Թուրք թերթերուն ուշադրութիւնը : Այսպէս «Ճիւմհուրիյէթ» կը գրէ թէ « Հայերը համբուրելով կաթողիկոսին աջը, hաճի կ՚ըլլային » :

Պատրիարքին յուղարկաւորութեան գալով՝ Կարգադիր Մարմինը կատարեալ ու մանրամասն յայտագիր մը պատրաստած էր, ճշդելով ամէն աշխատանք : Պատմական եւ աւանդական իր արժէքին համար կուտանք այս յայտագիրը .—

1.— Առաւօտեան ժամերգութենէն առաջ, ժամը 6.30ին .—

Ա) Կարգադիր մարմնի անդամները, Բ) Իբր հրաւիրակ պաշտօն ունեցող անձեր եւ Գ) Կարգապահական խումբերու մաս կազմող բոլոր միութիւններու եւ երգչախումբերու եւ դպրաց դասերու անդամները ներկայ կ՚ըլլան Պատրիարքարանի բակի մէջ եւ հոն իրենց խումբերու ներկայացուցիչներէն կը ստանան իրենց քօքարտները եւ իրենց պաշտօնին վերաբերեալ վերջին հրահանգները :

2.— Ժամը 7.45ին կը սկսի առաւօտեան ժամերգութիւնը, ներկայութեամբ երկու եպիսկոպոսներու, բոլոր վարդապետներուն եւ քահանայից դասուն :

3.— Ժամը 9ին կը ժամանէ Վեհ. Հայրապետը ընկերակցութեամբ եկեղեցական իշխանաւորներու, վարդապետներու եւայլն :

4.— Ժամը 9.30ին կը սկսի Ս. Պատարագը, որուն երգեցողութիւնները կը կատարուին Կոմիտաս եւ Գողթան երգչախումբերու եւ միւս երգչախումբերէն զրկուած երգիչ անդամներէ կազմուած ութսուն հոգինոց խումբի մը կողմէ : Իւրաքանչիւր երգող չապիկ կարենալ հագնելու համար կ՚ունենայ իր անունը արձանագրուած տոմս մը :

5.— Ողջոյնի ատեն օծման համար դագաղը կը բերուի բեմին առջեւ, քահանայ հայրերու կողմէ ու օծումէն ետքն ալ կը մնայ կեդրոնի դասին մէջ :

6.— «Հոգի Աստուծոյ»էն անմիջապէս ետք արարողութիւնները պիտի դադրին ու մինչ միայն երգեհոնը կը նուագէ եկեղեցական շարականները, օտար պաշտօնական մարմինները պիտի հրաւիրուին իրենց ցաւակցութիւնը յայտնելու Վեհ. Հայրապետին, որ բազմած պիտի ըլլայ գահին վրայ : Ցաւակցական արարողութենէն ետք օտար հիւրերէն փափաքողները պիտի մեկնին եկեղեցիէն, որմէ ետք արարողութիւնները պիտի շարունակուին, պատարագիչին կողմէ արտասանուած «Աստուածածին Սրբոյ Կոյսի Մարիամու » աղօթքով :

7.— «Լցաք ի բարութեան» շարականէն առաջ, վարագոյրին փակուելէն անմիջապէս ետք, արարողութիւնները կրկին պիտի դադրին եւ մինչ երգեհոնը կը նուագէ, օտար բարձրաստիճան կղերականները աստիճանի կարգով իրենց ցաւակցութիւնները պիտի յայտնեն Վեհ. Հայրապետին, որմէ ետք պիտի մեկնին եկեղեցիէն : «Լցաք ի բարութիւն» շարականով Վեհ. Հայրապետն ալ կը մեկնի եկեղեցիէն առաջնորդութեամբ ներկայ կղերական դասուն :

8.— Արարողութիւնները լրանալէն ետք, մէկ կողմէ կարգապահական խումբին կողմէ անցք պիտի բացուի թափօրին համար, պիտի բացուին զաւիթի դռները, եւ եկեղեցական թափօրը պիտի գայ գաւիթ, ուր եւս պիտի շարունակուին արարողութիւնները :

9.— Կանոնական աւետարաններու ընթերցումէն ետք, վերջին «Հայր Մեր»ը պիտի երգուի երգչախումբին կողմէ Պատրիարքարանի բակին մէջ :

10.— Պիտի կազմուի թափօրը հետեւեալ կերպով :

Ա) Նախ թափօրին առջեւէն պիտի երթայ սեւ կառք մը, որուն մէջ պիտի գտնուի աւագ լաւակիր վարդապետը եւ ուրիշ վարդապետներ : Բ) Մեռելակառքը : Գ) Պատրիարքարանի ինքնաշարժը, որուն մէջ պիտի նստին հանդիսադիր եպիսկոպոսները : Դ) Քահանայից դասուն կառքերը : Ե) Կարգադիր մարմնին կառքը : Զ) Միւս յուղարկաւորներու կառքերը :

11.— Թափօրը պիտի ուղղուի դէպի Շիշլիի գերեզմանատունը. նախապէս ճշդուած ուղեգծով :

12.— Թափօրը կազմուելէն անմիջապէս ետք, երեք օթօպիւսներ ամենակարճ ճամբով պիտի մեկնին Շիշլիի գերեզմանատունը : Առաջին օթօպիւսի մէջ պիտի գտնուին եկեղեցիներու երաժշտապետներ, որոնք պիտի կատարեն գերեզմանատան երգերը : Մինչեւ թափօրին ժամանումը՝ կարգապահական մարմինը պաշտօն պիտի ունենայ միջոցներ ձեռք առնելու թափօրին կանոնաւոր անցքին համար դէպի գերեզման ու գերեզմանին շուրջ ալ շրջանակ մը պիտի կազմէ խճողումը արգիլելու համար :

Նոյն կարգադիր մարմինը հրատարակութեան տուած է նաեւ հետեւեալ հրահանգները .—

Յուղարկաւորութեան հանդիսութիւններուն առթիւ կարգապահութիւնը ապահովելու, խճողումի արգելք ըլլալու եւ մանաւանդ երթեւեկը կանոնաւորելու համար՝ մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալով, կը տեղեկացնենք յուղարկաւորութեան մասնակցող հիւրերու եւ յարգոյ հասարակութեան թէ՝

1.— Հիւրերու եւ բարձրաստիճան հըրաւիրեալներու ժամանումը կանոնաւորելու, Մայր Եկեղեցւոյ եւ Պատրիարքարանի յարաբերութիւնը պահելու համար առաւօտեան կանուխ ժամերէն իսկ՝ երկու ծայրերէն հսկողութեան տակ առնուած պիտի ըլլայ Պատրիարքարանի գտնուած Շարափնէլ փողոցը :

Երկու ծայրերուն վրայ պաշտօն պիտի ունենան կարգապահական մարմնոյ անդամները, որոնց պիտի օժանդակեն ոստիկանական ուժեր :

2.— Այս անցքերէն պիտի կարենան մուտք գործել միայն պաշտօնական Փրոթոքոլի մաս կազմողներ, հրաւիրատոմս ունեցողներ եւ եկեղեցւոյ բակին մէջ ժողովուրդին տրամադրուած տեղերու համեմատութեամբ ժողովուրդ :

3.— 15 տարեկանէն աւելի պզտիկներ

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

(ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Ա.

Բերդին վրայ կը սաւառնէր սովամահութեան մղձաւանջը՝ իր ամբողջ այլանդակութեամբ եւ ուղեղը չանթահարող սարսափով: Ինչ որ չկրցան ընել Շապին Գարահիսարցի Թուրքերը, պետական զօրքը, հազարաւոր պաշըպոզուքները, երեք թնդանօթներն ու փաշայի մը սպառնալիքները, ահա կատարելու վրայ էր լուռ ներս սողոսկող սովի սարսափը.. Ժողովուրդի մէկ մասին մէջ արդէն յուսալքումի եւ անձնատուութեան հակամիտութիւններ սկսած էին ծայր տալ :

— Ի՞նչ է տարբերութիւնը, հինգ օր առաջ կամ հինգ օր ետք .. ի վերջոյ պիտի յանձնուինք, չէ՞, կ'առարկէին, ուրեմն ինչո՞ւ չօգտուիլ անոնց առաջարկներէն ... Թերեւս իրաւ պահեն իրենց խոստումները — գէթ անոնց մէկ մասը— եւ այսպիսով ազատի ժողովուրդին կէսը կամ աւելին ...

Անդրանիկ Պարոնվարդեան եւ Նշան Սերճենեան, երկուքն ալ աչքի ինկող Հայեր, պատրաստ էին վարիջնել՝ կառավարութեան հետ բանակցելու փորձ մը ընելու համար :

Զինուորական Խորհուրդը վճռապէս արգիլեց անոնց մեկնումը:

Հաւատք չունէին Թուրքին ու իր խոստումին վրայ :

— Բայց մեր վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ, կը հարցնէին միւսները :

— Մեռնելու երկու ձեւ կայ — պատուաւոր եւ անպատիւ մահ. Թող աշխարհ ըսէ, թէ գարահիսարցիք պատուով մեռան ...

Հարցը առժամապէս նկատուեցաւ փակուած :

Այս պայմաններուն մէջ ժողովուրդը դարձաւ այն Գերագոյն Ուժին, որուն կը դառնան բոլոր տանջուածները, հալածուածները, յուսահատները, յաղթածներն ու տառապեալները :

Ան դարձաւ իր Աստուծոյն :

Կորեկլի Ամբարը ամէն ժամերգութեան պահու բերնէ բերան լեցուած կ'ըլլար աղօթողներով : Ինչո՞ւ համար կ'աղօթէին. հոգիներո՞ւ թէ կեանքերու փրկութեան համար. չեմ գիտեր, բայց բազկատարած եւ դէմքերը Արեւելք դարձուցած՝ կ'աղօթէին ջերմեռանդ :

Տէր Մկրտիչը իրեն հետ բերած էր Հաղորդութեան ծոցի տուփը (Յիսուսի կեանքէն տեսարաններ ներկայացնող մաքուր արծաթէ կլոր տուփ մը՝ մետաքս Թաշկինակի մը մէջ ծրարուած): Անոր մէջ դեռ կը մնային չորցած նշխարի քանի մը կտորներ: Երբ մէկը հաղորդուիլ ուզէր, հին, առատութեան օրերուն պէս անոր լեզուին վրայ չէր դներ գինիի մէջ թաթխուած «կենաց հաց»ի թթուաշ կտոր մը, այլ կը գոհանար հաւատացեալի լեզուին վրայ այդ չոր նշխարը չփելով եւ, յուզումէն դողացող իր ծեր ձայնով, կ'ըսէր .

— Աստուած թողութիւն շնորհեսցէ :

Եւ երբ օր մը Բերդի ճամբուն վրայ կրկին երեւաց բանագնաց հայ կինը, սրտերը դող ելան :

Արդեօք ի՞նչ նորութիւն կը բերէր իրեն հետ ...

Նորութի՞ւն . ի՞նչ նորութիւն: Միեւնոյն սպառնալիքները եւ նոյն խոստումները: Վնասուց հատուցում . արքայական ներում . գլխատութեան հրաւէր. մեծ թնդանօթներ եւ Սու Շէհիրէն բերուած զօրաբանակ մը :

Այս նամակին միամիտ խոստովանութիւնը կ'երջանկացնէր մեզ. թշնամին, իր զօրաբաժինը փոխանակ ռուսական ճակատ ղրկելու, զայն կը պահէր հոս՝ մեզ ճնշելու համար :

Մեռնելու նախասահմանուած ժողովուրդի մը համար աւելի մեծ փառք կարելի չէր երեւակայել :

Հայ կինը կը յայտնէր նաեւ, թէ կուսակալը Պոլիսէն հրաման ստացած է շուտով մաքրելու մեր հաշիւը :

— Մեր ուժերուն մասին ի՞նչ կարծիք ունին :

— Կը կարծեն, թէ Բերդը լեցուած էք հացով եւ փամփուշտով: Կը կարծեն, թէ հինգ տարի առաջ սկսած էք պատրաստուիլ այս օրուան համար :

— Ո՞ւրկէ առած են այդ ծանօթութիւնները .

— Տիպեռցիներուն հօտը Բերդ հանող տղաքը այդպէս էին ըսեր Թուրք չոպանին եւ ան լուրը տուած է կառավարութեան: Կը հաւատան, թէ գաղտնի անցքով մը յարաբերութեան մէջ էք դուրսի աշխարհին հետ :

— Հոս բերած նամակիդ մէջ ներումի խօսք կայ, կը գրեն, թէ յանձնուելէ ետք կրնանք որեւէ շրջան տեղաւորուիլ եւ խաղաղ աշխատանքի նուիրուիլ. հաւատա՞նք ...:

— Ի՞նչ շրջան. շրջան մնացա՞ծ է. աշխարհի վրայ Հայ մնացա՞ծ է. բոլորը ջարդեցին ...: Շրջաններուն մէջ չաւերուած հայ գիւղ չէ մնացած: Չէթէպաշիները իրարու մէջ բաժնեցին հայ գիւղերը ջարդելու գործը եւ զայն ջարդեցին : Արդէն վերադարձած են եւ ձեր վրայ յարձակելու հրամանի կը սպասեն ...:

Իրապէս ալ Բերդի բարձունքէն տեսնուող ամէն գիւղ, հայ գիւղ, աւերուած ու գետնին հաւասարցուած էր :

Հայ կինը ետ ղրկեցին վճռական պատասխանով մը.

« Չենք հաւատար ձեր խոստումներուն եւ վճռած ենք մինչեւ մահ կռուիլ » :

Օր մը ետք, Յունիս 20 կամ 21ին, վստահ չեմ, առաւօտուն կանուխ սկսաւ Թուրքերու յարձակողականը : Երբ թնդանօթներն ալ սկսան կռուին մասնակցիլ, ուրախացանք : Մեզի ծանօթ էր անոնց ուժը, տարողութիւնը, ռումբի ճամբորդութեան պահուն օդին մէջ արձակած սուլումը եւ Թիրախին վրայ ու չուրջ անոր պատճառելիք վնասին չափը: Ուրեմն, մեծ թնդանօթներ բերած ըլլալու եւ գործածելու սպառնալիքը միայն սպառնալիք էր – մեզ վախցնելու համար ստեղծուած սուտ ...:

Այսուհանդերձ, դողը միշտ մնաց մեր սրտերուն մէջ եւ ամէն րոպէ վախով կը սպասէինք այդ մեծ թնդանօթներու անախորժ միջամտութեան: Այդ օրուան յարձակումը ուղղուած էր ամէն ճակատի դէմ եւ կռուին կը մասնակցէին, որքան կարելի էր տեսնել, պաշըպոզուքներէ եւ տեղահան ուժերէ զատ, մարզուած եւ համազգեստաւոր բանակայիններ :

Գիշերուան մութէն օգտուելով՝ ընտրեր էին նոր դիրքեր՝ իրենց հին դիրքերէն շատ վերը, մեզի բաւական մօտ: Եւ հիմա, հանդարտօրէն անոնց ետեւ պառկած, անընդհատ կը կրակէին Բերդն ի վեր: Մեր դիրքերը լուռ էին ու հասարակ, բայց երբ վարը գտնուողներէն մէկը կը յանդգնէր դիրք փոխել կամ գլուխը դուրս հանել, մեր տղոց անվրէպ գնդակը շան սատակ կը դարձնէր զայն : Բայց թշնամիին թիւը այնքան մեծ էր այդ օր, որ Բերդին վրայ կարկուտի պէս գնդակ կը թափէր. տեղէ մը ուրիշ տեղ երթեւեկել բացարձակապէս անկարելի էր. զանազան ճակատներու վրայ կռուողները իրարմէ լուր չունէին. միայն Գուլէի դիրքն էր, որ չէր մասնակցեր կռուին. Թշնամին անոր հասնելէ առաջ պէտք է, որ յաղթէր միւսներուն. մէկ խօսքով, եթէ այդ պահը գար, Գուլէն մեր Թերմոպիլէն պիտի ըլլար :

Կէսօրը քիչ անց անոնք յարձակողական կ'անցնին: Մինչ մէկ մասը անընդհատ կը կրակէ, միւս մասը կը փորձէ առաջանալ եւ մեզի աւելի մօտ դիրքեր գրաւել: Կը յաջողին ալ: Ունինք վիրաւորներ, փամփուշտի եւ մարդու պակաս ..: Այսուհանդերձ, գերագոյն ճիգեր կ'ընեն մերոնք եւ կը մնան դիրքերուն վրայ :

Յանկարծ, թնդանօթներու որոտէն ու հրացաններու աղմուկէն տարբեր դղրդոց մը կը պատռէ օդը եւ դող կը հանէ մեր սրտերը: Չէ, մեծ թնդանօթի ռումբ չէ պայթածը, որովհետեւ վժալուն կամ սուլելուն աղմուկը չլսեցինք: Մերոնք են, որ վտանգաւոր կերպով մեր դիրքերուն մօտենալ յաջողած թշնամիին վրայ խոշոր ձեռնառումբ մը նետած են : Քարի, հողի ու մարդկային մարմնի բեկորները իջած են վար, բայց օդին մէջ փոշիի ամպ մը դեռ կը ծփայ անոր պայթած տեղը :

ԱՐԱՄ ՀԱՅԿԱԶ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ :

ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Վերջերս Փեշտայի մէջ, տեղի ունեցաւ հունգար կրօնաւորներու դատավարութիւնը: Ամերիկեան *Թայմ* շաբաթաթերթը այս առթիւ հետեւեալը կը գրէ .—

Հունգարիոյ համայնավարները հնարաւոր ամէն միջոց գործ դրած են՝ ճզմելու համար Կաթողիկէ Եկեղեցին: Գրաւած են վեց հարիւր վանքեր եւ երեք հազար կաթողիկէ դպրոցներ : Իսկ մնացած եկեղեցականներուն մէջէն շուրջ հարիւր «խաղաղութեան կողմնակից» կրօնաւորներ գործի լծած են, որոնք հաւատարիմ կը մնան համայնավար վարչակարգին եւ քարոզչական լայն աշխատանք կը տանին կաթողիկէ կրօնաւորները ենթարկելու համար համայնավար իշխանութեանց: Վերջերս, պետութիւնը աւելի եւս սաստկացուցած է իր ճնշումները:

Համաձայն վարչակարգին համակիր կրօնական թերթի մը, ժամանակը եկած է այլեւս, որ ամէն կաթողիկէ կրօնաւոր ճշդէ այն քաղաքական եւ ընկերային ուղեգիծը, զոր պիտի որդեգրէ ապագային:

Վերջերս, Փեշտայի մէջ 11 կաթողիկէ կրօնաւորներ դատի քաշուեցան այն ամբաստանութեամբ, թէ փորձած են կազմել կաթողիկէ երիտասարդներէ բաղկացած բջիջ մը, կառավարութիւնը տապալելու համար :

Ամբաստանեալներէն տասը հոգի նախապէս լաւ մը «կակուղցուած» էին, ուստի ընդունեցան իրենց յանցանքները, խոր զղջում յայտնելով :

Սակայն Հայր Օտըն Լենարտ ապշեցուց մատնեց դատարանը յայտարարելով, թէ ինք անմեղ է: Հունգարիոյ մէջ դատաւորները վարժուած չեն նման յանդգնութեան հանդուրժելու: Դատաւոր Իսթվան Պիմպօ դարձաւ միւս ամբաստանեալներուն եւ հարցուց, թէ իրենց կարծիքով Հայր Լենարտ յանցաւո՞ր է թէ ոչ : Տասը ամբաստանեալներն ալ միաբերան պատասխանեցին, թէ այո, յանցաւոր է : Ապա դատաւոր Պիմպօ դարձաւ Հայր Լենարտի.

Հարցում.— *Ինչո՞ւ չյարգեցիք կառավարութեան տուած հրահանգը կրօնաւորներու գործունէութեանց մասին :*

Պատասխան.— *Ես հրահանգներ կ'ընդունիմ միայն իմ արքեպիսկոպոսէն (Կարդինալ Մինցենդի, որ 1956ի ապստամբութենէն ի վեր ապաստանած է Ամերիկեան հիւպատոսարանը), իսկ այժմ ան ի վիճակի չէ ինծի հրահանգներ տալու :*

Հ.— Ամբաստանուած էք, թէ գաղտնօրէն կրօնք կ'ուսուցանէք երիտասարդներուն :

Պ.— Այսօր շատ մը մարդիկ զօրաւոր ճնշումներու կ'ենթարկուին եւ չեն յան-

ՎԱՆԻՆԱ ՎԱՆԻՆԻ

Հետեւեալ օրը անծանօթուհիին վիճակը աւելի գէշ էր :

— Եթէ զիս կը սիրէք, ըսաւ Վանինա մեկնած պահուն, պէտք է վիրաբոյժ մը տեսնէք :

— Եթէ գայ, երջանկութիւնս պիտի ցնդի :

— Պիտի երթամ զինք բերեմ, վերակըսաւ Վանինա :

Առանց բառ մը ըսելու, անծանօթուհին կեցուց զայն, առաւ անոր ձեռքը եւ ողողեց համբոյրներով :

Երկար լռութիւն մը տիրեց: Անծանօթուհին աչքերը հեղեղուած էին արտասուքներով :

Վերջապէս, ձգեց Վանինայի ձեռքը, եւ մահուան տարուողի շեշտով մը, ըսաւ .

— Խոստովանութիւն մը ունիմ ձեզի ընելիք : Նախանցեալ օր խաբեցի ձեզ, ըսելով թէ Քլեմանթին կը կոչուիմ: Ես դժբախտ Քարպոնարի մըն եմ ...

Զարմացած, Վանինա ետ հրելով իր աթոռը, ոտքի կանգնեցաւ :

— Կը զգամ, շարունակեց քարպոնարին, կը զգամ որ այս խոստովանութիւնս ինծի կորսնցնել պիտի տայ այն միակ հարստութիւնը որ զիս կը կապէ կեանքին, եւ սակայն, ինծի վայել չէ ձեզ խաբել: Կը կոչուիմ Փիեթրօ Միսիրիլլի, տասնըինը տարեկան եմ, հայրս Ս. Անճէլօ-ին-Ւատոյի մէջ խեղճ վիրաբոյժ մըն է, իսկ ես քարպոնարի եմ: Վաճառքի մը պահուն ձերբակալուեցայ եւ շղթայակապ Ռոմանըէն Հռոմ բերուեցայ: Գիշեր ու ցերեկ միակ փոքրիկ լամբարով մը լուսաւորուած բանտի մը մէջ նետուած, տասնըերեք ամիսներ անցուցի : Բարեպաշտ դթառատ հոգի մը զիս ազատելու միտքը յղացաւ: Կանացի զգեստներ հագցուցին ինծի : Երբ բանտիս խուցէն դուրս ելած կ'անցնէի վերջին դրան պահակներուն առջեւէն, անոնցմէ մէկը անիծեց քարպոնարիները : Ապտակեցի զայն: Կը վստահեցնեմ ձեզ որ յախորտալու համար չէր որ ըրի ատիկա, այլ պարզ ժամանցի մը համար: Այս անխոհեմութենէն ետք, Հռոմի փողոցներուն մէջ հետապնդուելով, սուինով վիրաւորուեցայ, որքան փախուստ տուի, այնքան կորսնցուցի ուժերս, երբ յանկարծ մտայ տունէ մը ներս որուն դուռը բաց էր : Լսեցի ետեւէս եկող զինուորներուն պոռչտուքները, որոնք նոյնպէս մտած էին տունէն ներս: Պատէ մը ցատկելով, ինքզինքս գտայ այնտեղ շրջագայող կնոջ մը ոտքերուն առջեւ :

— Կոմսուհի Վիթելլէշին, հօրս բարեկամուհին, ըսաւ Վանինա :

— Ի՞նչ . ըսա՞ծ է ձեզի, աղաղակեց Միսիրիլլի: Ինչ որ ալ պատահի, այս կինը — որուն անունը բնաւ պէտք չէ արտասանուի — կեանքս փրկեց: Երբ զինուորները կը մտնէին իր տունը զիս ձերբակալելու համար, ձեր հայրը իր կառքով զիս արդէն դուրս կը հանէր: Շատ գէշ կը զգամ ինքզինքս: Քանի մը օրէ ի վեր ուսերուս մէջտեղ ստացած այս սուինի հարուածը արգելք կ'ըլլայ շնչառութեանս: Պիտի մեռնիմ, եւ յուսահատած, վասնզի այլեւս պիտի չտեսնեմ քեզ,

Վանինա անհամբերութեամբ մտիկ ըրած էր: Արագօրէն դուրս ելաւ: Միսիրիլլի անոր այնքան գեղեցիկ աչքերուն մէջ չգտաւ կարեկցութեան ու գութի զգացում, այլ տեսաւ արտայայտութիւնը վիրաւորուած ինքնասիրութեան մը:

Գիշերը վիրաբոյժ մը եկաւ, միայնակ: Միսիրիլլի չափազանց յուսահատ էր, կը վախնար որ այլեւս երբեք պիտի չտեսնէր Վանինան: Հարցումներ ուղղեց վիրաբոյժին, որ արիւն առաւ անկէ ու բան մը չըսաւ: Նոյն լռութիւնը յաջորդ օրերը :

Փիեթրոյի աչքերը այլեւս չէին ձգեր պատշգամին վրայ բացուող այն պատուհանը, ուրկէ Վանինան սովոր էր ներս մտնելու: Չափազանց դժբախտ էր: Անգամ մը, կէս գիշերուան մօտ, կարծեց ստուեր մը նշմարել պատշգամին վրայ : Արդեօք Վանինա՞ն էր ...

Վանինա ամէն գիշեր կուգար իր [illegible] դնելու երիտասարդ քարպոնարոյի պատուհանին ապակիներուն :

— Եթէ խօսիմ իրեն, կը խորհրդածէր, կորսուած եմ: Ոչ, երբեք պէտք չէ տեսնեմ զինքը:

Այս որոշումը տուած պահուն, ակամայ կը մտաբերէր այն բարեկամութիւնը որ ունեցած էր այս երիտասարդին հանդէպ, երբ տակաւին զայն կին մը կը կարծէր : Այսքան քաղցր մտերմութենէ մը ետք պէ՞տք էր ուրեմն մոռնալ :

Իր ամէնէն ողջախոհ վայրկեաններուն, Վանինա կը սոսկար իր մտքին մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւններէն: Այն պահէն ի վեր ուր Միսիրիլլի իր ինքնութիւնը յայտնած էր, այն բոլոր բաներուն մասին որոնց վրայ մտածելու սովորութիւնը ունէր, ծածկուած էին այժմ քօղով եւ կը թուէին ըլլալ հեռուն ...

Շաբաթ մը չէր անցած, երբ Վանինա, տժգոյն եւ դողահար, վիրաբոյժին հետ մտաւ երիտասարդ քարպոնարի սենեակէն ներս: Եկած էր ըսելու թէ պէտք էր իշխանին թելադրել որպէսզի սպասաւոր մը զինքը փոխարինէ: Տասը երկու վայրկեան չկեցաւ :

Բայց քանի մը օր ետք, եկաւ դարձեալ, վիրաբոյժին ընկերակցութեամբ, անգամ մարդասիրաբար ...

ՍԹԷՆՏԱԼ

(4 Շար.)

զբղնիր իրենց զաւակները բացէ ի բաց կրօնական դասընթացքներու ղրկել: Հեռաւոր դասեր տալ : Չեմ հասկնար թէ ին – չու կարելի չէ Աստուածաչունչը բացատրել մանուկը դասերով, երբ կարելի է մասնաւոր դասեր տալ այլ նիւթերու մասին, օրինակ՝ երաժշտութեան :

Հ.— Աստուածաբանական դիրք մը պահած էք բազկաթոռի մը մէջ :

Պ.— Ես չեմ գիտեր, թէ կա՞յ օրէնք մը, որ կ'արգիլէ աստուածաբանական գրքերը բազկաթոռներու մէջ պահելու :

Հ.— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը աստուածաբանութեան այն ուսանողներուն մասին, որոնք կը մերժեն մարքսիզմի մասին դասընթացքներու հետեւիլ :

Պ.— Բազմաթիւ մարքսիստներ կան, որոնք կը մերժեն եկեղեցի երթալ :

Հ.— Դուք երեք հարիւր երիտասարդներ պետութեան կամքին հակառակելու մղած էք :

Պ.— Որքան կը յիշեմ՝ եօթանասուն հոգի են :

Այս պատասխանին վրայ, գատաւորը գիմած յանկարծ դատավարութիւնը կեցուց՝ դադար յայտարարելով : Աւելի ուշ՝ վճիռները արձակուեցան. եօթն ու կէս տարուան բանտարկութեան վճիռ արձակուեցաւ Հայր Լենարտի դէմ եւ երկուք ու կէսէն մինչեւ եօթը տարուան բանտարկութիւն միւսներուն դէմ : Հունգարական պատժական չափանիշները նկատի առնելով՝ այս պատիժները բաւական մեղմ են: Հարցը սակայն այն է, որ արդեօք Հայր Լենարտ պիտի աւարտէ՞ իր բանտարկութեան շրջանը, թէ, ինչպէս այլ հաւատաւոր կաթոլիկներ իրմէ առաջ, խորշրդաւոր կերպով պիտի մեռնի բանտին մէջ:

Բայց Հայր Լենարտի տուած յանդուգն պատասխանները դատաւորին՝ պերճախօս վկայութիւն մըն են այն մասին, թէ քրիստոնէական կրօնքը վտանգաւոր մըրցող մը կը մնայ համայնավարութեան, հակառակ համայնավարներու անողոք հալածանքին :

Լուր առնելով, որ դատապարտեալնե – րը ձերբակալուած են, Փեշտայի Արքե – պիսկոպոս Կրոս, որ ներկայիս կաթոլիկ – կէ եկեղեցիի առաջնորդն է Հունգարիոյ մէջ, անմիջապէս նամակ մը յղած է կառավարութեան յայտնելով .

« Եթէ ձերբակալուած կրօնաւորները յանցաւոր են, ուրեմն ես եւս յանցաւոր նկատուիմ : Խնդրեմ զիս ալ ձերբակալեցէք եւ բանտ դրէք , բարե – կամներուս հետ միասին »:

Կառավարութիւնը խոհեմութիւն սե – պած եւ նախընտրած է անտեսել այս նա – մակը ...

Ելոպական Ա. անդրովկէացոսեան ևա – ը, որ միայն շոգի գործածեց, «Քուրա – աոշնն էր եւ Ատլանտեան ովկէացոսը ձեղքեց 1827 Ապրիլին :

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԻՍ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղի վարժարանին ամավերջի հանդիսը տեղի ունեցաւ՝ 1 Յուլիսին , Շաբաթ դիւերը, տեղւոյն Ս. Սահակ – Մեսրոպ սրահին մէջ :

Հակառակ սաստիկ տաքին, խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը, որ կը յորդէր բառին բուն նշանակութեամբ : Վարժարանին ուսուցիչը, Վահրամ Մխ – թիք, կատարեց հանդիսին բացումը՝ հակիրճ տեղեկութիւններ հաղորդելով կը – թական գործին շուրջ եւ ջատագովելով Կ. Խաչը իր յարատեւութեան ոլիին եւ հանրանուէր գործունէութեան համար :

Յետոյ, երկսեռ աշակերտութեան կողմէ երգուեցան՝ «Մարսէյեզը»ն ու « Ծագկիր, ազատ»ը :

Կարճ ու կոկիկ էր գեղարուեստական բաժինը, որ կը բազկանար արտասանութիւններէ եւ նուագէ : Յաջողապէս արտասանեցին փոքրիկն Շուշանիկ Անդրէասեան՝ Յ. Թումանեանի «Փսիխէ»ը , Յ. Զաքարեան՝ «Ով Ս. Մեսրոպ»ը, Հերմինէ Աթիչեան՝ Յ. Թ.ի «Մխիթեանակը» , Մխաք Պօղոսեան՝ Հ. Վ. Յովհաննէս – եանի «Մասիս»ը եւ Մոնիկ Աբրահամեան՝ «Հայրենիք»ը, Ա. Իսահակեանի, բուռն ծափեր խլելով ունկնդիրներ հասա – րակութենէն :

« Մարտիկին երգը », «Կոլխոզ Ջան», «Ամպի տակէն» եւ «Ես մի սիրուն աղ – ջիկ տեսայ», Լուիթակով , դաշնակի ընկերակցութեամբ, նուագեցին՝ Յակոբ Զ. Գալուստեան եւ Սրբուհի Ֆէրհատեան՝ արժանանալով խանդավառ ծափերու :

Կ. Խաչի վարժարանն ունի երկսեռ աշակերտներ, որոնք մասնաւոր փայլ մը կ'աւելցնեն կրթ. դործին: Առնք, յաճախելով հանգերձ Ֆրանսական երկրորդական վարժարաններ, կը հետեւին մայրենի լեզուի դասընթացքին՝ սիրով եւ ջանասիրութեամբ : Մեծ ճիգ եւ զոհողութիւն ի գործ դրին՝ բեմադրելու համար Յ. Պարոնեանի «Մեծ. Մուրացկանները» եւ յաջողութեամբ պսակուեցաւ իրենց ճիգը:

Վարժարանին յաջողադոյն աշակերտը, Յ. Գալուստեան, արժանի է մասնաւոր ջատագովութեան: Ինքն էր որ նիւթը վերածեց թատերգութեան :Ինք և իր ընկերները, հակառակ իրենց զպրոցական ծանր աշխատանքին, սիրով ստանձնեցին իրենց աշխատանքի բաժինը :

Հանդիսականները մեծ համոյքով եւ ղուարթ տրամադրութեամբ հետեւեցան՝ երկսեռ պատանիներու չատ յաջող խառնարկութեան :

Աբիսողոմ Ազայի դերը կատարեց՝ Յ. Գալուստեան, Մանուկ Ազայինը՝ Աւետիս Եօթնեղբայրեան, Մանուկ Ազայի տիկնոջ դերը՝ Օտէթ Ծովիկեան, դրացիներէն՝ Մարի Տօրումեան, խմբագրութիւն եւ լեր օգնական վանելու ազէտը, — ազօթում էր նա ծնկաչոք ու բազկատարած : — Գուցէ ես մի կին եմ մե – ղաւոր ու անարժան, ղէթ ղէթ անմեղներին ու արդարներին, որ տանջւում են այստեղ ...

Եւ ահա մի օր, հողեկան տանջանքների մի այդպիսի պահի, բերդապահը մտաւ նրա օթեւանը եւ ուրախ դէմքով յայտնեց, թէ Մուշեղն ու Պապը երկու ամիս առաջ դուրս են եկել Բիւզանդիայից, եւ Մուշեղն այժմ զօրք է հաւաքում բիւ – զանդական հայ նախարարներից: Յայտնեց նաեւ, թէ Մուշեղի եւ Պապի զօրքին միացել են կամաւորական Սպանդարատը, Սմբատ Բագրատունին եւ այլ նախարարներ :

Բերդապետին այդ լուրը բերել էին նրա հեռաւոր սուրհանդակները տոտերկը – եայ ճանապարհներով, սուրհանդակները , որոնց նա համարում էր կորած, որով – հետեւ դնացել էին մի երկու ամիս ա – ռաջ:

Այս լուրերն այնպիսի ուրախութիւն պատճառեցին Փառանձէմին, որ նա խնդն կանչեց Կատրանիդէ տիկնոջը, փարուեց նրան եւ լաց եղաւ .

– –Նրանք դալիս են, իշխանուհի: Մուշեղն ու Պապը... Այժմ վստահ եմ, կը փրկուենք ... Ապրենք այնքան, որ եր – կիրը յանձնեմ Պապիս ... որպէս դի դո – նէ նա չենի հօր բերդը... Հայոց բերդը ... Տոկանք, իշխանուհի, տոկանք , մինչեւ նոցա գալը ...

— Այո, թագուհիս, այո .. — եւ վըշտահար իշխանուհին նոյնպէս լաց եղաւ ուրախութիւնից :

— Բայց լացի ժամանակ չէ, բերդա – պետ սիրելի· ուրախութեան օր է այսօր, — փոքր անց սթափուեց Փառանձէմը արցունքը սրբելով: — Յայտնիր անմիջապէս զօրքին եւ ժողովրդեան, որ Պապն ու Մուշեղը գալիս են մեզ օգնութեան : Յայտնիր, որ սուրհանդակները բերին մեզ ուրախ լուրեր ... եւ պարգեւատրիր լրաբերներին ...

Փառանձէմը դիտեր, որ այդ լուրը նոյնքան պիտի ուրախացնի զօրքին եւ ժողովրդին, որքան եւ իրեն: Նոյնը հասկանում էր հարկաւ եւ բերդապետը· ուրախ եւ, չնայած այդ իսկ պահին բերդականները կռւում էին պարսից դէմ, բերդապետն ինքը բարձրացաւ երկրորդ զօ – տու պարսպի գլուխը եւ յայտարարեց , բառերը հատ – հատ չեշտելով .

— Զինուորներ իմ քաջարիներ· զարկե – ցէք համարձակ : Զարկեցէք համարձակ: Մեզ օգնութեան են գալիս Մուշեղ սպարապետը նոր զօրքով եւ Թագաժառանգ Պապը՝ բիւզանդական բանակով ... օգ – նութեան ...

Երբ լուրը հասաւ կռուողներին՝ ամէն կողմից լսուեցին ուրախութեան աղա – ղակներ· «Ապրի ... Ապրի ...»: Եւ զար – մանալի բան· այդ կանչերն ու երգը լսելով՝ Պարսիկները կարծես չփոթուեցին· նրանք մի պահ դադարեցրին նետաձգութիւնը, չիմանալով ինչ պատահեց .... Իսկ հայ բերդապահները նոր, եռապատկուած աշխուժով վերսկսեցին նետաձգութիւնը չփոթուած Պարսիկների դէմ :

Այդ օրուանից Փառանձէմի դէմքին լրումն ու դունատութիւնը անցաւ· նա նորից զուարթացաւ, նոյնիսկ պայծառացաւ : Այժմ պարսպի կամ բուրգի գլխին կանգնում էր աւելի խրոխտ եւ ոչ թէ անխօս, ինչպէս առաջ, այլ կրկնում էր երբեմն լայն պարսպի վրայ ձայ չընելով .

— Տոկացէք, զաւակներս, տոկացէք .. Շուտով Մուշեղն ու Պապը կըզան մեզ օգնութեան :

Բերդապետը, որ այդպիսի դէպքերում յարդանքով հետեւում էր Թագուհուն , զգուշացնում էր շարունակ .

— Պարսից նետերը, Թագուհի, հաս – նում են պարիսպներին: Ազաչում եմ :

Նոյնը կրկնում էր Եղնիկ իշխանը՝ պատանու պէս կարմրելով :

Բայց Թագուհին ամէն օր դրեթէ անում էր նոյնը .

— Տոկանք , զաւակներս , տոկանք եւս մի քանի օր ...

ՍՏԵՓԱՆ ՋՕՐԵԱՆ

(Շար.)

ԱՑՆՃԱՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

—o—

Հերոսական Մուսա – Տաղի հայ ժողովուրդին սրտագին կոչն է որ կը փոխանցենք ձեզի ներկայ դրուագամբ :

Ծանօթ է ձեզի, որ երկրորդ աշխարհամարտի մռայլ նախօրէին՝ դիւանագիտական սադրանքներու զոհ դարձած Ա. – լեքսանդրէթի Սանճագը կցուեցաւ Թուրքիոյ: Այդ չրջանի երեսուն հազար Հայութեան հետ Մուսա – Տաղի ազատա – տենչ Հայորդիները եւս մերժեցին ապրիլ Թուրքիոյ անարդ տիրապետութեան ներքեւ եւ լքելով իրենց դարաւոր կայքը, զանգուածային գաղթով մը հաս – տատուեցան ասպնջական Լիբանանի հո – ղամասին վրայ, Պէքաայի դեղեցիկ լեռ – նաղաշտին բերրի մէկ անկիւնը, Այնճարի մէջ, հոն իրրեւ Լիբանանեան ազատ քաղաքացիներ հիմնելու իրենց նոր Մուսա – Տաղը :

Տառապանքի ու գրկանքի անցնող քսան տարիներու ընթացքին, Մուսա – Տաղի Հայութիւնը , իր քրտնաջան աշխատան – քովը չինեց իր նոր տուներն ու օճախնե – րը եւ ազգային բնականոն կեանքի մը պայմանները ստեղծեց իրեն համար :

Իսկ այժմ , Մուսա Տաղի Հայութիւ – նը, Այնճարի մէջ, ձեռնարկեց իր հա – տատքի նոր տան, Հայ Եկեղեցւոյ չինութեան, հայկական ոգով եւ ճարտարա – պետութեամբ :

Զեռնարկեցինք աստուածահաճոյ այս սուրբ գործին , մեզի ապաւէն ունենալով նախ Աստուծոյ օգնութիւնը եւ ապա վըստահելով հայ ժողովուրդին տալու եւ սրտով տալու ձեղեկապոյն առաքինութեան ու չինարար ոգիին :

Մուսա Տաղի Հայութիւնը քսան տարիներէ ի վեր իր երազած եկեղեցին պիտի ունենայ անյապաղ՝ չնորհիւ ազնիւ Հայորդիներու զոհաբերութեան բացառիկ ոգիին: Հիմերը օրհնուած ու լեցուած

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՊԷՅՐՈՒԹի մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան իր մահկանացուն կնքած է Շահէնկիւրճեան, որդին նահատակ զրադէտ Մելքոն Կիւրճեանի (Հրանդ) : Ողբացեալը հանրային գործունէութիւն ունեցած է Ռումանիայէն մինչեւ Պէյրութ, ուր հաստատուած էր վերջին աշխարհամարտէն ետք: Կ'աշխատակցէր Այգ օրաթերթին :

ՊԷՅՐՈՒԹի մէջ յանձնախումբ մը նը – շանակուած է քաղաքական ծրագիրներու համար : Հայերու կողմէ այս յանձնախումբին մաս կը կազմեն ճարտարապետներ Խոսրով Երամեան եւ Ժիւլիան Աչէտեան :

ՔԱՆԱԱՅԻ մէջ Յունիս 28ին փակուած է ՀՕՄի պատգամաւորական ժողովը համերաշխ մթնոլորտի մը մէջ: Նորընտիր վարչութեան անդամներն են.— Օր. Արփինէ Զարդութեան, Տիկիններ Գայեանէ Կանայեան , Ս. Թէրզեան , Օր. Ֆ. Գազանճեան, Տիկիններ Արփինէ Փափազեան, Անահիտ Պետրոսեան եւ Հայկուհի Զազուճեան :

ԱՄՆ արդէն ու սիւները բարձրանալ սկըսած : Հայ ժողովուրդը տուած է ու հաըրատացած , չինած է ու ապրած :

Սիրելի Հայրենակից ,

Թարգմանը հանդիսանալով Այնճարի մէջ հաստատուած Մուսա – Տաղի Հայութեան, սրտագին կոչ կ'ուղղենք ձեզի որ ձեր արդար վաստակին լաւագոյն բաժնին ընծայաբերութեամբը օգնէք մեզի՝ աւարտելու համար կառուցումը Հայոց յաւերժութեան ու անպարտելիութեան հոգի ամրոցին՝ Հայ Եկեղեցին, որուն արբազան հովանիին ներքեւ Հայը Հայ պիտի պահուի ընդդէմ չարիքի բոլոր սեւ հողմերուն :

Կաթիլ մը ձէթ կաթեցուցէք Լուսաւորչի պլպլացող բայց մշտավառ կանթեղին մէջ, որպէսզի անչէջ մնայ Հայուն լոյս հաւատքը : Տուէք Աւետարանի այրի կնոջ նման՝ սիրով ու ղուարթերես եւ ձեր լումաները թող յորդին Այնճարի եկեղեցւոյ չինութեան դանձանակին մէջ:

Կը մաղթենք ի բոլոր սրտէ, որ Ամենաբարին Աստուած , վարձահատոյց լինի եւ տայ ձեզի «ընդ միոյ երեսուն եւ ընդ միոյ վաթսուն եւ ընդ միոյ հարիւր»:

Շնորհակալութեամբ եւ օրհնաճաշ ողջունիւ եւ յարգանօք

Ի դիմաց չինութեան յանձնախումբի՝
Աւետնապետ՝ Յ. Գ. ՊՈՒՐՍԱԼԵԱՆ,
Բ. աւետնապետ Ս. ՇԻՐՊԻՔՃԵԱՆ :
Նախագահ ԽՈՐԻՆ ԱՐՔ.
Առաջնորդ Հայոց Լիբանանի

Յ. Գ.— Կը խնդրուի դրամական ամէն առաքում կատարել հետեւեալ հասցէին. — Որք Արք. Բարոյեան, Պուաթ Փոսթալ 409, Պէյրութ, Լիբանան :

ՀԱՅՈՑ ՔԵՐԴԸ

—o—

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

—o—

ՄԱՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Սակայն որքան էլ չանում էր դուրսը նկնել զուարթ ու պայծառ, այսուա – ենանիւ մարդիկ ակամայ աչքերում նըկատում էին նրա նեղսը կատարուած փոխութիւնները, նկատում էին, որ նա ամանում է... Բայց չդիտէին որշ, թէ նրանք, ինչպէս չդիտէին նաեւ, որ ամէն անդամ ուրախ եւ խրոխտ երեւա – ելուց յետոյ, երբ քաչւում էր իր օթեւանը, նա աղօթում էր, որ երկինքը դթայ նրան եւ պահպանի Հայոց Աչխար – հին, որ իր Պապն ու Մուշեղը անվնաս դան եւ փրկութիւն բերեն իրենց եւ ժողովրդին Հայոց :

— Տէր, որ կաս երկնքում, տուր զո – րութիւն եւ լեր օգնական վանելու ազէտը, — աղօթում էր նա ծնկաչոք ու բազկատարած : — Գուցէ ես մի կին եմ մեղաւոր ու անարժան, դէթ դէթ անմեղներին ու արդարներին, որ տանջւում են այստեղ ...

Եւ ահա մի օր, հողեկան տանջանքների մի այդպիսի պահի, բերդապահը մտաւ նրա օթեւանը եւ ուրախ դէմքով յայտնեց, թէ Մուշեղն ու Պապը երկու ամիս առաջ դուրս են եկել Բիւզանդիայից, եւ Մուշեղն այժմ զօրք է հաւաքում բիւզանդական հայ նախարարներից: Յայտնեց նաեւ, թէ Մուշեղի եւ Պապի զօրքին միացել են կամաւորական Սպանդարատը, Սմբատ Բագրատունին եւ այլ նախարարներ :

Բերդապետին այդ լուրը բերել էին նրա հեռաւոր սուրհանդակները տոտերկրեայ ճանապարհներով, սուրհանդակները , որոնց նա համարում էր կորած, որովհետեւ դնացել էին մի երկու ամիս առաջ:

Այս լուրերն այնպիսի ուրախութիւն պատճառեցին Փառանձէմին, որ նա խնդն կանչեց Կատրանիդէ տիկնոջը, փարուեց նրան եւ լաց եղաւ .

— Նրանք գալիս են, իշխանուհի: Մուշեղն ու Պապը... Այժմ վստահ եմ, կը փրկուենք ... Ապրենք այնքան, որ երկիրը յանձնեմ Պապիս ... որպէս դի դո – նէ նա չենի հօր բերդը... Հայոց բերդը ... Տոկանք, իշխանուհի, տոկանք , մինչեւ նոցա գալը ...

— Այո, թագուհիս, այո .. — եւ վըշտահար իշխանուհին նոյնպէս լաց եղաւ ուրախութիւնից :

— Բայց լացի ժամանակ չէ, բերդապետ սիրելի· ուրախութեան օր է այսօր, — փոքր անց սթափուեց Փառանձէմը արցունքը սրբելով: — Յայտնիր անմիջապէս զօրքին եւ ժողովրդեան, որ Պապն ու Մուշեղը գալիս են մեզ օգնութեան : Յայտնիր, որ սուրհանդակները բերին մեզ ուրախ լուրեր ... եւ պարգեւատրիր լրաբերներին ...

Փառանձէմը դիտեր, որ այդ լուրը նոյնքան պիտի ուրախացնի զօրքին եւ ժողովրդին, որքան եւ իրեն: Նոյնը հասկանում էր հարկաւ եւ բերդապետը· ուրախ եւ, չնայած այդ իսկ պահին բերդականները կռւում էին պարսից դէմ, բերդապետն ինքը բարձրացաւ երկրորդ զօտու պարսպի գլուխը եւ յայտարարեց , բառերը հատ – հատ չեշտելով .

— Զինուորներ իմ քաջարիներ· զարկեցէք համարձակ : Զարկեցէք համարձակ: Մեզ օգնութեան են գալիս Մուշեղ սպարապետը նոր զօրքով եւ Թագաժառանգ Պապը՝ բիւզանդական բանակով ... օգնութեան ...

Երբ լուրը հասաւ կռուողներին՝ ամէն կողմից լսուեցին ուրախութեան աղաղակներ· «Ապրի ... Ապրի ...»: Եւ զարմանալի բան· այդ կանչերն ու երգը լսելով՝ Պարսիկները կարծես չփոթուեցին· նրանք մի պահ դադարեցրին նետաձգութիւնը, չիմանալով ինչ պատահեց .... Իսկ հայ բերդապահները նոր, եռապատկուած աշխուժով վերսկսեցին նետաձգութիւնը չփոթուած Պարսիկների դէմ :

Այդ օրուանից Փառանձէմի դէմքին լրումն ու դունատութիւնը անցաւ· նա նորից զուարթացաւ, նոյնիսկ պայծառացաւ : Այժմ պարսպի կամ բուրգի գլխին կանգնում էր աւելի խրոխտ եւ ոչ թէ անխօս, ինչպէս առաջ, այլ կրկնում էր երբեմն լայն պարսպի վրայ ձայ չընելով .

— Տոկացէք, զաւակներս, տոկացէք .. Շուտով Մուշեղն ու Պապը կըզան մեզ օգնութեան :

Բերդապետը, որ այդպիսի դէպքերում յարդանքով հետեւում էր Թագուհուն , զգուշացնում էր շարունակ .

— Պարսից նետերը, Թագուհի, հասնում են պարիսպներին: Ազաչում եմ :

Նոյնը կրկնում էր Եղնիկ իշխանը՝ պատանու պէս կարմրելով :

Բայց Թագուհին ամէն օր դրեթէ անում էր նոյնը .

— Տոկանք , զաւակներս , տոկանք եւս մի քանի օր ...

ՍՏԵՓԱՆ ՋՕՐԵԱՆ

(Շար.)

չեն կրնար ներկայ գտնուիլ արարողու – թիւններուն :

4.— Հսկողութեան զօտիները կրնան անցնիլ միայն մանաւանդ Փրոթոքոլի եւ բարձրաստիճան եկեղեցականներու պատ – կանող ինքնաշարժերը, որոնք հիւրերը Մայր Եկեղեցւոյ մեծ դրան առջեւ հա – նելէ ետք, կ'երթան ըստ որոշուած կար – գի՝ իրենց տեղերը դրաւել կազմուելիք կառքերու թափօրին մէջ, որ սկսելով «Գողթան» երդչախումբի մուտքի դռնէն կ'երկարի դէպի ետ Ալիչան փողոցի ե – կայնքին :

Մամուլի կառքերը միայն կրնան ազատ մուտք գործել եւ ելլել հսկողութեան զօ – տիներէն :

Միւս բոլոր ինքնաշարժերը իրենց ճամ – բորդները կը պարպեն Պէզճեան վարժա – րանի անկիւնը եւ քովնտի փողոցներէն կ'երթան տեղ գրաւել ծովեզերեայ նոր ճամբուն վրայ, յուղարկաւորութեան լը – բանալուն թափօրին միանալու համար : Ինքնաշարժերու տրամադրուած բոլոր մասերուն մէջ, ինքնաշարժերը խիստ հս – կողութեան տակ պիտի գտնուին թրաֆի – ֆի ոստիկանութեան կողմէ : Հանդիսու – թիւններու տեւողութեան ընթացքին ար – տօնուած չէ Պէզճեան Սանուց Միութեան գտնուած Մոլաթաչ ճատտէսիի եւ Հա – մամ փողոցի վրայ ինքնաշարժ պահել :

5.— Կարգապահական Մարմնոյ բոլոր անդամները Ուրբաթ առաւօտ ժամը 6·30ին իրենց մուտքի տոմսերով պէտք է ներկայանան Պէզճեան Սանուց Միութիւն եւ ստանան իրենց պաշտօնի քոքարտնե – րը : Ժամը 7էն վերջ եկողները չեն կրնար մաս կազմել աշխատանքներուն եւ մուտք գործել եկեղեցի :

Կարգապահական Մարմնի անդամները պիտի կրեն դոց գոյն ղեկտ եւ փողկապ :

6.— Եկեղեցւոյ երկու դասերը եւ ա – նոնց անմիջապէս ետեւը գտնուող մաս մը տրամադրուած է պաշտօնական Փրոթո – քոլի, որուն մաս կը կազմեն հայ եւ օ – տար բարձրաստիճան կրնօաւորները, պաշտօնական հիւրերը, հիւպատոսներ եւայլն :

Եկեղեցւոյ ներքնամասը մինչեւ մէջ – տեղի երկաթեայ բաժանումը տրամա – դրուած է հրաւիրատոմս ունեցողներու : Իսկ դաւիթն ու եկեղեցւոյ շրջաբակին մէջ սահմանուած տեղեր պիտի տրամա – դրուին ժողովուրդին :

7.— Կարգադրութիւններ Շիշլիի դէ – րեզմանատան մէջ :

Ա) Յուղարկաւորութեան օրը Շիշլիի դերեզմանատան դռները կը մնան փակ մինչեւ թափօրին դալը : Բ) Եկեղեցական արարողութիւններու աւարտումէն ան – միջապէս առաջ կարգապահական Մարմ – նի անդամները երեք օթօպուս ներսկը հասնին դերեզման ձեռք առնելու համար անհրաժեշտ միջոցները : Գ) Դերեզմա – նատան դռնէն դէպի դերեզման երկարող ճամբուն եղերքին եւ դերեզմանին չուրջ ալ լայն շրջանակաձեւ շղթայ մը կը կազմուի : Յուղարկաւորութեան թափօրը միայն կը մտնէ շղթային մէջ : Իսկ ժո – ղովուրդը պիտի գտնուի շղթային դուրս :

Կը խնդրուի մեր յարգոյ ժողովուրդէն, որպէսզի կարգապահական դործին առա – ւելապէս բծախնդիր ըլլայ եւ դիւրացնէ – լու համար մեր աշխատանքները, հնա – զանդի առնուած միջոցներուն եւ տրուած հրահանգներուն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՍԻՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Այրի Տիկին Փառան – ձեմ երեմեան եւ զաւակները չնորհակա – լութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով եւ փո – խան ծաղկեպսակի զանազան մարմիններ – րու եղած նուիրատուութիւններով ցա – ւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն եւ հօր տարաբախտ խաչա – տուր երեմեանի վաղահաս մահուան առ – թիւ : Այս առթիւ կը նուիրեն Վիէնի Հ. Ց. Դ. Անի կոմիտէին 40 Ն. Ֆ., կապ. Խաչին 40 եւ Նոր Սերունդին քսան :

×

ՍԻՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Ողբ. Խաչատուր Ե – րեմեանի մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհանգստեան պատարագ պիտի մա – տուցուի, այս երկուշաբթի առաւօտ ժա – մը 9ին, Հայոց Մատուռին մէջ : Իր յիշա – տակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Միհրան Քէհեայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հազե – հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց զաւակնե – րուն եւ քոյրերուն՝

ԺԱԳԼԻՆԻ ԵՒ ԷՕԺԷՆԻԻ

յիշատակին (զոհ Իսիի աղէտին) :

Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յար – գողները :

ՀԱՅ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Լ Ը Փ Է Ճ

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1961 – 1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (four classique) :

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանու – թեան համար դիմել դրաւոր կամ հեռա – ձայնով տեսչութեան :

École Apostolique Arménienne
3, Av. de Grandchmp
LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբա – նութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ :

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ եւ խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան :

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւտուն, ժամը 9 – 13՝
10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)
Tél. : ODEon 02-12
Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝
E. DJEZIRIAN
27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)
Tél. : PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբոր – դութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ. :

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵԻԱՆ

երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱԻՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵԻԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով

Վերադարձին կարելի է վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵԻԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ 3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ 2506 Ն. Ֆ.

Զեղչ խմբովին ճամբորդողներուն :

Ուղեցոյցի իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն :

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով :

Մեր զրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճանապարհորդութիւններով :

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին : Խաղադաշտ եւ լոգանք : Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն· Ֆ·

Ուշադրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պէօ :

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ :
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ :
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն :
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապլէ :
ՆԻՍ.— Գարբիէլեան, 19 Պուլվ· Մաւեան :

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 21– ին, սովորական հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հայ Ազգ· Միութեան, կազմակերպուած է դաշ – տահանդէս մը ,այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, «Լաթապուրէթ»ի դաշ – տին վրայ, զով եւ սառնորակ գետակին եղերքը ...

Գեղարուեստական բաժին, երգ, ար – տասանութիւն եւ պար :

Ճոխ պուֆէ, առատ կերուխում ...

Բարձրախօսէն անընդհատ պիտի լսէք Հայաստանեան երգեր եւ գեղջուկ պա – րեր : Հայարոյր եւ խանդավառ մթնո – լորտ :

Սիրով կը հրաւիրուի Վիէնի Հայու – թիւնը այս ընտանեկան դաշտահանդէ – սին :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Շաւիլի մէջ, Յուլիս 23ին :

Հերոսներու Օրը , վալանսի մէջ , 23 Յուլիսին , անձրեւի պարագային Յուլիս 30ին :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ· ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղին վարչական ժողովը այս Հինգշաբթի երե – կոյ ժամը վեցին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 Րիւ Պէօ :

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Կրճնոպլի Հ. Մ. Ը. Մ.Ի եւ մասնակցութեամբ Տէսմի քոյր մասնաճիւղի Յուլիս 23ին Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Վիլար սը Լաճի ճամբուն վրայ, Սանաժէն վեց քիլոմեթր անդին Անժէնի գիւղին ելքին, գեղեցիկ անտառին մէջ սառնորակ ջու – րին եղերքը :

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ :

Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայ – կական սալեր :

Ճոխ պուֆէ, զանազան ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ : Հայկական հա – ճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ :

ՇԱՆՕԹ.— Օթոքառերը կը մեկնին սո – վորական վայրերէն, սովորական ժամե – րուն :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Համախարբերդցիական Հայր· Մխի – թեան Սէնթ Անթուանի մասնաճիւղի դաշտահանդէսը, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, Սէնթ Անտրէի զեղեցիկ պարտէզին մէջ :

Հանդիսավայրը երթալու համար, փո – խան տ'Իքսէն առնել 25 քիւ օթօպիւսը, իջնել վերջաւորութեան :

ԱՐԵԻԼ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵԻԼ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ, ԶԱՐԴԱՐԻՔ եւ ՆԵՐԿԻՔ

ԹՈՎՄԱՅԵԱՆ, ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e
Tél.; ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet
136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes
Tél. : GRE. 09-47
11, Bd. de la République, La Garenne
Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնար – ուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիֆ եւ վինի – լիֆ պատրաստութիւններու : Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէում եւ փլաստիֆ :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS, RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 14 ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI 14 JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — Թիւ 9153 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4954

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԲՈՑԵՂԷՆ ՆՇԱՆԱԽՕՍՔԵՐ

—o—

Ազատութի՛ւն, Հաւասարութի՛ւն, Եղբայրութի՛ւն:

Երեք բոցեղէն, հրաշունչ նշանախօսքեր, որոնք լոյս քաղաքէն արձակուեցան շուրջ հօթանասուներկու տարի առաջ եւ հրեղէն թեւերով սլացան Ֆրանսայի սահմաններէն անդին, մինչեւ Պալքաններն ու հեռաւոր արեւելք, յոյսի ջահեր բոցկլտացնելով աղատատենչ հոգիներու մէջ:

Քաղաքական, կրօնական եւ տնտեսական երրեակ բռնակալութեան, Թագաւորի, ազնուապետական դասակարգի եւ բարձրաստիճան կղերի կեղեքումին, շահագործման, անարդարութեան դէմ մըմբոստական, քաղքենի, արհեստաւոր, գիւղացի եւ աշխատաւոր համեստ ու զրկեալ միլիոնաւոր մարդոց սրտի խորքէն բարձրացող եւ մինչեւ երկինք հասնող բողոքի աղաղակներ էին այդ նշանախօսքերը:

Անմահ սկզբունքներ, որոնք ի զօրու են այսօր ալ: Կ'ապրին ու պիտի ապրին քանի, ցորչափ աշխարհի վրայ կը տիրապետեն բռնակալութիւնն ու անարդարութիւնը, ցորչափ կաշկանդուած են մարդոց տարրական ազատութիւնները: Ցորչափ հաւասարութիւն չկայ եւ չէ հաստատուած եղբայրութեան Թագաւորութիւնը:

Հայ ժողովուրդի հոգիին մէջ խոր արձագանգ գտաւ մանաւանդ «ազատութիւն»ը, որմէ զրկուած էր հինգ դարէ ի վեր:

Բռնակալները սպրդէ էին դարձուցած զինք, սակայն չէին կրցած անոր հոգիէն հանել կայծը, որ երբեք չէր մարած: Ու երբ ձայնը հնչեց, ազատութեան առկայծ կրակը բոցի վերածուեցաւ:

Տասնեւիններորդ դարու հայկական վերածնունդը կը ներշնչուէր ֆրանսական մեծ յեղափոխութեան բոցեղէն նշանախօսքերէն, Մարդու եւ Քաղաքացիի Իրաւունքներու հանգանակէն:

Գրական, մշակութային, մտաւորական շարժումներն կը յաջորդէր քաղաքական վերածնունդը:

Ազգային Սահմանադրութիւնը ազատութեան եւ ինքնավարութեան նախափորձն էր, ապագայի փայլուն հեռանկարներով բեռնաւոր:

Անոր պիտի յաջորդէր Պերլինի վեհաժողովը, ուր միջազգային դիւանագիտութեան օրակարգին վրայ կը դրուէր Հայկական Հարցը:

Երրորդ քայլը կ'ըլլար յեղափոխական կուսակցութեանց կազմութիւնը:

«Ազատութի՛ւն կամ մահ» նշանաբանն էր կը դրուէր իրենց դրօշին վրայ:

Երկար տեւեց երկունքը: Հեղեղանման արիւն թափեց հայ ազգը ազատութեան ճանապարհին վրայ:

Ու երբ անհուն զոհողութիւններէ եւ անմարդկային տառապանքներէ վերջ տիրացաւ ազատութեան, երբ աշխարհի քարտէսին վրայ յաջողեցաւ գրել տալ ազատ եւ անկախ Հայաստանի անունը, Թշնամիները՝ նախանձով ու մախանքով լեցուած՝ դաւաճանեցին իրեն եւ կրկին բռնակալութեան լուծին ենթարկեցին զայն:

Այսօր, երբ Ֆրանսա, հպարտութեամբ կը տօնէ իր Ազգային Տօնը, երբ ազատութիւն, հաւասարութիւն, եղբայրութիւն բառերը բոլորի շրթներուն վրայ են այսօր, ամէնէն աւելի Հայն է, որ սրտի խորքէն երկիւղածութեամբ «ազատութի՛ւն» կը գոչէ ամէնէն բարձր ձայնով, որովհետեւ ամէնէն աւելի ինքն է, որ անոր կարօտն ունի:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏԸ ԿՈԼ ԼԱՒԱՏԵՍ Է

ԱԶ. ԹԷ ՋԱԽ ԴԺԳՈՀ ԵՆ ՃԱՌԷՆ

Նախագահ տը Կոլ քսան վայրկեան խօսեցաւ, առջի իրիկուն առանց նորութիւն մը բերելու: Միշտ լաւատես է եւ կը հաստատէ թէ Ֆրանսան վերելքի մէջ է, երեք տարիէ ի վեր:

Նախագահը նախ խօսեցաւ Ֆրանսայի ներկայ կացութեան մասին.— «Ֆրանսա ամուսնացաւ իր դարուն հետ: Այս կը նշանակէ թէ մեծ բարեփոխում մը կը կատարէ, դժուար աշխարհի մը մէջ ապրելով հանդերձ» եւ հոս տը Կոլ հեգնեց անցեալի կորսուած սովորութիւնները զորս կարօտով կը յիշեն ոմանք: Անդրադարձաւ ճարտարարուեստի եւ երկրագործութեան որոնց առաջինը վերելքի մէջ է, մինչ երկրորդը, պէտք է ազգային գործունէութեան արդի տարրի մը վերածել: Վերջապէս տը Կոլ խօսեցաւ Ալժերիոյ մասին, Պերլինի հարցին անցնելէ առաջ: «... Ամէն պարագայի մէջ, իմաստութիւնը, նպատակը, յաջողութիւնը ապագաղթականացում կը կոչուին: Հարցը այն է, որ ատիկա ըլլայ նաեւ Ալժերիոյ մէջ: Դժուար է որովհետեւ 1830էն 1958 ոչ մէկ բան եղած էր լուծումը պատրաստելու համար եւ անիկա շատ աւելի դժուարացաւ եօթը տարի առաջ ծագած ապստամբութեամբ: Եւ վերջապէս որովհետեւ Ալժերիոյ մէջ մէկ միլիոնէն աւելի եւրոպական ծագում ունեցողներ կան: Բայց քանի որ ըմբոստութիւնը կ'ուէր, մահափորձեր եւ սարսափ կը տարածէր, հարկ էր, որ մեր բանակը յաղթէ հողի վրայ, այնպէս որ Ֆրանսան իր որոշումներուն եւ գործունէութեան ամբողջական ազատութիւնը պահէ: Այս արդիւնքին, հասած ենք: Ուրեմն տեղւոյն վրայ կրնանք հանդարտեցման միջոցներ ձեռք առնել, Մայր Երկիր փոխադրել կարեւոր զօրամասեր, քանի մը շաբաթով, Սեպտեմբերէն սկսեալ, կրճատել զինուորական ծառայութեան շրջանը: Այս այսպէս ըլլալով, Ֆրանսա կ'ընդունի առանց որեւէ վերապահութեան, որ ալժերական բնակչութիւնները բոլորովին անկախ Պետութիւն մը կազմեն: Պատրաստ է, այս առընչութեամբ, ալժերական քաղաքական տարրերուն հետ, եւ մասնաւորաբար ապստամբական շարժումին պատկանող, արագ ինքնորոշումը կազմակերպել: Տրամադիր է (միշտ Ֆրանսայի մասին է խօսքը) պահելու իր օժանդակութիւնը Ալժերիոյ, այն վայրկեանէն իսկ երբ համայնքներու համագործակցութիւնը եւ իր հարազատ շահերը երաշխաւորուած ըլլան: Եթէ այս ընկերակցութիւնը չըլլայ, Ֆրանսայի կը մնայ, ի վերջոյ, համախմբել հոս կամ հոն, պաշտպանելու համար, անոնք որոնք կը մերժեն մաս կազմել Պետութեան մը որ քաոսի կոչուած է»:

Տը Կոլ այս խօսքերը կրկնութիւն են Լորէնի ճառերուն ընթացքին ըսածներուն, ոչ մէկ ակնարկութիւն ըրաւ բանակցութեանց վերսկսումին ինչ որ մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց ձախերուն:

Տը Կոլ, ապա, անդրադարձաւ Պերլինի եւ վճռապէս յայտնեց թէ Խրուշչեւի սպառնալիքներուն պատասխանը պատրաստ է: Ոչ մէկ զիջում Պերլինի համար: Նախագահը Խրուշչեւի ուսերուն բարդեց միջազգային տագնապի մը ամբողջ պատասխանատուութիւնը «եթէ վարչապետ Խրուշչեւ, եթէ Խորհ. Միութիւնը, ինչպէս կը գրեն, խաղաղութիւն համակեցութիւն կ'ուզեն, թող զայն կարելի դարձնեն նախ վերջ դնելով իրենց սպառնալիքներուն»:

Վերջապէս տը Կոլ խօսեցաւ Հիմնարկութեանց մասին եւ շեշտեց թէ հակառակ կարծուածին Հանրապետութեան երկու ժողովները (Ծերակոյտ եւ Ազգ. Ժողով) հսկայական գործ տեսած են երեք տարուան ընթացքին, գործ մը զոր ոչ մէկ խորհրդարան տեսած էր նախորդ Հանրապետութիւններու մէջ: Եւ տը Կոլ եզրակացուց.— «... Ինծի համար, վերջապէս, ցորչափ ծանր ըլլայ գերագոյն պատասխանատուութիւնը, կը շարունակեմ զայն կրել, Ֆրանսացիներ եւ Ֆրանսուհիներ, ձեր օգնութեամբ, իր ամբողջ ծաւալով: Խորքին մէջ, երբեք, դուք եւ ես, զգացած ենք, աւելի քան Ազգային Տօնի այս նախօրեակին, Ֆրանսայի արդար հպարտութիւնը»:

«Կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը»:

«Կեցցէ՛ Ֆրանսան»:

Տը Կոլի այս ճառը դժոհ ձգած է բոլորը բացի իրեն կողմնակից կուսակցութեան անդամներէն: Կարգ մը երեսփոխաններ շատ ծանր խօսքերով կ'անդրադառնան նախագահին յայտարարութիւններուն, յիշելով նոյնիսկ ալմանաք վերմօն (շատ հասարակ տարեցոյց մը): Ընկերվարականները կը գտնեն, որ տը Կոլ ծանօթ չէ ֆրանսական իրականութեանց:

Ալժերիոյ Եւրոպացիները կը գտնեն թէ տը Կոլ զիրենք չէ հասկցած:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկուան թիւով տուեր էինք յուղարկաւորութեան մանրամասն յայտագիրը, որ գործադրուեցաւ կատարեալ կարգապահութեամբ: Յուղարկաւորութիւնը վարող մարմինը արժանի է գնահատութեան՝ այդ կանոնաւորութեան համար, ժողովուրդը եւս՝ այն հնազանդութեան համար, որ առիթ չտուաւ միջադէպերու: Ինչպէս գրած էինք, պատրիարքին յուղարկաւորութեան պարագային զատ՝ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին ներկայութիւնը, անշուշտ, պիտի յուզէր որքան ոգեւորէր ժողովուրդին սիրտը, այնպէս որ Պոլսոյ հայ մամուլը եւս իր ուշիմութեան ապացոյցը տուաւ՝ հրաւիրելով ժողովուրդը, որ չրջահայեաց եւ զգոյշ գտնուի, այն պատճառով մանաւանդ որ օտար աչքեր կը հետեւին մեր բոլոր շարժումներուն, խօսքերուն եւ արտայայտութեանց:

Ճիշդ է թէ ժողովուրդը արժանի գտնուեցաւ իր ղեկավարներուն, մնաց զուսպ, ըստ իր սուգին եւ ազգային վայելչութեան: Ճիշդ է նոյնպէս թէ յուղարկաւորութեան արարողութեանց մէջ դրուած փարթամ եւ քիչ մը ցուցադրական փայլը պիտի գրաւէր օտար մամուլին ուշադրութիւնը՝ կատարելու համար կարգ մը խորհրդածութիւններ: Այս մասին՝ յառաջիկային:

Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու համար Մայր Եկեղեցի կը գտնուէին ամերիկեան, խորհրդային, ֆրանսական, պելժական, փորթուկալեան, ռումանական հիւպատոսները: Նաեւ պապական ներկայացուցիչը, յոյն տիեզերական եկեղեցւոյ ներկայացուցիչը, Ասորի եկեղեցւոյ ներկայացուցիչը, Հրէից խախամապետութեան ներկայացուցիչը, եւ Թուրք հոճաներ:

Թուրքերուն կողմէ՝ Ատալէթ կուսակցութիւնը եւս ղրկած էր պատուիրակութիւն մը, որու մաս կը կազմէր Յակոբ Պունեաթեան:

Քոյր եկեղեցիներէն՝ հայ կաթողիկէ համայնքին փոխանորդը, Քիրէճեան գերապայծառ իր հետեւորդներով, Վենետիկի եւ Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան հայրերը՝ գլխաւորութեամբ Հ. Յակոբոս Փոսդըրէքեանի եւ Հ. Սարգիս Բարոյեանի, բողոքականներու կողմէ Վահան Խարբութլեան, ու վերջապէս ազգային հիմնարկութեանց ներկայացուցիչները, մասնաւորաբար յոյն ազգային հիմնարկութեանց վարիչները:

Ուրբաթ, առաւօտ: Ժամը 10.25ին Վեհափառը, զգեստաւորուած, կը բարձրանայ խորան՝ առաջնորդութեամբ Մամբրէ Արք. Սիրունեանի եւ Սերովբէ Եպ. Մանուկեանի: Քահանաները դէպի խորան կը տանին պատրիարքին դագաղը, զոր կը դնեն մահարձանին վրայ: Ու կը սկսի օծման արարողութիւնը: Դագաղակիր քահանաները չորս ուղղութեամբ կը դարձնեն պատրիարքին մարմինը, ու կը շարունակուի օծման արարողութիւնը: Այդ պահուն խորան կը բարձրանան յոյն եկեղեցականները եւ կը կատարեն մասնաւոր արարողութիւն մը: Յետոյ Վազգէն Ա. կ'արտասանէ առաջին դամբանականը:

Յետոյ Վեհափառը «ողջոյն»ը կ'առնէ պատրիարքէն, ու խորանէն կ'իջնէ վար՝ ընկերակցութեամբ եպիսկոպոսներու եւ քղանցք բռնող վարդապետներու:

Դագաղը կը դրուի դասին մէջ:

Այս պահուն կը մեկնի Աթենակորաս պատրիարք, որ բակին մէջ խռնուած ժողովուրդին առջեւ կը կատարէ յայտարարութիւն մը.

— Երկար տարիներ եղբայրաբար երկու քոյր եկեղեցիներու լուծը տանող իմաստուն պատրիարք մը կորսնցուցինք: Աստուած արժանաւոր պատրիարքի մը արժանի ընէ ձեզ, որպէսզի հայ եւ յոյն եղբայրական կապը, զոր հաստատեցինք Գարեգին պատրիարքի հետ, տեւական դառնայ:

«Հողի Աստուծոյ» շարականէն ետք, դադրեցան երգեցողութիւնները եւ կուսակալը, Ջոր. Րէֆիք Թուլկա, առաջնորդութեամբ Պ. Ֆնտըքեանի՝ ներկայացաւ Վեհափառին:

— Կը փութամ Ձեզի յայտնել խոր ցաւակցութիւնները մեր պետութեան նախագահ Ջոր. Կիւրսէլի, Թուրք կառավարութեան, ինչպէս նաեւ Պոլսոյ կուսակալութեան, որոնց կը միացնեմ նաեւ իմ անձնական վշտակցութիւնս այն դառն կորուստին համար, զոր կրեցիք Թուրքիոյ Հայոց յարգելի պատրիարքին մահուամբ:

Վազգէն Ա. պատասխանեց:

— Խորապէս ազդուած եմ վշտակցութեան այն անկեղծ խօսքերէն, զորս յայտնեցիք եւ կը խնդրեմ ձեզմէ թարգման հանդիսանալ Պետութեան վսեմ նախագահին եւ Թուրք կառավարութեան մօտ իմ շնորհակալութեան զգացումներուս: Աղօթող եմ Թուրք պետութեան՝ խաղաղութեան եւ բարօրութեան համար:

Ջոր. Թուլկա պատասխանեց.

— Շնորհապարտ եմ ձեր զգացումներուն համար եւ կը փափաքիմ որ ձեր մաղթանքը դառնայ իրականութիւն ոչ միայն Թուրք պետութեան, այլեւ համայն աշխարհի ժողովուրդներուն համար:

Բակին մէջ զօրավարը արժանացաւ ժողովուրդին յարգալից արտայայտութեանց.

— Պաշտըլըղ սաղ օլսուն, կ'ըսէ զօրավարը:

Կուսակալէն ետք Վեհափառին ներկայացան եւ ցաւակցութիւն յայտնեցին ներկայ բոլոր օտար ներկայացուցիչները, կրօնապետ եւ հիւպատոս:

Յետոյ կազմուեցաւ յուղարկաւորութեան թափօրը:

ՅՈՒԼԻՍ 14ի առթիւ Յառաջի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ՝ Երեքշաբթի:

ՎԱՀԱՆ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆԻ

(ԸՆԹԵՑՔ ՅԱՂՈՒՍՏԱՀԱՐ ՎԱՅՈՒՍՈՒՐՀԱՅ ՏԱՐԵԿԱՆԻՆ)

—o—

Գիշեր էր, երբ արդեն մութ վիճակում էի եւ կամենում էի քո մասին մտածելուց առաջ քնել, երբ հանկարծ լսեցի, որ ինձ անունով են կանչում։ Ես ոտքի թռա եւ ականջ դրի։ Ոչինչ չլսեցի։ Ինձ թվաց, թե ինչ-որ մեկը ինձ է կանչել։ Ես նորից պառկեցի եւ փորձեցի քնել։ Հազիվ էի աչքերս փակել, նորից լսեցի ինձ կանչելը։ Ես ոտքի թռա եւ վազեցի դռան մոտ։ Ոչ ոք չկար։ Ես դուրս նայեցի պատուհանից։ Ոչ ոք չկար։ Ես ինձ ասացի, որ ինձ թվացել է։ Ես նորից պառկեցի եւ սկսեցի քնել։ Հանկարծ լսեցի, որ ինձ կանչում են

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՀԱՅ ՀՈՒՇԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Անդրանիկի հայ հուշարանի համար հանգանակությունը շարունակվում է։ Ներկայացնում ենք ստացված նոր գումարների ցուցակը։

Ընդամենը 120.000 ռուբլի, որից 33.000 ռուբլին վճարել է Ռուսաստանի հայ գործարարների միությունը։ Մնացածը՝ 87.000 ռուբլին, հավաքվել է Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Կրընոպլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ մասնակցութեամբ Տէսինի քոյր մասնաճիւղի Յուլիս 23ին Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Վիլար տը Լանի ճամբուն վրայ, Սասնաժէն վեց քիլոմեթր անդին Անժէնի գիւղին ելքին, գեղեցիկ անտառին մէջ սառնօրակ ջուրին եզերքը:

Գեղարուեստական բաժին եւ զանազան անակնկալներ:

Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայկական սալեր:

Ճոխ պիւֆէ, զանազան ուտելիքներ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ: Հայկական հաճելի եւ ուրախ զուարթ մթնոլորտ:

ԾԱՆՕԹ.— Օթոքառերը կը մեկնին սովորական վայրերէն, սովորական ժամերուն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հայ Ազգ. Միութեան, կազմակերպուած է դաշտահանդէս մը, այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, «Լաթապուրէթ»ի դաշտին վրայ, զով եւ սառնօրակ գետակին եզերքը...

Գեղարուեստական բաժին, երգ, արտասանութիւն եւ պար:

Ճոխ պիւֆէ, առատ կերուխում...

Բարձրախօսէն անընդհատ պիտի լսէք Հայաստանեան երգեր եւ գեղջուկ պարեր: Հայաբոյր եւ խանդավառ մթնոլորտ:

Սիրով կը հրաւիրուի Վիէնի Հայութիւնը այս ընտանեկան դաշտահանդէսին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Որբախնամ մարմինը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները իրենց սիրելի բարեկամուհիին Օր. Տիրուհի Անդրանիկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, Տէր եւ Տիկին Հայկ Պաճճէճեանէ երեսուն Ն. Ֆ., Տիկին Արշալոյս Սարգիսեանէ երեսուն Ն. Ֆ., Տէր եւ Տիկին Հայկ Գալէնտէրէ երեսուն Ն. Ֆ.:

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier

Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, Bld. Arago — Tél.: POR. 03-94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (քօ-փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Միհրան Քէհեայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց զաւակներուն եւ քոյրերուն՝

ԺԱԳԼԻՆԻ ԵՒ ԺՈԺԷՆԻԻ

յիշատակին (զոհ Իսիի աղէտին):

Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յարգողները:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան:

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13'

ՀԱՅՐ ՍԱՄՈՒԷԼ Վ. ԱՐԱՄԵԱՆԻ

10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)

Tél.: ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17'

E. DJEZIRIAN

27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)

Tél.: PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբորդութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ.:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով վերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն:

ՈՒՂԵՏՈՒՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

48, Rue de la République

Tél.: 20.47.22

MARSEILLE

•

ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղ

7, Rue Auber, 7

Tél: RIC. 63-69

PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղաղաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղ արուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, և Շաբաթ օրերը ժամը 1 – 8, 17 Րիւ Պշռ.

Կարելի է դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:

ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:

ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:

ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի:

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ:

ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան:

AU BEAU NOYER

A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT

7 ETAGES D'EXPOSITION

D'AMEUBLEMENTS

CRÉDIT SANS FORMALITÉS

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

185, BD. JEAN JAURÈS --- 15, AV. ANDRÉ MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e

Téléphone: BAL. 31-21

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

Métro: F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain

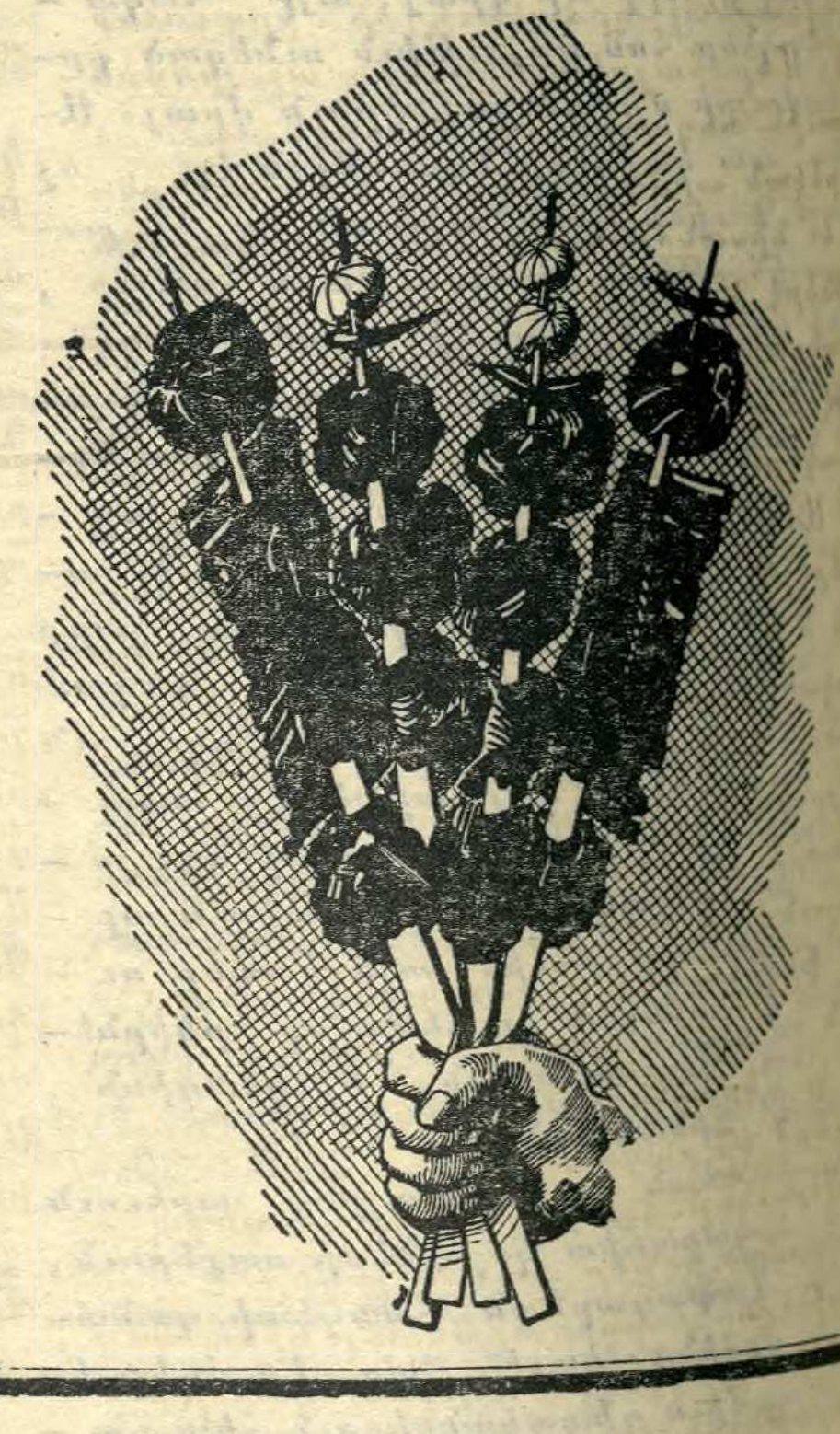

ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

SICOMEX

Ֆրանսական կառավարութենէն եւ Մոսկուայի Ինթուրիսթէն ճանչցուած Հաստատութիւն:

SICOMEX

20, Rue Royale, PARIS 8e
Téléphone: OPE. 67-77
Métro: CONCORDE et MADELEINE

ՄԻԱԿ ՏՈՒՆԸ

որ կարելիութիւնը կուտայ ձեզի, հետեւեալ երկու ձեւերով ծրարներ ղրկելու:

1.— Մեր ծախած ապրանքներով, որոնց ցանկը ճոխ է եւ որակը ընտիր:

ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, քարտիկան եւ զուտ բուրդէ վերնասուներ՝ վերջին նորաձեւութիւն:

ԱՆԳԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, զուտ բուրդէ կերպասներ և այլ ապրանքներ: Մուշտակի նմանակ վերարկուներ, անձրեւանոց, ներքնազգեստ, գուլպայ, փիրէնեան բուրդով շալ, կօշիկ, ժամացոյց, եւայլն... ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Մեր ապրանքներուն գիներուն մէջ նախատեսուած են մաքսային տուրքերը, արտօնութեան, ապահովագրութեան, ծրարումի եւ ստացագրի ծախքերը:

ՈՉ ՄԷԿ ԾԱԽՔ ծրարը ստացողին կողմէ:

Մեր ապրանքներուն ԱՌԱՔՈՒՄԻ ծախքն է 25 Ն. Ֆ. մինչեւ 20 քիլօ:

2.— Ձեր բերած ապրանքներն ալ կ'ընդունինք, պայմանաւ որ նոր ըլլան:

ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ՝ 2-4 շաբաթէն:

ՈՒԶԵՑԷՔ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ ՄԵՐ ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԸ:

ԲԱՑ Է ՕԳՈՍՏՈՍԻՆ

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ:

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք Խորհրդ. Միութիւն:

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone: TRU. 27-70

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար․ 50 Ն․ Ֆ․ — Վեցամսեայ՝ 27 Ն․ Ֆ․

Արտասահման՝ Տար․ 60 Ն․ Ֆ․ — Հատը՝ 0·25 Ն․ Ֆ․

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒԼԻՍ

MARDI 18 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9154 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4955

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐԸ

Արձակուրդի եղանակն է :

Քաղաքները կը պարպուին հետզհետէ : Մարդիկ տարուան հեւ ի հեւ աշխատանքէն ու խռնջէնքէն ետք անհամբեր, կը սպասեն ամառուան՝ քանի մը շաբաթ կազդուրուելու համար :

Մանշէն ու Ատլանտեանի եզերքներէն մինչեւ Միջերկրականի գեղազուարճ ափերը լեցուած են արդէն ծովու լողանքի սիրահարներով :

Ցօղացանէ, լեռըդի կամ երիկամունքի չափերէ տառապողներն ու ջղային հիւանդութիւն ունեցողները հանքային ջուրերուն հրաշագործ ազդեցութեան վրայ յոյս են դրած՝ հանգիստ ձմեռ մը անցընելու համար :

Մաքուր օդ շնչելու եւ տաքուկ արեւ վայելելու համար Ֆրանսայի բնակիչները, ինչ դասակարգի ալ պատկանին, կը փութան դէպի Պրըթանի, Նորմանտի, կամ դէպի լեռնային շրջաններ, Սավուայէն մինչեւ Պիրէնեանները :

Շնորհիւ ընկերային օրէնքներուն, աշխատաւորները տարուան մէջ երեք շաբաթ «վճարեալ արձակուրդ»ի իրաւունք ունին : Մեր հայրենակիցներն ալ լիովին կ'օգտուին տեղական օրէնքներէն :

Տարեկան արձակուրդները մեր բարքերուն եւ նիստուկացին մաս կը կազմեն տարիներէ ի վեր :

Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչը երեսուն տարիէ ի վեր «կազդուրման կայան» կը կազմակերպէ փոքրիկ հայորդիներու համար : Առաջին խումբը, ութսուն աղջնակներէ եւ մանչերէ բաղկացած, ամսագլխէն ի վեր կը գտնուի Պէլֆոնթէնի իր սեփական կայանին մէջ, Խաչուհիներու հոգածու խնամքին տակ : Երկրորդ խումբը կը մեկնի Օգոստոսի սկիզբը : Ասկէ տարի քանի մը հարիւր պզտիկներ հայաշունչ միջավայրի մէջ կը կազդուրուին՝ Փեղիքաղէս ու հողեպէս, կը թոթովեն ու կը ճռուողեն հայերէն : Եւ տուն կը վերադառնան՝ հայացած :

Նոյնով կը բացուի նաեւ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի ճամբարը, որ աւանդական դարձած է ինը տարիէ ի վեր :

Տարիներու փորձառութեամբ զինուած, Նոր Սերունդի կեդրոնական վարչութիւնը շաբաթներէ ի վեր աշխատանքի է լծուած՝ կազմակերպելու համար իր արձակուրդի ամիսը, յառաջիկայ օգոստոսին : Փալաւրիւէն եւ Լաֆրէյէն վերջ — ուր այնքան գեղեցիկ յիշատակներ կը պահեն — Նոր Սերնդականները այս տարի իրենց բանակումը կ'ունենան Ակտի մէջ, Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին :

Օգտակարն ու հաճելին համադրուած են ճամբարին մէջ : Զանազան խաղերու, ծովային լողանքի, խմբական պտոյտներու հետ միաժամանակ մեր երիտասարդներն ու աղջիկները պիտի լսեն դասախօսութիւններ՝ ազգային, պատմական, գրական նիւթերու շուրջ : Պիտի կազմակերպեն նաեւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

Ամէն տարի 200 — 250 Նոր Սերնդականներ կը մասնակցին ճամբարին, Ֆրանսայի բոլոր շրջաններէն :

Հայ աղջիկներ եւ տղաք նոյն արեւուն տակ, կը շնչեն հայկական օդ, կ'երգեն հայկական երգեր եւ կ'ապրին հայկական կեանք, հոգ չէ թէ օտար երկինքներու տակ :

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդն է, որ այդ կարելիութիւնը տուած է հայ երիտասարդութեան, ամէն տարի եւ այս տարի, առիթ ընծայելով անոր որ լաւագոյն պայմաններու մէջ, անցընէ իր արձակուրդի օրերը :

Տարակոյս չկայ, որ 1961ի բանակումն ալ յիշատակելի պիտի մնայ :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

"ՊԻԶԵՐԹԸ ՊԱՐՊԵՑԷ՛Ք"

Կ'ԸՍԷ ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՏԸ ԿՈԼԻՆ

—o—

Հակառակ միջազգային եւ դիւանագիտական աւանդութեանց, Թունուզի շըրջանակները հրապարակեցին այն նամակը զոր Պուրկիպա տը Կոլին ղրկած էր քանի մը օր առաջ :

Թունուզի նախագահը իր նամակին մէջ, կը յիշեցնէ տը Կոլի թէ Փետրուար 27ի իրենց տեսակցութեան ընթացքին, արդէն շեշտած է Պիզերթը պարպելու ստիպողական անհրաժեշտութիւնը : Պուրկիպա կ'առաջարկէ, որ բանակցութիւններ սկսին այս ուղղութեամբ : Նըման կայաններու պահպանումը գաղթատիրութեան վերջին մնացորդացը կը նըկատուի Թունուզի նախագահին կողմէ :

Պուրկիպա կը յիշէ այն դերը զոր ինք խաղացած է Ալժէրի պատնէշներուն ժամանակ, իր վրայ վերցնելով ժողովուրդը հանդարտեցնելու մեծ պատասխանատուութիւնը :

Նոյնիմաստ ճառով մը, Պուրկիպա երկուշաբթի օր անգամ մը եւս կրկնեց Թունուզի «փափաքը» — Պիզերթը ժամ առաջ պարպել :

Պուրկիպա, որ կը խօսէր Ազգ․ Ժողովի առջեւ, մինչեւ Չորեքշաբթի պայմանաժամ տուաւ եւ շեշտեց թէ հակառակ պարագային պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնէ :

Ֆրանսան ի պատասխան, Թունուզի առաջ դրուած պատրուակին (Պիզերթի կայանը կը կրկնապատկէ իր զինուորական ուժը) կը հերքէ թէ զինուորական որեւէ գործողութիւն տեղի ունեցած ըլլայ : Մինչ Թունուզի մէջ կառավարութեան եւ Պուրկիպայի պահանջներուն արձագանգ կուտան ժողովուրդը եւ մամուլը, բողոքներով եւ կազմակերպուած ցոյցերով : Սպառնալիքներն ալ չեն պակսիր եւ երիտասարդները զէնք կը պահանջեն որպէսզի, ի հարկին զէնքով պարտադրեն Պիզերթի պարպումը, եթէ Փարիզ որեւէ քայլ չառնէ այդ ուղղութեամբ :

Թունուզի կառավարական շրջանակներու եւ գլխաւորաբար Պուրկիպայի «բերանը» նկատուող Աֆրիք – Աքսիոն կը քննադատէ նախ Թեռնուարի յայտարարութիւնը, որ կ'ըսէր թէ բանակցութիւններ կարելի է նախատեսել . երբ մթնոլորտը ցոյցերով եւ շփոթութեամբ լեցուած չըլլայէն կ'աւելցնէ .— «երբ նախատուած ժողովուրդ մը կը ջանայ համբերել, հանդարտ մնալ, այն ատեն Փարիզի մէջ ոչ մէկ պատճառ կը տեսնուի բանակցելու : Եւ երբ այդ ժողովուրդը իր համբերութիւնը կը կորսնցնէ, այն ատեն կռնակ կը դարձնեն անոր եւ կը յիշեն հին առակը «զօրաւորին իրաւունքը միշտ լաւագոյնն է» :

Տարակոյս չկայ, որ Թունուզի այս նոր պատանջը կապ ունի նաեւ ալժէրական հարցին հետ եւ վճռական պատասխան մըն է Մերս էլ Քէպիրի համար : Այս ձեւով Պուրկիպա զօրավիգ կը կանգնի Ալժէրացիներու դիրքին :

×

ՊԵԼՔԱՍԷՄ Քրիմ, ալժէրական պատուիրակութեան ղեկավարը, Գահիրէի Ալ Աֆպար թերթին յայտարարած է թէ Ալժէրիա չի կրնար հրաժարիլ Սահարայի իր իրաւունքներէն եւ կը մերժէ Ֆըրանսական կայաններ ընդունիլ ալժէրական հողամասին վրայ :

×

ԹԵՍԱԼԵԹԻ Ֆրանսական կայանը պարպուեցաւ համաձայն Մալիի դիմումին :

ՅՈՒԼԻՍ 14Ը ՓԱՐԻԶ ԵՒ ԱԼԺԷ

—o—

ՓԼԱՍԹԻՔ ՌՈՒՄԲԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Հակառակ աննպաստ օդին, այս տարի եւս ինչպէս ամէն տարի հսկայ բազմութիւն մը հաւաքուած էր Շան զ'Էլիզէներու երկայնքը դիտելու համար Յուլիս 14ի աւանդական տողանցքը :

Զօր․ տը Կոլ կը նախագահէր այս հանդիսութեան, որուն մասնակցեցան մօտ 11·000 զինուորականներ : Բացակայ էր միայն Օտար Լեգէոնը, որ վերակազմութեան մէջ է, ապրիլ 22ի դէպքերէն ետք :

Ալժէրի մէջ կացութիւնը նոյնը չէր : Նախապէս յայտարարուած էր թէ Յուլիս 14ի տողանցքը տեղի պիտի չունենայ, քիչ ետք սակայն կը յայտնուէր թէ տեղի պիտի ունենար : Գաղտնի գործունէութեան մը պատկերը կը ներկայացնէր սակայն այդ տողանցքը, որ երկու հարիւր հանդիսատեսներ ունէր միայն : 2000 զինուորականներ կը տողանցէին 10·000 հոգիներու հսկողութեան տակ : Ոչ մէկ պատշգամ, ոչ մէկ պատուհան դրօշազարդուած էր, փողոցները շատ քիչ մարդիկ կային մինչ ոչ ոք կը գտնուէր պատշգամներուն : Հաւաքուած քանի մը հարիւր հոգիները թշնամական արտայայտութիւններ ունեցած են երբ Ընդհ․ Պատուիրակը եւ Զօր․ Այլրէն կ'անցնէին բայց խանդավառութեամբ ծափահարած են Լեգէոնը եւ Վայրաշուները : Հանդիսութեան վերջաւորութեան քանի մը երիտասարդ Եւրոպացիներ «Ֆրանսական Ալժէրիա» եւ «Կեցցէ Սալան» պոռացած են :

Ալժէրի եւ Օռանի մէջ, փլասթիք ռումբերը շարունակած են պայթիլ, մէկ հատ պայթած է Ալժէրի արքեպիսկոպոս՝ գերապայծառ Տիւվալի տան առջեւ : Նիւթական վնասներ կան միայն : Երրորդ անգամն է որ Գերապայծառ Տիւվալ ահաբեկչական արարքի կ'ենթարկուի իր ազատական գաղափարներուն պատճառաւ :

Փարիզի մէջ Միութիւն Նոր Հանրապետութեան համար (Իւ էն էռ) կուսակցութեան կարգ մը անդամներու տուներուն առջեւ ռումբերը պայթեցան առանց մարդկային վնասներ պատճառելու :

× Փարի – Փրէս գրաւուեցաւ առջի օր Ալժէրի մէջ, Ընդհանուր պատուիրակութեան հրահանգով :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՏԸ ԿՈԼ գլուխ գլխի տեսակցութիւն մը ունեցաւ, առջի օր, Մոսկուայի դեսպան Վինոկրատովի հետ : Այս խօսակցութիւնը, որ կը յաջորդէր տը Կոլի ծանր յայտարարութիւններուն Խորհ․ Միութեան դէմ, անակնկալ մը եղած է շատերուն համար : Դեսպանին պաշտօնական յայտարարութիւնն այն է թէ Մոսկուայէն վերադարձին (ուր մասնակցած է Կեդր․ Կոմիտէի նիստին) ուզած է մտքերու փոխանակութիւն մը ունենալ տը Կոլի հետ :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԻԳ․ հրապարակեց քսան հազար բառերէ կազմուած իր Կոնդակը Մաթէռ էթ Մաժիսթրա, լատիներէն : Այս կոնդակը նուիրուած է գլխաւորաբար ընկերային հարցերու եւ հրատարակուած Լեւոն ԺԳ․ Պապի կոնդակին եօթանասունմեակին առթիւ : Պապը, որ այս կոնդակով մանրամարնօրէն կ'ուսումնասիրէ արդի բոլոր ընկերային խնդիրները, թերած երկիրներու վիճակը եւ երկրագործութեան դերը, կը ծանրանայ նաեւ համայնավար վտանգին վրայ :

ԿԱԿԱՐԻՆ Մոսկուա վերադարձաւ առջի օր : Լոնտոնէն մեկնելէ առաջ գացած է նաեւ Կարլ Մարքսի գերեզմանին վրայ, Հայկէյթ :

ԺԱԳ ԱՆՔԹԻԼ շահեցաւ 1961ի Ֆրանսայի շրջանը հեծանիւով : Վերջին հանգրուանին յաղթեց Քազալա : Անքթիլ, որ առաջին օրէն «Դեղին Շապիկ»ը հագած էր նախատեսուած յաղթականն էր սկիզբէն ի վեր :

ՆԱԽԱԳԱՀ ԿԻՒՐՍԷԼ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

ՎԱԶԳԷՆ Ա․ ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Վերջին պահուն, Պոլսէն ստացանք հեռագիր մը, որ կը յայտնէ թէ Երկուշաբթի օր Թուրքիոյ Հանրապետութեան նախագահը, Անգարայի մէջ, կ'ընդունի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը :

Նոյն հեռագրէն կը տեղեկանանք թէ Վազգէն Ա․ Էջմիածին կը վերադառնայ Չորեքշաբթի օր, Վիեննայի ճամբով :

ՔԱՍԸՄ յայտարարեց թէ Իրաք «մաշեցումի պատերազմ մը» պիտի մղէ Անգլիոյ դէմ, եթէ «վերջ չդնէ իր յարձակումին Քուվէյթի մեր հողամասին վրայ : Վայրագ պատերազմ մը պիտի ըլլայ եթէ բրիտանական աշխարհակալութիւնը յամառի» աւելցուցած է Իրաքի վարչապետը, յեղափոխութեան տարեդարձին առթիւ :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ Արեւմուտք անցած են 2·615·000 Գերմանացիներ 1949էն ի վեր :

ԵԱՍԸ ԱՏԱՅԻ մէջ 107 ամբաստանեալներ որոնց մէջ Պայար եւ Մենտերէս մահուան դատապարտուեցան :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Փայէզա Սերա թերթը (համայնավար) կը գրէ թէ քարիւղի իտալական ընկերութիւններ եւ Ֆերաթ Ապպաս համաձայնած են շահագործելու համար Սահարայի քարիւղը :

ՕՍՍԵՌՎԱԹՈՐԷ ՌՈՄԱՆՈ խստօրէն կը քննադատէ Փրակայի «քրիստոնէական ժողովը խաղաղութեան համար» : Վատիկանի կիսապաշտօնական օրգանը կը զարմանայ, որ ինքզինք քրիստոնեայ նկատող ժողով մը համախոհ կը գտնուի համայնավար ատեաններու հետ, որոնք կը հալածեն ինչ որ քրիստոնէական եւ մարդկային արժանապատուութիւն, ճըշմարտութեան, արդարութեան եւ խաղաղութեան սէր մնացած են համայնավար երկիրներուն մէջ : Փրակայի ժողովը, որուն մասնակցեցաւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, կազմուած էր ոչ – կաթողիկէ եկեղեցիներու ներկայացուցիչներէն :

ԵՕԹԸ լեռնագնացներ (4 Իտալացի, 3 Ֆրանսացի) եղերական օրեր ապրեցան երբ կը փորձէին Մոն Պլանի գագաթը հասնիլ նոր ճամբէ մը : Չորս օր ետք, 2 Իտալացի, որոնց մէջ նշանաւոր Պոնաթթին, եւ մէկ Ֆրանսացի ողջ ազատած են : Միւս չորսերը մեռած են, մէկը խեղդելով միւսը ապաստանէն 50 մեթր մնացած : Ձիւնը եւ փոթորիկը բնութեան վերջին խօսքը ըսած են լեռներու այս վարպետ մասնագէտներուն :

ՍԷՆ ԹՐՈՓԷԶԻ մէջ (Ծովային Ալպեաններ) Անոնսիատի թանգարանէն գողցուած են ծանօթ նկարիչներու 57 պաստառները, որոնք մէկ միլիառ հին ֆրանքի գնահատուած են :

ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ Տորթմունտի մէջ սկսաւ ընտրական իր պայքարը, դիտել տալով թէ «Դաշնակցային Գերմանիոյ նման երկիր մը, որ 53 միլիոն բնակիչ ունի, տնտեսական բարձր մակարդակ մը, Եւրոպայի կեդրոնին մէջ արեւմուտքի եւ արեւելքի միջեւ դիրք մը, չի կրնար չէզոք մնալ : Իր չէզոքութիւնը պիտի չյարգուէր տագնապի պարագային : Արեւմտեան Եւրոպան իր ձեռքը կ'ունենայ ան, որ իր ձեռքը ունի Գերմանիան, յայտարարեց ի մէջ այլոց Ատընաուըր :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ խորհրդարանը վաւերացուց կառավարութեան որոշումը՝ արգիլել կրօնքի ուսուցումը դպրոցներուն մէջ :

ՎԱՀԱՆԻ ՍԱՀԱՆԻ

—o—

Մխիթարյան միաբանության անդամ Ղևոնդ Ալիշանի մահվան 25-ամյակի առթիվ

Ալիշանի մահվան 25-ամյակի առթիվ Մխիթարյան միաբանությունը հանդիսավոր կերպով տոնեց իր մեծ երախտավորի հիշատակը։ Տոնակատարությունը տեղի ունեցավ Վենետիկի Սան Լազարո կղզում, ուր գտնվում է միաբանության կենտրոնը։ Ներկա էին միաբանության անդամներ, հոգևորականներ, ինչպես նաև հայ գրականության և մշակույթի գործիչներ։

...ընդակի հայկական խումբերը կարեւոր յաջողութիւններ արձանագրեցին եւ գըրաւեցին առաջնակարգ դիրքեր: Առաջին դասու Մոսկուա – Երեւան մրցումին, ...ով յաղթանակը տարած է Երեւանի «Սպարտակ»ը, իսկ Բ. դասու Երեւան – Կիրովաքաղ մրցումին՝ «Նայիրի» խումբը 0ի դէմ 2ով: Այս վերջինը, իր այս յաղթանակով կը գրաւէ երկրորդ տեղը, առաջնութիւնը զիջելով Քութայիսցիներուն:

ՕԴԱՆԱՒՈՎ ՄՈՍԿՈՒԱ – ԵՐԵՒԱՆ

Յուլիսէն սկսեալ արդիական մեծ օդանաւեր գործածութեան դրուեցան Երեւան – Մոսկուա գիծին վրայ: Այսուհետեւ 3·5 ժամ պիտի տեւէ առանց վայրէջքի երթեւեկութիւնը:

ՆՈՐ «ՈՒՆԻՎԵՐՄԱԳ»Ը

Ծանօթ է Երեւանի նախկին Ունիվերմագ վաճառատունը, իբրեւ ամէնէն մեծը եւ արդիականը: Այժմ, կայարանին մօտ, պիտի շինուի նորը՝ 33·000 խորանարդ մեթր տարածութեամբ եւ չորս յարկանի: Պիտի ունենայ երեսուն մեթր լայնութեամբ ընդարձակ վաճառասրահներ՝ 125 վաճառատեղերով: Շէնքը օժտուած պիտի ըլլայ ամէն յարմարութիւններով, մինչեւ իսկ դալար տանիքով:

ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

Մուտքի դրան մօտ այցելուներու ուշադրութիւնը կը գրաւէ պղինձի, մոլիպտենի եւ հայկական մարմարի կտորներ, իսկ ներսը ... Հայաստանն է՝ երկրաբանական հարստութեամբ, որ հիացում կը պատճառէ ամէն այցելուի:

Տարիներէ ի վեր թանգարանը կը հարստանայ նոր նիւթերով: Ամէնէն ուշագրաւը հնութեան բաժինն է, ուր, Սեւանայ լիճին մէջ ձուկ որսալու ատեն յայտնաբերուած եղջերուի մը գանկը կայ: Կան նաեւ հօս ու հոն գտնուած փիղի, եղի, ձիու եւ ուղտի կմախքներ:

ԼՈՒՐԵՐ ՍԵՒԱՆԻ ՇՐՋԱՆԷՆ

Իշխանաձուկին պաշարները պահպանելու նպատակով Սեւանի ձկնաբուծական գործարանին մէջ արհեստական կերպով մէկ տարուան մէջ բազմացուցած են տասը միլիոն ձկնիկ: Երբ մէկէն – երեք կըրամ ծանրութիւն կունենան, ձկնիկները կը թափեն Սեւանի լիճը:

Նոյն նպատակով արհեստական լիճ մը պիտի շինուի Լիճք գիւղին մօտ:

×

ՍԵՒԱՆ քաղաքը բարեկարգելու ծրագիրները կը գործադրուին մեծ թափով, կը գրէ «Սով. Հայաստան»: Կը շինուին դիչքօթեկ, միջնակարգ դպրոցներ եւ մանկապարտէզ մը: Կը զետեղուին կապտար խողովակներ եւ շուտով Սեւան կը մտնէ մարդատար շոգեկառքը:

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՕՓԵՐԱՆ

—o—

Վիէննայի օփերայի հոյակապ շէնքը կառուցուած է 1869 թուականին ճարտարապետ Օկիւստ Ֆոն Ցիկարտսպուրկի կողմէ, իտալական Ռընէսանսի ոճով: Գիլասիր պողոտաներ կուգան խաչաձեւել իր շուրջը, այնպէս որ եթէ քաղաքին մէջ որեւէ գործ ունենաք ստիպուած էք վայելել իր փառաւոր ուրուագիծը:

Մեծանուն հեղինակներ, ինչպէս Վերտի իր «Ռեքուիեմ», Ռիխարտ Վակներ «Լոհենկրին»ը նոյն օփերայի շէնքին մէջ անձամբ վարած են: Այս հաստատութիւնը եղած է մեծագոյն երգիչներու եւ սենֆոնիք նուագախումբերու օրրանը:

Արման Թոքաթեան 1923 տարուոյ ընթացքին երգած է նոյն բեմէն եւ մեծ յաջողութիւններ արձանագրած է. իր անունը կը յիշուի պատուոյ ցանկին մէջ:

Վիէննայի ազնուական ժողովուրդը հպարտութեամբ կը խօսի իր օփերային մասին եւ կը դուրգուրայ անոր վրայ: Համաշխարհային Բ. պատերազմի ընթացքին ռումբեր անգթօրէն քանդեցին շէնքին ձախ կողմը եւ գմբէթին կէսը. այս չար հարուածը վիէննայի ժողովուրդին սրտին մխուած դաշոյնի հարուածի ազդեցութիւնը գործեց:

Տասը տարուան ընթացքին հազիւ կըրցան իրենց լումաներով վերականգնել պատմական այս սքանչ շէնքը: 1955ին Օփերան առաջին անգամ վերաբացուեցաւ իր սիրելի համակիրներուն տալով հոյակապ ներկայացումներ, մանաւանդ առաջին գիշերը անմոռանալի պիտի մնայ իր փառաւոր պատմութեան էջերուն մէջ: Ամէն կողմէ հրաւիրուած մեծ խմբավարներ, օփերայի ականաւոր դէմքեր, ազնուական անձնաւորութիւններ եկած էին գրաւել իրենց տեղերը:

Իբր բացման ներկայացում Պեթհովէնի միակ օփերային «Էրոյիքա»ին նախապատուութիւն տրուած էր, իսկ երկրորդ գիշերը օփերան պալատական շքեղ սրահի մը վերածուած էր, սենֆոնիք մեծ նըւագախումբը գրաւած էր բեմը եւ կը նուագէր անմահ Շթրաուսեան վալսերը. վարը սրահին մէջ ճերմակ շղարշեայ հագուստներով նուրբ օրիորդներ սեւ փրաքներ կրող քավալիէներու հետ շրջանակներ գծելով երազային տեսարան մը կը պարզէին, ապրեցնելով տասնըիններորդ դարէն մնացած ռոմանթիկ գիշեր մը:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

—o—

ԼԻՈՆ, (Յառաջ). — Քաղաքին միօրինակ ու թոհուբոհալից մեր կեանքին մէջ, ուր առօրեայ հոգերը կը ճնշեն մտքերու վրայ, իսկական բալասաններ պէտք է համարել դաշտահանդէսները, որոնք կը սարքուին ամառուան այս ամիսներուն: Ուր մարդիկ կը հաւաքուին բաց դաշտերու մէջ, քանի մը ժամ ազատ օդ շնչելու, հոգեպէս ու մարմնապէս կազդուրուելու, հայկական մտերմիկ շրջանակի մէջ զիրար վայելելու ու նաեւ բարեգործական ձեռնարկ մը քաջալերելու կրկնակ նպատակներով:

Այդ պատեհութիւնը մեզի տուաւ Կապ. Խաչի Լիոնի վարչութիւնը, որուն կիրակի օրուան Տէսինի դաշտին վրայ տըրւած դաշտապանդէսը, պսակուեցաւ կատարեալ յաջողութեամբ, խանդավառ եւ օրինակելի մթնոլորտի մը մէջ:

Համարձակ կրնանք յայտարարել, որ տեղւոյս Կապոյտ Խաչը կը վայելէ գաղութին անվերապահ համակրանքն ու քաջալերութիւնը: Վկայ՝ խուռն բազմութիւնը, ամէն խաւէ ու դասակարգէ: Բոլորի դէմքին վրայ կը նշմարուէին ուրախութեան ու գոհունակութեան արտայայտութիւններ: Ու կէսօրէ ետք, երբ խօսնակը՝ Կարօ Յովակիմեան, կը յայտարարէր հանդէսին պաշտօնական բացումը, ներկայ ժողովուրդը արդէն յագեցած էր տիկիններու ձեռքերով պատրաստուած լիցքերով ու ապսպրանքներով: Խոհարարները՝ իւրաքանչիւրը գիտակից իր պարտականութեան, եռանդագին կը սպասարկէին ժողովուրդին: Մինչ մեր աննման Ղազօն, կրակին առջեւ համբերատարօրէն կը խորովէր շամփուրած միսերը: Թեթեւցնելով այսպէս տիկիններուն ծանր բեռը:

Վարչութեան քարտուղարուհին Տիկին Գայթանճեան, որուն մասին քանիցս արտայայտուած ենք այս սիւնակներուն մէջ, մաքուր հայերէնով համառօտակի կը բացատրէ միութեան նպատակը: Կը թուէ փառաւոր իրենց կատարած գործունէութիւնը. — այցելութիւններ հիւանդանոցներու, հանգստեան տուներու, նիւթական ու դրամական օժանդակութիւն չքաւորներու եւ ծերունիներու, ծրարներ ղրկուած Ֆրանսական բանակի հայ զինուորներու, որոնք յուզիչ նամակներով կը յայտնէին իրենց շնորհակալութիւնները, գթութեան այս մեծ կազմակերպութեան:

Ու ճառեր, երգեր, արտասանութիւններ, պարեր: Խանդավառութիւն մը ինքնեկ: Այն ատենն որ «աննշորհք»ներն անգամ կը մօտենան բարձրախօսին, իրենց «շնորհքները» ցուցադրելու: Տիկին Մալխասեան արտայայտուեցաւ հայ կնոջ առաքինութեան ու պատասխանատուութեան մասին, յիշեց դրուագներ աքսորի կեանքէն: Փոքրիկն Ալթունեան արտասանելու ձիրքերով օժտուած աղջնակ մը է: Սահուն առոգանութեամբ կ'արտասանէ հայերէն երկարաշունչ կտորներ: Ծափով ընդունուեցան երգերը պարոններ Գայթանճեանին, Ֆերհարտեանին, Զաքարեանին, Տէր Պետրոսեանին: Նաեւ Պ. Կ. Փիլիպպոսեանին, Ամերիկայէն եկած հայրենակից հիւր մը, որ խանդավառ բառերով յայտնեց նաեւ իր գոհունակութիւնը: Տիկին Մառի Կարապետեանի, Օր. Անժէլ Կարապետեանի եւ Օր. Լուիզ Հարբլեանի յաջորդական գեղեցիկ երգերը մանաւանդ, խանդավառութիւնը հասցուցին իր գագաթնակէտին:

Դաշտահանդէսը իր ներկայութեամբ ուզած էր պատուել նաեւ Տէսինի հոգեւոր հովիւ Վարագ քահանայ, որ ծանրացաւ հայապահպանման գործին վրայ: Հանդիսականներուն թելադրելով որ ուժտան հայ դպրոցին ու եկեղեցին, դըլխաւոր ազդակները Հայութեան յաւերժացման:

Սեղանները ծանրաբեռնուած են ըմպելիներով, ուտելիքներով, պտուղներով, թերթանուշ, խմորեղէն: Խմբական եր գեր ամենուրեք: Մելիքը, յաւիտենական երիտասարդ, իր սեղանին շուրջ հաւաքած «անշնորհք երգիչներ» Ասատուրեանը, Փիլոսը, Յակոբ Ռուբինեանը, անխուսափելի իր անհատնում ձիթապտուղով, Յով. Տօնոյեանը եւ ուրիշներ, կը գեկավարէ խումբը: Նոյն իսկ «Յառաջ»ի վիտական աշխատակից, ծանրաշուրթ Գուրգէն Պօյաճեանն անգամ ետ չի մնար կարաւանէն:

Անցեալ կիրակի հայկական օր մը ապրեցանք:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Աշխարհահռչակ վիպասան Ալեքսանտր Տիւմա չափազանց շռայլ էր: Մեռնելէ մէկ քանի օր առաջ, գնաց նոյնպէս հռչակաւոր գրագէտ իր զաւկին մօտ, որ բնդհականակն շատ խնայասէր էր եւ զայն քաջալերելով ըսաւ.

— Տղաս, եկայ գրկիդ մէջ մեռնելու: Կը տեսնե՞ս: Ժողովուրդը միշտ շռայլ կը կոչէր զիս եւ սակայն, աշխարհի ամէնէն տնտեսագէտ մարդն եմ: Հազիւ 18 տարեկանիս երբ Փարիզ եկայ, միայն երեք ոսկեդրամ ունէի գրպանս: Թէ մինչեւ այսօր ի՞նչ խնայողութեամբ ապրեցայ, ատիկա կրնաս հասկնալ սա իրողութենէն, որ այն երեք ոսկեդրամներէն մէկը դեռ պահած եմ վերջին օրերուս համար:

Եւ իսկապէս, գրպանէն ոսկեդրամ մը հանեց:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ

Դպրոցասէր Տիկնանց Վարժարանի 1960 – 1961 տարեշրջանի պետական քննութիւնները յաջող կերպով անցնելով պըրըվէի վկայական ստացած են, — Քօլէթ Յարութիւնեան, Եւա Գուրպէթեան եւ Նելլի Քէչիճեան:

Իսկ Սերթիֆիքա տ'էթիւտի վկայական ստացած են. — Արապեան Սարինէ, Արթինեան Անի, Արսէնեան Անի, Ճիհանեան Քրիստինէ, Յակոբեան Պեթի, Զուգուլանեան Անի, Տօնապետեան Տիգրանուհի, Փափազեան Իտա, Քասքասեան Քրիստինէ:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (248)

ՀԱՅՈՑ ԲԵՐԴԸ

—o—

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

—o—

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Այո, Շապուհը պատուիրել է ինձ ասել, որ եթէ Թագուհին անձնատուր լինի կամ՝ կը լինեմ կարի բարեհաճ. բանտից կ'արձակեմ Արշակ Թագաւորին եւ Վասակ սպարապետին:

Որդիք, Թագուհիս քո խօսքից է կախուած Հայոց Աշխարհի փրկութիւնը եւ մեր արքայի ազատութիւնը:

Փառանձեմը լուռ էր շուրթերը սեղմած, հրացայտ աչքերը մի կէտի յառած, եւ երբ Հայր–Մարդպետն աւարտեց՝ նա ուղիղ նայեց պալատի կառավարչի ծաղկոտ դէմքին, եւ, պատասխանի փոխարէն, հարցրեց բարկութիւնը զսպած.

— Իսկ ի՞նչ լուր ունես պահաժառան – դից եւ Մուշեղ սպարապետից, տէր Մարդպետ:

— Եւ ոչ մի լուր, Թագուհիս: Ես ոչինչ չեմ լսած:

Փառանձեմը այս անգամ սեւեռուն եւ անթարթ նայեց Հայր – Մարդպետի ոչ թէ դէմքին, այլ նրա դեղնափայլ աչքերին:

—Ոչինչ,– Փառանձեմը գլուխը տարուբերեց յանդիմանանքով:— Եւ դու, ինչպէս ես համարձակւում ինձ՝ արինարբու Շապուհին անձնատուր լինելու առաջարկ անել: Զգիտե՞ս միթէ, որ Պապն ու Մուշեղը գալիս են բանակով եւ շուտով կը հասնեն մեզ օգնութեան:

— Արդեօք, — ուսերը վեր քաշեց Հայր – Մարդպետը թերահաւատ:

— Կասկածո՞ւմ ես:

— Առ այժմ ... վստահ չեմ, Թագուհի:

— Ո՞չ: Իմացիր ուրեմն, շուտով որդիս, հայրս եւ իմ սպարապետը կըգան ինձ օգնութեան: Ես հաւատ եւ ստոյգ լուր ունեմ, որ նոքա մօտենում են արդէն Կարին քաղաքին:

Հայր – Մարդպետն գլուխն իջեցրեց:

— Ինչպէս: Դու չե՞ս հաւատում:

— Կ'ուզէի հաւատալ, Թագուհի, սակայն ...

— Սակայն կամենում ես ասել, տիրադաւ:

— Վիրաւորանքը ինձ ցաւ է, Թագուհի. բայց ինչ լինելու է՝ պիտի լինի: Անխուսափելին պիտի կատարուի: Համաձայնիր հաշտութեան ...

— Փակիր պիղծ բերանդ, անկոչ մարգարէ: Չար է քո սիրտը եւ միտքդ թունոտ, կոտած հոգի: Հեռու այստեղից եւ ոչ ոք թող չլսի քեզ: Քո կերպարանքդ իսկ կարող է թունաւորել իմ մարտիկների միտքը: Գնա, գնա յայտնիր Շապուհին, որ ես նորան համարում եմ խարդախ, խաբեբայ եւ մերժում եմ բոլոր առաջարկները նորա:

Արդեօք հօր՝ Անդոք իշխանի անզիջող ոգի՞ն էր նրա մէջ, որ չէր ուզում տեսնել պարսկասէր մէկը եւ իւրաքանչիւր պարսկասէրի համարում էր դաւաճան ու թշնամի, ու յաճախ կրկնում էր հօր նման. « Հայրենիքին դաւաճանողը արժանի չէ գթութեան, իսկ պարսիկին ծառայողը՝ առաւել»... Թերեւս այդ էր պատճառը, որ նա Փառանձեմը, նախատինքներով դուրս արաւ պալատի կառավարչին.

— Հեռացիր իսկոյն, չարի ծնունդ ...

Եւ Հայր – Մարդպետը ելաւ քրթմնջելով.

— Կը զղջա՞ս, դուստրդ գոռոզ Անդոքի ... Կը զղջաս, բայց արդէն կը լինի ուշ:

Հայր – Մարդպետի գնալուց յետոյ Փառանձեմն սպասում էր, թէ իր մերժումից Շապուհն անշուշտ պիտի սաստկացնի գրոհը, ուստի հրամայեց, որ բերդապետը զօրքը հաւաքի ամրոցի հրապարակում:

Նա կարիք էր զգում զօրքի հետ խօսելու. Թող ամէնքն իմանան իրենց վիճակը: Ու, փոքր անց, երբ բերդապահ զօրքը, նրա հետ եւ բերդում ապաստանած ժողովուրդը հաւաքուել էր ներքին զօտու լայն հրապարակում, վերեւից իջաւ Փառանձեմը սովորականի պէս սեւահանդերձ. ինչպէս միշտ՝ նրան ուղեկցում էին մի քանի իշխաններ եւ Կատրանիդէ տիկինը:

Հասնելով քարէ սանդուղի վերջին աստիճաններին՝ նա կանգ առաւ այդ բարձրութեան վրայ եւ նայեց խռնուած բազմութեան: Նրա ետեւ կանգ առան եւ նրա ուղեկիցները: Ամէնքն սպասում էին, թէ ինչ է ասելու Թագուհին: Բայց նա իսկոյն չսկսեց. մի առվայրկեան տխուր նայեց հաւաքուածներին, ասես ստուգելու, թէ բոլորը ներկա՞յ են արդեօք, ապա ասաց հանդարտ.

— Սիրելիներ, պարսից արքան, խարդախն Շապուհ, Հայր – Մարդպետի բերանով առաջարկում է մեզ՝ հաշտութիւն, դա նշանակում է, որ մենք անձնատուր լինենք գայլի ողորմածութեանը: Ես որոշել եմ անձնատուր չլինել: Իսկ դուք, զաւակներս, կը ցանկայի՞ք լինել ...

ՍՏԵՓԱՆ ԶՕՐԵԱՆ

(Շար.)

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Շաւիլի Հ· Ց· Դ· «Արշալոյսեան» խումբի ընկերները ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկեր Գէորգ Պօղոսեանին եւ իր ընտանեկան պարագաներուն իրենց հօր Արտաշէս Ղազարոսեանի ցաւալի մահուան առթիւ :

Ֆ· Կ· Խաչի Շաւիլի մասնաճիւղի ընկերուհիները ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկերուհիներ Սրբուհի Կէօչկարեանի, Եւլիզ Գոչեանի եւ Մարի Պօղոսեանի իրենց հօր եւ կեսրայրին Արտաշէս Ղազարոսեանի ցաւալի մահուան առթիւ :

Այս տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակը սակի Շաւիլի զպրոցին կը նուիրեն Տէր եւ Տիկին Սարգիս Մկրտիչեան քսան Ն· Ֆ· , Տէր եւ Տիկին Արմենակ Պետեան 10 Ն· Ֆ·:

Տեղւոյն կապ· Խաչին կը նուիրեն Այրի Տիկին Փայլուն Պէրպէրեան եւ Տէր եւ Տիկին Գալուստ Մինասեան 10ական Ն·Ֆ:

Տէր եւ Տիկին Դաւիթ Տէր Գալուստեան Փարիզի Մշակոյթի Տան կը նուիրէ 10 Ն· Ֆ·:

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Շաւիլի աւետարհի մէջ

(Գերեզմանատան մօտ)

Յուլիս 23, կիրակի օր առաւօտեան մինչեւ երեկոյ:

Նախաձեռնութեամբ Շաւիլի Հ· Ց· Դ· Արդուքեան խումբին, հովանաւորութեամբ չրջանի բոլոր խումբերուն :

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՀՐԱԶ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ եւ ԺԻՐԱՑՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ :

Ժամը 3ին այցելութիւն ողբացեալ ընկերներ Տէր եւ Տիկին Իշխան Արդուքեանի, Բժ· Տէր Դաւթեանի եւ Հրանդ Ա – թաւեանի չիրիմներուն :

Գեղարուեստական բաժին: Բարձրախօս: Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ :

Անձրեւի պարագային, չիրիմներու այցելութենէն յետոյ ընկերահամակրական խնջոյք տեղի կ'ունենայ հայ դպրոցի սրահը :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· Մարսէյլի Շրջ· կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդին եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, կիրակի ամբողջ օրը, վալապրի ծառախիտ աւետարհի մէջ :

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները:

Մանրամասնութիւնները յետագային :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի Աղքատախնամի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները .—

Տիկին Աբաչ Տէրտէրեան քսան Ն·Ֆ·, Տէր եւ Տիկին Պաղտասարեան քսան, Տիկին Աբրահամեան Աղաւնի 10 :

Մոնմորանսիի Ծերանոցի դաշտահան – դէսին առթիւ Պ· Պ· Գաբիկեան, Եէկէն – եան, Տըպօթթօն 10ական Ն· Ֆ· , Գա – սէնեան հարիւր Ն· Ֆ·, Գալուստ Կիւլ – պէնկեան հիմնարկութիւն հարիւր Ն·Ֆ·:

Թորոսեան քոյրեր երեսուն, Տիկին Կա – րապետ Յակոբեան երեսուն, փոխան ծաղկեպսակի ողբ· Օր· Տիրուհի Անդրա – նիկեանի մահուան առթիւ :

Պ· Կէրէնեան Մոնմորանսիի ծերանո – ցին քսան, Պ· Խորահեան Շարլ քսան :

(Շար·)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւ – նը շնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւ – եալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լի – ոնի եկեղեցւոյ չինութեան .—

Պ· Յովհաննէս Պէրպէրեան իր զաւկին մկրտութեան առթիւ տասը Ն· Ֆ·, Տիկին Կիւլիւզար Գալուստեան իր ամուսնոյն մահուան քառասունքին առթիւ հինգ Ն· Ֆ·: Տիկին Վեհանոյշ Բաղումեան հանգ· Զարուհի Մանուկեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի տասը Ն· Ֆ·:

Աղքատախնամ Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ Պ· Յովհան – նէս Պէրպէրեանէ տասը Ն· Ֆ·:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԷՀԼԻՐԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ

Միլանոյի մեր հայրենակիցներու հան – գանակութիւնը, նախաձեռնութեամբ Բժ· ԵՐ· Արզումանեանի .—

Պ· Պ· ԵՐ· Հիւսիսեան եւ ընտանիք, Ստեփ· եւ Աբրամայիս Սրապեան, Հր· եւ Վազգէնհամպակեան 50·000ական լիրէթ, Տիկին Սօնա Իպիչեան, Պ· Գ· Խանկէլ – եան, Սէֆէրեան ընտանիք քսան հազա – րական լիրէթ, Տօքթ· Ե· Արզումանեան, Պ· Մարտիկ Գաչաչեան, Տօքթ· Նուպար Աբսլանեան տասը հազարական լիրէթ, Պ· Յարութիւն Ճամճեան, Տօքթ· Տօնա – պետ Յովհաննէսեան, Պ· Պ· Վահան Մա – լոյեան, Կարպիս Պորանեան, Ճ· Յով – հաննէսեան, Արիս Շալճեան, Վահէ Փա – փազեան, Տօքթ· Բ· Եղիազարեան, Տքթ· Արմենակ Սիրունեան, Պ· Օննիկ Ֆըն – տկքեան, Ճար· Յարութիւն Գազանճեան, Թոքաճեան եղբարք, Տքթ· Մանուկ Խամպէկեան, Պ· Պ· Հ· Գարապիլէկեան, Ց· Պինեաթեան, Տքթ· Օննիկ Սարայ – տարեան, Տքթ· Նուպար Աբսլանեան, Պ· Կարօ Պէրկամալեան հինգ հազարական լիրէթ, Պ· Աստուր Զօպուեան երեք հազար լիրէթ, Տքթ· Սարգիս Քէօրօղ – լեան հինգ հազար լիրէթ, Պ· Ազատ Ե – սայեան երկու հազար լիրէթ, Օննիկ Ա – ւագեան երկու հազար լիրէթ :

Իսահակ Վրդ· Ղազարեան հազար լի – րէթ :

Դրամար 343·000 լիրէթ :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ԿԱՑԱՆԻՆ

Ֆ· Կապ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Պ· Պ· Սեդրակ Սանճեանէ, վիլֆրանչէն 15 քիլօ կրիւէր պանիր, Ա – ռաքել Առաքէլեանէ, Լիոնէն յիսուն Ն· Ֆ·, Անդրանիկ Մաղաքեանէ, Լիոնէն 40 Ն· Ֆ· դրասենեակի եւ ճաշարանի լու – սամփոներուն համար :

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆ· Կ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը կը յայտարարէ թէ, լրացած ըլլալով սահ – մանուած թիւը, փակուած են Օգոստոսի արձանագրութիւնները օդափոխութեան կայանի համար :

Վճարումները կատարել ամէն Շաբաթ, ժամը 16 – 18, կապ· Խաչի դրա – սենեակը , 17 Րիւ Պլէօ :

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱԻՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուղարձի գիներն են, կերակուրով

Վերադարձին կարելի է վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ

եւ սնունդով

Բ· կարգ	3046 Ն· Ֆ·
Գ· կարգ	2506 Ն· Ֆ·

ՁԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն :

ՈՒՂԵԳՈՑՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ· կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ· կարգի ճամբորդներուն :

Նոյն ճամբորդութիւնը

օդանաւով կամ երկաթուղիով :

Մեր գրասենեակը կը գրաղի նաեւ գիպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով :

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

48, Rue de la République

Tél.: 20.47.22

MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղ

7, Rue Auber, 7

Tél : RIC. 63-69

PARIS (9e)

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ· Յ· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղադաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղ արուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն· Ֆ·

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Հրբաթ երեկոյեան ժամը 8ին – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ :

Գրաւոր դիմել հետեւեալ հասցէներուն .—
ՄԱՐՍԷՅԼ .— Գազարեան Վուայաժանս , 31 , Լա Քանըպիէր:
ԼԻՈՆ .— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւճուառ:
ՎԱԼԱՆՍ .— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանֆլէն:
ՏԷՍԻՆ .— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ .— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :
ՆԻՄ .— Գարրիէլեան, 19 Պուլվ· Մաճեան :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս Է Ւ Ր

1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱ – ՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ :

Իրենց զաւակները արձանագրել փա – փաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժա – րան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին : Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայա – կանները :

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով .—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOCRAT
26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)
Tél. : OBS. 18-28

ՀԱՅ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Լ Ը Փ Է Ռ

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1961 – 1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (fուր fլասիֆ):

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանու – թեան համար դիմել գրաւոր կամ հեռա – ձայնով տեսչութեան :

École Apostolique Arménienne
3, Av. de Grandchmp
LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

ԿՈՒԶՈՒԻ

Կապոյտ Խաչի օդափոխութեան կայա – նին համար, խոհարարուհի մը կուզուի Օգոստոսի համար: Դիմել ամէն օր ժամը 15էն 16, Մշակոյթի տուն.—17 Րիւ Պլէօ, հեռաձայն՝

TAI 63 89

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ՖԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբա – նութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ եւ խումբը կ'առաջնորդէ Հ· Սամուէլ Վ· Արամեան :

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝

ՀԱՅՐ ՍԱՄՈՒԷԼ Վ· ԱՐԱՄԵԱՆԻ

10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)

Tél. : ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝

E. DJEZIRIAN

27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)

Tél. : PRO. 35-85

26 օր, փարիզէն փարիզ, ճամբոր – դութիւն, ընակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն· Ֆ·:

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր , գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ, ՋԱՐԴԱՐԻՔ եւ ՆԵՐԿԻՔ

ԹՈՒՎՄԱՅԵԱՆ, ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél. ; ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնար – ուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիֆ եւ վինի – լիֆ պատրաստութիւններու : Նորոյթ խւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէում եւ փլասթիֆ :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e

166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE

4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.

24. RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE

48 BIS, RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 | Téléph. : PRO. 86-60
R. C. Seine 57 A 2731 | C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒԼԻՍ
MERCREDI 19 JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — Թիւ 9155 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4956

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

Օսմանեան առաջին Սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ 1876 Դեկտեմբեր 23ին, Սուլթան Աբտիւլ Համիտի կողմէ, իր գահակալութենէն քանի մը ամիս վերջ :

Այս Սահմանադրութեան հետ սերտօրէն կապուած է անունը Միտհաթ փաշայի, որուն գործակիցն էր եղած Գրիգոր Օտեան :

1876 Մայիսին, Աբտիւլ Ազիզի իշխանութեան վերջին օրերուն, Թուրքերը քանի հազար Պուլկարներ ջարդած էին Ֆիլիպէի շրջանին մէջ, ընդհանուր զայրոյթ առաջ բերելով Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ մէջ : Կլէտսթոն իր բոցաշունչ ճառերով Օսմ. կայսրութեան կեղեքուած ժողովուրդներուն համար ազատութիւն կը պահանջէր :

Մեծ պետութիւններու օրակարգին վրայ էր Պոսնա – Հերսէքի եւ Պուլկարիոյ ինքնավարութեան հարցը :

Դէպքերը կը գահավիժէին :

1876 Մայիս 30ին Աբտիւլ Ազիզ գահընկէց — եւ անձնասպան — կ'ըլլար : Գահ կը բարձրանար Սուլթան Մուրատ Ե., որուն օրով Սերպիա եւ Գարատաղ ապստամբութեան դրօշ կը բարձրացնէին Օսմանեան կառավարութեան դէմ :

Սուլթան Մուրատ մտային խանգարման նշաններ ցոյց տուած ըլլալով, գահէն վար կ'առնուէր երեք ամիս վերջ : Իրեն կը յաջորդէր եղբայրը Աբտիւլ Համիտ Բ., 31 Օգոստոս 1876ին :

Ռուսիա կը սպառնար Թուրքիոյ իբրեւ պաշտպան Պալքանի քրիստոնեաներուն :

Պետութեանց ճնշումներէն ձերբազատուելու համար է, որ Համիտ պարտաւորուեցաւ Սահմանադրութիւն մը տալ Օսմ. կայսրութեան, օրէնքի առջեւ հաւասար հռչակելով Թուրք եւ ոչ – Թուրք տարրերը, որոնք այնուհետեւ պիտի ճանչցուէին իբրեւ «Օսմանցի» :

Իրմէ առաջ Աբտիւլ Մէճիտ 1839 Նոյ. 3ին Կիւլհանէի խաթթը Շէրիֆով, Աբտիւլ Ազիզ 1856 Փետրուար 18ին — Փարիզի դաշնագրի նախօրեակին — խաթթը հիւմայունով հանդիսաւորապէս նման խոստումներ էին ըրած ոչ Թուրքերուն :

Թանզիմաթ անունով ճանչցուած այդ հրովարտակներէն ամէնէն աւելի օգտուողներն եղան Հայերը, որոնք Թուրքերէն տասնեւվեց տարի առաջ, 1860ին ունեցան իրենց առաջին Ազգային Սահմանադրութիւնը :

1877 – 78ի ռուսեւթուրք պատերազմէն օգտուելով, Աբտիւլ Համիտ ջնջեց Սահմանադրութիւնը եւ հաստատեց իր բացարձակապետական վարչաձեւը, որ տեւեց երեսուն տարի :

1908 Յուլիս 10/23ին երիտասարդ Թուրքերու եւ Մակեդոնիոյ բանակի ճնշումներուն տեղի տալով, Համիտ վերահաստատեց 1876ի Սահմանադրութիւնը : Օսմանեան կայսրութիւնը դարձաւ սահմանադրական միապետութիւն : Վարչաձեւ՝ որ վերջ պիտի գտնէր 1923ին, երբ քէմալական շարժումի յաղթանակէն վերջ, հիմնական յեղաշրջման պիտի ենթարկուէր Թուրքիա : Վերջ կը գտնէր Օսմանեան կայսրութիւնը :

Քէմալական Սահմանադրութիւնը միապետութեան տեղ կը հաստատէր Հանրապետութիւնը : Սուլթան – Խալիֆան կ'անհետանար : Կրօնքը կը բաժնուէր պետութենէն : Արաբական տառերը լատինականի, Հիճրէթի թուականը քրիստոնէականի, ուրբաթը կիրակիի, ֆէզը գլխարկի կը փոխուէին : Մայրաքաղաքը Պոլիսէն կը փոխադրուէր Անգարա : Կը ջնջուէր Ծերակոյտը : Ազգային Մեծ Ժողովը կը դառնար հիմը ոչ միայն օրէնսդիր, այլ նաեւ գործադիր իշխանութեան : Մոլեռանդ իսլամները «կեավուր» կը դառնային, արդիականութեան իրենց փորձերով :

1923ի քէմալական Սահմանադրութիւնը ապրեցաւ մինչեւ 1960 Մայիս 27, երբ ափ մը զինուորականներ քանի մը ժամուան մէջ, առանց արիւնհեղութեան, կաւէ արձանի մը պէս տապալելով դեմոկրատ կառավարութիւնը՝ ձեռք առին իշխանութիւնը :

«Յեղափոխական» կառավարութիւնը մշակեց նոր Սահմանադրութիւն մը, որ հանրաքուէի ենթարկուեցաւ Յուլիս 9ին :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐՍԿՍԻՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

«ԱՀԱԿ»Ը ԴԺԳՈՀ Է ՊՈՒՐԳԻՊԱՅԷՆ

Հինգշաբթի օր, Էվիանէն տասը քիլոմեթր անդին, չխանգարելու համար բուժուորները, Լիւկրէնի գիւղակին մէջ, կը վերսկսին ֆրանքօ-ալժերական բանակցութիւնները. կը թուի թէ ոչ մէկ նոր դէպք պատահած է, որ կրնար առիթ տալ այս նոր արարին, ինչպէս ֆրանսական շրջանակները յայտարարած էին, ընդհատման ժամանակ : Երեւոյթներէն դատելով այն տպաւորութիւնը կը տիրէ թէ կողմերը կը մնան անզիջող եթէ նկատի չառնենք տը Կոլի Յուլիս 12ի ճառը, ուր յստակ կերպով յայտնեց թէ Ֆրանսա պատրաստ է ընդունելու անկախ եւ ինքնիշխան Ալժերիա մը : Տը Կոլ յայտարարեց նաեւ թէ ինքնորոշման գործադրութեան մասին կարելի է խորհրդակցիլ ալժերական քաղաքական դէմքերուն հետ, նոյնիսկ ըմբոստական շարժումին ղեկավարներուն, ինչ որ ցարդ չէր իսկ նախատեսեր :

Յունիս 13էն ի վեր (ընդհատման թուականէն) ի՞նչ անցաւ դարձաւ : Ալժերացիք բազմաթիւ ճամբորդութիւններ ըրին եւ բազմաթիւ տեսակցութիւններ ունեցան, գլխաւորաբար ափրիկեան ղեկավարներու հետ : Միւս կողմէ, բանակցութեանց երկրորդ արարին նախօրեակին Պելքասէմ Քրիմ, որ ղեկավարն է ալժերական պատուիրակութեան, յայտարարած է Փրաւտային թէ ինչ որ ալ ըլլայ նոր խօսակցութեանց արդիւնքը, «ԱՀԱԿ»ը որոշած է ՄԱԿի առջեւ տանիլ ալժերական հարցը :

Պէտք չէ մոռնալ նաեւ Յուլիս հինգի արիւնալի դէպքերը Ալժերիոյ մէջ, երբ մահմետականները ցոյցեր կատարեցին բողոքելու համար անջատման լուծումին դէմ : Այս բոլոր դէպքերը չեն հերքեր ֆրանսական համայնավար պաշտօնաթերթին, Իւմանիթէի այն կարծիքը թէ ժամանակը աշխատած է ի նպաստ Ալժ. Ազատ. Ճակատին :

Դիրքերը միշտ պարզ են, «ԱՀԱԿ»ը կը պահանջէ Սահարան իբրեւ ալժերական հողամաս եւ առանց նախապայմանի՝ անկախութիւն : Այս երկու կէտերուն վրայ, Յունիս 13էն ի վեր, «ԱՀԱԿ»ը ոչ մէկ զիջում ըրած է : Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն, կրկին կը խօսուի Պէն Պելլայի ազատ արձակման մասին : Ծանօթ է, որ «ԱՀԱԿ»ը քանիցս յայտարարած է թէ Պէն Պելլա պէտք է մասնակցի խօսակցութեանց :

Այս էր կացութիւնը Լիւկրէնի հանդիպումէն առաջ եթէ Հապիպ Պուրկիպայի վերջին ճառը կարգ մը նորութիւններ չի բերեր եւ մանաւանդ լուրջ դժգոհութեան դուռ չի բանար ալժերացի ղեկավարներուն մօտ :

Գրած էինք երէկ թէ Թունուզի նախագահը նախ սպառնաց Ֆրանսայի եւ յայտարարեց թէ պիտի կրկնէ Սաքիէթ Սիտի Եուսէֆի դէպքը : Ծանօթ է որ Սաքիէթի ռմբակոծումէն ետք, Թունուզցիք պաշարած էին բոլոր ֆրանսական զօրանոցները : Թունուզցիք նոյնը պիտի ընեն Պիզերթի համար, Չորեքշաբթի օրուընէ սկսեալ, եթէ Փարիզ չսկսի խօսիլ Պիզերթի պարպումին մասին :

Բայց Պուրկիպայի ճառին կարեւոր մէկ մասը կը վերաբերէր ալժերացի իր եղբայրներուն : Հապիպ Պուրկիպա սահմանային հարցեր մէջտեղ դրաւ եւ յայտարարեց թէ թունուզեան դրօշը պիտի դրուի թիւ 233 սահմանաքարին վրայ : Այդ սահմանաքարը Սահարայի վրայ թունուզեան պահանջներուն ծայրագոյն սահմանն է, Ֆոր – Սէնէն 45 քիլոմեթր հարաւ : Այդ սահմանը գծուած է 1910ի ֆրանքօ-թունուզեան համաձայնութեան հիման վրայ, եւ Պուրկիպա կ'ուզէ այսօր գործադրել այդ համաձայնութեան կէտերը : «ԱՀԱԿ»ը անշուշտ շատ վրդովուած է այս ճառէն, մանաւանդ այն մասէն, որ կը վերաբերի ուղղակի Ֆերհաթ Ապպասի : Արդարեւ նախագահ Պուրկիպա ըսած է. ակնարկելով «Ալժերացի եղբայրներուն» — «Տարրեր, որոնք իրենք իրենց հարց կուտային թէ Ալժերիա Ափրիկէի կամ Եւրոպայի՞ մաս կը կազմէ, երբ մենք կը փտէինք ֆրանսական բանտերուն մէջ» :

Ակնարկութիւնը շատ յստակ է, մանաւանդ երբ յիշենք թէ երկրորդ աշխարհամարտի նախօրեակին Ֆերհաթ Ապպաս

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Յառաջ»ի Ուրբաթ օրուան թիւով նկարագրած էինք թաղմանական արարողութիւնը Մայր Եկեղեցիին մէջ, ուրկէ յուղարկաւորներու թափօրը մեկնեցաւ Շիշլի, այնպիսի կանոնաւորութեամբ մը որ ճշդուած էր ըստ Պատրիարքարանի յայտագրին :

Յուղարկաւորներու թափօրը Շիշլի կը հասնի կէս – օրէ ետք ժամը 2ին : Խուռն բազմութիւն մը գերեզմանատան առջեւ :

Թափօրին առջեւ եկեղեցականները, — Տիրան եւ Մամբրէ արքեպիսկոպոսները, Սերովբէ, Շնորհք եւ Կոմիտաս եպիսկոպոսները, եւ վարդապետներ ու քահանաներ : Թափօրին առջեւէն՝ Գիւտ վարդապետ կը կրէ պատրիարքական ասանը որ ծածկուած է սեւ շղարշով մը : Աւելի առջեւէն՝ եօթը ծաղկեպսակներ, առաջինը Թուրք պետութեան նախագահին անունով, յետոյ փարթամ ծաղկեպսակներ Իսմէթ Ինէօնիւի կողմէ, Հալք կուսակցութեան անունով, բանակին կողմէ, Ատալէթ կուսակցութեան անունով, Պոլսոյ կուսակալութեան եւ «Եափը վէ Քրետի» դրամատան կողմէ :

Թափօրը կը մտնէ պատրիարքներու թաղը : Այստեղ կը սկսի թաղմանական բուն արարողութիւնը : Դամբանականներ կը խօսին Տիրան Արքեպիսկոպոս, Մամբրէ արքեպիսկոպոս, Սերովբէ Եպիսկոպոս, իսկ Կոմիտաս երգեց՝ երբ փոս կ'իջեցնէին դագաղը : Աշխարհականներուն կողմէ (պատրիարքարան) խօսեցաւ Պ. Կարապետ Աբրահամեան, որու դամբանականը դասական կատարեալ գեղեցկութիւն մը ունի :

Գերեզմանատան մէջ, թաղման արարողութեանց ներկայ էին Շիշլիի քայմաքամը՝ յանուն կառավարութեան եւ կուսակալութեան :

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Գարեգին պատրիարքի յուղարկաւորութենէն ետքը Տիրան Արք. Ներսոյեան մեկնեցաւ Ամերիկա, իսկ կաթողիկոսը ուզեց այցելել բոլոր եկեղեցիները, ազգային հաստատութիւնները եւ դպրոցները : Այսպէս շրջեցաւ Ս. Փրկիչ ազգային հիւանդանոցը, Ս. Խաչ ընծայարանը, ազգային վարժարանները, Պետրոս Դուրեանի գերեզմանը, Գալֆայեան մայրապետի վարժարանը, ինչպէս նաեւ Պոլսոյ պատմական վայրերը, Այա – Սոֆիան, Թրքական թանգարանը, Յունաց պատրիարքարանը : Աթենակորաս հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Վազգէն կաթողիկոսին :

Շահեկան էին մասնաւորաբար Պոլսոյ հայ ուսուցիչներու եւ երգչախումբերու հետ իր հանդիպումները, — աւելի քան հազար հոգի կ'անդամակցին այս երգչախումբերուն, որոնք կը պահպանեն եկեղեցական երգեցողութեանց աւանդութիւնները : «Կը մեկնիմ, սիրտս կէսը հոս թողած» ըսաւ կաթողիկոսը բաժնուելով այս շրջապատէն : Նոյնքան անկեղծ յուզում մը կը մատնէր՝ երբ կը բաժնուէր իր նախկին «պաշտօնակիցներէն», որոնք ուսուցիչներն են :

Վազգէն կաթողիկոս այցելութիւն տուաւ նաեւ Մխիթարեան Միաբանութեան հայրերուն :

Պոլսոյ ժողովուրդը, լաւագոյնս մեծարելու համար իր կրօնապետը, որ կուգայ պատմական վայրէ մը, յիշատակի թանկագին նուէրներ ըրաւ, ճոխ, հացկերոյթներ սարքեց : Իր կարգին, կաթողիկոսը արծաթեայ պնակ մը նուիրեց Աթենակորաս պատրիարքին, լանջախաչ կրելու իրաւունք՝ Գալֆայեան մայրապետանոցի մեծաւորուհիին :

Տուինք հեռագրական լուրը. թէ կաթողիկոսը յետոյ մեկնեցաւ Անգարա, այցելութիւն մը տալու համար պետութեան նախագահին : Թերեւս խօսելու համար նաեւ սահմանադրական մեր իրաւունքներուն մասին՝ ընտրելու համար նոր պատրիարքը, («Ժամանակ» թերթը թեկնածու կը ներկայացնէ Շնորհք եպիսկոպոսը») :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՆԻ մէջ բացուեցաւ վեցերու Եւրոպայի «վերին ժողովը», Փարիզէն մեկնումի նախօրեակին, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, որ կ'ընկերանայ նախագահ տը Կոլի, անդրադառնալով հանդիպումին յայտարարած էր, թէ «առաջին քայլն է Եւրոպայի քաղաքական համագործակցութեան» : Նոյնը կը մտածեն Գերմանացիք : Տը Կոլ, որ նախապէս թռանով պիտի երթար, ի վերջոյ կառքով գնաց, աննպաստ օդին պատճառով : Մինչեւ վերջին վայրկեանը սակայն Հըռենոսի վրայ Տօյչլանտ զբօսանաւին ճաշը ջնջուած չէր :

ԱՐԱԲ ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ներկայիս զօրավիգ կը կանգնի Քուվէյթի անկախութեան, եւ կ'առաջարկէ որ այս վերջինը մաս կազմէ Արաբական Լիկայի եւ ընդունուի ՄԱԿէն ներս : Արդարեւ, ըստ Գահիրէի օրաթերթերէն՝ «Ալ Ահրամ»ի, Նասր այս իմաստով յուշագիր մը ղրկած է Քուվէյթի էմիրին :

ՍՊԱՆԻՈՅ յեղափոխութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ Մատրիտի մէջ տողանցեցին քսան հազար զինուորներ եւ երկրին բոլոր շրջաններէն եկած յիսուն հազար նախկին ռազմիկներ :

ՈՒԿՐԱՆԻՈՅ մէջ երկրագործական նոր գայթակղութիւն մը երեւան ելաւ : Մեքենաներ երեսի վրայ ձգուած եւ վիճակագրութիւններ կեղծուած են : Մօտ 15 պատասխանատուներ պատիժի ենթարկուեցան :

ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

—o—

ՄՄԲ.— Փետրուարին ծննդեան 120ամեակն էր Արմաշի նախկին վանահայր եւ Կ. Պոլսոյ պատրիարք Մաղաքիա Արք. Օրմանեանի:

Ստորեւ, ֆաղելով «Էջմիածին» ամսագրի վերջին թիւէն (Մայիս) արեւմտահայերէնի վերածած՝ կը ներկայացնենք համառօտ կենսագրութիւնը:

Օրմանեան ծնած է 1841 Փետրուար 11–ին Կ. Պոլիս, Բերայի արուարձանը: Հայրը՝ Անտոն Օրմանեան դեղագործ էր, իսկ մօր անունն էր Եղիսաբէթ (Մխաեր–եան): Աւազանի անունը եղած է Պօղոս:

Նախնական կրթութիւնը կը ստանայ Կ. Պոլիս եւ ապա տարեկանին կը մեկնի Հռոմ, ուր, կ'ընդունուի Անտոնեանց Ս. Լուսաւորիչ վանքը:

Մաղաքիա վերանուանումով նորընծայ կ'օծուի 1855 Դեկտեմբեր 25ին: Երեք տարի եւս կը դառնայ կրօնաւոր եւ կը կոչուի «եղբայր Մաղաքիա Օրմանեան, միանձն Անտոնեան» ու կը յաճախէ Վատիկանի ճարտասանութեան դասընթացքները:

1858 Նոյեմբերին կ'անցնի Ս. Ապոլի–նարի դպրոցը:

1860 Ապրիլին կ'ընդունի դպրութեան հորս աստիճանները: Երեք տարի եւս տարկաւագ կը ձեռնադրուի, ապա, 1863 Օգոստոս 11ին՝ քահանայ Եղուարդ արք. Հիւրմիւզեանի ձեռամբ:

1865 Մայիս 27ին կ'անցընէ Աստուածաբանութեան քննութիւնը եւ Օգոստոսին կը ստանայ մագիստրոսութեան օրհնութիւն: Նոյն տարուան Հոկտեմբերին կը նշանակուի հայերէնի ուսուցիչ քարոզչական դպրոցին մէջ:

15 տարի անընդհատ Հռոմ մնալէ եւս, 1866 Յունուար 19ին կը մեկնի Կ. Պոլիս, ուր, կը նշանակուի քարտուղար Անտոնեան միաբանութեան մօտ: Նոյն չրջանին տեսուչի եւ ուսուցիչի պաշտօններ կը վարէ Թաքսիմի Անտոնեանց վարժարանին մէջ:

1867 Հոկտեմբերին կը մեկնի Հռոմ՝ Հասունեանց հարցերով զբաղելու համար: Մէկ տարի եւս, Օգոստոս – Սեպտեմբերին Հռոմի մէջ կը ստանայ իմաստասիրութեան, աստուածաբանութեան եւ եկեղեցական իրաւագիտութեան մականաղիտութեան տիտղոսը: Այնուհետեւ անդամ կը նշանակուի Հռոմի Աստուածաբանական կաճառին:

Նոյն տարուան Հոկտեմբերին կը վերադառնայ Կ. Պոլիս:

1869 Նոյեմբերին, իբրեւ աստուածաբան կը մասնակցի Վատիկանի ժողովին:

1870 Ապրիլին կը փախի պապական հալածանքներէն եւ կը հաստատուի Կ. Պոլիս, ուր եւ կը հրատարակէ «Հայ Արեւելեան Կաթողիկայք» գիրքը իտալերէն լեզուով, ապա՝ «Ռեվերսուրուս կամ Թուրքիա եւ պապութիւն» գիրքը՝ դարձեալ իտալերէն լեզուով. «Արեւելեան Կաթոլիկաց իրաւունքները» եւ «Վատիկան եւ Հայք» գիրքերը ֆրանսերէնով: Այս վերջինը նախորդ երկու գիրքերուն հետ, պապական արդիւնաւէտ գիրքերու (Ենտէֆս) ցանկին մէջ կ'անցնին:

Հռոմի մէջ, 1875 Յունուար 24ին, կը տեսակցի զօրավար Կարիպալտիի հետ:

Գրեթէ տարի մը ետք, Ապրիլ վեցին, Օրմանեան կ'որոշէ վերջնականապէս իր կապերը խզել Վատիկանի հետ, ու, 1877 Փետրուար 11ին կը դիմէ Ներսէս Վար–ժապետեան պատրիարքին՝ Հայ Եկեղեց–ւոյ գիրքը դառնալու համար: Պատ–րիարքին պատասխանը կ'ըլլայ. «Տեղդ կեցիր եւ խմորէ, մենք քեզ արդէն կը ճանչնանք»:

Օրմանեան վարդապետ մօտ երեք տա–րի եւս «իր տեղը կը մնայ» եւ այդ չըր–ջանին վերատեսուչ կը նշանակուի Ղալա–թիոյ Ազգային մատենադարանին, ուր, այժմէական դասախօսութիւնները կը կարդայ ազգասիրութեան մասին:

1879 Նոյեմբեր 28ին, կիրակի, Գիւտ Խաչի տօնին օրը, Օրմանեան պաշտօնա–պէս եւ հանդիսաւոր կերպով կ'ընդուն–ուի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյն ծոցը Ներսէս պատրիարքին կողմէ, իր հետ բերելով 45 այր եւ 30 կին: Նոյն օրը, Գում Գափուի Մայր Եկեղեցիին մէջ կը ստանայ ծայրագոյն վարդապետութեան աստիճան Վարժապետեան պատրիարքին ձեռամբ: Ապա քարոզիչ կը կարգուի Ղա–լաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ: Ցա–ջորդ տարին Վանորէի խորհուրդին ան–դամ է, ապա 1880 Ապրիլ 2ին կ'ընտրուի կարինի Թեմի առաջնորդ:

1881 Հոկտեմբերին կարինի մէջ կը բացուի Սանասարեան վարժարանը, ո–րուն տեսչական բաժնին նախագահու–թիւնը կը ստանձնէ Օրմանեան:

Պատրիարքարանի հրահանգով կարի–նէն կ'անցնի Մուշ՝ իբրեւ քննիչ Մուշի Հայերու վիճակին:

1883 Ապրիլին Կ. Պոլիս կը վերադառ–նայ կարինի ծանօթ դէպքերուն կապակ–ցութեամբ ու քիչ ետք վերստին կը մեկ–նի իր պաշտօնատեղին:

1886 Յունիս 8ին, Գարեգին վարդա–պետ Սրուանձտեանի հետ, Էջմիածինի մէջ եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի Մակար կաթողիկոսին կողմէ: Էջմիածինէն ան–միջապէս կ'անցնի Վան՝ Պատրիարքարա–նի կողմէ իբրեւ քննիչ եւ այնտեղէն կը վերադառնայ Կարին:

1888 Յուլիս վեցին Օրմանեան կը ձգէ կարինի առաջնորդութիւնը եւ Մակար կաթողիկոսի հրամանով կը հրաւիրուի Էջմիածին՝ Գէորգեան ճեմարանին մէջ աստուածաբանութիւն դասախօսելու հա–մար:

1889ին կը վերադառնայ Կ. Պոլիս եւ տեսուչ կը նշանակուի Արմաշի մէջ բաց–ուելիք դպրեվանքին:

1892ին, իբրեւ Կ. Պոլսոյ պատրիար–քարանի պատգամաւոր, Էջմիածինի մէջ կը մասնակցի կաթողիկոսական ընտրու–թեան եւ արեւմտահայերու քուէն ի նը–պաստ Սրմէեանի կուտայ:

ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՆՈՐԵՆՑ

—o—

(Բ. եւ վերջին մաս)

Լաւատեսութիւնն եւ կենսուրախ ոգին կ'իշխեն Նորենցի սիրային գրուածքնե–րուն մէջ:

Անձնական յոյզերուն զուգահեռ, նկա–տելի է, թէ այդ օրերուն խակ եւ միա–ժամանակ, սաղմնաւորուիլ եւ զարգա–նալ կը սկսի իր մօտ հայրենիքի վերա–ծնութեան զաղափարը:

Բայց հիմա մշուշը արեան
Ցնդել է խարող արեւով,
Ներիր իմ մեղքը հնօրեայ,
Ընկեր իմ, օր իմ արեւոտ:

Այս տեսակէտէն նշանակալից է 1924–ին գրած «Լուսայոյզ» բանաստեղծութիւ–նը, ուր կը չեշտէ հայրենիքին յաւերժա–կանութիւնը, այլաբանական պատկերով: Տեղի կ'ունենայ պայքար մը խաւարին եւ լոյսին, դիշերուան եւ լուսաբացին միջեւ, յանգելու համար լոյսին յաղթա–նակին, զոր բանաստեղծը կ'ողջունէ խն–դուն եւ բերկրալի սիրտով:

Նայիրեան զեղեցիկ առաւօտը կը մարմնացնէ յաւերժական հայրենիքը: Ու բանաստեղծը հաւատացած է, թէ այդ հայրենիքը զարմանալէ եւս իր հին վէր–քերը, պիտի դիմէ դէպի պայծառ ապա–գան.

Ցարթնել է երկիրը իմ հին,
Խմում է լոյսը բոսոր,
Բռնել է պայծառ ուղին
Դէպի կապտաշունչ կէսօր:

Յետագային, 30ական թուականնե–րուն, Նորենցի հետաքրքրութիւնները առարկան եւ ներշնչումի ակրիւրը առա–ւելաբար Հայաստանը պիտի ըլլայ: Նա–եւ հայ ժողովուրդը, որ իր ստեղծա–գործական աւիւնով կը զարմանէ իր հին վէրքերը եւ կը կառուցանէ իրմայրենիքը: Այս տեսակէտէն յատկանշական են «Ա–ռու ձորը», «Սեւան» եւ «Սրնգահարը» քերթուածները: Այս վերջինը վիպապաշտ եւ սրատեսիլ գրուածք մըն է, ուր բա–նաստեղծը յաջող կերպով իրար զոյած է նիւթին ու բանաստեղծական ձեւը՝ մէկ–տեղ բերելով երաժշտական կուռ եւ աժ–փոփ ստեղծագործութիւն մը: Սրնգա–հարին երգը կը խորհրդանշէ մեռնող եւ ծնող, քանդուող եւ չինուող կեանքին երջանիկ•իմաստը:

Այդ մահի մէջ է հնչում մի անսահման
ցնծութիւն,
Ինչպէս հատիկն է մեռնում, մեռնելիս
ծիլ արձակած,
Ծիլը կանաչ խնդութիւն, որ ծաղկում է
հազար գոյն
Եւ ծիծաղում, ասես թէ՝ մահի վրայ
չէ ծաղկած:

Օ, ցնծացէ՛ք, ցնծացէ՛ք, մայթեր
քանդուող, կառուցուող,
Ցնծա՛, սրինգ, որ հիմա տխուր fn երգն
է մեռնում,

1892 *Մայիս 20ին կը վերադառնայ Արմաշ՝ իբրեւ վանահայր եւ վերատե–սուչ դպրեվանքին: Արմաշի մէջ իր եւ Դուրեանի ջանքերով լոյս կը տեսնէ Դպ–րեվանքին «Մասիս» կրօնաթերթը: Նոյն տարուան Սեպտեմբերին Դպրեվանքին 9 դպիրներէն եօթնին տարկաւագութեան աստիճան կուտայ:*

1896ին կ'ընտրուի Թուրքիոյ Հայոց պատրիարք, եւ այդ պաշտօնը կը վարէ 12 տարի անընդհատ:

1908 Մայիս 10ին կը հռչակուի Օսմա–եան Սահմանադրութիւնը եւ Օրմանեան արքազան կը ստիպուի հրաժարիլ պատ–րիարքութենէն եւ կ'ամբաստանուի:

1910ին կը զրէ «Ցիշատակարան երկու տասնամեայ պատրիարքութեան» գիր–քը, ուր կը պաշտպանէ իր տեսակէտները եւ գործունէութիւնը:

Պատրիարքութենէն հրաժարելով ա–ռաւելաբար կը զբաղի զրական աշխա–տանքներով:

1911 Փետրուար 11ին լոյս կը տեսնէ «Համապատում»ը: Քանի մը ամիս յե–տոյ Փրանսերէն լեզուով կը հրատարակէ «Հայոց եկեղեցին», իսկ մէկ տարի ետք՝ «Ազգապատում»ի Ա. եւ Բ. հատորները:

1913 Յունուար 3ին, Ազգային երես–փոխանական ժողովը, քննելով Օսման–եան արքազանի դէմ եղած ամբաստանու–թիւնները, կ'արդարացնէ Սրբազանը:

1913 Մարտ 2ին պատգամաւոր կ'ընտ–րուի եկեղեցական համագումարին: Նոյն չրջանին դասախօսութիւններ կուտայ Կ. Պոլսոյ մէջ: Նոյն տարուան Օգոստոսին կ'ընտրուի կրօնական ժողովի անդամ, ապա՝ եպիսկոպոսի թեմին առաջնորդ, բայց կը մերժէ:

1914ին Ազգային վարչութեան կողմէ ինք եւ Վահան Թէքէեան լիազօր պատ–ուիրակներ կը նշանակուին, հարցերու համար Երուսաղէմի կենտրոն:

Օրմանեան Երուսաղէմ կը մնայ 1914 Մայիս 19էն մինչեւ 1917 Նոյեմբեր 13: Ս. Յակոբեանց վանքին մէջ կը ստանձնէ մէկ քանի պաշտօններ, կը դասաւանդէ ժառանգաւորաց վարժարանին մէջ ու կը սկսի գրել առնել «Մոհ եւ Մօսք»ը:

Սրբազանի կեանքին վերջին հանգրուա–նը Դամասկոս կ'ըլլայ: Երբ դաշնակից բանակները կը մտնեն Երուսաղէմ, Կիւլիկիոյ Սահակ Կաթողիկոս Խապայեա–նի հետ, ինք եւս կը փոխադրուի Դա–մասկոս, ուր, կ'աւարտէ իր «Մոհ եւ Մօսք»ը:

1918 Մայիսին կը վերադառնայ Կ. Պո–լիս, ուր, Նոյեմբեր 19ին, 78 տարեկան հասակին մէջ կը կնքէ իր մահկանացուն:

Յ. ՍԱՐԿԱՒԱԳ ՊՈՉԱՊԱԼԵԱՆ

ՎԱՆԻՆԱ ՎԱՆԻՆԻ

—o—

Նկարագրեց այն վիճաբանութիւնը որ ունեցած էր ինքն իր հետ հայրենիք բա–ռին չուրջ: Վանինան երջանիկ էր: Կը խորհէր մտովի ու կ'ըսէր.

« Եթէ ստիպուի անպայման ընտրու–թիւն մը ընել հայրենիքին եւ իմ միջեւ, ես նախընտրութիւն պիտի ունենամ...»:

Մօտակայ եկեղեցիին ժամացոյցը ժա–մը երեքը հնչեց: Հրաժեշտի վերջին պա–հը կը մօտենար; Փիեռրօ հեռացաւ իր սիրականին բազուկներէն ու սկսաւ իջնել արդէն փոքը սանդուխէն երբ Վանինա դադրելով իր արցունքները, ըսաւ անոր ժպտելով.

— Եթէ դուն խնամուած ըլլայիր պար–զուկ դեղկլուհիի մը կողմէ, անոր հան–դէպ երախտագիտութիւնդ յայտնելու համար բան մը պիտի չընէի՞ր, պիտի չուզէի՞ր վճարել անոր: Ապագան անորոշ է, պիտի ճամբորդես բազմաթիւ թշնա–միներէ չրջապատուած ... Արդ, քու ե–րախտագիտութիւնդ ինծի յայտնելու հա–մար, իբր թէ ես խեղճ դեղկլուհի մը ե–զած ըլլայի, երեք օր եւս կեցիր ...

Մխիթիլի մնաց երեք օր եւս:

Վերջապէս հեռացաւ Հռոմէն: Շնորհիւ օտար դեսպանատան մը միջնորդութեամբ գնուած անց վրին. ոչ առոչ հասաւ Նեապոլ, ուր ամուսնացաւ Վանինայի հետ:

Մեծ հրճուանք պատճառեց իրեններուն, վասնզի զինքը մեռած կը կարծէին: Բարեկամները իր վերադարձը տօնեցին սպաննելով մէկ եր–կու բաբապիճիէ (այսպէս կը կոչուին Պապին իշխանութեան տակ գտնուղ ոս–տիկան – զինուորները):

— Առանց անհրաժեշտ պարագայի, մենք չենք սպաններ իտալացի մը որ զի–տէ զինք գործածել: Մեր հայրենիքը Անգլիոյ նման երջանիկ կղզիկ մը չէ: Զինուորներ են որ կը պակսին մեզի դի–մադրելու համար Եւրոպայի վեհա–պետներուն միջամտութիւնը:

Ատեն մը ետք, Մխիթիլի չրջապատ–ուելով քարապինիէներէ, անոնցմէ եր–կուքը սպաննեց այն հրազէններով, զոր Վանինան տուած էր իրեն: Այնուհետեւ իշխանութիւնները իր գլուխը բերողին խոստացան մեծ պարգեւ ...

Վանինան չէր երեւար Հռոմանելի մէջ: Մխիթիլի խորհեցաւ թէ մոռցուած էր: Ինքնասիրութիւնը վիրաւորուեցաւ, ըս–կըսաւ մտածել այն տարբերութեան վը–րայ, որ գոյութիւն ունէր իր եւ իր հո–մանուհիին ընկերային դիրքին մէջ եւ որ կը բաժնէր զիրենք:

Պահ մը մտածելով անցած երջանիկ օ–րերուն մասին, խօլ փափաք մը ունեցաւ վերադառնալու Հռոմ, տեսնելու համար թէ ի՞նչ կ'ընէր Վանինան:

Այս մտածումը քիչ էր մնացեր որ ի–րագործէր, ինչ որ կը խորհէր թէ իր պարտականութիւնն էր, երբ իրիկուն մը, մօտակայ եկեղեցիին զանգակը Աւձե–լիւսը հնչեց, տարօրինակ եղանակով մը, այնպէս՝ իբր թէ զանգակահարը մեծ հա–ճոյք կը զգար տակէ:

Այս զանգահարութիւնը քարտնարի–ներու ժողովի մը հրաւէրն էր: Մխիթիլի Ռոմանելը հասնելէն ի վեր կ'անդա–մակցէր այդ կազմակերպութեան:

Նոյն իրիկունը հաւաքուեցան անտա–ռին խորը գտնուած հիւղակի մը մէջ, որ ապաստանն էր երկու ճգնաւորներու:

Այս վերջին երկուքը, հաշիշէն թմ–րած, անկարող էին նշմարել թէ ինչ բա–նի կը գործածուէր իրենց հիւղակը ...

Մխիթիլի, որ հաւաքավայրը հասաւ արդէն ախուր տրամադրութեամբ, տե–ղեկացաւ թէ իրենց պետը ձերբակալուած ըլլալով, ինքը, հազիւ քանի տարեկան պատանի, սահմանուած էր պետը գտա–նելու կազմակերպութեան մը, որուն չարքերուն մէջ կային յիսունը անցած մարդիկ, որոնք այս գաւաղրական գան–ցին մէջ կ'աչխատէին երկար տարիէ ի վեր՝ Մխիթարի 1815ի արշաւանքէն ա–ռնին:

Այս անյուսալի պատիւը ստանալով, փիեռրօ զօրաւոր կերպով զգաց իր սր–տին զարկերը:

Երբ բոլորովին մինակ մնաց, որոշեց այլեւս երբեք չխորհիլ երիտասարդու–հիին վրայ, որ զինք մոռցած էր, այլ տրամադրել իր բոլոր ուժերը, միաբե–ռանալ իր պարտականութեան, այն է հոգին իր պարտականութեան ձեւա–փրկել Իտալիան բարբարոսներու ճե–քէն ... :

Երկու օր ետք, իբրեւ պետ, իրեն ու–ղուած տեղեկագիրներու մէջ կարդաց թէ՝ իշխանուհի Վանինան հասած էր Սան Նիքոլայի իր դղեակը:

Այս լուրը իր հոգիին մէջ նետեց ամէն խռովք, քան ուրախութիւն: Պահ մը տածեց սուրալ դէպի Սան Նիքոլայի պր–եակը, յետոյ, երբ խորհեցաւ որ վանի–նան արդէն զինքը մոռցած էր, կամե–ցաւ զարձեալ իր պարտականութիւնն ի–րուն: Եւ սակայն, ինչ որ ալ ըրաւ, ա–նօգուտ անցան: Հետեւեալ օրը առաւ–զան ...

Զինքը առաջնան նման կը սիրէր: Իր ուշացման պատճառը այն էր որ հարց–ուցած էր զինք ամուսնացնել: Հետ–քրքրէր երկու հազար սէքէն: Այս տա–կան–կէն նիւթական օգնութիւնը պահան–զած որ Մխիթիլի գիրքը՝ իր պաշտօնին մէջ աւելի ամուր հիմերու վրայ հաստատուի: Նոր զաղիները ապրուեցան Քորֆուէն, կալաեցին Պա–տին նուիրակին մտերիմ քարտուղարը եւ–րուն պաշտօնն էր հետապնդել քարտուղ–բինները:

(7 Շար.)

ՎԱՅՐԵՐԸ ՀԱՄԱՅՆ

ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՀԱՓ

ԴԱՐԵՁԱՆ

— Երբեք, երբեք,— լուսցիկը թարմացրեց իր ձայները։— Դա խոսքերի՝ մի խոր տիրույթն է, մի հոգեվիճակ... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ասել քեզ, որ ես... Ես ուզում եմ, որ դու ինձ հավատաս, ինչպես հավատում ես ինքդ քեզ։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ սիրես, ինչպես ես սիրում քեզ։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ընդունես, ինչպես ես ընդունում եմ քեզ։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ հասկանաս, ինչպես ես հասկանում եմ քեզ։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ներես, ինչպես ես ներ

յայտարարած էր — « Ալժերական ազգի մը չուքն իսկ չեմ տեսներ »:

«ԱՀԱԿ»ի հակազդեցութիւնը անմիջական եղաւ: Զեկոյցով մը «ԱՀԱԿ»ը անհրաժեշտ կը նկատէ հրապարակել Յունիս 29ին, Թունուզի կառավարութեան յանձնուած յուշագիրը: «ԱՀԱԿ»ը կը յայտնէ թէ կը ցաւի որ Պուրկիպայի ճառին որոշ մասերը խնդրոյ առարկայ կը դարձնեն . ալժերական ըմբոստութեան կարգ մը ղեկավարներու հայրենասիրութիւնը: Այս յայտարարութեան կը կցէ յուշագիրը· ուր կը շեշտուի թէ Սահարան ալժերական է եւ չընդունիր Ֆրանսական այն տեսակէտը թէ «ֆրանսական ստեղծագործութիւն մըն է»: «ԱՀԱԿ»ը կը խօսի նաեւ սահմանային հարցերու մասին, շեշտելով թէ նման հարցեր եւ կարգ մը սրբագրումներ կրնան կատարուիլ դրացի պետութեանց հետ, երբ Ալժերիան անկախ ըլլայ բայց երբեք անկէ առաջ: Այս յուշագիրը, որ ղրկուած էր նաեւ Ռապաթ, Պամաքօ եւ համակիր այլ երկիրներ, հրաւէր մըն է բոլոր ափրիկեան պետութեանց որպէսզի «ֆրանսական աշխարհակալութեան դիմաց ցուցադրեն իրենց միասնականութիւնը »:

ԾՆՈՒՆԴ

Տէր եւ Տիկին Պետրոս Վարդանեան բախտաւորուած են ծնունդով իրենց առաջին Թոռնիկին

ԺԱՆ ՓԻԷՌ – ՊԵՏՐՈՍԻ

30 Յունիս, 1961, Ալփորվիլ:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Տէր եւ Տիկին Արթին Սանոսեան Սան Փավլոյէն տասը հազար ֆրանք կը նուիրէ Մշակոյթի Տան, իրենց այցելութեան առթիւ:

ՆՈՒԷՐ

Շաւիլէն Ֆիլիպ Օհաննէսեան քսան Ն. Ֆ. կը նուիրէ Մշակոյթի Տան, փոխան ծաղկեպսակի, Պ. Արտաշէս Ղազարոսեանի ցաւալի մահուան առթիւ: Ստանալ «Յառաջ»էն:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի 1961 – 1962 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են . ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Վարժարանին նպատակն է պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով եւ հայեցի դաստիարակութիւնով օժտուած Հայուհիներ: Ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.

Ա) Ֆրանսականը, որ տառացի կերպով կը հետեւի պետական լիսէներու արդիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին, անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով կը պատրաստէ պռըվէի եւ պագալորէայի:

Բ) Հայկականը, որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնքի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ:

Աշակերտուհիներ կ'ընդունի 8 տարեկանէն սկսեալ, մանրամասնութեան համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան.—

Հեռաձայն 927 – 01,72

1, Bld. du Nord, LE RAINCY (S. et O.)

FOURRURES

Roger YOPIAN

PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION

84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —

Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Գրիգոր Թեւանեան եւ զաւակները՝ Ժագլին, Կիւրեղ եւ Կարապետ կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՇԱՀԶԱՏԷ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆԻ

մահուան Դ. տարելիցին առթիւ:

Այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները:

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Շաւիլի անտառին մէջ
(Գերեզմանատան մօտ)

Յուլիս 23, Կիրակի օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ:

Նախաձեռնութեամբ Շաւիլի Հ. Յ. Դ. Արղութեան խումբին, հովանաւորութեամբ շրջանի բոլոր խումբերուն:

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՀՐԱՉ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ եւ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ:

Ժամը 3ին այցելութիւն ողբացեալ ընկերներ Տէր եւ Տիկին Իշխան Արղութեանի, Բժ. Տէր Դաւթեանի եւ Հրանդ Աթանեանի շիրիմներուն:

Գեղարուեստական բաժին: Բարձրախօս: Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ:

Անձրեւի պարագային, շիրիմներու այցելութենէն յետոյ ընկերահամակրական խնջոյք տեղի կ'ունենայ հայ դպրոցի սրահը:

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն:

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալպարի ծառախիտ անտառին մէջ:

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները:

Մանրամասնութիւնները յետագային:

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքարը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռոքոնտի առջեւէն:

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքարով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով:

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին:

×

Խաւասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթօքար մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7·30ին Փլաս տ'Էճսէն, ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն: Վերադարձ իրիկուան ժամը 20ին: Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի (ֆօբօ Ռեճս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), Ա. Պետրոսեան մթերանոց 22 Րիւ տէ Փըթիթ Մառի եւ գրավաճառ Պ. Ծերիկեանէ 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն:

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC

Société d'Arméniens

25, Rue de Trévise — PARIS (9e)

PRO 44-39

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղաղաշտ եւ լողանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ:

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի:
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ:
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Համախմբ. եւ Համասեբաստացիական Օտտօ Քապիւսէլի քոյր միութիւններու կողմէ:

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Մոլիէռի ծառախիտ գեղատեսիլ անտառին եւ պաղ աղբիւրի մօտ:

Կովկասեան պարեր եւ զանազան անակընկալներ, Քանփանեը Ֆրէզի երիտասարդ Փիօնիէներու կողմէ:

Բարձրախօսով պիտի լսուին հայկական արեւելեան եւ արեւմտեան զանազան երգեր եւ պարերգներ:

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով, ինչպէս եւ չամփիւրով խորոված:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ — ՀՌՈՄ

ԵՒ

ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

Շաբաթ մը ծովի կեանք՝ Հանր. Սան Մարինոյի մօտ, Ադրիականի աննման աւազին վրայ, ծովեզերեայ նորաշէն եւ հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ:

ՄԵԿՆՈՒՄ՝ Օգոստոս, 6
ՎԵՐԱԴԱՐՁ՝ Օգոստոս, 31

Արձանագրութեանց եւ մանրամասնութեանց համար դիմել.—

Ն. ՄԱՅԻՍԵԱՆ

45, Rue de Trévise, PARIS (9e)
Tél. : TAI. 49-40
(Գաւիթին մէջ)

Յ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

11, Avenue Béranger

ARNOUVILLE-LES-GONESSE (S. et O)

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ վ. Արամեան:

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝

ՀԱՅՐ ՍԱՄՈՒԷԼ Վ. ԱՐԱՄԵԱՆԻ

10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)

Tél. : ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝

E. DJEZIRIAN

27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)

Tél. : PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբորդութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ.:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Ս. Մինասեան» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ, ժամը 21ին: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը կը յայտարարէ թէ, լրացած ըլլալով սահմանուած թիւը, փակուած են Օգոստոսի արձանագրութիւնները օդափոխութեան կայանի համար:

Վճարումները կատարել ամէն Չորեքշաբթի, ժամը 16 – 18, Կապ. Խաչի գրասենեակը, 17 Րիւ Պլէօ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կապոյտ Խաչի օդափոխութեան կայանին համար, խոհարարուհի մը կուզուի Օգոստոսի համար: Դիմել ամէն օր ժամը 15էն 16, Մշակոյթի տուն.—17 Րիւ Պլէօ, հեռաձայն՝

TAI. 63 89

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով վերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն:

ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղ

7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՅՈՒԼԻՍ

JEUDI 20 JUILLET

1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9156 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4957

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զօրավար Ճէմալ Կիւրսէլի զինուորական - յեղափոխական կառավարութիւնը «Ազգային Միասնականութեան Կոմիտէ» փաղաքշիչ անունին տակ իշխանութիւնը ընդգրկելով՝ հանդիսաւորապէս կը յայտարարէր թէ շուտով սահմանադրական - ժողովրդավարական սկզբունքներով ընտրութիւններ պիտի կատարուին եւ երկրին ղեկը պիտի յանձնուի ոչ-զինուորական քաղաքացիներու :

1960 Մայիս 27էն ի վեր չէ իրականացած դեռ այս խոստումը: Սակայն զօրավարը կը շարունակէ ճառել ժողովրդավարութենէ եւ առատ խոստումներ կը տայ :

Վերջին լուրերուն համաձայն, խորհրդարանական ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Հոկտ. 15ին:

Ցարդ իր վարած քաղաքականութիւնը շատ հեռու է յարգելէ ժողովրդավարութեան տարրական պայմանները : Մինչեւ այսօր իշխանութեան ղեկը կը պահէ իր ձեռքը, առանց օրինաւոր ընտրութեանց դիմելու :

Բռնատիրական իշխանութիւնը օրինականացնելու համար ուզեց նոր Սահմանադրութիւն մը տալ երկրին : Ու կայլեցով Ֆրանսան, հանրաքուէի ենթարկեց զայն :

Սահմանադիր ժողովը, ընտրուած ոչ-ժողովրդավար ձեւերով, ամիսներու աշխատանքէն վերջ խմբագրեց այդ սահմանադրութիւնը, որ կը բաղկանայ 157 հիմնական եւ 11 առժամեայ յօղուածներէ:

Ըստ Կիւրսէլի Սահմանադրութեան, Թուրք պետութիւնը Հանրապետութիւն մըն է, հիմնուած «մարդկային իրաւունքներու, ազգին միասնականութեան եւ խաղաղասիրութեան սկզբունքներուն վրայ»: Ազգային, ժողովրդավար, աշխարհական (լայիք) եւ ընկերային Հանրապետութիւն մը՝ հաստատուած օրէնքներու գերակայութեան վրայ :

Նոյնօրուն բառեր, սնամէջ նշանախօսքեր, որոնք կը ծամծմուին 1908ի Սահմանադրութենէն ի վեր, առանց երբեք կեանքի կոչուելու :

Ազգային բառը տեղի տուած է երկար վիճաբանութեանց : Մոլեռանդներ պնդած են «ազգայնական» մակդիրին վրայ: Ի վերջոյ «ազգային»ը ընդունուած է աչքերու փոշի փչելու համար :

Ընկերայինը մեկնաբանուած է այն իմաստով, որ «պետութիւնը իր կարելիութեան սահմանին մէջ պիտի ջանայ իւրաքանչիւր հայրենակցի համար ստեղծել ժողովրդական կեանքի մը անհրաժեշտ պայմանները»: Ասիկա՝ իբրեւ հակադրութիւն «ընկերվարութեան» :

Ըստ հիմնական յօդուածներուն, «ամէն անհատ հաւասար է օրէնքի առջեւ, առանց լեզուի, ցեղի, սեռի, քաղաքական մտածումի, փիլիսոփայական համոզումի, կրօնքի եւ աղանդի խտրութեան»: Թուրք քաղաքացիները կը վայելեն ժողովրդավարական բոլոր ազատութիւններ — անձի եւ բնակարանի անձեռնմխելիութիւն, երթեւեկի, բնակութիւն հաստատելու, խղճի, կրօնքի, գաղափարի, ժամուլի, հաւաքոյթի, անդէն ցոյցի եւ ստանալու ազատութիւն :

Իբրեւ նորութիւն, Ազգային Մեծ Ժողովին — օրէնսդիր մարմին — մաս պիտի կազմէ Ծերակոյտը, Ազգային Ժողովին կողքին: Այս վերջինը պիտի բաղկանայ 450 երեսփոխաններէ, ընտրուած ընդհանուր քուէարկութեամբ, չորս տարուան համար: Երեսփոխանը առ նուազն երեսուն տարեկան պէտք է ըլլայ : Ծերակոյտը պիտի ունենայ 165 անդամ, հարիւր յիսունը ընտրովի, 15ը Հանրապետութեան նախագահին կողմէ նշանակուած: Ծերակուտականները քառասուն տարեկանէն վեր եւ բարձրագոյն կրթութեան տէր պէտք է ըլլան: Պաշտօնավարութեան շրջանը վեց տարի է. երկու տարին անգամ մը անդամներու մէկ երրորդը կը նորոգուի :

Ազգ. Մեծ Ժողովը իր անդամներու մէջէն կ'ընտրէ Հանրապետութեան նախագահը, որ իր կարգին կը նշանակէ վարչապետը: Այս վերջինը կ'ընտրէ գործավարները — Ժողովի անդամներէն կամ դուրսէն—որոնք Հանրապետութեան նախագահին կողմէ պաշտօնի կը կոչուին :

Սահմանադրութեան միւս յօդուածները գրեթէ ընդօրինակուած են ժողովրդավար երկիրներու հիմնական օրէնքներէն, յարմարցուած Թրքական բարքերուն :

Գեղեցիկ սկզբունքներով ոսկեզօծուած այս Սահմանադրութիւնն է, որ ժողովրդական քուէարկութեան ենթարկուեցաւ Յուլիս 9ին:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ

ՈՉ ՄԷԿ ԶԻՋՈՒՄ ԲԱՅՑ ԿԱՐԵԼԻ Է ԲԱՆԱԿՑԻԼ

Արեւմտեան մայրաքաղաքներուն մէջ հրապարակուեցան Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներու յուշագիրները Պերլինի հարցին շուրջ, որոնք, ինչպէս գրած էինք, յանձնուած էին Մոսկուայի, Երկուշաբթի օր :

Իրենց անջատ պատասխաններուն մէջ Ուաշինկթըն, Լոնտոն եւ Փարիզ յստակ կը ճշդեն Պերլինի իրենց իրաւունքները, ընդունելով հանդերձ բանակցութեանց կարելիութիւնը :

Երեք յուշագիրներէն ամէնէն երկարը Ամերիկայի յուշագիրներն է, ուր, մէկ առ մէկ եւ կէտ առ կէտ Ուաշինկթըն կը ջրէ Մոսկուայի առարկութիւնները և տեսակէտները: Արդարեւ, Ուաշինկթըն համակարծիք չէ Մոսկուայի այն տեսակէտին, թէ Պերլինի ներկայ գոյավիճակը վտանգ մըն է աշխարհի խաղաղութեան համար, քանի որ, իրականութեան մէջ, նախօրօք եղած կարգադրութեան մը արդիւնքն է: Խորհրդային Միութեան ճիգը վերջ դնելու այս գոյավիճակին, որպէսզի հասնի իր քաղաքական նպատակներուն, վտանգ մըն է աշխարհի խաղաղութեան համար : Մ. Նահանգները, կ'աւելցնէ յուշագիրը, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ հետ պարտք կը սեպեն պաշտպանելու Արեւմտեան Պերլինի երկու միլիոն բնակիչներու ազատութիւնը : «Ասիկա քաղաքական եւ բարոյական պարտաւորութիւն մըն է»:

Արեւմտեան Պերլին ազատ պէտք է մնայ, կ'ըսէ Ուաշինկթըն, ու կ'աւելցնէ. — «Քաղաք մը ազատ չի դառնար միայն ազատ քաղաք ըսելով: Քաղաքի մը կամ ժողովուրդի մը ազատութիւնը կը պահանջէ, որ հնարաւորութիւն ունենայ արտայայտելու իր կարծիքը, առանց տնտեսական, քաղաքական եւ ռազմական ճնշումի»:

Իր կարգին Լոնտոն կը մերժէ ընդունիլ խորհրդային կառավարութեան այն առարկութիւնը, թէ միակողմանի համաձայնութեան մը պարագային վերջ պիտի գտնեն Արեւմուտքի իրաւունքները Պերլինի վրայ : Անգլիա անգամ մը եւս կը շեշտէ ինքնորոշման իրաւունքը, զոր կը գտնէ խիստ անհրաժեշտ: Անգլիոյ կարծիքով Պերլինի գոյավիճակը կարելի է փոխել չորսերու, (Անգլիա, Մ. Նահանգներ, Ֆրանսա եւ Խ. Միութիւն) միջեւ եղած կարգադրութեամբ մը միայն, անշուշտ, միշտ նկատի ունենալով կառավարութիւններէն իւրաքանչիւրին պատասխանատուութիւնները Գերմանիոյ հանդէպ :

Ֆրանսա եւս ոչ մէկ վտանգ կը տեսնէ Արեւմտեան Պերլինի թէ ժողովուրդին եւ թէ իշխանութեան կողմէ: Փարիզ իր յուշագրով կը յիշեցնէ Մոսկուայի, թէ Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարութիւնը պաշտօնապէս հրաժարած է ինքնուրոյն հիւլէական ուժի մը կազմութենէն եւ կը մերժէ դիմել զինուորական որեւէ միջոցի : Դաշնակցային Գերմանիոյ զինուորական ուժը մաս կը կազմէ Ատլանտեան Ուխտին, որուն «զուտ պաշտպանողական հանգամանքը չեշտուած է» :

Ֆրանսա, ինչպէս նաեւ իր դաշնակիցները կը փափաքին «բարելաւել Գերմանիոյ ներկայ կացութիւնը», սակայն, «չեն նախատեսած երբեք ու չեն նախատեսեր բանակցութիւններէն այլ որեւէ ուրիշ ելք»:

Ֆրանսայի կարծիքով գերման ժողովուրդը «վերջնականապէս երկուքի բաժնել պիտի նշանակէր» եթէ Մոսկուա առանձին դաշնագիր մը կնքէ Փանքովի հետ :

Այլապէս յատկանշական է Փարիզի ճշդումը, թէ «Պերլին քաղաքը մաս չի կազմեր Արեւելեան Գերմանիոյ», այլ, իւրայատուկ պայմաններու տակ կը գտնուի, մինչեւ այն ատեն, երբ վերջ գտնէ չորս մեծերու առաքելութիւնը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ վեց մեծերը կատարեալ համաձայնութեամբ բաժնուեցան իրարմէ: Ֆրանքեւգերմանական տեսակէտը, որ կը թելադրէր յաճախակի «վերին» հանդիպումներ կազմակերպել ընդունուեցաւ : «Հայրենիքներու Եւրոպայի» հրատարակած զեկոյցը կը շեշտէ թէ «նկատի առնելով որ միայն միացած Եւրոպա մը, Միացեալ - Նահանգներու դաշնակից, կրնայ դէմ դնել այն վտանգներուն որոնք կը սպառնան Եւրոպայի եւ բովանդակ ազատ աշխարհի գոյութեան, կ'ուզեն ձեւաւորել քաղաքական միութիւնը, ժողովներ գումարել կանոնաւոր կերպով, իրենց յանձնախումբին կը յանձնեն առաջարկներ ներկայացնել այն միջոցներուն մասին որոնք թոյլ կուտան կանոնագրական բնոյթ մը տալ ժողովուրդներու միութեան :

ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆ Ծերակուտականը Սաուի Պէն Այսա սպաննուեցաւ առջի օր Ալժ. Ազատ. Ճակատի մարդոց կողմէ, Թիարէի (Ալժերիա) շրջանը :

ՔԵՆԸՏԻ բացառիկ նիստի կանչած է Ապահովութեան Ազգային Խորհուրդը, մէկ միլիոն պահեստի զինուորականներ կանչելու համար: Եթէ տրուի այս որոշումը, մօտ երեք միլիառ տոլարի նոր վարկ մը պէտք է աւելնայ Պաշտպանութեան պիւտճէին վրայ :

ՄԱՔՄԻԼԸՆ շատ խստօրէն կը քննադատուի բրիտանական մամուլին կողմէ: Տէյլի Միրրըր (հինգ միլիոն տպաքանակ) սեւ գիծի մէջ, հրատարակած է վարչապետին նկարը «ամբաստանեալ» գրելով վրան, եւ չորս գլխաւոր մեղադրանքներ ընելով :

ՔՈՒՎԷՅԹԻ անդամակցութիւնը Արաբական Լիկայի գրեթէ ապահովուած է: Անդամ ինը երկիրներ տուին իրենց համաձայնութիւնը, միայն Իրաք դեռ առարկութիւններ կ'ընէ :

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ յատուկ պատուիրակութիւն մը գնաց Պրագի, ուր պիտի տեսակցի Նախագահ Քուատրոսի հետ, որպէսզի դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատուին երկու երկիրներուն միջեւ :

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

Լուր տրուած էր թէ Վազգէն կաթողիկոս մամուլի ասուլիս մը պիտի տայ Պատրիարքարանին մէջ: Ժամանակին Պատրիարքարան հաւաքուած էին Պոլսոյ Թուրք եւ օտար թղթակիցներն ու լուսանկարիչները, որոնք պատուոյ դահլիճի քովընտի սրահին մէջ կը սպասէին Հայրապետին :

Քիչ ետք կաթողիկոսը հասաւ իր հետեւորդներով ու գրաւեց պատուոյ դահլիճին մէջ իր տեղը:

Լուր տրուեցաւ մամլոյ ներկայացուցիչներուն, որոնք եւս մտան դահլիճ եւ սկսաւ մամուլի ասուլիսը :

Թարգմանի պարտականութիւնը կը կատարէր Պ. Կարապետ Ղազարեան :

Հ.— Ե՞րբ կը խորհիք կրկին Պոլիս այցելել :

Պ.— Այդ չեմ կրնար գիտնալ :

Հ.— Ո՞վ պիտի ձեռնադրէ նոր Պատրիարքը :

Պ.— Ժողովուրդը կ'ընտրէ եւ պետութեան հետ համաձայնութեամբ կը կարգադրուի այդ հարցը: Մենք իբրեւ Հայոց Կաթողիկոս ուղղակի մասնակցութիւն չունինք որեւէ ձեւով: Այն անձը որ կ'ընտրուի եւ պետական իշխանութեան կողմէ կը վաւերացուի, մեզի ի գիտութիւն կը տեղեկացուի եւ մենք ալ պարզապէս կը շնորհաւորենք :

Հ.— Ռուսիոյ նման միապետական երկրի մը մէջ հայկական Եկեղեցին իր ազատութիւնը կը վայելէ՞ թէ ոչ :

Պ.— Ինչպէս ծանօթ է բոլորիդ, Խ. Միութեան մէջ Եկեղեցիները բնականոն կերպով կը գործեն օրէնքներու սահմաններուն մէջ, այսինքն այն մարդիկը, այն քաղաքացիները որոնք հաւատացեալ են, առանց որեւէ արգելքի եկեղեցիի անդամ կ'ըլլան եւ եկեղեցի կը յաճախեն եւ եկեղեցին իրենց մխիթարութիւն կուտայ :

Հ.— Երեւանի մէջ մզկիթ մը կայ եղեր որ փակուեր է :

Պ.— Ոչ, բաց է :

Հ.— Արարողութիւն կ'ըլլա՞յ:

Պ.— Այո, ես կը ճանչնամ նաեւ այնտեղի հոգեւորականը, Իմամը: Միւս մահմետական երկիրներուն մէջ եւս մզկիթներ կը գտնուին: Ես անձնապէս Պաքուի մզկիթները այցելած եմ եւ շատ լաւ կը ճանչնամ Շէյհիւլիսլամը որու հետ փոխադարձ սերտ յարաբերութիւններ ունինք : 1957ին Պաքու գացի իբրեւ հիւր : Իրենք ալ կուգան Էջմիածին եւ զանազան տօնական առիթներով կը մասնակցին մեր տօնակատարութիւններուն :

Հ.— 1945ին ներգաղթին, հոսկէ ալ կայ հայրենակիցներ գացած են, ի՞նչ է անոնց վիճակը :

Պ.— Գիտեմ որ զանազան տեղերէ Հայեր գացած են այդ շրջանին, բայց ես անոնց ամէն մէկի նկատմամբ մասնաւոր տեղեկութիւն չունիմ :

Հ.— Տակաւին կը շարունակուի՞ ներգաղթը :

Պ.— Ոչ: Երբեմն մասնաւոր ընտանիքներ իրենց ծախքով կը տեղափոխուին, բայց փոքր թիւով :

Հ.— Պատրիարքական ընտրութիւնը ի՞նչպէս տեղի կ'ունենայ :

Պ.— Այստեղի համայնքին ներկայացուցիչները համաձայնելով պետութեան հետ, կը խորհիմ թէ ձեւ մը պիտի գտնեն, որպէսզի այս Աթոռին վրայ նոր Պատրիարք մը գտնուի :

Հ.— Թեկնածուներ կա՞ն :

Պ.— Մենք առ այժմ պաշտօնապէս ծանօթ չենք, բայց Հայ Եկեղեցւոյ բոլոր Եպիսկոպոսները կրնան թեկնածու նկատուիլ:

(Շար.)

ՊԵՐԼԻՆԻ ԿՆՃԻՌԸ...

—o—

(ՏԱԳՆԱՊԻ ՆԵՐՔԻՆ ԾԱԼՔԵՐԸ)

Ա.

Երկրորդ Աշխարհամարտի վերջաւորութեան Գերմանիա պարտուեցաւ ջախջախիչ կերպով եւ յաղթական Դաշնակիցներուն անձնատուր եղաւ «առանց պայմանի»։

Դաշնակից չորս մեծ պետութիւնները— Ամերիկա, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Խ. Միութիւն — գրաւեցին Գերմանիան եւ զայն գրաւման գօտիներու բաժնեցին :

Թեհրանի գաղտնի խորհրդակցութեանց (վերջերս հրատարակուած), ինչպէս նաեւ բազմաթիւ այլ վաւերագրերէ կը պարզուի, թէ մասնաւորաբար Սթալին եւ Ռուզվելթ վճռած էին աշխարհագրօրէն անդամահատել Գերմանիան :

Չարլզ Պոլըն, որ Ռուզվելթի թարգմանըն էր, Թեհրանի խօսակցութեանց արձանագրութիւնը պահած է, եւ անոնց հրատարակումով այժմ կը պարզուի, թէ Սթալին առաջարկած է. «Պէտք է, որ յարմար եւ արդիւնաւէտ միջոցներ գործադրուին, որպէսզի Գերմանիա ապագային անվնաս դառնայ»:

Ռուզվելթ Սթալինի համաձայն եղած է «հարիւր առ հարիւր» տոկոսով :

Քաղաքական աշխարհը, սակայն, լեցուն է անիմանալի անակնկալներով :

Եղաւ այնպէս, որ Արեւմուտքը ոչ «յարմար» եւ ոչ ալ «արդիւնաւէտ» գտաւ Գերմանիան բաժան-բաժան վիճակի մէջ պահել: Արդարեւ, 21 Սեպտեմբեր 1949ին, Միացեալ Նահանգներ, Անգլիա եւ Ֆրանսա իրենց տիրապետութեան տակ գտնուող շրջանները միացուցին եւ 6 Մայիս 1955ին ջնջեցին ամէն հակակշիռ եւ ճանչցան Արեւմտեան Գերմանիոյ բացարձակ անկախութիւնն ու գերիշխանութիւնը :

Սակայն ամբողջական Գերմանիոյ հարցը մնաց անլոյծ: Զլուծուեցաւ պատերազմի վախճանին եւ անլոյծ կը մնայ դեռ մինչեւ այսօր :

Արեւմուտքը, մասնաւորաբար Ամերիկան՝ հետեւողականօրէն մնաց այն տեսակէտին վրայ, թէ Գերմանիոյ վերամիաւորումը հնարաւոր էր միայն ազատ ընտրութիւններով՝ Արեւմտեան եւ Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ :

Ուաշինկթընի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութենէ մը ետք, 1960 Մարտ 15ին, նախագահ Այզընհաուըր եւ վարչապետ Ատընաուըր զեկոյց մը հրատարակեցին, ուր կը վերահաստատէին իրենց վճռականութիւնը՝ անհրաժեշտ է «շարունակել իրենց ճիգերը՝ Գերմանիան խաղաղութեան եւ ազատութեան պայմաններու մէջ վերամիաւորելու համար» (ընդգծումը՝ մեզմէ) :

Դեռ ամիս մը չանցած, Ապրիլ 2ին, Խ. Միութեան վարչապետ Խրուշչեւ յայտարարեց, թէ անվաւեր պիտի դարձնէր Արեւմտեան պետութիւններու իրաւունքները Պերլինի մէջ՝ առանձին դաշնագիր մը ստորագրելով Արեւելեան Գերմանիոյ համայնավար կառավարութեան հետ :

Ամերիկեան արտաքին գործոց նախարարութիւնը, նոյն օրն իսկ, պատասխանեց Խրուշչեւի սպառնալիքին: Ապրիլ 25ին Խրուշչեւ կրկնեց իր սպառնալիքը Պաքու արտասանած իր մէկ ճառին մէջ եւ երկու օր ետք, Ապրիլ 27ին, նախագահ Այզընհաուըր դարձեալ կտրուկ կերպով պատասխանեց անոր, յայտարարելով.

« Մենք պիտի չհրաժարինք իրաւական այն դիրքէն, զոր ունինք Պերլինի մէջ»:

Այս երկախօսութիւնը պարբերաբար եւ գրեթէ անփոփոխ կերպով կը շարունակուի աւա մինչեւ այսօր :

Այժմ կը թուի, թէ տագնապը ոչ միայն աւելի սուր ու անմիջական, այլեւ աւելի սպառնական բնոյթ ստացած է :

Ամերիկեան «Նիւզուիք» շաբաթաթերթին համաձայն Միացեալ Նահանգներու Սպայակոյտը, խիստ գաղտնի ժողովի մը մէջ, սա ծանրակշիռ որոշումները տըւած է. Պատրաստ ըլլալ՝ զօրակոչի ենթարկելու համար պահեստի ուժերը, մէկ կամ մէկէ աւելի ամերիկեան նոր զօրաբաժիններ ղրկել Պերլին, Ատլանտեանի Ուխտի կորիզային զէնքերը փոխադրել առաջապահ դիրքեր :

Միւս կողմէ, Զօր. տը Կոլ, որ միշտ մոլեռանդօրէն դէմ եղած է Ֆրանսայի մէջ ամերիկեան կորիզային զէնքերու խարիսխներու հաստատման, տրամադրութիւն ցոյց տուած է փոխելու իր այս դիրքը: Ալժերիայէն Ֆրանսական զօրաբաժին մը անմիջապէս ետ կանչել տուած եւ յայտարարած է, միաժամանակ, թէ կրնայ պատահիլ, որ այլ զօրաբաժիններ եւս ետ կանչել պէտք ըլլայ :

Վճռական նման դիրք մը բռնելու տեսակէտին կատարելապէս համաձայն են յայտնապէս Ամերիկա, Անգլիա եւ Ֆրանսա: Քենըտիի, Մաք Միլընի եւ տը Կոլի յայտարարութիւնները կասկած չեն ձգեր այս մասին :

Տագնապը վերստեղծուեցաւ վարչապետ Խրուշչեւի այն յայտարարութեան հետեւանքով — Քենըտիի հետ Վիէննայի մէջ իր ունեցած հանդիպումէն ետք — որուն համաձայն Խ. Միութիւնը խաղաղութեան առանձին դաշնագիր մը պիտի ստորագրէ Արեւելեան Գերմանիոյ հետ եւ անոր պիտի փոխանցէ այն իրաւունքները, զորս ունին խորհրդային իշխանութիւնները Պերլինի մէջ :

Արեւելեան Գերմանիոյ համայնավար վարիչը՝ Վալթր Ուլպրիխթ իր կարգին քանի մը անգամ կրկնեց, թէ տարին չլրացած խաղաղութեան դաշնագիր մը պիտի կնքուի Խ. Միութեան հետ՝ արեւմտեան պետութիւնները համաձայն ըլլան կամ ոչ :

Երեւութապէս տագնապը կը թուի, թէ միայն Պերլինի մէջ կը սահմանափակուի: Անշուշտ, Պերլինը կը կազմէ տագնապին մէկ կարեւոր ու բարդ կողմը միայն :

Ներկայ աշխարհա-քաղաքական կեանքին մէջ Պերլինը ազատութեան «կղզի» մըն է, ցցուած համայնավար ծովուն մէջ :

Իբրեւ «բաց դուռ» մը, Պերլին հնարաւորութիւն կուտայ համայնավար երկիրներու, բայց մանաւանդ Արեւելեան Գերմանիոյ դժգոհ հպատակներուն Ազատ Աշխարհ փախուստ տալու: Մինչեւ 1958ի վերջերը Արեւելեան Գերմանիայէն աւելի քան երեքուկէս միլիոն մարդ փախած էր, մեծամասնութիւնը՝ Պերլինի ճամբով: 1959ի առաջին եօթը ամիսներուն միայն քաղաքի արեւելեան մասէն արեւմտեան մասը խոյս տուած էին 50.000 հոգի: Այդ թուականէն ասդին՝ հոսանքը կանգ չէ առած եւ տասնեակ հազարներ կը շարունակեն խոյս տալ համայնավար երկիրներէն եւ ազատութիւնը ընտրել :

Կայ ուրիշ պարագայ մը եւս :

Տնտեսական ակնբախ ու ծայրայեղօրէն հակադիր դրութիւններ հաստատուած են Պերլին քաղաքի երկու կէսերուն մէջ: Արեւմտեան Պերլինը ամբողջ Եւրոպայի ամէնէն հարուստ ու փարթամ քաղաքներէն մէկն է այսօր, ուր շատ բարձր է բնակչութեան ապրուստի մակարդակը: Ճիշդ հակառակն է արեւելեան Պերլինի մէջ, որուն բնակիչները կը տեսնեն իրենց աչքով այն հսկայ յառաջդիմութիւնը, զոր կատարած է արեւմտեան Պերլին եւ այն բարգաւաճ վիճակը, որուն մէջ կը գտնուին անոր բնակիչները :

Եւ վերջապէս, Ամերիկայի, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայութիւնը Արեւմտեան Պերլինի մէջ, ոչ միայն քաղաքի ժողովուրդին, այլեւ շրջակայքի Գերմաններուն — որոնք կը գտնուին համայնավար տիրապետութեան տակ — ապահովութիւն մը ներշնչէ, նաեւ յոյս մը այն մասին, թէ Արեւմուտքը տակաւին ներկայ է, կը հետաքրքրուի գերմանական ընդհանուր հարցով եւ անլոյծ կը նկատէ Գերմանիոյ վերամիաւորման կենսական խնդիրը :

Եթէ արեւմտեան երկիրներու ներկայութիւնը չըլլար Պերլինի մէջ, անհաւանական է, որ 1953 Յունիս 7ին, աւելի քան յիսուն հազար բանուորներ ապըստամբէին Արեւելեան Պերլինի մէջ եւ 200 հազար ալ արեւելեան Գերմանացիներ միահամուռ շարժումին՝ արեւելեան Գերմանիոյ զանազան շրջաններուն մէջ :

Պերլինը, ուրեմն, տարակոյս չկայ, որ ինքնին մէկ կարեւոր երեսն է ներկայ սուր տագնապին :

«ՅՈՒՍԱԲԵՐ»

ԴՐԱՄԸ ԵՒ ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆԸ

—o—

Կ'ողջունեմ քեզ դրամ ...:

Ի՜նչ բարի սպասարկու մըն ես ...:

Խնդիր չէ թէ ինծ կը ներկայանաս չքեղ ոսկիի մը պէս շիկագոյն ցոլքերով, անեղծ ոսկիի մը պէս մետաղամրապինդ, նման անցեալ ժամանակներու հին ծառաներուն, որ ընտանիքին հետ միասին կ'ապրէին, եւ տէրը կարող էր անոր ապաւինիլ՝ աչքերը գոց, սիրտը հանդարտ: Խնդիր չէ թէ, որ եւ է մետաղի վայելչութեամբ երեւան կուգաս նուազ թանկագին՝ սակայն անվթար :

Կը մեծարեմ քեզ եթէ նոյնիսկ սա դիւրաբեկ եւ կապոյտ թղթադրամներուն ետեւը պահուըտած ըլլաս, մերթ յոգնած եւ խղոտ, խոհարարի մը ճենճոտ գոգնոցին պէս :

Կը բարեւեմ քեզ դրամ ...:

Դուն լաւագոյն բաներու գործիքն ես : Դուն անհատին նիւթական ապահովութիւն կուտաս եւ անկախութիւն իր գոյութեան :

Դուն մարդուն կը թոյլատրես որ ուսմամբ բարձրանայ, ուր կարելի է ազատ եւ մաքուր շունչ առնել, ինչպէս նաեւ տիեզերական կեանքի զանազան ծրագիրները ուսումնասիրել :

Դուն հաւաքականութեան կ'ընծայես վիթխարի ձեռնարկներու զօրութիւն, որուն շնորհիւ անհաշուելի գործաւորներ հացը կը շահին եւ լաւագոյն ապրուստ:

Բայց մանաւանդ քեզ կ'ողջունեմ, ո՛վ դրամ, որովհետեւ երկնապարգեւ գթութեան արբանեակն ես, դժբախտներուն հացն ես: Թոքերէն վիրաւորուողներուն՝ լեռնային ջինջ եւ մաքուր օդն ես :

Անապատի պաշտպանութեան մասուն ես՝ յոյս եւ սէր պարգեւող : Ո՛վ դրամ, արձակուրդի հանգստարանն ես, որ կը բաշխես արեւի ճառագայթները՝ քաղաքի տժգոյն երախներուն, եւ ծովափի աւազուտքը՝ ուր կը հանգչին զուարթօրէն :

Դուն եկեղեցին ես, որ գեղեցկութեամբ կը ծաղկեցնես ծխական բարեգործութիւնները:

Կ'ողջունեմ քեզ դրամ ...:

Որովհետեւ սիրատենչ երիտասարդներու կը թոյլատրես, որ մահանալէ առաջ բոյն մը շինեն : Դուն կ'արգիլես նաեւ երբ կուզան գրաւել տանդ կարասիները եւ անոնց ստոր վաճառումը: Եղերական պահերուն՝ դու կ'արգիլես ատրձանակի այն հարուածը, որով պիտի ծակես քունքըդ, կամ օդային կապը, որ շնչահեղձ պիտի ընէ ամբողջ ընտանիք մը ...:

Ո՛վ անգուգական դրամ, դուն ես միջնորդ հաշտութեան ..: Որքան բարեսէր ես, քու բարութիւնդ կ'օրհնեմ ամէն վայրկեան՝ որպէսզի քու օգնութիւնդ չզլանաս :

Ով դրամ, կար ժամանակ մը, որ մեր հայրերը քեզ հեռուէն կը դիտէին, ինչպէս կը հետեւին ծառայի մը աշխատու-

---

ՎԱՆԻՆԱ ՎԱՆԻՆԻ

—o—

Այսպէսով ձեռքի տակ ունեցան ցանկը այն կրնօաւորներուն, որոնք իբրեւ լըտես կը ծառայէին կառավարութեան :

Հազիւ Ռոմանեը հասած, Վանինա տեսաւ որ հայրենիքին սէրը իր սիրականին մոռցնել պիտի տար ուրիշ որեւէ սէր :

Երիտասարդուհիին ինքնասիրութիւնը վերստին խոցոտուեցաւ: Ի զուր ջանաց ինքզինքը մխիթարել: Մռայլ վիշտ մը պատեց ամբողջ էութիւնը եւ ահա յանկարծ, տեսաւ որ կ'ատէր ազատութիւնը: Օր մը, երբ Ֆորլի իջած էր տեսնելու համար Մխիրիլլին, մինչ այդ իր հպարտութեան շնորհիւ զսպուած ցաւը չկրնալով զսպել, դառնացած գոչեց.

— Իրականին մէջ, դուք գիս կը սիրէք իբր ամուսին մը, եւ ատիկա իմ հաշուիս չի գար...

Ու արցունքները սկսան հոսիլ աչքերէն: Կը զղջար ու կ'ամչնար որ յանդիմանութիւններ ընելու աստիճան նուաստացած էր: Միսիրիլլի այս արտասուքներուն պատասխանեց չափազանց զբաղած մարդու մը վերաբերումով...

Յանկարծ, Վանինա խորհեցաւ թողուլ ամէն բան եւ վերադառնալ Հռոմ : Կարճ լռութենէ մը ետք, իր որոշումը տուած էր: Եւ սակայն, վերջին անգամ մը փորձեց սիրալիր բառ մը իմանալ երիտասարդին բերնէն: Միսիրիլլի պատասխանեց անկապ, անորոշ խօսքերով, արտասանեց սիրալիր բառեր, որոնց սակայն կեդրոնական առանցքը կը կազմէր իր քաղաքական գործունէութիւնը :

Ի վերջոյ, Միսիրիլլի դառնութեամբ աղաղակեց.

— Ահ, եթէ այս գործը չյաջողի, եթէ իշխանութիւնը տեղեկանայ մեր ծրագիրներուն, ամէն բան պիտի լքեմ...

Վանինա անշարժ մնաց: Ժամէ մը ի վեր կարծես կը զգար թէ իր սիրականը վերջին անգամ ըլլալով էր որ կը տեսնէր: Անոր արտասանած վերջին բառը իր մտքին մէջ ճակատագրական լոյս մըն էր ծաղեցուցած: Մտածեց իւրովի.

« Քարպոնարիները ինծմէ նիւթական մեծ գումարներ են ստացած, չեն կրնար կասկածիլ իրենց դաւաճանութեան հանդէպ ունեցած հաւատարմութեանս մասին» :

Այս երազային վիճակէն դուրս ելաւ, Փիէթրոյին ըսելու համար.

— Կ'ուզէք քանի չորս ժամ ինծի հետ անցընել Սան Նիքոլայի դղեակին մէջ : Այս երեկոյեան ձեր նիստը քու ներկայութեանդ պէտք չունի: Վաղը առտու Սան Նիքոլայի մէջ քիչ մը կրնանք շըրջագայիլ եւ այդ բանը կը նպաստէ քու զրգռեալ ջղային դրութեանդ հանդարտեցման եւ կը վերադարձնէ քեզի բովանդակ պաղարիւնութիւնդ, որուն այնքան պէտք ունիս այս օրերուն :

Փիէթրո յօժարեցաւ :

Վանինա հեռացաւ իր սիրականին քովէն՝ ճամբորդութեան պատրաստութիւնները տեսնելու համար, առանց սակայն մոռնալու բանալիով կղպելու դուռը այն սենեակին, ուր սովորաբար կ'արգելափակէր իր սիրականը :

Վազեց իր նախկին սենեկապանուհիներէն մէկուն քով : Այս կինը այժմ կ'ապրէր Ֆորլիի մէջ եւ կը զբաղէր պզտիկ առեւտուրով մը:

Երբ հասաւ կնոջ մօտ, յուշատետրի մը լուսանցքին վրայ արձանագրեց ճշգրիտ տեղեկութիւնները յառաջիկայ ժողովին զոր քարպոնարիները պիտի ունենային նոյն իրիկունն իսկ: Իր մատնութիւնը վերջացուց հետեւեալ բառերով .— «Այս գիշերուան ժողովը կը բաղկանայ տասնեւինը անդամներէ. ահաւասիկ անոնց անուններն ու հասցէները »: Այս ցուցակը մեծ ճշգրտութեամբ գրեց, զանց առնելով Միսիրիլլիի անունը :

Ապա, յուշատետրը յանձնելով կնոջ՝ որուն վրայ մեծ վստահութիւն ունէր, ըսաւ.

— Տար այս տետրակը նուիրակ-կարդինալին, թող կարդայ ինչ որ գրուած է ապա՝ թող քեզի վերադարձնէ զայն : Ահաւասիկ տասը սէքէն: Եթէ նուիրակը քու անունդ արտասանէ, մահդ անխուսափելի է: Եւ սակայն, պիտի փրկած ըլլաս իմ կեանքս, եթէ յաջողիս նուիրակին կարդացընել տալ ինչ որ գրեցի...

Ամէն բան անցաւ յաջող: Նուիրակին սարսափը սաւիպեց զինքը որ մեծ ազնըւականի վայել ընթացք մը չունենայ: Յօժարեցաւ ընդունիլ ռամիկ կինը՝ որ պայմանաւորութիւն մը կը խնդրէր, պայմանաւ նաեւ որ այս վերջինը իրեն ներկայանար մէջ կըձեռքերը կապուած: Այս դիրքին մէջ կինը հանդիպեցին ներկայութեանը մեծ անձնաւորութեան, որ պաստառած էր կանաչ գորգով մը ծածկուած հսկայ սեղանի մը ետեւ :

Նուիրակը կարդաց յուշատետրի լուսանցքին վրայ արձանագրուած գրութիւնը: Ընթերցման պահուն զայն հեռացնելով իր անձէն, վախնալով որ մի գուցէ տետրակը թոյնով թրծուած ըլլար:

Այնուհետեւ, տետրակը վերադարձնել կնոջ, ազատ արձակեց զայն, առանց հետապնդել տալու :

Այս զործողութիւններէն քառասուն վայրկեան ետք, Վանինա, որ տեսած էր սենեկապանուհին վերադարձը, վերստին գնաց Միսիրիլլիի մօտ, այս անգամ վստահ՝ որ այլեւս երիտասարդը միայն իրեն կը պատկանէր :

ՍԹԵՆՏԱԼ

(8 Տարի.)

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԸ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ԱՀԷ ՎԱԽՏԱՆԳ

ԳԼԽԱՒՈՐ

Ի ԱՐԱՐՉԱՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ

Ա

Ամէն անգամ որ Հայոց հարցը կը դրուի, ես կը զգամ ինքզինքս ստիպուած ու պարտաւոր՝ ինձ համար ալ այդ հարցին շուրջ մտածումներս յայտնելու, որովհետեւ ես ալ հայ եմ, ինչպէս ամէն հայ, ինչպէս ամէն մարդ, որ կ՚ուզէ ապրիլ ազատ ու անկախ

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան: Այդ իսկ պատճառով Թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով:

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը:

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն: Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն: Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեշրջանը (1961):

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդագրութիւններու սակն է.

Ֆրանսա.— Ամսական 7 Ն. Ֆ.

Արտասահման 10 Ն. Ֆ.:

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Գրիգոր Թեւանեան եւ զաւակները՝ Ժագլին, Կիւրեղ եւ Կարապետ կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՇԱՀԶԱՏԷ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆԻ

մահուան Դ. տարելիցին առթիւ:

Այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները:

×

Տէր եւ Տիկին Յ. Էսկիճեան կը ծանուցանեն թէ այս Կիրակի հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Ս. Ժեռմի Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց զաւկին ԳՐԻԳՈՐԻԿ ԷՍԿԻՃԵԱՆԻ մահուան տարելիցին առթիւ:

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով

Վերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ 3046 Ն. Ֆ.

Գ. կարգ 2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն:

ՈՒՂԵԳՈՅՑԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը ղրկէ նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

48, Rue de la République

Tél.: 20.47.22

MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղ

7, Rue Auber, 7

Tél : RIC. 63-69

PARIS (9e)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի եկեղեցւոյ դիւանը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները իր կրթական ձեռնարկներուն համար:

Բարեպաշտ մի ոմն քսան Ն. Ֆ., Տիկին Կարապետ Յակոբեան յիսուն, փոխան ծաղկեպսակի, Ողբ. Օր. Տիրուհի Անդրանիկեանի մահուան առթիւ, Պ. Հայկ Գըրըքճեան հարիւր, Պ. Շահպազեան տասը Ն. Ֆ.:

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Շաւիլի անտառին մէջ

(Գերեզմանատան մօտ)

Յուլիս 23, Կիրակի օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ:

Նախաձեռնութեամբ Շաւիլի Հ. Յ. Դ. Արզութեան խումբին, հովանաւորութեամբ շրջանի բոլոր խումբերուն:

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՀՐԱՉ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ եւ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ:

Ժամը 3ին այցելութիւն ողբացեալ ընկերներ Տէր եւ Տիկին Իշխան Արզութեանի, Բժ. Տէր Դաւթեանի եւ Հրանդ Աթանեանի շիրիմներուն:

Գեղարուեստական բաժին: Բարձրախօս: Կ'երգէ Տիկին Շաքէ Գալայճեան:

Ծոխ եւ մատչելի պիւֆէ:

Անձրեւի պարագային, շիրիմներու այցելութենէն յետոյ ընկերահամակրական խնջոյք տեղի կ'ունենայ հայ դպրոցի սրահը:

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն:

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ:

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները:

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքարը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռոքոնտի առջեւէն:

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքառով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով:

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին:

×

Խաւասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր Ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթոքառ մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7.30ին Փլաս տ'Էքսէն, ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն: Վերադարձ իրիկուան ժամը 20ին: Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի (փոբօ Ռեքս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), Ա. Պետրոսեան մսավաճառ 22 Րիւ տէ Փըթիթ Մառի եւ գրավաճառ Պ. Ծերիկեանէ 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն:

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վալանսի Շրջ. կոմիտէի կողմէ:

Այս Կիրակի Մալիսարի ճամբուն վրայ Պ. Թէսիէի զովասուն ծառաստանին մէջ:

Կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. ՓՕՅԱՃԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժին, երգ, պար, նուագ: Ծոխ պիւֆէ:

Հանելի ժամանց, ամբողջ օրը:

ՀԱՅ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Լ Ը Փ Է Ք

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1961 – 1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (fnւր flասիf):

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանութեան համար դիմել գրաւոր կամ հեռաձայնով տեսչութեան:

École Apostolique Arménienne

3, Av. de Grandchmp

LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղաղաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պշօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:

ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:

ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:

ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի:

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ:

ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուին.— Բիւզանդ Վարդան Թաշճեան, կինը Աննա Յովսէփ Բրուտեան, զաւակը Նորայր Թաշճեան, անհետացած պատերազմի ընթացքին, այժմ կ'ապրին Փարիզ: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել Փարիզի եկեղեցւոյ դիւանատունը:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ - ԹԻՐՈԼ - ՎԻԷՆՆԱ

ԽՄԲԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան 4 յոբելեաններուն առթիւ:

Օգոստոս 11 — Սեպտեմբեր 4

Ճամբորդութիւնը կը կազմակերպէ և խումբը կ'առաջնորդէ Հ. Սամուէլ Վ. Արամեան:

Մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել՝

Առաւօտուն, ժամը 9 – 13՝

ՀԱՅՐ ՍԱՄՈՒԷԼ Վ. ԱՐԱՄԵԱՆԻ

10 bis, Rue Thouin - PARIS (5e)

Tél. : ODEon 02-12

Կէսօրէ ետք, ժամը 13 – 17՝

E. DJEZIRIAN

27, Fbg. Montmartre, Paris (9e)

Tél. : PRO. 35-85

26 օր, Փարիզէն Փարիզ, ճամբորդութիւն, բնակութիւն եւ ճաշ՝ 550 Ն. Ֆ.:

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Ս. Մինասեան» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ, ժամը 21ին: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Համախարբ. եւ Համասեբաստացիական Օտտօ Քապիւսէի քոյր միութիւններու կողմէ:

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Մոլիէռի ծառախիտ գեղատեսիլ անտառին եւ պաղ աղբիւրի մօտ:

Կովկասեան պարեր եւ զանազան անակընկալներ, Քանփանեը Ֆրէզի երիտասարդ Փիօնիէներու կողմէ:

Բարձրախօսով պիտի լսուին հայկական արեւելեան եւ արեւմտեան զանազան երգեր եւ պարերգներ:

Ծոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով, ինչպէս եւ չամիչիրով խորոված:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կապոյտ Խաչի օդափոխութեան կայանին համար, խոհարարուհի մը կ'ուզուի Օգոստոսի համար: Դիմել ամէն օր ժամը 15էն 16, Մշակոյթի տուն.—17 Րիւ Պշօ, հեռաձայն՝

TAI. 63 89

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս...

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՎՄԱՅԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél. : ARC. 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն աէնբէքիf եւ վինիլիf պատրաստութիւններու: Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէոմ եւ փլասթիf:

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը:

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e

166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE

4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.

24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE

48 BIS, RUE DALAYRAC, FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 21 ՅՈՒԼԻՍ

VENDREDI 21 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9157 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4958

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՆՐԱՔՈՒԷԷՆ ՎԵՐՋ

Յուլիս 9ի հանրաքուէն եկաւ անգամ մը եւս հաստատելու թէ 1960 Մայիս 27ի յեղափոխութեան հերոսները իշխանութեան գլուխ գալէն տասնեւչորս ամիս վերջն ալ տակաւին խարխափումի մէջ են եւ չեն կրցած գտնել իրենց ճամբան : Ցեն յանգած ամուր հիմերու վրայ հաստատել իրենց բռնատիրութիւնը :

Նոր սահմանադրութիւն վաւերացնելու համար կազմակերպուած հանրաքուէին մասնակցած են ինը միլիոն երկսեռ ընտրողներ, արձանագրուած քուէարկուներուն շուրջ հարիւրին 80ը : Ասոնցմէ «այո» պատասխանած են 62 առ հարիւրը, «ոչ» հարիւրին38ը, ըստ զօրավար Կիւրսէլի պաշտօնական յայտարարութեան :

Կէս - մենատիրական վարչաձեւի մը տակ եւ ոչ — ազատ պայմաններու մէջ կատարուած այս հանրաքուէին արդիւնքը բացասական սխտք է նկատել օրուան իշխանութեան համար : Եթէ իբրեւ հակառակորդ հաշուենք քուէարկութեան մասնակցողներն ալ — հարիւրին քսան, այն ատեն պատկերը աւելի սեւ կը դառնայ :

Կիւրսէլ կը գանգատի, որ Հանրաքուէն առաջ «չատ մը սուտեր ըսուած եւ գաղտնօրէն մեծ գումարներ բաշխուած են՝ ժողովուրդը խաբելու համար» : Ուստի եւ այս պայմաններուն տակ ձեռք բերուած արդիւնքը «յաղթանակ» մը կը նկատէ իրեն համար : Ինքնախաբէութիւն պարզապէս :

Միջազգային մամուլը վերջին ծայր սկեպտիկ է : Չի հաւատար, որ դեմոկրատները ջախջախուած են, հակառակ Եասը Ատայի վարկաբեկիչ դատավարութեան, որ կը տեւէ մօտ մէկ տարիէ ի վեր :

Միւս կողմէ իրազեկներ կը կարծեն թէ Ատաթիւրք Ինէօնիւի Հալք կուսակցութիւնը, որ կը յաւակնէր կրկին ձեռք առնել իշխանութիւնը, հանրաքուէէն վերջ հող կորսնցուցած է եւ պակսած են իր յաջողութեան յոյսերը :

Նոր Սահմանադրութիւնը պահած է յեղափոխութեան վաղորդայնին, 1960 Մայիս 28ին հրատարակուած առժամեայ Սահմանադրութեան գլխաւոր կէտերը, համաձայնաբար դատական մարզին մէջ : Օրինակ, Դատական Գերագոյն Ատեանին տուած վճիռները պէտք է վաւերացուին Ազգ. Միասնականութեան Կոմիտէին կողմէ :

Ուր մնացին ժողովրդավարական ըսկըզբունքները : Դատարանի վճիռները անկախ պէտք չէ ըլլան գործադիր կամ օրէնսդիր մարմիններու հակակշռին :

Այժմ յեղափոխական կառավարութիւնը փնտռած է վերջ տալ Եասը Ատայի դատավարութեան, որ ծիծաղելի ըլլալու աստիճան երկնցաւ : Հոկտեմբեր 15ի ընտրութիւններէն առաջ կ'ուզէ մաքրել դեմոկրատներու հաշիւը :

Ընդհանուր դատախազը մահապատիժ պահանջած է ձէլալ Պայարի, Մենտերէսի, Ազգային Ժողովի Նախկին Նախագահ Ռէֆիք Քորալթանի եւ հարիւր չորս նախարարի, երեսփոխանի, դեմոկրատ կուսակցութեան վարիչ անդամներու եւ այլ բարձրաստիճան պաշտօնեաներու համար, որոնք իբրեւ թէ բռնաբարած են սահմանադրութիւնը : Պահանջած է նաեւ ազատ արձակել ութ հոգի եւ հինգէն տասնհինգ տարի բանտարկութեան դատապարտել 289 ուրիշ ամբաստանեալներ :

Յեղափոխական կառավարութիւնը պիտի համարձակի՞ հարիւր եօթը կախաղաններ տնկել Պայազիտի հրապարակին վրայ, ջարդելու համար Թուրք մտաւորականութեան ընտրանին :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԹՈՒՆՈՒԶՑԻՔ ԿՐԱԿ ԲԱՑԻՆ ՊԻԶԵՐԹԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԶՕՐՔԻՆ ՎՐԱՅ

ՊՈՒՐԿԻՊԱ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԴԻՄԵՑ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ, ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՅ

Թունուզեան աղբիւրներու համաձայն 50 մեռեալներ եւ բազմաթիւ վիրաւորներ կան, Պիզերթի շուրջ, ուր զինեալ բախումներ սկսան Թունուզցիներու եւ Ֆըրանսացիներու միջեւ Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 4ին :

Ո՞ւր կ'ուզէ հասնիլ Պուրկիպա : Այս է օրուան գլխաւոր հարցականը : Արդարեւ տարակոյս չունէր թէ Ֆրանսա տեղի պիտի չտայ սպառնալիքներու եւ ցոյցերու առջեւ, միւս կողմէ ինք ալ այլեւս չէր կրնար ետ կենալ եւ վարկը կորսնցնել իր իսկ կուսակցութեան (Նոր - Տէսթուր) եւ ժողովուրդին առջեւ, չգործադրելով սպառնալիքները : Ուրեմն, ինչպէս ըսած էր, «գործի անցաւ» Չորեքշաբթի օր, իր տուած պայմանաժամին օրը :

Ժամը 14.15ին էր որ սկսաւ իսկապէս Պիզերթի կռիւը : Թունուզցիք կրակեցին Ֆրանսական Թռանի մը վրայ, որ ըստ իրենց զարնուած է : Քանի մը ժամ ետք վերստին կը կրակեն Ֆրանսական օդանաւերու վրայ, Սիտ Ահմէտի կայանին մօտերը : Աւելի ուշ, ժամը 18.20ին Ֆըրանսական օդանաւեր 800 վայրաչուներ կը փոխադրեն Ալժերիայէն, զօրացնելու համար Պիզերթի պաշարուած իրենց ուժերը : Թունուզի հակօդային մարտկոցները գործի կ'անցնին ու կը սկսին կրակել, առանց կը փոխադարձեն Ֆրանսական օդանաւերը : Ըստ Թունուզի լրադրական գործակալութեան, Ֆրանսացիք ռմբակոծած են Թունուզեան դիրքերը : Ութ Թունուզցի զինուորներ վիրաւորուած են : Միեւնոյն ատեն, այս վերջինները թնդանօթներով եւ այլ փոքր տարողութիւն ունեցող զէնքերով ռմբակոծած են Պիզերթի ֆրանսական զօրանոցները : Վերջապէս Թունուզցիք ըստ իրենց յայտարարութեան գերի բռնած են 35 ֆրանսացի զինուորներ : Այս լուրը կը հերքուի ֆրանսական ծովային ուժին կողմէ : Բայց Ֆրանսացի 30 վիրաւորներ կան :

Ֆրանսական երեք մարտանաւեր՝ «Քոլպեր», «Պուվէ» եւ «Շըվալիէ - Փօլ» Պիզերթի բացերը կը գտնուին, ի հարկին օգնելու համար պաշարուածներուն : Պուրկիպա հրահանգած է ամէն միջոցներով արգելք հանդիսանալ մարտանաւերուն Պիզերթ մուտքին :

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պատասխանելով բազմաթիւ դիմումներու կը յայտնենք, ինչպէս նախապէս ալ գրած էինք (տե՛ս Յառաջ, Յուլիս 14) թէ Յառաջ լոյս չէ տեսած, Շաբաթ եւ Կիրակի, (Յուլիս 15 եւ 16), թղթատարին փակ ըլլալուն պատճառով :

Պիտի յանդգնի՞ տարիներով արգելափակել երկու հարիւր ութսունեւինը բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, որոնց ձեռքին մէջ էր երէկ երկրին իշխանութիւնը :

Այդքան համարձակութիւն եւ յանդգնութիւն չենք սպասեր Կիւրսէլէն եւ ընկերներէն՝ Յուլիս 9ի հանրաքուէէն վերջ :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

Հ.— Քանի՞ եպիսկոպոս ունիք :

Պ.— Ամբողջ աշխարհի վրայ մօտ երեսուն եպիսկոպոս ունինք : Ամերիկայի մէջ 7 - 8 եպիսկոպոս :

Հ.— Երբեմն Եկեղեցիներու միջեւ միացման շարժում մը երեւան կուգայ, կողմնակի՞ց էք անոր թէ ոչ :

Պ.— Ինծի ծանօթ է այդ ընդհանուր տրամադրութիւնը : Կը կարծեմ թէ ապագային, օր մը, կ'իրագործուի եղբայրական սիրոյ միութիւնը : Սակայն գործնական տեսակէտով շատ հարցեր կան, որոնք առաւել կամ նուազ չափով լուծելի են եւ կը խորհիմ թէ բաւական հեռաւոր ապագայի մէջ միայն, գործնականի մէջ հնարաւոր կ'ըլլայ իրականացնել այդ միութիւնը : Կան նաեւ բազմաթիւ զանազան միջեկեղեցական հարցեր թէ վարչական եւ թէ աստուածաբանական տեսակէտով :

Հ.— Աթենակորասի հետ այդ միացման շուրջ որեւէ տեսակցութիւն ունեցա՞ք :

Պ.— Այս հարցի շուրջ տեսակցութիւն չենք ունեցած :

Հ.— Եթէ միացման հարց մը ըլլայ, անշուշտ բոլոր եկեղեցական պետերը հաւաքոյթ պիտի ունենան : Անոնցմէ ո՞վ է որ գլուխ պիտի ըլլայ :

Պ.— Այդ ուղղութեամբ ոչինչ կրնամ ըսել, բայց կը կարծեմ որ, եթէ յաջողի Եկեղեցիներու միութիւնը, այդպիսի գըլուխի հարց գոյութիւն չունենար :

Հ.— Աշխարհի իբրեւ ամէնէն երիտասարդ կրօնապետը, Նորին Վեհափառութիւնը ցոյց կը տրուի իբրեւ այդ միութեան գլուխ, ի՞նչ կ'ըսէք :

Պ.— Ինչպէս ըսի, Եկեղեցիներու միութեամբ՝ ամբողջ Եկեղեցիներու միակ գլուխ ունենալու հարցը ճիշդ չըլլար, այլ բոլոր Եկեղեցիները իրենց գլուխը պահելով հանդերձ, սիրոյ միութիւն մը կ'ըլլայ եւ ոչ թէ բոլոր Եկեղեցիները միացնելով բոլորը մէկ գլուխի տակ դնելով :

Հ.— Անգլիոյ եկեղեցւոյ պետը եկեղեցւոյ միութեան հարցով Աթենակորասի եւ Պապին դիմած էր : Արդեօք ձեզի ալ նման դիմում մը կատարուա՞ծ է :

Պ.— Ձեմ գիտեր. կարծեմ ճիշդ ալ չեն ձեր այդ տեղեկութիւնները : Ես գիտեմ թէ ան հանդիպումներ ունեցած է, բայց թէ առաջարկ ներկայացուցա՞ծ է, այդ կասկածելի է : Որովհետեւ մենք ալ շատ սիրալիր եղբայրական յարաբերութեան մէջ ենք եւ տեղեակ կ'ըլլայինք՝ եթէ իրենց միջեւ նման առաջարկ մը ունենային : Գոնէ այդպէս կը կարծեմ :

Հ.— Քանի՞ Եկեղեցի կապուած է Էջմիածնի եւ որքան Հայութիւն կայ աշխարհի վրայ :

Պ.— Մեր հաշիւներով այսօր աշխարհի վրայ շուրջ չորսէն չորսուկէս միլիոն Հայեր կան :

Հ.— Բոլորն ալ Էջմիածնի՞ կապուած են :

Պ.— Բացի Կաթողիկէներէ եւ Աւետարանականներէ, որոնք 10 - 15 տոկոսի կը հասնին, միւսները հոգեւոր կապերով կապուած են Ս. Էջմիածնի : Ամէն մէկ հոգեւոր կեդրոն, ինչպէս Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ Պատրիարքութիւնները վարչական տեսակէտէ ինքնավար են եւ պետական կանոններու համաձայն կը գործեն :

Հ.— Ի՞նչ է ձեր յարաբերութիւնը Օրթոտոքս Եկեղեցիի հետ :

Պ.— Շատ բնականոն :

Հ.— Ալեքսիս Պատրիարք յայտնած էր որ ինք միացման համաձայն չէ :

Պ.— Ուղղակի տեղեակ չեմ անոր, պէտք է ըսեմ թէ անձնապէս մօտ տարի մըն է Ալեքսիս Պատրիարքը տեսնելու առիթը չեմ ունեցած :

ՀԱՆԳԻՍՏ ՄԱՄԲՐԷ ԱՐՔ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆԻ

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք թէ Մայամիի մէջ (Մ. Նահանգներ) վախճանած է Մամբրէ Արք. Գալֆայեան, նախկին առաջնորդ Հիւս. Ամերիկայի Թեմի : Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Յուլիս 22ին Նիւ Եորք :

Հ.— Գտնուեցաք բազմաթիւ երկիրներ : Բաղդատական մը կրնա՞ք ընել անոնց կրօնքի հանդէպ ունեցած դիրքի մասին :

Պ.— Անշուշտ թեթեւ տարբերութիւններ կան : Օրինակի համար Միացեալ Նահանգներու մէջ կրօնական կեդրոնները կը ճանչցուին իբրեւ հաստատութիւններ, պետութիւնը ուղղակի չի հետաքրքրուիր եկեղեցական կազմակերպչական գործերով :

Հ.— Օրթոտոքս եկեղեցիի պետը Աթենակորա՞սն է թէ Ռուսիոյ Պատրիարքը Ալեքսիս :

Պ.— Հին պատմական գրութեան համաձայն երկուքն ալ հաւասար են : Սակայն Աթենակորաս հաւասարներու մէջ առաջին կը նկատուի : Բայց ղեկավար չէ :

Հ.— Պէյրութի Կաթողիկոսութիւնը ենթակա՞յ է ձեզի :

Պ.— Հոգեւոր իմաստով միշտ ենթակայ եղած է եւ է : Բայց այս վերջին տարիներուն որոշ անհամաձայնութիւններ կան մեր միջեւ, որոնք կը կարծեմ թէ մօտաւոր ապագային կը լուծուին :

Հ.— Խորհ. կառավարութեան մէջ նիւթական օժանդակութիւն կը կատարուի՞ եկեղեցիին :

Պ.— Պետութիւնը որեւէ օժանդակութիւն չըներ :

Հ.— Խորհ. Ռուսիոյ մէջ վերջերս կուսակցական օրկաններ հակաստուածեան գրութիւններ հրատարակեցին, որոնք երիտասարդութիւնը դէպի անկրօնութիւն կը մղեն : Չէ՞ք խորհիր որ այդ պարագան ճնշումի ազդակ ըլլայ եկեղեցիին :

Պ.— Այդ երեւոյթը ճիշդ է անշուշտ : Ճիշդ է որ ընդհանրապէս նման յօդուածներ լոյս կը տեսնեն, բայց չեմ կարծեր որ ճնշումի ազդակ ըլլայ : Ես վեց տարի է հոն եմ եւ կը տեսնեմ որ հաւատացեալներու թիւը չի պակսիր : Անոնք իրենց յօդուածները կը գրեն, մենք ալ մեր միջոցներով մեր քարոզութիւնը կ'ընենք :

Հ.— Կրնա՞ք որեւէ թերթի կամ ձայնասփիւռի միջոցաւ կրօնական քարոզչութիւն ընել :

Պ.— Ուղղակի քարոզչութիւն չէ, բայց եկեղեցական արարողութիւններ եւ քարոզներ կը տրուին երբեմն :

Հ.— Արտաքին աշխարհի ժողովուրդներու եւ Խորհ. Ռուսիոյ մէջ հաւատքի տեսակէտով տարբերութիւն կը տեսնէ՞ք :

Պ.— Այդ հարցին ճշգրիտ պատասխանել անշուշտ անկարելի է : Բոլոր երկիրներու մէջ կրօնական զգացումի վիճակը նոյնը չէ եւ մեծ տարբերութիւններ կան : Օրինակ կարելի չէ ըսել թէ Միացեալ Նահանգներու մէջ բոլոր ժողովուրդը հաւատացեալ է, այնպէս չէ՞ : Բայց որոշ երկիրներու մէջ կրօնքը աւելի խոր է եւ տարածուած, ինչպէս Հարաւային Ամերիկայի Կաթողիկէ ժողովուրդներու մօտ :

Հ.— Ի՞նչ է Հայաստանի մէջ եկեղեցիին կապուած ժողովուրդի համեմատութիւնը :

Պ.— Անձնապէս կը կարծեմ թէ մեր բնակչութեան յիսուն տոկոսը եկեղեցիին կապուած է :

Հ.— Պոլսոյ մէջ ինչո՞ւ չեն յիշատակեր Երուսաղէմի Պատրիարքին անունը :

Պ.— Մեր հին աւանդութեամբ պարտադիր չէ այդ յիշատակութիւնը : Պարտադիր է միայն Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի անուան յիշատակութիւնը :

ՊԵՐԼԻՆԻ ԿՆՃԻՒՐԸ...

—o—

(ՏԱԳՆԱՊԻ ՆԵՐՔԻՆ ԾԱԼՔԵՐԸ)

Բ.

Սակայն տաղնապին առանցքը չէ Պերլինը :

Տաղնապին առանցքը կը կազմեն քաղաքական երկու հիմնական փաստեր :

Առաջին. Արեւմուտքը չի՛ հրաժարիր իր այն պնդումէն — զոր իրրեւ նախապայման դրած է,— թէ երկու Գերմանիաներուն ազատ ընտրութիւններու միջոցով :

Ազա՛տ ճուէարկութիւն պէտք է տեղի ունենայ երկու Գերմանիաներուն մէջ ,— կ'ըսէ Արեւմուտքը : Արդ, ոչ միայն տակաւին չէ, որ Արեւելեան Գերմանիոյ ժողովուրդը համաձայն է այս պայմանին, այլեւ բացայայտ է այն իրողութիւնը, թէ ո՛ր կողմին ի նպաստ պիտի քուէարկէին արեւելեան Գերմանացիները, եթէ նման պատեհութիւնը տրուէր իրենց :

Մի լիոններով Գերմաններ, տուն – տեղ լքելով, իրենց կեանքը վտանգելով , անորոշ ապագայ մը աչք առնելով, ճղելով հայրենիք ու հարազատներ, ազատու – թիւնը կ'ընտրեն, որովհետեւ կը նախընտրեն ապրիլ ազատ՝ օտարութեան մէջ, քան թէ անազատ՝ համայնավար վարչակարգի տակ՝ թէկուզ իրենց ծնընդավայրին մէջ :

Համայնավարութիւնը պիտի, թէ այս հարցին մէջ — ազատ ընտրութիւններ – րով վերամիաւորել Գերմանիան — Արեւմուտքի հետ են Արեւելեան Գերմանիոյ բազմութիւնները :

Սակայն զոյութիւն ունի նաեւ երկրորդ մը, որուն մէջ դերման զանգուածները վճռապէս Արեւմուտքի եւ մասնաւորաբար Ամերիկայի հետ են : Ահռիկ Արեւելեան Գերմանիոյ արեւելեան սահմաններու հարցն է :

Երկրորդ Աշխարհամարտէն ետք , Արեւելեան Գերմանիոյ սահմանադիծը հաստատուեցաւ Օտրը – Նոյսէ գետերուն վրայ : Այս ձեւով Գերմանիայէն խլուեցան Սիլեզիոյ, Պոմերանիոյ, Արեւմտեան եւ Արեւելեան Փրուսիոյ հարաւային նահանգները : Իսկ Արեւելեան Փրուսիան դրուեցաւ Մ. Միութեան տիրապետութեան տակ :

Արդ , ի՞նչ պիտի նշանակէր խաղաղութեան առանձին դաշնագրի մը ստորագրութիւնը Մ. Միութեան եւ Արեւելեան Գերմանիոյ միջեւ :

Պիտի նշանակէր պարզապէս :

— Պերլինի մեկուսացում՝ հովանաւորութեանը տակ համայնավար Գերմանիոյ :

— Ճանաչում այն իրողութեան, որ Գերմանիան վերջնապէս ու վախճանապէս երկու անջատ պետութիւններու բաժնուած է :

— Նուիրագործում ներկայ սահմաններու, յատկապէս Արեւելեան Գերմանիոյ պարագային :

Հնարաւոր չէ, որ Արեւմուտքը հաշտուի այս հեռանկարին հետ : Հնարաւոր չէ, որ տեղի տայ, նահանջէ կամ տկարանայ, որովհետեւ Գերմանիան (վերամիաւորուած կամ կիսուած) կը մնայ սիրտը Եւրոպայի, իսկ «ով որ կը տիրէ Գերմանիոյ, կը տիրէ Եւրոպայի » :

Միւս կողմէ, կը թուի, թէ Մ. Միութեան համար անհրաժեշտութիւն դարձած է բարձրացնել վարկն ու հեղինակութիւնը Արեւելեան Գերմանիոյ համայնավար կառավարութեան :

Պատճառներ չկան մտածելու, թէ այս կառավարութիւնը ժողովրդականութիւն կը վայելէ : Ընդհակառակն , բազմաթիւ պատճառներ կան համոզուելու համար, թէ ժողովուրդը ղէմ է իրեն, ինչպէս , օրինակ, ցոյց տուին 1953ի Ցունիսի վերման բանուորներու ըմբոստութիւնը եւ հունգարական ազգային յեղափոխութիւնը 1956ին :

Ուլպրիխթի կառավարութեան հեղինակութիւնը, անտարակոյս, մեծապէս պիտի բարձրանայ, եթէ ան Պերլինի մէջ Մ. Միութիւնը փոխարինէ, եթէ այդ ձեւով արեւմտեան պետութիւնները դինք ճանչնան եւ իրեն հետ հաշուի նստին : Երբ մանաւանդ այդ ճանաչումով Արեւելեան Գերմանիոյ համայնավար կառավարութիւնը դառնայ վերիվերան, առանձին պետութիւն, իր վերջնական սահմաններով ու վարչաձեւով :

Նման ճանաչում, սակայն, Արեւմուտքը քանիցս մերժած է վճռապէս եւ կը մերժէ դեռ մինչեւ այսօր ալ :

Մ. Միութեան վարչապետ Խրուշչեւ արդէն բազմիցս յայտարարեց, թէ տարին չերացած՝ իր կառավարութիւնը առանձին դաշնագիրը պիտի ստորագրէ Արեւելեան Գերմանիոյ կառավարութեան հետ եւ անոր պիտի փոխանցէ իր իրաւասութիւնները՝ Պերլինի մէջ : Արեւելեան Գերմանիոյ վարիչը, Ուլպրիխթ, նոյն պէս քանի մը առիթներով եւ աւելի վերջնական չեշտով հաղորդեց իր ժողովուրդին ու աշխարհին, թէ հարցը փակուած է եւ առանձին դաշնագիրը պիտի ստորագրուի չուտով :

Ասոր դէմ Արեւմուտքը ծառացած է ոչ միայն խօսքով — բերնացի ու գրաւոր բողոքներով — , այլեւ զինական պատրաստութիւններով կամ մարտաչունչ յայտարարութիւններով այն մասին, թէ զէնքի ուժով պիտի պաշտպանէ իր իրաւունքները :

Միջազգային մամուլը եւ հանրային կարծիքը այն տպաւորութիւնը կը թողուն, որ արտակարգօրէն լուրջ է կացութիւնը : Անցեալին կը պատահէր, որ հակառակորդները կը «համաձայնէին՝ չհամաձայնիլ» իրարու հետ եւ այս հիման վրայ ալ դոյակիցութիւն կը ստեղծուէր :

Քենըտի – Խրուշչեւի Վիէննա հանդիպումը կը թուի թէ այդ արդիւնքը չտուաւ :

ՖՐԱՆՍ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՔԼԷՄ

CLEM (1)

—o—

Հանրի Միլլէրի այս նոր վէպը արժանացաւ էնթէռալիէ մրցանակին եւ ֆը – բանական մամուլը դովեստ ու գնահատանք արձանագրեց :

Դժուար է այլեւս միջակ ու ձախողած մարդոց կեանքը պատմել ու արտակարգ չհաւզրդռութեան մը արժանանալ , որովհետեւ վերջին ըղձանքներուն վիպա – նանները ծայրայեղութեան տարին այս նիւթին չհաւատործումը :

Մարդը՝ սովորական, հասարակ մարդը, որ առհասարակ միջակութիւն կամ ձախողած կը նկատուի բաղդատմամբ աւելի լաւ ապրող փոքրամասնութեան , վիպասաններուն սիրելի զարձած է յան – կարծ :

Իրապաշտութեան այս ըղձանին դիւրին չէ իսկապէս ապրող ու բաբախուն դար – ձնել վէպը, երբ անոր հերոսները կ'ընտրուին վիպասանին աշխարհէն տարբեր աշխարհներու մէջ ապրող ու տքնող տիպարներէ : Իսկական տաղանդաւորները միայն կը յաջողին խուսափիլ կեղծ ու արուեստակեալ նկարագրութիւններէն կամ երեւակայածին պատկերներէն : Թափանցել տարբեր աշխարհի մը մարդոց հոգիին ու էութեան կը պահանջէ բացառիկ աշխատանք եւ կարողութիւն :

Հանրի Միլլէր յաջողած է միջակ ու ձախողած տիպար մը ստեղծել այնքան իրական ու հարազատ կերպով որ ընթերցողը կ'իւրացնէ այդ տիպարին տառապանքը, կը վերապրի անոր զգայնութիւնները եւ կ'ողբայ անոր եղերական վախճանը :

Մէկ չունչով կարդալիք վէպ մըն է Քլէմը, որովհետեւ ամբողջական պատկերն է մեր մէջ, մեր չուրջ ապրող մարդու մը կեանքին :

Պարկեշտ ու ժուժկալ հաշուակալ մը սիրելով , կ'ամուսնանայ Քլէմանթինի հետ, որ անյապ փառասիրութեամբ մը , չարունակ կը մղէ իր ամուսինը դէպի բարձրացում : Ի վերջոյ հաշուակալը կը ստիպուի զողութեան դիմել դոյացնելու համար իր սիրած կնոջ բարոյական եւ նիւթական պահանջները : Քլէմանթին երբեմն կը յանձնի եւ այնքան աստիճան որ կ'անգիտանայ իր ամուսնին յաջողութեանց գաղտնիքը, բայց ի վերջոյ կը տեղեկանայ իրական նուիրեան եւ իր կեանքին գնով կը վճարէ իր փառասիրութիւնը : Դէպքերու վարպետ չարայարութեամբ մը հաշուակալը միայն բարոյապէս կը պատժուի : Մարդը կ'իջնէ փոխանակ բարձրանալու եւ կ'երթայ հաստատուիլ ալ աւելի աննշան պաշտօնի մը մէջ, չարունակելու համար վերջնականապէս ձախողած իր կեանքը :

Քլէմանթինէն ու հաշուակալ Առմանդ զատ երկու ուրիշ երիտասարդներ ալ կը գործեն այս վէպին մէջ բարոյական դարձնելով պատմութիւնը, որովհետեւ բացառիկ տաղանդով մը վիպասանը յաջողած է տալ այս երկուքին հոգեբանական էութիւնները :

Աղուոր գիրք մըն է Քլէմը, զրուած արժէքաւոր ու տաղանդաւոր հեղինակի մը կողմէ :

ՄԵԾԱԳՈՂՑՆ ՁԱՒԻԹԱՓԸ

LA PLUS GRANDE PENTE (2)

« Լը Սալէռ տը լա Փէօռ»ի հեղինակը Ժոռժ Առնօ կը չարունակէ ցնցող ու հետքրքրական իր պատմութիւնները :

Այս նոր գիրքը մեզ կը փոխադրէ վերջին դարուն կէսերը :

Արկածախնդիր եւ ուժգնօրէն առնական տիպար մըն է « Մեծագոյն Ձաւիթափը » գործին հերոսը, որ ամէն վայրկեան կեանքը վտանգելով ապրանք կը փոխադրէ Լա Կայանայէն Քարթաս : Ուրիւնոտ մրցակցութիւն մը կը ստեղծուի իտալացի գաղթական չարժավարներուն եւ իր միջեւ : Ինք եւ իր նմանները իտալացիներուն քսան թոննոց « Ֆիաթ»ներուն փոխարէն փոքր բեռնակառքեր ունին եւ անօթի մնալու պիտի դատապարտուին եթէ մահուկենաց կռիւ մը չմղեն : Այս կռիւն է որ նիւթը կը կազմէ գործին : Ուղիներու վերեւ հաստատուած դարդարձիկ ու նեղ ճամբու մը վրայ բեռնակառքերը դեհենական արշաւներ կը կատարեն, զոհեր կը գլորեն խորխորատներու եւ հացի պայքարը կը դառնայ բիրտ ու ժին ու անմեղ ակարին արիւնոտ պայքարը :

Ժոռժ Առնօ արտակարգ բրտութեամբ ու անգթութեամբ կը ցնցէ ընթերցողը եւ կը փոթորկէ մեր էութիւնը, ապրեցնելով մեզ իրապաշտութեան մը ալիքներով :

Գլխաւոր հերոս չարժավարին զառամորթ ծառայ մը եւ աղբահոտ կեանքին մէջ սէր փնտռող « բեռնակառքերու թագ» մը նոյն բիրտ իրապաշտութեամբ արուած են հեղինակին կողմէ : Իսկ ինչ որ աւելի յատկանշական է հերոսին բնաւորութեան վերածուած է նակարգն ալ տեսակ մը ապրող դէմքերու վերածուած է :

Ժոռժ Առնօ հայհոյալից ու ժողովրդական լեզու մը կը գործածէ, որ սա-

ՎԱՆԻՆԱ ՎԱՆԻՆԻ

—o—

Ըսաւ անոր որ քաղաքին մէջ արտակարգ եռուզեռ մը կը տիրէր , չորս կողմը կը տեսնուէին պահակներու խումբեր, եւ քարապնիչները կը մտնէին այն փողոցները ուր ոտք դնելու սովորութիւնը չունէին ցարդ :

— Եթէ ինծի մտիկ ընես, աւելցուց ան, պէտք է իսկոյն եւ ետ մեկնինք Սան Նիքոլա :

Միխրիւլի համաձայնեցաւ : Հետիոտն գացին մինչեւ երիտասարդ իշխանուհիին կառքը, որ Վանինայի վստահութիւնը վայելող եւ լաւ վճարուած կառավարչուհի մը հակողութեան տակ, պատրաստ կը սպասէր քաղաքէն ոչ շատ հեռու վայր մը :

Երբ հասան Սան Նիքոլա, Վանինա, որ չափազանց խռոված էր իր վերջին ապրքէն, կրկնապատկեց սիրալիր վերաբերմունքը դէպի իր սիրահարը :

Սակայն, երբ անոր կը խօսէր սիրոյ մասին, իրեն կը թուէր թէ կատակեր դութիւն մըն էր որ կը խաղար : Նախորդ օրը, իր սիրականին դաւաճանած պահուն, բոլորովին մոռցած էր խղճահարութիւնը :

Զայն իր բազուկներուն մէջ սեղմած ատեն, իւրովի կը խորհրդածէր .

« Բառ մը կայ որ կարելի է իրեն ըսել : Եւ սակայն, անգամ մը որ այդ բառը արտասանուի , նոյն վայրկեանին եւ յաւիտենապէս, պիտի ատէ զիս » :

Կէս գիշերուան մօտ, Վանինայի սպասաւորներէն մին յանկարծակի մտաւ անոր սենեակը : Այս մարդը քարպոնարի մըն էր ,առանց որ իշխանուհին վայրկեան մը իսկ կասկածած ըլլար այդ մասին : Ուրեմն, Միխրիւլին իրմէ զատ նիքնե՞ր կը պահէր այս մանրամասնութեանց առընչութեամբ :

Այս մտածումը սարսուռ պատճառեց իրեն :

Մարդը կուզար Միխրիւլիին յայտնելու թէ, այդ գիշերը, Փորլիի մէջ, տասընեւինը քարպոնարիներու բնակարանները ընդապատուած եւ իրենք ձերբակալուած էին՝ երբ կը վերադառնային իրենց հաւաքոյթէն : Թէեւ յանկարծակիի եկած, եւ սակայն անոնցմէ ինը յաջողած էին փախչիլ : Քարպոնարիները կրցած էին միւս տասը հոգիները առաջնորդել բերդին բանտը : Բերդէն ներս մտած պահուն, անոնցմէ մէկը ինքզինքը նետելով խորունկ ջրհորին մէջ՝ մահացած էր :

Իլուր այս բոլորին, Վանինա կորսընցուց իր պատրաստութիւնը , բարեբախտաբար Փիեթրօ չնկատեց այդ, հակառակ պարագային պիտի կրնար անոր աչքերուն մէջ կարդալ իր ոճիրը :

Երբ մարդը մեկնեցաւ, Փիեթրօ հազիւ վայրկեան մը միայն մտածկոտ մնաց :

— Առայժմ ոչինչ կայ ընելիք, ըսաւ վերջապէս :

Վանինա հոգեվարքի պահերը կ'ապրէր : Կը դողդողար իր սիրականին նայուածքին տակ :

— Ի՞նչ ունիք, հարցուց այս վերջինը :

Ապա, սկսաւ խորհիլ ուրիշ բանի վրայ եւ դադրեցաւ Վանինան դիտելէ :

Ցերեկուան մօտ, Վանինա փորձեց ըսել .

— Ահաւասիկ նոր հաւաքոյթ մը եւս որ երեւան հանուեցաւ : Կը խորհիմ թէ ժամանակի մը համար հանդիստ պիտի ըլլաք :

— Չափազանց հանդիստ, պատասխանեց Միխրիւլի ժպիտով մը, որ սարսռազդուն երիտասարդուհին :

Վանինա մեկնեցաւ անհրաժեշտ այցելութիւն մը տալու համար Սան Նիքոլասի քահանային, որ թերեւս յիսուսեանները կողմէ նշանակուած լրտես մըն էր : Երբ ժամը եօթնին, ընթրիքի համար վերադարձաւ, պարապ գտաւ այն սենեակը՝ ուր իր սիրահարը թաքնուած էր .

Ինքնիրմէն ելած, ամբողջ տան մէջ վազվզեց , գտնելու համար Միխրիւլին : Զկար : Ցուսահատած , վերադարձաւ փոքրիկ սենեակը եւ հոն վերջապէս նշմարեց տոմս մը : Կարդաց .—

« Պիտի յանձնուիմ նուիրակին : Ցուսահատած եմ այլեւս մեր դատէն : Երկիրը մեզի դէմ է : Ո՛վ դաւաճանեց զիս, հաւանաբար այն թշուառականը որ ինքզինքը ջրհորը նետեց : Քանի որ մայրս եւս իմ կեանքս անպէտք է դարձած իտալիոյ համար, չեմ ուզեր որ ինձ կերներս, տեսնելով որ միայն ես ձերբակալուած , խորհին թէ ես եմ մատնած եմ զիրենք : Մնաք բարեաւ. Թէ կը սիրէք զիս, խորհեցէք իմ վրէժս լուծել : Զախջախեցէք, փճացուցէք այն աստրինը որ դաւաճանեց մեզի , նոյնիսկ անիկա իմ հայրս ըլլայ » :

Վանինա կիսով նուաղած եւ ընկճուած անպատմելի դժբախտութեան մը խորհրդանշական աթոռի մը վրայ : Բառ մը եւս չէր կրնար արտասանել, աչքերը չոր բայց կրակոտ :

Ի վերջոյ ծունկի գալով, աղաղակեց :

— Երկինք, ընդունեցէք ոգիս... Հոյ, պիտի պատժեմ դաւաճանը, ապագայ կայն, նախ քան այդ, պէտք է փրկեմ Փիեթրօն :

Ժամ մը եաք, ճամբայ ինկաւ դէպի Հռոմ :

Երկար ատենէ ի վեր հայրը կը սպասէր զինք վերադառնալ : Իր բացակայութեան ամուսնութիւնը կարգադրուած էր հան Լիվիո Սալվելիի հետ :

ՍԻՒԶԱՆՆԱ

(9 Շար.)

ՀԱՅԿ ՔԱՐԿԸ

ՊԱՏՄՈՒԱԾ ՀԱՅԿ

ՎԱՐԺԱՊԵՏ

ՊԱՍՔԱԼԻ

Հետաքրքրական է ան, որ Հայկ Քարկը ոչ միայն ինքն իր մասին է պատմում, այլև ընտանիքի անդամների, մտերիմների, ծանոթների մասին։ Ընթերցողը կարող է ծանոթանալ Հայկ Քարկի հոր՝ Գրիգոր Քարկի, մոր՝ Հռիփսիմե Քարկի, քրոջ՝ Մարիամ Քարկի, եղբոր՝ Գևորգ Քարկի, ինչպես նաև Հայկ Քարկի կնոջ՝ Ալիսի, որդիների՝ Ռաֆֆիի և Վարդանի, հարսի՝ Ռուզանի, թոռնիկների՝ Ալիսի և Գրիգորի մասին։ Հայկ Քարկի հայրը՝ Գրիգոր Քարկը, ծնվել է 1870 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցիչ, ապա՝ դպրոցի տնօրեն։ Հայկ Քարկի մայրը՝ Հռիփսիմե Քարկը, ծնվել է 1880 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցչուհի։ Հայկ Քարկի քույրը՝ Մարիամ Քարկը, ծնվել է 1902 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցչուհի։ Հայկ Քարկի եղբայրը՝ Գևորգ Քարկը, ծնվել է 1904 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցիչ։ Հայկ Քարկի կինը՝ Ալիսը, ծնվել է 1910 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցչուհի։ Հայկ Քարկի որդին՝ Ռաֆֆին, ծնվել է 1935 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցիչ։ Հայկ Քարկի որդին՝ Վարդանը, ծնվել է 1938 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցիչ։ Հայկ Քարկի հարսը՝ Ռուզանը, ծնվել է 1940 թ. Կարինում։ Նա եղել է ուսուցչուհի։ Հայկ Քարկի թոռնիկները՝ Ալիսը և Գրիգորը, ծնվել են 1960 թ. Կարինում։ Նրանք եղել են աշակերտներ։

Հայկ Քարկի հոր՝ Գրիգոր Քարկի, մոր՝ Հռիփսիմե Քարկի, քրոջ՝ Մարիամ Քարկի, եղբոր՝ Գևորգ Քարկի, ինչպես նաև Հայկ Քարկի կնոջ՝ Ալիսի, որդիների՝ Ռաֆֆիի և Վարդանի, հարսի՝ Ռուզանի, թոռնիկների՝ Ալիսի և Գրիգորի մասին պատմությունները գրված են պարզ, անկեղծ և հուզիչ ոճով։ Ընթերցողը կարող է հետևել նրանց կյանքի ուղուն, նրանց հաջողություններին և անհաջողություններին, նրանց ուրախություններին և տխրություններին։ Հայկ Քարկի հոր՝ Գրիգոր Քարկի, մասին պատմությունը սկսվում է նրանից, որ նա ծնվել է Կարինում, որտեղ ստացել է տարրական կրթություն։ Ապա նա սովորել է Կարինի ուսուցչական սեմինարիայում, որն ավարտել է 1890 թ.։ Սեմինարիան ավարտելուց հետո նա աշխատել է որպես ուսուցիչ Կարինի տարբեր գյուղերում։ 1894 թ. նա ամուսնացել է Հռիփսիմե Քարկի հետ, որը նույնպես ուսուցչուհի է եղել։ Նրանք ունեցել են հինգ երեխա՝ Մարիամ, Գևորգ, Հայկ, Ռաֆֆի և Վարդան։ Հայկ Քարկի հոր՝ Գրիգոր Քարկի, մասին պատմությունը ավարտվում է նրանով, որ նա մահացել է 1915 թ. Կարինում, Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ։ Հայկ Քարկի մոր՝ Հռիփսիմե Քարկի, մասին պատմությունը սկսվում է նրանից, որ նա ծնվել է Կարինում, որտեղ ստացել է տարրական կրթություն։ Ապա նա սովորել է Կարինի ուսուցչական սեմինարիայում, որն ավարտել է 1900 թ.։ Սեմինարիան ավարտելուց հետո նա աշխատել է որպես ուսուցչուհի Կարինի տարբեր գյուղերում։ 1904 թ. նա ամուսնացել է Գրիգոր Քարկի հետ, որը նույնպես ուսուցիչ է եղել։ Նրանք ունեցել են հինգ երեխա՝ Մարիամ, Գևորգ, Հայկ, Ռաֆֆի և Վարդան։ Հայկ Քարկի մոր՝ Հռիփսիմե Քարկի, մասին պատմությունը ավարտվում է նրանով, որ նա մահացել է 1920 թ.։ Սպանիոլ։

Հայկ Քարկի հոր՝ Գրիգոր Քարկի, մոր՝ Հռիփսիմե Քարկի, քրոջ՝ Մարիամ Քարկի, եղբոր՝ Գևորգ Քարկի, ինչպես նաև Հայկ Քարկի կնոջ՝ Ալիսի, որդիների՝ Ռաֆֆիի և Վարդանի, հարսի՝ Ռուզանի, թոռնիկների՝ Ալիսի և Գրիգորի մասին պատմությունները գրված են պարզ, անկեղծ և հուզիչ ոճով։ Ընթերցողը կարող է հետևել նրանց կյանքի ուղուն, նրանց հաջողություններին և անհաջողություններին, նրանց ուրախություններին և տխրություններին։ Հայկ Քարկի հոր՝ Գրիգոր Քարկի, մասին պատմությունը սկսվում է նրանից, որ նա ծնվել է Կարինում, որտեղ ստացել է տարրական կրթություն։ Ապա նա սովորել է Կարինի ուսուցչական սեմինարիայում, որն ավարտել է 1900 թ.։ Սեմինարիան ավարտելուց հետո նա աշխատել է որպես ուսուցչուհի Կարինի տարբեր գյուղերում։ 1904 թ. նա ամուսնացել է Գրիգոր Քարկի հետ, որը նույնպես ուսուցիչ է եղել։ Նրանք ունեցել են հինգ երեխա՝ Մարիամ, Գևորգ, Հայկ, Ռաֆֆի և Վարդան։ Հայկ Քարկի մոր՝ Հռիփսիմե Քարկի, մասին պատմությունը ավարտվում է նրանով, որ նա մահացել է 1920 թ.։ Սպանիոլ։

---

1) Henry Muller: La Table Ronde, 1961 Paris.
2) Georges Arnaud: Juilliard » »

Ս. ՀԱՅԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԶՅՈՒՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ ԵՎ ՏՊԱԳՐՎԱԾ Է։

ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՊՈՍՏԱԼ — Հայաստանի Պետական Պոստալ Ծառայության Գլխավոր Վարչության Ամսագիր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՑԵՆ — Հայաստանի Պետական Պոստալ Ծառայության Գլխավոր Վարչության Ամսագիր։

ՀԱՍՑԵՆ — Հայաստանի Պետական Պոստալ Ծառայության Գլխավոր Վարչության Ամսագիր։

ՀԱՍՑԵՆ — Հայաստանի Պետական Պոստալ Ծառայության Գլխավոր Վարչության Ամսագիր։

Վերջապէս Թունուզցի կամաւորներ սահմանագլուխ մեկնած են գրաւելու եւ Թունուզի ազգային դրօշը պարզելու համար Սահարայի այն մասին վրայ, զոր Ֆրանսա, պաշտօնապէս Թունուզեան հող հռչակեց իր առջի օրուան ճառով :

Փարիզի մէջ ուր Նախարարաց խորհուրդները իրարու կը յաջորդեն, հրապարակուեցաւ Թունուզի յանձնուած ֆրանսական կառավարութեան Յուլիս 18ի յուշագրին բնագիրը : Ֆրանսա չի կրնար քննութեան առնել Պիզերթի 1958ի համաձայնագիրը, ցորչափ գոյութիւն ունի եւ կը շարունակուի «սպառնալիքի» մթնոլորտը : Միեւնոյն ատեն, ֆրանսական կառավարութիւնը կը ճշդէ, թէ ստիպուած պիտի ըլլայ միջոցներ ձեռք առնել ապահովելու համար կայանին «անձեռնմխելիութիւնը» :

Զորեքշաբթի գիշեր ժամը 10ին, նախարարաց արտակարգ խորհուրդ մը կը գումարուէր եւ կ'որոշէր հազար հոգի ղրկել Պիզերթ, զօրացնելու համար թերծովակալ Ամմանի դիրքը : Բայց հինգշաբթի առտու ժամը չորսին, կռիւը կը վերսկսէր, Թունուզցիք այս անգամ կը կրակեն ցամաքային եւ օդային ուժերուն վրայ եւ Պուրկիպա զօրակոչի կ'ենթարկէ պահեստի ուժեր եւ կամաւորներ : Մթնոլորտը լարուած է :

Ուաշինկթընի մէջ, Հապիպ Պուրկիպա որդի, որ դեսպան է, ապահովութեան խորհուրդի անյապաղ նիստ մը պահանջեց քննելու համար Պիզերթի խնդիրը :

Այս դէպքերուն առթիւ կը յիշուի թէ Պուրկիպա յայտարարած էր թէ մէջտեղ պիտի չհանէ Պիզերթի հարցը ցորչափ ֆրանքօ-ալժերական բանակցութիւնը չէ վերջացած, իսկ այսօր մէջտեղ կը հանէ, բանակցութեանց երկրորդ արարէն քանի մը ժամ առաջ միայն : Ի՞նչ նպատակով : Ոմանց համար Պուրկիպա համոզուած է արդէն թէ բանակցութիւնները ձախողած են :

Հինգշաբթի օր, մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին, Պուրկիպա պիտի խօսէր Պիզերթի մէջ ստեղծուած նոր կացութեան մասին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՔԵՆԸՏԻ մամուլի ասուլիս մը տուաւ Պերլինի մասին : Ըստ Մ. Նահանգներու նախագահին խաղաղութիւն հաստատուած է Պերլինի, Գերմանիոյ եւ Եւրոպայի մէջ եւ եթէ այս խաղաղութիւնը խանգարուի Խ. Միութիւնը մեծ պատասխանատուութեան մը առջեւ պիտի գտնուի :

ՓԱՐԻԶԻ արուարձաններէն Լիվրի-Կարկանի քաղաքապետը՝ Սեզար Քոլլավերի սպաննուեցաւ ատրճանակի եօթը գնդակներով, 42 տարեկան բանուորի մը կողմէ :

ՓԼԱՍԹԻՔ ումբեր պայթեցան առջի գիշեր Ժան-Փօլ Սարթրի եւ Ալէն տը Սերենեէի բնակարաններուն առջեւ :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Այրի Տիկին Տիգրան Բաղտասարեան եւ զաւակը՝ Վահագն իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ Գնդ. Տիգրան Բաղտասարեանի մահուան վեցերորդ տարեդարձին առթիւ յիսուն Ն. Ֆ. կը նուիրեն Յառաջին, քառասուն Կապոյտ Խաչի կայանին, երեսուն Մշակոյթի տան, երեսուն Հ. Յ. Դ. Թանգարանին : (Ստանալ Յառաջէն) :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Գրիգոր Թեւանեան եւ զաւակները՝ Ժագլին, Կիւրեղ եւ Կարապետ կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՇԱՀԶԱՏԷ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆԻ

մահուան Դ. տարելիցին առթիւ :

Այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

×

Տէր եւ Տիկին Յ. Էսկիճեան կը ծանուցանեն թէ այս Կիրակի հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Ս. Ժեռմի Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց զաւկին ԳՐԻԳՈՐԻԿ ԷՍԿԻՃԵԱՆԻ մահուան տարելիցին առթիւ :

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները :

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Շաւիլի անտառին մէջ
(Գերեզմանատան մօտ)

Յուլիս 23, կիրակի օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ :

Նախաձեռնութեամբ Շաւիլի Հ. Յ. Դ. Արղութեան խումբին, հովանաւորութեամբ շրջանի բոլոր խումբերուն :

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՀՐԱՉ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ եւ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ :

Ժամը 3ին այցելութիւն ողբացեալ ընկերներ Տէր եւ Տիկին Իշխան Արղութեանի, Բժ. Տէր Դաւթեանի եւ Հրանդ Աթանեանի շիրիմներուն :

Գեղարուեստական բաժին : Բարձրախօս : Կ'երգէ Տիկին Շաքէ Գալայճեան :

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ :

Անձրեւի պարագային, շիրիմներու այցելութենէն յետոյ ընկերահամակրական խնջոյք տեղի կ'ունենայ հայ դպրոցի սրահը :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապռի ծառախիտ անտառին մէջ :

Շրջանները ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները :

×

Խանասորի ցաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքարը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռոթոնտի առջեւէն :

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքառով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով :

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին :

×

Խաւասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթոքար մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7.30ին Փլաս տ'Էխէն, ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն : Վերադարձ իրիկուան ժամը 20ին : Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի (ֆոթօ Ռեքս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), Ա. Պետրոսեան մսավաճառ 22 Րիւ տէ Փըթիթ Մառի եւ գրավաճառ Պ. Տէրիկեանէ 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն :

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վալանսի Շրջ. կոմիտէի կողմէ :

Այս Կիրակի Մալիսարի ճամբուն վրայ Պ. Թէսիէի զովասուն ծառաստանին մէջ :

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին, երգ, պար, նուագ : Ճոխ պիւֆէ :

Հաճելի ժամանց, ամբողջ օրը :

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմակերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն կողմէ :

30 Յուլիս, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Կապիչեանի սրճարանին զովասուն ու գեղատեսիլ պարտէզին մէջ :

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

Գեղարուեստական բաժին ու հաճելի անակնկալներ :

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու պաղուղներ : Մատչելի գիներով :

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հայութիւնը :

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ
ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին : Խաղադաշտ եւ լոգանք : Խմբակային պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պըօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ :
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ :
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն :
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան :

ՇԱՒԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաւիլի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ յառաջիկայ Ս. պատարագը տեղի կ'ունենայ 13 Օգոստ. Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ :

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25, Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

Հ. Յ. Դ.
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Ս. Մինասեան» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ, ժամը 21ին : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կապոյտ Խաչի օդափոխութեան կայանին համար, խոհարար կամ խոհարարուհի մը կ'ուզուի Օգոստոսի համար : Դիմել ամէն օր ժամը 15էն 16, Մշակոյթի տուն.— 17 Րիւ Պլէօ, հեռաձայն՝ TAI 63 89

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier
Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, Bld. Arago — Tél. : POR. 03-94

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՑԱՐԿԱՐԱԺԻՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (fo-ֆոնտ-քոմմէրսէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր ապահովագրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԴԷՊԻ
ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ
Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով
Լերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ՁԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն :

ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն :

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով :

Մեր գրասենեակը կը դրաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով :

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

AU BEAU NOYER

A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT

7 ETAGES D'EXPOSITION

D'AMEUBLEMENTS

CRÉDIT SANS FORMALITÉS

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍՈՒԻ

185, BD. JEAN JAURÈS — 15, AV. ANDRÉ MORIZET — BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ 22 ՅՈՒԼԻՍ — SAMEDI 22 JUILLET 1961

37րդ ՏԱՐԻ — Թիւ 9158 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4959

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՓԱ՜ՌՔ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒՆ

Հայե՛ր, յիշէ՛ք, նուիրական այս օրը,
Յուլիս աստղ խանձիրգին
կատարեցէ՛ք մեր տօնը :

Հաւատարիմ այս պատգամին, Խանասորէն 64 տարի ետքն ալ տակաւին երախտագէտ Հայութիւնը չէ մոռցած իր այն պատուական հերոսները, որոնք հազի՛ւ պատանեութեան տարիքը թեւակոխած՝ գինուորագրուեցան յեղափոխութեան սուրբ դրօշակին տակ եւ սրտառուչ անձնազոհութեամբ իրենց կարմիր արիւնը ի սպաս դրին հայ ազգի ազատութեան :

Երկու հարիւր յիսուն կտրիճներ, 20-25 տարեկան, կը մասնակցէին Խանասորի արշաւանքին : Առաջին մեծ յեղափոխական ձեռնարկն էր այս, որ արձագանգ պիտի գտնէր Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի սահմաններէն անդին մինչեւ Եւրոպա : Օտար թղթակիցներ դէպքը կը նկարագրէին իրենց թերթերուն մէջ, մինչ մեծ վեց պետութեանց Պոլսոյ դեսպանները ծածկագիր հեռագիրներով տեղեկագրութիւններ կը հաղորդէին իրենց կառավարութեանց :

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը կազմակերպելով այս արշաւանքը, կրկնակ նպատակներ կը հետապնդէր : Նախ՝ կ'ուզէր պատժել քրտական Մազրիկ ցեղը, որ 1896ին Աղբակի Ջարդը կազմակերպած եւ Ս. Բարթողիմէոսի վանքի շրջակայքը կոտորած էր արմենական Մկրտիչ Աւետիսեանի առաջնորդութեամբ Վանէն հեռացող հարիւրաւոր Հայեր :

Երկրորդ՝ հայկական նահանգներու «բարենորոգումներուն» երաշխաւոր վեց մեծ պետութեանց ուշադրութիւնը կ'ուզէր հրաւիրել Հայկական Դատին վրայ, որ բոլորովին անտեսուած էր : Պոլսոյ դեսպանները 1895ին «Մայիսեան ծրագիր» մըն էին ներկայացուցած Աբդիւլ Համիտին, որ փոխանակ խոստացուած բարենորոգումները գործադրելու, երեք հարիւր հազար Հայեր ջարդած էր 1895-96ին՝ իբրեւ պատասխան մեծ պետութեանց «ծրագրին» :

Կարմիր Սուլթանը անպատիժ հայկական ջարդեր կը կազմակերպէր՝ դեսպաններու անտարբեր աչքերուն տակ, չըսելու համար ոմանց մեղսակցութեամբ :

1894ին կ'ապստամբէր Սասունը, 1895ին Զէյթունը, 1896ին կը գրաւուէր Պանք Օթոմանը, իսկ 1897 Յուլիս 25ին տեղի կ'ունենար Խանասորի արշաւանքը :

Հայը ոչխարի պէս կոտորուելու դատապարտուած ազգ մը չէր այլեւս : Յեղափոխութիւնը ատրճանակ դրաւ հայ գիւղացիին ու արհեստաւորին ձեռքը, հայրենասիրութեան կրակը արծարծեց անոնց հոգիին մէջ եւ ըրկեց ռազմադաշտ, «համոզուած՝ որ միայն զէնքով է Հային փրկութիւն» :

Խանասորը խորհրդանշան մըն է՝ ոգեւորելու համար յիշատակը բոլոր այն հերոսներուն, որոնք 1897ին, կամ անկէ առաջ ու վերջը, մինչեւ Հայաստանի ազատագրութիւնը կռուեցան բռնակալ Թուրքին դէմ, յանուն «Սուրբ գործ»ին :

Չլուծուած դեռ Հայկական Դատը : Բայց վառ ու կենդանի կը մնայ դաշնակցականը : «Անկախ եւ Միացեալ Հայաստան»ը կը շարունակէ հանդիսանալ դաւանանքը բոլոր Հայերու հաւատոյ հանգանակը :

Մեր նպատակին հասնելու համար պիտի կռուինք դիւանագիտական եւ խաղաղ բոլոր զէնքերով :

Բայց մանաւանդ ամուր պէտք է պահենք վերջնական յաղթանակի հաւատքը մեր հոգիներուն մէջ :

Փա՜ռք հերոսներուն :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԻԶԵՐԹ

ԿՌԻՒՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ԵՒ ԱՐԻՒՆԸ ԿԸ ՀՈՍԻ

ԲԱՅՑ ՖՐԱՆՍԱ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ԽՕՍԵԼՈՒ ՄԻՆՉ ԹՈՒՆՈՒԶ ԿԸ ԽԶԷ ԻՐ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հինգշաբթի օր ժամը 16ին, Լիւկրէնի դղեակին մէջ կը վերսկսէր Ֆրանքեւալ-ժերական բանակցութիւնը մինչ Պիզերթի մէջ արիւնը կը հոսէր : Ըստ ֆրանսական աղբիւրներու ցարդ հինգ Ֆրանսացիներ մեռած են, 30' ծանրօրէն վիրաւորուած, Թունուզեան կորուստներու թիւն է՝ 90 մեռեալ, 250 վիրաւոր եւ մօտ հարիւր գերի : Թունուզեան աղբիւրներու համաձայն սակայն, Թունուզցի մեռեալներու թիւը աւելի բարձր է եւ Մոնճի Սլիմ, Նիւ Եորք հասած պահուն հինգ հարիւր ըսած է անոնց թիւը : Անշուշտ պէտք չէ անտեսել որ Թունուզցիք կ'ուզեն բարձր ցոյց տալ այդ թիւը ապացուցանելու համար, որ ֆրանսական թնդանօթները գործ կը տեսնեն :

Ի՞նչ անցաւ դարձաւ Հինգշաբթի : Թունուզ Պուրկիպայի բերնով յայտնեց թէ կը խզէ իր յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ եւ հարցը կը տանի Ապահովութեան Խորհուրդին առջեւ : Պուրկիպա պատրաստ է կռուելու ամիս մը, տարի մը, տասնամ տարի, Պիզերթի եւ Սահարայի «Թունուզեան հողամասին համար» : Ապահովութեան խորհուրդին յանձնուած դիմումնագրին մէջ, Թունուզ ոչ մէկ ակնարկութիւն կ'ընէ իր ձեռք առած միջոցներուն մասին եւ չըսէր թէ պաշարման ենթարկած է Պիզերթը եւ հրահանգ տուած որ կրակ բացուի ֆրանսական օդանաւերուն վրայ : Ֆրանսա, իր կողմէ ծանուցագիր մը յանձնեց արտաքին նախարար՝ Սատաք Մոքատտէնի : Ֆրանսա կը շեշտէ թէ Թունուզի կառավարութեան պատասխանատուութիւնը բացորոշ է եւ ուղղակի խնդրոյ առարկայ է : Կը յիշատակէ դէպքերու ընթացքը փաստելով թէ Ֆրանսացիք օրինաւոր պաշտպանութեան մէջ էին երբ սկսան կրակել : Նոյն ատեն Տրպրէ Ծերակոյտին առջեւ, Քուվ տը Միւրվիլ Ազգ. Ժողովին առջեւ պարզեցին ֆրանսական դիրքը : Վարչապետը շեշտեց թէ Պիզերթ, ազատ աշխարհի համար ապահովութեան հարց մըն է, աւելցուց նաեւ թէ Ֆրանսա պատրաստ է խօսելու զինադուլի մը շուրջ : Ազգ. Ժողովին առջեւ, արտաքին նախարարը յայտնեց թէ Թունուզիայի կ'իյնայ Ֆրանսայի ձեռք առնելիք միջոցներուն պատասխանատուութիւնը : Քանի մը երեսփոխաններ խօսք առին, որոնց կարգին համայնավար Պիյու, վրդովումի եւ բողոքներու առիթ տուաւ իր անտեղի միջամտութիւններով որոնք կը ձգտէին Պուրկիպա եւ Սթալին պաշտպանելու :

Ալժ. Ազատագրման ճակատին դիրքը շատ յատկանշական է եթէ ոչ տարօրինակ : Լիւկրէնի մէջ, ալժերական պատուիրակութիւնը յայտնեց թէ Պիզերթի խնդիրը միայն Ֆրանսայի եւ Թունուզիայի կը վերաբերէր, մինչ Թունուզի, մէջ, Ֆերհաթ Ապպասի «դահլիճը» կը յայտարարէր թէ զօրավիգ պիտի կենան Պուրկիպայի եւ անոր տրամադրութեան տակ դնեն իրենց բոլոր ուժերը մինչեւ Պիզերթի «վերջնական ազատագրումը» :

Հինգշաբթի իրիկուն միայն, Մոսկուայի ձայնասփիւռը յայտնեց խորհրդային տեսակէտը որ, անշուշտ անակնկալ մը չէր : Խորհ. Միութիւնը զօրավիգ կը կանգնի Պուրկիպայի ֆրանսական «գաղթատիրութեան» դէմ : Բացի Մոսկուայէն եւ իր արբանեակներէն, օտար մամուլը, իր ամբողջութեան մէջ, զարմանք կը յայտնէ Պուրկիպայի առած այս քայլին համար եւ զանազան ձեւերով կը փորձէ բացատրել պատճառը : Ամերիկացիները կը «ցաւին» Պուրկիպայի այս որոշումին համար իսկ Լոնտոնի Տէյլի Էքսփրէսը կը գրէ .— «Պիզերթ ամբողջութեամբ ֆրանսական ստեղծագործութիւն մըն է : Ֆրանսացիները ստեղծած են նաւահանգիստը, ութսուն տարի առաջ, Պիզերթի լիճը Միջերկրականին միացնելով» : Իտալական չափաւոր Մեսսաճեռոյին համար Թունուզ այս ձեւով կ'ուզէ ճնշում բանեցնել Ֆրանսայի վրայ որպէսզի բանակցի Սահարայի համար : Եթէ ճիշդ է այս տեսակէտը, պիտի նշանակէր, որ Պուրկիպա համոզուած է թէ Էվիանի բանակցութիւնները ձախողած են եւ կ'ուզէ իր գործը կարգադրել, այս է նաեւ գերմանական Տի Վելթի կարծիքը : Բոլորը համակարծիք են, ամէն պարագայի մէջ, իրարու կապելու Պիզերթի եւ Սահարայի խնդիրները եւ Ռապաթի Ալ Ալամը, որ օրգանն է Իսթիգլալի կը գրէ : «Կ'ուզէինք մաղթել թէ Թունուզիայի թափած ճիգերը գրաման բանակէն ազատագրելու համար Պիզերթը, անկեղծ են» :

× Ուրբաթ օր Իսմանիթէի առաջին էջը ամբողջութեամբ գրաքննուած էր եւ կը մնար միայն՝ Պիզերթ խորագիրը :

× Արաբ. Լիկան բանձեւով մը զօրավիգ կը կանգնի Թունուզիայի եւ կը դատապարտէ «Ֆրանսական աշխարհակալ յարձակումը» :

ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ

Գրած էինք թէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը օդանաւով Անգարա գացած է եւ ընդունուած Թուրք պետութեան նախագահին կողմէ :

Այս ճամբորդութեան եւ տեսակցութեան նկարագրութիւնը կը քաղենք Մարմարայէն .—

Հայրապետը օդանաւով Անգարա հասաւ ժամը ճիշդ 9.15ին : Արտ. Նախարարութեան Փրոթոքոլի փոխ տնօրէն Սուլհի պէյ եւ Օր. Հ. Գալուստեան օդակայանը կը դիմաւորեն Վեհափառը եւ ուղեկիցները ու կ'առաջնորդեն օդակայանի Պատուոյ Դահլիճը :

Տեղացի Հայերէն Վեհափառը դիմաւորելու եկած էին Տէր եւ Տիկին Արսէն Տիրատուրեան, Կարապետ Սէօքէլի ընտանիքը, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Չիլէլի, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Տէմիրճեա, Տէր եւ Տիկին Վահան Գավաֆեան, Յակոբ Այրէք, Պ. Սարգիս Թանաք, Նուպար Սվաճեան, Հրանդ Մումճեան, Տիրուհի Չէրքէզեան, Մելինէ Ալիքսանեան, Հըռիփսիմէ Ալթընեիւքսէք, Աղաւնի Ճէյհան, Դաւիթ Չէօմլէքճեան, Տիգրան Չէօմլէքճեան, Գէորգ Քըվըրճըք, Բարունակ Ասլիկեւ, Փիէր Ասլանկիւլ, Փիէր Էլմասպըշաք, Բիւզանդ Պօղքարա եւ ընտանիքը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ Անգարացիներ :

Օդակայան բարի գալուստի եկած էին նաեւ Խորհ. դեսպանատան ներկայացուցիչները :

Հանր. Նախագահութիւնը երկու պաշտօնական ինքնաշարժներ տրամադրած էր Հայրապետին եւ ուղեկիցներուն :

Ժամը 9.30ին ինքնաշարժները ճամբայ ելան օդակայանէն եւ սկսան յառաջանալ դէպի Աթաթիւրքի դամբարանը : Առաջին ինքնաշարժին մէջ Վեհափառը, Կոմիտաս Եպիսկ., Սուլհի պէյ եւ գաւազանակիր Պարգեւ վրդ. : Երկրորդ ինքնաշարժին մէջ՝ Արամ Ա. քհնյ. Պասմաճեան, Պ. Կարապետ Աբրահամեան եւ Պ. Հէրրի Մովսէսեան (Ամերիկայէն) : Յաջորդող ինքնաշարժին մէջ Օր. Հերմինէ Գալուստեան, Պ. Արսէն Տիրատուրեան եւ Մարմարայի ներկայացուցիչը : Աւելի ետքը կուգան Խորհ. դեսպանատան երկու ինքնաշարժները : Ժամը ճիշդ 10ին, շքախումբը հասաւ Անըթ Քապիր եւ դիմաւորուեցաւ հարիւրապետի մը կողմէ : Երկու զինուորներ կը կրէին գեղեցիկ ծաղկեպսակը, որու վրայ գրուած էր վազգէն Ա. Կաթ. Ամենայն Հայոց :

Շքախումբը պահ մը կարգի մտաւ եւ յետոյ դամբարանի երկար բակին մէջ ըսկըսաւ յառաջանալ կանոնաւոր շարքով :

Առաջին գծի վրայ կ'երթար ծաղկեպսակը, որուն աջ եւ ձախ կողմերէն հարիւրապետը եւ Պայ Սուլհի : Ծաղկեպսակի անմիջապէս ետեւէն կը քալէ Հայրապետը գաւազան ի ձեռին : Անոր կը յաջորդեն Կոմիտաս Եպիսկ. եւ Պարգեւ վրդ. :

Յետոյ կուգայ շարքը ուր կը գտնուի Օր. Հերմինէ Գալուստեան, Արամ Ա. քհնյ. Պասմաճեան, Պ. Կարապետ Աբրահամեան, ապա Հէրրի Մովսէսեան եւ Մարմարայի ներկայացուցիչը եւ աւելի ետքը խումբ մը Անգարացիներ :

Ժամը 10ին Վեհափառը հասած է արդէն դամբարան, կը յառաջանայ ծաղկեպսակին մօտ, կը բռնէ քովէն եւ կը զետեղէ Աթաթիւրքի դամբարանին վրայ, յետոյ լռութիւն : Երբ վերջ կը գտնէ յարգանքի այդ պահը, Վեհափառը կը քննէ Յուշադամբանի ճարտարապետական կառոյցը, հիացում կը յայտնէ եւ կ'ըսէ .— «Ամէն տեղ կարելի է հանդիպիլ նման կառոյցներու, բայց այսքան ճաշակաւոր, այսքան գեղեցիկ դժուար է գտնել» :

Հայրապետը յետոյ կ'առաջնորդուի Դամբարանի քովնտի սրահը, ուր կը գտնուի Պատուոյ Տոմարը :

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը էջին վըրայ կը գրէ հայերէնով .

Խորապէս զգածուած
ՎԱԶԳԷՆ Ա.
Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
17 - 7 - 1961

×

Վերջ գտած է Ամենայն Հայոց Հայրապետին այցելութիւնը Անըթ Քապիր : Ինքնաշարժները կարգով կը դիմեն դէպի Վարչապետարան, ուր ճիշդ որոշեալ ժամուն կը հասնի Վեհափառը իր հետեւորդներով եւ կ'առաջնորդուի Նախագահին ընդունելութեան սենեակը :

Նախապէս կատարուած կարգադրութեամբ՝ որոշուած էր որ հինգ հոգինոց պատուիրակութիւն մը այցելէ Նախագահին : Այդ պատուիրակութիւնը ճշդուած էր հետեւեալ կերպով .— Վեհափառ Հայրապետը, Կոմիտաս Եպիսկ., Պարգեւ վրդ., Օր. Հերմինէ Գալուստեան եւ Կարապետ Աբրահամեան : Վերջին պահուն սակայն պատուիրակութեան մաս կազմած էր նաեւ Պատրիարքական փոխանորդ Արամ Ա. քհնյ. Պասմաճեան :

Նկատելով որ, համաձայն նախապէս կատարուած կարգադրութեան, պէտք էր հինգ հոգի միայն մտնէր Նախագահ Կիւրսէլի մօտ, Պ. Կարապետ Աբրահամեան իր տեղը սիրայօժար տուաւ Պատրիարքական փոխանորդ Արամ քահանա -

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԵՒ Ի ՀԵՒ ԿԱՐԴԱՑԷՔ
ՀԱՅՈՑ ԲԵՐԴԸ

ՀԵՒ Ի ՀԵՒ ՊԻՏԻ ԿԱՐԴԱՔ
ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴ
ԹԵՐԹՕՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ՄԵՐ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔԸ

—o—

ԵՐԿՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

—o—

(ԲՆԱԳԻՐ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐՈՎ)

Ի ՄԱՀՈՒԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Ամենայն Հայոց Տէր եւ Հայրապետ,

Ի ներկայ ժամանակի, երբ ամենայն կողմանէ ազգային կեանքը ենթարկուած է ահագին վտանգաւոր ցնցումներու, եւ ամենայն ազգ ու հաւատացեալ իր ներքին ու արտաքին գոյութեան համար կը մտածէ եւ կը ջանայ, մեր ազգն ալ, որ ամենէն աւելի կարիքը ունի ներքին միութեան եւ ուժի, կը զգայ ներքին ու արտաքին մեծ պէտքեր, որոնց գոհացում տալու համար անհրաժեշտ է ազգային ընդհանուր ժողովի մը գումարումը։ Ազգային ժողովի մը գումարումը կը պահանջուի մանաւանդ հիմա, որ Ձեր Սրբութիւնը կը գտնուիք Ս. Էջմիածնի Աթոռին վրայ, որ ամենայն Հայոց Կաթողիկոսական Գահն է, եւ ամենայն ազգ կը դիտէ զայն իբրեւ իր միութեան կեդրոնը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔՆԵՐ

ՈՒՏՏԱՆՈՒ ՎԵՐ

ԵՎՈՒԺԻ ՂԱՍՈՒՐ

ՎԻՊԱՍԱՆԻ

Նկարագրել ինչ որ տեսել էր՝ ան-հնարին էր։ Ամեն ինչ խառնվել էր իրար, ամեն ինչ ոտքի էր կանգնել։ Ամեն մարդ ինչ-որ բան էր ուզում, ինչ-որ բան էր պահանջում, ինչ-որ բան էր գոռում։ Ամեն մարդ ինչ-որ բան էր ուզում ասել, ինչ-որ բան էր ուզում անել, ինչ-որ բան էր ուզում ստանալ։ Ամեն մարդ ինչ-որ բան էր ուզում տալ, ինչ-որ բան էր ուզում վերցնել

յին, ինք մնալով սպասման սրահը : Այսպէս տեսակցութիւնը տեւեց ճիշդ քառորդ ժամ :

Վեհափառ Հայրապետը տեսակցութեան ընթացքին յայտնած է, թէ ցաւալի առիթով մը եկած էր Թուրքիա : Իր գտած ջերմ ընդունելութեան մասին արտայայտուելէ ետք՝ ներկայացուցած է իր լաւագոյն մաղթանքները Թուրքիոյ ապագային մասին : Նախագահ Կիւրսէլ, ի պատասխան, արտայայտուած է Գարեգին Պատրիարքի մասին եւ արտայայտելէ ետք իր ալ զգացած վիշտը՝ ըսած է թէ երկրին մէջ սէր եւ յարգանք կը վայելէր, եւ յետոյ խօսելով Թուրքիոյ Հայութեան մասին կ'ըսէ թէ անոնք աշխատասէր, վստահելի եւ պարկեշտ հաւաքականութիւն մը կը կազմեն :

Ժամը 10·45ին Վեհափառը հրաժեշտ կ'առնէ նախագահէն եւ կը մեկնի վարչապետարանէն, որու ելքին՝ լրագրողները կը շրջապատեն զինքը եւ կ'ուզեն իր տպաւորութիւնները :

Ըստ «Ճիւմհուրիյէթի», Վազգէն Ա· կը յայտարարէ ·—

— Զօր· Կիւրսէլի խօսքերէն վերջին ծայր գոհ եմ եւ զգածուած : Շատ խելացի մարդ է, մեծ ու լաւ սրտի տէր :

Յետոյ Հայրապետը իր հետեւորդներով մեկնեցաւ Պուլվար Փալաս պանդոկը, ուր ճաշկերոյթ մը տրուած էր Անգարայի Հայութեան կողմէ :

Վեհափառը կը հանգստանայ մինչեւ 1·30 եւ յետոյ կ'իջնէ ճաշարան, ուր հաւաքուած էին Անգարայի հայ համայնքի ներկայացուցիչները :

Ճաշէն ետք Կաթողիկոսը ընկերակցութեամբ Կոմիտաս Եպիսկոպոսի եւ Պարգեւ վարդապետի այցելութիւն մը տուաւ Խորհ· դեսպանատուն եւ ժամը 16ին վերադարձաւ պանդոկ եւ հանգստացաւ :

Կոմիտաս Եպիսկ· եւ Պարգեւ վրդ· ընկերակցութեամբ Օր· Հերմինէ Գալուստեանի, Պ· Կարապետ Աբրահամեանի եւ հայ թերթերու ներկայացուցիչներուն՝ այցելեցին Անգարայի պատմական բերդը եւ ապա Զանքայայի Աթաթիւրքի առաջին բնակարանը, որ թանգարանի մը վերածուած է այսօր եւ վերադարձան պանդոկ :

Ժամը 18·45ին Հայրապետը իր հետեւորդներով եւ առաջնորդութեամբ դարձեալ փրոթոքոլի փոխ տնօրէն Սուլհի պէյի, գնաց Խէնկպողայի օդակայանը, ուր պահ մը հանգստանալէ ետք պատուոյ դահլիճին մէջ հրաժեշտ առաւ Անգարացիներէն եւ վերադարձաւ Պոլիս :

Անգարայի մէջ Օր· Գալուստեան կաթողիկոսին նկատողութեան յանձնեց Հայկ· Եկեղեցիի մը պակասը եւ ըսաւ թէ աշխատանքներ կը տանի այդ պակասը լրացնելու համար : Պ· Հերրի Մովսէսեան խոստացաւ իբրեւ առաջին նուիրատուութիւն հինգ հազար ոսկի նուիրել մատուռի մը շինութեան՝ եթէ իրականանայ նման ծրագիր մը :

Այն պահուն երբ Վազգէն Ա· հրաժեշտ կ'առնէր նախագահ Կիւրսէլէն, այս վերջինը պատասխանելով լրագրողներու հարցումներուն, հետեւեալ կերպով արտայայտած է իր տպաւորութիւնները Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին մասին ·

— Շատ զարգացած, կրթուած եւ լաւ երեւոյթով հոգեւորական մըն է : Ամուր եւ հիմնական գիտելիքներու տէր մէկն է՝ այսօրուան կրօնաւորի մը պարտականութեանց մասին : Շատ փափաքելի է, որ բոլոր հոգեւորականներն ալ այդպէս ըլլան : Որովհետեւ կրօնքը, այլեւս զանազան կրօնքի պատկանողները իրարմէ բաժնող, իրարու թշնամի դարձնող հաստատութիւն մը չէ, ինչպէս կը հասկցուէր ժամանակին, այլ ընդհակառակն զանոնք իրարու սիրցնող եւ իրարու մօտեցնող հաստատութիւն մըն է : Անհրաժեշտ է, որ կրօնքը այսպիսի պարտականութիւն մը ունենայ :

Ճիւմհուրիյէթ իր առաջին էջին վրայ հրատարակած է լուսանկարը Վազգէն Ա·ի, երբ ինքնաշարժով այցելութեան կերթար Կիւրսէլի :

Իր կարգին Վազգէն կաթողիկոս հետեւեալ բառերով կը ներկայացնէ Զօր· Կիւրսէլը, երբ Թուրք թերթերը կ'ուզեն իր տպաւորութիւնները ·— « Ես տեսայ ձեր հանրապետութեան նախագահի հոգիին մէջ ճշմարիտ պետական մեծ ղեկավարի մը անձնաւորութիւնը, իր մէջ տեսայ արեւմուտքի մարդու մտածումի պայծառութիւնը եւ արեւելքի մարդու սրտի ջերմութիւնը » :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Բժ· Ռուբէն Տէր – Դաւթեան իր հօր՝ Յովսէփ Տէր – Դաւթեանի յիշատակին հարիւր Ն· Ֆ· կը նուիրէ Շաւիլի Տէր – Դաւթեան վարժարանին եւ յիսուն Ն· Ֆ· Կապ· Խաչի օգափոխութեան կայանին : (Ստանալ «Յառաջ»էն) :

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Շաւիլի անտառին մէջ
(Գերեզմանատան մօտ)

Յուլիս 23, Կիրակի օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ :

Նախաձեռնութեամբ Շաւիլի Հ· Յ· Դ· Արղութեան խումբին, հովանաւորութեամբ շրջանի բոլոր խումբերուն :

Կը խօսին՝ Ընկերներ ՀՐԱՉ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ եւ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ :

Ժամը 3ին այցելութիւն ողբացեալ ընկերներ Տէր եւ Տիկին Իշխան Արղութեանի, Բժ· Տէր Դաւթեանի եւ Հրանդ Աթանեանի շիրիմներուն :

Գեղարուեստական բաժին : Բարձրախօս : Կ'երգէ Տիկին Շաքէ Գալայճեան :

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ :

Անձրեւի պարագային, շիրիմներու այցելութենէն յետոյ ընկերահամակրական խնջոյք տեղի կ'ունենայ հայ դպրոցի սրահը :

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ· Յ· Դ· Վալանսի Շրջ· կոմիտէի կողմէ :

Այս Կիրակի Մալխարի ճամբուն վրայ Պ· Թէսիէի զովասուն ծառաստանին մէջ :

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ· Մ· ՊՕՅԱՃԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին, երգ, պար, նուագ : Ճոխ պիւֆէ :

Հաճելի ժամանց, ամբողջ օրը :

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Համախմբ· եւ Համասեռաստացիական Օտտօ Քապիւսէլի քոյր միութիւններու կողմէ :

Այս Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Մոլիէռի ծառախիտ գեղատեսիլ անտառին եւ պաղ աղբիւրի մօտ :

Կովկասեան պարեր եւ զանազան անակընկալներ, Քանիփաներ Ֆրէզի երիտասարդ Փիօնիէներու կողմէ :

Բարձրախօսով պիտի լսուին հայկական արեւելեան եւ արեւմտեան զանազան երգեր եւ պարերգներ :

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով, ինչպէս եւ շամփիւրով խորոված :

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ
ՅԱՃԱԽԵՑԷՔ

ՃՕՇԿՈՒՆԵԱՆ · ՈՐԴԻ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԾԱՆՕԹ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

Ուր պիտի գտնէք արեւելեան համադամ կերակուրներ եւ մասնաւորաբար

ՏԷՕՆԷՐ – ՔԷՊԱՊ

Եւ արեւելեան զանազան խմորեղէններ

RESTAURANT J. DJOCHGOUN
4, Rue de la Butte MARSEILLE 2e
(Place Jules Guesde)

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ԿԱՊ· ԽԱՉԻ ԿԱՅԱՆԻՆ

Տիկին Ոմն Վալանսէն կայան այցելութեան առթիւ յիսուն Ն· Ֆ·, Տէր եւ Տիկին Ժամկոչեան Փարիզէն տղոց բաժնըւելու համար շաքարեղէն եւ 9 սրբիչ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Գրիգոր Թեւանեան եւ զաւակները՝ Ժագլին, Կիւրեղ եւ Կարապետ կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՇԱՀԶԱՏԷ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆԻ

մահուան Դ· տարելիցին առթիւ :

Այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ

Ա· Տպագրութիւն, 1929

Գին 7 Ն· Ֆր·

Դիմել ՅԱՌԱՋԻ

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
→ ՄԷԿ ՀԱՍՑԷ ←

OFFICE INTERNATIONAL
DES VOYAGES

36, Galerie Monpensier, PARIS
(Jardin du Palais Royal)
RIC. 54-30 et 72-80

Միակ լիազօր ունեցող գործակալութիւնը որ հայ տնօրէն մը ունի ·— ՔՐԻՍԹԻԱՆ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

ՕԴԱՆԱՒ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ՆԱՒ : ՎԻԶԱ ԵՒ ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՁՐԻ, ԿԸ ԲԱՒԷ ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ

Բոլոր տոմսերու գիները պաշտօնական գիներն են, ոչ մէկ յաւելում :

Licence d'Etat agrée par la Direction Générale du Tourisme Français sous le No 438
Agrée IATA - ATAF - Atlantique Nord et Sud - USAV.

ՀԱՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ ՄԻԱԿ ՃԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Այս տարի կը կազմակերպէ ճամբորդութիւններ

ԴԷՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ամէնէն նպաստաւոր եւ հանգստաւէտ պայմաններով համաձայնութեամբ Խորհրդային եւ Ֆրանսական սպասարկութեանց

16 Սեպտեմբեր եւ 18 Դեկտեմբեր

ՓԱՐԻԶ – ՄՈՍԿՈՒԱ – ԵՐԵՒԱՆ

Օդային գիծով, տեւողութիւն 16 օր

ԳԻՆ՝ 2420 Ն· Ֆ·, որուն 242 Ն· Ֆ·ը կանխիկ եւ մնացեալը ամսականով :

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e
Tél. : ARC. 26-61 — Métros : Halles et Chatelet
136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes
Tél. : GRE. 09-47
11, Bd. de la République, La Garenne
Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք եւ վինիլ պատրաստութիւններու : Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէոմ եւ փլասթիք :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON PARIS 12e
64, BLD DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS RUE DALAYRAC FONTENAY SOUS BOIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ 23 ՅՈՒԼԻՍ — DIMANCHE 23 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9159 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4960

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ՎԵՐՆԱՅ ՍԵՒ ՔՕՂԸ

Բացառիկ յուզումնալից օրեր ապրեցան Պոլսոյ մեր հայրենակիցները վերջին մէկ ամսուան ընթացքին :

Թուրքիոյ Հայոց պատրիարք Գարեգին Արք. Խաչատուրեանի յանկարծական մահը Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին մէջ՝ հայկական մշակոյթի նախակարապետներ Սահակ Պարթեւի եւ Մեսրոպ Մաշտոցի յիշատակին նուիրուած արարողութեան մը պահուն՝ խոր յուզումի ենթարկեց զիրենք: Սուգի մասնակցեցան նաեւ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին եւ բովանդակ Հայութիւնը :

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ներկայութիւնը յուղարկաւորութեան, ապացոյց մըն է թէ որքան արժէք կը ներկայացնէր եւ յարգանք կը վայելէր հոգելոյս պատրիարքը :

Հիմա որ ո՛չ եւս է, մեծապէս զգալի կը դառնայ իր թողած բացը : Արմաշի հունձքին վերջին արժէքաւոր դէմքն է որ կ'անհետանայ իրմով: Դպրեվանքի սերունդէն կենդանի է միայն իր ձեռնասունը՝ Մամբրէ Արք. Սիրունեան, Եգիպտոսի առաջնորդը :

Գարեգին պատրիարք ուզեց վերակենդանացնել Արմաշը Սկիւտարի բարձունքին վրայ: Ամբողջ հոգիով նուիրուեցաւ Ս. Խաչի դպրեվանքին եւ յաջողեցաւ հաստատ հիմերու վրայ դնել զայն : Չըտեսաւ սակայն հունձքը :

Իր յաջորդին կը մնայ շարունակել ըսկսուած գործը եւ նպատակին հասցնել զայն: Պոլսահայերը իրարու հետ մրցումի են ելած այժմ՝ դրամական նուիրատուութիւններով ապահովելու համար դպրեվանքին ապագան : Լաւագոյն գաղափարը՝ յաւերժացնելու համար հիմնադիր պատրիարքին յիշատակը : Կը յուսանք, որ ձեռնհաս վարիչներու պիտի յանձնուի այդ հիմնարկութեան ղեկը :

Պատմական դէպք մըն է Վազգէն Ա.ի Պոլիս այցելութիւնը:

Միջանկեալ ըսենք, որ իրմէ առաջ, ԺԷ. դարու վերջերը, 1679ին Պոլիս գացած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Յակոբ Դ. Ջուղայեցի :

1678ին Էջմիածնի մէջ բարձրաստիճան հոգեւորականներու եւ Ղարաբաղի մելիքներու մասնակցութեամբ գումարուած ժողովը որոշած էր պատուիրակութիւն մը ղրկել Եւրոպա՝ կաթողիկոսին առաջնորդութեամբ՝ Հռոմի պապին եւ քրիստոնեայ վեհապետներուն աջակցութիւնը խնդրելու՝ Պարսկահայերու ազատագրութեան համար: Յակոբ Կաթողիկոս վախճանեցաւ 1680ի Օգոստոսին Պոլսոյ մէջ: Պատուիրակութեան անդամները վերադարձան Հայաստան, բացի Իսրայէլ Օրիէն, Պռոշեանց տոհմէն քսան տարեկան երիտասարդ մը, որ մինակը կը շարունակէ Հայկական Դատի հետապնդումը Եւրոպայի մէջ, տարիներով :

Վազգէն Կաթողիկոսի Պոլիս այցելութիւնը տեղի կ'ունենար բոլորովին տարբեր պայմաններու տակ, տխուր առիթով մը, առանց քաղաքական նպատակներու: Իր ներկայութիւնը մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուց հայ եւ օտար շրջանակներու մէջ, Պոլսէն մինչեւ Անգարա :

Թուրք պետական պատասխանատու վարիչներ՝ կուսակալ Թուլկայէն մինչեւ նախագահ Կիւրսէլ ընդունեցան զինքը : Թուրք թերթերն ալ սարքեցին տեսակցութիւններ ու ասուլիսներ, որոնց մանրամասնութիւնները հրատարակեցինք օրը օրին :

Վեհափառը իր շքախումբով վերադարձած է արդէն Էջմիածին :

Թափուր կը մնայ սակայն Պոլսոյ պատրիարքական աթոռը :

Ե՞րբ պիտի վերնայ զայն ծածկող սեւ քօղը :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՊԻԶԵՐԹԸ ԳՐԱՒԵՑԻՆ

ԿՌԻՒՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ ԵՆ

ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՕՏԱՐ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶԷ

Ֆրանսացիներուն համար Պիզերթի կըռիւը վերջացած է : Արդարեւ դեր-ծովակալ Ամմանի ուժերը գրաւեցին քաղաքի գլխաւոր մասերը, ուր ամէն դիմադրութիւն դադրած է :Թէեւ ոչ մէկ պաշտօնական լուր տրուած է զոհերու մասին բայց կը կարծուի թէ Ֆրանսացիք երեսուն մեռեալ ունին : Այս ձեւով ֆրանսական նաւատորմը այլեւս ոչ մէկ արգելք ունի Պիզերթի նաւահանգիստը մտնելու քանի որ կարելի եղած է ազատագրել նեղամուտքը (կոլէ) ինչ որ թոյլ կուտայ նաւերու ազատ մուտքը: Շաբաթ առտու այլեւս ոչ թնդանօթի, ոչ հրացանի ձայն կը լսուէր, Թունուզցի «ազմիկները » կամ մեռած էին, կամ գերի ինկած կամ ... տուն վերադարձած : Այս առթիւ ֆրանսական հրամանատարութիւնը կը ճշդէ թէ Թունուզցի գերիները իբրեւ պատերազմի օրինաւոր գերի նկատուած են եւ այդ ձեւով կը վարուին անոնց հետ, հակառակ Թունուզի տուած սխալ եւ սուտ լուրերուն: Ներկայիս յայտնի չէ թէ ի՞նչ պիտի պատահի: Եթէ Պուրկիպա գործադրէ իր վերջին խօսքերը, հաւանական է որ կռիւները վերսկսին յառաջիկայ շաբաթ, օտար կամաւորներով ինչպէս յայտնեց Թունուզի նախագահը, հակառակ պարագային ամէն բան վերջացած է եւ յետագային կարելի կ'ըլլայ խօսիլ: Հոս է սակայն որ ֆրանսական եւ Թունուզեան տեսակէտները իրարմէ շատ հեռու կը մնան: Ֆրանսացիները կ'ուզեն խօսիլ երբ ամէն ինչ հանդարտի, Թունուզցիք նախ կ'ուզեն խօսք առնել որ ֆրանսական զօրքը պիտի հեռանայ, ապա միայն՝ հանդարտիլ : Պուրկիպա ֆրանսերէն ճառ մը խօսեցաւ Ուրբաթ օր, յայտնելով թէ կռիւները կեռիլլայի ձեւով պիտի տարուին, օտար կամաւորներ պիտի ընդունի եւ պիտի գըրաւէ Սէքիայի ֆրանսական հաստատութիւնները: Սէքիա վերջերս շինուած է Ֆրանսացիներուն կողմէ եւ հոն կը հոսի Էճէլէի քարիւղին նաւթուղին: Պարզ է որ այս պայմաններու մէջ, Ֆրանսացիք պիտի ստիպուին դադրեցնել Էճէլէի շահագործումը: Պուրկիպա մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց որոնք զօրավիգ կեցան իրեն, ինչպէս Ուլտ Տաատհն, (Մաւրիտանիա) Մոտիպօ Քայթան (Մալի) Քասըմը (Իրաք), Հասան Բ. (Մարոք) եւ մանաւանդ Ֆէրաթ Ապպաս, որ կրցաւ մոռնալ բոլոր տարակարծութիւնները եւ իր ուժերը տրամադրել Պուրկիպայի: Այս վերջինը շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ Խորհ. Միութեան եւ Արաբ. Մ. Հանրապետութեան: Ըստ Թունուզեան աղբիւրներու բազմաթիւ կամաւորներ կ'արձանագրուին արդէն, ասոնց մէջ կը յիշատակուին Շուէտացիներ եւ նոյնիսկ... Ֆրանսացիներ :

Ապահովութեան Խորհուրդին մէջ, Խորհ. Միութիւնը խոստացաւ իր վէթօն, գործածել Թունուզի ի նպաստ, այդ պատճառաւ Անգլիացիք եւ Ամերիկացիք միջին ճամբայ մը կը փնտռեն բանաձեւին համար : Նախապէս ֆրանսական պատուիրակը պատմած էր դէպքերը եւ յայտնած թէ իրականին մէջ ո՞վ է նախայարձակը:

× Թունուզի մէջ ցարդ 50.000 Ֆրանսացիներ կան: Կ'ըսուի թէ 16էն 60 տարեկան Ֆրանսացիներու ելքը արգիլուած է Թունուզցիներու կողմէ եւ կարգ մը Ֆրանսացիներ ալ ձերբակալուած են :

ՎԵՐՍՏԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՀԵՏ

ԽՄԲ.— «Մարմարա»էն ետք, Պոլսոյ «Ժամանակ» թերթն ալ տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ Կաթողիկոսին հետ : Կուտանք այդ տեսակցութիւնը եւս .—

Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ կայացած ժամուկէս ասուլիսէն ետք «Ժամանակ» իր ընթերցողներուն համար մասնաւոր տեսակցութիւն մը խնդրեց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսէն, որ հակառակ իր յոգնութեան՝ սիրով գոհացում տուաւ մեր խնդրանքին եւ համբերութեամբ ու մանրամասնօրէն պատասխանեց մեր հարցումներուն: (ԽՄԲ. — Երեք հատը՝ հրձիգ, Թուրքերէն լեզուով՝ ֆունտաֆ):

Հարցում.— Էջմիածին - Անթիլիաս փոխ յարաբերութիւններու մասին, կը յուսա՞ք որ բարւոքում մը տեղի ունենայ մօտաւոր ապագայի մէջ :

Պատասխան.— Այո, արդէն ոչ մէկ լուրջ պատճառ գոյութիւն ունի, որպէսզի շարունակուի այս ձգտուած վիճակը : Թիւրիմացութիւններու արդիւնք են այդ բոլորը եւ վստահ եմ որ շուտով պիտի փարատին :

Հ.— Անթիլիասի Միաբանութիւնը ի վիճակի՞ է անկախ ամէն ազդեցութենէ, հաշտարար ոգի ցոյց տալ ձեր կողմէ եղած զոհողութիւններուն :

Պ.— Ինչպէս ըսի, կը կարծեմ թէ ամէն պառակտում եւ անմիաբան վիճակ հաճելի չէ, եւ օգտակար չէ : Մեր եկեղեցիին համար բնականոն վիճակը Քրիստոսի սիրով ներքին միութեան ոգին է : Պէտք է միշտ ձգտինք այդ նպատակին իրագործման եւ աղօթենք առ Աստուած : Բնականոն վիճակը այդ կ'ըլլայ եւ ինչ որ բնական է՝ օգտակար է եւ շինարար :

Կը կարծեմ թէ ի վիճակի չըլլալու պատճառ պէտք չէ փնտռել :

Հ.— Գարեգին Պատրիարքի տասնամեայ գործունէութիւնը ի՞նչ տպաւորութիւն թողած է Էջմիածնի եւ ձեր վրայ :

Պ.— Ես, առ հասարակ հեռուէն դիտելով եւ հետեւելով, իր անձին եւ իր գործին հանդէպ լաւագոյն տպաւորութիւններ ունեցած եմ: Սակայն, այս այցին առիթով առաւել եւս խորացաւ իմ մէջ գնահատանքի զգացումը եւ յարգանքը դէպի իր մեծ անձնաւորութիւնը եւ դէպի իր իրագործումները Պոլսոյ մէջ: Իբրեւ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք :

Հ.— Քրիստոնեայ Եկեղեցիներու Միութեան իրականացման պարագային, Հայ Առաքելական Եկեղեցիի հեղինակութիւնը կրնա՞յ վտանգուիլ :

Պ.— Եթէ իրագործուի օր մը եւ մեր եկեղեցին ալ մասնակցի այդ միութեան, պէտք է մենք բոլոր երաշխաւորութիւնները ունենանք, որեւէ կերպով չվտանգելու համար մեր եկեղեցւոյ պատմական ինքնուրոյն դիմագիծը եւ աւանդութիւնները:

Հ.— Հայաստանի մէջ քանի՞ եկեղեցի կայ այսօր եւ ո՞րքան բարձրաստիճան եկեղեցականներ: Հոգեւոր ճեմարանը քանի՞ աշակերտ ունի: Ի՞նչ է ծրագիրը եւ հունձքը :

Պ. — Շուրջ վաթսուն եկեղեցիներ ունինք եւ եօթը եպիսկոպոս: Հոգեւոր ճեմարանի աշակերտութեան թիւը երեսունի մօտ է : Վերջին երեք տարիներուն՝ շրջանաւարտներ ունենալ սկսանք : Անոնց մէկ մասը կուսակրօնութիւն ընդունեցան, մի քանին ամուսնացեալ քահանայ եղան, իսկ կան ուրիշներ, որոնք հոգեւոր կոչում չզգացին :

Հ.— Արտասահմանէն ճեմարան դիմողներ կ'ըլլա՞ն, երբ պատահի դիւրութիւններ կ'ընծայուի՞ն :

Պ.— Կարգի մէջ մտաւ այդ խնդիրը, ամէն տարի երեք - չորս ուսանող կ'ընդունինք արտասահմանէն: Այս տարի ալ եկողներ պիտի ըլլան Պարսկաստանէն, Պէյրութէն եւ Կալկաթայէն :

Հ.— Ի՞նչ վիճակի մէջ են Հայաստանի եկեղեցիներու աւերակները : Էջմիածին կը զբաղի՞ անոնցմով :

Պ.— Հայաստանի մէջ կան բաւական թիւով հին պատմական եկեղեցիներ, որոնք կիսաւեր վիճակի մէջ են: Քանի մը հատը մենք մեր ծախքերով վերանորոգեցինք եւ պիտի վերանորոգենք : Ուրիշ պատմական եկեղեցիներ վերանորոգուած են պետութեան հաշւոյն, իբրեւ պատմական յուշարձան: Դժբախտաբար այնպիսի պատմական եկեղեցիներ եւ վանքեր կան, որոնք շատ գէշ վիճակի մէջ են եւ չեն կրնար վերանորոգուիլ, ինչպէս Տաթեւը, օրինակ: Սանահին, Հաղբատ, եւն. նորոգուած են: Տաթեւի գլխաւոր գմբէթը փլած է երկրաշարժի մը ընթացքին :

Հ.— Ի՞նչ է Էջմիածնի պիւտճէն եւ ո՞րքանը պետութեան կողմէ կ'ապահովուի, ի՞նչեր են հասոյթի աղբիւրները :

Պ.— Շուրջ երեք միլիոն վեց հարիւր հազար ռուբլի է, հին դրամով: Պետութիւնը նիւթապէս չօժանդակեց : Մենք այդ պիւտճէն կը հաւասարակշռենք շուրջ վաթսուն տոկոս ներքին եկամուտներով: Մնացածը Սփիւռքի մեր եկեղեցիներու կողմէ նուէրներով կը գոյանայ : Եկամուտի մեր ներքին աղբիւրներն են մոմավաճառութիւնը, լուսագինը (ամէն մկրտութենէ եւ պսակէ ետք Էջմիածնի համար գանձուած գումար մըն է), եկեղեցական գանձանակը եւ նուիրատուութիւններ :

Հ.— Ի՞նչ է «Էջմիածին» ամսագրի տպաքանակը, ո՞ր երկիրները կը ստանան :

Պ.— 3500 օրինակ կը տպենք: Ամէն կողմ կը ղրկենք: Կէսը ներսը կը սպառենք: Տպաքանակը շատ աւելի կրնար ըլլալ, բայց հայ ընթերցողի թիւը քիչ է, ինչպէս գիտէք ...

Հ.— Ի՞նչ ծրագիր կը մշակէ Էջմիածին վերջ տալու համար Անթիլիասի անբաղձալի կացութեան :

Պ.— Մասնաւոր ծրագիր չունինք: Մեր սիրոյ եւ համերաշխութեան կոչերը միշտ ըրած ենք եւ կ'ընենք: Ապացոյց մեր անցեալ տարուան կոնդակը : Կը սպասենք բարեբեր արդիւնքին: Անյաղթահարելի արգելքներ չկան :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԻՐՃԻԼ ԿՐԻՍԸՄ ամերիկացի երկրորդ տիեզերագնացը եղաւ Ուրբաթ օր: Քափ Քանավերալէն արձակուած հրթիռը, որուն վրայ զետեղուած էր Կրիսըմի «խցիկը» բարձրացած է 190 քմ. ժամը 8.496 քմ. կտրելով: Վերադարձը անցած է նոյնքան յաջող, թէեւ «խցիկը» ջրամոյն եղած է մեքենաներէն մէկուն խանգարումով : Տիեզերագնացին երթ ու դարձը տեւած է 16 վայրկեան :

ՔՈՒՎԷՅԹ ընդունուեցաւ եւ անդամ դարձաւ Արաբական լիկայի : Իրաքի պատուիրակը դժգոհ մեկնած է նիստէն: Պաղտատ անարժէք կը նկատէ որոշումը:

ՊԵՐԼԻՆ միշտ կը մնայ կենսական խնդիր մը: Կոմուլքա, Լեհաստանի մէջ Համայնավար իշխանութեան հաստատման 17րդ տարեդարձին առթիւ յայտարարեց.— «Ատլանտեան Ուխտի պետութիւնները կարելիութիւնը չունին ընդդիմանալու հաշտութեան դաշնագրի կնքումին »: Իսկ Փանքովի քարոզչութեան պետը՝ Փրոֆ. Նորտըն դիտել տուաւ, թէ «օդային նրբանցքները պիտի փակուին հաշտութեան դաշնագրի կնքումէն ետք »:

ՎԱՀԱՆԻ ՊԱՀԱՆ

—o—

Ք.

Բնական է, որ Հրաչեայ ի տարբերութիւն ուրիշ հեղինակներու, որոնք կը ստեղծեն իրենց գործերը՝ ինքնամփոփ, ինքնամոռաց, ինքնամոռանալով, Հրաչեայ ամէն գործ կը սկսի ինքնամոռացումով, ինքնամոռանալով, ինքնամփոփ, ինքնամոռացումով, ինքնամոռանալով, ինքնամոռացումով, ինքնամոռանալով, ինքնամոռացումով, ինքնամոռանալով

ՇՈՇՈՓ ԲԱՐԴԱԼԸ

ՄԱՏՍԵՆԱ ՎԱՀԱ

ԴԱՄԱՍԿԵՆԻ

— Նահապետական ... Ես ասեմ – տղեկը մի քանի, երբ որ մեծանայ, իր հոգին կ՚ուզէ, հոգուն համար ալ մի քանի տարի կ՚ապրի, բայց ան ալ կ՚ուզէ ուրիշ մը ունենալ իր տեղը, որ ինքն ալ մեռնի ու ուրիշ մը գայ։ Ինչո՞ւ համար ... Ինչո՞ւ համար ... Ես չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Օր. ՀԵԼԼԷՆ ՀԱՅԱԳՈՐԾԵԱՆ
Պ. ԼԷՒԻԿ ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ
Նշանուած

Մարսէյլ 16, Յուլիս 1961 *Փարիզ*

Այս առիթիւ Յառաջի բարեգուաման 30 Ն. Ֆ. եւ «Հայ – Բոյժ»ին 30 Ն. Ֆ. կը նուիրեն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները ապահովութեան անդուլիի չինութեան համար :

Պ. Պ. Աւետիս Գալուստեան 3000 Ն. Ֆ., Անտոէ Ոսկերիչեան հազար, Գուր – գէն Զուլալեան 250, Լեւոն Անտոնեան հարիւր Ն. Ֆ. :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԻ ԱՌԹԻՒ

Պ. Պ. Ս. Մանճեան հարիւր Ն. Ֆ., Վ. Ֆրէնկեան յիսուն, Ալֆորվիլի Հողաբարձութիւն երեսուն, Իպիտպաշեան 25, Տիկին Պալեան 15, Տիկին Հ. Մուրթաֆեան 10 Ն. Ֆ. :

Տիկին Կարապետ Յակոբեան 50 Ն.Ֆ., Օր. Տիրուհի Անդրանիկեանի մահուան առիթով, Տիկին Աննիկ Պազըրճեան 10 Ն. Ֆ. Տիկին Շ. Սարաֆեանի յիշատակին :

Պ. Շավէն Ինճէեանէ մէկ էքիւ մածուն պատրաստելու եւ հինգ հարիւր հատ գաւաթ, ի յիշատակ իր մօրը Ա. Բուսեակ Ինճէեանի եւ Քենովաբէ Սարեանի :

×

Լիոնի եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան :—

Պ. Վարդեվառ Գամպէրեանէ երեսուն Ն. Ֆ., իր կնոջ ապաքինման առթիւ : Տէր եւ Տիկին Պօղոս Գրիգորեանէ յիսուն Ն. Ֆ. իր զաւկին ամուսնութեան առթիւ: Պրոնէն Տէր եւ Տիկ. Սահակ Աւազեան յիսուն Ն. Ֆ. իրենց աղջկան Մարիոսկիի ամուսնութեան առթիւ :

×

Լիոն :— Ֆ. Կ. Միչի Լիոնի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Ա. Օպողեանէ հարիւր Ն. Ֆ., իրենց աղջիկներուն Քոլէթի եւ Տընիպի պաքալորէայի Ա. եւ Բ. մասերուն մէջ յաջողութեան ուրախ առթիւ :

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱԻՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ
Երթուղարձի գիներն են, կերակուրով
վերադարձին կարելի է վենեսիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ
եւ անուղով

Բ. կարգ 3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ 2506 Ն. Ֆ.

ՁԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն :

ՈՒՂԵԳՈՑՔի իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն :

Նոյն ճամբորդութիւնը
օդանաւով կամ երկաթուղիով :

Մեր գրասենեակը կը գրաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճաքորդութիւններով :

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Գէորգեան եւ զաւակները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր ա – նոնց, որոնք անձամբ, հեռագրով, ծաղ – կեպսակ գրկելով կամ բարեսպասա հաս– տատութեանց նուիրատուութիւններ ը – նելով վշտակցութիւն յայտնեցին

Պ. ԱԻԵՏԻՍ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ

մահուան առթիւ :

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարե – դարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր են֊թամասկցութեամբ կոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կա– պոյտ Միչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, վալապուի ծառախիտ անտառին մէջ :

Շրջաններու եննթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթո – քարները :

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթոքառը Պոմոնէն կը մեկնի կի– րակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պաո Ռոթոնտի առջեւէն :

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօա – ռով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանա – գրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով :

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին :

×

Խանասորի արշաւանքի տօնակատարու– թեան առթիւ Հ. Ց. Դ. Քրիստափոր Են– թամասկումիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ու– զող հայրենակիցներուն, օթոքառ մը վարձած է որ կը մեկնի կիրակի առաւօտ ժամը 7·30ինփլաս տէֆսէն, ընկ. Քէօսէ– եանի խանութին առջեւէն : Վերադարձ ի– րիկուան ժամը 20ին : Արդէն իսկ ապա – հովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի (փօ– թօ Ռեֆս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), Ա. Պետրոսեան մասվաճառ 22 Րիւ տէ Փը – թիթ Մառի եւ գրավաճառ Պ. Ծերիկեա – նէ 13 Րիւ տէ Տոմինիֆէն :

×

ՏՔՍԻՆԻ ՄԷՋ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՅՕԹԵԱՑ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմա – կերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէնե – րուն կողմէ :

30 Յուլիս, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Կապիյեռնի արճարանին դուա – սուն ու զեղատեսիլ պարտէզին մէջ :

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱԷ ՄԻՐՋԷ

Գեղարուեստական բաժին ու համեղի անակնկալներ :

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու աղանդներ – ներ : Մատչելի գիներով :

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հա – յութիւնը :

Մանրամասնութիւնները առանձին յայ– տարով :

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25,Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Ն. Սանճեանի նոր տան մէջ տեղի ունեցած առաջին հաւաքոյթին առթիւ բարեկամները իրենց խանդավա – ռութեան պահուն հարիւր Ն. Ֆ. հաւա – քած եւ նուիրած են Կապոյտ Միչին Լիո– նի մասնաճիւղին : Տէր եւ Տիկին Զ. Վարժապետեանէ 15 Ն. Ֆ. կը նուի – րեն դաշտահանդէսի առթիւ :

×

Սէն Քանթէնէն Տիկին Ալանի Աբդալ– եան կը նուիրէ տասը Ն. Ֆ. կապ. Միչի օդափոխութեան կայանին :

«ԿԱՊՈՑՏ ՕԹԵԱԿ »

(Բ. տպագրութիւն), Սկովտիոյ մասնական կազմակերպութեան առաջին, երկրորդ եւ երրորդ աստիճաններուն մանրամասն ծէսերը եւ արարողութիւն – ները, Հ. Մ. Համբարձումեանի կողմէ, կը ծախուի միայն գրավաճառ Պ. Բալու– եանի մօտ,

43, Rue Richer, Paris (9e), Tél.: PRO.25-46
Գիւն 3 Ն. Ֆ. :

ԹԱՀԱՆ ԱՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ

Ա. Տպգրուաթիւն, 1929

Գիւն 7 Ն. Ֆր.

Դիմել ՅԱՌԱՋԻ

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ : Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք : Նուազագոյն ծախքերով կը զրկենք խորհրդ. Միութիւն :

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e
(PRÈS DE LA GARE DU NORD)
Téléphone : TRU. 27-70

ՃԱՇԱՐԱՆ

ԵԱՐ

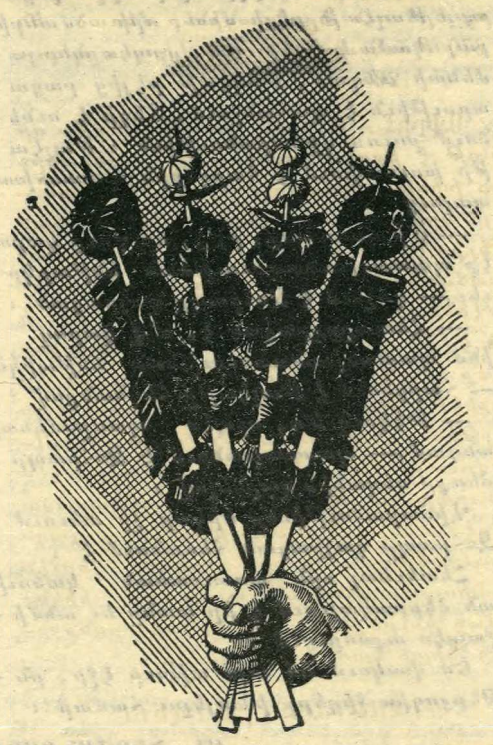

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

Եւրոպական, հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր :

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, շաշլիք, քարսքի :

ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Bar Américain

AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

SICOMEX

Ֆրանսական կառավարութենէն եւ Մոսկուայի Ինթուրիսթէն ճանչցուած Հաստատութիւն :

SICOMEX

20, Rue Royale, PARIS 8e
Téléphone : OPE. 67-77
Métro : CONCORDE et MADELEINE

ՄԻԱԿ ՏՈՒՆԸ

որ կարելիութիւնը կուտայ ձեզի, հետեւեալ երկու ձեւերով ծրարներ ղրկելու :

1.— Մեր ծախած ապրանքներով, որոնց ցանկը ճոխ է եւ որակը ընտիր :

ԻՏԱԼԻԱՑԻՆ ուղղակի ներածում, խարտիկաէ եւ զուտ բուրդէ վերնաոու– ներ՝ վերջին նորաձեւութիւն :

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆ ուղղակի ներածում, զուտ բուրդէ կերպասներ և այլ ապրանքներ : Մուշտակի նմանակ վերարկուներ, անձրեւանոց, ներքնազգեստ, գուլպայ, փիրէնեան բուրդով շալ, կօշիկ, ժամացոյց, եւայլն... ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ :

Մեր ապրանքներուն գիներուն մէջ նախատեսուած են մաքսային տուրքերը, արտօնութեան, ապահովագրութեան, ծրարումի եւ ստացագրի ծախքերը :

ՈՉ ՄԷԿ ԾԱԽՔ ծրարը ստացողին կողմէ :
Մեր ապրանքներուն ԱՌԱՔՈՒՄԻ ծախքն է 25 Ն. Ֆ. մինչեւ 20 քիլօ :

2.— Ձեր բերած ապրանքներն ալ կ'ընդունինք, պայմանաւ որ նոր ըլլան :

ԱՐԱԳ ՑԱՆՁՆՈՒՄ՝ 2–4 չարաթէն :

ՈՒՂԵՑԷՔ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ ՄԵՐ ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԸ : ԲԱՑ Է ՕԳՈՍՏՈՍԻՆ

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՅՈՒԼԻՍ
MARDI
25 JUILLET
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9160 37EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4961

ՖՐԱՆՍԱՆ ԻՐ ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՀՈԳԵՐՈՎ

ԱԳԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԷՆ ԵՏՔ, ՀԱՄԸՐՇՈՒԼՑ ԹՈՒՆՈՒԴ ԳՆԱՑ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

ԼԻԿՐԷՆԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ազահովութեան Խորհուրդը « միջին » բանաձեւ մը քուէարկելէ ետք, իր նիստերը յետաձգեց ցնոր տնօրինութիւն :

Ցիշենք որ Խորհուրդին անդամ 11 անդամները (Մ. Նահանգներ, Խորհ. Միութիւն, Անգլիա, Ֆրանսա, Ազգ. Չինաս - տան, Թուրքիա, Սէյլան, Էքվադոր, Ա - ռաջ. Մ. Հանրապետութիւն, Լիպերիա, Չիլի) երեք բանաձեւեր ունեցան քննութեան :

Առաջին բանաձեւը պատրաստած էին Առաջ. Մ. Հանրապետութիւնը եւ Լիպերիա : կը պահանջէր որ Ֆրանսական ուժերը վերադառնան իրենց նախկին սահմաններուն մէջ եւ բանակցութիւններ բացուին «Ֆրանսական զօրքի անմիջական պարպումին համար» : Այս բանաձեւին, որ միայն Ֆրանսայի դէմ ուղղուած էր, կը յայտարդէր անդրեամերիկեան բանաձեւ մը որ ուղղուած էր երկու կողմերուն, ինչ որ իր անորոշութեան մէջ իսկ, «միջոց տալիքին» մէջ կը դնէր Ֆրանսա եւ Թունուզիա : Կը թելադրէր «բոլոր ուժերու վերադարձը իրենց նախկին տեղերը, եւ կը հրաւիրէր կողմերը որ բանակցին հաշտարար ոգիով կարգադրելու համար իրենց տարակարծութիւնները » : Առաջին բանաձեւը անընդունելի էր Ֆրանսայի համար, երկրորդը հաւասար դնանի վրայ կը դնէր երկու երկիրները, իսկ վերջոյ Լիպերիոյ վիճակուեցաւ երրորդ «միջնին» բանաձեւ մը պատրաստել, որ ուրիշ բան չէր եթէ ոչ անդլեամերիկեան բանաձեւը, բարելաւուած : Կողմերը կը հրաւիրուէին կրակը դադրեցնելու եւ զինուորական ուժերը պահպանան իրենց առաջուան տեղերը : Այս բանաձեւը կը ստանար 10 ձայն, որմէն միակ ձայնաւորութիւն քանի որ Ֆրանսա կը մերժէր քուէարկութեան մասնակցիլ: Արդարեւ անտրամաբանական պիտի էլլար որ Ֆրանսա քուէարկէր զինադուլի առաջարկ մը երբ ինք, առաջին օրէն իսկ, այդ առաջարկը կրկնած է բազմաթիւ անգամներ :

Երեքշաբթի օր, ճառի մը ընթացքին նախագահ Պուրկիպա ընդունած էր որ Թունուզցիք կրակած են առաջին անգամ, անցնելով «մեր տունն ենք, մեր երկիրն է, կանոնը ղրաւուած է հակառակ ժողովուրդին կամքին եւ Ֆրանսացիները չեն յարգեր Թունուզեան ներիչխանութիւնը» :

Պուրկիպա մասնաւոր հեռագրով մը Թունուզ կանչեց ՄԱԿի ընդհ. քարտուղար Տաղ Համըրշոլտ, մասնաւոր խոհրդակցութեան համար : Կը թուի թէ Համըրշոլտ Պուրկիպա չուզեր Ֆրանսայի հետ դժուարութիւնները պիտի կարգադրել պիզերթի հարցին, այլ կ'ուզէ անպայման միջազգայնացնել :

Դէպք չէ մանաւանդ անտեսել թէ Ազահովութեան Խորհուրդի բանաձեւը բաւական անորոշ է : Արդարեւ ի՞նչ կ'ուզէ ը - նել բանաձեւը սա տողերով .— «Վերադառնալ իրենց նախկին տեղերը » : Եթէ արդէ կը նշանակէ թէ Ֆրանսական ուժերը պիտի դառնան միայն այն վայրերը ուր էին Պուրկիպայի յարձակումէն առաջ, ինչպէս որ պիզերթի ամբողջութիւն մը չէ ան, եթէ Թունուզցիք արդիլեն Ֆրանսա - զիներուն երթեւեկը մէկ կայանէն միւսը եւ պաշարման ենթարկեն միշտ Ֆրանսացիները, ոչ մէկ խոստում ունի անոնց մը - նալը : Ուրեմն պէտք է Թունուզցիք ե - րաշխաւորեն Ֆրանսացիներու ազատ երթեւեկը, հակառակ պարագային Ֆրանսացիները չեն կրնար մնալ միայն իրենց նախկին տեղերը եւ պէտք է պահեն բոլոր կէտերը որ թոյլ կուտան իրենց ա - զատ երթեւեկութիւնը :

Հաւանաբար այս մասին խօսին Պուրկիպա եւ Համըրշոլտ, Թունուզի մէջ ուր Ընդհ. քարտուղարը կը հանդիպի երեքշաբթի օր :

× Պիզերթի դէպքերուն հետեւանքով ցարդ երեսուն Ֆրանսացիներ մեռած են եւ 670 Թունուզցիներ : Վիրաւորներու թիւն է՝ 1205 :

× Ափրիք – Աֆխոն չարաթաթերթը որ ծանօթ է իբրեւ Պուրկիպայի «բերանը» շատ խիստ յարձակում մը կ'ընէ Ֆրանսայի վրայ .— «1958ին, Ֆրանսական Թուիչքը Սաքիէթի վրայ յիսուն մեռեալ պատճառեց : Բայց այն ատեն կայսր եւ Լըժէօնն էին գործի գլուխ : Տը Կոլ աւելի մեծ է, իր չափին ճակատամարտներ պէտք են ; Պիզերթի մէջ, ունեցաւ թէ իր Սաքիէթը թէ իր Սուէզը» : Թունուզեան թերթին համար կարելի չէ գործակցիլ - բեմուարքի հետ : Եւ յօդուածագիրը հետեւապէս կը յայտարարէ թէ պատրաստ են դէմ դնելու Ֆրանսայի եւ բոլոր դաշնակիցներն որոնք երբ «իրենց վերջին փամփուշտը պարպեն . տակաւին իրենց դէմացը կուրծքեր պիտի գտնեն որոնք իրենց պիտի պոռան .— Գացէ՛ք » :

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Միջազգային կարծիքը , ինչպէս նախապէս ալ գրած էինք, իր մեծամասնութեան մէջ կողմնակից է Ֆրանսայի, բայց անչուշտ խորհրդային պլոքէն եւ ափրիկեան նորազատ պետութիւններէ :

Ֆասըմ, Սէուտի Թագաւորը, Յորդանանի Հիւսէյին Թագաւորը, Լիբանանի վարչապետը, Սուտանի նախագահը, բոլորը պատրաստ են զօրավիզ կանգնելու Թունուզիայի : Յորդանանի «պզտիկ թագաւորը» նիւթական եւ ամէն կարգի օժանդակութիւն կ'ընծայէ չահելու համար « Թունուզիայի ճակատամարտը , որ ճակատամարտն է բոլոր Արաբներուն՝ Պիզերթ եւ Սահարա» Սայէպ Սալամ յանուն Լիբանանի « կը ցաւի որ Ֆրանսա Ալժերիոյ եւ Հնդկաչինի դասը միտքը չէ պահած» :

Թուրքիա ալ խօսք ունի անշուշտ, Մենեմենճիօղլու որ Թուրքիոյ Ներկայացուցիչն է Ազահովութեան Խորհուրդին մէջ, յանձնարարած է որ Պիզերթի հարցը օր առաջ կարգադրուի որովհետեւ միջազգային կացութիւնը ծանրակշիռ է եւ ուրիշ կարեւոր խնդիրներ կան : Անգլա - բայի քաղաքական շրջանակները սակայն նեղ կացութեան մատնուած են : Իբրեւ անդամ Ատլանտեան Ուխտի, Թուրքիա Ֆրանսայի կողքին է, բայց կայ նախ , ինչպէս կը գրէ Լը Մոնտ , « Թուրքիոյ աւանդական օժանդակութիւնը, երիտասարդ ազգերուն , որոնք կը պայքարին իրենց անկախութեան համար» : Այս պայմաններու տակ Թուրքիա կը մաղթէ որ հարցը ժամ առաջ կարգադրուի : Սուտանի նախագահը՝ Իպրահիմ Ապպուտ, որ Ուզպեկիստան կը դտնուի «խստօրէն դատապարտած է Ֆրանսայի նենգամիտ յարձակումը», մառեչալ Թիթօ հեռագիր մը քաշած է Պուրկիպայի , ուր իր եւ եուկոսլաւ ժողովուրդին դառնութիւնը կը յայտնէ «Ֆրանսական զօրքին յարձակման առթիւ Պիզերթի Թունուզցի անզէն ժողովուրդին վրայ » :

Սպանցիները պաշտպանելով հանդերձ Ֆրանսան կը նկատեն որ Պիզերթի դէպքը «Ֆրանսայի կարապին երգն է, Ափրիկէի մէջ» ինչպէս կը գրէ Ֆայան – ժիստ Առուիպան :

Արեւմտեան քաղաքներու մէջ, ընդհանուր կարծիքն այն է թէ Պուրկիպա կորսընցուց, քանի մը ժամուան մէջ, մի - ջազգային իր վարկը եւ չափաւոր քաղաքական մարդու իր համբաւը :

ԼԻԿՐԷՆԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պիզերթի դէպքերը չուքի մէջ ձգեցին Ֆրանքեւալժերական բանակցութիւնները որ վերսկսան Հինգշաբթի օր Լիւկըսէնի դղեակը : Այս երկրորդ արարին երկրորդ նիստը ոչ մէկ նպաստաւոր նորութիւն բերաւ :

Պելքասէմ Քրիմ պէն Պելլայի ազատ արձակումը ուղեց, պաշտօնապէս «խաղաղութեան եւ բանակցութեան չահուն համար » :

Այս անգամ սակայն յայտնի չէ թէ ի՞նչ ձեւով պիտի չարունակուի այս նոտաչքանը : Ո՛չ ոք պիտի ուզէր ճախողութեան մը պատասխանատուութիւնը ստանձնել :

Ալժերացիք դժգոհ են Ֆրանսական պատուիրակութեան դիրքէն եւ աչխատանքի ձեւի առաջարկներէն : Իրենց բանբերը՝ Մալէք, խստօրէն քննադատեց ժոքսը որ «չուզեր իսկ աչքէ մը նետել Ալժ. Ազատ. ճակատի պատրաստած օրակարգին վրայ » :

Այս նոր նիստին ընթացքին , Ֆրանսական պատուիրակութեան դեկավարը փորձած է վիճաբանութեանց հետեւեալ դրութիւնը ստեղծել .— Ա.) Կը թելադրէր որ Ալժ. Ազատ. ճակատի առաջարկած օրակարգի կէտերու չուրջ յանձնախումբեր կազմուին, այլ խօսքով՝ 5 :

Բ)Կ'ընդունէր որ միաժամանակ նախատեսուին լիակատար նիստեր (որոնք առաջնորդեն եւ ուղղութիւն տան փորձադէտներուն աչխատանքներուն) եւ յանձնախումբի նիստեր :

Յաջորդ նիստը՝ երեքչաբթի :

× Ազգ. պաշտպանութեան յանձնախումբին պատուիրակութեան չորս անդամները որոնք քննական պտոյտ մը կատարեցին Ալժերիա, չատ յուսախաբ վերադարձած են : Այս չորս երեսփոխանները որոնք կը պատկանին չորս տարբեր հոսանքներու (Ժողտ. Շարժում , կոլեան , արմատական եւ ոչ - արձանագրուած), պաշտօն ունէին զինուորական կացութիւնը քննելու յարձակողական գործողութեանց դադարէն ի վեր :

Իրենց տեղեկագիրը կը պարզէ թէ զինադադարը թոյլ տուած է որ ըմբոստութիւնը իր տիրապետութեան տակ առնէ բնակչութիւնները : Ֆրանսայի ազատագրական ուժերը սակաւաթիւ են եւ ամբողջ գործունէութեան մը կեդրոնացած են զայն իբրեւ ֆրանսական պարտութիւն մը ներկայացնելու համար : Եւ այս ձեւով Ալժ. Ազատ. ճակատի քաղաքական եւ վարչական գործունէութիւնը չատ դիւրացած է : Իրաղատմամբ 1960ի, հարկատուութեանց թիւը կրկնապատկուած է :

Զորս երեսփոխանները չեչտած են նաեւ բանակի մտայնութեան վրայ : Այն չորս անձերուն մէջ ուր հարկ եղած է յարձակողական գործողութիւնները վերջսկսիլ, չատ դժուարութիւններ ծագած են եւ սպաներ պահանջած են որ տրուած բերանացի հրահանգները, դրաւոր հաստատին :

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Հինգշաբթի օր, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Պոլսէն մեկնեցաւ դէպի Վիէննա, ուր պիտի մնայ քանի մը օր :

Վիէննայի մէջ դինքը դիմաւորելու ցացած էին՝ Մխիթարեանց Աբբահայրը՝ Հապղեան Արք. , ռուս օրթոտոքս եւ կաթողիկէ եպիսկոպոսներ եւ վարդապետներ, գաղութին մեծ մասը եւ խոր հրդային հիւպատոսը :

Ուրբաթ օր կաթողիկոսը տեսնուած է Աւստրիոյ վարչապետին հետ եւ այցելած է քաղաքին տեսարժան վայրերը : Շաբաթ դերեկ Ամենայն Հայոց Հայրապետը ճաչած է Մխիթարեան Հայրերու մօտ : կիրակի առաւօտ, կաթողիկոսը պատարագած է Հայոց մատրան մէջ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՓՐԻԿԵԻ հազար կիներ , որոնք 18 երկիրներ կը ներկայացնեն հաւաքուած են Քոնաքրի (Կինէ) կազմելու համար աբեմտեան Ափրիկէի կիներու դաշնակցութիւնը : Ասոնց նպատակն է ընդել տալ բազմակնութիւնը, պարտադիր ամուսնութիւնը եւ միակողմանի կնաթողութիւնը : Բացման ճառին մէջ, Սեկու Թուրէ ըսած է . «դաղթատիրական վարչակարգի ձեւը դերիներու դերին դարձուցած էր ափրիկեցի կինը : Շնորհիւ ձեզի, ամուսնութիւնը պիտի դադրի ստրոյ եւ դերին հաւաքականութիւնն ըլլալէ » :

ՄԱԼԱՔՈՖի (փարիզեան արուարձան) թաղապետութիւնը որոշեց կակարինի անունով մկրտել իր հրապարակներէն մէկը :

ՎԱՐՁԱԿՊԵՏ ՏԸՊՐԻ վստահեցուց թէ Ընկերային Ապահովութեան սահմանադակը (փլափոն) պիտի չբարձրանայ 1961ին : Ցիշենք սակայն որ 1961 Յունուար մէկին ի վեր արդէն երկու անդամ դպալապէս բարձրացած է , առաջինը՝ 600 Ն. Ֆ.ի հասնելով, երկրորդը՝ Ապրիլ մէկին 700 Ն. Ֆ.ի, ինչ որ դժալի չափ մը յառաջ բերած է ընկերային տուրքերուն վրայ :

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ համայնավար կուսակցութեան երկու դեկավարներ արտաքսուեցան Ճափոնէն : Ասոնք Թոքիօ պացած էին մասնակցելու համար Ճափոնի համայնավար կուսակցութեան համագումարին, բայց Թոքիոյի կառավարութիւնը մերժած է որ օտար համայնավարներ մասնակցին այդ ժողովին :

ՈՒՈՇԻՆԿԹընի խորհրդային դեսպանը յայտարարած է թէ Պերլինը կրնայ երրորդ պատերազմի դուռ բանալ :

ԹԵՀՐԱՆ խստօրէն բողոքեց Խ. Միութեան՝ անբարիացակամ կեցուածքին համար : Խորհրդային ձայնասփիւռը կոչեր կ'ընէ եւ կը հրաւիրէ պարսիկ ժողովուրդը «խափանարարութեան եւ դասալքութեան» : Միւս կողմէ իչխանութիւնները տրամադիր են անբաղձալի նկատելու խորհրդային դինուորական կցորդը, որ տեսնուած է ցուցարարներու խումբի մը մէջ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ
ԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ
ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴ
ԹԵՐԹՕՆԸ

— Տիրամոր սուրբ ծնունդը, ի՞նչ խոսքեր կան, որ ձեզ ասեմ ես ... Ամեն տարի այս օրերին ես ու իմ ամուսինս միասին ենք գնում մեր ծնողների գերեզմանները, մոմ ենք վառում, ծաղիկներ դնում, ու մեր տունն էլ ուրախությունից չի տեղավորվում

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Ամսագիր գրականության, արվեստի և հասարակական-քաղաքական հարցերի

Հիմնադրվել է 1922 թվականին

Հրատարակվում է տարին 12 անգամ

Խմբագրական կոլեգիա

Ա. Ալազան, Ա. Ահարոնյան, Ա. Բակունց, Ե. Չարենց, Ա. Մնացականյան, Ա. Շիրվանզադե, Ա. Ջրբաշյան

Պատասխանատու խմբագիր՝ Ա. Ալազան

Խմբագրության հասցեն՝ Երևան, Աբովյան 35

Հեռախոս՝ 56-58

Տպագրված է Հայկական ՍՍՀ Պետական հրատարակչության տպարանում

Հանձնված է արտադրության 1/VII 1940 թ.

Ստորագրված է տպագրության 15/VIII 1940 թ.

Թուղթ 70×108 1/16 — 7 մամուլ — 9,59 պայմանական մամուլ — 10,95 հրատարակչական մամուլ

ՀՍՍՀ 00001

Պատվեր 1940 — Տպաքանակ 1000

Գինը 1 ռուբլի 20 կոպեկ

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. Ալազան — Ամառ (պատմվածք) ... 1

Ա. Ահարոնյան — Ամառ (պատմվածք) ... 23

Ա. Բակունց — Ֆաբրիկի մեջ (պատմվածք) ... 25

Ա. Մնացականյան — Ամառ (պատմվածք) ... 45

Ա. Շիրվանզադե — Ամառ (պատմվածք) ... 49

Ա. Ջրբաշյան — Ամառ (պատմվածք) ... 53

Ե. Չարենց — Ամառ (պատմվածք) ... 57

Ա. Ալազան — Ամառ (պատմվածք) ... 61

Ա. Ահարոնյան — Ամառ (պատմվածք) ... 63

Ա. Բակունց — Ամառ (պատմվածք) ... 65

Ա. Մնացականյան — Ամառ (պատմվածք) ... 67

Ա. Շիրվանզադե — Ամառ (պատմվածք) ... 69

Ա. Ջրբաշյան — Ամառ (պատմվածք) ... 71

Ե. Չարենց — Ամառ (պատմվածք) ... 73

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան։ Այդ իսկ պատճառով Թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով։

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը։

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն։ Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն։ Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեշրջանը (1961)։

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ. արձանագրուողներու սակն է.
Ֆրանսա.— *Ամսական* 7 Ն. Ֆ.
Արտասահման 10 Ն. Ֆ.։

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պօմոնի Կ. Խաչի մասնաճիւղս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները Տիկին Վարդուհի Փափազեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի։ Պ. Պ. Միքայէլ Եավէրէ քսան Ն. Ֆ. Պօմոնի դպրոցին։ Գրիգոր Պաղտասարեանէ տասը Կապոյտ Խաչին։ Տէր եւ Տիկին Ճանիկ Փէքմէզեանէ 25 *Ն. Ֆ. նոյնպէս դպրոցին եւ Տէր եւ Տիկին Գագիկ Շալճեանէ տասը Կ. Խաչին։*

Վարչութիւնս իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ այս տխուր առթիւ Փափազեան, Պապուխեան (Միսթիք), Տէր Պօղոսեան, Թէրզեան ընտանիքներուն եւ բոլոր պարագաներուն։

Նոյնպէս շնորհակալութեամբ ստացած է Տիկին Ուստիկեան – Խրիմեանէ 10 *Ն. Ֆ. Տիկին Բարսիկեանի կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի։*

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով վերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ 3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ 2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն։

ՈՒՂԵՒՈՐԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 *քիլօ՝ Բ. կարգի եւ* 100 *քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն։*

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով։

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ.

Հ. Յ. Դ. ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ Կ. Կոմիտէն, ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Ուս. Միութեան բոլոր անդամները, այս Չորեքշաբթի ժամը 20.30*ին, Մշակոյթի Տան Շ. Միսաքեան սրահը։*

ՓՈԽԱՆ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԻ

Այրի Տիկին Մաքրուհի Խրիմեան իր ամուսնոյն ԱՐՄԵՆԱԿ ԽՐԻՄԵԱՆԻ մահուան Գ. տարեդարձին առթիւ, փոխան հոգեհանգիստի քառասուն Ն. Ֆ. կը նուիրէ Աղքատախնամին, երեսուն Ն. Ֆ. «Հայ-Բոյժ»ին եւ տասը Ն. Ֆ. «Յառաջ»ին։ (Ստանալ Յառաջէն)։

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն։

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ։

Շրջաններու ենթակոմիտէներու եւ խումբերու վարչութիւնները այժմէն պէտք է վարձեն իրենց մասնաւոր օթոքարները։

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքարը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռօթոնտի *առջեւէն։*

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքա*ռով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար* 4 *Ն. Ֆ. վճարելով։*

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին։

×

*Խաւասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթօքար մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7.30ին*Փլաս տ'Էքսէն, *ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն։ Վերադարձ Իրիկուան ժամը 20ին։ Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի* (ֆոբօ Ռեճս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), *Ա. Պետրոսեան մսավաճառ 22 Րիւ տէ Փը*թիթ Մառի *եւ գրավաճառ Պ. Ծերեկեանէ* 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն։

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմակերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն կողմէ։

30 *Յուլիս, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ,* Կապիյեռնի *սրճարանին զովասուն ու գեղատեսիլ պարտէզին մէջ։*

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

Գեղարուեստական բաժին ու հաճելի անակնկալներ։

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու աղանդերներ։ Մատչելի գիներով։

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հայութիւնը։

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով։

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի Կրընոպլի մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէին, մասնակցութեամբ Լանսէի Մուրատ խումբի եւ Ըրնաժի Գէորգ Չաւուշ խումբի։

Այս Կիրակի ամբողջ օրը Շաթօ տը Պօըրկարի *ծառաստանին մէջ։ Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայկական սալեր։*

Ճոխ պիւֆէ։

Օթօքարը կը մեկնի սովորական վայրէն, սովորական ժամերուն։

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին։ Խաղաղաշտ եւ լողանք։ Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ։

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պիս։

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ։
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ։
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն։
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի։
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ։
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան։

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս...

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél. ARC. 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : CRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք *եւ* վինիլիք *պատրաստութիւններու։ Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ* լինոլէոմ *եւ* փլասթիք։

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24. RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS. RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

→ ՄԷԿ ՀԱՍՑԷ ←

OFFICE INTERNATIONAL DES VOYAGES

36, Galerie Monpensier, PARIS

(Jardin du Palais Royal)

RIC. 54-30 et 72-80

Միակ լիսանս *ունեցող գործակալութիւնը որ հայ տնօրէն մը ունի.—*
ՔՐԻՍԹԻԱՆ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

ՕԴԱՆԱՒ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ՆԱՒ։ ՎԻԶԱ ԵՒ ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՁՐԻ, ԿԸ ԲԱՒԷ ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ

Բոլոր տոմսերու գիները պաշտօնական գիներն են, ոչ մէկ յաւելում։

Licence d'Etat agrée par la Direction Générale du Tourisme Français sous le No 438
Agrée IATA - ATAF - Atlantique Nord et Sud - USAV.

ՀԱՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ ՄԻԱԿ ՃԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Այս տարի կը կազմակերպէ ճամբորդութիւններ

ԴԷՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ամէնէն նպաստաւոր եւ հանգստաւէտ պայմաններով համաձայնութեամբ Խորհրդային եւ Ֆրանսական սպասարկութեանց

16 Սեպտեմբեր եւ 18 Դեկտեմբեր

ՓԱՐԻԶ – ՄՈՍԿՈՒԱ – ԵՐԵՒԱՆ

Օդային գիծով, տեւողութիւն 16 օր

ԳԻՆ՝ 2420 Ն. Ֆ., որուն 242 Ն. Ֆ.ը կանխիկ եւ մնացեալը ամսականով։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար· 50 Ն· Ֆ· Վեցամսեայ՝ 27 Ն· Ֆ·
Արտասահման՝ Տար· 60 Ն· Ֆ· Հատը՝ 0·25 Ն· Ֆ·

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
26
ՅՈՒԼԻՍ
MERCREDI
26 JUILLET
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9161 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4962

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՈՒԹ ԱՄՊԵՐ

Վերջին չաբաթներու անցուդարձերը ապարդիւ զանազան մասերուն մէջ այն տպաւորութիւնը կը թողուն, որ «մութ ամպեր» կը սկսին կուտակուիլ քաղաքական հորիզոնին վրայ :

Պերլինի, Քուվէյթի, Պիզերթի, Քոնգոյի, Լաոսի տագնապները, Ալժերիոյ ինճիրը, հիւլէական զէնքերու, ապագինման եւ այլ առնչութ բարդ հարցերու շուրջ տեղի ունեցող անվերջանալի վէճ – ճարտուրիւնները ակամայ յուռեստու – թիւն կը մղեն մարդս :

Եթէ այս բոլորին վրայ աւելցնենք նաեւ հակամարտ երկու մեծ ճակատներու զօրումը սպառազինման վարկերը աւելցնելու մասին՝ պատկերը կ'ըլայ կատարեալ :

Ծանր սպառնալիքներու ենթարկուած է խաղաղութիւնը :

Ցակայն « խաղաղութեան » մասին ա – ւելի բարձրաձայն կը խօսի ան, որ ամէնէն շատ կը սպառնայ բռնաբարել զայն : Յուլիս 8ին Մոսկուայի մէջ, զինուորական ակադեմիաներու շրջանաւարտներուն առջեւ երկար ճառ մը խօսելով , Նիկիտա Խրուշչեւ կը յայտարարէր .

— Ընկերնե՛ր, Սովետական Միութիւն – նը խորապէս խաղաղասէր պետութիւն է : Աշխարհի մէջ չկայ ուրիշ երկիր մը, որ այնքան շատ բան ընէր կայուն խաղաղութեան եւ միջազգային համագործակցութեան ապահովութեան համար :

Եւ իր ըսածը հաստատելու համար կը յիշէր կարգ մը օրինակներ .— Լեհաստանի առաջարկը Եւրոպայի կեդրոնը ատոմային զօսի մը ստեղծելու մասին : Ուրիշի հողին վրայ զինուած օտար զօրքերու պարպումը : Երկու ճակատներու միջեւ ոչ–յարձակողական դաշինքի մը կնքումը : Ծանկարծակի յարձակումը կանխելու համար՝ չէզոք գօտիի երկու կողմերը զինուող զինուած ուժերու փոխադարձ հակակշիռը եւ օդային լուսանկարումներու սահմանումը :

Խրուշչեւ կը դանդաղէր, որ չեն ընդունած այս առաջարկները, որոնք պիտի նպաստէին «միջազգային լարուածութեան թուլացման, պաղ պատերազմի վերացման եւ փոխադարձ հասկացողութեան բարելաւման » : Կը խոստովանի սակայն, որ նոյնիսկ անոնց ընդունուելէ պարագային, ընդհանուր եւ լրիւ զինաթափումը կը մնայ ամենադժուար խնդիրը, որուն լուծումը արմատապէս կասեցնելու միջազգային ամբողջ կաթիլը եւ վստահութիւն կը ներշնչէր մարդոց· թէ չի բռնկիր համաշխարհային երրորդ պատերազմ :

Սակայն ամէնէն աւելի չէչոը կը դնէր Պերլինի եւ Գերմանիոյ խոցելի խնդիրներուն վրայ :

Ինչպէս կը յիշուի, 1958 Նոյեմբերին Պերլինի ժնեատէրը յուշագիր մըն էր յղած Մ· Նահանգներու, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ կառավարութեանց, պահանջելով վեց ամիս պարպել արեւմտեան Պերլինը: Տեսակ մը վերջնագիր : Դաշնակիցները տեղի չտուին :

Խրուշչեւ չհամարձակեցաւ գործադրել իր սպառնալիքը արեւելեան Գերմանիոյ կառավարութեան հետ անջատ հաշտուելու եւ անոր շուրջ երեք տարիէ ի վեր տիրող դաշնագիրը մը կնքելու մասին : Եւ ան՝ չուշ երեք տարիէ ի վեր Պերլինի կը մնայ խնդիրը : Դաշնակցային զօրքերը մնացին եւ դիրք ճշդած է այս հարցին մէջ արեւմտեան դաշնակիցներու կողմէ :

Յուլիս 20ին Ֆրանսայի Ազգային ժողովը ղրկեցաւ զերմանական խնդրով , որպէսզի հանգամանօրէն ուսումնասիրէ զայն եւ ապառազինման հարցին մէջ ընդունելի նոր սպառնալիքին : Ցետոյ — բացի հա –

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԻԶԵՐԹ

ԱՄԷՆ ԲԱՆ ՎԵՐՋԱՑԱԾ Չ Է

ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՔԵՆԸՏԻՒ ԿԸ ԳՐԷ

—o—

Պուրկիպա չատ ուրախ էր որ ՄԱԿի ընդհ· քարտուղարը անմիջապէս պատասխանած է իր դիմումին եւ Թունուզ ժամանած : Երբ յայտնեց իր այդ ուրախութիւնը, «պարտականութիւնս է» պատասխանեց հիւսիսի մարդը իր արեւելքցի խօսակիցին :

Համբերշոտ որոշեց Պիզերթ չերթալ , իր պաշտօնն է Թունուզիայի տրամադրութեան տակ դնուիլ իր «լաւագոյնը ընելու համար » Պիզերտի հարցին կարգադրութեան ուղղութեամբ : Արդէն իրմէ առաջ ալ, դիւանագիտական մեծ եռուզեռ կը տիրէր մայրաքաղաքին մէջ : Մարոքի թագաւորին արտակարգ դեսպանը կարգով խօսած էր Հապիպ Պուրկիբա – պայի, ապա Ֆերաթ Ապասի եւ «Ա – ՀԱԿ»ի միւս անդամներուն հետ :

Միւս կողմէ, Հապիպ Պուրկիպա որ – դի նամակ մը յանձնած է նախագահ Քեննետիի, հօրը կողմէ : Թէեւ այս նամակին պարունակութիւնը ծանօթ չէ , բայց կը կարծուի թէ Պուրկիպա անգամ մը եւս կը բողոքէ Ֆրանսական «յարձակման » դէմ եւ կը չեշտէ թէ Ֆրանսա չի հնա – զանդիր Ազահովութեան Խորհուրդի հրահանգներուն :

Պուրկիպայի տղան, որ իր երկրին դեսպանն է Ուշինկթընի մէջ, մօտ մէկ ժամ տեսակցութիւն ունեցած է արտաքին նախարար Տին Ռըսքի հետ եւ պարզած այն նոյն պատկերը զոր Մոնճի Սլիմ պարզած էր Ազահովութեան Խորհուրդին մէջ: Երբ տեսակցութենէն ետք, լրագրողները կը հարցնէին իրեն թէ ի՞նչ եզրած է խօսակցութեան եղրակացութիւնը, Պուրկիպա որդի, չատ չոր չեշտով մը ըսած է·— « կացութիւնը քաջալերական չէ : Կը թելադրեմ որ ազատ աշխարհը միջամտէ ուրիշ աշխարհի մը միջամտութենէն առաջ» : Պարզ է որ երեսատասրդ Պուրկիպան կ'ակնարկէր Խորհ· Միութեան :

Ցիշենք նաեւ թէ Ֆրանսան ալ բողոքագիր մը ներկայացուցած է Ազահովութեան Խորհուրդին , որուն մէջ կը չեշտէ թէ «արհամարելով մարդոց իրաւունքը , Թունուզ վրէժ կը լուծէ Ֆրանսացի քաղաքացիներէ » :

Բողոքագրին մէջ, Ֆրանսա Ազահովութեան Խորհուրդին ուշադրութիւնը կը

մայնավարներէն — պաշտպանեցին քաղաքականութիւնը կառավարութեան, որուն տեսակէտը լսելէն պարզեց արտաքին նախարարը , Քուվ մը Միւրվիլ :

Միացեալ Նահանգներն ու Անգլիա նոյնպէս հաստատեցին թէ ամուր կը մնան իրենց դիրքերուն վրայ եւ երբե՛ք պիտի չզիջին սպառնալիքներու առջեւ :

Դաշնակիցներու միացեալ ճակատը բաւական մտածել պիտի տայ Խրուշչեւի, որ զինուորական Ակադեմիայի շրջանաւարտներուն առջեւ կը յոխորտար .

« Ընկերնե՛ր, սովետական բանակը մեր հայրենիքի թշնամիներուն դէմ փառապանծ շատ յաղթանակներ է տարած : Անիկա այժմ աշխարհի մէջ ամէնէն առաջադէմ եւ ամենահզօր բանակն է : »

Էր երբեմն այս ոճով կը բարբառէր ուրիշ մէնատէր մը, որ կը կոչուէր Հիթլէր :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

հրաւիրէ կարգ մը կէտերու վրայ·— Ա) Թունուզեան իշխանութիւնները դիտեցին – մով, կիներ եւ երախաներ խառնած են բանակին եւ Ազգային Պահակախումբին, որոնք Ֆրանսացիներուն վրայ յարձակեցան : Այդ է քաղաքային զոհեր պատուհասուած պատճառը : Բ) Ֆրանսան հրամանատարութիւնը, արդարեւ, հրահանգ տուած էր օդային ուժին որ չմիջամտէ բնակուած շրջաններուն մէջ : Ծովակալ Ամման ոչ նափալմ ուժերը ունէր, ոչ ալ Պէ· 26 : Գ) Մեր առաջարկ – պահական խնամքներու առաջարկները մերժուեցան Թունուզցիներու կողմէ : Ակէ զատ, Ֆրանսացիները կը ծանրա – նան իրենց հպատակներու (բոլորն ալ քաղաքային) ձերբակալութեան վրայ :

× Թունուզի մէջ Շարլ տը Կոլ փողոց այսուհետեւ պիտի կոչուի «Սահմանա – քար 233 — Նատոր» :

Ծանօթ է որ 233 թիւ Սահմանաքարը կը խորհրդանշէ Թունուզցիներուն սա – հարական պահանջները իսկ Նատորը այն շրջանն է որ, Պիզերթի մօտ, գրաւուած է, Ֆրանսական ուժերու կողմէ :

× Արաբական Լիկան դռնփակ նիստ մը եւաք խտօրէն քննադատեց Ֆրանսական «յարձակումը» եւ որոշեց «զինամբեր եւ զինուորներով օգնել Թունուզիայի » , Թունուզցի պատուիրակը Թաիէպ Էլ Սահպանի յայտարարած էր թէ Թունուզեան ինքնինքը պատերազմի մէջ կը նկատէ Ֆրանսայի հետ :

× Անգլիոյ արդարութեան նախարարը եբրեսփոխանական ժողովին առջեւ յայտարարեց թէ Պիզերթ կարեւոր է Արեւմուտքի պաշտպանութեան համար :

× Խորհ· Միութեան հանրապետու – թեան Նախագահը Պրէժնեվ յայտարարեց թէ Թունուզիայի վրայ Ֆրանսական « յարձակումը » լուրջ վտանգ մըն է համաշխարհային խաղաղութեան համար :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼՈՆՏՈՆ ժամանած է Մ· Նահանգնե – րու պաշտպանութեան նախարարը՝ Մաք– Նամարա եւ անմիջական տեսակցութիւն ունեցած է Անգլիոյ պաշտպանութեան նախարար՝ Ուաթքինսընի հետ, Պերլինի ապահովութեան համար ձեռք առնուելիք միջոցներուն շուրջ : Նախապէս , Փարիզի մէջ, Մաքնամարա տեսակցեցաւ Ատլանտեան Ուխտի զինուորական ուժերու ընդհանուր հրամանատար՝ զօրավար Նորսթատի հետ :

ՀՌՈՄԷն կը հաղորդեն թէ նախագահ Ջանֆանի Մ· Միութիւն պիտի այցելէ Օգոստոս 2էն 5 :

ԻՐԱՔԵԱՆ պաշտօնական շրջանակնե – րուն համաձայն Քուվէյթի էմիրը տա – րեկան քառասուն միլիոն տինարի հա – տուցում խոստացած է Պաղտատի, եթէ այս վերջինը հրաժարի հողային իր պահանջներէն :

ԿԱՀԱՐԻՆ Հավանա հասաւ, ուր, ըն – դունուեցաւ Ֆիտել Քաստրոյի կողմէ : Խորհրդային Տիեզերաշնացը պիտի մասնակցի «Յուլիս 26»ի յեղափոխական շարժման տարեդարձին :

ՄՈՋԵԼԻ նահանջը ու յատկապէս Մէս քաղաքը դատերաբեմը եղան արիւնահեղ կռիւներու եւ սպանութիւններու, երբ մահմետականներ եւ Ֆրանսայի վայրագումներ «իրարու հաշիւ մաքրեցին» : Կռիւները սկսան երբ մահմետականներ կրակ բացին սրճարանի մը մէջ նստած վայրագումներու վրայ, այս վերջիններն ու օդնութեան եկած ուրիշ վայրագումներ փողոց իջան ու սկսան կռիւները : Վերջին լուրերուն համաձայն հինգ հոգի սպան – նուած եւ քառասուն հոգի վիրաւորուած են : Կարգը հաստատելու համար խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են :

ԿՐՈՄԻԲՕ յայտարարած է Դաշնակ – ցային Գերմանիոյ Մոսկուայի դեսպա – նին, թէ որոշած են ստորագրել հաշտու–

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Քանի մը օրէն կը վերջանայ ծանօթ վիպագիր Ստեփան Զօրեանի պատմական վէպը, «ՀԱՅՈՑ ԲԵՐԴԸ», զոր մեր ընթերցողները այնքան հետաքրքրութեամբ կարդացին : Եւ վաղը կը սկսինք հրատարակել ԱՐՄԻՆ ՇԻՏԱՆԵԱՆի չատ յայտնի ժողովրդական – յեղափոխական վէպը՝

ԹԻԱԳՄՐՏԸ

խորագրով , որուն նիւթը կը կազմէ 1895ին յաջորդող հայկական եւ մասնաւորաբար Վանի զէպքերը , պատմուած արեւմտահայ կենդանի լեզուով :

Առանց մանրամասնութիւններու մէջ մտնելու, վստահ ենք որ մեր ընթերցողները հետ է հետ պիտի հետեւին բոլոր դրուագներուն ,ուր պիտի յայտնուին վըրէժխնդրական գործողութիւններ , խոր – հրզաւոր անցուդարձեր եւ որոնց բոլորին դերակատարն է յեղափոխական մը, ՎԱՆԱԿԱՆ անունով , յաճախ նաեւ ծպտուած , եւ որ իր կեանքին նպատակ ընտրած է ազատագրել տառապանքի որջերուն մէջ առեւանգուած երիտասարդ հայուհիներ, դուրսի կեանքէն եւ ամէն յարաբերութիւններէ զրկուած :

Բաֆֆիական չունչով եւ հետաքրքրութեամբ գրուած Արմէն Շիտանեանի վէպերու չարքին կը պատկանին նաեւ Վանեանցը եւ Աւազակապետը, նոյն միջավայրէն առնուած , ժողովրդական տիպարներով, ինչպէս նաեւ վտանգաւոր չատ մը դէպքերու կուգան իրենց դոր – ծակցութիւնը միացնել Քիւրտ ցեղապետները :Պակաս չեն նաեւ հայ դաւաճաններ, որոնք եւս կը գտնեն իրենց արժանի պատիժը , երբ նուիրական դատի չոյնները կը կատարեն իրենց փրկարար գերը :

Մ· Պ·

ՄԵՐ ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Ամբագրատուն այցելեցին՝

1·— Ընկ· Վահէ Օշական (Պէյրութէն), որ արձակուրդը պիտի անցընէ Լոնտոն :

2·— Պ· Անդրանիկ Երամեան (Պէյրութէն), որ չրջապտյութիւն մը կատարեց Եւրոպայի մէջ :

3·— Պ· Քիւրտեան (Վիէննա), որ չրջապտյտ մը կը կատարէ Ֆրանսայի մէջ :

4·— Պ· Հայկազեան , Եգիպտոսի մեր ընկերներէն, որ արձակուրդը պիտի անցընէ Ֆրանսայի մէջ :

5·— Տիկին Շամիրամ Ալան (Ամերիկայէն) որ Հայաստանէն կը վերադառնայ :

ՎԱՂԸ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Թեան դաշնագիր մը Արեւելեան Գերմանիոյ հետ եւ Արեւմուտքի հակառակութիւնը «ոչ մէկ արժէք ունի» : Խորհրդային արտաքին նախարարը ըսած է նաեւ, թէ հաշտութեան դաշնագրի ստորագրումէն ետք «պատրաստ ենք զինուորական ուժեր կեդրոնացնելու էլպային երկայնքին, ցոյց տալու համար որ զօրավիզ կը կանգնինք Արեւելեան Գերմանիոյ , յետոյ, կը տեսնենք թէ ինչ կ'ընեն ձեր բարեկամները » :

Իրաք որոշեց չմասնակցիլ Արաբական Լիկայի այն նիստերուն, որուն ներկայ պիտի ըլլայ Քուվէյթի պատուիրակը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ՄԱՍՆԱՅ ՄԷՋ

—o—

ՄՈՒՇ.— Ամերիկայի Հայոց Ազգային Միութեան Արեւելեան Նահանգներու Շրջանային Ժողովը, որ տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր 27-ին եւ 28-ին, Նիւ Եորքի մէջ, ներկայացուցած էր 150 պատուիրակներ, որոնք կը ներկայացնէին Միութեան 15 մասնաճիւղերը։ Ժողովին ներկայ էին նաեւ Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան անդամներ՝ Տ. Տ. Գէորգ Ա. Ծ. Վրդ. Գալուստեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Յովսէփեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Սարգիսեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Ներսոյեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Տէր-Մկրտչեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Տէր-Յակոբեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Տէր-Յովհաննիսեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Տէր-Ստեփանեան, Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ծ. Վրդ. Տէր-Վարդ

ՀԱՄԱՐՁԱԿ ՖՈՏՈՔԼԸ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ԱՀԵՂ

ՎԱՀԱԳՆ ՂԱՍՊԱՐՅԱՆԻ

— Ո՛չ ոք կարող էր ենթադրել, որ այդ ֆոտոքլը ինձ համար այդքան մեծ նշանակություն կունենա, — ասաց Վահագնը, ձեռքը տանելով ճակատին, ասես ուզում էր հիշել ինչ-որ մի բան: — Ես ինքս էլ չէի կարող պատկերացնել, որ այդ ֆոտոքլը ինձ համար կդառնա ամենաթանկ հուշը, որ ես կունենամ իմ կյանքում: Ես ուզում էի ֆոտոքլ ունենալ, որպեսզի ինձ հետ միշտ պահեի իմ ծննդավայրի հողի մի փոքրիկ կտորը, որ ես ինձ հետ տանեի այն վայրերը, որտեղ ես մանկությունս եմ անցկացրել, որ ես միշտ ինձ հետ տանեի իմ հայրենի Սևանի ջրերի մի կաթիլը

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ
ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան։ Այդ իսկ պատճառով թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով։

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը։

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն։ Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն։ Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիկ տարեշրջանը (1961)։

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.
Ֆրանսա.— *Ամսական* 7 Ն. Ֆ.
Արտասահման 10 Ն. Ֆ.։

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՃՇԴՈՒՄ

Աղք. Ընկերակցութիւնը կը յայտարարէ թէ Յուլիս 18ի «Յառաջ» մէջ երեւցած նուիրատուութեանց ցանկին վրայ՝ Տիկին Կարապետ Յակոբեանի տեղ պէտք է կարդալ Տիկին Ժագլին Լեւոն Զարգավաթճեան որ երեսուն Ն. Ֆ. նուիրած է փոխան ծաղկեպսակի ողբացեալ Օր. Տիրուհի Անդրանիկեանի մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Վասպուրականի Հայր. Միութեան կեդր. վարչութիւնս հոգեհանգիստի առթիւ շնորհակալութեամբ ստացած է.— Պ. Պ. Արծրունի եւ Կարպիս Զրբաշեանէ, Մկրտիչեան եղբայրներէ, Օր. Րօզէթա Օհանեանէ՝ 50ական Ն. Ֆ.։ Վ. Պանտիկեանէ, ԼեւոնՍապունճեանէ, Յով. Հացագործեանէ եւ Հրաչեան Յովհաննէսեանէ քսանական Ն. Ֆ.։ Փարիզէն Հրաչեան եղբայրներէ հարիւր Ն. Ֆ., Ա. Հիւսեանէ, Սիմէօն Աւտոյեանէ, Լ. Բէգլարեանէ, Վ. Աւիկեանէ, Տ. Շալճեանէ 10ական Ն. Ֆ.։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի 1961 – 1962 *տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան։*

Վարժարանին նպատակն է պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով եւ հայեցի դաստիարակութիւնով օժտուած Հայուհիներ։ Ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.

Ա) Ֆրանսականը, *որ տառացի կերպով կը հետեւի պետական լիսէներու արդիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին, անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով կը պատրաստէ* պոըվէի եւ պագալորէայի։

Բ) Հայկականը, *որ կ'օժտէ սաներուն հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնքի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ։*

Հեռաձայն 927 – 01,72

Աշակերտուհիներ կ'ընդունին 8 տարեկանէն սկսեալ, մանրամասնութեան համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան.—

1, Bld. du Nord, LE RAINCY (S. et O.)

FOURRURES
Roger YOPIAN
PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION
84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —
Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն։

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապռի ծառախիտ անտառին մէջ։

ՊԱՏՈՒՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԻՔԹՈՐ ՍԱՎԻՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝

Ընկերներ ՌՈԺԷ ԼԵՌՏԱ, ՏԻԳՐԱՆ ԹԱԴՈՍԵԱՆ, ՀԱՄՕ ՆԱՃԱՐԵԱՆ։

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր.—
Հ. Նաճարեան, Վ. Ճառայեան, Սեդա Թիւթէլեան, Զարեհ Գասեան, Ժընըվիէվ Արմաղանեան, Գակվէճեան։

Հայկական տոհմիկ պարեր Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ։

Պուլի մրցում (պուլերը միասին բերել)։

Ճոխ պիւֆէ, շամփուրով խորոված։

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքարը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռոթոնտի *առջեւէն։*

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքա*ռով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով։*

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին։

×

Խաւասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթօքառ մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7.30ին Փլաս տ'Էքսէն, *ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն։ Վերադարձ իրիկուան ժամը 20ին։ Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի* (ֆօբօ Ռեֆս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), *Ա. Պետրոսեան մսավաճառ* 22 Րիւ տէ Փըթիթ Մառի *եւ գրավաճառ Պ. Ծերեկեանէ* 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն։

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմակերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն կողմէ։

30 Յուլիս, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Կապիյեռնի *որձարանին զովասուն ու գեղատեսիլ պարտէզին մէջ։*

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

Գեղարուեստական բաժին ու հաճելի անակնկալներ։

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու աղանդեր – ներ։ Մատչելի գիներով։

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հայութիւնը։

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով։

Օթօքարը առաւօտ Փլաս Կիշառէն *կը մեկնի ժամը ճիշդ 10ին։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։ Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահով է։*

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի Կրընոպլի մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէին, մասնակցութեամբ Լանսէի Մուրատ խումբի եւ Րընաժի Գէորգ Չաւուշ խումբի։

Այս Կիրակի ամբողջ օրը Շաթօ տը Պօրըկարի *ծառաստանին մէջ։ Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայկական սալեր։*

Ճոխ պիւֆէ։

Օթօքարը կը մեկնի սովորական վայրէն, սովորական ժամերուն։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ
ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին։ Խաղադաշտ եւ լոգանք։ Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ։

ՕՐԱԿԱՆ 9.50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն – 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 – 8, 17 Րիւ Պլէօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ։
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ։
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն։
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի։
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ։
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան։

ԿԱՐԵՒՈՐ
Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Վերջին կարգադրութիւններուն համար, Փարիզեան շրջանի այն բանակողները, որոնք պիտի երթան հաւաքական տոմսով (պիյէ քոլէքթիֆ), *պարտին ներկայանալ այս Ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, 17 Րիւ Պլէօ։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱԽԱՐԲ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. անդամական տարեվերջի ժողովը այս Կիրակի առաւօտ, 7 Պուլվ. տ'Աթէն, Պար տիւ Կլոպի *սրահը։ Օրակարգ.— Ա) Կեդր. վարչութեան շրջաբերականի ընթերցում։ Բ) Դաշտահանդէսի հաշուետուութիւն։ Գ) Պատգամաւորներու ընտրութիւն։*

Ընթացիկ հարցեր.— Վարչութիւնը կը խնդրէ իր բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ տարեվերջի այս կարեւոր ժողովին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Եթովպիայէն Տիկին Վարդուհի Պիլէմճեան կը փնտռէ իր զարմիկները՝ Յարութիւն Պիլէմճեան եւ Յովհաննէս Պիլէմճեան։ Այս վերջինին հօրը անունը՝ Մանուկ, մօրը անունը՝ Մաքրուհի (բնիկ Այնթապցի)։ Տեղեկացնել Տիկին Պիլէմճեանի։

P. O. B. 174
ADDIS-ABABA (Ethiopie)

JACQUES TORANIAN
Agent Immobilier
Assureur Conseil.
Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր
իր գրասենեակը
RIVE GAUCHE IMMOBILIER
42, Bld. Arago — Tél. : POR. 03-94
կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ
ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (ֆօ-փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար
Expertise Gratuite
Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար
Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie
— PRIX ETUDIES —
Tous risques assurés

Հ. Յ. Դ.

Հ. Յ. Դ. ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ Կ. Կոմիտէն, ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Ուս. Միութեան բոլոր անդամները, այս Չորեքշաբթի ժամը 20.30ին, Մշակոյթի Տան Շ. Միսաքեան սրահը։

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ, ժամը 20.30ին, 101, Ավընիւ տը Սաքսի *սրճարանի ներքնասրահը։*

Communiqué
Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.
LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.
Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.
S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25, Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԴԷՊԻ
ԵՐԵՒԱՆ
Երեք շաբաթը անգամ մը
ՆԱՒՈՎ
ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ
Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով լեռադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել
13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ
Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով
Բ. կարգ 3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ 2506 Ն. Ֆ.
ՁԵՂՉ *խմբովին ճամբորդողներուն։*
ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ Գ. կարգի ճամբորդներուն։
Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով։
Մեր գրասենեակը կը ղրկէ նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով։
ԴԻՄԵԼ՝
ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE
ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար· 50 Ն· Ֆ· Վեցամսեայ՝ 27 Ն· Ֆ·

Արտասահման՝ Տար· 60 Ն· Ֆ· Հատը՝ 0·25 Ն· Ֆ·

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒԼԻՍ

JEUDI 27 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9162 — 37EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4963

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՊԵՐԼԻՆԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

Երկրորդ աշխարհամարտէն ամէնէն առաջ տուժողն եղաւ Գերմանիա, որ, ինչպէս 1914ի պատերազմին, սկիզբէ տարիներու մեծ յաղթանակներէն վերջ չափազանց պարտութեան ենթարկուեցաւ։

Այս անգամ յաղթական դաշնակիցները առանձին անհնազանդութեան։ Պատերազմը ախտադրեցին գերմանական հողին վրայ եւ քարուքանդ ըրին գլխաւոր քաղաքները։ Մահապատիժի ենթարկեցին Հիթլէրը։ Գործակիցները։ Կրճատեցին սահմանները՝ Լեհաստանի եւ Ռուր։ Միութիւնը կցելով Արեւելեան Փրուսիան, Տանցիկը, Քոմերանիոյ եւ Սիլեզիոյ մէկ մասը, մինչեւ Օտէր – Նայսէ գիծը։

1949ին երկու մասի բաժնուեցաւ Գերմանիա։ Մայիս ութին արեւմտեան մասը դարձաւ Դաշնակցային Հանրապետութիւն։ Տարածութիւնը 245·000 քառ· քիլոմէթր, 53 միլիոն բնակչութեամբ, մայրաքաղաքը Պոն՝ Հռենոսի վրայ։

Նոյն տարուան Հոկտ· 7ին արեւելեան մասը հռչակուեցաւ «Ժողովրդավարական Հանրապետութիւն», հովանաւորու – թեամբ Ռուրհրդային Միութեան։ Տարածութիւնը 107·000 քառ· քիլ·, 16·213·000 բնակչութեամբ։ Մայրաքաղաքը՝ արեւելեան Պերլին, 1·140·000 բնակիչ։

1945 Յուլիսին Փոցտամի մէջ վճռուեցաւ Պերլինի ճակատագիրը։ Արեւմտեան մասը՝ 481 քառ· քիլ· տարածութեամբ եւ 2·223·000 բնակչութեամբ՝ ենթար – կուած է Դաշնակցային Գերմանիոյ։ Ամերիկա, Անգլիա եւ Ֆրանսա իրենց զօրքերն ունին արեւմտեան Պերլինի մէջ։

Աշխարհագրականօրէն Պերլին կը գտնուի արեւելեան Գերմանիոյ սահմանին մէջ եւ կը կազմէ «կղզի» մը։ Դաշնակցային Գերմանիայէն հոն երթալու համար պէտք է անցնիլ խորհրդային գօտիէն ենթակայ հողամասէն, ինչ որ յաճախ անպատեհութիւններ եւ վէճեր կը առիթէ։

1948 – 49ին բոլշեւիկները պաշարման ենթարկեցին արեւմտեան Պերլինը։ Դաշնակիցները պարտաւորուեցան «օդային կամուրջ»ի մը միջոցաւ պարենաւորել ներին մայրաքաղաքը։

Տարիներէ ի վեր արեւելեան Գերմա – նիան արեւմտեան Պերլին կ'ապաստա – նին տարաբաղդ քաղաքացիներ, դժգոհ՝ պետող տիրող համայնավարական վար – չաձեւէն։ Վերջին մէկ ամսուան ընթաց – քին 30·000 Գերմանիներ ապաստանած են հոն։

Քէնըմիի հետ վիէննայի մէջ հանդի – պումէն վերջ յոյսեր կային, որ Ռուսաստան պիտի դիմէ քաղաքականութեան պիտի նուաճէ, ապացոյցը տալու համար իր «խաղաղասիրական» նպատակներուն եւ հաճախեցուքեան »։

Հնարաւորութիւնը կատարեալ է հի – մա։ Կրեմլինի մենաշէրը աւելի քան երբէք յարձակողական դիրք է բռնած եւ պատերազմով կը սպառնայ դաշնակից – ներուն։

Մոսկուայի Զինուորական Ակադեմիա – յի ղեկավարներուն առջեւ Յուլիս 7ին իր արտասանած ճառին մէջ Ռուսաստան յայտարարեց, որ խորհրդային կառավարութիւնը ընթացիկ տարուան զինուորական ծախքերուն վրայ պիտի գումարէ 144 միլիոն րուբլիի յաւելում։ Ընդհանուր ծախքը կատարած է Ռուսի 1961ի «ռազմական կարիքներուն» համար ընդունուած 12 միլիոն րուբլիի։

Ակնարկութիւնը կը վերաբերի նաեւ բանակը։ Նոյնիսկ զօրացնէ նաեւ բանակը։ Զինադադարի ուժի մէջ դրուած է ըստ ծրագրի որոշուած թիւերու արձակումը։

Ռուսական տրամաբանական կը սպառնայ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԻԶԵՐԹ

ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՄԻՇՏ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ

ԼԻԻԿՐԷՆԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Պուրկիպա աւելի քան երբեք ինքզին – քէն ելած ճառ մը խօսեցաւ առջի առտու։ Ինչպէս կ'երեւի, Պուրկիպա դոհ չէ ցարդ եղած կարդադրութիւններէն եւ կ'ուզէ անպայման որ աշխարհ Պիղերթով զբաղի եւ դիրք ճշդէ Ֆրանսայի դէմ։

150 լրագրողներ հաւաքուած էին լսելու համար Թունուզիայի նախագահը, որ յայտնեց նաեւ թէ կրկին դիմած է Ապահովութեան Խորհուրդին, նկատի առնելով որ Ֆրանսա չի յարգեր արուած որոշումները։ Բացատրեց թէ ինչո՞ւ Պիղերթի Ֆրանսացի հրամանատարը եւ Թունուզի կառավարիչը չեհանուեցան։ Անշուշտ յանցանքը Ֆրանսացինուն է որ այդ տեսակցութեան ընթացքին կ'ուզէին ոչ թէ զօրքին պարպումին մասին խօսիլ, այլ՝ տարբեր կարդադրութիւններու մասին «այսինքն զրաւման վարչակարգին մասին։ Հոս է թիւրիմացութիւնը »։

« Աշխարհի երեսին կ'ուզեմ ըսել որ այս կացութիւնը չի կրնար չարունակ – ուիլ, դէմ է Ապահովութեան Խորհուրդի որոշումին, դէմ է միջազգային օրէնքին, դէմ է մարդկանց իրաւունքին, կրնայ, եթէ չարունակուի, յանդիլ կռիւներու վերսկսումին»։ Եւ Պուրկիպա չարունակած է ։— « Պայքարը կը չարունակուի։ Աշխարհի առջեւ ցոյց տրուեցաւ թէ Թունուզի ժողովուրդը կը մերժէ ընդունիլ Ֆրանսական զինուորական գրաւումը »։

Յատկանշական է դիտել որ այս ճառին մէջ, Պուրկիպա չեշտեց թէ Թունուզիա կամաւորներ կ'ուղէ միայն «խորհրդանշական ձեւով»։ «Թիւը չէ կարեւորը։ Հարցը դիմադրելուն մէջ է»։ Այս ձեւով Պուրկիպա կը հասկցնէ թէ չատ կողմնակից չէ կամաւորներու։ Իր եզրակացութեան մէջ, Պուրկիպա կոչ ըրաւ « քոյր երկիրներուն» որոնք Ֆրանսական կայաններուն վրայ որ յարձակին այդ կայաններուն վրայ եւ քշեն Ֆրանսացիները։

Այս ամբողջին դիմաց, Համբրչոլ կը լռէ։

×

Լիւկրէնի մէջ, 17րդ նիստը բացուեցաւ առջի օր եւ կը թուի թէ համաձայնութիւն դոյացած է կարդ մը հարցերուն չուրջ, գլխաւորաբար աշխատանքի ձեւի։ Ար – դարեւ, Ֆրանսական պատուիրակութեան բանբերը, թիպօ յայտարարեց ։— «Ներկայ խօսակիցներու միջեւ համաձայնու – թիւն դոյացաւ ժողովին աշխատանքները վարելու եղանակին չուրջ։ Պելքասէմ Քրիմ սկզբունքով համաձայնեցաւ Ժոքսի առաջարկներուն »։ Ինչ որ կը նշանակէ, ինչպէս դրած էինք, թէ հինգ յանձնա – խումբեր պիտի նշանակուին որոնք պիտի չարունակեն աշխատանքները մինչեւ յա –

մինչեւ տարեվերջ անկատ հաշտութիւն

կնքել արեւելեան Գերմանիոյ հետ, որուն պիտի կցէ նաեւ արեւմտեան Պերլինը, ինչ որ ալ պատահի։

Այս կացութեան առջեւ ստիպողական միջոցներ ձեռք կ'առնեն դաշնակիցները, գործակցութեամբ Ատլանտեան Ուխտի անդամ պետութեանց, պատրաստ դանելու համար ամէն պատահականութեան դէմ։

Պաղ պատերազմը սկսած է տաքնալու նշաններ ցոյց տալ։

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Անգլիական սթերլինը արժեզրկուելու վտանգին տակ է եւ ասոր առաջքը առնելու համար՝ Սելվին Լօյտ, Անգլիոյ եմտական նախարարը նոր տուրքեր սահմանեց։ Մխս կողմէ պիտի սղեն ծխախոտներու, գարեջուրի, Ուիսքիի ինչպէս նաեւ վառելանիւթին գիները։

Մոնթեիիտիոճի մէջ բացուեցաւ Լատին Ամերիկայի ազատ չուկայի չրջանակին խորհրդաժողովը։ Մաս կը կազմեն հարաւային Ամերիկայի գրեթէ բոլոր երկիրները։

Պրազիլ դիւանագիտական յարաբերութիւններ պիտի հաստատէ ի մօտոյ, Ս. Միութեան հետ։ Այս իմաստով հրահանգներ տուած է նախագահ Քուատրոս իր արտաքին նախարարին։

Նահագահ նասր հրամանագրով մը ճշդեց անձ գլուխ հողային սեփականութեան իրաւունքները՝ հարիւր ֆետտան։ Մէկ ֆետտանը կը համապատասխանէ 0·42 հեկտարի։

Թրքական իշխանութիւնները ձերբակալեցին «Նոր Թուրքիա» կուսակցութեան 15 անդամներ, որովհետեւ խախտած են Սեպտեմբեր 10էն առաջ քաղաքական քարոզչութիւն ընելու արգելքը։

Ֆրանսացի բանակներու նախարարը՝ Մեսմեր Լոնտոնի մէջ տեսակցեցաւ Անգլիոյ պաշտպանութեան նախարարին հետ։

Մոսկուացի երիտասարդական մի – ջազգային համաժողովարին Խրուչչեւ յայտարարեց, թէ «Արեւմուտքի մէջ որոշ պետական դէմքեր կ'ուզեն պատերազմի մղել մարդկութիւնը։ « Բայց, աւելցուցած է խորհրդային վարչապետը, աշխարհի ժողովուրդները ի վիճակի են ներկայիս զսպելու խենթերը »։

Անգլիացի աշխատաւորական 14 ե – րեսփոխաններ առաջարկեցին Նիւ Եորքէն Պերլին փոխադրել Մ.Ա.Կի կեդրոնատեղին ու այս ձեւով «Մ.Ա.Կ կողմէ կառավարուած միջազգային հողամաս» դարձնել Պերլինը։

Հ.Ա.Բ.Ա.Խ. Քորէացի ժողովուրդը « վերադաստիարակելու» ծրագիրը մը մէջտեղ դրուեցաւ։ 3000 դիւղացիներ պիտի դաստիարակուին ու իրենց կարգին պիտի դաստիրակեն 9000 երիտասարդ աշխատաւորները։ Մխս կողմէ վարչապետը անհրաժեշտ դտաւ Մ. Նահանգներու օ – ժանդակութիւնը իր երկրին։

Սենեկալ խզեց իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Փորթուկալի հետ, իբրեւ հետեւանք Սենեկալի եւ փորթուկալեան կինէի սահմանային կացութեան։

Փորթուկալ չընդունիր որ Մ.Ա.Կի քննիչ յանձնախումբ մը Անկոլա երթայ։

ջորդ լիակատար նիստը։

Ալժ· Ազատ· ճակատի բանբերը տարբեր ձեւով ներկայացուց կացութիւնը եւ յայտնեց թէ Ֆրանսան է որ համաձայնած է Պելքասէմ Քրիմի առաջարկներուն եւ երկրորդական կարեւորութիւն մը տալ յանձնախումբերու աշխատանքներուն։

ՏԽՐՈՒՆԻ· — ՄԻՀՐԴԱՏ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ

Լոս Անճըլըսի մէջ, խոր ծերութեան մէջ, մեռած է Միհրդատ Տիգրանեան, բնիկ Իզմիթցի։ Մանօթ էր իրրեւ բարերար։ Շինած է Քարէն Եփփէ ճեմարանի դիւերօթիկներու յատուկ չէնքը, բազմիցս օգնած է Սուրիոյ եւ Լիբանանի կթոտեալներուն եւ առանձին զուրգուրանք ցոյց տուած հայ ուսուցիչներու հանդէպ։

Ցուղարկաւորութիւնը կատարուած է Շաբաթ օր։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔԵՆԸՏԻԻ ՃԱՌԸ

—o—

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ

ՊԻՏԻ ԱՒԵԼՆԱՆ

« Եթէ խաղաղութիւն կ'ուզես պատե – րազմ պատրաստէ՛ » ըսուած է եւ պէտք է յուսալ որ այս նշանաբանէն առաջնորդուած կը գործեն Խրուչչեւ եւ Քենըտի։ Արդարեւ խորհրդային ղեկավարէն հաք, Միացեալ Նահանգներու նախագահը, չորս հազար բառերէ բաղկացած ճառի մը մէջ, յայտնեց թէ ինչ միջոցներ ձեռք առած է զօրացնելու համար ամերիկեան ուժերը։

Շեչտելով հանդերձ, թէ Մ. Նահանդները միշտ պատրաստ են բանակցելու Պերլինի չուրջ, նախագահ Քենըտի ամերիկացի ժողովուրդին ուղղուած իր առջի օրուան ճառին մէջ թուեց ձեռք առնուելիք միջոցները, դիմագրաւելու համար Պերլինի խորհրդային ոտնձգութիւնները։

— 3·247·000 տոլարի, այսինքն մօտ 15 միլիառ Ն· Ֆ·ի յատկեալ վարկ մը պիտի պահանջէ Ամերիկայի խորհրդարանէն, յատկացնելու համար զինուորական նպատակներու։

— Մ· Նահանդներու զինուորականներուն թիւը 873·000էն պիտի բարձրացնէ մօտ մէկ միլիոնի, այլ խօսքով 250·000 պահեստի զինուորներ զօրակոչի պիտի կանչուին։

Քենըտի աւելցուց թէ խորհրդարանին պիտի առաջարկէ որ 29·000 հոգի աւելնայ ծովային բանակի մէջ եւ 62·000 օդային։

Այս առթիւ հաւանական դատաւ տուքերու յաւելումը, մասամբ թեթեւցնելու համար պիւտճէին մէջ դոյանալիք բացը։

Նախագահը իր ճառի ընթացքին յայտարարեց, թէ «քաղաքի մը ազատութիւնը խնդրոյ առարկայ չի կրնար դառնալ»։ Վերջապէս կոչ ուղղեց Ամերիկայի դաշնակիցներուն, որպէսզի իրենք իրենց կարգին պաշտպանութեան համապատասխան խոստ միջոցներ ձեռք առնեն։

Նախագահ Քենըտիի ճառը մեծ տպաւորութիւն ձգեց թէ Ամերիկայի հանրային կարծիքին վրայ եւ թէ ընդհանրապէս արեւմուտքի մէջ։ Ճառէն անմիջապէս ետք դեմոկրատ եւ հանրապետական երեսփոխաններ համաձայն գտնուեցան Քենըտիի առաջարկներուն եւ ծրագիրներուն։

Աւընաուըր, մեկնաբանելով Քենըտիի ճառը դիտել տուաւ, թէ այլեւս չի հաւատար որ Պերլինի տագնապը ծանր հանգամանք մը ստանայ, բան մը, որուն կը հաւատար քանի մը ամիս առաջ։

« Միայն համաձայն կրնամ ըլլալ Քենըտիի տուած ազդանշանին՝ զօրացնել ազատ աշխարհը, յայտարարեց դաշնակցային Գերմանիոյ վարչապետը, ի միջի այլոց։ Աւընաուըրի կարծիքով ազատ աշխարհը ի վիճակի պիտի չըլլար դէմ դնելու խորհրդային սպառնալիքին, եթէ երբեք Ամերիկա չհամաձայնէր արեւմուտքի ղեկավարութիւնը։ «Ուղինկթընի վճռականութեան վրայ, հաւանական է որ Պերլինի տագնապը մեղմանայ, ու որոշ ջղագրգռութենէ ետք, սկսի խոհեմ բանակցութեանց չրջանը »։

Կը մնայ վստահ ըլլալ, ինչպէս դիտել կուտան արեւմտեանները, որ Ամերիկայի վճռականութիւնը կը նշանակէ՝ Արեւմուտքի վճռականութիւնը։

ԱՅՍՕՐ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԱՐՄԷՆ ՇԻՏԱՆԵԱՆԻ

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐԸ

ՀԱՅՐԱՊԱՏԿԵՐ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐԻ ՆԿԱՐՉԻ

Ծաղիկ բերած հիասքանչ մանուկներ
Ուրախությունից փայլփլում են նրանց աչքերը։
Ծաղիկներ տանում են սուրբ Ծննդավայրի նկարչի մոտ
Եվ նկարչի ձեռքի տակ ծաղիկները դառնում են
Ավելի գեղեցիկ, ավելի հոտավետ։
Ծաղիկներ բերած մանուկները
Ուրախությունից փայլփլում են նրանց աչքերը։
Ծաղիկներ տանում են սուրբ Ծննդավայրի նկարչի մոտ
Եվ նկարչի ձեռքի տակ ծաղիկները դառնում են
Ավելի գեղեցիկ, ավելի հոտավետ։

Ծաղիկ բերած հիասքանչ մանուկներ

ՄԱՐԴԸ ՀՈՂԱՏԱՐ Է

(ԱՀԱ ՅԵՂՈՒՓԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԸ)

Գ Ր Ե Ց

ՍԱՍՈՒՆՑԻ ԴԱՎԹ

Ա Ս Ղ Ա Ն

— Մեռա՛ս մեկուկես, իմ, իմիտ բարով... Հապա ես ինչ անեմ... Հիմա ես ինչ ասեմ մորս, որ ես ինչ ասեմ... Ա՛խ, ես ինչ դժբախտ եմ... Ես ինչ ան

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ
ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան: Այդ իսկ պատճառով Թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւննե-րով :

Յառաջ *միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը:*

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն: Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն : Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիկ տարեշրջանը (1961) :

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.

Ֆրանսա.— *Ամսական* 7 Ն. Ֆ.

Արտասահման 10 Ն. Ֆ.:

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պուլվար Օտտոյի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ Կրօն. Ընկերակցութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները .—

Հանգուցեալ Նահապետ Ղազարեանի մահուան առթիւ Տէր եւ Տիկին Կ. Գավազեան փոխան ծաղկեպսակի եկեղեցւոյս, Ֆ. Կ. Խաչին եւ Աղքատախնամին տասնական Ն. Ֆ., Պ. Ս. Խողիկեան 5 Ն. Ֆ. եկեղեցւոյ :

Տէր եւ Տիկին Ա. Մուրատեան եկեղեցւոյ պայծառութեան տասը Ն. Ֆ., Տիկին Ժողովարարեան իր քրոջը Թոռնիկի մկրտութեան առթիւ եկեղեցիին պայծառութեան եւ Ֆ. Կ. Խաչին տասնական Ն. Ֆ.: Տէր եւ Տիկին Ա. Պետրոսեան իրենց Թոռնիկի մկրտութեան առթիւ եկեղեցիին պայծառութեան եւ Ֆ. Կ. Խաչին տասնական Ն. Ֆ.: Հանգուցեալ Արշակ Պօղոսեանի մահուան քառասունքի առթիւ Տէր եւ Տիկին Ե. Մինդոհեան 20 Ն. Ֆ.:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԴԷՊԻ
ԵՐԵՒԱՆ

Երեք շաբաթը անգամ մը
ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ
Երթուդարձի գիներն են, կերակուրով վերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել
13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն:

ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 *քիլօ՝ Բ. կարգի եւ* 100 *քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:*

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
48, Rue de la République
Tél.: 20.47.22
MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղ
7, Rue Auber, 7
Tél : RIC. 63-69
PARIS (9e)

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ :

ՊԱՏՈՒՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԻՔԹՈՐ ՍԱՎԻՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝

Ընկերներ ՌՈԺԷ ԼԵՌՍԱ, ՏԻԳՐԱՆ ԹԱԴՈՅԵԱՆ, ՀԱՄՕ ՆԱՃԱՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր .—
Հ. Նաճարեան, Վ. Ճառայեան, Սեդա Թիւթէլեան, Զարեհ Գասեան, Ժըրըրվիէվ Արմաղանեան, Գաhվէճեան :

Հայկական տոհմիկ պարեր Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ :
Պուլի մրցում (պուլերը միասին բերել) :

Ճոխ պիւֆէ, շամփուրով խորոված :

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքարը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռոքոնտի *առջեւէն:*

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքա-*ռով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով :*

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին :

×

Խանասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթօքար մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7·30ին Փլաս տ'Էքսէն, *ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն: Վերադարձ իրիկուան ժամը 20ին : Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի* (Փօ-բօ Ռեֆս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), *Ա. Պետրոսեան մսավաճառ* 22 Րիւ տէ Փըթիթ Մառի *եւ գրավաճառ Պ. Ծերիկեանէ* 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն :

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմակերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն կողմէ :

30 *Յուլիս, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ,* Կապիյեռնի *սրճարանին զովասուն ու գեղատեսիլ պարտէզին մէջ :*

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

Գեղարուեստական բաժին ու հաճելի անակնկալներ :

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու աղանդեր-ներ : Մատչելի գիներով :

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հայութիւնը :

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով :

Օթօքարը առաւօտ Փլաս Կիշառէն *կը մեկնի ժամը ճիշդ 10ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահով է :*

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի Կրընոպլի մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէին, մասնակցութեամբ Լանսէի Մուրատ խումբի եւ Րընաժի Գէորգ Չաւուշ խումբի :

Այս Կիրակի ամբողջ օրը Շաթօ տը Պօբըկարի *ծառաստանին մէջ: Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայկական սալեր:*
Ճոխ պիւֆէ :
Օթօքարը կը մեկնի սովորական վայրէն, սովորական ժամերուն :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ
ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 31
AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղաղաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ :

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն - 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 - 8, 17 Րիւ Պլէօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—
ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:
ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:
ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:
ՏԷՍԻՆ.— Լիւլէճեան, 16 Րիւ Քոլի :
ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ :
ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան :

ԿԱՐԵՒՈՐ
Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Վերջին կարգադրութիւններուն համար, Փարիզեան շրջանի այն բանակողները, որոնք պիտի երթան հաւաքական տոմսով (պիյէ քոլէքթիֆ), *պարտին ներկայանալ այս Ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 8·30ին,* 17 Րիւ Պլէօ :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը յայտարարէ թէ այս Կիրակի առաւօտ, ժամը 8·30ին, պատարագ պիտի մատուցուի տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ : Կը պատարագէ Արիս Ա. բեղայ Շիրվանեան եւ կը քարոզէ Լեւոն Աբեղայ Աբէլեան: (Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց միաբանութենէն) :

Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը, ներկայ գտնուիլ այս արարողութեան :

ՀԱՅ ԸՆՏԱՅԱՐԱՆ
ԼԸ ՓԷՔ

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
1961 – 1962
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (ֆուր քլասիք) :

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանութեան համար դիմել գրաւոր կամ հեռաձայնով տեսչութեան :

École Apostolique Arménienne
3, Av. de Grandchmp
LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

Հ. Յ. Դ.
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ, ժամը 20·30ին, 101, Ավընիւ տը Սաքսի *սրճարանի ներքնասրահը :*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱԽԱՐԲ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. անդամական տարեվերջի ժողովը այս Կիրակի առաւօտ, 7 Պուլվ. տ'Աթէն, Պար տիւ Կլոպ *սրահը: Օրակարգ .— Ա) Կեդր. վարչութեան շրջաբերականի ընթերցում : Բ) Դաշտահանդէսի հաշուետուութիւն : Գ) Պատգամաւորներու ընտրութիւն :*

Ընթացիկ հարցեր.— Վարչութիւնը կը խնդրէ իր բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ տարեվերջի այս կարեւոր ժողովին :

ՅԱՐԱԼԷԶՆԵՐՈՒ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԳՐԵՑ ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

Ա. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆ 7 Ն. Ֆ.
Դիմել՝ ՅԱՌԱՋին

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷՔ, ԶԱՐԴԱՐԷՔ եւ ՆԵՐԿԷՔ

ԹՈՒՄԱՅԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e
Tél. : ARC 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes
Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne
Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող եւ ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք *եւ* վինիլիք *պատրաստութիւններու : Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր ամէն տեսակ* լինոլէոմ *եւ* փլասթիք :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS. RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

ՀԱՅՐԱՏԱՐԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ՈՒՐԲԱԹ 28 ՅՈՒԼԻՍ // VENDREDI 28 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9163 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17Ր ԴՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4964

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՔՈՒՎԷՅԹ ԵՒ ՊԻԶԵՐԹ

Մինչ Արեւմուտքի մէջ դաշնակիցները ժամադրած Խորհրդային Միութեան սպառնական դիրքէն՝ միջոցներ կ'որոնեն զօրացնելու ազատ աշխարհի պաշտպանութիւնը, Թիւնը, խռովայոյզ վիճակ կը տիրէ ա-ռեւելեան կողմն աշխարհի :

Քուվէյթ, Իրաք, Իրան, Եգիպտոս եւ վերջապէս Պիզերթ մէջազգային դիւա-նագիտութեան օրակարգին վրայ անցան վերջին օրերս :

Բոլոր այս հարցերուն մէջ կարեւոր դեր մը կը խաղայ Արաբական Լիկան, որ իսկապէս կը ծնուեցաւ 1945ին՝ երկրորդ աշ-խարհամարտի վաղորդայնին Եգիպտոսի մէջ, նախաձեռնութեամբ Անգլիոյ, որ կ'ուզէր վերադրաւել իր երբեմնի դե-րակատար դիրքը իսլամական աշխարհին մէջ :

Խախտ տարօրինակ մէկ խաղով, Լի-կան ամէնէն աւելի Թշնամական դիրք է բռնած իր հիմնադիր պետութեան դէմ, որ ստիպուած եղաւ իր դիրքերը ե-ղիպտոսէն մինչեւ Իրաք, Հնդկաստան ու Փաքիստան :

Քուվէյթի խնդրին մէջ Իրաքէն զատ պարտուեցաւ նաեւ Անգլիա :

Յուլիս 21ին իշխանապետութիւնը 2ի դէմ 8 ձայնով ընդունուեցաւ իբրեւ հա-սարակօր անդամ Արաբական Լիկային : Նախագահ քուվէյթեցին Իրաք եւ եմէն միայն :

Այս առթիւ ընդունուած բանաձեւը կ'ըսէ Քուվէյթի· կառավարութիւնը չպիտի կ'ստանէ պահանջել անգլ· զօրքին քաշուիլը իշխանապետութեան հողամա-սէն :

Իրաք չպիտի կ'ըլլայ ուժի չդիմել Քուվէյթը իրեն կցելու համար :

Լիկան այժմէն իր հաւանութիւնը կու-տայ՝ եթէ Քուվէյթ ուզէ միանալ կամ դաշնակցիլ Լիկայի անդամ որեւէ պե-տութեան հետ :

Արաբական երկիրները զործնապէս պի-տի աջակցին Քուվէյթի՝ իր անկախու-թիւնը պահպանելու համար :

Անգլիական զօրքերու քաշուելէն վերջ արաբական երկիրներու զինուորները կը տեղաւորուին իշխանապետութեան պաշտ-պանութիւնը :

Լիկայի բանաձեւի քուէարկութենէն վերջ Իրաքի պատուիրակները յուզարա-կան ձեւով հեռացան ժողովասրահէն : Բայց մինչ Իրաք քէն կ'ընէր Արաբա-կան Լիկային, Թունուզ կը վերադառնար անոր ծոցը, երեք տարի անկէ հեռու մը — նաեւ վերջ, — Նասը — Պուրկիպա հա-մաքարութեան պատճառաւ :

Պիզերթի խնդիրն է, որ Թունուզը ըս-տիպեց դիմելու Լիկայի օգնութեան : Արաբական երկիրները մոռնալով իրենց ներքին վէճերը, այժմ միացեալ ճակատ են կազմած Ֆրանսայի դէմ : Ի-րարու հետ մրցումի ելած են կամաւո-րական զօրագունդեր ղրկելու համար Թունուզ : Ընդհանուր զայրոյթ առաջ եկած է իսլամական աշխարհին մէջ : Զօրագունդին, պաղտատէն եւ Եգիպտո-սէն կարեւոր դէմքեր կամաւոր արձանա-գրուած են, ինչպէս Զորդանանի սպայա-կոյտի պետը Զօր· Մաճալի եւ Իրաքի արտաքին նախարար Հաչիմ Ճավատ :

Արաբական Լիկան Յուլիս 25ի իր նիս-տին մէջ որոշած է ամբողջական պջակ – տութիւն ընծայել Թունուզի՝ «Ֆրանսա – ի դէմ իր պայքարին մէջ» : Սակայն մեր-ձաւոր Արեւելքի ազգերէն ոչ մէկ ալ պատրաստ է Ֆրանսայի հետ տնտեսական յարաբերու-թիւնները խզելու մասին :

Քաղաքական առաքելութիւն մը պիտի ղրկուի Գահիրէէն Պիզերթ՝ Թունուզի վերաբերութիւնները խնամելու եւ բնակչութեան տրամադրութիւնները չափելու համար :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՄԲՐՇՈՒԼՏ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ

ԸՆԴԷ· ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԸ ԴԺԳՈՀ Է ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ

Մակի ընդհ· քարտուղարը դժգոհ է Ֆրանսայէն եւ այդ ուղղութեամբ ալ նամակ մը ղրկած է Ֆրանսական կառա-վարութեան : Առջի օր, արդարեւ, Տակ Համբըշոլտ ուղեց Պիզերթ երթալ եւ չատ զարմացաւ երբ Ֆրանսական իշխանու-թիւնները կեցուցին իր կառքը եւ զայն խուզարկեցին ինչպէս պիտի ընէին ոեւէ մահկանացուի համար : Ֆրանսացի վայ-րաշրջիկները լաւ մը զննեցին ընդհ· քար-տուղարին կառքին ծանրուծուռը, ապա ձգեցին որ Համբըշոլտ երթալիք տեղը երթայ : Հոն ալ սակայն, այս պզտլարիւն հիւսիսայինը ուրիշ անակնկալ մը ունե-ցաւ, Ֆրանսացի ծովակալը՝ Ամման դին-քը չընդունեցաւ :

Ֆրանսական կառավարութեան տեսա-կէտը չատ պարզ է այս հարցին մէջ : Տակ Համբըշոլտ ոչ մէկ առաքելութիւն ստացած էր Ապահովութեան Խորհուրդէն Թունուզ երթալու, ինք, անձնապէս պա-տասխանեց Պուրկիպայի դիմումին եւ իր ներկայութիւնը միայն անհատական հան-դամանք ունի : Ֆրանսացիները նաեւ այն տպաւորութիւնն ունին որ Համբըշոլտ իւրացուցած է Թունուզեան տեսակէտ-ները :

Համբըշոլտ իր կարգին նամակով մը դիտել տուած է Փարիզի կառավարու-թեան, որ իր կարծիքով Ապահովութեան Խորհուրդի բանաձեւը չէ գործադրուած Ֆրանսայի կողմէ : Համբըշոլտ կը չեչտէ դլխաւորաբար թէ Ֆրանսական ուժերը չեն քաշուած իրենց նախկին տեղերը ին-պէս կ'որոշէր Ապահովութեան Խորհուր-դը : Համբըշոլտ չատ ցաւ զգացած է այս կացութենէն եւ փափաք կը յայտնէ որ օր առաջ կարգադրուի, բարելաւելու համար կացութիւնը :

Ասոր լ պատասխան, արտաքին նա-խարար Քուվ տը Միւրվիլ, ընդհ· քար-տուղարին ուշադրութեան կը յանձնէ որ անոր ըսածները «կը թուին պարզել Թու-նուզեան կառավարութեան տեսակէտնե-րը» : Ֆրանսայի արտաքին նախարարը դիտել կուտայ նաեւ թէ Ապահովութեան Խորհուրդին որոշումը ուրիչ բան չէր ե-թէ ոչ Ֆրանսայի իսկ տեսակէտը որ ա-ռաջին օրէն իսկ զինադուլի կոչ ըրած էր : Քուվ տը Միւրվիլ այս նամակին կցած է յուշագիր մը զոր Ֆրանսա կ'ուզէ հրա-պարակել եւ որ լայն դիծերու մէջ կը պարզէ Պիզերթի կացութիւնը :

Նշենք նաեւ թէ Մակի ընդհանուր քար-տուղարին «հասկցուցած են» թէ Նիւ Եորք վերադարձի իր ճամբուն վրայ, Փարիզ հանդիպելը հեռու է բաղձալի ըլ-լալէ :

Բոլորը համակարծիք կը մնան սակայն մէկ կէտի չուրջ այն է որ Հապիպ Պուր-

---

Արաբական երկիրներու կողմէ տեսակ մը «ճիհատ» է որ կը յայտարարուի Ֆր-անսայի դէմ, մինչ Պուրկիպա կը կրկ-նապատկէ իր ճիգերը՝ Պիզերթի խնդիրը միջազգային հարց դարձնելու համար :

Մակի Ապահովութեան Խորհուրդին մօտ յաջողութիւն գտած չըլլալով, այժմ կը ջանայ ընդհանուր ժողովի օրակար-գին վրայ դնել տալ հարցը, զօրավիգ ու-նենալով արաբական երկիրներն ու Խոր-հրդային Միութիւնը : Ու կը սպառնայ ի հարկին զէնքի դիմել կրկին, քալալեր-ուած այս վերջիններէն :

Քուվէյթէն եաք Պիզերթն է, որ հիմա կը սպառնայ աշխարհի խաղաղութեան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԱՍՏԱՍ ՄԻԿՈՅԵԱՆ ձափոն պիտի այցելէ Օգոստոս 15ին եւ Թոքիայի մէջ բացումը պիտի կատարէ խորհրդային ա-ռեւտրական տօնավաճառին : 1917էն ի վեր առաջին անդամն է որ խորհրդային պետական դէմք մը ձափոն կ'երթայ : Կ'ըսուի նաեւ թէ կակարին պիտի ընկե-րանայ Միկոյեանի :

ԹԵՒՍԱՍի մէջ 120 դեմոկրատներ յայ-տարարեցին թէ այսուհետեւ պիտի յա-րին հանրապետական կուսակցութեան :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դաշնակցային հանրապե-տութիւնը ընդունեցաւ չորսուկէս միլիոն մարք հատուցում վճարել իտալացի հըր-եայ համայնքներուն որոնք վնասներ կը-րած են նացիներէն :

ԱՅԽՄԱՆԻ դատավարութիւնը յետա-ձգուեցաւ Օգոստ· 3ին : Կը մնան միայն դատախազին ամբաստանագիրը եւ պաշտպանողականները : Առջի օր Այխման որ կը խօսէր իրրեւ վկայ յայտնեց թէ Հրեաներու դէմ իր ոճիրը չի տարբերիր այն ոճիրէն զոր ամերիկացի օդանաւոր-դը զործեց երբ հիւլէական ռումբ մը նե-տեց Հիրոշիմայի վրայ : Իրենք միայն զործադրող եղած են եւ պատասխանա-տու չեն :

ԽՐՈՒՇՉեԻ եւ Պրեժնեւ յայտարարե-ցին թէ Քուպա միշտ կրնայ վստահիլ խորհրդային եղբայրական օգնութեան վրայ :

ՊԱՂՏԱՏԻ մէջ մամուլին ներկայաց-ուեցան երեք բրիտանացի զինուորներ, ո-րոնք զերի բռնուած են, Քուվէյթի սահ-մանապլուխին վրայ :

ՓԱՐԻԶԻ մէջ, Զորեքշաբթիէն հինդ-շաբթի զիշերը փլասթիճ բազմաթիւ ռումբեր պայթեցան նիւթական մեծ վը-նասներ պատճառելով : Վիրաւորուեցաւ նաեւ երեսփոխանի մը կինը :

ՔԵՆԸՏԻ խորհրդարանին դիմեց իրա-զործելու համար ծրագիրները զորսպար-զեց առջի օրուան իր ճառի ընթացքին : Իր կարգին պաշտպանութեան նախարա-րը՝ Մաքնամարա պարզեց ծրագրին նը-պատակը՝ «փութով կազմել զինուորա-կան ուժ մը, որ պատրաստ ըլլայ զէմ զնելու համայնավար բոլոր յարձակում-ներուն, բոլոր ճակատներուն վրայ » : Ինչպէս կը սպասուէր Մոսկուա վրդոված է Քենըտիի ճառէն «Լսելի ըրաւ զէնքե-րու ճայնը» կը չեշտեն խորհրդային թեր-թերը : Արեւմուտքը սակայն զոհ է : Լոն-տոն հրապարակեց պաշտօնական զեկոյց մը, ուր յստակ կ'ըսուի, թէ լիուլի հա-մաձայն է նախագահ Քենըտիի տեսա-կէտներուն : Պրանտ, Արեւմտեան Պերլինի քաղաքապետը իր կարգին չատ զոհ է նախագահին ճառէն, այնքան, որ «չնոր-հակալութիւն, պարոն Քենըտի » յայտա-րարեց պաշտօնական զեկոյցով մը :

կիպա, մեծապէս վնասեց իր իսկ մէջ տեղ ղրած «պուրկիպականութեան » որ ծանօթ է իրրեւ դիւանագիտական,ճկուն եւ պաղարիւն քաղաքականութիւն մը : Եւ նոյն ատեն, Թունուզիայի նախագահը կորնդուց մեծ Մաղրէպի պարադլուխը ըլլալու իր երազը :

× Զօր· տը Կոլ չնորհաւորեց զեր–ծո-վակալ Ամմանը եւ իր դոհունակութիւնը յայտնեց անոր բռնած ընթացքին համար :

× 28 Ֆրանսացիներ որոնք արտաք-սուած էին Թունուզիայէն եւ Ֆրանսա հասան, ծեծ կերած են իրենց մեկնելէն առաջ : 45 նոր զաղթականներ Մարսէյլ հասան :

× Զորեքշաբթի օրուան նախարարաց խորհուրդին ընթացքին, որ չորս ժամ տեւեց, խօսուած է Պիզերթի, Ալժերիոյ, Պերլինի եւ ցորենի զինին մասին : Պի-զերթի մասին, Թեոնուար զեկոյց մը կարդաց ուր կը պարզուին զէպքերը եւ Ֆրանսական իշխանութենէն բռնած դիր-քը :

ՖՐԱՆՔԵԻԹՈՒՆՈՒԶԵԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԵՏՆԻ ՎՐԱՅ

Պիղերթի զէպքերը առիթ տուին որ մամուլը անդրադառնայ Թունուզիայի եւ Ֆրանսայի առեւտրական յարաբերու-թեանց : Ցիշենք նախ թէ երկրին 4միլիոն բնակիչներուն մէջ կան 50էն 60·000 Ֆր-անսացիներ, մինչ ասոնց թիւը 170·000 էր հոգատարութեան ժամանակ :

Ներկայիս Թունուզիա ապրողները զըլ-խաւորաբար թեհնիսիէններ, fատրեր, առեւտրականներ եւ երկրագործներ են : Մօտաւոր գնահատութեան մը համաձայն Ֆրանսական անհատական դրամագլուխ-ները կը հասնին երեք միլիառ նոր Ֆրան-քի, հաւասարապէս բաժնուած հանքերու (Ֆոսֆաթ) ճարտարարուեստի, երկրա-գործութեան եւ բնակարանային շինու-թեանց միջեւ : Ֆրանսացիներուն ցարդ պատկանող 500·000 հեկտարին վրայ հա-րիւր հազարը պիտի յանձնուի կառավա-րութեան չատ խեղճ դինով :

Քարիւղի Ֆրանքեւթոնուզեան ընկե-րութիւն մը կայ, Սերեփիթ (դրամագլու-խին 23·87 առ հարիւրը Թունուզեան է), որուն հետազօտութեան արտօնութիւնը 37·000 քառակուսի քլլոմեթրի տարա-ծութեան համար է, Թունուզի հարաւը :

Միւս կողմէ էճելէի սահարական չըր-ջանին պարպումի օլէոտիւքը կապէսի ծոցը կը հասնի, Սքխռա ուր պահեստի հաստատութիւններ եւ արուեստական նաւահանգիստ մը ստեղծուած են : Քա-զաք մըն ալ կը չինուի տեղւոյս վրայ տեղաւորելու համար պաշտօնէութիւնը : Այս տարի արտադրութիւնը իր մէկուն Թոնի պէտք է հասնի, արտադրութեան ընդհանուր կարելիութիւնը 17 միլիոն Թոն է եւ կրնայ օդտագործուիլ քանի մը տարիէն :

Շինութեան օդտագործումը, մէկէն ըլլա-լով այն դումարները որոնք յանձնուած են Թունուզեան իշխանութեանց իրրեւ հատուցում, 1961ին կը հասնի 125 մի-լիոն Ն· Ֆ·ի :

1959էն լ վեր Ֆրնաքեւթոնուզեան մաքսային միութեան վարչակարգը ջըն-ջուած է բայց զայն փոխարինող առեւ-տրական պայմանագիրը փոխադարձ նա-խընտրութեանց լայն բաժին մը կ'ապա-հովէ եւ ֆրանսական մեծ օժանդակու-թիւն մը կարծր ցորենի եւ զինիի զնումին համար : Արտադրութիւններ որոնք մի-այն Ֆրանսական սակով վճարուած են, եւ զղալապէս բարձր են միջազգային սակերէն :

Վերջին տարիներուն, Ֆրանսա Թու-նուզեան արտածումներուն մէկ երրորդը կը զնէր (կարեւորութեան կարգով՝ ձէթ, ֆոսֆաթ, զինի, ախորժաբեր ըմ-պելի, ցորեն, երկաթեղէն) եւ Թունու-զիայի կը հայթայթէր անոր պէտքերուն վաճառուն առ հարիւրը :

Վերջին հինդ ամիսներուն, Ֆրանսա 28 միլիոն նոր Ֆրանքի ապրանք արտածած է դէպի Թունուզիա եւ ստացած 16 մի-լիոնի : Ի նպաստ Ֆրանսայի անհաւասա-րակշռութիւնը մնայուն է :

Միացեալ Նահանգները, սակայն, քա-նի մը տարիէ ի վեր կը նպաստեն Թու-նուզեան հաշիւներու հաւասարակշռու-մին, ինչպէս այն բոլոր երկիրներուն ո-րոնք զարգացման մէջ են : Այս օժանդա-կութիւնը քանի մը տասնեակ միլիոն տո-լարի կը հասնի :

Զուտ թեհնիհ մարզին մէջ, Ֆրանսայի ելմտական օժանդակութիւնը համեստ է, կը հասնի տարեկան հինդ միլիոն Ն·Ֆ·ի :

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

—o—

ՄՄԲ.— Գրեցիւք թէ բազմաթիւ ուղեւորներ կարդացուեցան ի պատիւ կաթողիկոսին կազմակերպուած ընդունելութեանց, հանդիպումներու եւ հացկերոյթներու ընթացքին, Պոլսոյ մէջ : Եւ ամէն անգամ՝ պատասխան մը : Պէտք է խոստովանիլ թէ ժամանակը պիտի պակսէր՝ որպէսզի կուտ կապէին հոգեշահ խօսքերը, բայց եւ այնպէս կաթողիկոսը գիտցաւ կուտ դնել հրաժեշտի խօսքին մէջ, տեղեկութիւն տալով էջմիածինի մասին. —

Մեկնելէ առաջ կ'ուզենք փոքրիկ քանի մը յիշատակներ թողուլ : Անոնք բերուած են Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն, այնտեղ ալ պատրաստուած մեր վանքի արհեստաւորներուն կողմէ :

Նախ այս արծաթեայ ափսէն, որուն վրայ քանդակուած է Ս. Էջմիածնայ տաճարը, չուրջը հայկական զարդաքանդակներով : Կ'ուզեմ ասիկա թողուլ իբրեւ յիշատակ ձեր Պատրիարքարանին : Ձեռաց խաչ մը Սերովբէ Սրբազանին : Խաչ Սրբազանին տուած եմ արդէն, չկարծէք որ կը մոռնամ : Ձեռաց խաչ մը Շնորհք Սրբազնին : Ձեռաց խաչ մը կ'ուզեմ տալ փոխանորդ քահանայ հօրը եւ մեր երկու սիրելի վարդապետներուն :

Վարձքերնիդ կատար : Եւ այժմ հրաժեշտի պահը, բաժանումի պահը :

Մի քանի օրէն կը մեկնինք դէպի Էջմիածին : Պէտք է անկեղծութեամբ ըսեմ թէ այս 15 օրերու ընթացքին այնքան նոր յուզումներու եւ նոր ապրումներու մէջ էինք եւ այնքան կեդրոնացած այստեղի կեանքին վրայ եւ այնքան զբաղեալ առաւօտուընէ մինչեւ գիշեր, որ պահ մը կարծէք — թող ներէ Աստուած ինձ — պահ մը կարծէք Էջմիածինը մոռցանք : Բայց միայն պահ մը : Նոյն անկեղծութեամբ ըսեմ թէ երէկ, ինչպէս այսօր ակամայ արդէն Էջմիածինը կաթօծնալ : Ոչ միայն որովհետեւ Կաթողիկոս եմ — այդ ալ կայ անշուշտ —, բայց գիտէք արդէն՝ վեց տարի է այնտեղ կ'ապրիմ եւ վստահ եղէք որ Ռումանիան լրիւ մոռցած եմ եւ քնաւ չեմ յիշեր, թէեւ հոն ծնած եւ հոն մեծցած եմ, շատ սիրած եմ ռումէն երկիրը եւ ժողովուրդը եւ կը սիրեմ , եւ երախտապարտ եմ այդ երկրին, բայց այնքան կլանուած եմ Էջմիածնի մէջ մեր գործերով, այնքան սիրտս, հոգիս կ'ապրի մեր հոգեւոր կեանքը՝ որ ամբողջապէս հոգեկան հնարաւորութիւնը չունիմ զգացումները կամ հին յիշատակները խառնելու իմ ներկայ կեանքիս հետ :

Էջմիածինը, արտաքինէն, դուրսէն դիտուած, իբրեւ չէնք, առաջին անգամ դիտողի մը համար, բացառիկ տպաւորութիւն մը չի թողուր : Ուրիշ բան է՝ երբ մանաւանդ ճարտարապետ է դիտողը, որ կը հիանայ առաջին վայրկեանէն ճարտարապետական այս կառոյցին վրայ : Բայց մենք ոչ մասնագէտներս, նոյնիսկ Հայ ալ ըլլանք , ուրիշ բան որ կը յուզուինք Էջմիածնի զգաւորականով, բայց եւ այնպէս ինքը չինութիւնը , առաջին րոպէին , մասնաւոր տպաւորութիւն մը չի ձգեր : Մարմար, քար, մուխ գոյներով, ծանր սլաքիկ գմբէթներով անշուշտ , սակայն երբ ժամանակը կ'ուժգնի հետզհետէ կը տես նես այդ հազարմեայ ծանր քարերուն մէջ եւ անոնց վրայ ինչ որ անբացատրելի, ինչ որ անուն չունեցող խորհուրդ մը, որ հոգիիդ կը խօսի եւ կը զբաղէ քեզ : Մենք, գոնէ ես իմ մասին խօսեցայ, կախարդուած եմ այդ զարաւոր հնութեան, պատմութեան սրբութեան առջեւ եւ մեր բոլոր կեանքի օրերը , ժամերը, մեր բոլոր աղօթքները եւ աշխատանքները նուիրուած են Ս. Էջմիածնի վերաչինութեան, զօրացման եւ անոր փառքին :

Ընդհանուր խօսքերը մէկ կողմ թողլով, կ'ուզէի ձեզի քանի մը խօսքով ճըշդրիտ տուեալներ տալ մեր գործնական կեանքէն :

Էջմիածինը այսօր բաւական լուրջ հաստատութիւն մըն է, կազմակերպչական տեսակէտով, վարչատնտեսական տեսակէտով : Ունինք մօտ չորս միլիոն րուբլիի տարեկան պիւտճէ, 150 հազար տուքեր : Մենք այդ պիւտճէն ներքին եկամուտներով կը փակենք 60 տոկոսի չափով միայն : Մնացածը կը փակուի արտասահմանի մեր եկեղեցիներու եկամուտներէն կամ նուիրատուութիւններէն, եւ նիւթապէս բաւական լաւ վիճակի մէջ ենք : Բացի ասկէ, մենք Էջմիածնի մէջ ձեռնարկած ենք նաեւ կարգ մը պատմական նշանակութիւն ունեցող տաճարներու եւ եկեղեցիներու վերանորոգման, որոնք սակայն այս պիւտճէէն դուրս կը գտնուին եւ որոնք մասնաւոր նուիրատուութիւններով կ'իրականանան, սկսելով Մայր Տաճարէն , որուն ծախքերը կը հոգայ Կիւլպէնկեան հիմնարկութիւնը, համաձայն հանգուցեալ Կիւլպէնկեանի կտակին՝ որ այս նպատակին համար չորս հարիւր հազար տոլար տրամադրած է եւ կէսէն աւելին արդէն ստացած ենք : Միւս տաճարները, օրինակ՝ Հռիփսիմէի տաճարին համար Միլանոյէն Հիւսիսեան եւ Մանուկեան կը հոգան ծախքերը : Օշականի Ս. Մեսրոպի եկեղեցին նորէն Միլանոյէն Ղազարոս եան եղբայրները, Հալէպէն Գալէնտէր եան Սուրէն ստանձնեց Շողակաթի վերանորոգումը լրիւ : Գեղարդայ վանքի վերանորոգումը. Պոսթընէն Զօր. Սարգիս Զարդարեան կը հոգայ : Խոր Վիրապին Ֆրանսայի թեմը եւ այլն :

Մենք կը հաւատանք թէ Աստուծոյ օգնութեամբ, եւ մեր այնտեղի իշխանութեանց բարեացակամութեամբ , փառք Աստուծոյ եւ մեր հաւատացեալ ժողովուրդին, վուրդի եկեղեցասիրութեամբ եւ առատաձեռնութեամբ, պիտի կարենանք մեր բոլոր ծրագիրները քայլ առ քայլ դուրս ծաղրել :

Ես չեմ ուզեր աւելի երկարել, այսքանը միայն ուզեցի յայտնել ընդգծել այն համոզումով որ ձեզ կ'ուրախացնեն այս բարի լուրերը որովհետեւ ամէն տեղ մենք նոյն եկեղեցին ենք, Հայց. Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին եւ մեր հաւատացեալ ժողովուրդը, ուր ալ որ գտնուի եւ ամէն տեղ, համաձայն տեղական պայմաններուն եւ համաձայն տեղական օրէնքներուն եւ այդ օրէնքներու սահմաններուն մէջ, աշխատելով ամէն մէկս մեր տեղը, ինչպէս դուք այստեղ, տեղական իշխանութեանց բարեացակամութեամբ , կարողանանք մեր կեանքի նաւը յառաջ տանիլ, մեր Եկեղեցւոյ կեանքի նաւը յառաջ տանիլ եւ առաւել զօրացնել, ի փառս Աստուծոյ եւ ի փառս հայ հաւատացեալ ժողովուրդին :

Վերջացնելէ առաջ կ'ուզէինք քանի մը տեղեկութիւններ տալ, եթէ ձեզ կը հետաքրքրեն, Ս. Էջմիածնայ մշակութային կեանքէն : Պիտի սահմանափակուինք միայն Էջմիածինով : Կարելի է խօսիլ երկու դծով : Նախ հոգեւոր ճեմարանը, որ անշուշտ կրթական օճախ մըն է եւ երկրորդ՝ տպարանը :

Հոգեւոր Վեհարանը համեստ դպրոց մըն է : Քիչ թիւով աշակերտներ արձանագրուեցան կամ եկան վերջին տարիներըը, կամ եկան եւ մենք յարմար չգտանք ու խորհուրդ տուինք որ ուրիչ մասնագիտութեան հետեւին :

Մեր ճեմարանը հոգեւոր ուսում տալով մեր սաներուն, լաւ կը սորվեցնէ մեր մայրենի լեզուն, յատկապէս գրաբարը, առաջին դասարանէն մինչեւ վերջին դասարանը ; յետոյ օտար լեզուներ , փիլիսոփայութիւն եւն . : Ուսուցչական կազմը բաւական որակեալ է, քանի մը հոգեւորականներէ զատ՝ Կաթողիկոսը ինքն ալ դաս կուտայ : Գրաբարի եւ պատմութեան դասերուն համար ունինք երեւանէն քանի մը մասնագէտներ : Լաւ ուժեր են եւ մեր սաները հայագիտական կրթութիւն կը ստանան : Ձեմ ըսեր թէ տակաւին նախանձելի վիճակի մը վրայ կը գտնուինք այդ տեսակէտէն, բայց կը ձգտինք ըլլալ եւ կը փափաքինք որ մեր շրջանաւարտները կրօն. ուսում ստանալով՝ ստանան նաեւ դիտական պաշար եւ բարոյապէս ալ դաստիարակուած զաւակները զառնան մեր եկեղեցիին եւ ապագայ սպասաւորները մեր Սուրբ Սեղանին :

Տպարանի մասին զլալով, դիտէք թէ անոր հիմնադիրը եղած է Սիմէոն Կաթողիկոս : Շինարար մեծ դէմք մը : Այս կերպով Հայաստանի առաջին տպարանը հիմնուած է Էջմիածնի մէջ : Շինած է նոյնպէս թուղթի գործարան մը, ինչպէս նաեւ առաջին էլեկտրականութիւնը սկսած է Էջմիածնէն :

Տպարանը դադրած էր գործել վերջին քառասուն տարիներու ընթացքին եւ մեքենաները ցրուած էին : Ահա մեր ընդունելութենէն ետք մտածեցինք նոր տպարան մը ունենալ եւ 150·000 տոլարի օժանդակութիւն մը եղաւ Ամերիկայէն եւ չարդիական՝ տպագրական մեքենաներ գնեցին եւ ուղարկեցին մեզի : Նախկին տպարանի չէնքը վերակառուցուեցաւ եւ յարկ մըն ալ բարձրացաւ : Եկան բոլոր մեքենաները եւ բարձրացած կ'ըլլան արդէն մինչեւ մեր վերադարձը : Հոկտեմբերին կը խորհիմ թէ տպարանը կը սկսի գործել : Հոկտեմբերի սկիզբը, մեր զաւակալութեան տարեդարձին, բացուիլ պիտի կատարենք նոր տպարանին : Մասնաւորապէս Նիւ Եորքէն, հրաւիրեցինք պիտի ունենանք եւ տօնական օրեր պիտի ըլլան այդ օրերը մեզի համար : Մայր Աթոռի տպարանին մէջ անշուշտ առաջին պիտի տպուին մեր գործերը, բայց տպարանը բաւական մեծ է : Նպատակները չատ առատաձեռն եղան : Կը խորհիմ տեւական կերպով աշխատցնել տպարանը եւ հոն տպել Հայագիտական գործերը :

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ՄԻՏՔԸ

—o—

Գրիգոր Զօհրապի ծննդեան հարիւրամեակն է :

Զօհրապ իր հուժկու տաղանդով, նոր մտածելակերպով եւ յառաջադէմ հայեացքներով անջնջելի հետք ձգած է հայ գրական միտքին եւ մշակոյթի պատմութեան էջերուն մէջ :

Եղած է 80ական թուականներու գրականն չարժման հիմնադիրներէն մին, եւ, առաջին իսկ օրէն զգացած է գրականութիւնը կեանքին մօտեցնելու անհրաժեշտութիւնը, գրականութիւնը կեանքին « անխարդախ հայելի»ն դարձնելու պահանջը :

Իր լայն հետաքրքրութիւններուն եւ բնածին ընդունակութիւններուն չնորհիւ՝ խոր կերպով կ'ուսումնասիրէ կեանքը եւ կը զննէ երեւոյթները ու կը յանդի նոր գաղափարներու, որոնք կը թելադրէին կեանքն ու գարգացման բարձր աստիճան նին հասած մարդկային միտքը : Այդ պատճառով ալ անոր գաղափարները եւ գրական ժառանգութիւնը հսկայ քայլ մըն է, որուն չնորհիւ հայկական միտքը հասաւ պատուաւոր եւ նախանձելի բարձրութեան մը :

Ասպարէզ գալով, Զօհրապ իր հետ կը բերէ նոր սեռեր, նոր մտածելակերպ , նոր ոճ, նոր լեզու :

Բազմապիսի է անոր գործունէութիւնը : Ներքաճաչակ եւ նրբամիտ գրող ըլլալէ զատ , Զօհրապ փայլուն իրաւագէտ փաստաբան էր, որ պատկառանք եւ ակնածանք կը սփռէր իր շրջապատին վրայ : Ճարտար լեզուով եւ պերճախօսութեամբ օժտուած հռետոր էր, իր մերկացումներ

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (236)

ՀԱՅՕՑ ԹԵՐԹԸ

—o—

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

—o—

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Այդ յանդգնութիւնը անակնկալ էր այնքան, որ Շապուհն առաջին ակնթարթին չփոթուեց ,ձեռն ակամայ տարաւ երեսը եւ ապա զոռաց կատարուածէ յանկարծակիի եկած զօրավարներին .

— Ձիս հանել անառակին... Ձիս հանել ...

Նրա զրահաւորը, սուսերակիր թիկնապահները վրայ թափուեցին ամէն կողմէ եւ բռնեցին Հայոց Թագուհու ձեռքերը : Ու այդպէս բռնած – կաչկանդած հեռացրին նրան իրենց արքայից ու տաքան ...

Մի փոքր տարածութիւն գնալով՝ Փառանձեմը սթափուեց եւ ասաց իրեն բռնողներին :

— Թողէք ինձ : Ես կարող եմ քայլել առանց ձեր օգնութեան :

Նրա ձայնը դեռ յուզումնալի էր եւ խրոխտ, եւ դա կարծես ազդեց : Շապուհի թիկնապահ սպաները թողին նրան , եւ նա այդ երկու սպայի հսկողութեամբ քայլեց քարքարոտ ճանապարհով : Այդ ժամանակ Եզնիկ իշխանը, որ հեռուներից ակնդէտ նայում էր, թէ ո՞ւր են տանում Թագուհուն, զղուշօրէն հետեւեց սարա – լանջով :

Ոլոր կեռմաններով լեռնային ուղին իջնում էր դէպի Արաքսը : Պարսիկները Հայոց Թագուհուն անարգելու համար , տանում էին նրան ոտքով եւ դիտմամբ արագ, որ տանջեն : Փոքր անց՝ նրանց ճանապարհն արդէն գնում էր անդնդա – հուն դեմի եզերքով : Փառանձեմը հե – ւում էր եւ չուշտ չուտ կանգ առնում՝ չունչ առնելու : Եւ մի տեղ էլ, երբ նա կանգ առաւ, չունչ քաշեց ու ասաց .

— Պարսից սպաներ, իմ զօրավարը զրեց ձեր արքայի կանանց եւ աղատ վե – րադարձրեց Տիզբոն : Ես ձեղնից այդպիսի բան չեմ խնդրում. բայց թոյլ տուէք մահից առաջ աղօթել այստեղ :

— Աղօթիր,— համաձայնեց սպաներից մէկը, որ ինքն եւս յոգնած լինելով ու – զում էր հանգստանալ :

Եւ Փառանձեմը անմիջապէս ծունկի ե – կաւ՝ երեսը դէպի անդունդը :

Պարսից սպաները մնացին նրա երկու կողմը, բայց երեսները դարձրին, որ չխանգարեն : Փառանձեմն աղօթում էր ինչ որ խօսքեր մրմնջալով , բայց մէկին նա ելաւ, թափ առաւ եւ... Պարսիկները միայն լսեցին :

— Հայոց Թագուհին ձեզ չի լինի պըր ...:

Սպաները զարմացած եւ նայեցին նոր սկընթաթին եւ տեսան, թէ ինչպէս պրի Թագուհին, թեւերը պարզած, վիթխարի սեւ թռչունի նման զահավիժեց անդունդը :

×

Իսկ ի՞նչ եղան Մուշեղ սպարապետը եւ Թագաժառանգ Պապը :

Բերդի անկումից եւ Փառանձեմի նահատակութիւնից երեք օր յետոյ Աբրահամ Հայոց գօրքերը, որոնք բունիք մտան Հայոց գօրքերը, որոնք առաջնորդում էին Մուշեղ սպարապետը եւ Թագաժառանգ Պապը : Թէեթե Գնդեցի յետոյ՝ պարսից բանակը խուճապուած հեռացաւ Արտագերսից, առանց կռուի բռնուելու :

Իսկ ի՞նչ եղաւ Հայոց բերդը :

Պարսիկները նահանջի ճանապարհին իրենց ողջ կատաղութիւնը թափեցին պատնէշների վրայ եւ աւերեցին այն նահատակ :

Եւ այդ օրուանից բերդաքաղաքը աւերակ ...

ՍՏԵՓԱՆ ԶՕՐԵԱՆ

(Վերջ)

ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՏՈՒԿ ԳՈՎԱԶԴԸ

(ԱՀԱ ՅԵՂՈՒՓԱԿԱՆ ԿԵՍԿԸ)

ԳՐՔԵ

ԱՐՄԵՆ ՀԱՏՈՒՆԵԱՆ

ՏԱՍՆԱՐԴԵՐՈՐԴ ՄԱՍ

— Մա՛մ :

— Ընկերնե՛ր ... այս պատճառը չեմ կարող ասել ձեզ : Հոգյ ունի՞ք :

— Ոչ, տա՛տ :

— Ուրեմն ես կ՚երթամ :

— Ո՞ւր կ՚երթաս, ախպե՛ր ջան :

— Ես կ՚երթամ այս գործերուն մէջ պիտի ըլլամ, տատ ջան : Ես կրնամ ձեզի համար օգտակար ըլլալ, ես գիտեմ ինչ պիտի ընեմ, ես գիտեմ ինչ է պետքը : Ես կրնամ ձեզի համար ապահովել ձեր ապրուստը, ես կրնամ ձեզի համար ապահովել ձեր ապագան, ես կրնամ ձեզի համար ապահովել ձեր ամբողջ կեանքը : Ես կրնամ ձեզի համար ապահովել ձեր ամբողջ կեանքը, որովհետև ես գիտեմ ինչ է պետքը : Ես գիտեմ ինչ է պետքը, որովհետև ես ալ քաղաքացի մըն եմ : Ես գիտեմ ինչ է պետքը, որովհետև ես ալ մարդ մըն եմ : Ես գիտեմ ինչ է պետքը, որովհետև ես ալ մարդ մըն եմ, որ կ՚ուզեմ ինչ-որ բան ընել ձեզի համար, որ կ՚ուզեմ ինչ-որ բան ընել ձեզի համար, որովհետև ես ալ մարդ մըն եմ

Տէր եւ Տիկին Աբրահամեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մելիքեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Սեդրակեան եւ զաւակը ցաւով կը ծանուցանեն իրենց քրոջ եւ մօր՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ՄԱՐԻ ԳԱԶԱԶԵԱՆԻ

մահը:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր Ուրբաթ ժամը 16·30ին, Ժուէնվիլի գերեզմանատունը:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան: Այդ իսկ պատճառով թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով:

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը:

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն: Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն: Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեշրջանը (1961):

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.

Ֆրանսա.— Ամսական 7 Ն. Ֆ.

Արտասահման 10 Ն. Ֆ.:

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՍԵՒՐ

1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ:

Իրենց զաւակները արձանագրել փափաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժարան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին: Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայականները:

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով.—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOORAT
26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)
Tél.: OBS. 18-28

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Նիսի Հ. Յ. Դ. Գէորգ Չաւուշ խումբին, հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին:

Կիրակի, Օգոստոս 6, ամբողջ օրը, Փլաթօ տիւ Մոն Պոռոն, Սիթ Անշանբէսի տեսարժան եւ ծառախիտ պարտէզներուն մէջ:

Անձրեւի պարագային, գեղեցիկ սրահ:

Կը նախագահէ Ընկ. ՇԱՀԱՆ ԶՕՏԵԱՆ:

Կը խօսի Ընկ. ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժին, Մարսէյլի Նոր Սերունդին կողմէ:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

1.— Մասնաւոր օթոքառ մը՝ Մարսէյլէն կը մեկնի առաւօտեան ժամը 9·30ին: Փլաս Մասենա կը հասնի՝ Քազինոյին առջեւ, եւ հոնկէ կ'երթայ Փլաթօ տիւ Մոնպրօն:

2.— Թէ էլ էնի տեւական եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն: Պուլվար Ժան-Ժօռէս, Սինեմա Քազինոյին առջեւէն առնել 13 թիւը: Առաւօտուն ժամը 8·30ին, 9·30ին, 10·30ին: Իսկ կէսօրէ ետք ամէն կէս ժամը անգամ մը:

3.— Առանձին ինքնաշարժով եկողները պէտք է առնեն միջին Քորնիշը եւ Քոլ տը Վիլֆրանշ չհասած, աջ դառնան եւ երթան մինչեւ Փլաթօ:

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն:

Յուլիս 30ին, Կիրակի ամբողջ օրը, Վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ:

ՊԱՏՈՒՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԻՔԹՈՐ ՍԱՎԻՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝

Ընկերներ ՌՈԺԷ ԼԵՌՏԱ, ՏԻԳՐԱՆ ԹԱԴՈՅԵԱՆ, ՀԱՄՕ ՆԱՃԱՐԵԱՆ:

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր.—

Հ. Նաճարեան, Վ. Ճառայեան, Սեդա Թիւթէլեան, Զարեհ Գասեան, Ժընըրվիէվ Արմաղանեան, Գաhվէճեան:

Հայկական տոհմիկ պարեր Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ:

Պուլի մրցում (պուլերը միասին բերել):

Ճոխ պիւֆէ, չամփուրով խորոված:

×

Խանասորի դաշտահանդէսին երթալու համար, օթօքառը Պոմոնէն կը մեկնի Կիրակի առաւօտ, Յուլիս 30ին, ժամը 8ին, Պառ Ռոթոնտի առջեւէն:

Բոլոր անոնք որ կը փափաքին օթօքառով մեկնիլ կրնան նախօրօք արձանագրուիլ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ, Յ. Նիկողոսեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Սերժ Սարգիսեան, երթեւեկի համար 4 Ն. Ֆ. վճարելով:

Խճողումի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի չսպասել վերջին վայրկեանին:

×

Խաւասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Հ. Յ. Դ. Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը դիւրութիւն տալու համար հանդէսին մասնակցիլ ուզող հայրենակիցներուն, օթոքառ մը վարձած է որ կը մեկնի Կիրակի առաւօտ ժամը 7·30ին Փլաս տ'էֆսէն, ընկ. Քէօսէեանի խանութին առջեւէն: Վերադարձ իրիկուան ժամը 20ին: Արդէն իսկ ապահովեցէք ձեր տոմսերը Քէօսէեանի (ֆոբօ Ռեֆս, 2 Րիւ Պեռնար տիւ Պուա), Ա. Պետրոսեան մսավաճառ 22 Րիւ տէ Փըթիթ Մառի եւ գրավաճառ Պ. Տերիկեանէ 13 Րիւ տէ Տոմինիքէն:

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑՕԹԵԱՑ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմակերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն կողմէ:

30 Յուլիս, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Կապիյեռնի սրճարանին զովասուն ու գեղատեսիլ պարտէզին մէջ:

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

Գեղարուեստական բաժին ու հաճելի անակնկալներ:

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու աղանդերներ: Մատչելի գիներով:

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հայութիւնը:

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

Օթոքառը առաւօտ Փլաս Կիշառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 10ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահով է:

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի Կրընոպլի մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէին, մասնակցութեամբ Լանսէի Մուրատ խումբի եւ Րընաժի Գէորգ Չաւուշ խումբի:

Այս Կիրակի ամբողջ օրը Շաթօ տը Պորըկարի ծառաստանին մէջ: Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայկական սալեր:

Ճոխ պիւֆէ:

Օթոքարը կը մեկնի սովորական վայրէն, սովորական ժամերուն:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐ

ՕԳՈՍՏՈՍ 1-31

AGDE (Hérault)

Միջերկրականի կապոյտ ջուրերու ափին: Խաղադաշտ եւ լոգանք: Խմբական պտոյտներ, դասախօսութիւններ եւ գեղարուեստական երեկոյթներ:

ՕՐԱԿԱՆ 9·50 Ն. Ֆ.

Արձանագրութեան համար դիմել՝ ամէն Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8էն - 10, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4 - 8, 17 Րիւ Պլէօ.

Գաւառը դիմել հետեւեալ հասցէներուն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Գազարեան Վուայաժանս, 31, Լա Քանըպիէռ:

ԼԻՈՆ.— Պէրպէրեան, 39 Րիւ Տիւնուառ:

ՎԱԼԱՆՍ.— Մաղաքեան, 14 Րիւ Ֆրանքլէն:

ՏԷՍԻՆ.— Լիպէճեան, 16 Րիւ Քոլի:

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Խրիմեան, 2 Րիւ Ռապըլէ:

ՆԻՍ.— Գաբրիէլեան, 19 Պուլվ. Մանեան:

ԿԱՐԵՒՈՐ

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Վերջին կարգադրութիւններուն համար, Փարիզեան շրջանի այն բանակողները, որոնք պիտի երթան հաւաքական տոմսով (պիյէ քոլէքթիֆ), պարտին ներկայանալ այս Ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 8·30ին, 17 Րիւ Պլէօ:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը յայտարարէ թէ այս Կիրակի առաւօտ, ժամը 8·30ին, պատարագ պիտի մատուցուի տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ: Կը պատարագէ Արիս Ա. բեղայ Շիրվանեան եւ կը քարոզէ Լեւոն Աբեղայ Աքէլեան: (Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց միաբանութենէն):

Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը, ներկայ գտնուիլ այս արարողութեան:

ՅԱՐԱԼԷԶՆԵՐՈՒ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՐԵՑ ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

Ա. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆ 7 Ն. Ֆ.

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Սկսնակ օրիորդ մը 14 - 15 տարեկան իբրեւ վաճառորդ (վանտէօզ):

Mad'Aris

8, RUE BROCHANT, PARIS 17

Հ. Յ. Դ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

—o—

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ, ժամը 20·30ին, 101, Ավընիւ տը Սաքսի սրճարանի ներքնասրահը:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱԽՄԲ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. անդամական տարեվերջի ժողովը այս Կիրակի առաւօտ, 7 Պուլվ. տ'Աթէն, Պար տիւ Կլօպի սրահը: Օրակարգ.— Ա) Կեդր. վարչութեան շրջաբերականի ընթերցում: Բ) Դաշտահանդէսի հաշուետուութիւն: Գ) Պատգամաւորներու ընտրութիւն:

Ընթացիկ հարցեր.— Վարչութիւնը կը խնդրէ իր բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ տարեվերջի սոյն կարեւոր ժողովին:

ՇԱՀԱՆ

ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ

Ա. Տպագրութիւն, 1929

Գին 7 Ն. Ֆր.

Դիմել ՅԱՌԱՋԻՆ

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC
Société d'Arméniens
25, Rue de Trévise — PARIS (9e)
PRO 44-39

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Եթովպիայէն Տիկին Վարդուհի Պիլէմճեան կը փնտռէ իր զարմիկները՝ Յարութիւն Պիլէմճեան եւ Յովհաննէս Պիլէմճեան: Այս վերջինին հօրը անունը՝ Մանուկ, մօրը անունը՝ Մաքրուհի (ընիկ Այնթապցի): Տեղեկացնել Տիկին Պիլէմճեանի:

P. O. B. 174
ADDIS-ABABA (Ethiopie)

AU BEAU NOYER
A 50 mètres du Métro MARCEL SEMBAT
7 ETAGES D'EXPOSITION
D'AMEUBLEMENTS
CRÉDIT SANS FORMALITÉS
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
185, BD. JEAN-JAURÈS --- 15, AV. ANDRÉ-MORIZET - BOULOGNE — MOL. 06.03 et 60.38

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.
Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. Հատը՝ 0.25 Ն. Ֆ.

ՇԱԲԱԹ
29
ՅՈՒԼԻՍ
SAMEDI
29 JUILLET
1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9164 37EME ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 4995

ՀԱՇՈՒԵՓԱԿ

ԽՄԲ.— Այս է խորագիրը այն յօդուածին, որու կը սպասէինք : Ընթերցողը, մեզի հետ, տարբեր խորագիր պիտի ընտրէր՝ եթէ սիրտ ունենար զուարճանալու : Դիտեցինք եւ բաւինք արդէն թէ Պոլսոյ հայերէն թերթերը, առանձին առանձին, հրաւէրներ ուղղեցին ժողովուրդին՝ խնդրելով զուսպ կենալ հրապարակային այն ընդունելութեանց ընթացքին, որոնք տեղի պիտի ունենային Կաթողիկոսին ժամանումին առթիւ : Յետոյ թերթերը իրենք ստեղծեցին այն յորձանքը, որու դէմ թումբ կ'ուզէին կազմել : Ամէն ընդունելութիւն ցուցադրական ձեւ առաւ, ժողովուրդին սիրտը վեր հանելու պատրուակ դարձաւ, այնքան որ հիմա եղածը քննադատելու եկած է *ժամանակ* թերթը, որ ամէնէն շատ լորձունք թափեց՝ գիտնալով որ «քրիստոնէական ոգիի ներհակ է անձի պաշտամունք», չմոռցաւ «քրիստոնէավայել անուանել Քրիստոսի մէկ ծառան՝ գիտնալով որ Ս. Գրքին պատուէրներուն հակառակ են նրմած գովասանքներ,— քիչ մնաց որ «աստուածային» ըսէր, թէեւ Քրիստոս ալ Աստուած է :

Այժմ հրամմեցէք *ժամանակի* քննադատականը .—

Զափազանցուած յարգանքը կ'ըլլայ քծինք եւ ծայրայեղ հիւրասիրութիւնը կեղծիք կ'ենթադրէ : Իսկ անձի պաշտամունքը ներհակ է քրիստոնէական ոգիին ու վայել չէ երբեք քաղաքակրթ ժողովուրդ իսկութեան անհատին :

Եւ մենք ամենայն պարզամտութեամբ ու բարիկամեցողութիւնով մեր բարի Հայրապետին հանդէպ յարգանքը տարինք ծայրայեղութեան, հիւրասիրութեան ամենածայրայեղ միջոցները գործածեցինք ու մեր ուղերձներով անոր անձը աստուածացուցինք գրեթէ :

Ճիշդ է : Խանդավառ էինք, բարեկամեցողութիւնը չափ ու սահման չունէր : Բայց բաւական չէ ատիկա, գործ մը արժանաւորապէս գլուխ հանելու համար : Գործը, կ'ըսէ Անգլիացին, երբ իրեն առիթ տանք կառավարութեան մը գլուխը անցնելու, կատարեալ բարեկամեցողութեամբ ճախճախուտի կը վերածէ ամբողջ երկիրը, վասնզի ինք այնպէս համոզուած է, որ աշխարհի լաւագոյն վայրերը ճախճախուտներն են :

Այդպէս եղաւ Վեհափառին Պոլիս բնակութեան կարճ շրջանը՝ շնորհիւ կազմակերպիչ մարմինի մը, որու ուրկէ եւ ինչ աղբիւրներու բերմամբ ծնիլն ու դժբախտ գործունէութեան գրգապատճառները անծանօթ պիտի մնան այս համայնքի բանիմաց անձերուն :

Ցաւը սկսաւ առաջին իսկ վայրկեանէն : Օդակայանը, բարի գալուստի կազմակերպութիւնը թատերական ողբերգութեան մըն էր, որ կրնար իրական անհատի անակնկալներու ծնունդ տալ, եթէ հրաշք պատահան իշխանութեանց արագ ու ճեղուն միջամտութիւնը :

Եկեղեցիներու մէջ հրաւիրատոմսերու դրութեան հաստատումը զարշանք ազդելու ստորնան աւելի է ուեւէ ինքնագիտակից անհատի : Հայաստանեայց եկեղեցին կը պատկանի բոլոր անոնց, որոնք առասօտ կանուխ հոն կը դիմեն : Այդ Ս. եկեղեցիին իրական տէրերն են ժողովուրդին այն հարազատ զաւակները, որոնք պատրաստ են ժամերով քարերու վրայ սպասել՝ տեսնելու համար իրենց սիրելի կաթողիկոսը եւ ոչ թէ մարդիկ, որոնք առանց թուադրեալ տեղերու պիտի չուզեն հեռու թաղէ մը մինչեւ Մայր եկեղեցի երթալ առանց հանգարտ ու փառաւոր նախաճաշի մը :

Մենք տեսանք, թէ որո՞նց տրուած էին այդ հրաւիրատոմսերը : Ականջալուր եղանք նաեւ բիւզանդական վէճերու նոյն այդ հրաւիրատոմսերուն բաշխման եղանակին մասին, յատկապէս կազմուած յանձնախումբերու ժողովներուն ընթացքին : Արեւելեան խորամանկութեամբ, ամէն գործի վրայ գտնուող անհատ իր մարդոց համար ջանաց հրաւիրատոմսեր ձեռք ձգել ու յաջողեցաւ :

Եւ ընդունելութիւնները : Պաշտօնական հացկերոյթներու ընթացքին, բաժակաճառերու կողքին ոտանաւորներ արտասանուեցան եւ երգեր երգուեցան : Ժողովուրդը, իր Վեհափառով միասին, թխեցին նկուղներու մէջ եւ ամառնային դժոխային տաքուն՝ ժամերով քրտինք թափել տուին, որպէսզի իրենց «մարիֆէթ»ները ցոյց տան չարան չարան, տափակ, միօրինակ ու ճապաղ : Կարծես Հայոց Հայրապետը կրթական Նախարարութենէն ղրկուած քննիչ մը ըլլար եւ իրենք նախակրթարանի անմեղուկ, երկսեռ աշակերտներ :

Ու խօսեցան եւ պոռացին, քրտնեցան եւ քրտնցուցին, բայց մտիկ իսկ ընել չուզեցին, թէ ինչեր ունէր ըսելիք Վեհափառը իրենց : Ցարգանքի իբր գերագոյն արտայայտութիւն (?) մինչ վերջին խօսքը թողուցին Հայոց Կաթողիկոսին, երբ ան յոգնած, հեղձուցիչ տաքէն տարապայմանօրէն նեղուած՝ հազիւ յաջողեցաւ մէկ քանի յորդոր տալ իր այդ անառակ, անուղղայ զաւակներուն :

Եւ ինչ որ ըսաւ իմաստուն Հայրապետը, մանաւանդ «մտաւորականներու ընդունելութիւն» կոչուած անմոռանալի հաւաքոյթի մը ընթացքին, պիտի բաւէր սթափեցնելու համար մեզ մեր խոր թմբիրէն :

— Դասուիլ ձեր փառքերու կողքին (մտաւորականներու) ցանկալի, բայց դժուարին գործ մըն է .... :

Մտաւորականներու հաւաքոյթն էր ատիկա : Աւելի քան երեք հարիւր հոգի : Ու կային հոն անուններ, որոնք չորս տողով նամակ մը չեն կրնար գրել անսխալ : Բայց եկած էին իբրեւ մտաւորականներ, մինչ անդին բացը կը մնային մտքի իրական մարդիկ, քանի չէին յաջողած հրաւիրատոմս հայթայթել :

Հապա գրուած արգելքները ... :

— Վեհափառը յոգնած է, մարդ չընդունիր :

— Վեհափառը կը հանգստանայ :

Անշուշտ յոգնած էր ան ու շատ պէտք ունէր հանգստանալու : Վասնզի չփոթ ու անկազմակերպ, անխորհուրդ ու առանց ծրագրի՝ հոս քաշեցին, հոն հրեցին մեր ամէնուն սիրելի եւ բարի Հայրապետը, որ անտրտունջ համակերպեցաւ զինքը հիւրասիրողներու խանդավառութեան : Եւ արդիւնքը այն եղաւ, որ ընդհանուր խառնաշփոթութեան մէջ հարիւրաւորներ, որոնք պիտի ուզէին ու պիտի կարենային մէկ քանի խօսք փոխանակել Վեհափառին հետ, անմասն մընացին այդ պատիւէն, մինչ կազմակերպիչ պարոններուն կը մնար հպարտութիւնը կարենալ պատգամելու .

— Կարելի չէ մտնել Վեհափառին մօտ :

Եւ սակայն կարելի էր այդ ու տակաւին շատ տեսակցութիւններ բաներ, պայմանաւ որ իրական կազմակերպիչներ գոյութիւն ունենային :

Ու հիմա, որ Հայոց Կաթողիկոսը մեկնած է դէպի Էջմիածին, մեզի կը մընայ փակել այս հաշիւը եւ անգամ մըն ալ յիշեցնել կազմակերպութեան մէջ առաւելութիւններուն թէ ուրիշ անգամ պէտք չէ միջամտեն ըլլալ իրենց գլխէն վեր գործերու : Կազմակերպութիւնը զատ արուեստ մըն է : Զի նմանիր խանութ, գրասենեակ, կամ թաղային եկեղեցի կառավարելու :

ԽՄԲ.— Անժամանակ արթնցող *Ժամանակը*, նոյն թիւով, կը հրատարակէ թղթակցութիւն մը Վիէննայէն : Էջմիածնի կաթողիկոսն է որ տեղեկութիւն կուտայ Վիէննայի Հայերուն թէ ինչ գործ տեսած է Պոլսոյ մէջ : Կը պատմէ նաեւ իր տպաւորութիւնները թուրք կառավարութեան աւագանիէն, առանց դիւանագիտական դարձուածքի եւ վարմունքի, պարզապէս երախայի միամտութեամբ :

— Պէտք է խոստովանինք, շարունակեց Վեհափառը, որ Թուրք կառավարութիւնը շատ կը սիրէ Հայերը եւ կը գնահատէ զանոնք, որպէս շինարար քաղաքացիները Թուրք Հայրենիքին : Մասնաւորաբար շեշտեց նաեւ պետական այն ընդունելութիւններն ու վերաբերմունքը, որոնք ընծայուեցան էջմիածնական բարձր պատուիրակութեան հանդէպ՝ նախագահ Կիւրսէլէն մինչեւ Կուսակալ Թուլկա : Մեզի համար այլապէս միխթարական էր տեսնել Կիւրսէլի, Թուլկայի, պաշտպան վիճակի ինչպէս նաեւ բանակի հրամանատարութեանց զանազան կուսակցութեանց եւ այլ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու հոյաշէն ծաղկեպսակները եւ անոնց կամ փոխանորդներուն ներկայութիւնը՝ արարողութեանց ընթացքին :

ԽՄԲ.— Ծաղկեպսակնե՛ր, ընդունելութիւննե՛ր, զինուորական պատիւներ ու.. Սեպտեմբեր վեց : Կաթողիկոսը տեղեկութիւն չունի՞ արդեօք որ տաղանդաւոր ժողովուրդ է Թուրքը ոսկի փոշի ցանելու արուեստին մէջ ընդդէմ արեւելքի եւ արեւմուտքի :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԻԶԵՐԹԷՆ ԼԻՒԿՐԷՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿՐԿԻՆ ԿԸ ՀԱՒԱՔՈՒԻ

ՄԱԿ-ի ընդհ. քարտուղարը Նիւ Եորք վերադարձաւ չորս տեսակցութիւններ ունենալէ ետք Հապիպ Պուրկիպայի հետ : Մեկնումի պահուն, Տակ Համըրշըլտ յայտարարեց թէ կացութիւնը լուրջ է : Ճշդեց թէ պատասխանած է նախագահ Պուրկիպայի հրաւէրին որու հետ մտքերու փոխանակութիւն ունեցած է եւ ի վիճակի է յայտնելու թէ ամբողջովին ըմբռնած է Թունուզեան տեսակէտը : Համըրշըլտի շեշտը, ինչպէս կը գրեն տեղական թերթերը որոշ յուսախաբութիւն կը մատնէ բայց ին փնէ *կարելի է ըսել թէ Համըրշըլտ լաւատես է տագնապին լուծման համար :*

Հակառակ բոլոր տարակարծութեանց Թունուզի եւ Փարիզի միջեւ, կը կարծուի, թէ ամէն բան կորսուած չէ եւ կարելի պիտի ըլլայ բանակցութեամբ ձեւ մը գտնել կացութիւնը բարելաւելու համար :

Միւս կողմէ Մարոքի Հասան Բ. թագաւորը մաղրէպեան վերին ժողով մը առաջարկած էր առջի օր : «ԱՀԱԿ»ը համաձայնեցաւ : Նոյն շրջանակներու (ԱՀԱԿ) համաձայն Պիզերթի հարցը դիպուածով չէր որ մէջտեղ դրուեցաւ փրանքեւալժերական բանակցութեանց նախօրեակին : Անոր միակ նպատակն էր Սահարայի խնդիրը արծարծել եւ ոչ մէկ կասկած կընայ ըլլալ այս մասին եթէ յիշենք Պուրկիպայի այն ճառը որուն մէջ, Թունուզիայի նախագահը խիստ յարձակում մը կ'ընէր Ալժ. Ազատ. Ճակատի վրայ :

Թունուզիայի առաջարկին վրայ, Ապահովութեան Խորհուրդը նոր նիստ մը պիտի ունենար Ուրբաթ իրիկուն Պիզերթի համար : Այս առթիւ ՄԱԿ-ի բանբերը յայտարարեց թէ առնուազն «ցաւալի» կարելի է նկատել այն միջադէպը որուն զոհ գնաց Համըրշըլտ Պիզերթի մէջ երբ ֆրանսացի վայրաշուն զննեց ընդհ. քարտուղարին կառքը : Բանբերը կը ճշդէ թէ դէպքը չէ որ ինքնին ցաւալի է այլ այն վերաբերումը զոր Ֆրանսա ցոյց կուտայ միջազգային կազմակերպութեան մը հանդէպ :

Լիւկրէնի մէջ, մթնոլորտը տաքցած է եւ վիճաբանութիւնները կեդրոնացած են Սահարայի շուրջ : Թէեւ ֆրանսական պատուիրակութեան բանբերը յայտարարեց թէ այդ ուղղութեամբ «մեր դիրքը փոխուած չէ» :

Ասկէ զատ ոչ մէկ բան յայտնի է, տարակարծութիւնները կը մնան անշուշտ բայց ժողովը կը շարունակուի :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈԼՍՈՅ եւ Անգարայի մէջ հակակառավարական ցոյցեր կատարուած էին ուսանողներու կողմէ, 1960 Ապրիլին, որու ընթացքին ապահովութեան ուժերը կրակած էին ցուցարարներուն վրայ, Եասը Ատայի մէջ, առջի օր այս խնդրով ամբաստանուած 116 անձերէն 69ը յանցաւոր նկատուեցան : Ասոնցմէ 44ին համար դատախազը մահապատիժ պահանջեց :

ԱՐԱԲ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ազգային տօնին առթիւ նախագահ Նասըր գիր մը ղրկեց խորհրդային վարչապետին, ուր, ի մէջ այլոց կը գրէ .—«Միշտ գնահատած ենք մեր բարեկամութիւնը Խ. Միութեան հետ» :

ՃԱՓՈՆԻ համայնավար կուսակցութիւնը, որուն համագումարը տեղի կ'ունենայ այս օրերուն, ներքին սուր տագնապ կ'անցընէ : Ճափոնցի համայնավար պարագլուխ մը՝ Քազիւքա եւ ուրիշ 12 պարագլուխներ հեռացան կուսակցութենէն, որովհետեւ, «կուսակցութիւնը ենթակայ է Մոսկուայի եւ Փեքինի ու կը կառավարուի մենատիրական ձեւով, խմբակի մը կողմէ» :

ՍԷՈՒՏԱԿԱՆ Արաբիոյ թագաւորին հրաւէրով Ս. Արաբիա պիտի մեկնի Յորդանանի թագաւորը :

ՔԱՍԹՐՕ չորս ժամ խօսեցաւ Յուլիս 26ի յեղափոխութեան 8րդ տարեդարձին առթիւ, որու ընթացքին յայտնեց թէ յեղափոխական բոլոր կազմակերպութիւններ պիտի միացուին «ընկերվարական յեղափոխութեան միացեալ կուսակցութեան» անունին տակ եւ թէ «երկար շրջանէ մը ետք, երկիրը ընկերվարական պիտի դառնայ» :

ԱՏԸՆԱՈՒԸՐ շնորհաւորական հեռագիր քաշեց նախագահ Քենըտիի, իր վերջին ճառին համար : Գերմանիոյ վարչապետը ներկայիս կը հանգստանայ Քատէնապպիա (Իտալիա) :

ՍՈՉԻԻ (Սեւ - Ծով) մէջ Խրուշչեւի հետ. իր տեսակցութենէն ետք, Քենըտիի անձնական ներկայացուցիչը՝ Մաք Քլոյ յայտարարեց . «Զենք կորսնցուցած Ապաղինման շուրջ համաձայնութեան գալու մեր յոյսը» : Մաք Քլոյ որ մօտցած էր իր ծովագնացը, Խրուշչեւինը փոխ առաւ ծով մտնելու համար :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ծերակոյտի զինեալ ուժերու յանձնախումբը ջախջախիչ մեծամասնութեամբ վաւերացուց Քենըտիի ծրագիրը : «Զափաւոր ձեւով պիտի գործածենք մասնակի զօրակոչի ենթարկելու մեր իրաւունքը» յայտարարեց պաշտպանութեան նախարարը՝ Մաքնամարա :

ԽՐՈՒՇՉԵՒ ընդունեցաւ Սուտան այցելելու նախագահ Ապպուտի հրաւէրը, զոր այս վերջինը ըրաւ Մոսկուա իր այցելութեան ընթացքին : Հրաւիրուած է նաեւ Պրեժնեւ :

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ մէջ իր նպաստ Փերոնի վարչակարգին ցոյցեր կատարուեցան, մինչ այս վերջինը ներկայ կ'ըլլար իր կնոջ մահուան 9րդ տարեդարձի հոգեհանգիստին :

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Մահդոյժը միշտ յանկարծակի է. տարբերութիւն չըներ, որքան որ ակնկալենք: Գարեգին Պատրիարքի մահուան լուրը ինձի համար յանկարծակի եղաւ թէեւ այլեւս կ'ակնկալուէր երբ յիշէինք որ 81 տարիներու ծանր բեռը կը ճնշէր իր վրան: Վերջերս սէպ անհանգիստ էր, յօդացաւի պատճառաւ, թէեւ միշտ մնաց եռանդուն եւ կորովի:

Զինքը նախ թղթակցութեամբ ճանչեցած եմ, յետոյ էր որ անձամբ ծանօթացայ Կ. Պոլսոյ իր պատրիարքութեան օրերուն: Ամէն անգամ, Պոլիս այցելութեանս, կը հեռաձայնէի իրեն անվրէպ, անմիջապէս հրաւիրուելով Պատրիարքարան:

Ողբացեալ Գարեգին Պատրիարքը բազմակողմանի հնարհներով անձ մըն էր:

Նախ նուիրեալ մըն էր հայ գրի ու գրքի: Մէն մինակ, մեծ խոչընդոտներու դէմ հրատարակեց նախ Հարաւային Ամերիկայի մէջ Այրարատ պարբերականը, յետոյ ալ Կ. Պոլսոյ մէջ Շաղակաթը: Երկուքին ալ աշխատակցելու հրաւիրեց դիս եւ ես սիրով կատարեցի իր ցանկութիւնը: Երկու պարբերականներն ալ ծանր եղան խմբագրութեամբ, պարբերականութեամբ եւ ոճով, ջանալով ըլլալ դիտական եւ գրական, առանց սակայն կարեւոր տեղ մը գրաւելու մէկ կամ միւս մարզին մէջ: Երկու պարբերականներուն երեւումն ինչպէս նաեւ անոնց դադարումը կրնանք ըսել ուշադրութիւն չգրաւեցին: Սակայն, արդար ըլլալու համար ըսենք որ երկուքին ալ հաւաքածոները ունին արժէքաւոր նիւթեր, քիչ մը տարընուած թէեւ, սակայն անտարակոյս մնայուն: Ինդիր է թէ ո՞րքան մատչելի են այդ պարբերականները անոնց, որոնց, պէտք է կամ կ'ուզեն օգտուիլ անոնցմէ: Ոչ «Այրարատ» եւ ոչ ալ «Շաղակաթ» ունեցան կամ պիտի ունենան իրը հայագիտական հրատարակութիւն ներ, զոնէ մէկ մասը կրնան որ «բազմավէպ» կամ «Հանդէս Ամսօրեայ» ունեցան: Իսկ իրը գրական – բանասիրական հրատարակութիւն, անոնք որեւէ չափով չհասան «Անահիտ»ի եւ «Հայրենիք» ամսագրի ժողովրդականութեան:

Գարեգին Պատրիարք գրականութեան մէջ պիտի պահէ որոշ տեղ, թէեւ ոչ առհասարակ ժողովրդական եւ կամ հանրածանօթ: Նարեկը իր թարգմանութեամբ, նաեւ Եղնիկի Եղծ Աղանդոցը իր թարգմանութեամբ, անտարակոյս մին – չեւ այսօր կը մնան իրը իր լաւագոյն գործերը: «Նարեկ»ը իր առուարթերթ վիճակով դժուար թէ հանրամատչելի ըլլայ, արժանաւոր կերպով: Իրը Նարեկի մասին ուսումնասիրութիւն հոն բան մը չէ աւելցուած մեր մեծագոյն բանաստեղծին գործին, նաեւ կեանքին ալ մասին: Եղնիկի Եղծ Աղանդոցի իր թարգմանութիւնը անտարակոյս պիտի ունենայ իր արժէքը, այդ գործին մասին կատարուելիք ապագայ ուսումնասիրութեանց համար: Իրմէ մեզի հասած լինքնագիր գործերէն մեծագոյնը Աշխարհի լոյսն ի Հայս երկհատոր ստուար գործն է: Առ – թիւ մը, երբ կը խօսէինք իր գործերուն մասին, յիշեցուցի որ իր այդ գործը չեմ ստացած եւ կատարեալ գաղափար մը չունէի իր այդ ինքնագիր աշխատութեան մասին: Այն ատեն խմացուց որ չարամիտ վերծանութեամբ մը խորագրին, իր գիրքը ենթարկուեր է Թրքական կառավարութեան արգելքին: Կը յուսար որ այդ արգելքին եւ եղած սխալին չէզոքացու – մէն եւք, պիտի կարենար լինձի ղրկել օրինակ մը այդ գործէն: Ամէն պարագայի տակ, ինչ որ ծանօթ է լինձի այդ գործէն ծանր է եւ առհասարակ անմատչելի: Ընդհանրապէս, իր գրութիւնները պարզ ու մեկին չեն եւ կը հակին խրթնաբանութեանց: Անտարակոյս, Գարեգին պատրիարք կը գրէր ժամանակի մը եւ սեղունդի մը համար, որ աւելի 19րդ դարուն մէջ էր քան թէ մեր այս դարաշրջանին: Իր մանր գրութիւնները իր երկու պարբերականներուն մէջ՝ նոյն բարդ ոճով, նոյն դարձուածքով կառուցուած քով առ հասարակ հեռու մնացին հասկնալու ոչ մէկ ճիգ ընող ժամանակակից – ներէ: Ընտիր հայերէնագէտ էր եւ ընտիր գրագէտ: Վաստակը, որ ստուար իր ձեւով մեզի, կը յուսամ թէ ապագային աւելորդ չհայտնութիւն մը պիտի չնկատուի եւ այդ պատճառով բարձի թողի ըլլայ:

Գերազանցօրէն ընտիր աշակերտ եւ կարող ուսուցիչ մը պէտք է նկատել զինքը: Դժբախտութիւն է որ իր պաշտելի Արմաշը, իր ոսկեբերան եղիչէ Սրբազան Դուրեանը, իրեն ուսուցիչ եւ առաջնորդ, արմատախիլ եւ հողմացրիւ ե – զան: Այդ շրջանին մէջ, այդ դպրոցով, այդ ուսուցիչով, ան պիտի դառնար մի – ջոց ու ներշնչում, որ այլապէս խլուեցաւ իրմէ: Կիսատ մնացին իր աշակերտութիւնը եւ իր ուսուցչութիւնը, թէեւ անկատար երազը մինչեւ իր վերջին օրերը զինքը ներշնչեց ու խանդավառեց, մինչեւ, իրը հաւատարիմ աշակերտ, իր պաշտելի ուսուցիչը երկրորդ Շնորհալիի մը պատուանդանին վրայ ինքն իրեն մէն մինակ բարձրացնել ջանալը: Երբեք կանգ չառաւ իրատես կերպով նկատելու համար թէ Շնորհալի մը եթէ ոչ երկրորդ զոնէ նոյնիսկ երկրորդական, խիստ մեծ բեռ մը կը դնէր յարդելի ու սիրելի արժէքաւոր եկեղեցականի մը վրայ, ինչպիսին էր եղիչէ Սրբազան Դուրեան: Դուրեան Սրբազան աւելի լաւ էր պահել իր ունեցած տարողին մէջ, քան թէ անոր վրայ պարտադրէր ահա – գնածաւալ մեծութիւնը Ներսէս Շնորհալիի: Այս պարտադրանքը իրատեսի մը համար, եւ ապագային համար, միայն Դուրեան Սրբազանը, համեմատելով անհասանելի Շնորհալեան, պիտի նսեմացնէ: Սակայն բուռն էր Գարեգին Պատրիարքի նուիրումը, պաշտամունքը, իր սիրելի ուսուցիչին համար, այնքան բուռն որ իր աչքէն վրիպիլ կուտար այն չատ չնչին բերքը, որ իր Շնորհալին ու – նէր առընթեր իրական Շնորհալուին:

Սակայն բուռն էր ու բուռն մնաց Գարեգին Պատրիարք: Արմաշականները միշտ եղած են բուռն, միշտ մնացած են բուռն: Զարմանալի Թող չըլլայ ասիկա, կը բաւէ ակնարկ մը նետել Արմաշական – ներուն վրայ: Կորովի եկեղեցականներ, նուիրեալ իրենց գործին, սակայն անվեր – բապահօրէն տիրական ըմբռնումով, մեծ նպատակներ, իրը թէ իրենք ըլլային անոր խալիան դատն ու դատաստանը: Իրենց գայրոյթը ունէր միշտ սաստկութիւն մը, որ դրեթէ, իրենց միտքը կը խաւարէր, դատողութիւնը կը չէզոքացնէր: Անոնք ինքզինքին կ'առնէին լրջութեամբ մը, որ մեր օրերուն կարելի չէր անվրդով կեր – պով ընդունիլ: Ինչպէս ուրիշ Արմաշականներու, նոյնպէս նաեւ Գարեգին Պատրիարքի մօտ կարելի է տանիլ կարկառուն սխալներ, որոնք անյեղաշրջելի եղան ու կը մնան: Օրմանեանի, Դուրեանի աչակերտները անոնց ըմբռնումով մը, որ զրենք հայ իրականութեան թէ կրօնական, թէ քաղաքական եւ թէ մշակութային մարզերուն մէջ անոխակալական բռնատիրութեան արժանի ցանկութեան առնչնորդեց: Դժբախտաբար, այն պայմաններուն մէջ ուր Հայութիւնը կ'ապրէր քիչ առաջ ու կը շարունակէ ապրիլ այժմ, նման մենատիրական ըմբռնում ոչ կ'ընդունուի եւ ոչ ալ ցանկալի է: Ար – դիւնքը այս ըմբռնումին բազմիցս աւելի վնասակար եղաւ, քան թէ որեւէ կերպով օգտակար:

Իր այս ըմբռնումին պատճառաւ, դժ – բախտաբար Գարեգին Պատրիարք անհե – թեթ կերպով զարգացուց էջմիածին Անթիլիաս վէճ մը, որուն գոյութեան համար ոչ մէկ իրական պատճառ գոյութիւն ունի կամ ունէր: Ես խոստովան եմ, ինչպէս ուրիշներու նոյնպէս նաեւ իր հետ այդ ապարդիւն վէճին մասնակցելէ, թէեւ ինք երբեմն չէր դադրեր զիս յան – ցաւոր նկատելէ իրը թէ իմ քայլերու – թիւնս որեւէ նշանակութիւն ունենար մէկ կամ միւս կողմին համար: Նոյնիսկ արտակարգ էր իր պահանջը, երբ ինձի կ'ըսէր որ Անթիլիաս երթալու չեմ, քանի որ առիկա նշանն էր այդ Աթոռին օրի – նաւորութիւնը ճանչնալու: Իմ պատասխանս միշտ նոյնը կ'ըլլար, թէ Վեհափառ Զարեհ Կաթողիկոսը ոչ միայն հին այլ եւ ինձի չատ ու չատ սիրելի անձնական բարեկամ մըն էր, նոյն ատեն ինձի համար անբասիր եւ օրինակելի եկեղեցական, եւ վերջապէս Անթիլիասի ընտրութիւնը կատարուած էր տեղական պաշտօնական կարգ ու կանոնի համաձայն, ընտրութիւնը վաւերացուած էր տեղական պետական պաշտօնականութեամբ եւ ճանչցուած օտար պետութիւններէ ու պաշտօնական մարմիններէ, բան մը որ զիս կը զոհացնէր ինչպէս որ ես զոհ էի իր պատրիարքական կամ Վեհափառ Վազգէնի կաթողիկոսական ընտրութենէն, էջմիածնի մէջ:

Գարեգին Պատրիարք կ'ընդունէր որ Վեհափառ Զարեհ անբասիր կրօնաւոր մըն էր: Ինչ որ զարմանալի էր ինձի համար՝ սա էր որ այս խելացոյս ու լուսպէտ եկեղեցականը ինձի կը խօսէր պարմանութիւնը մասին, որոնցմով միայն Վեհափառ Զարեհի կաթողիկոսութիւնը անընդունելի կ'ըլլար, իրեն կամ էջմիածնին, մոռնալով որ այդ կաթողիկոսութիւնը մեր օրերուն մանաւանդ, որեւէ կերպով ոչ աւանդաբար եւ ոչ օրինաւորապէս կախեալ էր էջմիածնայ վաւերացումէն:

(1 Շար.)

Յ. ՔԻՒՐՏՃԵԱՆ

ՏԱՂԱՆԴԱԻՈՐ ՄԻՏՔԸ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Զօհրապի նորավէպերուն խորապէսը արդէն զեղագիտական եւ ընկերային համոզումներու արտայայտութիւններ են՝ «Կեանքը ինչպէս որ է», «Լուռ ցաւեր», «Աղմատանքի ձայներ»:

Սակայն միայն ժխտելու եւ դատապարտելու մէջ չէ Զօհրապի գրականութեան արժէքը: Զօհրապի տաղանդին ուժը նաեւ անոր կենսահաստատ, զեղեցիկ դէպքումներու եւ ազնիւ սիրոյ արտայայտութիւններուն մէջն է: Այլասերած եւ կեղծ միջավայրին հակադրուող անհատականութիւնները իրենց հոգեկան անհունութեամբ եւ բարձերանգ հարցոտութեամբ զեղեցկիկ սպասարկուներն են, անոր դրօշակիրները:

Սիրոյ ըմբռնումը Զօհրապի ողջ կեանքի հայեցողութեան անբաժան եւ, թերեւս, ամէնէն յատկանշական մասը կազմէ: Սիրոյ իմաստասիրական եւ հոգեբանական երեւոյթներուն նուիրուած անոր հայեացքներուն ամբողջութիւնը հետեւողական տրամաբանութեամբ զարգացող, բազմազան եւ բազմախորհուրդ վիճակներով եւ դրութիւններով հարուստ ուրոյն աշխարհ մըն է, խորաթափանց եւ լայնատես մտածելակերպի փայլուն արտայայտութիւն մը:

Սիրոյ զօհրապեան ըմբռնումը մասին դործունէութեան անսպառ պաշար է, ըզգացումներու դատախարակութեան եւ հարստացումի անվերջ հոսող աղբիւր, երեւակայութեան առջեւ բացուող անծայրածիր հորիզոններու զմայլելի աշխարհ մը: Զօհրապ մտածել եւ զրել կը սորվեցնէ, կը սնուցանէ եւ կ'ապրեցնէ եւ զեղարուեստը կը զարձնէ այն սքանչելի անհրաժեշտութիւններէն մէկը, առանց որուն անըմբռնելի է մարդկային գոյութիւնը:

Զօհրապ չի ձգտիր հոգեկան աշխարհին արդէն յայտնի ծալքերը մէջտեղ բերելու, այլ, սովորական աչքով անորոշելի վիճակները կը փափաքի արտայայտել, խճողուած քաոսային ցանցէն անջատելով անհրաժեշտը, նպատակայարմարը, զուտ հոգեկանը, անենթադրելին, որ միայն ենթալիտակցօրէն կարելի է ըմբռնել:

Մարդկային հոգիին վերլուծութիւնը հետապնդող զեղագիտական սկզբունքը, որով կ'առաջնորդուէր Զօհրապ, անմոռանալի կը մնար:

Իմ անձնական քննութենէս քանի մը միս եռք, սակայն, պաշտօնական քննիչները կարեւոր պարագան մը երեսան նեցին: Ընդհանրապէս տիրող կարծիքին համաձայն՝ սպանութիւնը կատարուած է Խպատեւի տան նկուղին մէջ, ուր, պատին վրայ, կապոյտ մատիտով եւ գերմաներէն լեզուով, (այս պարագան մասնաւորաբար կը ստորագծեմ), արձանագրութիւն մը կար՝ որ հետեւեալն է.—

« Այս գիշեր Ցարը գնդակահարուեցաւ»: Ուզեցի ճշդրիտ վկայութիւններ ձեռք ձգել: Օր մը կին մը մօտեցաւ ինծի, որ տեղական իշխանութեանց կողմէ պարտադրուած էր աշխատիլ Ցարին ընտանիքին մօտ իբրեւ ծառայ:

Ըսաւ թէ, առտու մը, երբ կ'ալէր, կայսրուհին մուչտակին մէկ կոճակը պոտաւ եւ իր ամուսնոյն գոյց տուաւ: Այս վերջինը, որ կարմիր պահակ դանակով մը բացաւ զայն եւ մէջտեղ ելաւ ապամանդ մատանի մը: Եթէ անոնք սպաննուած ըլլային, ոճրագործները պարման պիտի կողոպտէին բոլոր գոհարեղէնները, որովհետեւ չատ ժամանակ չունէին:

Քաղեց՝ Գ. Տ. Ա.

(1 Շար.)

ՆԻՔՈԼԱ Բ. ՑԱՐԻՆ
ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՍՊԵԼ ՄԸՆ Է

—o—

Մեծ պատերազմին վաղորդայնին եւ մանաւանդ քաոսուն տարիէ ի վեր յաճախ զանազան ու զարմանազան պատմութիւնները կը հրատարակուէին ամբողջ աշխարհի մէջ Ռուսիոյ վերջին կայսեր Նիքոլա Բ.ի եւ ընտանիքին «սպանութեան »մասին, յուզիչ մանրամասնութիւններով:

Այն պահուն՝ երբ Համպուրկի քաղաքային դատարանը կը պատրաստուէր իր վճիռը արձակել Անաստասիա անուն արկածախնդիր կնոջ մը մասին, որ կը պնդէր թէ կը սերի ռուսական կայսերական ընտանիքէն, յանկարծ իրազեկ մէկը, քաոսուն տարուան լռութիւնը խզելով, կուգայ իր վկայութեամբ վեր ի վայր ջրջել, այս զպայցունց դատավարութեան տուեալները:

Այս անձը կը կոչուի Փիէռ Լբմէ եւ ներկայիս Լանտ նահանգին մէկ գիւղը կ'ապրի եւ որուն քաղաքապետն է 30 տարիէ ի վեր:

Ֆրանսական սպայի համազգեստով՝ ան կը գտնուէր Եկատերինէնպուրկ, ռուսական Մեծ Ցեղափոխութեան մոտյլ օրերուն:

Այժմ իր ականատեսի վկայութիւնը կուտայ Փարիզեան չաբաթաթերթի մը մէջ:

Ծօսքը տանք իրեն, ահա թէ ի՞նչ կը պատմէ.—

« Ռուս կայսերական ընտանիքին սպանութիւնը պարզապէս առասպել մըն է: Ես վերապրող անդամներէն մէկին եմ միջդադաչնակցային այն քննիչ յանձնաժողովին, որ զբաղեցաւ այս խորհրդաւոր խնդրով: Երկարատեւ լռութենէ մը ետք, որու պատճառները հասկնալի են, ժամանակը եկած կը համարիմ հրապարակել ինչ որ գիտեմ:

2 Օգոստոս 1918ին, դաշնակից առաջին արշաւախումբին հետ Վլատիվոստոք գացած կ'ելլէր Հնդկաչինէն եկած Ֆրանսական դումարտակ մը: Ես անձնապէս կը հրամայէի արձակագէններու ջոկատի մը, որ մաս կը կազմէր այս դումարտակին: Մեր առաքելութեան նպատակն էր Ցբ – րանսայի ներկայութիւնը զգացնել եւ օգնել այդ ճամբով իրենց հայրենիքը վերադառնալ ցանկացող Չեխոսլովաքներուն:

Բազմաթիւ կռիւներէ ետք Ֆրանսական զօրախումբը Ուրալ հասաւ նոյն տարուան Նոյեմբերին: Երեք կարեւոր քաղաքներ գրաւեցինք Չելիապինսք, Ուֆա եւ Եկատերինէնպուրկ: Չիս ուղարկեցին այս վերջին քաղաքը, ուր կը կարծուէր թէ մեռած էր Ցարը: Հոն հասնելուս առաջին տեղեկութիւնս եղաւ իսկոյն տեղեկանալ այդ ողբերգութեան իրականութեան: Հանդիպեցայ մարդոց, որոնք հակառակ իմ Ֆրանսական համազգեստիս, ոչ միայն չէին ուզեր խօսիլ, այլ եւ ոչ – բնականական վերաբերում մը ցոյց կուտային: Ուստի որոշեցի քննութիւնս կատարել ուղղակի Իպատեւի տան մէջ, ուր տեղի ունեցած էր Ցարդը եւ ուր մանելը չատ դժուար էր: Տեսայ այն վայրը, ուր Ցարը եւ ընտանիքը իրը թէ սպաննուած էին:

Առաջին օրն իսկ բազմաթիւ վկաներու յայտարարութեանց մասին ունեցած թերահաւատութիւնս զօրացաւ եւ ասիկա երկու պատճառաւ: Նախ եղեռնի տան մէջ Ռոմանոֆներու ընտանիքին սպանութեան, որեւէ հետք չկար, մնաց որ ոչ ոք չէր կրնար ճշդել թէ ինչպէս սպանուած էին: Ոմանք ըսին թէ ցարը եւ ընտանիքը հրացանով եւ ատրճանակով սպաննուած էին, իսկ ուրիշներ կ'ըսէին թէ սուիններով: Երկու պարագաներուն ալ հետքերը բացայայտ պէտք է ըլլային: Եւ դեռ կային որ իրենք զիրենք լաւ – տեղեակ ըլլալ կը կարծէին, ըսելով թէ բնական մահով մեռած են: Ուրեմն տարբերակներ Զելիապինսքի մէջ:

Իմ հետաքննութեանս ընթացքին ինծի հետաքրքրական թուեցաւ Ռոմանոֆներու ընտանիքին բժիշկ Պոտկինի հետ ունեցած հարցազրոյցը: Ան ինծի ըսաւ թէ Ցարը եւ ընտանիքը սպաննուած էին, ինչպէս նաեւ անոնց ծառաները: Ան ինծի ցոյց տուաւ նաեւ ամբողջ ընտանիքին լուսանկարները, որոնք ինծի համոզեցին թէ ամէնքն ալ մեռած էին:

Ես ինծի համար որոշեցի գտնել Ցարին եղբօր՝ Մեծ Դուքս Միքայէլի մարմինը, որ սպաննուած էր Փերմի մէջ: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին մայրը, որ Քրիմի մէջ էր: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին քոյրը, որ Գերմանիոյ թագուհին էր: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին զարմիկը, որ Անգլիոյ թագաւորն էր: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին զարմիկը, որ Գերմանիոյ կայսրն էր: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին զարմիկը, որ Ռուսիոյ նախկին նախարարապետն էր: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին զարմիկը, որ Ռուսիոյ նախկին նախարարապետն էր: Ուզեցի գտնել նաեւ Ցարին զարմիկը, որ Ռուսիոյ նախկին նախարարապետն էր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՂՈՐԴԱՅԻՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ
ԵՎ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՀԱՅ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՏԵՏԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՂՈՐԴԱՅԻՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ԱՊՐԻԼԻ 27
1961 Թ.

ՀԱՄԱՐ 4 ԿՈՊԵԿ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՀԱՄԱՄԱՐԿԱՅԻՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ

Ապրիլի 27-ին, Չորեքշաբթի օրը, Հայրենիքի բոլոր երկրների հայ ազգաբնակչությունը, ինչպես նաև Հայկական ՍՍՀ ժողովուրդը, Հայրենիքի մայրաքաղաքի՝ Երևանի 2750-ամյակի տոնակատարությունների օրերին, կրկին կհանդիպի իր հոգևոր կենտրոնում՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, որտեղ կհանդիսավորվի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրությունը։

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրությունը հայ ազգի կյանքում միշտ եղել է մեծ իրադարձություն։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հայ ազգի հոգևոր առաջնորդն է, նրա միասնության խորհրդանիշը։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրությունը հայ ազգի համար միշտ եղել է ոչ միայն հոգևոր, այլև ազգային մեծ տոն։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրության օրերին հայ ազգի զավակները, ինչպես որ հիմա, միշտ հավաքվել են Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, որպեսզի ներկա գտնվեն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրության հանդիսավոր արարողության

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻԻՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի չրջանը, արձակուրդի չրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան: Այդ իսկ պատճառով Թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն չատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ չերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հաստիչներու առժամեայ փոփոխութիւններով :

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը:

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն: Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն : Դիմողը բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիք տարեչրջանը (1961) :

×

Միայն արձակուրդի չրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.

Ֆրանսա.— Ամսական 7 Ն. Ֆ.
Արտասահման 10 Ն. Ֆ.:

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑԱՆ

Լիոնի խումբը կը մեկնի Օգոստ. 3ին, հաւաքուիլ Փերաշ կայարանին մուտքի ժամացոյցին առջեւ, ժամը 16ին:

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկերուհի Նաճարեանի եւ իր ընտանեկան պարագաներուն, իր եղբօր Պ. Մանկիկեանի մահուան առթիւ (Ամերիկա) :

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ

Հայ կարմիր Խաչի Ֆէսանվիլիէի օգափոխութեան կայանի Բ. խումբի վերջին բժշկական քննութիւնները տեղի կ'ունենան, երկուշաբթի 31 Յուլիս, ժամը 9–12, Հայ կարմիր Խաչի գարմանատունը, 15 Րիւ ժան Կուժօն, Փարիզ :

Բ. խումբը կը մեկնի այս Շորեքչաբթի օր, ժամը 13ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիէն :

Ա. խումբը Փարիզի Հայոց եկեղեցին կը վերադառնայ նոյն օրը ժամը 19ին:

×

Հայ կարմիր Խաչի Ֆէսանվիլիէի օգափոխութեան կայանին կը նուիրեն Տէր եւ Տիկին Վահունի յիսուն Ն. Ֆ., Պ. Վ. Ֆրէնկեան 370 Ն. Ֆ. իրենց այցելութեան առթիւ: Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Նաւասարդեան 10 Ն. Ֆ.:

JACQUES TORANIAN

Agent Immobilier
Assureur Conseil.

Ձեզի պիտի ընդունի ամէն օր իր գրասենեակը

RIVE GAUCHE IMMOBILIER

42, *Bld. Arago — Tél. : POR. 93–94*

կամ ձեզի կ'այցելէ ժամադրութեամբ ՓԱՎԻՅՈՆՆԵՐՈՒ, ՑԱՐԿԱԲԱՃԻՆ – ՆԵՐՈՒ, ՇԷՆՔԵՐՈՒ (ֆօ–փրոփրիէթէ) ՀՈՂԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՑԱՐԿԱԲԱՃԻՆՆԵՐՈՒ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԱՌՈՒԾԱԽԻ ձեր բոլոր խնդիրներուն համար

Expertise Gratuite

Ձեր տրամադրութեան տակ է նաեւ բոլոր ապահովագրութեանց համար

Auto
Incendie
Dégâts des eaux
Vie

— PRIX ETUDIES —

Tous risques assurés

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի Արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Շրջանիս բոլոր ենթակոմիտէներուն ու խումբերուն, ինչպէս նաեւ՝ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդին եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղերուն :

Յուլիս 30ին, կիրակի ամբողջ օրը, վալապրի ծառախիտ անտառին մէջ :

ՊԱՏՈՒՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԻՒԹՈՐ ՍԱՎԻՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝

Ընկերներ ՌՈՒԺԷ ԼԵՒՏԱ, ՏԻԳՐԱՆ ԹԱԴՈՅԵԱՆ, ՀԱՄՕ ՆԱՃԱՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր.— Հ. Նաճարեան, Վ. Ճառայեան, Սեդա Թիւթէլեան, Զարեհ Գասեան, Ժրնըվիէվ Արմաղանեան, Գահվէճեան :

Հայկական տոհմիկ պարեր Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ :

Պուլի մրցում (պուլերը միասին բերել) :

Ճոխ պիւֆէ, չամփուրով խորոված :

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՑՕԹԵԱՑ ՀԱՆԴԷՍ

Հերոսներու Օրուան առթիւ, կազմակերպուած Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն կողմէ :

30 Յուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, կապիյեոնի սրճարանին զուարճալի ու զեղատեսիլ պարտէզին մէջ :

Պիտի խօսի Ընկ. ՄԻՍԱԱՔ ՄԻՐԶԷ

Գեղարուեստական բաժին ու հաճելի անակնկալներ :

Ճոխ պիւֆէ, խորոված ու աղանդներ : Մատչելի գիներով :

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ Տէսինի Հայութիւնը :

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով :

Օթոքարը առաւօտ Փլաս Կիշառէն կը մեկնի ժամը ճիշդ 10ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Անձրեւի պարագային պատսպարուելիք վայրը ապահով է :

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Խանասորի արշաւանքի 64րդ տարեդարձը կը տօնուի Կրընոպլի մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէին, մասնակցութեամբ Լանսէի Մուրատ խումբի եւ Րընաժի Գէորգ Զավուշ խումբի :

Այս կիրակի ամբողջ օրը Շաթօ տը Պօրըկարի ծառաստանին մէջ: Բարձրախօսի վրայ պիտի լսուին հայկական սալեր :

Ճոխ պիւֆէ :

Օթոքարը կը մեկնի սովորական վայրէն, սովորական ժամերուն :

×

ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Նիսի Հ. Ց. Դ. Գէորգ Զավուշ խումբին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին :

Կիրակի, Օգոստոս 6, ամբողջ օրը, Փլաթօ տիւ Մոն Պոռոն, Սիթ Անշան – րէսի տեսարժան եւ ծառախիտ պարտէզներուն մէջ :

Անձրեւի պարագային, զեղեցիկ սրահ :

Կը նախագահէ Ընկ. ՇԱՀԱՆ ՋՕՏԵԱՆ :

Կը խօսի Ընկ. ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժին, Մարսէյլինոր Սերունդին կողմէ :

ԾԱՆՕՕՈՒԹԻՒՆ

1.— Մասնաւոր օթոքար մը՝ Մատը լէննէն կը մեկնի առաւօտեան ժամը 9·30–ին: Փլաս Մասենա կը հասնի՝ Քաղինո – յին առջեւ, եւ հոնկէ կ'երթայ Փլաթօ տիւ Մոնպորօն :

2.— Թէ էլ էնի տեւական եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն: Պուլվար ժան – ժօռէս, Սինեմա Քաղինոյին առջեւէն առնել 13 թիւը: Առաւօտուն ժամը 8·30–ին, 9·30ին, 10·30ին: Իսկ կէսօրէ ետք ամէն կէս ժամը անգամ մը :

3.— Առանձին ինքնաշարժով եկողնե – րը պէտք է առնեն միջին Քորնիշը եւ Քոլ տը Վիլֆրանչ չհասած, ալ դառնան եւ երթան մինչեւ Փլաթօ :

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

*

Սուր Փափազեան, Պալուխեան եւ Տէր Պօղոսեան ընտանիքներն իրենց խորին չնորհակալիքը կը յայտնեն բոլոր անոնց որ, անձամբ կամ զրաւոր, վչտակցու – թիւն յայտնեցին Պարտիզակցի այրի Տիկին Վարդուհի Փափազեանի մահուան տխուր առիթով :

Տարաբախտ Միհրան Փափազեան մայրիկն էր Տիկին Վ. Փափազեանը որ իր մահկանացուն կնքեց՝ 87 տարեկա – նին, 13 Յուլիս 1961ին, Մարսէյլ: Մարմինը ամփոփուած է Պօմոն, Ս. Ժիւլիէ – նի գերեզմանոցը :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը յայտարարէ թէ այս կիրակի առաւօտ, ժամը 8·30ին, պատարագ պիտի մատուցուի տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ : Կը պատարագէ Արիս Ա – բեղայ Շերվանեան եւ կը քարոզէ Լեւոն Աբեղայ Աբէլեան: (Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց միաբանութենէն) :

Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը, ներկայ գտնուիլ այս արարողութեան :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱՀԱՐԲ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. անդամական տարեվերջի ժողովը այս կիրակի առաւօտ, 7 Պուլվ. տ'Ալթէն, Պար տիւ Կրան սրահը: Օրակարգ.— Ա) Կեդր. վարչութեան չրջաբերականի ընթերցում : Բ) Դաշտահանդէսի հաշուետուութիւն : Գ) Պատգամաւորներու ընտրութիւն :

Ընթացիկ հարցեր.— Վարչութիւնը կը խնդրէ իր բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ տարեվերջի սոյն կարեւոր ժողովին :

ՑԱՐԱԼԷՋՆԵՐՈՒ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՐԵՑ ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

Ա. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆ 7 Ն. Ֆ.

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Սկանակ տալայ մը 14 – 15 տարեկան իբրեւ վաճառորդ (վանտէօն):

Mad'Aris

8, RUE BROCHANT, PARIS 17

ԱՐԵՒԸ բնութեան կուտայ կապոյտ երկինք, կանաչ սար ու ձոր, գոյնզգոյն ծաղիկներ եւ զուարթ լոյս···

ԱՐԵՒԸ կրնայ ձեր տունն ալ ողողել իր զուարթ լոյսով ու գոյներով եթէ ձեր բնակարանը ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ, ՋԱՐԴԱՐԻՔ եւ ՆԵՐԿԻՔ

ԹՈՒՎՄԱՅԵԱՆ, ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

PEINTURES THOMLAC

16 bis, Bd. Sébastopol, Paris 4e

Tél. : ARC. 26-61 — Métros : Halles et Chatelet

136, Rue des Bourguignons, Asnières-Bois Colombes

Tél. : GRE. 09-47

11, Bd. de la République, La Garenne

Tél. : STA. 19-06

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր սեփական արտադրութիւնը եղող և ամէնէն արդիական ճաշակով հնարուած առաջնակարգ ներկեր, գոյներու մեծ ընտրութիւն սէնթէթիք եւ վինիլիք պատրաստութիւններու : Նորոյթ իւղաներկեր, պատի սիրուն թուղթեր, ամէն տեսակ լինոլէում եւ փլասթիք :

Ձեր բնակարաններուն արտաքին եւ ներքին խնամքներուն համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթերը :

ՄԱՄՆԱՃԻՂԵՐ

52, RUE CHALON. PARIS 12e — 64, BLD. DE BELLEVILLE, PARIS 20e
166, AV. ARISTIDE BRIAND, PAVILLON-SOUS-BOIS - SEINE
4 BIS, RUE P. V.-COUTURIER, ARGENTEUIL - S. ET O.
24 RUE PAUL VAILLANT-COUTURIER, ALFORTVILLE
48 BIS. RUE DALAYRAC. FONTENAY SOUS BOIS

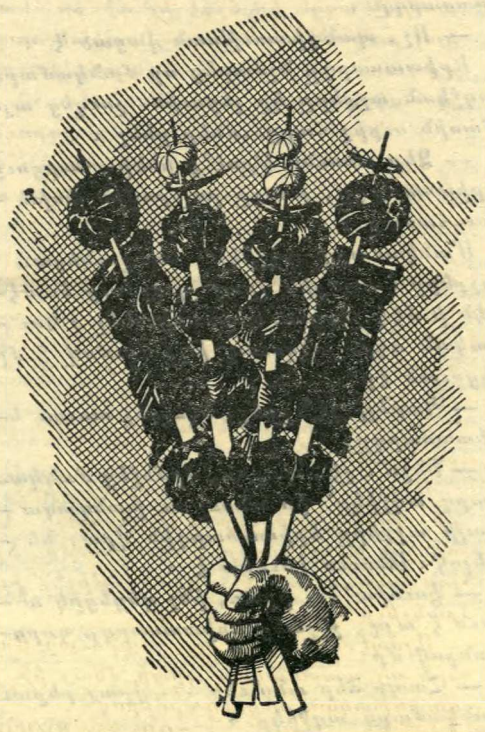

ՃԱՇԱՐԱՆ ԹԱԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԹԻԱՆԵԱՆ

Եւրոպական, հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշեր :

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, շաշլիֆ, բարբի :

ՀԱՃԵԼԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Bar Américain

AU CŒUR MÊME DES CHAMPS-ÉLYSÉES

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
Téléphone : BAL. 31-21
Métro : F. D. Roosevelt

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86-60 — C. C. P. Paris 15069-32

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա՝ Տար. 50 Ն. Ֆ. — Վեցամսեայ՝ 27 Ն. Ֆ.

Արտասահման՝ Տար. 60 Ն. Ֆ. — Հատը՝ 0·25 Ն. Ֆ.

ԿԻՐԱԿԻ 30 ՅՈՒԼԻՍ

DIMANCHE 30 JUILLET 1961

37ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 9165 — 37EME ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 17ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 9466

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՄԻՍ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆՑ

Այսպէս կարելի է կոչել Յուլիս ամիսը, որ վերջին երկու դարերու ընթացքին արձանագրած է բազմաթիւ յեղափոխութիւններ:

Յիշենք կարեւորները :

1776 Յուլիս 4ին Հիւսիսային Ամերիկայի 13 նահանգները — Անգլիոյ դէմ յաղթական կռիւներ մղելէ վերջ — հռչակեցին «Միացեալ Նահանգներ»ու անկախութիւնը :

1789 Յուլիս 14ին Փարիզցիները ապստամբութեան դրօշ պարզեցին Լուդովիկոս ԺԶ.ի կառավարութեան դէմ եւ գրաւելով Պասթիյլը՝ սկիզբը դրին Ֆրանսական մեծ յեղափոխութեան :

1830 Յուլիս 29ին դարձեալ Փարիզցիները բողոքելու համար Շառլ Ժ. Թագաւորի նախարարապետ եւ արտաքին նախարար Իշխան Փոլինեաքի հրովարտակներուն դէմ՝ ըմբոստացան եւ տապալեցին Պուրպոնեան գերդաստանի անդրանիկ ճիւղին վերջին շառաւիղը եւ գահ բարձրացուցին Լուի Ֆիլիպը : Պասթիյլի հրապարակին վրայ բարձրացող «Յուլիսեան Սիւն»ը կը խորհրդանշէ այդ օրերու յեղափոխութիւնը :

1831 Յուլիսին Պելժիա — ապստամբական կռիւներէ վերջ — բաժնուելով Հոլանտայէն՝ անկախութիւն հռչակեց :

Մեր օրերուն՝ 1908 Յուլիս 10/23ին հռչակուեցաւ Օսմանեան Սահմանադրութիւնը՝ իբրեւ հետեւանք Մակեդոնիոյ բանակի յեղափոխական սպաներու ճնշումին :

1952 Յուլիս 23ին Եգիպտոսի մէջ երիտասարդ զինուորականներ վերջ տուին ալպանացի Մեհմէտ Ալի փաշայի սերունդի տիրապետութեան. երկրէն քշեցին Ֆարուք թագաւորը եւ ջնջելով միապետութիւնը հիմը դրին Հանրապետութեան :

1956 Յուլիս 26ին նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասր ազգայնացուց Սուէզի Ջրանցքի միջազգային ընկերութիւնը՝ ապշեցնելով Եւրոպայի :

1958 Յուլիս 14ին զօրավար Ապտէլ Քէրիմ Քասըմ եւ ընկերները սպաննելով Իրաքի երիտասարդ թագաւոր Ֆէյսալ Բ.ն ու վարչապետը՝ Հաշէմիներու միապետութեան տեղ Հանրապետութիւն հաստատեցին :

Այս տարի եւս Յուլիս ամիսը արդարացուց իր անունը :

Պարսից ծոցին վրայ պայթեցաւ Քուէյթի տագնապը, որ քիչ մնաց յանգէր զինեալ բախումի մը :

Իսկ Պիզերթի հարցը չէ փակուած դեռ :

«Ճիհատ»էն ետք քաղաքական եւ տնտեսական «պոյքոթ»ի բանաձեւեր քուէարկած է Արաբական Լիկան :

Եգիպտական յեղափոխութեան իններորդ տարեդարձը նշելու համար, նախագահ Նասր Յուլիս 20ին ազգայնացուց Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան երկու նահանգներուն՝ Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ բոլոր դրամատուներն ու ապահովագրական ընկերութիւնները, ինչպէս նաեւ եգիպտական 75 ու սուրիական 23 առեւտրական կամ ճարտարարուեստական հիմնարկներ : Ջնջեց Գահիրէի հանրակառքի ընկերութեան ու Լոլոն եւ ընկ. հաստատութեան մենաշնորհները :

Ուրիշ հրովարտակով մը, նախագահը անանուն ընկերութեան վերածեց 70 եգիպտական եւ 12 սուրիական ընկերութիւններ, որոնց մէջ պետութիւնը առնուազն յիսուն առ հարիւր բաժին պիտի ունենայ :

Անհատներ կամ կազմակերպութիւններ ընկերութեանց կրնան մասնակցիլ առաւելագոյն տասը հազար եգիպտական կամ հարիւր հազար սուրիական ոսկիով :

Այս օրէնքի տրամադրութեանց պիտի ենթարկուին եգիպտական 147 եւ սուրիական 11 ընկերութիւններ :

Սեղմումներու ենթարկուած է նաեւ բամպակի արտածումը :

Այս օրէնքներէն քանի մը օր վերջ, ուրիշ հրովարտակներով նախագահ Նասր որոշեց նաեւ հողերու բաժանումը, ճշդելով առաւելագոյն տարածութիւնը իւրաքանչիւր անհատի համար :

Այսպէս ուրեմն, այս տարուան Յուլիսն ալ պատմական պիտի մնայ իր յեղափոխական անցուդարձերով :

ՀՐԱՆՏ — ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԻԶԵՐԹ

ՄԱԿ-Ը ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԷՄ

—o—

ՖՐԱՆՔԵՒԱԼԺԵՐԱԿԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆԴՀԱՏՈՒԵՑԱՆ

Ինչպէս գրած էինք, Ապահովութեան Խորհուրդը անգամ մը եւս հաւաքուեցաւ առջի օր, Թունուզիայի առաջարկին վրայ, կրկին խօսելու համար Պիզերթի մասին: Ֆրանսա որոշեց չմասնակցիլ ժողովին: Այդ նիստին ընթացքին Համըրշոլտ նախ զեկուցում մը տուաւ : Շեշտեց թէ ինք չէ ուզած «միջնորդի» դեր խաղալ այս գործին մէջ: Անդրադարձաւ իրեն պատահած միջադէպին Պիզերթի մէջ, յայտնելով թէ Ֆրանսացի վայրաչուները վարուած են իբրեւ երկրի մը գերիշխան ուժերը : Ֆրանսայի վրայ ծանըր յարձակում մը ըրած է խորհրդային պատուիրակը Մորոզոֆ: «Ֆրանսայի կոնակը կը գտնուին աշխարհակալ երկիրները եւ Ատլանտեան Ուխտը, յայտարարած է խորհրդային պատուիրակը, աւելցնելով, Ափրիկէի եւ աշխարհի առջեւ, Ատլանտեան Ուխտը յարձակումը ըմբռնած է» :

Նախապէս Թունուզիայի ներկայացուցիչը յայտնած էր թէ եթէ Ապահովութեան Խորհուրդը ինքզինքը լսել տալու ի վիճակի չըլլայ, կարելի է Ազգաժողովի արտակարգ նիստ պահանջել ինչպէս Սուէզի ժամանակ : Ի վերջոյ Արաբ Մ. Հանրապետութիւնը, Սէյլան եւ Լիպերիա նոր բանաձեւ մը առաջարկեցին որուն մէջ անգամ մը եւս կը պահանջեն որ Ֆրանսական ուժերը ամփոփուին իրենց նախապէս գտնուած վայրերը: Այս բանաձեւին քուէարկութիւնը յետաձգուեցաւ սակայն, որովհետեւ Անգլիոյ պատուիրակը ուզեց իր կառավարութեան կարծիքն առնել, այդ մասին :

Յիշենք նաեւ թէ Ֆրանսա որոշած է նկատի չառնել Ապահովութեան Խորհուրդի որոշումները: Ֆրանսա զեկոյց մը հրատարակեց ուր կը յիշէ Ֆրանքեւ-Թունուզեան համաձայնութիւնները եւ կը կրկնէ թէ Պիզերթի մասին կրնան համաձայնիլ Ֆրանսա եւ Թունուզիա գլուխ գլխի խօսելով միայն: Ֆրանսա անհրաժեշտ կը գտնէ ճշդել թէ ոչ մէկ նպատակ ունի Պիզերթի հարցը ՄԱԿի մէջուն կարգադրելու :

Պիզերթի հարցը շատ կը մտահոգէ Թուրքիան, որ «անդամ Ատլանտեան Ուխտի, բարեկամ Ֆրանսայի եւ մահմետական ազգ» կը ճշդէ իր դիրքը հետեւեալ բանաձեւումով.— Իրական ռազմադաշտ, վերադարձ Սթաթու Քուոյի, բանակցութեանց բացում :

✕ Ֆրանսացի երկու լրագրողներ՝ «Ֆրանս – Սուար»ի եւ «Փարի – Մաչ»ի թղթակիցը ձերբակալուած, ապա արտաքսուած են Թունուզիայէն:

ՎԱԶԳԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

—o—

(Սեփական թղթակցութիւն ՅԱՌԱՋի)

Յուլիս 20ին Պոլսէն օդային ճամբով Վիէննա հասաւ Վազգէն Ա. Կաթողիկոս, մասնաւոր հրաւէրով Վիէննահայ գաղութին: Օդակայան փութացած էր Մխիթարեան Միաբանութեան ընդհ. Աբբայ Մեսրոպ Արք. Հապոզեան եւ գաղութիս վարչութիւնը՝ իր գլուխն ունենալով Պ. Սարգիս Կարապետեան, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ Հայեր եւ տեղացի թղթակիցներ :

Բնակութեան համար յարմար դատուեցաւ քաղաքիս մեծագոյն պանդոկը, Իմփերիալ, ուր իջաւ Վեհափառը իր երկու հետեւորդներով, մին Մոսկուայի եւ միւսը Թիֆլիսի առաջնորդ :

1893էն ի վեր (առաջինը Մկրտիչ Խըրիմեան) երկրորդ անգամն էր որ էջմիածնայ կաթողիկոս մը Վիէննա կ'այցելէր: Մեծ եղաւ ընդհանուր հետաքրքրութիւնը ու տեղացի աւելի քան 15 օրաթերթերու թղթակիցներ ասուլիս մը սարքեցին Իմփերիալի մեծ սրահին մէջ ու Վեհափառը պատասխանեց բոլորին հարցումներուն: Յաջորդ օրերուն տուին Վիէննայի թերթերը Վեհափառին լուսանկարին հետ ընդարձակ տեղեկութիւն Հայ ազգի, անոր թիւին, լեզուին ու պատմութեան, կրօնական ու մշակութային կեդրոններուն մասին:

Յուլիս 22, Շաբաթ օր, Վեհափառին այցելութիւնը վայելեց Մխիթարայ Յարկըս, ուր եղան ուղերձներ, արտասանութիւններ ու նուիրաբերումներ: Յետոյ Վեհափառը փափաքեցաւ աչքէ անցընել վանքին մատենադարանը, թանգարանը, եկեղեցին եւ տպարանը : Կէսօրին ճաշկերոյթ մը շարունակութիւնը եղաւ Հայաստանի կաթողիկոսին եւ Վիէննական Միաբանութեան միջեւ փոխադարձ անկեղծ համակրութեան եւ գնահատանքի արտայայտութեանց :

Յաջորդ օրը, Կիրակի, տեղւոյս Հայ Մատուռին մէջ պատարագի արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ : Նախագահեց Վազգէն Ա. Կաթողիկոս: Գրեթէ Վիէննահայ ամբողջ գաղութը ներկայ էր :

Կաթողիկոսը այցելութիւն տուաւ նաեւ քաղաքիս ծերունազարդ Հայրապետ Տօքթ. Քէօնիկին՝ նուիրելով անոր Հայաստանի յատուկ գեղազարդ պնակ մը:

Յուլիս 25 Երեքշաբթի առտուան ժամը 8·15ին Կաթողիկոսը մեկնեցաւ Վիէննայէն՝ շատ գոհ իր այցելութենէն ու բոլորը հրաւիրելով Հայաստան: Օդակայան գացած էր դարձեալ Մեսրոպ Արք. Հապոզեան : Պ.

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԶՈՒԵՑԱՆ

Ալժ. Ազատ. Ճակատի առաջարկին վրայ է, այս անգամ որ կը խզուին, Ֆրանքեւալժերական բանակցութիւնները, որոնց Բ. արարին, Դրդ Նիստը բացուած էր Ուրբաթ :

Այս նոր դադարը եթէ խզում չի նշանակեր, ամէն պարագայի մէջ, նոր ձախողութեան մը արդիւնքն է անշուշտ:

Այս առթիւ հրատարակուած Ֆրանսական զեկոյցը կը ճշդէ թէ ընդհատումի նախաձեռնութիւնը ալժերական պատուիրակութեան կը պատկանի: Ծանօթ է որ նախորդ գիշերը Պելքասէմ Քրիմ երկարօրէն հեռաձայնած էր Թերաթ Ապպասի եւ խնդրոյ առարկայ է միշտ Սահարայի հարցը: Ֆրանսական զեկոյցը կը յիշէ թէ Ալժ. Ազատ Ճակատը յայտնած է թէ եթէ իր պահանջները Սահարայի վերաբերեալ, անմիջապէս գոհացում չստանան, կը մերժէ քննել միւս հարցերը :

Այս ձեւով ալժերական պատուիրակութիւնը եա կ'առնէ նախապէս տուած իր համաձայնութիւնը աշխատանքի ձեւի մասին: Ժոքս, երկուշաբթի օր, պիտի բացատրէ ձախողութեան պատճառները :

Նոյն օրը Պելքասէմ Քրիմ յայտարարութիւն մը պիտի ընէ, իսկ խօսակցութիւնները ընդհատուած են ցնոր տնօրինութիւն :

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԴԻՆ

Ի՛նչքան մենակ բուսնում է նա լերան
 ետեւ, մէն մի ձորում,
Ի՛նչքան հեռու իր մօր աչքից, այնքան
 բո՛ւոն է ուժը լարում,
Այնքան աւելի նիւղը փռում, արմատները
 խո՛րն է խրում,
Կեանքի հիւթով ու սաղարթով այնքան
 թա՛նձր է Հայոց բարդին:

Ի՛նչքան նրա դէմը փակում, խո՛րն է
 ծածկում լեռը նրան,
Ի՛նչքան կոծում, կողն են ծեծում շանթ
 ու անձրեւ, ամպ ու մռայլ,
Այնքան շանթին ճակատ տալիս,
 կանաչո՛ւմ է շատ ու շռայլ,
Այնքան յամառ ձգւում է վեր, այնքան
 բա՛րձր է Հայոց բարդին:

Ձգւում է վեր, որ բարձրանայ, որ
 գլուխը մի կերպ հանի
Քար ու ժայռից ու երեւա՛յ, ու երեւա՛յ
 Երեւանին,
Ասի՝ նայի՛ր, եղե՛լ եմ, կա՛մ, ու կը
 լինե՛մ, ինչ էլ լինի,
Դու հաւատա, լեռներից վե՛ր, քարից
 կա՛րծր է Հայոց բարդին ...

Ս. ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ քաղաքական դէմքեր, դասախօսներ, գրագէտներ եւ լրագրողներ, «մարդասիրական զգացումներէ» մղուած, դիմում մը ստորագրած են առաջարկելով որ միջազգային քննութիւն մը կատարուի. լիբանանցի համայնավար պարագլուխ՝ Ֆարճալլա Հէլոնի մահուան պարագաներուն վրայ : Ծանօթ է որ ըսուեցաւ թէ Հէլոն չարչարուած է Դամասկոսի մէկ բանտին մէջ: Արաբ Մ. Հանրապետութիւնը միշտ անգիտակից ձեւացած է : Այս դիմումը ստորագրողներուն մէջ կան՝ Ժան Մատոլ, Ժ. Փոլ Սարթր, Ալէն Սավարի, Քլօտ Բուռա, եւայլն:

ՍԱԼԱՆԻ եւ Ժուհոյի դատավարութեան ժամանակ, նախագահ Փաթէն յայտնեց թէ նամակ մը ստացած է Շալէն, զոր սակայն, չկարդաց : Քառըֆուր հրատարակած է այդ նամակը որուն մէջ, Շալ կը շեշտէ թէ միշտ համախոհ եղած է Սալանի եւ Ժուհոյի.— «Այս մասին ոչ մէկ տարակարծութիւն պէտք է ըլլայ : Մեր նպատակը էր եւ կը մնայ, ներկային մէջ, Ալժերիան Ֆրանսայի մէջ պահել» եւ Շալ կը վերջացնէ յայտարարելով.— «Յանձնուեցայ ձեր արդարութեան, որովհետեւ աւանդութիւն է Ֆրանսական բանակին մէջ որ ղեկավարը իր ենթականերուն հետ ըլլայ դժուար պայմաններու մէջ, ինչպէս յաջողութեան մէջ: Մեր երկու ընկերները Ժուհօ եւ Սալան նոյն պատճառները չունենալով, մեկնեցան որպէսզի ազատ մնան ֆելլականներու դէմ յետադայ կռիւներուն համար: Մեկնեցան իմ բացարձակ համաձայնութեամբս» :

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

—o—

Դ.

Տոքթ. Գրօ չատ կը սիրէ լատիներէն տարազները, բայց կարծես... ոսկոր կը հանէ դերեզմանէն, — վասնզի իր ընտրած տարազները՝ աւերածոյ կամ երի – թացեալ: Տեսէք թէ ի՛նչ կը դնէ կատա – ղութիւն (հիւանդութիւն) բառին դէմ.—

« Լատիներէն՝ լիսսա, ռուսերէն՝ լուս – սա, հայերէն՝ կատաղութիւն, ջրվախու – թիւն» (էջ 40):

Նախ, դիտել կուտամ թէ լատիներէն չէ լիսսա բառը, այլ յունարէն: Ատիկ – եան բարբառով՝ լիտտա:

Երկար ատեն, յունարէն այս բառը գործածուած է իբրեւ ախտանուն կատա – ղութիւն հիւանդութեան, նախընտրաբար այլ տարազներու, — սինեղիսոն կամ լի – սա ֆանինա, հիստրոփոպիա կամ փոպո – տիփտոն, աֆուա թիմոր կամ աֆուիփու – կա, փէօժիտրոն, պրաֆիփոթի, փանթո – փոպի(*), տիսմաթափոսիս, թեթանոս ռապիէն եւ թոֆսիֆոզ ռապիֆ:

Լիսսա կարճ էր, դիւրահնչուն եւ ա – ծանցելի, այնպէս որ չուտով բազմեցաւ նաեւ լատիներէն լեզուի մէջ, բայց յան – կարծ իր տեղը տուաւ լատիներէն տարա – ղին, որ է ռապիէս:

Ինչո՞ւ:

Անոնք, որ կ'ուսումնասիրէին բժշկա – կան հին մատենագրութիւնը, կարեւոր վկայութիւն մը բերին Պլինիոսէն, որ կը պատմէ (Բնապատմ. ԻԹ. 22) թէ «չու – ներուն լեզուին տակը գոյութիւն ունի փոքր որդ մը(1), զոր Յոյները կը կոչեն լիտտա (այլ անուամբ՝ լիսսա),— երբ առաջին օրէն հանես զայն ու մաքրես փոքրիկ չուներուն բերանը, մի անգամ ընդ միշտ կ'ապահովես զանոնք կատա – ղութեան դէմ»: Մինչեւ ԺԹ. դար՝ այս – պէս կը մտածէին անոնք որ կ'ապրէին կենդանիներուն մտերմութեան մէջ: Մա – րոքեթի երկար տարիներ աշխատած է Ուէրայնայի մէջ՝ հետազօտութիւն կա – տարելով լիսսաներուն մասին, որոնց ուշ կամ կանուխ երեւումէն կախում ունէին, կը խորհէր, կատաղութեան վաղաժամ ախտաճանաչութիւնը եւ դարմանումի յոյսերը:

Այս պիտէն եաքը, բժշկական արդի մատենագրութեան մէջ լիսսա կոչուեցան այն ճերմակ բշտիկները, որոնք երեւան կուգան բերնին մէջ, լորձունքի ենթա – լեզուային եւ ենթակղակային գեղձերու արտածոր խողովակներուն ծայրը, վա – ղաժամօրէն հաստատելով հիւանդու – թեան ախտաճանաչութիւնը:

Շփոթութեան տեղի չտալու համար՝ կարելի չէր այլեւս գործածել լիսսա բա – ռը իբրեւ ախտանուն:

Ճիշդ է թէ լիսսա բառը գոյութիւն ու – նէր յունարէն լեզուի մէջ նախ քան այս դիւտը,— Հոմերոս կը գործածէ մոլեգ – նութիւն իմաստով (Իլ. Թ. 233), նոյն – խակ «կատղած չուն» բացատրութեամբ(2) զոր կուտայ Հեկտորի (Իլ. Ը. 299): Այդ ամէնը՝ զրականութիւն է սակայն: Զար – մանալին այն է որ Հիպոկրատ երբեք գործածած չէ այդ բառը, նոյն իսկ ոչ մէկ ակնարկութիւն ունի կատաղութեան մասին: Աւելի զարմանալին, — Արիստո – տէլ կը վկայէ թէ կատաղութիւնը հի – ւանդութիւն մըն է, որու հանդէպ, ըս – կըզբնաբար, ախտամերժութիւն գոյց կու տային մարդիկ, այսինքն՝ չունը կրնար վարակել չունը, բայց ոչ մարդը: Պղու – տարքոս, կարծես հաստատելով այս վը – կայութիւնը, կը զրէ թէ Արիստոտէլէն երկու հարիւր տարի եաքն էր, որ կա – տաղութեամբ սկսան վարակուիլ նաեւ մարդիկ:

Հետաքրքրական են այն տեսութիւննե – րը, որոնք «կատաղութեան կեդրոն» գոյց կուտան այս կամ այն գործարանը: Պլինիոս ճերմակ բշտիկներուն դիւտով կատաղութեան աղբիւրը կը դնէ բերնին մէջ, ընդհակառակն Արտորիոս, որ անձ – նական բժիշկն է Օգոստոս կայսեր, կը հաւատայ թէ կը գտնուի ստամոքսին մէջ: Շատ աւելի հին աւանդութեան մը արձագանգն է վերջին տեսակէտը: Ար – դարեւ քաղցը եւ ծարաւը կատաղութիւն կը պատճառեն, կ'ըսէին հինները: Եւ ո – մանք իբրեւ վկայութիւն գոյց կուտան, Աստուածաշունչ Մատեանի մէջ, բառ մը որ թարգմանուած է կատաղութիւն (մեր ղրաբարը կը զրէ նուազում), նոյն տե – սակէտին թելադրանքով՝ որովհետեւ աստիկ սով ինկեր էր Եգիպտոսի մէջ (Ծննդ. խէ. 13):

Տարօրինա՛կ, ԺԸ. դարու բժիշկ մը, Պոսքիյոն, եւաւ յայտարարեց թէ առաս – պել է կատաղութիւն կոչուած հիւանդու – թիւնը, յաճախ վախի հակազդեցութիւն: Իրողութիւնն այն է որ բազմաթիւ հի – ւանդութիւններ չփոթուած են կատաղու – թեան հետ:

Նոյնքան տարօրինակ փորձեր կատար – ուած են բուժելու համար կատաղութիւ – նը,— կուտամ՝ պատկերազարդելու հա – մար բառապիտական այս փորձը:

Լեմնիոս կը պատմէ թէ գիւղացիները, կատաղութեան դէմ երբեւ ապահովու – թիւն, կ'ուտէին խնձոր մը կամ կտոր մը հացի միջուկ, մէջը դնելով երեք բառ.— Զիոնի, ֆիրիոնի եւ էզզեզա: Կամ իրենց խմած գինիին կը խառնէին կատղած չան մը մագերուն մոխիրը:

Պլինիոս աւելի չատ նախապաշարում – ներ կը բերէ.— Շան բերնէն կը հանեն «որդը», այսինքն լիսսան, երեք անգամ կը պտըտցնեն կրակին չուրջ, յետոյ կը կերցնեն անոնց՝ զորս խածած է կատղած չուն մը: Աքաղաղին ուղեղն ալ նոյն բու – ժարար դերը կը կատարէ, կ'ըսէ: Եւ դեռ ինչե՛ր.— կատղած չուներու միսը կ'ա – ղէին եւ իբրեւ դեղ կը գործածէին կա – տաղութեան դէմ: Ջուրին մէջ կը խեղ – դէին երեք չան լակոտներ, անմիջապէս կը հանէին լեարդը, զոր հում – հում կը կերցնէին կատղած չուներու զոհին, պայմանով որ այդ զոհը եւ ջրամոյն լա – կոտները պատկանին նոյն սեռին: Շան մը գլուխը կը դնէին հողէ ամանի մը մէջ, բոլորովին նոր ու ներսէն կաւով ծեփուած, յետոյ կը դնէին փուռը՝ մին – չեւ որ մոխրանար չան գլուխը,— այդ մոխիրը կը կերցնէին անոր որ զոհ գա – ցած էր կատղած չան մը յարձակման:

Պլինիոս կը զրէ թէ չուները չեն մօտե – նար այն մարդուն, որու զրպանին մէջ կը գտնուի չունի մը սիրտը: Եթէ կ'ուզէք որ չուները չհալչեն կամ չյարձակին ձեր վը – րայ, կ'ըսէ, չան մը լեզուն զրէք ձեր կօշիկին մէջ, մասնաւորաբար բթամա – տին տակ:

Պէտք չէ զարմանալ որ նման բազմա – թիւ ծիծաղելի նախապաշարումներ հիւա – ւած են այս ահաւոր հիւանդութեան չուրջ, — մեծ էր սարսափը, եւ ստեղ – ծուած՝ «կատաղութեան վախի հիւան – դութիւն մը», այնքան որ ախտանունը լսողը կը սարսռար: Հայ մեծանուն բը – ժիշկը, Գէորգ Պայլիվի, հակառակ իր քննական միտքին՝ հոսանքէն տարուած, մէկ կը հաւատար թէ կատաղութեամբ վա – րակուածները կը բուժուէին՝ երբ ուխտի կ'երթային Ս. Վիտոսի: Ֆրանսացիները եւս ունէին իրենց կատաղաբոյժը, Ս. Հուբերտոս(3), որու վանքը կը գտնուի Արտէնի մէջ, — հիւանդը ուխտի կ'եր – թար այս վանքը, եւ երբ սուրբին բանա – լին դրուէր ճակտին՝ ... կը բուժուէր: Ժամանակին, այս հրաշքներուն մասին վէմ է բացուած Սորպոնի եւ Լուվէնի միջեւ,— առաջինը նախապաշարում կը համարէր սուրբին միջամտութիւնը, երկ – րորդը կըսէր. «Թողէք որ հաւատքը գործէ, փոքթ չէ հոգեկան մխիթարու – թիւն մը ընծայելու չափով, հոն ուր ան – զօր կը մնայ պաշտօնական բժշկութիւ – նը»:

Հատոր մը կարելի է լեցնել՝ թուելով այն դեղերը, բուսական, հանքային, բա – զադրական, ծածկագիտական (ֆապալիս – թիֆ), որոնք փորձուած են, բուժելու համար կատաղութիւնը, — այդ ցան – կութեամբ՝ դիմել կելսիոսի (Ե. 27), որ կուտայ ճոխ ցանկ մը: Տալել, տաք իւղի մէջ մխրճել, պաղ ջուրի աւազանի մը մէջ խօթել, չարն անսպառ:

Վերադառնալով Տոքթ. Գրոյի՝ որ կա –

---

(3) Ս. Հուբերտոս բարի եւ համեստ աբեղայ մըն էր, ծագումով ազնուական: Հոմ կը գտնուէր՝ երբ չարագործներ ըս – պանեցին Մայեսթրիխթի եպիսկոպոսը, Ս. Լամբերտոս: Հրեշտակ մը լուսոյ ա – րագութեամբ բօթը տարաւ Հոմ, ուր կը գահակալէր Ս. Սերգիոս: Հրեշտակը հրամայեց եպիսկոպոս օծել Հուբերտո – սը: Պապը մերժեց: Հրեշտակը թռաւ գը – նաց Մայեսթրիխթ, առաւ եպիսկոպոսա – կան ասաղ, բերաւ տուաւ Պապին՝ հաս – տատելու համար թէ առաքելութիւն մը կը կատարէր: Համակերպեցաւ պապը, բայց Հուբերտոսն էր որ կ'ընդդիմանար այս անգամ: Հրեշտակը թռաւ գնաց Մա – յեսթրիխթ, առաւ բերաւ եպիսկոպոսա – կան հանդերձանքը: Հոմբերտոս կ'ընդ – դիմանար տակաւին, որովհետեւ հա – մեստ էր եւ քարի: Լուր առաւ կրտսեր հրեշտակ մը, վազեց գնաց մտաւ արքա – յութեան ապարանքը, գտաւ Ս. կոյսը եւ Ս. Պետրոսը, «բանն ասանկ ասանկ է» ըսաւ անոնց: Անմիջապէս Ս. կոյսը գոր – ծի լծուեցաւ, փորուրար մը հիւսեց, ու տուաւ հրեշտակին, որ լոյսի պէս թռաւ հասաւ Հոմ: «Հուբերտո՛ս, աստուածա – մայրը զրկեց այս փորուրարը, իբրեւ նը – շան իր խոստումին թէ պիտի կատարէ բոլոր խնդրանքները»: Նոյն ժամուն հա – սաւ Ս. Պետրոս եւ ոսկի բանալի մը տը – ւաւ Հուբերտոսի, յայտնելով թէ իշխա – նութիւն տրուած է իրեն՝ բուժել կատա – ղութիւնը, ոսկի բանալին դնելով հի – ւանդներու ճակտին:*

Ադատր է հէբեաթը,— հէբեաթին միակ վէբճն այն է որ Ս. Սերգիոս պապը մե – ռած էր Ս. Լամբերտոսի սպանութենէն տասը տարի առաջ:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՏՐ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

—o—

(Բ. եւ վերջին մաս)

Անտարակոյս, Արմաշական իրեն զա – բռնումին վերադրելու է իր ընթացքը, մանաւանդ լեզուն, որ գործածեց երբեմն «Շողակաթ»ի մէջ այս հարցին առթիւ, թէ հարցին եւ թէ անոր մէջ դերակատար անձերուն հանդէպ: Կամակոր էր ու մը – նաց նոյնը՝ իր ընթացքը այս մասին: Կամակոր էր ու մնաց նաեւ իր սխալ ըն – թացքը Ղալաթիոյ Լուսաւորչի եկեղեց – ւոյ քանդումին ձեւին ու արդիւնքին մա – սին: Փոխանակ վերջին օրերուն հապճեպ քանդումին, ընդարձակելու եկեղեցին ու իր հնութիւնները, կարող էր չատ կա – նուխէն ձեռք զարնել եւ փրկել ինչ որ կարելի էր փրկել ու պէտք էր փրկել: Քաղաքական սխալ ընթացք մը ցոյց տա – ւաւ Թրքական կառավարութեան մէկ կուսակցութեան հետ աւելորդ մտերմու – թեամբ, երբ հարկ ու կարիք չկար, եւ օգուտ մըն ալ չունէր: Արմաշականները երբեք վարչական եւ տնտեսական կարո – ղութիւն մը ցոյց տուած չեն իրենց բարձր պաշտօններուն մէջ եւ ընթացքին եւ կրնանք ըսել, որ Գարեգին Պատրիարք ալ Կ. Պոլսոյ իր պատրիարքութեան մի – ջոցին կալուածական, վարչական եւ տն – տեսական մարզերուն մէջ ոչ լաւագոյն ուժերէն եւ ոչ ալ լաւագոյն տիրքերն օգտուեցաւ: Մշակութային ծրագիրներ, որոնք պէտք է գործադրուէին, չգոր – ծադրուեցան: Թանզարան, Ազգային

տաղութեան իբրեւ համանիշ կուտայ ջրվախութիւն բառը, հարկ է ըսել թէ այդ սխալը կրկնած են բառարանները, բժշկական դասագիրքերը եւ բազմաթիւ հե – դինակներ: Տոքթ. Գրոյէ դիտել կուտայ թէ ջրվախութիւնը չի կրնար սահմանել կատաղութիւնը, որովհետեւ կատղած կենդանիներ կան, որոնք դիւրութեամբ կուլ կուտան կարծր կամ հեղուկ ամէն աննդեղէն: Իսկ մարդոց մօտ, ջրվախու – թեան երեւոյթներ կան, որոնք յատուկ են ջղադարութեան: Աւելցնենք որ կա – տաղութեան պարագաներ ալ կան՝ ա – ռանց ջրվախութեան նշաններու:

Այստեղ կ'արձանագրենք նաեւ թէ կա – տաղութեան համանիշ տրուած է նոյնպէս օդավախութիւն (այէրոֆոպի) բառը, այն իրողութեամբ որ, ճիշդ ինչպէս ջուրին տեսքը, փայլը, հոսիլը տպաւորել կը մտանեն կատաղութեամբ վարակուած – ները, դէմքին վրայ գոլ օդին չիմանը եւ կ'արթնցնէ նոյն զգայութիւնները:

Տոքթ. Գրօ «կատաղութիւն» բարդ – մանած է զարձեալ օրգազմ բառը (էջ 52), եւ աւելցուցած՝ «ուժեղ զրգռականու – թիւն»: Սխա՛լ,— մեր սեռային բառա – րանին մէջ ունինք ճիշդ բառը՝ որ է կա – զուգք:

Շ. ՆԱՐԴԻՆԵԱՆ

(*) Կայ նաեւ փանթիլիոս բառը, որ կը նշանակէ ամէն բան խածնող, ամէնիքը խածնող, սակայն կը տրուի խածան գը – բռղներուն միայն,— կապ չունի կատա – ղութեան հետ: Տառադարձութեամբ՝ պանտիլիոս:

(2) Նոյն այս բացատրութիւնը ունին նաեւ լատիներէնը, առանց կատաղութիւն հիւանդութեան ակնարկութեան (Պլո – տոս, *Մենեքմեաններըը*, 846):

ՆԻՔՈԼԱ Բ. ՑԱՐԻՆ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՍՊԵԼ ՄԸՆ Է

—o—

Աշրաբեւ Զեխոսլովաքները երեք օր եաք քաղաք մտան: Քիչ եաք ութ հա – զար քիլոմեթր հեռու վլատիվոսթոք մեկ – նեցայ, հայրենիք վերադարձնելու հա – մար զինուորներս, որոնք խիստ ցուրտ կլիմային չկարենալով տոկալ՝ մեռնելու դատապարտուած էին:

Երբ հոն հասայ, մխեւնոյն տեղ ցա – մաք կ'ելլէր ֆրանսական զինուորական առաքելութիւն մը Զօր. Ժամէնի նախա – գահութեամբ: Իր խնդրանքին վրայ՝ իբ – րեւ թարգման իրենց միացայ:

Այս չրջանին դաշնակիցները, զինուո – րական մարմինները կը զրկէին Օմսք, որ սպայակոյտներու կեդրոնն էր: Հոս էր որ, ըստ հրամանին Անգլիոյ Ճորճ Ե. թագաւորին՝ որ Ցարին զարմիկն էր, Անգլիացիք պահանջեցին մանրակրկիտ քննութիւն մը կատարել Եկատերինեն – պուրկի ղէպքերուն չուրջ: Այս պաշտօնը յանձնուեցաւ հարիւրապետ Սոքոլովի:

Չեմ վարանիր ըսելու թէ այդ քննու – թիւնը կատարեալ կատակերգութիւն մը եղաւ: Իշխանութիւնները անկարելին կընդհին մեզ համոզելու համար թէ չար – դը տեղի ունեցած էր Իպատեւի տան մէջ, սակայն իրենց մէջ բերած ապա – ցոյցներէն ոչ մէկը հաստատուեցաւ: Միակ ճշդիւտ տեղեկութիւնը զոր ստա – ցանք՝ տասներեք անձերու այն ցանկն է, որոնք ողբերգութեան առեն հոն կը գտնուէին: Ահաւասիկ այդ վաւերաթուղ – թը.— «25 Ապրիլ 1918, ժամանեցին կայսրը, կայսրուհին, մեծ դքսուհի Մա – րիա, իշխան Տոլկուրոքոֆ, Փրոֆ. Պոթքին, սենեկապան Զեմուտորոֆ, ե – րախաներու սենեկապան Սկատուէֆ եւ ըս – պասուհի Տեմիտովաքայա:

Մայիս 22ին հասան Ցարեւիչը, մեծ դքսուհի Անաստասիա եւ քանի մը ծա – ռաներ»:

Զեղի կրնամ, կ'ըսէ Պ. Լըմէ, օրինակ մը յիշել կատարուած տարօրինակ քննու – թիւններէն: «Դատաւորը օր մը ըսաւ մեզի.— « Կը պատրաստուիմ հարցաքըն – նել կայսերական ընտանիքին ոճրագործ – ներէն մին՝ Մալվեսիեւը: Դատական իշխանութիւնը շատ մեծ կարեւորութիւն կուտայ անոր յայտարարութիւններուն, քանի որ սպանութեան բոլոր մանրամաս – նութեանց տեղեակ է: Եւ յետոյ չանգի – տանար զոհերուն թաղուած վայրը, զոր հակառակ երկրատեւ փնտռտուքներու՝ կարելի չէ եղած երեւան հանել:

Այս յայտարարութեան վրայ բաւական յուսալից եղանք եւ յաջորդ առաւօտ մեզ – մէ մէկը համարձակեցաւ ներկայանալ հարցաքննիչին եւ ուզեց իմանալ այդ ամբաստանեալին հարցաքննութեան ար – դիւնքը:

— Աւաղ, պատասխանեց մարդը, մեր դժբախտ վկան հարցաքննուելէն առաջ մեռաւ թիֆիւսէն (բծաւոր ժանտա – տենդ):

Կրնաք երեւակայել մեր յուսալքումը: 1919 Մայիսին, տարօրինակ պարագայ մը դրաւեց մեր ուշադրութիւնը:

Երկու սպաներ մեզի ներկայացուե – ցին ընտանիքէն առացուած եւ իրենց ամառուն թուականը կրող նամակ մը, որ կ'ըսէր.— « Կայսրը հոս է, ի՞նչպէս մեկ – նիլ իր հոս ներկայութիւնը: Մենք պա – տրաստ ենք իր համար ամէն բան ընել, միայն թէ լուրը ճիշդ չ, Ցարեւիչի տակ եթէ լուրը ճիշդ է, պիտի անցընենք» : Քանի մը օր ետք երկրորդ նամակ մը, որ կ'ըսէր— « Մեր սիրածներուն մասին զրածները ճիշդ տա – տուած են: Օրհնեալ ըլլայ Աստուած»:

Այս վկայութեանց վրայ յենլով կը – նամ յայտնել թէ կայսերական ընտանի – քը, ամբողջ կազմով, կը գտնուի Սամա – րայի մօտ վանք մը: Ցետոյ լուրեր տիրեց: Քննիչ յանձնաժողովին ան – դամները անկարելիութեան մատնուե – ցան, դէմքին վրայ գոլ օդին չիմանը կոչնաքի բանակը կը պարտուէր, զոր զումը կը սկսէր: Ծովակալ Կոլչաք Սիպերիոյ մէջ բոլշեւիկներուն դէմ պա – տերազմ մղելու համար 1920ին Իրքուցքի մէջ գնդակա – հարուեցաւ: Գալով մեզի, մեծ դժուա – րութեամբ կրցանք փախչիլ եւ յաջող – Եւրոպա անցնիլ:

Քաղեց՝ Գ. Տ. Ա.

(2 Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ
(ՀԱՅ ՅԵՂՈՓԽՍԿԱՆ ԿԵՍԱՐԻԱՅԻ)
ԳԻՐՔ
ԱՄՓԵՓ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ

ՊՈՒՆԿԱՐԴ

Ա Ն Ա Ն Դ

Ֆիշ յաստփ ոսպիկի սիրտը ոչ միայն ոսկրափոր է, այլև ամրոցի նման ներսից բաժանված է երկու խցիկների՝ կենտրոնական և ետևի խցիկների։

— Շատ լավ է, պատասխանեց Լոռը, ես ինձ համար կվերցնեմ ետևի խցիկը։

— Ես, ուրեմն, կմնամ կենտրոնականում, ասաց Ֆիշը։

— Ինչո՞ւ ես ուզում կենտրոնականում մնալ, հարցրեց Լոռը։

— Որովհետև ... ես ... ես ... ես

Այրի Տիկին Աղնիւ Բ. Տամլամեան, Տէր եւ Տիկին Ժիրայր Տամլամեան, Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Խոտիկեան, Տէր եւ Տիկին Վաչէ Տամլամեան, Եդուարդ եւ Արփս Տամլամեան, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Խ. Տամլամեան, Այրի Տիկին Ա. Ավշարեան (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Ա. Պօղոսեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Բ. Պապիկեան եւ զաւակները (Իտալիա), Տէր եւ Տիկին Ս. Տամլամեան եւ զաւակները Տէր եւ Տիկին Վ. Տամլամեան եւ զաւակը (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Զ. Մութաֆեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հ. Տամլամեան եւ զաւակները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Ռ. Տամլամեան եւ զաւակները (Հայաստան), Տէր եւ Տիկին Յ. Ավշարեան եւ զաւակները (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Վ. Մոստիչեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յ. Տամլամեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ա. Իպոյեան եւ զաւակները (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Տ. Տէր-Յակոբեան եւ Քիթապճեան, Ժամկոչեան, Տէմիրճեան, Իփլիքճեան, Գույումճեան, Պօյաճեան, Հայթայեան, Թուրեան, Էթմէքճեան, Գազանճեան, Գումփանեաճեան, Պախթիարեան, Ծըն-կլտըրեան, Մօզեան, Խոտիկեան, Ալանեան ընտանիքները, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաները եւ բարեկամները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր, հօրեղբօր, մօրեղբօր եւ ազգականին՝

ԲԱՐՍԵՂ ՏԱՄԼԱՄԵԱՆԻ

կսկծալի մահը, որ տեղի ունեցաւ Յուլիս 28ին, իր բնակարանը:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Երեքշաբթի, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ ժամը 16ին:

ՅԱՌԱՋ.— Մեր ցաւակցութիւնները Տամլամեան, Մութաֆեան, Պօղոսեան եւ Պապիկեան ընտանիքներուն:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԴԱՑՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր բաժանորդներու արձակուրդի շրջանը, արձակուրդի շրջանն է նաեւ «Յառաջ»ի պաշտօնէութեան: Այդ իսկ պատճառով թերթիս վարչութիւնը Յուլիսին եւ Օգոստոսին, սովորականէն շատ աւելի ծանրաբեռնուած է եւ ջերմօրէն կը խնդրէ իր հաւատարիմ բաժանորդներէն, որ աւելի չծանրաբեռնեն իր գործը հասցէներու առժամեայ փոփոխութիւններով:

Յառաջ միշտ իր կարելին կ'ընէ գոհացում տալու համար իր ընթերցողներուն, բայց կը խնդրէ նաեւ որ անոնք չդժուարացնեն իր գործը:

Այս տարի, վարչութիւնը որոշած է ընթացք տալ միայն ԲԱՑԱՌԻԿ եւ ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ դիմումներու հետեւեալ պայմաններով.— դիմումները պէտք է ըլլան գրաւոր, ընթացք չի տրուիր հեռաձայնով եղած դիմումներուն: Կցել հինգ Ն. Ֆ. եւ սովորական հասցէն: Դիմող բաժանորդը պէտք է վճարած ըլլայ ընթացիկ տարեշրջանը (1961):

×

Միայն արձակուրդի շրջանին համար, բաժանորդ արձանագրուողներու սակն է.

Ֆրանսա.— Ամսական 7 Ն. Ֆ.

Արտասահման 10 Ն. Ֆ.:

Շնորհակալութեամբ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ

ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

Լիոնի խումբը կը մեկնի Օգոստ. 3ին, հաւաքուիլ Փերաշ կայարանին մուտքի ժամացոյցին առջեւ, ժամը 16ին:

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ

Հայ Կարմիր Խաչի Ֆէսանվիլլէի օդափոխութեան կայանի Բ. խումբի վերջին բժշկական քննութիւնները տեղի կ'ունենան, Երկուշաբթի 31 Յուլիս, ժամը 9–12, Հայ Կարմիր Խաչի դարմանատունը, 15 Րիւ Ժան Կուժօն, Փարիզ:

Բ. խումբը կը մեկնի այս Չորեքշաբթի օր, ժամը 13ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիէն:

Ա. խումբը Փարիզի Հայոց եկեղեցին կը վերադառնայ նոյն օրը ժամը 19ին:

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Նիսի Հ. Յ. Դ. Գէորգ Չաւուշ խումբին, հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին:

Կիրակի, Օգոստոս 6, ամբողջ օրը, Փլաթօ տիւ Մոն Պոռոն, Սիթ Անշանբէսի տեսարժան եւ ծառախիտ պարտէզներուն մէջ:

Անձրեւի պարագային, գեղեցիկ սրահ:

Կը նախագահէ Ընկ. ՇԱՀԱՆ ՋՕՏԵԱՆ:

Կը խօսի Ընկ. ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժին, Մարսէյլինոր Սերունդին կողմէ:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

1.— Մասնաւոր օթոքար մը՝ Մարսէյլէն կը մեկնի առաւօտեան ժամը 9.30ին: Փլաս Մասենա կը հասնի՝ Քազինոյին առջեւ, եւ հոնկէ կ'երթայ Փլաթօ տիւ Մոնպրոն:

2.— Թէ էլ էնի տեւական եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն: Պուլվար Ժան-Ժօռէս, Սինեմա Քազինոյին առջեւէն առնել 13 թիւը: Առաւօտուն ժամը 8.30ին, 9.30ին, 10.30ին: Իսկ կէսօրէ ետք ամէն կէս ժամը անգամ մը:

3.— Առանձին ինքնաշարժով եկողները պէտք է առնեն միջին Քորնիշը եւ Քոլ տը Վիլֆրանշ չհասած, աջ դառնան եւ երթան մինչեւ Փլաթօ:

Communiqué

Pour vos travaux de PEINTURE n'hésitez pas à consulter.

LES PEINTURES TIL'LAC, sont de première qualité et à des prix imbattables.

Spécialement le VINYTIL, peinture plastique moderne d'utilisation universelle, ainsi que le TIL'EMAIL glycérophtalique au brillant incomparable.

S. A. PEINTURES TIL'LAC

Société d'Arméniens

25, Rue de Trévise — PARIS (9e)

PRO 44-39

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ

ԵՐԵՒԱՆ

երեք շաբաթը անգամ մը

ՆԱՒՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ուղղակի դէպի ԵՐԵՒԱՆ

Երթուղարձի գիներն են, վերադարձով լերադարձին կարելի է Վենետիկ իջնել

13 ՕՐ ԵՐԵՒԱՆ

Պանդոկի մէջ բնակութեամբ եւ սնունդով

Բ. կարգ	3046 Ն. Ֆ.
Գ. կարգ	2506 Ն. Ֆ.

ԶԵՂՉ խմբովին ճամբորդողներուն:

ՈՒՂԵԳՈՅՔԻ իրաւունք, անձ գլուխ, 150 քիլօ՝ Բ. կարգի եւ 100 քիլօ՝ Գ. կարգի ճամբորդներուն:

Նոյն ճամբորդութիւնը օդանաւով կամ երկաթուղիով:

Մեր գրասենեակը կը զբաղի նաեւ դէպի Ամերիկա, Սուրիա եւ այլ ճամբորդութիւններով:

ԴԻՄԵԼ՝

ԺԱՆ-ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

48, Rue de la République

Tél.: 20.47.22

MARSEILLE

●

ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղ

7, Rue Auber, 7

Tél : RIC. 63-69

PARIS (9e)

Imprimerie Spéciale du journal « Haratch »
32, Rue de Trévise, PARIS (9e)

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՍԵՒՐ

1961-1962

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ:

Իրենց զաւակները արձանագրել փափաքող ծնողքներու գործը դիւրացնելու համար կը յանձնարարենք, որ վարժարան առաջնորդեն երախան դպրոցական եւ բժշկական վկայականներով միասին: Փարիզէն դուրս գտնուողները գրաւոր դիմումին միացնեն վերոյիշեալ վկայականները:

Պայմաններու համար դիմել՝ գրաւոր կամ հեռաձայնով.—

DIRECTION DU COLLÈGE SAMUEL MOORAT
26, Rue Troyon, SEVRES (S. et O.)
Tél. : OBS. 18-28

ՀԱՅ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆ

Լ Ը Փ Է Ք

ԲԱՑՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
1961 – 1962
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ

Ուսման ծրագիրն է դասական ընթացք (քուր քլասիք):

Պայմաններու եւ որեւէ լուսաբանութեան համար դիմել գրաւոր կամ հեռաձայնով տեսչութեան:

École Apostolique Arménienne
3, Av. de Grandchmp
LE PECQ (S. et O.) Tél. 963-01-72

ԴՈՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի 1961 – 1962 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Վարժարանին նպատակն է պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով եւ հայեցի դաստիարակութիւնով օժտուած Հայուհիներ: Ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.

Ա) Ֆրանսականը, որ տառացի կերպով կը հետեւի պետական լիսէներու արդիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին, անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով կը պատրաստէ պրըվէի եւ պագալորէայի:

Բ) Հայկականը, որ կ'օժտէ սանուհինները հայագիտական ծանօթութիւննե-
Հեռաձայն 927 – 01,72
րով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնքի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ:

Աշակերտուհիներ կ'ընդունի 8 տարեկանէն սկսեալ, մանրամասնութեան համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան.—

1, Bld. du Nord, LE RAINCY (S. et O.)

FOURRURES

Roger YOPIAN

PRIX INTERESSANTS
NEUF et REPARATION

84, Boulevard de Stalingrad, 84
— CHOISY-LE-ROI (Seine) —

Autobus : de la Porte de Choisy, descendre 3 Communes ou Rue du Docteur-Roux.

ՃԱՀԱՆ
ԱՀՆԱՈԻՐ

Նահանջը Առանց Երգի

Ա. Տպագրութիւն, 1929

Գին 7 Ն. Ֆր.

Դիմել ՅԱՌԱՋին

MORY et Cie

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ:

Գնեցէք զանոնք ձեր ուզած տեղը եւ առաքումը մեզի վստահեցէք: Նուազագոյն ծախքերով կը ղրկենք խորհրդ. Միութիւն:

Դիմեցէք մեր նոր գիները գիտնալու համար.—

10, Rue St. Vincent de Paul, Paris 10e

(PRÈS DE LA GARE DU NORD)

Téléphone : TRU. 27-70

ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

SICOMEX

Ֆրանսական կառավարութենէն եւ Մոսկուայի Ինթուրիսթէն ճանչցուած հաստատութիւն:

SICOMEX

20, Rue Royale, PARIS 8e
Téléphone : OPE. 67-77
Métro : CONCORDE et MADELEINE

ՄԻԱԿ ՏՈՒՆԸ

որ կարելիութիւնը կուտայ ձեզի, հետեւեալ երկու ձեւերով ծրարներ ղրկելու:

1.— Մեր ծախած ապրանքներով, որոնց ցանկը ճոխ է եւ որակը ընտիր:

ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, քարտիկան եւ զուտ բուրդէ վերնատուներ՝ վերջին նորաձեւութիւն:

ԱՆԳԼԻԱՅԷՆ ուղղակի ներածում, զուտ բուրդէ կերպասներ և այլ ապրանքներ: Մուշտակի նմանակ վերարկուներ, անձրեւանոց, ներքնազգեստ, գուլպայ, փիրէնեան բուրդով շալ, կօշիկ, ժամացոյց, եւայլն... ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Մեր ապրանքներուն գիներուն մէջ նախատեսուած են մաքսային տուրքերը՝ արտօնութեան, ապահովագրութեան, ծրարումի եւ ստացողի ծախքերը:

ՈՉ ՄԷԿ ԾԱԽՔ ծրարը ստացողին կողմէ:

Մեր ապրանքներուն ԱՌԱՔՈՒՄԻ ծախքն է 25 Ն. Ֆ. մինչեւ 20 քիլօ:

2.— Ձեր բերած ապրանքներն ալ կ'ընդունինք, պայմանաւ որ նոր ըլլան:

ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ՝ 2–4 շաբաթէն:

ՈՒԶԵՑԷՔ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ ՄԵՐ ՔԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԸ:

ԲԱՑ Է ՕԳՈՍՏՈՍԻՆ